

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

HERLUFSHOLM BIRKS TINGBOG
1630-33

ÆLDRE DANSKE TINGBØGER

HERLUFSHOLM BIRKS
TINGBOG
1630-33

Udgivet af

UDVALGET FOR UDGIVELSE AF KILDER TIL
LANDBEFOLKNINGENS HISTORIE

Ved

KAREN MARIE OLSEN

Under tilsyn af

CARL RISE HANSEN

I KOMMISSION HOS

ROSENKILDE OG BAGGERS FORLAG

KØBENHAVN 1969

BEKOSTET AF TIPSMIDLERNE

FR. BAGGES KGL. HOFBOGTRYKKERI
KØBENHAVN

INDHOLDSFORTEGNELSE

Forord.....	VII
Indledning.....	IX
Tingbogen 1630.....	1
1631.....	55
1632.....	103
1633.....	133
Noter.....	319
Register.....	341
Forklaring til register.....	342
1. Alm. personnavneregister.....	343
2. Register over personer fra Herlufsholm birk	357
3. Register over personer fra Næstved.....	377
4. Tilnavneregister.....	379
5. Stednavneregister.....	384
Rettelser.....	389

FORORD

Med dette bind af Herlufsholm Birks Tingbøger har Udvalget for Udgivelsen af Kilder til Landbefolkningens Historie ført udgivelsen af den første af sine rækker ældre danske Tingbøger frem til den planlagte foreløbige afslutning. De to bind dækker kun omkring tre år hver, henholdsvis nogen tid før og umiddelbart efter Kejserkrigen, endda med lakuner i begge perioder, men så begrænset materialet end er, kaster dets konkrete eksempler dog på mange måder og områder et skarpt og gennemtrængende lys ind over det lille bondesamfund, der var knyttet til jordegodset under Herlufsholm lærde skole.

Det er udvalgets håb, at det nu fremlagte kildestof må tjene til forskningens gavn. Her skal kun nævnes et enkelt træk, nemlig den markante omskiftelighed indenfor birkets beboere, som allerede et flygtigt blik på registrene til de to bind afslører, idet kun få navne fra første bind genfindes i de samme landsbyers navnelister en halv snes år senere. Denne ustabile struktur lader sig næppe fyldestgørende forklare ud fra de udgivne tingbøger alene, og det lader sig slet ikke afgøre, hvorvidt det betegner noget specielt eller det normale. Men i alle tilfælde rummer alene dette ene træk et kraftigt incitament til at fortsætte udgivelsen af de efterfølgende tingbøger.

Udvalget beklager, at det på et par punkter har måttet disponere anderledes end oprindeligt bebudet. Det er mindre væsentligt, at det har vist sig uhensigtsmæssigt at foretage beskæringer i teksten, således at dette bind er udgivet med samme fuldstændighed som det første. Mere beklageligt er det, at økonomiske grunde har tvunget udvalget til at opgive det lovede ord- og sageregister; det er dog udvalgets håb siden at kunne tilvejebringe et sådant register fælles for alle de udgivne tingbøger fra Christian IV.s tid.

VIII

For de bevillinger, der er ydet til udgivelse af tingbogsrækkerne, først af Carlsbergfondet og siden af Undervisningsministeriet gennem tipsmidlerne, der specielt har været benyttet til denne række, bringer udvalget sin ærbødige tak.

Aksel E. Christensen.

INDLEDNING

Det foreliggende bind af Herlufsholm birks tingbog er nummer to i denne række. Det omfatter årene 1630—33, idet der fra april 1619, hvor første bind slutter, og til juli 1630 er en lakune i rækken af overleverede tingbøger. Fra 5. juli 1630 til 3. december 1633 er bevaret to tingbøger, som dog ikke dækker hele perioden, da en bog indeholdende referater af sager behandlet ved tinget fra 21. februar 1631 til 1. oktober 1632 er gået tabt. I det første af de bevarede bind mangler de forreste blade, men hvor mange der har været, kan ikke fastslås, da den nuværende foliering er af nyere dato. I andet bind synes folieringen at være den originale, men her mangler de første 7 blade, og efter folio 32 er der sket en fejl, ved at skriveren har folieret det følgende blad som nr. 24 og så fortsat folieringen derfra. Begge bind er ombundne, efter at de i 1932 blev afleveret fra Herlufsholm til Landsarkivet for Sjælland m. m. Papiret er gennemgående velbevaret, kun undtagelsesvis er kanten så slidt, at det har været nødvendigt at rekonstruere enkelte ord eller bogstaver. I tingbogen 1630—31 er det øverste af folio 11 skåret af, men det må være sket i samtiden, da der tilsyneladende ikke mangler noget af teksten.

Skriften i disse to bind står de fleste steder klart og er som regel let læselig. I begyndelsen af det første bind skifter skriverhænderne hyppigt, men fra 25/10 1630 og dette bind ud samt i hele bindet 1632—33 har man den samme håndskrift. 25/10 1630 slutter dagens referater med en erklæring fra Rasmus Madsen, som i regnskaberne benævnes tingskriver, om at han har gjort sin ed og rakt birkefogeden hånd på kun at ville indføre i tingbogen, hvad »der gaar inden tinge i 8 mendz paahørelse« og »icke nogett videre.«

Sammenlignet med udgavens 1. bind fra 1616—19 udmærker 2. bind sig ved udførligere og livligere referater af sagerne; vidne-

udsagnene gengives tilsyneladende næsten ordret og med mange detaljer, der bidrager til at gøre de implicerede personer og deres milieu levende for en nutidig læser.

Som det fremgår af registret over Herlufsholm birk, synes det jordegods, som havde hørt til skolen fra Herluf Trolles tid, at være bevaret uindskrænket i skolens eje. Det drejer sig om gods i byerne Appenæs, Borup, Gerdrup, Grimstrup, Guderup, Holløse, Holsted, Kalby, Ladby, Lille-Næstved, Nåby, Rislev, Tyvelse, Vridsløse og Øverup, samt om Maglemølle uden for Næstved. Nogle af disse byer ejede skolen helt og holdent, således Gerdrup, Grimstrup, Guderup, Holsted, Ladby, Lille-Næstved, Nåby, Vridsløse og Øverup¹⁾ — i Kalby hørte alle beboere på nær en under skolen —, mens den i Appenæs, Fensmark, Holløse, Rislev og Tyvelse kun har haft rådighed over en del af byernes gårde. I Holløse ejedes en del af gårdene af Gunderslevholm, det samme var tilfældet med Holløse mølle. Indtil 1624 er der tilsyneladende ikke sket nogen væsentlig udvidelse af skolens ejendom, men i dette og følgende år øgedes dens tilliggender og dermed birkets omfang ved betydelige jordekøb, som muliggjordes ved den økonomiske fremgang, som skolen oplevede i 1620erne. Denne skyldtes først og fremmest fornyelse af skolens ledelse. 1621 afløstes Christoffer Ulfeld til Svenstrup som skoleherre af Palle Rosenkrantz til Glimminge, lensmand på Vordingborg. Palle Rosenkrantz gjorde ikke selv meget ud af dette hverv, men lagde styret i hænderne på magister Poul Jensen Colding, der i 1622 blev udnævnt til forstander på skolen med næsten uindskrænket myndighed såvel over selve skolen som over godset²⁾. Han viste sig at være en fortræffelig administrator, som hurtigt fik genoprettet skolens vaklende økonomi og forbedret forholdene på forskellig vis, bl. a. ved nybygninger og nyindretning af skolestuer og elevværelser. Ved to donationer til skolen, hver på 1000 rigsdaler, fra biskop Hans Poulsen Resen og hans hustru Anne Eissenberg³⁾ blev han sat i stand til at købe den lille hovedgård Svenstrup i Vejlø sogn, Hammer herred, med

¹⁾ H. J. Helms: Næstved St. Peders Kloster (Skovkloster), 1940, p. 344 ff.

²⁾ H. B. Melchior: Hist. Efterretn. om den frie adelige Skole Herlufsholm, 1865, p. 104 ff.

³⁾ sammesteds p. 107 f.

Svenstrup vejmølle og tilliggende bøndergods i Basnæs, Rettestrup, Sibberup og Borup; det udgjorde foruden hovedgården 19 gårde og 15 huse. 1625 erhvervedes endvidere Køberup by i Rislev sogn¹⁾, hvorved der blev gjort en ende på en gennem århundreder opblussende strid om markskellet mellem Køberup og Rislev byer. Endelig kom skolen ved indførsel i besiddelse af endnu 2 gårde, den ene i Vejlbj, Horns herred, den anden i Hesselby, Vester-Flakkebjerg herred²⁾, men disse to gårde omtales ikke i tingbogen.

I jordebogen fra 1631 over Herlufsholm skoles gods er alle de nyerhvervede gårde og huse indført tillige med fæsternes navne og den afgift, der påhvilede dem. Jordebogen 1631 står isoleret, idet jordebøgerne fra 1619—30 er forsvundet, og det samme er tilfældet med de følgende fra årene 1632—40. Man kan således ikke regne med, at jordebogens oplysninger om fæsternes navne alle har gyldighed for de sidste år af dette tingbogsbind, nogle fæstere er døde, andre flyttet, og nye er kommet til. Disse forskydningers omfang kan for en del bestemmes ud fra regnskaberne stedsmålsregistre, d. v. s. lister over dem, der har betalt skolen et stedsmaal eller, som det senere kaldtes, en indfæstning ved overtagelsen af et hus eller en gård under skolen. Det drejer sig dels om nye fæstere, oftest bondesønner fra godset, dels om fæstere, der blot flytter fra en af skolens gårde til en anden. Da regnskaberne fra Herlufsholm skole for hele det her omhandlede tidsrum er bevarede, giver de et godt supplement til tingbogens og jordebogens oplysninger. Både regnskaberne og jordebogen findes i Rigsarkivet. Stedsmålsregistrenes angivelser er meddelt i noterne i vid udstrækning, fordi de hjælper til at vise, i hvor høj grad det er de samme personer, der til forskellig tid forekommer i de forskellige byer, oplysninger, som registrene jo ikke uden videre giver, fordi dér uden tidsangivelse er noteret navnene på alle, der i den 3-årige periode, tingbogen dækker, har boet i birket.

I Herlufsholms regnskaber 1630—34 er der desuden hentet oplysninger fra sagesfaldsregistre, som indeholder en forteg-

1) H. B. Melchior: Hist. Efterretn. om den frie adelige Skole Herlufsholm, 1865, p. 106 f.

2) Herlufsholms regnskaber m. bilag 1630-31.

nelse over alle de personer, der har betalt bøder til skolen, hvor meget der er betalt og for hvilken forseelse. Tingbøgerne refererer sagernes behandling på tinget, men mangler som oftest underretning om sagernes endelige udfald. I mange af de tilfælde, hvor sagerne er afgjort med en bøde, kan man finde indførslen deraf i sagefaldsregistret. Et fuldstændigt supplement til tingbogen er det ikke, hvad enten det nu skyldes, at stridighederne er endt med forlig, appelleret til en højere instans eller afgjort på anden vis. Sagefaldsregistrenes oplysninger er i så vid udstrækning som muligt brugt ved udarbejdelsen af noterne.

Foruden bønderne boede der i skolens birk en del håndværkere, navnlig i Lille-Næstved. Der er både skræddere, skomagere, bryggere, bødkere, en drejer, en bøsse-maker og flere andre. Det var et forhold, der gav anledning til stadige stridigheder med Næstved by. Iflg. en kontrakt indgået mellem Næstved by og Herlufsholm skole af 6/11 1604 må ingen i Lille-Næstved bruge nogen handel ellerandel med købmandskab eller i andre måder. Videre hedder det: Desligeste skulle håndværksfolk ej heller der have deres brug, borgerne og håndværksfolk udi byen til hinder, dog skolen frit for at må have en skrædder, skomager, smed, tømmermand og en bødker til skolens brug, hvilke dog ikke må holde sko, klæde eller andet købmandskab fal på deres vinduer borgerne til forprang. 1631 klager borgerne i Næstved over, at der er flere håndværkere i Lille-Næstved, end kontrakten tillader, og 18/4 1631, d. v. s. i den del af tingbogen, der ikke er bevaret, afsiges på birketinget en dom gående ud på, at kontrakten skal stå ved magt, og de overtallige håndværkere må enten flytte til købstaden eller opgive deres erhverv. Dommen appelleres til landstinget, som stadfæster den 27/7 1631¹⁾. De, der dømmes til at flytte, er Henning Svarver, Daniel Hjulmand, Rasmus Glarmester og Rasmus Bøsemager. En undtagelse gøres for badskæreren mester Arnt Jensen, som regnes for skolens daglige tjener og tjener den for »visse løn«.

Herlufsholm birks tingbøger har hidtil kun været benyttet videnskabeligt i beskeden omfang. H. H. Fussing har dog hentet mange eksempler fra tingbogen til belysning af forholdet mellem

1) Herlufsholms arkiv. Dokumenter fra 1630-35, tingsvidne nr. 198.

husbond og fæster i sin bog »Herremand og fæstebonde«, København 1942, ligesom Poul Meyer har udnyttet stof derfra i »Danske bylag«, København 1949.

M. h. t. udgavens behandling af originalens tekst er de samme principper fulgt som i bind I. Teksten er gengivet bogstavret; dertil må dog bemærkes, at det i nogle tilfælde især ved personnavnene Henning og Hemming har været vanskeligt at skelne, hvorvidt der skulle læses nn eller m, hvad der har givet sig udslag i en vis usikkerhed over for den rette benævnelse af personer med disse navne. I det tilfælde havde en normalisering måske været mere hensigtsmæssig. Den gamle tegnsætning er i høj grad mangelfuld efter nutidens begreber og er af hensyn til læseligheden og forståelsen af teksten ikke bevaret. Sammenskrivninger af ord, såsom præposition og styrelse i et præpositionsled (tilstedzmaal, effterlogen) eller talord og substantiv (aattedagge, femtendagge), er opløst; en undtagelse danner aattemend og aattedags (varsell) ud fra det synspunkt, at de to ord dér var så sammensmeltede til et begreb, at det kunne være berettiget at bibeholde sammenskrivningen. Delte ord, som f. eks. Fens mark, klagis løs, paa høre og nøg ægtig, er skrevet sammen, da adskillelsen ikke skønnedes at have nogen sproglig betydning. Store og små bogstaver er brugt i overensstemmelse med de af undervisningsministeriet i 1948 fastsatte regler for nudansk. M. h. t. forkortelser gælder den regel, at hyppigt forekommende forkortelser som *ibid.*, *for:ne*, *mk.* og *sch.* ikke er opløst; hvor en forkortelse er opløst, er det oftest markeret ved kursiv, f. eks. *Fensmk.* til *Fensmark*. Romertal er erstattet med arabertal. Om overstregninger er der gjort bemærkning i teksten, og det overstregede er indsat i skarp parentes. Bemærkninger fra udgiverens side er anbragt i skarp parentes med kursiv. I skarp parentes er endvidere indsat bogstaver eller enkelte ord, som skønnes udeladt ved fejlskrivning eller er forsvundet ved slid i kanten af tingbogen. Forskrevne eller fejlskrevne ord er angivet ved [!]. Tilføjelser over eller under linien eller i marginen er sat ind i den sammenhæng, hvor de hører hjemme, og det indsatte markeret ved kantet parentes < >.

Noterne er i dette bind noget udførligere end i bind I. Det skyldes dels, at dette bind rummer mere afvekslende stof af

XIV

retshistorisk og landbrugshistorisk interesse end første bind, dels at de oven for nævnte sagesfalds- og stedsmålsregistre fra Herlufsholms skoles regnskaber har kunnet bruges til supplement af tingbogen. De retshistoriske oplysninger i noterne er meddelt af professor, dr. jur. Poul Meyer, som jeg skylder en varm tak herfor.

Noterne og registrene skulle iflg. den oprindelige plan for tingbogsudgaven være fulgt af et sagregister, en ordliste og et register over juridiske udtryk og citerede lovsteder; dette har desværre måttet opgives af økonomiske grunde; i stedet er det hensigten til sin tid at udarbejde et samlet sagregister og en ordliste over udvalgets samtlige tingbogsudgaver.

Til udarbejdelsen af noterne har jeg fra Herlufsholm skoles arkiv indlånt en række tingsvidner, domme, skelforretninger, skøder og andre ejendomsdokumenter, samlet i 2 pakker under titlerne Dokumenter fra 1630—35 og Kopier af hjemmelsdokumenter 1623—39. Jeg vil gerne takke Herlufsholm skole for dens langmodighed med dette lån. For beredvillig hjælp til tydning af tvivlsomme stednavne og særlige vendinger er jeg ordbogsredaktør cand. mag. Christian Lisse megen tak skyldig; ligesom jeg også vil rette en tak til ordbogsredaktør mag. art. Kaj Bom og dr. phil. J. Kousgård Sørensen for værdifulde vink. En særlig taknemmelighedsgæld står jeg i til den tilsynsførende ved denne udgave overarkivar C. Rise Hansen for hans grundige korrekturlæsning af manuskriptet og hans utrættelige hjælpsomhed og vejledning.

København 16. april 1959.

Karen Marie Olsen.

1630

[Mandagen dend 5. [?] july 1630.]

[*De foregående blade mangler, nuværende foliering ny.*]

[1r] vrett, du lader saa dine suiin gaa i woris rougmarch. Da suarede Hans Nielßen, giffuet, det var mine, da ville ieg noch betale for dennem. Nielß Mogensen vant, li[ge]som for:ne Lauffridz Olsen vundett haffuer. Niells Hansen i[bid.] vant, ligesom Niels Mogensen vundet haffuer. Hans Niellßen ibid. vant lige saa och ydermeere vant, at hand saae, de stoed i follden nogen tiid der effter. Noch want hand, att hand stoed i Liungwroe, da saae hand, at der laa et och døde. Hans Skredere ibid. vant lige saa. Oluff Lauffridzen ibid. vant effter lougen, at dend tid hand stoed op om morgenen, da taledede om, at Henrich Madzens suiin stoed i follen, saa schichede hand bud till Frandz, at hand schulle vuare samme suiin. Der till suarede Frandz, dend tiid Oluff Lauffridzen sendte hannem bud, at hand schulle lade samme suiin vd, da loed hand dennem strax vd. Hans Holst ibid. vant effter lougen, ligesom Lauffridz Ollsen vundet haffuer. Suend Anderßen, Jens Ibsen, Jenß Hanßen, Nielß Nielsen, Madz Falstring vant alle, ligesom for:ne Lauffridz Ollsen vundett haffuer. [1

Bleff affliust med vlouglige hunde, at ingen maa gaae løse, och huem som hollder nogen løse, som [= skal?] straffis, som veedbør. Huis hunde, som findis løse, skal bøde imoed byen en tønne øell och siden suare sin hosbunde. [2

[1v] Mandagen dend 12. july 1630.

Hans Niellßen i Riisleff, Jep Andrixen j Wridzløse, Rasmus Schredere ibid., Morthenn Jensen i Ladbye, Hans Iffuersen och Oluff Pederßen och Jørgenn Anderßen i Lille Nestued.

Fremkom 8 siuns mend paa schoelens weigne, som da var op-

kreffuede adt siunne och see alle schoelens gaarde och i dag gjorde deris affsigt. Formand Peder Lauffridzen i Kalbye med sine medføllgere. [3]

Hans Iffuersen i Ladbye med kalzmend, som er Niellß Madzen och Hans Søffrenßen ibid. hiemlede paa Niells Andersens veigne, haffuer kaldett Morten Jenßen i Ladbye for 1 tønne biugh, hand har ragt hand for hannem till Hans Jørgensens i Nestued, huor Mortenn suarede och benegtede wed sinn høyst eed, at hand iche bad hannem reche hand for samme biugh, ey heller vdloffuede noget biug samme tiid til Hans Jørgensen, huor effter de paa begge sider var tingsuidne bigierindiß. [4]

Hans Søffrensen i Ladby med kaldzmend, som erre Niels Madzen och Hans Iffuerßen ibid., och tilltalede Anderß Peder-sen ibid. till en dom at liide anlangende en slett dlr., som hand hæer laant hannem for nogen tiid siden, och at betale inden 15 dage. [5]

Hans Nielßen i Riisleff med kaldzmend, som ære Madz Pederßen och Hans Rasmusen i Riisleff, haffuer kaldet Lauffridz Fønboe i Øffuerup till vidne att paa høre och dom at liide. Da fremkom Jep Andriksen i Wridzløse, want weed eed och opragte fingre, adtt |2r| hand tog Hans Nielßens suin i Riisleff i dieris roug och dreff dennem op i Vridzløse fold, som Jep Andrisens dreng siden fich hannem vd effter hans befalning, och Niels Pederßen ibid. ragte haand paa Hans Niellßens veigne for huis schade, de haffde giort i dieriß rougmarch, men der hand kom till folden, da var suiinene vdkommen, och gich somme paa gaden. Huor effter hand vor it tingsuidne begierrendis. Ydermeere vant Jep Andrisen paa sin drengs veigne, at hand var befallett at schulle lade Hans Niellßen samme suin vd, och da var suiinnene vdkommen aff folden. [6]

Hans Lolich i Holsted med kalzmend Jep Naal i Holsted och Lauffridz Fønboe i Øffuerup hiemlede paa Lauffridz Hanßens weigne, at de haffuer kallet Nielß Suarers stiffson Peder Christenßen i Lille Nestued och ham tilltale for slaugsmaal, hand paa hannem har begangitt for 14 dage siden. Da bleff vdmeelt aff tinget 2 dannemend, som er Jens Hanßen i Holsted och Lauffridz Hemmingsen i Guderup, som schulle siunne, huad schade Hans Loliche haffde bekommet. Da befantis it hul i

Hans Lolichis hoffuedt, som hand schiulder for:ne Peder Christenßen for at schal haffue slaget hannem. Disligeste Peder Lauffrisen och Hans Fønboe, at Hans Lolichis hustru var slagen mange blaa slag, baade paa armene och andre steeder, som hun och schiulte Peder Christenßen for, och bleff paa robt, om der var nogen, som ville haffue der noget imoed at suare, och ingen der fremkom, huor effter Hans Loelich war it tingsuidne begierendiß. [7

Fremkom Hans Fønboe och Rasmus Rasch i Holsted och bøde sig i rette, om der var nogen, som haffde dennem noget [paa] at tale, ware de offuer bødig at suare for dennem, och [ingen] der frem kom, som dennem till tallede i nogen maader. [8

|3r| [*Ny hånd.*] Mandaugen dend 2. agustij 1630.

Anders Jørgenßen i Wridzløße, Jep Andrißen *ibid.*, Hans Michellßen *ibid.*, Hans Niellßen i Kallbye, Lauridz Schreder i Appenes, Hans Jørgenßen i Holdsted, Jens Holdst i Lillenestued och Jens Niellßen i Wridzløße, och wor der ingen att suare for Ladbye.

Anders Pederßen Schriffuer paa Herluffxhollmb paa Jochumb Brøgers weigne der sammestedz och førde tuende kalldmend, som ere Peder Mortenßen *ibid.* och Jens Hollst i Lillenestued hiemelede paa Peder Holdstis weigne, hiemelede effter lougen, att de haffde giffuett Peder Smed i Lillenestued loughlig warßell for 13 mk., som hand er hannem schiuldig, att till fridz stille inden 15 dage. [9

Noch med tuende <paa schollens weigne> kalldmend, som ere Jens Hollst i Lillenestued och Jacob Pederßen *ibid.*, hiemelede effter lougen, at de haffde giffuedt Mortten Ladefougetts karll i Lillenestued, wed naffn Jens N., loughlig warßell till en domb, for hand for nogen tiid schall haffue slaget och offuerfaldett Claudz Ditlouffßen *ibid.* i hans eget huuß och indslaget hans winduer, |3v| huor udj hand [*rettet fra ieg*] formeener, hand bør at bøde och stande till rette effter lougen, och er der paa domb begierendis. [10

Sammeleedis med tuende kalldmend, som ere Lauridz Pederßen i Wridzløße och Oluff Jørgenßen *ibid.* hiemelede paa Hans Holdstis weigne, huilche hiemelede effter lougen, att de

haffde giffuedt Hans Michellßen, Niells Pederßen, Anders Jørgenßen ibid. louglig 8 dags warsbell for en hallff rodkieffuell aff en bøg, som dennem wor vduiist till tallweed for 2 aar siden, som de schulle age till Herluffxhollmb, och dj samme tre schulle haffue ladett ligett i schoffuen och iche haffuer agett det till klosteret, och dißmellertiid for samme deris forsø mellße [*rettet fra* forsellße] schyll er bleffuett bort kommen, huor for hand formeener, at de bør at giøre schollen anwißning der om, huor samme tre schulle weret bleffuen, eller och dj siellff bør at stande schollen till rette der fore. Och benechtede Andris Jørgenßen we[d] høyeste eed, att hand iche weeste, huor det tre er bleffuen, och will lade kirckens band gaa der fore i dj sogner. [11

Der till gaff Niells Jørgenßen i Wridzløße last och klage, for de will iche age tall wed aff schoffuen, som dennem bliffuer foruiist, men bliffuer ligendis mange stedz. [12

|4r| Illige maade med tuende kalldzmend, som ere Peder Weffuer i Ladbye och Raßmus Snedicher ibid. hiemelede paa Niells Anderßens weigne, hiemelede effter lougen, at de haffde giffuedt meennige fobyemend louglig 14 dags warbell till kiere och klage, saa och till windeßbiurd att paa høre. Da frem komb Niells Lauridzen i Jenstrup, windede effter lougen, Hans Jenßen ibid. och [*overstreget* windede], att de komb till Faabye mend och begierede deris queg vd, da maatte dj iche bekomme deris queg, førend dj komb till m. Pouell, som hand haffde loffuett dennem till greß och wand i schollens marcker, och wor tuende gange begierendis, at dj maatte bekomme deris vdaff follden, och dj dennem iche maate bekomme, førend dj entten will giffue pantt eller penge.

Madz Ladefougett paa Herluffxhollmb windede effter lougen, att effter som for:ne tuende mend haffde beklagett for mester Pouell, at faabymend haffuer optaget deris queg i deris foll, som m. Pouell haffuer indloffuett dennem paa schollens weigne till greß och wand, da er hand befalet, at hand med tuende mend schulle drage till Foebye, begierede aff byemendene, at hand maate bekome samme queg vd igien aff deris foell, huor till dj suare, at dj wille iche ladet det vd, førend dj fich pandt eller penge eller wißen och louffuen eller nogen gamble breffue ell[!] adkombst.

|4v| Hans Iffuerßen i Ladbye windede effter lougen, lige som for:ne Madz Ladefougedt wundet haffuer. Oluff Lauridzen ibid. wandt, lige som for:ne Madz Ladefougedt och Hans Iffuerßen wundett haffuer, huor till Thorchell Christoffuerßen suarede at och iche benechtete same winde. Anders Pederßen, Oluff Madzen ibid. suarede lige saa paa deris egne weigne.

Och tillspuirde Torchell Christoffuerßen Hans Jensen, om hans queg schade noget, da suarde hand, at dett schade inttedt vdj daug, hand saa dett, och tillspuirde hand Niells Lauridzen i Jenstrup, om hans queg schade nogett, der till suarede hand, at hand haffde iche siet hans queg, siden det stoed [*rettet fra komb*] i deris folld, huor effter for:ne Anders Pederßen wor et vuiligt tingßuinde begierendis, och begierede Torchell Christoffuerßen en gienpartt. [13

Raßmus Pederßen i Wridzløße med tuende kalldmend, som ere Lauridz Pederßen i Wridzløße och Oluff Jørgenßen ibid. hiemele paa Hans Holstis weigne, hiemelede effter lougen, att de haffde giffuedt Hans Jenßen, Øffuerup, louglig warßell och Hans Jørgenßen i Holdsted for en tønde øll for 14 mk. [14

|5r| Hans Christenßen i Holdsted med tuende kalldmend, som ere Oluff Lauridzen i Ladbye och Niells Christenßen i Holdsted, hiemelede effter lougen, at de haffde giffuett Peder Vdrider paa Herluffxhollmb louglig warßell till windeßbiurd at paa hørre.

Da fremkomb Hans Madzen i Holdsted, windede effter lougen, att dend daug som dj wor till saugt at schulle age høe aff Romandz haffuen, som dj och saa komb ud och haffde agett et leß till klosterett, och saa komb dj vd at wille age dett andett leß, saa haffde dj tagett en stachleffning paa Hans Madzens wogen, da haffde Hans Christenßen lagt fra sin wogen och stoed hoes en anden stach leffning, saa komb Peder Vdrider till dennem <och sagde till dennem>, at hand schulle kiøre lenger vd paa dynnett at tage leß, da sagde Hans Christenßen ney. Da sagde for:ne Peder Vdrider, da wille wj tou dragis der om. Da suarede for:ne Hans Christenßen jae, saa Gud well. Saa løeb for:ne Peder Vdrider och slog till Hans ett slag med suøben. Idett hand slog till for:ne Hans Christenßen, saa røchte hestene aff sted, saa falddt hand neder paa kneene och slap tømen, saa spranch hand aff woggen, saa løeb hestene hen, saa sloeg hand till for:ne Peder

Vdrider med en høe tyffue, saa løeb for:ne Hans Madzen effter hestene, och iche hand saa mere der aff.

[5v] Niells Jeßperßen ibid. windede effter loughen, lige som for:ne Hans Madzen wundet haffuer. Anders Pederßen paa Herluffxhollmb begierede gienpart aff tingßuindet. [15]

Jep Andrißen i Wridzløße med tuende kalldmend, som ere Lauridz Pederßen och Hans Holldst ibid., som Oluff Jørgenßen hiemelede for, hiemelede effter loughen, at de haffde giffuedt Niells Jenßen ibid. loughlig warßell till windeßbiurd at paa hørre.

Da fremkomb Niells Jørgenßen i Wridzløße, windede effter loughen, att det er Niells Jen[ßen]s gierde, som <queget> haffde indgaaet paa, som haffuer werit vloughlig och iche er <loughlig> lugt i dete aar. Anders Jørgenßen ibid. windede effter loughen, lige som for:ne Niells Jørgenßen wundet haffuer. [16]

Madz Ladefougedt paa Herluffxhollmb førde en <suort> soe till drøffte, som bleff worderede, som haffde gaaet i Klosters korn alldt dette aar och er worderet for for en dlr., och merkett det wenstre øre <tuert> affschoret och en ristning <ret op> i dett høyre øre. Anders Jørgenßen i Wridzløße, Jep Andrißen, Hans Michellßen och Jens Niellßen ibid., som ere opkreffuede at schulle siune, huad schade samme soe haffde giordt i scholens ager och eng. [17]

[6r] Anders Pederßen paa Herluffxhollmb paa Peder Lauridzens weigne i Holldsted med tuende kalldmend, som ere Jens Pederßen i Øffuerup och Peder Hemmingßen ibid., som [gaff] Hans Pederßen ibid. <Anders Giede i Braabye, barnes vær broder,> loughlig warßell till windeßbiurd att paa høre anlangende en g. koe, som Peder Lauridzen till falldt effter s. affgangne Dorere Michells, som boede och døede i Holldsted, paa et aff hinds børns weigne wed naffn Karen Michellsdatters weigne.

Da fremkomb Oluff Pederßen i Wridzløße, windede effter loughen, att nogen tiid, der effter hand haffde taget samme børnegoedz till sig, døede samme koe vde paa marchen, da loed hand opschiere samme koe, dend tiid hun wor døed, da wor hun roden fra sin mulle och till sitt iffuer och iche døede for hans forømmellße. Anders Pederßen i Holldsted windede effter loughen, lige som for:ne Oluff Pederßen wundet haffuer. [18]

Anders Pederßen paa Herluffxhollmb med tuende kalldmend,

som ere Niells Inguorßen i RirBløff och Stj Jenßen ibid., hie-melede effter lougen, at de haffde giffuedt Niells Hanßen i RirBløff louglic warßell for ett lidett støche jord, hand haffde indlugt paa gaeden, som RirBløuff mend haffde giffuet last och klage paa tillforne.

[6v] Da fremkomb Peder Holldst i Kalldbye med sine medføllgere och sagde saa aff for retten, effter som dj wor opkreffuede paa. Da haffde for:ne Niells Hanßen indlugt aff gaede jorden 15 føder breett i dend ene ende, iche saa meget i dend anden, effter som dennem er foruiist aff bymendene, och begierede Anders Peder[ßen] en affsigt der effter. [19

Hans Jørgenßen i Holldsted 2. ting, hand escher sit affkald. [20

Mandaugen dend 16. augustij 1630.

Hans Niellßen i Kallbye, Oluff Lauridzen i Ladbye, Hans Iffuerßen ibid., Jens Lauridzen i Appenes, Oluff Haarleger i Lillenestued, Raßmus Schreder i Wridzløße, Jens Eßperßen i Gierdrup och Jens Iffngworßen i Ladbye.

Madz Ladefougett paa Herluffxhollmb frembeschede 4 siunsmend, som ere [*navnene ikke anført*], som i dag 14 dag bleff opkreffue att schulle siune och see udj schollens rug, huordan hand wor medfaren aff suin och queg.

[7r] Da fremkomb Anders Jørgenßen med sampt hans medføllgere och sagde saa aff for rette, att der wor giortt schade paa schollens roug till ett pund roug, men huem der haffuer giort schaden, wiste dj iche. Och wor Madz Ladefouget ett vuidigt thingßuinde begierendis. [21

Anders Pederßen Schriffuer paa Herluffxhollmb frembkallede her for retten eptterschreffne winde, hand achtet att lade føre imoed Lauridz Ibßen, tienendis Hans Iffuerßen i Ladbye, eptersom hand er angiffuen for att schulle lege i horerj med ett quindfolch, tienendis Jens Inguorßen i Ladbye, wed naffn Anne Jensdatter, och derfor er bege anhollden her paa Herluffxhollmb.

Da fremkomb Jens Inguorßen i Ladbye och wandt med oprachte finger effter lougen, att Hans Iffuerßens tienistekarll haffuer titt och ofte gaaett ind i hans gaard om natte tiide och gaaett i hans bag herberge, som hans pige liger, och ligett i

sengen hoes hinde vnder klederne, och Jens Inguorßen gich tidt och ofte ind till dennem och tallede till dennem och sagde, huad hand haffde der att bestelle.

Zidzell Jensis, Jens Inguorßens hørstrue, wandt effter lougen, lige som hindes hoeßbunde wundet haffuer, och ydermere wandt, att hun haffuer talldt till dennem, som de laa i sengen 10 gange, *<tilf. m. andet blæk* och handele med hinde, saa dett rungde vnder dennem).

[7v] Och tillspiurde Hans Schiøtte for:ne Jens Inguorßen, om hand haffde hafft nogett hemelig med hinde att bestelle, och om [hand] haffde seett, at hand wor paa hinde. Der till suarde hand ney, och hans hørstrue sagde ligesaae.

Tomes Jørgenßen, tienendis Jens Inguorßen, wandt effter lougen, att hand iche haffde seett nogett vhoffuisch med dennem entten udj march eller bye, men en morgen stoed Jens Inguorßen i gaarden och sagde till hannem, komb hiid, ieg will lade dig see nogett, saa stoed hand i døren och bandt sine hoßebond, saa gich hand hen och slog en leed aff och gich hen och steentte dend, da saa hand, att Hans Iffuerßens karll gich i gaarden bag Jens Inguorßen.

Jeßper Jenßen, tienendis Oluff Lauridzen *ibid.*, wandt effter lougen, att anden pindze daug gich hand vd effter hans hoeßbundz heste, saa komb hand ridendis, *<da>* saa hand, same karll och quindfolch *<saa [= sad] och>* snachede wed en stube i Kragemoße, men iche hand saa dennem till nogen vtugt i nogen maade.

Hans Iffuerßen wandt effter lougen, att hand alldrig haffde seet Jens Inguorßens quindfolch i hans dreng herberge entten natt eller dag, men der bleff sagt for hannem, at hun schulle haffue werrit der, och sagde hand till Jens Inguorßen, det er mig forsagt, at Eders quindfolch schulle haffue werit i mit dreng herberge, men kommer hun der, da schall hun faa scham for sin vmage, och faar *<hun>* nogen schade der offuer, da schall hun haffue dend for hiemell gielld, men siger till hinde, hun kommer der inttedt.

[8r] Inger Niells datter wandt effter lougen, att hun haffde seett, att Hans Iffuerßens karll gich ind om natten till Jens Inguorßens quindfolch och gich i seng till hinde, som hun laa.

Och tillspiurde Anders Schriffuer for:ne Lauridz Ibßen, om hand iche haffde ligett om natte tiide hoes Jens Inguorbens quindfolch, som windeßbiurderne om tyer, i hans bagherberge, huor till hand suarede ney, men iche wed sin eed wille benechte.

Och benechteté Anne Jensdatter wed sin høyeste eed, att hun alldrig haffde nogett verligt med for:ne Lauridz Ibßen att bestelle i nogen maader, men iche wille benechte, att hun joe haffuer weritt i bagherbergett med hannem och snachede med hannem. Och begierede Anders Schriffuer ett vuildigt tingßuinde der effter, och begierede Lauridz Ibßen gienpartt. [22

Tomes Hanßen i Nestued med tuende kalldzmend, som ehre Peder Jørgenßen i Haffnhuß wed Sparreshollmb och Oluff Raßmußen i Dysted, huilche hiemelede effter lougen, att de haffde giffuett disße effterschreffne alle loughlig 14 dags warsell till windeßbiurd att paa høre, som er Hanns Deigen i Harßle och hans høstrue Ellße Deigens, Boell Jensdaatter ibid. <med hinde laug werge>, Christen Anderßen, Jacob Smed, Oluff Lauridzen ibid., Dittløff Pederßen i Nestued, Jens Hoffschreder, Hans Christenßen Schreder ibid., om de der till wille haffue noget at suare.

|8v| Da fremkomb Dirich Weffuer i Dysted wandt med oprachte finger effter lougen, att hand wor vdßendt aff Tomes Hanßen i Nestued till Hans Deigen i Haßle med en kong. may. steffning at leße och forkynde, och der wj haffde forkyndt och lest samme steffning paa bolligen, da indkom Christen Anderßen ibid. och toeg modtwilligen samme steffning fra hannem aff hans haand, och der hand haffde taget dend, satte hand sig for Hans Deigens bordende och wille leße dend. Da tillspiurde hand hannem, om hand kunde leße. Da sagde hand, huilchett ieg kand iche, dett kand I, saa kallede hand aff Hans Deigen, at hand schulle komme och sete sig hoes hannem. Da begierde wj, at hand wille faa oß dend igien, da suarede hand saa uell som Hans Deigen och sagde ney, schall I iche. Da sagde wj, faar oß dend steffning igien, thj I haffuer inted med at tage noget fra oß, wj ehre iche hidkommen, for nogen schulle ranne och tage noget fra oß, thj wj haffuer dend loughlig lest. Da toeg wj offuer bordett och wille, hand schulle faa oß dend igien. Da sagde hand, du schaldt lade oß beholde den, der schall fare en dieffuell in-

den i Eder. Da sagde hand, effterdj wj iche maa faa dend igen, saa aarsages |9r| hand till at gaa fra dennem och beklade [!] sig for Tomes Hanßen, som dend haffuer forhuerffuitt och oß haffuer vuist. Still [!] Niellßen i Haffnhußett wandt effter lougen, lige som for:ne Dirich Weffuer wundett haffuer.

〈Och stoed〉 Christen Anderßen i Harßle 〈her for retten〉 [och] we[!] sin høyeste eed benechtete, att dj fich hannem dend med deris frj willige. Och tillspjurde for:ne Christen Anderßen dennem, om dj wille faa hannem dend, da sagde dj jae, saa fich dj hannem dend. Da spjurde dj hannem adt, om hand kunde leßen. Der till suared hand, at hand wille leße saa meget aff dend, som hand kunde, saa sagde hand till Ellße Deigens, giffuer dj toug personer nogen maed och nogett øell. Da suarede dj, wille huerchen haffue øell eller mad. Mens for:ne Christen Anderßen sende bud effter Jacob Smed eller och Oluff Lauridzen, at en aff dennem tager en copie aff steffningen, men Hans Deigen er iche tillstede. Der till suarde Dirich Weffuer och Still [!] Niellßen, dett er oß forbøden. Och stoed Christen Anderßen her for retten och bekiende, at hand haffde samme steffning dend gang. Och benechtete for:ne Christen Anderßen wed sin høyeste eed, att hand iche holdt samme steffning i dend meening, att hand wille tage dend fra dennem, ichun allene bad dennem, om at hand motte tage en copie aff dend. Och schiuder hand till windeßbiurd at wille føre i dend sag. |9v| Och benechtete for:ne Dirich Weffuer och Thill Niellßen wed deris høyeste eed, att dj iche fich hannem samme steffning 〈med willige〉, men modtwilligen tog dend fra dennem aff hans haand, och ingen dj saa, der wor inde i stuffuen, vden Hans Deigen, som steffningen bleff lest for, hand sae for bordenden och hans høstrue och en anden quinde, och huerken dj saa øell eller maed, och iche dj begierte copie aff samme steffning, men moedtwilligen tog dend fra dennem, I schall lade mig beholde dend, der schall fare en dieffuell i Eder. Och benechtete for:ne Christen Anderßen, att hand iche bannede dem. Och begierde Tomes Hanßen et tingßuinde och Christen Anderßen en gienpartt. [23

Anders Pederßen paa Herluffxhollmb med tuende kalldzmend, som ere Jens Pederßen i Naaby och Jens Elßpherßen i Gierdrup, huilche hiemelede effter lougen, at de haffde giffuett Dirich

Hanßen i Giellsted louglig 14 dags warßell till windeßbiurd att paa høre, att effter som hand for nogen tiid siden schall haffue werit i Steenschouffuen och werit opkrøffuit i et træ och hafft en biekue med sig. Da fremkomb Hans Jenßen i Rirbløff, wandt effter lougen, att hand for nogen tiid siden wor vdgangett i Steenschouffuen, da |10r| saa hand, at Dirich Hanßen wor opkrøffuitt i et tred och haffde en biekuffue med sig, och der wor nogen bier i samme tred, och hand saa, dj fløg ope i tred, saa kaste hand en [!] kuffuen neder aff tred och krøff neder, saa toeg hand kuffuen och gich hiem med dend. Hans Pederßen ibid. wandt effter lougen, lige som for:ne Hans Jenßen wundet haffuer. Och der till suarede for:ne Dirich Hanßen och iche benechtete, at hand joe wor der, men dend tiid hand komb op i treett, da wor dj ingen i bøgen, saa krøff hand neder och befatted sig inttidt med dennem. Och tillspiurde for:ne Anders Pederßen Dirich Hanßen, om hand fulde dennem till steden eller iche. Da sagde hand, at hans quinde følge dennem noget vd paa weigen. Och begierede Dirich Hanßen et thingßwinde och Anders Pederßen [gienpart]. [24

Och bleff affliust, att ingen motte ploche nogen nøder paa schollens, vden dj bliffuer till sagt aff deris hoeßbunde. [25

|10v| [*Ny hånd.*] Mandagen den 23. avgusty anno 1630.

De otte mend till stoch. Hans Ibsen i Lillenestued, [*overstreget* Christen Hanßen i Holstedtt,] Jens Søffrensen i Ladby, Rasmus Schrederre i Wridzløs, Lauffridz Schreddere i Appennes, Hans Nielßen i Riisleff, Nielß Andersen i Wridzløse, Peder Holst i Kalbye, Poffuel Laffuensen i Kalbye.

Anders Pederßen paa Herluffsholm med kaldzmend, som ehre Rasmus Schreedere i Wridzløse, Niells Anderßen ibid., hiemlede effter lougen, at de haffde giffuet Niells Jenßen i Wridzløse och Jep Pederßen ibid. loughigh 8 dags varsel till domb att liide [*overstreget* for ett] <anlang>, huis helligbrøede, som ieg formeener, de haffuer beganget. Niells Jenßen først haffuer indhøstet och ingagget høre [*udstreget* om helligdage] en søndag, som var den første avgusti, och Jep Pedersen har ingagget høre och høstet den 8. avgusti. Och stoed for:ne Niels Jenßen her for retten och bekiende, at hand haffde agget høet till Nestued om samme

dag, och war her paa dom begierrendis. Saa weed jeg icke rettere der paa at kiende, end hand bør joe att bøde for helligbrøede.

[26]

Och bleff affliust, att ingen motte huuse eller helle dett quindfolch, som tiende Jens Inguorsen i Ladby, wed naun Anne Jens datter, her paa s[ch]oelens.

[27]

|11r| [*Det øverste af siden afskåret.*]

Hans Schreeder i Nestued med kaldzmand, som erre Jens Pedersen, Hans Andersen ibid., hiemlede effter lougen, att de gaffue Hans Ibsen i Lillenestued louglig 8 dags varsel paa hans s. broeders weigne for nogen giæld, som hand schall verre Rasmus Lauffridzen Kremmer i Roeschilld schiulldig, och stoad Hans Schreedere her for retten och sagde, at Hans Ibsen arffuede effter en prest och siden effter hans broeder, som arffuede presten. Och benegtede Hans Ibsen samme giæld, som paakraffuis, och siger, at hans broeder heed Hans Ibsen och icke Hans Jacobßen, och tillspurde hand for:ne Hans Schreeder at, huor samme karl haffde sin boepeel, dend tiid samme handschriftt bleff vdgiffuen. Da sagde hand, hand viste det icke, och Hans Ibsen loed sin broeder begraffue veed naun Hans Ibsen, men icke kender dend karl, som schulle giffuit den handschriftt vd, som heed Hans Jacobsen, huor effter Hans Schreedere saa vell som Hans Ibsen ware begge vuilidge tingsvidne begierrendis.

[28]

Knud Jensen, fougett paa Ollstrup gaard, med kalsmend, som erre Peder Nielsen i Dysted och Anders Ibsen paa Ollstrup, hiemled effter lougen, att de gaffue Rasmus Rasch i Holstedt och Jens Hanßen ibidem louglig 8 dags warsel, 14 dags warsel, maanedz warsel och 6 wggers warsel ahnlangendis 2 eeger, som erre affhugen paa s. frue Kirstenis, |11v| [*Det øverste af siden afskåret; wist om der mangler noget af teksten*] och er domb begierrendis, huor imoed <Rasmus> Rasch och Jens Fønboe war mødt at suare, formente dennem till ingen tre at haue paa frue Kirstennis, men de kiøbte 3 eeger aff [*overstreget* Niells Rasmusen i Ollstrup] Jens Anderßen. Samme Jens Andersen haffuer kiøbt dennem aff Niels Rasmusen i Ollstrup effter frue M. [?] seddels indhold, er paa 3 eeger, och war her paa et tingsuidne begierendis och Rasmus Rasch en giennpart.

[29]

Anders Jørgensen [*rettet fra Jep Andriksen*] i Wridzløse med kaldzmend, som erre Niels Andersen i Wridzløse, Niells Jørgensen, hiemlede paa sin drengs weigne, wed naun Niels Suensen, effter lougen, at de gaffue Niells Jenßen varsell till en domb at lide anlangendis et øde gierde, som hand schulle haffue hafft for Dresen, som deris queg schulle verre kommen igiennem och ingkommen paa Dresen och er optagen paa Kloster, och de haffuer vdløst for penge. Fremkom Niels Jørgensen och Anders Jørgensen och sagde, at de haffde verrit opkreffuede at schulle see det gierde, som omtalis, och da sagde dee saa, att det war nedtradt i hulet, saa der kunde gaa igiennem, huis queg der kom. At Niels Jensen suarede, at det er hannem vuitterligt, at noget queg kom ind aff samme gierde, och er her paa begge sider domb begierrendis, optagen i 14 dage |12r|, och skal beuiisis, att samme queg haffuer gaaedtt i giennem hans gierde.

[30]

Mandagen dend 30. avgusty anno 1630.

De otte mend till stoch, som erre Rasmus Pederßen i Wridzløse, Nielß J[ør]genßen *ibid.*, Jens Søffrenßen i Ladbye, Lauffridz Schredere i Appenes, Rasmus Schrederre i Wridzløse, Hans Schredere i Riisleff, Poffuel Lauffridzen i Kalby, Rasmuß Snedicher i Ladbye.

Lader vellb. Esche Gøye paa Tureby aff liuse en vey, som ligger imellem Querred i [!] och Hasle, at ingen ferris der, och huer sig sellff at tage vare derfor. [31]

Jens Møller i Nestued med kaldzmend, som erre Hans Anderßen och Jens Pederßen, hiemlede, at de haffde giffuit Hans Loelich i Holsted loughigh varsell for 4 schpr. sigtett miell och derforre pendinge 15 mk. Och bleff hannem forlagt effter recessen 15 dage at stille till fredz eller da bør nam i boe at haffue. [32]

Optagen om de tuende[!] eeger sagen i 6 vger till dombß. [33]

Bleff till liust, at huer boemand och husmand, inderster schal <huer> ploche 1 opmolt schepe [*overstreget biug*] reene nøder och yde her paa klosterit inden i morgen otte dage, saa fremt som nogen bliffuer forsømmet och iche gjør dette, da at giffue 1 rdlr. for scheppen. [34]

|12v| Anders Pederßen paa Herluffsholm med kaldzmend, som

erre Rasmus Snedicher och Jens Hanßen i Ladbye, hiemlede, at de gaffue Lauffridz Ibsen, tiennendis Hans Iffuerßen i Ladby, <loulig warsell> till dom at lide, for hand for nogen tiid siden har sig tilfordristet at ingaa om natte thide at Jens Ingvorsens porte och døre modt for:ne Jens Inngvorsens villie och vidschaff och er tidt och offte befunden udj Jensis bagherberge hos hans tienniste quindfolch ved naun Anne Jens datter, som med tingsuidner er beuiist, som quindfolchet iche ey sellffuer haffuer benegtet, ey heller hand sellff ville benegte det ved sin eed. Effter slig leiligheed setter ieg i rette, om hand iche haffuer giort bunden vfred i hans huus och der for bør at bøde och stande till rette effter recesens 22. capitel. Och stoed Lauffridz Ibsen her for retten och benegtede dette, och var Anders Skriffvere her paa domb begierendiß. Optagen till dombs i 3 vgger. [35

Lauffridz Ibsen i Labye med kaldzmend, som erre Peder Veffuer och Niels Madzen, tiennendis Hans Iffuersen i Ladbye, hiemlede, at de gaffue Jens Innguorßen i Ladby louglic varsel till en domb at liide, for huis hand har hannem tilltale, och efftersom hand angiffuer, att Jens Ingvorsen och hans hustrue schal befindis i [*overstreget* dett] løgn, det, som de for retten har angiffuit, och her paa var domb begierendis, och effter hans forsettis liudelse. Huis hand i dend sag haffuer tillforn vundet, vil hand verre stendig, i huor behaug giøris, som tingsuidnet der om formelder. Optagen till doms i 4 vgger. [36

|13r| Anne Smedz i Nestued med kaldzmend, som erre Sti Jenßen i Riisleff och Peders [!] Søffrenßen i Riisleff, hiemlede, at de gaffue Niels Fønboe i Riisleff louglic varsell for 1 tønde øell, for pendinge 13 mk. och saa hendis egen tønde igen, och bleff tilldømt at betale inden 15 dage, eller da effter recessen bør nam i boe at haffue. [37

Herluff Mogenßen i Øffuerup med kaldzmend, som erre Hans Pederßen, Lauffridz Fønboe hiemlede for Nielß Madzens dreng, at de gaffue Peder Hanßen i Holsted varsel och Hans Jørgenßen ibid. louglic varsel med dieris quinder till vidnisbiur, hand agtet at føre. Da fremkom Anne Naals i Holsted och Anne Oluffs. [38

Peder Holst i Kalby med kaldzmend, som erre Rasmus Schredere i Wridzløse och Hans Pederßen, hiemlede, at de gaff-

ue Lauffridz Ibsen louglic varsel [*overstreget* for] till en domb at liide for en koe, som hand har *kørte* paa med en vognstang, saa hun døde. Huor till Lauffridz Ibsen suarede och sagde ney der till och sagde, hand motte beuiise dett, och er her paa dom begierrendið. Bleff optagen till i dag 8te dage. Och begierrede, at samme koe maate komme till stede igien. [39]

Anders Pedersen opkraffuede 4 mend paa schoelens veigne, som schulle siune och see det hus, som Rasmus Jørgenßen iboede och affdøde, huorledis det er ved magt holden, de 4 mend Jens Inguorßen, Oluff Lauffridzen, Morten Jenßen och Hans Iffuerßen i Ladbye. [40]

|13v| Stued Lauffridz Ibsen i Ladbye her for retten och skøed sit schudzmaal, om der var nogen, som viste hannem noget at beschulde i nogen maader. Till første thingg. [41]

Mandagenn dend 6. septembris 1630.

De otte mend till stocke. Søffren Christensen i Appenes, Daniel Pedersen i Kallbye, Oluff Haarleger i Lille Nestued, Hans Schredere i Riisleff, Herluff Mogensen i Øffuerup, Rasmus Skredere i Vridzløse, Jens Pederßen i Holsted, Lauffridz Hanßen ibid.

Anders Pedersen paa Herluffsholm med kaldzmend, som erre Jens Lauffriidzen och Anders Hanßen ibid., hiemlede, at de gaffue Anders Jyede i Øuerup louglic varsel till vidniisbiur at paa høre. Da stued Anders Jyede och bekiente her for retten, at [= om?] den roug, som hand schulle agget i[n]g till Oluff Hemmingbens gaard. Da sagde hand, att hand fant en ney paa veyen och kaste paa sin vogn, saa toeg hand samme ney aff och kaste den paa sit haffue gierde, saa hun falt ing i hans hauffue. Da fremkom Herluff Mogenßen och vant effter lougen, at i daug 14 dage kom Hans Pedersen till Herluff Mogenßen i hans huus, da bad hand, at hand schulle gaa wd med hannem och sagde till hannem, veed I, huordan de høster roug till Oluff Hemmingbens gaard, huor till Herluff suarede ney, och sagde, de stiel den halff parten hen, |14r| gaar op och seer Eder om. Saa kom hand op, da saae hand, at der laae 2 neger i for:ne Anders Jyedes haffue, och vant Hans Pederßen, lige som Herluff Mogenßen vundet haffuer. Och ydermeere vant Zizelle Pederß i

Øffuerup, at hun saae Anders Judes søn tog 2 roug neger aff it les roug, som hans fader kom aggendis met, och kaste dennem i hans faderß haffue och gich bag effter vognen. Och tillspurde Hans Schiøtte for:ne Anders Judes at, om hans søn var med hannem, huor till hand suarede jae och bekiende, at hans søn kaste den ene vey [!] ind i haffuen och samme gang aag dett les roug i Oluff Hemmingßens gaard, huor effter Anders Pederßen var it vuildigt thingsuidne begierendis, och sagde Anders Jude, at hand wille suare for sin søn och var hans verge, (och for:ne tuende neger wrderit Herluff Mogensen och Hans Pederßen for $\frac{1}{2}$ rigsmk.). [42]

Anders Pederßen noch med kaldzmend, som erre Jens Pederßen och Lauffridz Hanßen, hiemlede, at de gaffue Hans Loelich i Holsted warsell till en domb at liide for helligbrøede, som hand haffuer beganget nu i gaar otte dage och tog høe och aag till Nestued och sollte, setter i rette, om hand iche derfor bør at bøde for helligbrøede och stande till rette effter recessen, och var her paa dom begierenndis, och bleff tilldømt at stille hosbonden till fredz, effterdj ingen er møedt at suare och det benegte. [43]

Loed m. Poffuel Jenßen hans fuldmegtige affliuse aff schoelens birch Jens Hanßen i Ladby och hans quinde, efftersom hun tidt och offte er bleffuen befunden med atschillige støcher baade med brøed och mad och andet saadan[t]t, formeenendis hende ingen hiemmel[l] der till at haffue, m[en] |14v| der i at haffue handlet sig wtroelig och hun i sligt at haffue beloht nogen aff schoelens tiennere, och for slig hendes gierning afflius ieg hende, saa vit schoelens er, och ingen heeler eller huser hende effter denne daug, dersom der nogen befindis, da derfor at staa till rette som de, der iche agter schoelens forbud. [44]

Søffren Jyede i Ladbye med kaldzmend, som erre Lauffridz Hanßen [och] Hans Fønboe ibid., hiemlede, at de gaff Christopher Lund och hans hustrue louglic warsel och Marchur och hans quinde. Fremkom Christopher Lund och vant effter lougen, om en søndag effter middag saa kom Hans Iffuerßen och Morten Jenßen nogen ord imellem om 1 tønne biug, da slog Morten Jenßen tilbage och rørde hannem ved munden och sagde, ieg ~~pa~~ iche meere der paa end saa meget, saa tog Søffren Jyede

paa Hans Iffuersen och holt hannem och sagde, ver stille. Saa kom Gundel Jenßes ud, dend tiid hun hørde, [de] dragedis, och gaff mange onde ord, saa tog Søffren en steen, huor ved [!] du med dend, huor till hand suarede, det kommer Eder intet ved, saa kalede hun hanem byes tyer. Saa spurde hun hannem atter igien, huad hand ville med dend steen, kand schee du ville sla hannem med den, der stoed i haffuen? Det toerde ieg vel giøre, om dett galt. Tradz dig, du giørst det. Saa kom Morten Søffrensen och raabte offuer gierdet, och sag|15r|de, det Søffren giør, lige som du var. Saa kom Morten Søffrenßen løbendis i gaden med en tiuffue och en vognkiep, saa fich Søffren tiuffuen, heller hand toeg dend aff handen, eller hand fich dend paa jorden, ved hand iche. Saa slog hand hannem 2 slag med den, saa bleff de schilt at, och vidner ligesaa paa sin quindis weigne. Marchur Christenßen vinder, lige som for:ne Christopher Lund vundet haffuer. Morten Jensen vinder lige saa, huor till Morten [!] Jensen suarede och iche sagde ney. Huor till Morten Søffrenßen [rettet fra Jensen] suarede, at dett iche schal beuiisis, at hand giorde nogen schade enten med tiuffue eller vognkiep.

Och stoed Morten [!] Jenßen her for retten och sagde, haffde Morten Søffrensen verrit igorde med sin tiuffue och sin vognkiep, da haffde der ingen klammer scheet, och ydermeere vinder de, liige som Morten Jenßen vundet haffuer. Och begierrede Søffren Jenßen it tingsuidne och Morten Søffrenßen gienpart.

[45]

Hans Møller i Rettestrup med kaldzmennd, som erre Lauffridz Hanßen i Ladby, Hans Lauffridzen i Ladbye, hiemlede, at de gaff Agnette varsel. Fremkom Jørgen Olsen och vant paa sin hustruis veigne, at Rasmus Jørgenßens hustrue døde $\frac{1}{2}$ dag, førend hendis barn døde, och leffuede samme barns fader effter sin barns død till midnat. Søffren vinder lig saa, Morten Søffrenßen lige saa, Karen Olleffsdatter lige saa, Maren Nielses lige saa, och her effter var Hans Møller it vuildigt tingsuidne begierrendis.

[46]

|15v| Peder Smed i Lille Nestued med kaldzmend, som erre Oluff Haarlegger och Hans Madsen ibidem, hiemlede, at de gaff Christopher Sauscherer louglig varsel for 1 kran, som ieg [rettet fra hand] haffde leigt aff Andrix Møller och ført dend paa

kirchegaarden, och hand imoed min villie haffuer mig wuitterligt taget dend nye kloche op for klochestøberen och tog betaling derfor, och ville her paa viide for:ne Christopherß hiemmel. Der till suarede Christopher Ienßen, at nar kloche støberen sich varsell medt, saa ville hand ochsaa suare der till. Her effter war Peder Smed it thingsuidne begierrendis. [47

Och haffde samme kaldzmend giffuit Christopher Jensen varsell for 2 mk., som hand er hannem schiuldig for en sauff. Huortill Christopher Jensen suarede och ved sin eed benegtede, at hand iche loffuede hannem meere for samme saug end 15 mk., men dend gamble saug i betaling, nar hand bleff afflagt. Hans Sauschierer suarer lige som Christopher. Christopher gienpartt. [48

[*Overstreget* Peder Holst i] Stoad Lauffridz Ibsen her for retten och schøed sit schudzmaal till meenige tingmend, om der var nogen, som viste hannem noget at beschiulde i nogen maader. 2. ting. [49

Bleff giort forbud paa huis guodz, som findis i Rasmus Hollis boe i Ladby, at Hans Møller stiller dend quinde tilfredz, som her for retten nogen gield paakraffuede, inden same goedz wdtagis. [50

[16r] Mandagen dend 13. septembris anno 1630.

De 8te mend till stoche. Hans Ibßen i Lille Nestued, Anders Oluffßen i Appenis, Anders Jyede i Øffuerup, Christopher Sauschier i Lille Nestued, Christopher Lund i Ladby, Rasmus Schredere i Vridzløse, Oluff Haarleger i Lillenestued, Herluff Mogenßen i Øffuerup.

Christopher Ladbye i Lillenestued med kaldzmend, som erre Hans Sauschierer och Klauß Dittleffßen, hiemlede, at de haffde giffuit Niells Suarer i Lillenestued louglig varsell for et løffte, som hand har loffuet for Anders Suarer i Nestued for 1 dlr., och bleff forlagt 15 dage. [51

Oluff Lauffridzen i Ladbye med kaldzmend, som erre Espen Jensen ibid. och Rasmus Lauffridzen, hiemlede, at de haffde giffuit Søffren Anderßen ibid. louglig varsell for 3 mk., som hand er hannem schiuldig.

Samme kaldzmend hiemlede, at de gaff Jens Søffrenßen ibid. [varsell] for $3\frac{1}{2}$ mk., som hand och er hannem med rette plig-

tig, och for en sek saa goed som 1 mk. och for 1 jern vegge saa goed som 24 sch. Bleffue forlagt at betale inden 15 dage. [52

Rasmus Rasch i Holsted med kaldzmen, som er Peder Søffrensen och Rasmus Ibsen, huilche hiemlede effter lougen, at de haffde giffuitt Knud Jenßen, fougett paa Ollstrup, louglig varsel till vidnisbiur at paa høre och hiemmel, som de i dend sag agter at føre anlangendis |16v| de tuende eeger, som omtrettis.

Disligeste haffde samme kaldzmen giffuett fru Malene till Bunderup och jomfruen der sammestedz med deris lauguenger [varsell], om de ville haffue der noget imoed at suare.

Samme kaldzmen haffde giffuit Jens Anderßen i Ormiesløff louglig warsel till sin sandheed at vidne anlangendis de eeger, som omtaliß. Da fremkom Jens Anderßen och vant effter lougen, at de trende treer, som nu omtrettis, er hand for:ne tuende mendz fulde och faste hiemmel till her och huer sted, huor effter Rasmus Rasch och Jens var tingsuidne begierendis).

Da førde Jens Anderßen i Ormesleff och førde [!] tuende kaldzmen, som erre Rasmus Ibsen och Peder Søffrensen, hiemlede, at de haffde giffuit Niels Rasmusen i Olstrup louglig 14 dags varsel imoed vidniisbiur at høre.

Da fremkom Niels Pedersen paa Rønnebecksholm och vant effter lougen, at det er hannem i Gudz sandheed vitterligt, at for:ne Niels Rasmusen solte hannem samme eeger, som omtrettis.

Och fremkom Jørgen Madzen i Sebberup och vant ved sin eeed, at det er baade hannem och hans fader vitterligt, at Niels Rasmusen solte hannem samme for:ne eeger.

Madz Pedersen vinder, lige som for:ne Niels Pederßen vundet haffuer, huor effter Knud Jenßen var it tingsuidne begierendis och Jens Anderßen gienpart. [53

|17r| Jens Tyesen i Kalbye stoed her for retten och gaff last och klage paa Hans Lund ibid., at hand haffuer slaget hans quinde i marken, och som hun gich och reeb høre paa dend øde gaards grund i marken. [54

Opkræffuede Madz Ladefouget paa schoelens veigne 8 siuns [mend], som schulle siunne och see schoelens schouffue, huor mange suiins olden dend kand taale. Formand: Peder Lauffridzen i Kalby, Peder Madzen i Kiøberup, Herluff Mogenßen

i Øffuerup, Peder Lauffridzen i Holsted, Niels Jørgenßen i Vridzløse, Morten Søffrensen i Ladby, Tøyer Nielsen i Appenis, Madz Falstring i Risleff. [54a

Anders Pederßen Schriffuer frem førde tuende kaldzmend, som er Oleff Jenßen . . . . . [55

Loed m. Poffuel Jenßen hans fuldmegtige Anders Schriffuer opkræffue 4 mend, som schulle schiffte och deele dend jord, som ligger till dend øde gaard, Niels Hanßen sidst i boede, och agger och eng till Daniel Pederßen och Poffuel Lauffridzen imellem bye och marchescheel, som de wille antsuare och werre bekient. Formand: Frandz Mogenßen i Kalbye, Hans Nielßen, Niells Hanßen och Peder Banche. [56

At Hans Ibsen och Christopher Sauschierrer vdsiger Mogens Sauschierrer for atschillige slags stycher, hand har beganget, och dett att giøre rødelig inden M.[artini?] daug. [57

Stoed Oluff Lauffridzen paa Lauffridz Ibsens veigne och holt hans schudzmaal till 3. ting, om der var nogen, som viste hannem noget at beschulde i nogen maader. [58

[17v] Bleff opliust paa tinge alle, huis breffue som erre gaæn till bircheting, huilche som iche erre hiemløste, at de endelig løser dennem medt dett første, ellers der om at varsel giffuis. [59

Mandagen dend 20. septembris 1630.

De 8te mend till stoche. Frandz Mogenßen i Kalbye, Han[s] Lund ibid., Lauffridz Olßen i Riisleff, Knud Jenßen i Appenis, Jep Pederßen i Wridzløse, Søffren Brøger i Ladbye, Rasmus Skredere i Wridzløse, Oluff Haarleger i Lille Nsted.

Stoed Samuel Pederßen her for retten och toeg Hans Skredere i Lille Nsted i hand, gjorde och gaff hannem it fast, euigt, trøgt och vrøgeligt affkald for tuende hans stiffbørns, den ene ved naun Anne Jørgens datter, dend anden Ellen Jørgens datter, for saa viitt som dennem arffueligen kunde tillfalde effter dieris s. moeder, som boede och døde i Lille Nsted, ved naun Maren Madz datter. [60

Hans Lauffridzen i Grimstrup med kaldzmend, som erre Oluff Haarleggere i Lille Nsted och Peder Pederßen, hiemlede effter lougen, at de gaff [*overstreget* Peder] Jørgen Tamusen [varsel] imoed vidnisbiur, hand agter at føre.

Da [*overstreget* at vidne] fremkom Jørgen Tamusen och sagde saa for retten, at hand icke viste Hans Lauffridzen |18r| noget at beschylde i nogen maader andet, end en erlig dannemand well sømmer och ahnstaar, och dett, som erligt och gaat er, och icke heller haffuer seet andet till hanem endten i bye eller mark andet end ærlig och gaatt. Dislige Peder Søffrenßen *ibid.* gaff hannem itt ærligt schudzmaal, och nu 12 aar, hand haffuer boet i bye hos hannem, da ved hand intet andet med hanem end dend dell, som gaat er.

Hans Diur gaff hannem och it gaat schudzmaal.

Disligest suarede først Hans Schøtte, siden meeniige ting-mend, som dend dag ting søgte, at [de] viste hanem intet at beschiulde i nogen maader. Huor epter hand begierrede it schudzmaal. [61]

Stoed Oluff Pederßen i Biørnstrup her for retten med en fuldmagt fra Madz Pederßen boendis paa Raffnes i Aagerup, giorde och gaff Peder Mortenßen i Lille Nsted paa Lauffridz Huggers datters veigne i Lille Nsted ved naun Anne Lauffridz datter it fast, euigt, trøigt affkald paa Kirstenne [*navn mgl.*] datters weigne, som boede och døde i Lille Nsted, pigens moeder, ved nauffn Kirsteinne Jens datter, och Karen Peders [!] datter, Jens [*overstreget* Pederßen] <Lauersen> och Oluff Lauffridzen och Bodild Lauffridzdatter och Anne Laufridzdatter, huor effter <Peder M.> hand var affkald begierrendis. [62]

Søffren Madzen i Lille Nsted med kaldzmend, som erre Mogens Sauschierrer i Lille Nsted, Oluff Haarleger, hiemlede, at de gaff Peder Knudsen i Ladbye varsel for it lang jern, som hans broeder haffde i pant aff mig for 2 mk., och Peder Knudzen annamede penge, som samme jern stoed for, paa sin broeders veigne, huilchet Peder N. stoed |18v| her for retten och bekiende hannem at haffue anamet samme pendinge och ragte hand at forschaffe for:ne Søffren Madzen jernet igien. Forlagt at forschaffe jernet inden 15 dage. [63]

Madz Ladefouget paa schoelens weigne fremeschede de Ste siuns mend, som haffuer verrit paa alle schoelens schouffue och siunet, huor mange suiin de kand feede. Formand Peder Holst i Kalbye giorde deris affsigt. Først paa Klosterschouen och Koehauffuen, Baldermoesen, Dreesen, paa for:ne schouffue kand

feedis 500 suiin, Kalbyriis 300, Fensmarkket schoff 1 $\frac{1}{2}$ hundrede, Steen schoffuen 500, Presteschoven 100, Kiøberup kircheschouff 100, Tiuffuelse schouff 300, Reenstrup schouff 40 suiin, Hollerse schouff 20 suiin, Ladbye dynd 40 suiin, till Boerup schouff 100, Basnnes schouff 40 suiin. [64]

Paa schoelens veigne varsels mend, som erre Lauffridz Rasmusen i Kalby och Jens Nielsen, hiemlede, at de gaff Daniel Pederßen warsel och Poffuel Lauffridzen till dend jord at annamme, som ligger till dend gaard, Niels Hansen i boede, och att 8te mend dend imellem dennem at schiffter imellem bye och marcheschel, agger och eng, formand Frandz Mogenßen i Kalby, Hans Nielßen *ibid.*, Nielß Hanßen och Peder Banche *ibid.*, Øuerup Anders Rasmußen och Lauffridz Druchen, Rasmus Rasch i Holsted och Jens Fønboe *ibid.*, huortill Poffuel Lauffridzen suarede, at dersom hand iche maa nytte och bruge dend jord, som hand har fest, saa vil hand intet haffue med dend at bestille, och maa sette i dend, huem hand vill.

[19r] Daniell Pederßen suarede, at hand vill intet heller haffue med dend jord at bestille. Disligeste at bytte alle huiß huuse, som der och saa findis, vndertagendis it. Daniel Pederßen it tingsuidne. [65]

Hans Lauffridzen i Eegerup med kaldzmend, som erre Anders Jenßen i Ziersted, Lauffridz i Eegerup, hiemlede, at de gaff Rasmus Jude i Tiuffuelse [warsell] for noget børneguoedz, som hand haffuer hoes sigh, som er vrderitt for 33 daller m. Legger ieg hannem for at betale inden 15 dage. [66]

Bleff giort forbud paa Rasmus Judes goedz i Tiffuelse, at ingen maa kiøbe och sellge med hannem, førend schoelen for sit och børneguoedzitt at vdkomme till schoelens bundesøn. [67]

Hans Ibsen i Helle Lille med kaldzmend, som erre Hans Jensen *ibid.* och Lauffridz Hanßen, hiemlede, att de haffde giffuit Hans Anderßen i Lille Nsted och Jep Nielsen i Wridzløse [warsell] for it affkald.

Stoed Hans Andersen paa sine eigne saa velsom paa Jep Niellsens (saa velsom paa Zidzele Niels datters) weigne, giorde och gaff Hans Ibsen i Hellelille it fast, euigt, trøigt aff kald, som dennem var arffuelig tillfalden effter Troels Pederßen, som boede och døde i Hellelille, var affkald begierrendis. [68]

Lauffridz Olßen i Riisleff med kaldzmend, som erre Torchel Lauffridzen i Riisleff och Oluff Lauffridzen, hiemelede paa sin drengs veigne, at de gaff Hans Michelsen i Wridzløse varsel for 24 sch., som hand haffuer lagt ud for hannem. Forlagt at betale inden 15 dage. [69

|19v| Bleff dømt imellem Hans Skredere i Nestued och Hans Ibsen i Lille Nested, och bleff Hans Ibßen tillfunden quiiit och frie for for:ne Hans Schreders tilltale, imeden samme ting-uidne staaer veed sin fuldmagt, och hans benegtelse, uden dett anderledis kand beuiis, da derom at gaais, huis loug och rett kand werre. [70

[*Ny hånd*] Mandaugen dend 27. Septembris 1630.

Søffren Bryger i Ladbye, Raßmus Schreder i Wridzløße, Hans Jørgenßen i Holdsted, Tyer Niellßen i Appenes, Jens Inguorßen i Ladbye, Oluff Lauridzen i Rirßløff, Peder Hanßen i [*overstreget* Holdsted, Stj Jensen *ibid.*] och Oluff Haarleger i Lillenestued.

Mattias Suerdtfeyer med kalldzmend Peder Hanßen i Holdsted och Jens Anderßen *ibid.*, som Hans Jørgenßen hiemelede fore, huielche hiemelede, at de haffde giffuedt Hans Lollich *ibid.* louglig warßell for 1 mk. och rente deraff udj 11 aar. Bleff hannem 15 dage forlagt. [71

Stj Jenßen i Rirßløff med kalldzmend Jørgen Niellßen och Hans Jenßen *ibid.* hiemelede, att de haffde giffuet Peder Pouellßen i Luderup louglig 14 dags warßell [*overstreget* Frandz Pederßen Esche] till windeßbiurd att paa høre. [72

|20r| Niells Madzen i Holdsted med kalldzmend Anders Giede och Peder Hanßen i Øffuerup hiemelede, att de haffde giffuit [*sætningen afbrydes her*]. Och stoed Niells Madzen her for retten och sagde til [*rettet fra kallede*] Peder Hanßen i Holdsted, hør du slupertt [*det følgende mangler*]. [73

Fremkomb Oluff Lauridzen i Rirßløff och Jens Hanßen i Holdsted, att de haffde forligt Stj Jensen i Rirßløff och Peder Pouellßen i Luderup om nogen schiens ord, dj haffuer hafft till sammen. Saaleedis er dj forligt, at Peder Pouellßen schall giffue Stj Jenßen it erligt schudzmall, som hand och gjorde her for retten strax, ett gaatt, erlig schudzmaall, och Stj schall

sielff løße sitt schudzmaall, och Peder Pouellßen schall giffue Stj for sin omkaastning en rigs mk., och schall <Peder> giffue dennem till øells 3 mk., som dennem forligte. Och ragtte Oluff Lauridzen Anders Pederßen paa schoellens weigne haand for 1 rdlr eller och 1 tønde haffre. Och begierede Stj sitt schudzmaall. [74

Anders Bødicker i Gielldsted med kalldmend Peder Hemmingßen i Øffuerup och Hans Bunde ibid. hiemelede, at de haffde giffuett Anders Hanßen ibid. louglig warßell for 2 mk. Bleff hannem 15 dage forlagt. [75

Niels Madzen i Holdsted med kalldmend Anders Pederßen i Holdsted och Peder Handzen ibid., som Peder Hemmingßen i Øffuerup hiemelede fore, huilche hiemelede, at de haffde giffuet Hans Madzen ibid. louglig warßell, Hans Jørgenßen, Peder Hanßen, Zidze Madzdatter med hinds laugwerge till windeßbiurd at paa høre.

[20v] Da fremkomb Peder Hanßen i Holdsted och suarede der till, at dj schall louglig beuiße hannem offuer, om hand haffuer noget aff deris fellidz goedz, indtill saa lenge dj beuißer hannem dett offuer. Hans Jørgenßen suarede der till, att hand wed intted, der er i hans boe vdaff deris goedz vden 2 jern weger, och lagde de hannem eeden for, at hand schulle suere, der till suarede hand, at hand wille inttedt suere der for, fordj hand wed der inttedt aff [*overstregt* udj daug].

Anne Oluffs i Holdsted windede med oprachte finger eptter lougen, att der wor 3 eller 4 dage, eptter de haffde <holdet> schiffte eptter Lauridz Jensen, komb hun <der> ind, da laa der nogett korn paa stegers gulffuet, da toeg <hun> dett op och renßede dett, saa tengte hun, slar ieg dette korn iblandt det renne, <saa bliffuer der vdtach aff,> saa fant hun neder i en tønde och rørde iblandt kornet, der stoed i tønden, da fant hun jt sølff beltte neder i kornet i tønden, saa sagde hun till Anne Madzdatter, dett <er> herligt for wart, dett, der liger i dend tønde. Da suarede hun, ieg wed well, det liger der.

Boelld Herluffsdatter wandt eptter lougen, att dend løffuerdag, førend hinds moder døde om natten, da sagde Anne Madzdater till hinds i hinds lille vrtte hauge, siger till Eders folch, at <ieg> haffuer fundett dett sølff beltte, der de kraffuede, och fandt det i dend lille stue vnder en sortt kiiste. [76

Och schiuder Lauridz Ibßen i daug hans schudzmaall och er hans fierde ting. [77

|21r| Mandaugen dend 4. octobris 1630.

Otte mend till stoche. Mortten Jenßen i Ladbye, Jep Andrißen i Wridzløsße, Peder Schøtte i Lillenestued, Niells Pederßen i Ladbye, Oluff Lauridzen *ibid.*, Jørgen Oellßen *ibid.*, Peder Lauridzen i Kallbye och Willumb Jenßen i Appenes.

Lauridz Ibßen i Ladbye med kalldzmend Lauridz Hanßen och Oluff Lauridzen *ibid.*, huilche hiemelede effter lougen, att de haffde giffuett meennige ladbyemend loughlig warsßell till sitt schudzmaall. Lauridz Hanßen och Oluff Lauridzen suarede paa Hans Iffuerßens weigne, att hand wed intted andet med for:ne Lauridz Ibßen end dett, som erligt er, imedlertiid hand haffuer tiendt hannem, och alle dj ander byemend suarede lige saa, saa mange som da tillstede wor. Der till suarede Jens Ingworßen, at hand weste intted andet med hannem ind det, som erligt er, och haffuer iche seett till hannem andet end dett, som erligt och christeligt wor. [78

Madz Ladefouget paa Herluffxhollmb med kalldzmend, som ere Oluff Haarleger i Lillenestued och Peder Jiude *ibid.*, huilcke hiemelede, att de haffde giffuett Søffren Madzen i Lillenestued loughlig warsßell, for huis hand haffuer hannem till att talle. Der till suarde Søffren Madzen, dend tiid Madz Ladefougedt att wared hannem, da lugte hand sitt gierde, och dend tiid de 4 mend de gich med gierderne, da wed ieg iche rettere, end mitt stoed wed sin fulde magt. [79

|21v| Raßmus Pederßen i Tiuffuellße med kalldzmend Peder Jenßen och Lauridz Raßmußen *ibid.*, huil[ch]e hiemele eptter lougen, att de haffde giffuett Jørgen Raßmusen, som tientte Jens Anderßen *ibid.*, loughlig warßell foer byens trome, hand slog i sønder, finder hannem till at giøre samme trome ferdig, som samme tromme wor till forne. Lauridz Oellßen, tiennendis i Tiuffuellße, Raßmus Iffuerßen, tienendis Erich Ibßen *ibid.*, haffuer ragt haand, loffuer och tillsiger, att dj will giøre samme trome saa ferdig, som hun wor, dend tiid dj tog dend i andtuor. [80

Mortten Jenßen i Ladbye med kalldzmend Jørgen Oellßen och Peder Weffuer *ibid.* hiemelede, att de haffde giffuedt Lau-

ridz Hemmingßen i Guderup louglic warßell anlängendis nogen börne penge, som hand er Hans Pederßen i Holdsted schiuldig, som ere $1\frac{1}{2}$ dlr. 9 sch. Och stoed Lauridz Hemmingßen i Guderup her for retten och wed sin høyeste eed benechtete, att hand iche wor Hans Pederßen nogen penge schiuldig mere end som 6 dlr. m. entten i werd eller penge. Mortten Jenßen <Hans Masßen> begierede ett tingßuinde och Lauridz Hemmingßen en gienpartt. [81]

Niels Madzen i Holldsted med kalldzmend Anders Hanßen och Peder Hanßen, som Lauridz Jenßen hiemelede fore, hiemelede, att de haffde giffuedt Oluff Jenßen i Øffuerup louglic warßell for 16 [*rettet fra* 14 [?]] mk. for ett øg. Bleff hannem 15 dage forlagt. [82]

Samme warßellsmend haffde giffuedt Oluff Hemmingsen i Fendzmarkt louglic warßell for en vschoren schriff, som Knud Jenßen i Appenes haffuer opbødett, som Oluff Hemingßen schulle annamme. [83]

[22r] Fremkomb Herluff Mogenßen i Øffuerup, Niels Madzen och Knud Jenßen, toeg Hans Madzen i Holdsted udj haand, gjorde och gaff hannem ett fast och vrøgeligt affkalld <for aldt huis arffue>, som hand wor arffueligen tillfallden eptter Lauridz Jenßen, som boede och døde i Holdsted. [84]

Hans Jørgenßen i Rettestrup med kalldzmend Lauridz Hanßen i Ladbye, Oluff Lauridzen ibid. hiemelede, at dj haffde giffuett Maren Weffuers louglic warßell, Peder Knudzen och hans høstrue till deris sandhed att winde. [85]

[*Sen. tilføjet*] Bleff dømbt imellum Jens Inguorßen i Ladbye och Lauridz Ibßen ibid. [86]

[22v] Iligemaade med schollens kalldzmend Niels Inguorßen i Rirßløff och Stj Jenßen ibid. hiemelede, att de haffde giffuedt Hans Schreder ibid. louglic warßell for ett vlougligt gierde. [87]

Anders Pederßen paa Herluffxhollmb med kalldzmend Knud Huger i Appenes och Niels Christenßen ibid. hiemelede, att de haffde giffuett Willumb Jenßen ibid. louglic warsßell, for huis schollen haffuer hannem till att talle. [88]

Peder Jenßen i Ring med kalldzmend Niels Christenßen <i Appenes> och Jens Christenßen, som Tyer Niellßen ibid. hiemelede fore, huilche hiemelede, att de haffde giffuett Jens Lau-

ridzen i Appenes loughlig warßell for 4 dlr. m. Bleff hannem 15 dauge forlagt. [89]

Raßmus Schreder i Wridzløße paa Dittløff Pederßens weigne i Nestued med kalldzmend Elias Gregerßen och Christen Knudzen ibid. hiemelede, att de haffde giffuet Jens Lauridzen i Appenes loughlig warsßell for 5¹/₂ dlr. m. Bleff hannem 15 dage forlagt. [90]

Mandaugen dend 11. octobris 1630.

Mortten Jenßen i Ladbye, Anders Fønboe ibid., Christoffer Jenßen ibid., Peder Schiøtte i Lillenestued, Hans Heeboe ibid., Peder Lauridzen <Holdst> i Kallbye, Mogens Pederßen ibid. och Hans Lauridzen i Holdsted.

|23r| Anders Pederßen paa Herluffxhollmb med kalldzmend Jørgen Oellßen i Ladbye, Lauridz Hanßen ibid., som Rasmus Schreder i Wridzløße hiemelede fore, huilcke hiemelede, at de haffde giffuet nogen aff ladbyemend loughlig warsell, for huis schollen haffuer dennem till at talle. [91]

Schollens kalldzmend Knud Huger i Appenes och Niells Christenßen ibid. hiemelede, att de haffde giffuet alle Appenes mend loughlig warßell, for huis schollen haffuer dennem till att talle. [92]

Schollens kalldzmend Jep Noell i Holldsted och Jens Huger ibid., som Oluff Jenßen i Øffuerup hiemelede fore, hiemelede, att de haffde giffuet alle holdstedmend loughlig warsell, for huis schollen haffuer dennem till at talle. [93]

Schollens kalldzmend i Kallbye Hans Lund och Jens Tygeßen ibid. hiemelede, att de haffde giffuet alle schollens tiener i Kallbye loughlig warßell, for huis schollen haffuer dennem till att talle. [94]

Schollens kalldzmend Jens Eßpenßen i Gierdrup och Niells Inguorßen i Rirbløff hiemelede, att de haffde giffuet alle Rirbløff byemend, Gierdrup byemend, Naabye byemend och Kiøberup byemend loughlig warßell, for huis schollen haffuer dennem till at talle. [95]

Schollens kalldzmend Hans Holldst i Wridzløße och Niells Anderßen ibid., huilche hiemeled, at de haffde giffuet alle

Wridzløbe byemend <och huusmend> louglig warßell, for huis schollen haffuer dennem till at talle. [96

Samme kalldmend gaff Jep Niellßen i Wridzløbe louglig warßell for penge 3 dlr. for tuende øell kar och ett tapetruue. Bleff hannem 15 dage forlagt. [97

Schollens kalldmend Madz Ibßen i Øffuerup och Jens Pederßen hiemelede, at de haffde giffuet alle Øffuerup byemend louglig warßell, for huis schollen haffue dennem till att talle.

[23v] Och synderlig dj, som sitt offuerhörig och till sagt att schulle age nogett høe fra Kalbye och till schollen och iche haffuer willed effterkommet, <som ere Hans Høeg, Lauridz Fønboe, Lauridz Schoning och Tomis Pederßen och Anders Jude>. Der till suarede [de], dend sidste gang dj fich bud, da kom der en stor regn. Der till suarede Peder Holdst i Kallbye, dend første gang dj fich bud, da wor dett tøre wer, och de andre deris naboer komb vd, och dj wille iche, och seter udj rette, om de iche bør at stande schollen till rete for samme høe. Och bleff optagen till doms i 8 dage. [98

Schollens kalldmend Peder Schiøtte i Lillenestued och Hans Ibßen ibid., som Hemming Suarer hiemelede fore, hiemelede, att de haffde giffuedt alle Lillenestued byemend louglig warsell, for huis schollen haffuer dennem till att talle. [99

Jørgen Hollender loed liuße eptter ett sort beltedt suin, och henger med ørene. [100

Fremkomb Frandz Mogenßen i Kallbye med hans følger 8 siunsmend, som haffuer reffuit och schifft dend gaardz jord, som liger till dend øde gaard, som Niels Hansen sidst i boede. Haffuer dj dend deellet och schifft imellum Daniell Pederßen och Pouell Lauridzens gaarde imellum bye och marcke schiell, ager och eng och schouffsloeder, och haffuer de byet dennem huußene imellum vndertagendis et huuß, som er dend østre lenge, som schall staa paa bolligen, som hoeßbunden will haffue folch i, men dj andre huuß haffuer de schifft dennem imellum, Daniell schall haffue 7 kobell och dend anden 2 kobell.

[24r] Noch haffuer de schifft dennem hauge rommet i mellum, dend en [!] ene schall haffue <hauge> rommet och dend anden en ager i *markken*, som kaldis Grims ager i Rißmarcken.

Lige som de [*rettet fra hand*] liger i boell i *markken*, saa schall

de annamme jorden, det will dj were stendig, huor behoff giøres. Och begierede Anders Pederßen en affsigt. [101

Och stoad Pouell Lauridzen her for retten, <och> er hans anden ting, der hand opsider[!] sin gaard, hand will huercken haffue med gaarden eller jorden at bestille. [102

Hans Høeg i Øffuerup med kaldzmend Søffren Pederßen och Oluff Raßmußen ibid. hiemelede, att de haffde giffuett Lauridz Fønboe ibid. louglig warsell for $\frac{1}{2}$ tønne øell, som er $3\frac{1}{2}$ mk., som hand haffuer wiist hannem vd at schulle kiøbe for alle byemendene. Der till suarede Lauridz Fønboe, at hand ragte icke widere haand end for deris eigen bye. [103

[*Ny hånd*] Mandagen den 25. octobris.

Dj otte mend. Peder Hansen i Ladbye, Oluff Andersen ibid., [*overstreget* Mats Inguorsen] i Appenes, Laurits Nielsen, Klaus Ditløffsen i Lille Nestuid, Morten Nielsen ibid., Mats Hansen i Risløff, Niels Inguorsen ibid., Frants Mogensen i Kalbye.

[24v] Simen Hansen i Nestuid med kaldsmend, som erre Christoffer Jensen och Elias Gregaresen, himblede, att dj gaffue Hans Høgh i Øffuerup louglig warsell for 7 dlr. 3 mk. mønttt.

Samme kaldsmend haffuer giffuid Søffren Brøcher i Ladby louglig warsell for 10 dlr. 3 mk. mønttt.

Samme kaldsmend haffuer giffuid Oluff Knudsen i Holsted louglig warsell for 18 mk. mønttt.

Samme kaldsmend haffuer giffuid Daniell Pedersen i Kalbye louglig warsell for 9 dlr. mønttt.

Samme kaldsmend haffuer giffuid Moens Pedersen i Kalby louglig warsell for 6 dlr. mønttt.

Diße for:ne bleff forrelagt att betalle inden 15 dage eller wurdering i deris bo. [104

Oluff Huid i Noeby med kaldsmend, som erre Niels Inguorsen i Risløff och Hans Oluffsen i Noeby, himblede wed eed och opracte fingre, att dj haffuer giffuit Jørgen Nielsen i Risløff louglig warsell for $6\frac{1}{2}$ dlr. 8 sch. Bleff forelagt att betalle inden 18 dage eller wurdering i hans boe. [105

Oluff Weffuer i Nestuid paa Birgitte Suertis wegne med kaldsmend, som erre Sacharis Christofersen och Jacob Hansen ibid., himblede effter lougen, at dj haffde giffuid diße effter:ne lou-

lig warsell, som erre Rasmus Moensen i Ladbye 3 dlr. 2 mk., haffure[!] 4 schiepper, noch for ett løffte for Christoffer Lund 7 dlr. 1 mk., haffre 4 schiepper, Oluff Pedersen ibid. 6 dlr., noch 1 traue haffre, Siße Anderses 4 dlr. 3 mk. och ett leß høe, Rasmus Lauridz[en] 11 dlr. 2 mk. 8 sch. [25r] Noch i Risløff Hans Nielsen 14 dlr. 2 mk. for sig och sinne forloffuere, som erre Christen Ibsen, Inguor Pedersen, Jens Hansen, Peder Søffrensen. Noch i Kalby Jens Nielsen 11 dlr. 2 sch., biug 1 pund 5 schiepper, rug 11 schiepper, Moens Pedersen ibid. biug 17 schiepper. Noch i Lille Nestuid Søffren Matsen 3 dlr. 3 mk.

Samme kaldsmend himblede, at dj gaffue Peder Smid i Lille Nestuid loulig warsell for Karen Schultis i Nestuid for adschilliche wore 17 mk. Bleff forelagt at betalle inden 15 dage.

Same kaldsmend himblede, at dj gaffue Boilld Krausis i Risløff med sin lauge werge loulig warsill paa Jep Brøchers wegne først [for] $2\frac{1}{2}$ mk., noch for een hue 3 mk. 4 sch.

Same warsilmend himblede, at dj gaffue diße effter:ne loulig warsill paa Laurits Kochis wegne i Nestuid, som erre Niels Hansen i Risløff for 1 tønne biug, penge 15 mk. Noch i Lille Nestuid den bøcher, som kom vdj Laurits Hegers hus, er mig schyldig paa Laurits Hegers wegne 13 mk. 1 sch. Noch i Ladby Peder Hansen for 1 sliffuesten 3 mk. 8 sch., Jørgen Oluffsen ibid. 9 mk. 14 sch.

[106 |25v| Jep Nielsen i Wridsløbe med ka[l]dsmend, som erre Christen Hansen i Lille Nestuid, Moens Jensen i Wridsløbe, himblede effter loughen, att dj gaffue diße effter:ne loulig warsill, som erre Morten Møller i Lille Nestuid for 5 mk. och 1 opmaalt schieppe biug, Søffren Madsen ibid. for 5 dlr. och 1 schieppe biug, Hans Heboe ibid. for 11 dlr., Peder Druchen for 17 mk. 9 sch., Klaus Matzen ibid. for 7 dlr. Bleff forelag[t] at betalle inden 15 dage. [107

Niels Jørgensen i Wridsløbe med kaldsmend, som ere Peder Oluffsen ibid., Jens Ibsen (ibid.), himblede effter loughen, at dj gaffue diße effter:ne loulig warsill, som ere Hans Nielsen i Risløff for 1 top aff een felle, hand schulde huget aff. Det benectede for:ne Hans Nielsen, och førde for:ne Niels Jørgensen windisbyrd her paa. Rasmus Pedersen i Wridsløbe windede effter loughen med eed och opracte fingre, at hand saae, at Hans Nielsen stoed och huch paa (bulden i) ett tre vdj een moese

(i Steenschou), men hand icke saae, at hand tog nogit hend aff det. For:ne Rasmus Pedersens pige windede lige det samme, wed naffnn Maren Rasmusdaatter. [108]

Christen Hansen i Holsted med ka[l]dsmend, som erre Jens Ibsen i Lille Nestuid och Claus Ditløffsen, himblede, at dj gaffue Morten Ladefogidt ibid. loulig warsill for 1 handschrifft, som Gregers Ibsen haffde laaent een summa penge paa. Der til suared Morten Ladefogid, at samme penge er betalt, saa hand giffuer hannem och hans arffuinge quitt och krausløs, och huor samme handschrifft findis, schall werre dø och mactesløs. Her paa begierede Christen Hansen et tingswinde paa Boil Greses wegne. [109]

[26r] Niels Jørgensen i Wridsløbe loubiuger [!] nogit børne goeds, hand har hatt under werremaall, første ting. [110]

[*Ny hånd*] Rasmus Madzenn i dag her paa Schoff Chlosters bierketingh haffuer giortt sin eed och ragtt bierkefogedenn der sammstedz hand och schall med Gudz hielp werre hanem huld och troe och icke schall indføre nogett i ting bogen, som hanem wdj nogenn maade schall for hans schiull komme till nogen schaeде. Men huis som her gaar inden tinge i 8 mendz paa hørelse, dett att indføre och icke nogett widere. Dette will ieg bede migh, saa santt till Gud schall hielpe migh, och icke nogett for gunstgaffue att giøre, wden huis christeligt och rett kand were. [111]

Ihm.

Mandagenn denn 8. nowember anno 1630.

Peder Hansenn i Ladbye, Hans Iffuersenn der sammsted, Mogens Pedersenn i Kalbye, Madz Falster i Risløff, Jens Lauridzenn i Apenis, Mortten Møller i Lillenestuid, Lauridz Druckenn i Øffuerup och Rasmus Schreder i Fridzløbe.

Peder Madzenn i Kiøberup med tuende kalsmend, som ehre Jørgen Nielsenn i Risløff och Niels Ingworsen ibid., de himlede effter lougen, att de haffde giffuitt Olle Pedersenn i Fredzløse lolige warsell for 6 slette daller, hannd er hanem schiuldige, och kiendis for:ne Olle Pedersenn samme giöld. Er forlagtt att betalle eller wrdering i hanns boe att komme om 15 dage. [112] [26v] Anders Pedersenn Schriffuer paa schoellens wegne med kalsmend, som ere Peder Weffuer i Ladbye och Jørgenn Olsen

ibid., som himller paa Anders Pedersens wegne att haffue kaldt effterschreffne i Ladbye, Søffrenn Bryger, Christoffer Lunnd, Olluff Lauridzenn och Peder Hansenn, som den 27. octobris nest forledenn waar tiltagnne att were wrderings mend paa dett schiffte i Ladbye effter s. Jens Søffrensenn, till deris sandhed att tilstaa, hurledes dett gick och foer der sammestedz, først om hand icke forholdt dem wdj gaattfolkes nerwerelse, att de schulle synne paa gaardenn, huad brøst feldig den kunde were, och dett, saa dan som de wille self tage feldett till sig och opbyge gaardenn, som dend kunde staa 8 mendz synn. Huor wdj moed for:ne 4 mend i Ladbye er samptligenn wdj rette møtt, suarede, att de icke kunde benegtte, att for:ne Anders Pedersenn joe sagde de ord till denem, som forberørtt ehr, der schiffed stoed, waar der effter ett tings winde begerendis. [113

Endnu for:ne Anders Pedersen med bemelte kaldzmend att haffue giffuitt Karen Jenses i Ladbye med sin laugwerge, som er Hans Iffuersen der sammested, lolige warsell till dom att lide belangende nogett godz och boeschaff, som de schall haffue forkomitt aff s. Jens Søffrensens boe effter hanns dødelige affgang, huilckett icke kom tilstede denn dag, der schiffed stoed, som samme dag bleff paa robtt, som schall were først en brøge kiedell, fem faar, en stulling i andett aar, nock en follestoell, endnu ett boerd, som hørde til bolligenn. Och waar i rette møtt Hans Iffuersenn och Karen <s.> Jensenn[!] Søffrensenn, och bekiende hun wid høyeste eed, att samme brøge kiedell, som forbemeltt ehr, att dett wor Hans Schiøttes i Lillenestuid, føren Jens Søffrensen bleff døed, som waar Hans Schiøtte leffueritt <och satt i pant>, føren hand bleff døed. Huor wdj moed Anders Pedersen suarede och formente, att huercken Karen, Jens Søffrensens effterleffuesche, eller Hans Iffuersenn paa hindis wegne kunde hiemlle nogen forbemelte godz, som forberørtt er, effterdj [27r] att dett icke maatte andgiffuis eller komme tilstede, der schiffed stoed, som med schiffte register kand beuises. Och till spurde Hans Iffuersen for:ne Karenn Jens Søffrensen, om hun icke wntte hanem en kalffue, føren schiffed stoed, huor till hun suarede jae baade paa sin egen och sin søns wegne, att de wntte hanem samme kalff, for huis wmage hand haffde hafft for denem, att hun kunde faa hindis huos-

bunde i jordenn, for ett trøye klede, som Hans Iffuersenn haffde wdtagett till hinde, saa och for ett par bogser, hindis huosbunde [*rettet fra* formand] haffde bekomitt aff hanem, enn wogen axell, en kielkrog och en ryst, der for wntte hun hanem treg aff dee faar, som for berørtt ehr. Huis bordett er andlangende, suarede Hans Iffuersenn, att hand kiøbtte [dett] aff Knud Hansens arffuinger och siden laantte denem dett igienn, som quinden wid høyested eed bekreffted, och wille dett beuisse, om behøff giøris, follestollenn haffde hand tagett der fra, føren Jens Søffrensen kom till gaardenn, som quinden icke benegted, ett tings winde begerendis. [114]

Erick Smed i Nestuid med kalsmend, som ere Anders Rasmussen i Nestuid, Hans Nielsenn sammested, de himlede, att de haffde giffuitt Olluff Lauridzen i Risløff, Hans Nielsenn ibid. lolige warsell, och tilspurde Erick Smed Olluff Lauridzen her for retten, om hand icke waar med att tilwrdere hanem dett boghuede, som fantis effter Frantz Andersenn, som boede och døede i Risløff, huor till Olluff Lauridzen suarede, att hand med waar att wrdere nogett boghuede till en tønde øll och icke till Erick Smed. Och tilspurde Erick Smed Hans Nielsenn, om hand icke bleff forliggt med hanem om en schepe boghuede att schulle giffue hanem $3\frac{1}{2}$ mk. der fore, som waar aff samme boghuede, der bleff wrderitt, huor till hand suared, att hand icke er forliggt med hanem om nogett boghuede. Partter her epter huer ett tings winde begerendis. [115]

[27v] Erick Smed med for:ne kalsmend de himlede att haffue giffuitt effterschreffne warsell, som er Niels Mogens [!] i Risløff for $5\frac{1}{2}$ mk., 1 schepe haffre, Erick i Tiffulse for 10 dlr. mønt, Niels Hansen Føndboe i Risløff for 8 dlr. 13 sch., 1 schepe haffre. [116]

Erick Smed med for:ne kalsmend paa Mette Jens Schriffuers [wegne] i Nestuid, de himlede att haffue giffuitt effterschreffne warsell, som ehr Hans Olsen Schaaning i Tiffulse for 10 mk. och 5 scheper biug. Forlaggt att betalle inden 15 dage eller nam i deris boe. [117]

Anders Pedersenn paa schoellens wegne med tuende kalsmend, som er Lauridz Hansen i Holsted och Powell Pedersenn sammested, de himlede, att de haffde kalditt Niels Christensen

ibid. med sin laugwerge till dom att lide andlangende slagsmaall, som hand haffuer begangitt paa Troels Pedersenn sammested. Fremkom Rasmus Rasch och Peder Hansen i Holsted och wantt, att de ware wdtagenn att schulle synne och see, huad schaede Trols Pedersenn haffde faatt, da waar hand blaaeslagen runden omkring dett høyre øye. Setter wdj rette for:ne Anders Pedersenn och formener, att hand for slig slagsmaall bør att bøede epter lougenn, och er dom begerendis. Da effterdj hans faeder her for retten bekiender samme slagsmaall, hand haffuer giortt, da bleff der saa paa affsagtt for rette, att birkefogeden wied eye retter, indsom hand joe bør att stille sinn huosbunde tilfridz der fore. [118

Peder Hansen i Ladbye med kalsmend, som ehre Olle Jensenn i Ladbye och Rasmus Snedicker sammested, de himllede att haffue giffuitt Søffren Andersenn wdj Ladby lolige warsell for 6 dlr. 1 mk. och ett lamb, som hand er hanem schiuldige. Er forlagtt att betalle eller nam i hanns boe att komme. [119 |28r| Lauridz Schreder i Lillenestuid waar her och førde ett suin her till tingett, som schall were hanem framerkitt, som hand sigger, och førde tuende andre suin hid och saa till tingett och lader helle samme suin med. Da bleff der wdmeltt aff tinget 4 mend, som schulle synne och see samme suin, som er Niels Jørgensenn i Fridzløse, Hans Iffuersenn i Ladbye, Peder Hansen sammested och Olle Lauridzen i Risløff. Da ehre for:ne mend indkomen och haffuer beseett samme suin. Da befindis der en ristning i dett høyere øre i kloen, en hiuling for paa dett wenstre øre mere inndsom paa de andre thoe suin, som schall were paa førtt, siden samme suin er Lauridz Schreder fra komen, som hand for dee 4 mend haffuer berett, och er brentt med welb. frue Karens suine brende. Waar der effter ett tings winde begerendis. [120

Mandagenn denn 15. nouember.

8 mend. Anders Jørgensenn i Fridzløse, Peder Morttensen i Lillenestuid, Peder Druckenn der sammested, Peder Hansenn i Ladbye, Hans Jørgensenn i Haalstede, Niels Baxenn i Apenis, Daniell Pedersenn i Kalbye och Lauridz Fønboe i Øffuerup.

Lauridz Jensen i Raffuenstrup med tuende kalsmend, som

ere Olle Jensen i Raffuenstrup och Hans Hansenn sammested, de himllede effter logen, att de haffde giffuitt Peder Chlausen i Kalbye lolige 8 dax warsell for en koe, som hand haffde lied hanem, som hand icke maatte bekomme, der hand haffde bud epter hinde nu Sante Mortens dag, som de waar om forligtt, och formentte, att hand icke haffde magt till att leye samme koe bortt till nogen anden wden till hanem, effterdj hand haffde lied hanem dend. Och waar i rette møtt for:ne Peder Chlausen, suarid, att hand haffuer en koe och er øffuerbødige att will lade hanem bekomme den wdj liye, nar hand dend will aname, och der |28v| som hand icke will haffue dend, da maa hand lade dett were. Her effter ett tings winde begerendis. [121]

Jesper Lauridzen i Fensmark med fuldmagtt aff Lauridz Jørgensenn barenfødt i Frisløbe giffuer Olle Hemingsen der sammested paa for:ne Lauridz Jørgensens wegnne ett fast, euigt, trøgtt och wrøgeligtt affkald for ald huis arffue och godz, som hanem kunde tilfalde epter hans s. broder Jørgen Olsenn, som tientte och døede i Haallsted. [122]

Aarntt Jensen Badscher i Lillenestuid med tuende kalsmend, som er Jep Naaell i Haalsted, Madz Ipsen sammested, de himllede effter lougen, att de haffde giffuitt Hans Lolick i Haalsted lolige 8 dax warsell for 2 dlr. badscherløn, som hand ehr hanem schiuldig. Forlagtt inden 15 dage att betalle eller nam i hans boe. [123]

Peder Morttensen i Lillenestuid med tuende kalsmend, som ehre Olle Haarleger sammeste och Jacob Pedersen ibid., de himllede epter logen wied eied och opragtte fingre, att de haffde giffuitt effterschreffne lolige warsell, som er Hans Dyr i Grimstrup for 6 dlr. paa Lauridz Hugers datters wegnne, som er børnne penge, Søffren Madzen i Lillenestuid for 7 dlr., Mortten Møller ibid. for 2 dlr. Er forlagtt att betalle inden 15 dage eller nam i deris boe. [124]

Daniell Pedersen i Kalbye med kalsmend, som ehre Hans Lund och Anders Pedersen i Kalbye, de himllede effter lougen att haffue giffuitt Mortten Møller wdj Lille Nestuid lolige warsell for 5 scheper rug och 1 schepe biug, Chlaus Madzen ibid. for 10 mk. ringer $\frac{1}{2}$ sch. och rentte der aff effter recesenn i halffemte aar, Peder Drucken sammested for 10 dlr. och rente

der aff i halffemtte aar, och waar forligtt, att hand schulle giffue hanem aarlig rentte en daller om aaritt, huor imod Peder Drucken suared, att hand icke kand benegttte samme giæld, men will betalle hanem, effter som de ere omforligtt, om hand will giffue hanem dag til paaske, som deris forord haffuer werett tilfornn. [125

|29r| Suend Jensen i Nestuid med kalsmend, som ehre Jens Willumsenn i Nestuid och Sakaris Christoffersenn *ibid.*, Lauridz Pedersen i Frisløse himllede paa for:ne Bakaris Christofferssens wegne, de himllede effter logen att haffue giffuitt Peder Drucken i Lillenestuid lolige 8 dax warsell for 10 dlr., hand ehr hanem schiuldig for en tønde sild (och 3 scheper biug), Lauridz Schreder *ibid.* for 5 dlr. for en halff tønde sild, Søffren Madzenn *ibid.* for 15 mk. for nogett maltt, for fisch 20 sch., for sild 2 mk. for $\frac{1}{2}$ tønde øll. Lauridz Schreder benegtted, att hand icke er hanem mere schiuldig indsom halffemtte daller. Forlagtt att betalle inden 15 dage eller nam i deris boe. [126

Frantz Jensen i Guderup med kalsmend, som ere Peder Weffuer i Ladbye, Anders Pedersenn sammested, de himllede effter logen att haffue giffuitt Olle Jensen i Ladbye lolige warsell for 7 mk., som hand er hanem schiuldige, Lauridz Hansen *ibid.* for 2 scheper biug och 10 sch., Olle Lauridzen for 2 scheper biug. [127

Anders Bødicker i Giældsted med kalsmend, som ehre Madz Hansenn i Giældsted, Niels Søffrensen *ibid.*, Rasmus Schreder i Frisløße himllede paa for:ne Niels Søffrensenn, de himllede epter logenn, att de haffde giffuitt Niels Hansen i Frisløße lolige warsell for 3 skeper rug, hand er hanem schiuldige, Lauridz Jørgensen i Frisløse for 1 dlr. Forlagtt att betalle indenn 15 dage. [128

Niels Morttensen i Guderup med kalsmend, som ere Peder Weffuer i Ladbye och Anders Pedersen *ibid.*, de himllede epter logen att haffue giffuitt Olle Pedersen i Ladby lolige warsell for 4 dlr., 1 scheper biug. Forlagtt att betalle inden 15 dage eller nam i hans boe. [129

Lauridz Fønboe i Øffuerup med kalsmend, som ere Madz Olsenn *ibid.* och Jens Lauridzen *ibid.*, Jep Naall i Haalsted himllede paa for:ne Jens Lauridzen[s] wegne, de himllede effter logen

att haffue giffuitt Jep Andersen i Frisløse lolige warsell for nog[en] suin, som hand slap wd aff Frisløse faall och slog denem paa felleden, och formentte, att hand burde att betalle och staa till |29v| rette, for hand haffde sluped denem ind paa felledenn, huor imod Jep Andersen soer wid sin høyeste eied, att hand icke wiede, samme suin kom ind paa felleden den thid. [130]

Lauridz Schreder i Lillenestuid i dag andett ting oplyseser ett huitt soe suin, som hand formener, att dett er hanem fra mer-kett. [131]

Søffren Andersen i Ladbye med kalsmend, som ere Peder Weffuer i Ladbye och Anders Pedersenn ibid., de himllede effter logen att haffue giffuitt Peder Hansen i Ladbye lolige warsell for en egeplanke, der for 3 mk., for ett støcke jord, som hand haffuer brugtt, siden Kortt døde, som er 2 scheper land, och huerken giffuid hanem willighed eller tiende der aff. Wdj aar ett andett støcke jord, som kand were nogett ringere ind ett halffschepe land, och icke satt tiende der aff, wdj Enghaffuen haffuer hand wntt hanem en eng, och den haffuer hand icke slagen, men slagett enn anden engh, som hand icke haffuer wntt hanem, formener dett att were giortt som andett whimlett. Huorwdjmod Peder Hansenn suarede och soer wid høyeste eed, att hand haffuer betaltt hanem samme eeyie planke med ett andett støcke egetræ, huor till Søffren Andersenn suarid, att dett waar ett krogett støcke egetræ, hand fick aff hanem. Dett støcke jord, som hand beretter att kand saaes $\frac{1}{2}$ schepe land wdj, dett gaff hand hanem aff forgangen aar en schepe haffre [*overstreget* boghuede] aff, och i aar sette hand tiende paa samme jord aff huis grøde, hand fick der paa. Ett tings winde huer her epter begerendis. [132]

|30r| Mandagenn denn 22. november 1630.

8 mend. Lauridz Olsen i Risløff, Søffren Bødicker i Ladbye, Jep Andersenn i Frisløße, Søffren ChristenBenn i Apenis, Søffrenn Madzen i Lillenestuid, Christen Ipsen i Risløff, Niels Hansenn i Kalbye, Anders Hansenn i Øffuerup.

Anders Hansen i Øffuerup medt kalsmend, som ere Madz Olsenn i Øffuerup och Madz Ipsen i Haalsted, Lauridz Jørgensenn i Risløff himllede paa for:ne Madz Ipsens wegne, de him-

llede epter logen att haffue giffuitt Niels Hansen i Risløff lolige 8 dags warsell først for ett pund biug 12 dlr., nock 6 daller, som hand annamede huos Niels Lauridzen i Risløff, och 22 sch. Endnu 14 mk., som hand annamede paa hans wegnne aff Jenns Hansen i Risløff, nock $1\frac{1}{2}$ mk., som hand paa hans wegnne annamede aff Anders Bøcker i Gieldsted, for ett lam $2\frac{1}{2}$ mk., endnu $\frac{1}{2}$ mk., endnu 1 mk., hand er hanem schiuldig for warselsmænd, nock 3 mk., som hand gaff hanem paa nestuidmarkett for nogen jord. Er forlagtt att betalle inden 15 dage eller nam i hans boe. [133]

Hans Rasmusen i Kalbye medt kalsmend, som ehre Niels Olsenn i Øffuerup och Madz Ipsen der sammested, de himllede epter logen att haffue giffuitt Søffren Pedersen i Øffuerup lolige 8 dags warsell for ett løffte, som hand haffde loffuid for hanem till Anders Nymand i Egesborig, som er 10 mk. [134]

Lauridz Schreder i Lillenestuid i dag trede ting oplyser ett huidtt soe suin, som her paa tingett tillfornne er synitt aff dannemænd, som schall were hanem framerkid, efftersom hand beretter. [135]

[30v] Troels Pedersenn i Haalsted i dag første ting opbyeder ett pantt paa meninge byemendz wegnne, som oldermanden haffuer pantten, Christen Hansen der sammested. [136]

Niels Christensen i Haalsted medt kalsmend, som ere Hans Christensenn och Powell Pedersenn *ibid.*, de himllede epter logenn att haffue giffuitt Hans Knudsen i Grimstrup lolige warsell for 7 daller, hand er hanem schiuldig, och 7 scheper biug. Søffren Chlausen i Ladbye for 11 mk. 6 sch. Forlagtt att betalle inden 15 dage eller nam i deris boe. [137]

Herluff Mogensenn i Øffuerup medt kalsmend, som ere Frans Mogensen i Kalbye och Niels Olsenn i Øffuerup, dee himllede epter logen att haffue giffuitt Hans Rasmusenn i Kalbye lolig warsell for $2\frac{1}{2}$ mk. 2 sch., som hand schulle were Hans Pedersenn i Haalsted schiuldige. Och waar i rette møtt for:ne Hans Rasmusenn, soer wid sin siell salighed med opragtte fingre, att hand haffuer betaltt Hans Pedersenn samme penge, som for berørtt er. [138]

Jep Brøger i Nestuid medt kalsmend, som ere Jens Hansen i Risløff och Niels Fønboe der sammested, de himllede effter

logen att haffue giffuitt Hans Olsen i Risløff lolig warsell for 4 daller for en tønde øll, som hand haffde wdtagett huos hanem. Er forlagtt inden 15 dage att betalle. [139]

Hans Knudsenn i Grimstrup med kalsmend, som ere Hans Christensen i Haalsted och Powell Pedersenn ibid., de himllede epter logen att haffue giffuitt Hans Lolick i Haalsted lolige warsell for $10\frac{1}{2}$ dlr., som hannd er hanem schiuldig, och en hørlerisschiorte och 5 mk. for en ny wadmilstrøye och rentte der aff epter recesenn. Er forlagtt att betalle inden 15 dage eller nam i hanns boe. [140]

Anamitt paa landtztings riderens wegne Fridzløse 14 sch., Lillenestuid 14 sch., Ladby 1 mk., Guderup 3 sch., Apenis 10 sch., Grimstrup 4 sch., Øffuerup 9 sch., Haalsted 10 sch. [141]

[31r] Espen Jensen i Haalsted med kalsmend, som ere Jens Espesenn i Gierdrup och Hans Lauridzen i Ladbye, de himllede epter logen att haffue giffuitt Hans Huger i Ladby lolig warsell for $4\frac{1}{2}$ mk. 5 sch. Er forlagtt att betalle inden 15 dagge. [142]

Jørgen Pedersenn i Naabye med windisbiurd att føre andlangende tuende suin, som ere døde i olden paa Stensschoff. Da att winde fremkom Niels Olsenn och Peder Hansen i Naabye, wantt wied eied och opragtte fingre, att Jørgen Pedersenn ombad denem, att de schulle beße samme suin. Da laa dett enne død i Stensschoffue, och dett andett laa huos och kunde huerken gaa eller staa, waar der effter ett tings winde begerendis. [143]

Hans Guldsmed i Nestuid lyser effter en sortt hielmid quie, som haffuer hiullmerke bag i bege ørenne. [144]

Mandagenn denn 29. nouember.

Anders Olsenn i Apenis, Søffrenn Bødicker i Ladbye, Peder Morttensenn i Lillenestuid, Jørgenn Andersenn der sammested, Morttenn Møller ibid., Jens Holst der sammested, Hans Mickelsenn i Frisløbe, Hans Iffuersenn i Ladbye.

Samell Pedersenn med tuende kalsmend, som ehre Dittløff Pedersenn i Nestuid och Jens Pedersenn ibid., de himllede effter loughen, att de haffde giffuitt Lisebett Kaackis i Nestuid medt hindis laug werge lolige 14 dax warsell imod enn dom, om hun wille haffue der nogett i att sige eller imoed att Buare. Beretter

Sammell Pedersen i Nestuid her for retten, att ded er den samme misstedere, som her wdj birken er retted, som hand haffuer dom offuer wdgiffuitt till Hamers heredzting, och hans naffuen i samme dom findis [31v] att were andtegnitt wid naffuen Jørgen Christensenn, fød i Helluffmagle. Och tilspurde birkefaageden for:ne Samell Pedersenn, huorledes hand weed, att dett schall werre samme mesdere[!], som her er retted, huor till Sammell Persen suarede, att hand begerer, att birkefaageden will kiende paa dett tings winde, som hand i dag haffuer lagtt i rette, som er om samme misstedere wid naffuen Jørgenn Jensenn. Och tilspurde birkefaageden en gang, anden, trede gang her for retten, om der waar nogen, der wille suare for Lisebett Kaackis epter lolig kald och warsell, och der wdj moed haffuer der ingen suarid, der epter ett tings winde begerindis. Optagen till doms i sex wger. [145]

Hans Schiøytt i Lillenestuid med kalsmend, som ehre Olle Haarleger i Lillenestuid, Jens Ipsen der sammested, de himlede epter lougen wiede eied och opragtte fingre att haffue giffuitt Søffren Jiude i Ladbye lolige 8 dax warsell for 9 mk., som hand er hanem schiuldig, Rasmus Lauridzen ibid. for $7\frac{1}{2}$ daller, Hans Iffuerßen for 15 daller. [146]

Samme warsells mend haffuer giffuitt Søffren Jiude i Ladbye lolige warßell for 6 dlr., som hand er Jacob Jepsen i Lillenestuid schiuldigh. [147]

Endnu samme kalsmend himlede att haffue giffuitt Olle Andersen i Ladbye warsell for 6 daller, som hand er Dryes Lauridzen i Lillenestuid schiuldige. [148]

Jep Brøger i Nestuid med kalsmend, som ere Olluff Haarleger i Lillenestuid, Jens Ipsen der sammested, de himlede effter lougen att haffue giffuitt Olle Pedersenn i Ladbye warsell for 6 mk., som hand er hanem schiulig, Søffren Madzen i Lillenestuid for 12 mk. Er forlagtt att betall[e] inden 15 dage eller nam i hans boe. [149]

[32r] Madz Jensen, lafogett paa Herluffsholm, med kalsmend, som er Niels Madzenn och Peder Søffrensen i Ladbye, bleff indtede widere widgiortt. [150]

Kasten Iffuersen i Nestuid paa Hans Simensen[s] wegne ibid. med kalsmend, som [ere] Peder Andersen i Lillenestuid och [over-

*streg*et Jørgen Ander] Peder Christoffersenn *ibid.*, de himlle epter logen att haffue giffuitt Jørgen Andersenn i Lillenestuid lolige 8 dax uarsell for 5¹/₂ daller, som rester paa en tønde sild, som hannd haffuer loffuitt for Niels Smed i Bregentued mølle, Hans Laalick i Haalsted for 5 daller, som hand haffuer laant hanem. [151

Lauridz Schreder i Lillenestuid i dag fierde ting oplyser ett huitt soe suin, som hand formener hanem schall were framerkett, och er der effter ett tings winde begerendis, och tilspurde birkefaagedenn, om hand wed, huem der schall haffue framerkitt hanem samme suin, huor till hand suarede negh. [152

Erick Morttensen paa schollens wegnne med kalsmend, som ehre Jørgen Andersenn och Jens Haalst i Lillenestuid, de himllede epter lougenn att haffue giffuitt meninge Lillenestuid boe mend och gaardmend, samptlige schoellens tienere, saa mange i byenn er, lolige 8 dax warsell for landgilde restandz, gaardfeld epter affsegtens indhold. [153

Endnu med kalsmend, som ere Niels Andersen och Peder Søffrensen i Ladbye, de himllede epter lougen wiedeied och opragtte fingre att haffue giffuitt meninge Ladbye och Gie[r]drup mend lolige warsell, for huis schollen haffuer denem till att talle baade for landgilde restandz och gaardfel[d] epter affsegtens indhold. [154

Endnu med kals mend, som er Niels Ingworsenn och Olle Lauridzen wdj Risløff, dee himllede effter lougen att haffue giffuitt meninge Risløff mend baade husmend och gaard mend, saa mange till schollen ligendis er, |32v| lolige warsell, for huis de er schiuldig baade landgilde restans och gaardfeld effter affsegtens indhold. [155

Endnu med kalsmend, som ere Rasmus Schreder i Wridzløbe och Anders Schreder *ibid.*, Hans Mickelsenn *ibid.* himllede paa for:ne Anders Schreders wegnne, de himllede epter lougenn att haffue giffuitt meninge Wridzløbe mend, saa mange till schollen ligendis ehr, [warsell] baade for landgilde restandz och gaardfeld effter affsegtens indhold. [156

Endnu med kalsmend, som ere Anders Hansen i Øffuerup och Madz Mere *ibid.*, Olle Jensen himllede paa for:ne Madz Meris wegnne, de himllede effter lougenn att haffue giffuitt meninge

Øffuerup tiener till schollen ligendis lolige warsell, for huis de ere schiulig, baade landgilde restandz och gaardfeld effter recesenn. [157]

Endnu med kalsmend, som er Anders Knudsen och Lauridz Hansen i Haalsted, de himllede att haffue giffuitt meninge Haalsted mend, husmend och gaard mend, lolig warsell, for huis de till schollen er schiuldig, landgilde restandz och gaardfeld effter affsegtenn. [158]

Endnu med kalsmend, som ehre Lauridz Schreder och Hans Lund i Kalbye, de himllede att haffue giffuitt Kalbye mend lolige warsell for landgilde restandz och gaardfeld. [159]

Enndnu med samme kalsmend himllede att haffue giffuid Powell Lauridzen i Kalbye lolige warsell for landgilde, gaardfeld, och for att schoelens bøender haffuer fløett hanem och hans goedz hid, saa och till syning, paa huis rug hand haffuer saaed, och 8 mendz opkreffuelse paa hans gaard. [160]

Endnu med kalsmend, som ere Knud Hugere och Niels Christenßen i Apenis, de himllede effter logen att haffue giffuitt meninge Apenis mend lolige warsell, saa mange till schollen ligendis ehr, for landgilde restandz och gaardfell. [161]

[33r] Dømpt imellum schollenn och Powell Lauridzenn i Kalbye: Da kand ieg der paa icke rettere kiende, ind for:ne Powell Lauridzenn joe bær att staa schoellenn till rette, baade for huis schoellens bøender er dreffuid for hanem och med hans godz, effterdj hand icke lenger will byge och beside paa schoelens, disligeste for landgilde och gaardfeld, saa witt hand haffuer forsitt, effterdj hand her for retten bekiender att haffue annamitt gaardfeld paa samme gaard, dend tid hand annamid samme gaard, da kand ieg icke rettere der paa kiende, ind hand joe bær att staa schoellen till rette der fore. [162]

Hans Madtzenn i Haalsted med kalsmend, som ere Hans Nielsenn och Powell Pedersenn *ibid.*, de himllede effter loughen att haffue giffuitt Helle Mogensenn i Øffuerup lolig warsell och Knud Jensenn i Apenis, Niels Madzen i Haalsted, Peder Hansenn *ibid.* och Hans Jørgensenn *ibid.* lolige warsell for 8 dlr. hoffuidstoll och 2 daller rentte, som de schall haffue hanem forholt paa schiffte effter hans steffader i Haalsted (Lauridz Jensenn), som hand hanem schiuldig waar. Huor wdj moed for:ne

mend waar wdj rette møtt, suarede, att samme giæld waar icke kraffd, der schiffed stoed epter for:ne hans stefffaeder. Illige-
maade himllede samme kalsmend, att de haffde giffuitt for:ne
mend warsell till windesbiurd att paahøre. Da fremkom Hans
Holst i Wridzløse, wantt effter lougenn wied eied och opragtte
fingre, att hanem er wdj Gudz sandhed witterliggt, att Lauridz
Jensenn waar for:ne hans steffsønn Hans Madzenn samme pen-
dinge schiuldige, schiøed paa widere winde att wille føre, waar
der epter ett tings winde begerendis. [163

Endnu med samme kalsmend himllede att haffue giffuitt Mor-
tenn Møller i Lillenestuid lolige warsell for 2 dlr. 1 schepe biug,
Peder Druckenn der sammested for 6 daller. Forlagtt att betalle
inden 15 dage eller nam i deris boe. [164

[33v] Hans Olsenn i Risløff med kalsmend, som ere Niels Mo-
gensenn och Jens Hansenn *ibid.*, de himllede epter logen att
haffue giffuid Jens Ingworsen i Ladbye lolige warsell for en
tønde øll, som hand taag wd huos Jep Brøger i Nestuid till ere
øll epter Frans Andersenn, som boede och døede i Risløff, som
for:ne Jens Ingworsenn befoll denem att hentte, och Niels [!]
Jens Ingworsenn tog wdleg och fylliste fore paa schiffte effter
Frans Andersenn. Er forlagtt att betalle inden 15 dage eller
nam i deris boe. [165

1630. Mandagenn denn 6. december.

Hanns Madzenn i Haalsted, Anders Olsenn i Wridzløbe, Ras-
mus Schreder *ibid.*, Christen Ipsenn i Risløff, Olle Haarleger i
Lillenestuid, Knud Jensenn i Apenis, Oluff [*rettet fra Anders*]
Ipsenn i Ladbye, Jep Pedersenn i Haalsted.

Gierrt Schoemager i Nestuid med kalsmend, som ere Hans
Morttensenn och Jens Kremer i Nestuid, de himllede epter
logenn, att de haffde giffuitt hederlig och hylertt mand mester
Powell, forstandere paa Herluffsholm, lolig warsell, Jørgen Høyg
i Lillenestuid och Lauridz Schoemager Bang *ibid.* till enn dom.
Huor till Anders Pedersenn suarede paa mester Powels och
schollens wegnne och formener, att epterdj der for nogen tid
forledenn er gangett dom wdj samme sag, och samme dom staar
endnu wied sin fuldemaagtt, da formener hand, att hand icke
bør att liede nogenn dom med denem, effterdj hand endnu icke

er indsteffnitt for welb. landz domer, som der paa kunde kiende, huor till birkefaageden suarede, att effterdj for:ne Anders Pedersen formener paa schoellens wegnne, att denn forige dom, som hand tilforn haffuer dømpt, staaar endnu wied sin fulde magtt och icke er [34r] indsteffnitt for welb. landz domer, saa den kunde were wnderkientt, da wiste hand der paa nu icke att kunde kiende, menn gaff denem en affwisning till sinn offuer dommer. [166

Anders Pedersenn paa schoellens wegnne med kalsmend, som ere Jens Espesenn i Gierdrup och Jacob Hansen i Naabye, de himllede effter loughen att haffue giffuitt meninge Naabye och Gierdrup boe mend och husmend lolige warsell till enn dom att liede for altt, huis de er schollen schiuldig, landgilde restandz, oldengield och gaardfeld epter en 8 mendz affsegteis indhold, och setter i rette, om de icke bør att stille schollen der fore tilfridz, och er der paa dom begerendis. Er tilfunden att stille tilfridz inden femtten dage. [167

Endnu med kalsmend, som ere Peder Andersenn i Haalsted, Jep Naall ibid. himllede paa Jens Hegers wegnne der samme sted, de himllede epter logen att haffue giffuitt Peder Hansenn i Haalsted lolige warsell till windisbyrd att paahøre och dom att lide andlangende, hand schall haffue fortrøgtt Søffren Brøger [*rettet fra Bøker*] i Ladbye aff sitt stollestaede i Herluffsholms kirke, som hand her for retten fremkom och beklagede sig, att hand treg søndager en epter anden haffuer forschutt hanem ind till wegenn inden for hanem. Fremkom Rasmus Raasch i Haalsted, wantt, att Peder Hansenn er den trede mand i samme stollestaede och haffuer thoe eller treg søndager staaed paa den wenstre side huos Søffren Brøger [*rettet fra Bødicker*]. Och benegttter for:ne Peder Hansen her for retten, att hand icke haffuer fortrøgtt for:ne Søffren Brøger aff sitt stollestaede, men føren Niels Pedersen døde, daa stoed hand inden for Søffren Brøger for Niels Pedersens schiull, men siden hand døde, da haffuer hand søgtt och gaaed i sitt rette stollestaede. Och tilspurde Anders Persenn for:ne Peder Hansen, om dett er hans rette stollestaede nest op till Søffren Brøger paa den wenstre side, huor till hand suarede jaa och holder sig fuld och fast der till. Partterne her effter ett tings winde begerendis. [168

|34v| Opkreffuid 8 mend paa Powell Lauridzenn[s]gaard i Kalbye, formand: Peder Lauridzen i Haalsted, Niels Madzenn, Jens Fønboe, Rasmus Rasch ibid., Lauridz Drukenn wdj Øffuerup, Anders Rasmusenn, Hans Jensenn Høyg sammested och Lauridz Kraße ibid., som schulle begiffue sig till for:ne Powels gaard, synne, om den er saa lolig med tømmer, tag, leer, loffte, portte, døre, winduuffuer och winduuffskarme, brønd och brøndwerk, ildsteder och allt andett epter deris taxtis formeling. [169

Hanns Madzen i Haalsted med kalsmend, som ere Hanns Pedersenn i Wridzløse och Rasmus Hansen i Haalsted, de himlede att haffue giffuitt Niels Madzenn i Haalsted, Herluff Mogensenn i Øffuerup, Rasmus Rasch i Haalsted, Peder Hansenn ibid, Jens Fønboe ibid., Niels Jørgen[!] i Wridzløse [warsell] till deris sandhed att winde och tilstaa, som i dag 8 dage bleff paa schutt att føre i dag andlangende nogen penge, som for:ne Hans Madzen kreffuer epter hans steffader Lauridz Jensenn, som boede och døde i Haalsted. Da att winde fremkom Hans Pedersenn i Wridzløse, wanntt effter logenn, att dett er hanem wdj Gudz sandhed witerligtt, att Olle Pedersen i Wridzløse waar Lauridz Jensenn i Haalsted 8 daler schiuldig, och waar Lauridz Jensenn begerendis, att Hans Madzen wille anname samme penge till sig och tage rentte der aff, huor till for:ne Hans Madzen suarede neg, att hand dett icke wille giøre, och saa bleff Lauridz Jensen selff wid samme penge och taag rentte der aff. Och bleff Olle Pedersen saa forligtt med Lauridz Jensenn wid sandhedet[?], att hand schulle giffue Lauridz Jensen for den ßiste tønde biug, hand schulle haffue till leye aff samme penge, 2 daller, saa waar dett 10 daller. Der nest fremkom Niels Jørgensenn i Wridzløse, wantt epter logen lige ord, som for:ne Hans Pedersenn wundett haffuer, efftersom for:ne Olle Pedersenn selff haffuer for hanem berettid. |35r| Rasmus Rasch i Haalsted, Jens Fønboe ibid. och Niels Jørgensenn i Wridzløse, som waar wrderingsmendt paa schiffte epter for:ne Lauridz Jensenn, huilcke wantt effter logen, att Hans P. i Wridzløse waar paa samme schiffte och paa for:ne Hans Madzens wegne kraffuede samme penge effter ett rigster, som hand haffde leffueritt hanem. Och da suarede Herluff Mogensen hanem, att hand icke saaledes kunde gaa ind i dødmandz boe att kreffue

nogenn giæld, wden hand haffde leffuendes røst samme giæld med att beuiße eller och schrifftelig beuiß, och saa bleff der indted paataltt der. Och gaff Hans Madzenn sig wnder dom, formentte, att hand burde att haffue sinne penge, och waar de andre mend, som er Herluff Mogensen och sinne medfølgere, huilcke gaffue sig och wnder dom. [170]

Herluff Mogensenn med kalsmend, som ere Peder Rasmusen och Niels Olsenn i Øffuerup, de himllede effter logenn att haffue giffuitt Peder Lauridzenn i Haalsted lolige warsell for ett løffte, som hand haffuer loffuitt for Peder Lafaagett, som tientte paa Herluffsholm, for $\frac{1}{2}$ tønde øll. [171]

Anders Pedersenn Schriffuer i dag afflyser ett quindfolck wid naffuen Kirstenn, som schall lige i ett wntt leffned wied en karll wid naffuen Niels Søffrensenn Huger, som haffuer hafft sinn werelse i dett hus i Guderup, som Lauridz Heningsen tilhører. Och der som nogenn aff schollens tienere entten hanem eller hinde huser eller heller, da att stande till rette der fore som de, der icke will agtte kong. maytts. forbud. [172]

[35v] Mandagenn denn 13. december 1630.

8 mend. Jep Pedersenn i Gierdrup, Madz Falstring i Risløff, Ingwor Pedersenn der sammested, Lauridz Lock i Øffuerup, Christoffer Lund i Ladby, Olle Pedersenn ibid., Tøger Nielsenn i Apenis, Rasmus Lauridzen i Ladbye.

Rasmus Schreder i Wridzløße paa Anne Powell Schreders wignne i Nestuid med kalsmend, som ere Anders Olsenn och Hans Jørgensen, de himllede epter logen, att de haffde giffuitt Hans Nielsenn i Risløff lolige warsell for 5 daller m., nock for nogen wld $2\frac{1}{2}$ mk. 4 sch., endnu $2\frac{1}{2}$ mk. for maltt. Er forlagtt att betalle inden 15 dage eller nam i hans boe att komme. [173]

Jens Ottesenn i Nestuid med kalsmend, som ere Sakaries Christoffersenn och Jens Christen[!] i Nestuid paa Chasper Dymersch wegnne ibid., de himllede effter logenn, att de haffde giffuitt epterschreffne lolige warsell, som er Morten Lauridzen wdj Lillenestuid for 2 scheper biug. Wridzløße Hans Rasmusen $2\frac{1}{2}$ daler 14 sch., Anders Hansenn ibid. for 5 mk. Ladbye Christoffer Lund 3 mk. 4 sch., Søffren Andersenn 5 daler, Søffren Bøker 3 daler 8 sch., Peder Hansen 10 daller 1 mk. Holsted

Jens Hansenn 3 daller 2 sch. Naabye Lauridz Rasmusen 3 mk. 4 sch. Och waar i rette møtt Mortten Lauridzen, soer wied sin høyeste eied med opragtte fingre, att hand icke er for:ne Kasper Dyttmersch nogett schiuldige entten penge eller biug. [174 |36r| Endnu med samme kalsmend paa Chasper Dyttmers wegne de himllede att haffue giffuitt epterschreffne lolige warsell, som ere Madz Hansenn 1 daller 4 sch. Lillenestuid Peder Drucken 14 mk. 12 sch., Peder Smed 44 daller 3 mk. 13 sch. Ladbye Søffrenn Andersenn 13 daller 12 sch., nock 1 daller 1 mk., Hans Iffuersen 2 daller, Morten Søffrensen paa Peder Lauridzens wegne i Boerup for 2 scheper biug. Øffuerup Olle Hansen 2 daller. Waar i rette møtt Madz Hansen, wid sin høyeste ed benegtid icke att were Chasper nogett schiuldig paar[!] Aarentis[?] vegne.

Samme kalsmend himllede att haffue giffuitt Olle Pedersenn i Wridzløse warsell for 3 mk., Lauridz Rasmusen 10 mk. Haalsted Hans Laalick 1 dlr. [175

Endnu med samme kals mend paa Margrette Powell Siffuersens wegne i Nestuid, de himllede att haffue giffuitt epterschreffne lolige warsell, som er Risløff Lauridtz Olluffsenn paa Peder Søffrensens wegne for 4 daler 4 sch. for 1 tønde øll, Jens Hansen ibid. for enn lee, penge 3 mk. och 7 sch. for øll. Ladby Oluff Pedersenn for treg scheper rug, penge 6 mk. och for 1 otting tiere 26 sch. Lillenestuid Peder Drucken for en slibesten, penge 5 mk., Søffren Madsen ibid. for 11½ mk. 1 sch. och for 2 opmaaltt scheper biug, Taamis Schiøyttte paa Herluffsholm for 6 dlr., huor imoed for:ne Taamis Schiøtte waar i rette møtt, suarede och formentte, att de bør att tiltalle hanem till Nestuid byting, som hand haffuer soeritt sitt borgeschaff, och wiste hinde her till tingett att suare. [176

|36v| Endnu med samme kalsmend paa Otte Miers wegne i Nestuid de himllede epter logen att haffue giffuitt Olle Pedersenn i Ladbye lolige warsell for 6 daller, Rasmus Mogensenn sammested rentte effter recesenn wdaff 5 daller, som hand fick hanem i fior paa ett halffpund biug, som hand siger, hand loffuid hanem schepen for 30 sch. [177

Chlaus Jørgensen i Nestuid paa Jacob Lynneborigs wegne der sammested med tuende kalsmend, som er Sakeries Christoffer-

senn och Jens Christensen ibid., de himllede effter logett [!] att haffue giffuitt epterschreffne lolige warsell, som er Niels Mogensen i Risløff for 3 mk., Lauridz Olsen 2 daller. Naaby Hans Heningsenn 3 mk. 4 sch. Wridzløse Hans Rasmusen 4 mk. 12 sch. Forlagtt att betalle inden 15 dage eller nam i hans boe. [178

Jens Ottesenn med samme kalsmend paa Jens Hollenders wegne de himllede att haffue giffuitt Niels Ademsenn i Risløff lolige warsell for 1 mk., som hand er hanem schiuldig for nogett waldbirk træ, hand haffuer bekomitt. [179

Anders Pedersenn paa Herluffsholm med kalsmend, som ere Jørgen Olsenn i Ladbye, Peder Weffuer himllede paa Olle Jørgensens wegne der sammested, de himllede epter logen att haffue giffuitt Lauridz Ipsenn i Ladby, tienendis Anders Fønboe, lolige warsell till enn dom att liede och till windisbiurd att paa høre. Da att winde fremkom Jens Ingworsenn i Ladbye, wantt wiede eied och opragtte fingre effter logen, att efftersom hand tilforn haffuer wundett, att Lauridz Ipsenn, som nu tien Anders Fønboe i Ladbye och nu sist forgangenn somer tientte Hans Iffuersenn der sammested, [37r] att hand titt och offte haffuer fundett for:ne Lauridz Ipsenn i sitt herberig huos hans tjeneste pigge, da wantt hand, att hand titt och offte haffuer fundett hanem om natte tiede i sitt bag herberig och haffuer ligett i sengenn huos hans tjeneste quindfolck wnder lagenn och dynne och haffuer slagett hans hund om nattenn och opstøtt hans døre och indgangett i hans hus och gaard imoed hans jae och minde, och ydermere wantt, att hand hørde, att for:ne Lauridz Ipsenn sagde till samme quindfolck om afftenen, nar hand kom, staar op och lucker mig snart ind, eller ieg schall icke komme till Eder i treg eller fiere dage, och wantt, att hand talde mindelige selff med samme kaarll och tilspurde hanem, hui hand laa der i hans seng och kleder, och huad hand haffde der att bestelle, och huorefore hand icke laa hieme i hans housbuns seng, som hand schall ligge.

Och for:ne ord lige saa ledes paa sinn hustrugs wegne Sidzell Jensens wantt att were tilgangett, som forskreffuitt staar, saa well som paa hans tjeneste piges wegne Inger Niels datter. Och ydermere will were samme winde widere gestendig baade nu, och huis de tillfaarn haffuer wundett, om behoff gioris.

Nock fremkom Niels Madzenn, tienendis Mortten Lafaagett i Lillenestuid, wanntt wied eied och opragtte fingre epter logenn, att hand tientte i gaarde huos for:ne Lauridz Ipsen nu forgangen sommer, och de haffde bege en seng tilsamen och laa huos huer andre, da gick for:ne Lauridz Ipsen titt och offte om natten aff sengen fra hanem och waar baartte fra hanem om natten, men huor hand gick, ded wiste hand icke, och ydermere wantt, att Jens Ingworsens quindfolek wid naffuen Anne Jensdatter kom titt ind till Hans Iffuersens karll for:ne Lauridz Ipsenn i drengre herberett och bar hanem schiortter, nar hun haffde toed eller bøtt denem for hanem.

|37v| Der nest i rette lagde ett schriffilig winde lydendis: Efftersom ieg, Anne Benidz datter, som tientte Hans Iffuersen i Ladbye nu sist forgangen somer for S. Mickelsdagh, och mester Powell er mitt windisbiurd begerendis, huad mig witterligtt [er] om Lauridz Ipsen, som tientte i gaarde huos mig, saa er dett mig wdj Gudz sandhed fuldwitterligtt, att Lauridz Ipsenn titt och offte om natte tiede gick wd aff Hans Iffuersens gaard, men huor hand gick, dett wied ieg icke, andett ind røgtted gick, hand schulle gaaed till Jens Ingworsens. Huilckett ieg will were gestendig, om behoff giøris. Lillenestuid den 13. december 1630, Anne Benidzdater. <Tings winde.> [180]

Anders Pedersenn i dag fremkaller 8 mend, som her till tingget waar opkreffuid denn 6. december paa Powell Lauridzenn[s] gaard i Kalbye. Da fremkom Peder Lauridzen i Haalsted med sinne medfølgere, att de epter deris affsegteis indhold haffuer den leglighed erfaritt. Da først befindis paa gadele[n]genn brøst for 3 $\frac{1}{2}$ les lang halm, huer les 2 daler curantt, treg windscher huer for 4 $\frac{1}{2}$ mk., lieder paa treg wege for 3 mk., den øster lenge wd til tofftenn brøst for 5 les lang halm, huer leß for 2 daller och treg windscheder for 4 $\frac{1}{2}$ mk., ett hunder raffter for 5 mk., paa stuffuelengen treg les langhalm, huer les 2 daler curantt, paa bege ildsteder brøst till en tyltt deller for 18 mk., den wester lenge brøst for 6 les lang halm, huer les 2 daler curantt, och en weg er slett øde, sett for 3 daler curantt, fem deller til bege porttenne, støckett 24 sch. Ett hunder och tiuffue raffter for 6 mk., loffted offuer bagoffnen brøst till 4 deller, er 6 mk. Offuer den øster lenge i den lille stuffue brøst for 3 deller, er 4 $\frac{1}{2}$ mk.

Schall findes i rugmarken att were saad till samme gaard, rug 12 scheper. Nock fick hand en bøg till wogen tømmer i gaardfestning, sett for 6 mk. Erløber tillsamen penge [*angivelse af beløbet mangler*].

|38r| Och waar i rette møtt for:ne Powell Lauridzen, suarede och formentte, att hand icke haffuer forsitt samme gaard, thj hand haffde icke weritt i den wden paa ett halff aars tied, och der till med haffuer mester Powell tuungett hanem aff samme gaard med den øde joerd, som hand wille lege hanem till, thj hand icke er goed forid att wdstaa schoellen den tynge. [181

Anders Pedersenn med samme kalsmend paa Gregers Hansens wegnne, hører paa Herluffsholm, de himlede effter logenn, att haffue giffuitt Christoffer Lund i Ladbye warsell, for huis hand er hanem schiuldige for treg lig, som er hans retighed. [182

Peder Lafogett i Nestuid med kalsmend, som erre Jørgen Olsen och Peder Weffuer i Ladbye, de himlede effter logen att haffue giffuitt Oluff Pedersenn i Ladbye lolige warsell for 5 slette daller, som hand er hanem schiuldige, Søffren Jiude ibid. for 4 slette daller och fem daller, som hand schulle betalle hanem paa Jens Søffrensens wegnne, som boede och døde i Ladbye. [183

Samme kalsmend himlede att haffue giffuitt Olle Pedersen i Ladbye lolig warsell for 11¹/₂ daller, som hand er Madz Lafogett paa Herluffsholm schiuldige. [184

Endnu med kalsmend, som ere Niels Olsenn i Øffuerp och Christoffer Jensenn i Haalsted, de himlede epter logen att haffue giffuitt Lauridz Schanning i Øffuerup lolige warsell for 15 mk. och 2 scheper biug. [185

Waar i rette møtt for:ne Søffren Jiude och Olle Pedersenn, suarede, att nar aar och dag er wde, som de om forligtt er, saa schall hand bekomme sinne pengee, men huis foer och kornn, som hand fick till willigheed aff samme penge, benegtter Søffren Jiude, att hand icke gaff hanem loff till att tage foritt och tinden aff |38v| stedenn, men formentte, hand der for burde att staa till rette. [186

Madz Hansenn i Risløff paa Olle Hansens wegnne ibid. med kalsmend, som ere Niels Nielsenn, Ingwor Pedersenn himler paa Christenn Ipsens wegne, de himlede effter logen att haffue

giiffuitt Jep Pedersen i Gierdrup lolige warsell, Olle Madtzen och Peder Ipsenn *ibid.*, for de haffuer bett i deris rug mark wlolige, formentte, de derforde burde att betalle och stande till rette, huor till Jep Per[sen] suarede, att hand waar forliggt med dem for sinn andpartt och schulle giffue dem 24 sch., som hand haffuer betaltt dem for Sante Mickels dagh. [187]

Markur Madzen i Oderup paa Dittløff Pedersens wegne i Nestuid med kalsmend, som ere Niels Christensen i Apenis och Jørgen Jensen i Oderup, de himlede effter logen att haffue giffuitt Karen Willadzies i Apenis lolige warsell till en dom att liede. [188]

Samme kalsmend himlede, att de paa for:ne Markus Madzens wegne haffde giffuitt Trued Tuesdatter i Apenis lolige warsell for 1 daller och rentte der aff i treg aar, och tilspurde birkefaagedenn for:ne Markur Madzen, om hand haffuer laantt for:ne Trued Tuesdatter samme penge, huor till hand suarede negh och wille der paa liede dom. [189]

Olluff Taamesen i Wegløe med kalsmend, som ere Christen Andersenn *ibid.* och Olle Haarleger i Lilleniest [!], de himlede effter logen att haffue giffuitt Hans Ipsenn i Lillenestuid lolige warsell till sin sandhed stendig att were andlangende en kaarll, som tientte hanem wid naffuen Jørgenn Lauridzenn, som bleff dæed huos hanem, om huis formuffue hand haffde effter sigh. [39r] Da fremkom for:ne Hans Ipsenn, wantt wiede eied och op-ragtte fingre, att der waar icke widere formuffue effter samme kaarll, indsom hand nap kunde komme i jorden fore, saa der icke waar widere epter hanem, dett der nogen kunde entten faa giæld eller andett effter, om hand waar nogett borttschiuldig till nogen, der epter ett tings winde begerendis. [190]

[*Overstregtet* Dreffft. Olluff Lauridzenn i Ladbye med en brun-bogitt quiekalff, som er huerkenn mertt eller brentt. Wrderitt for 3 mk. Er Hans Durickis.] [191]

Efftersom Lauridz Ipsenn i Ladbye haffde giffuitt hederlig och høyelertt mand mester Powell Jensenn, forstandere paa Herluffsholm, warsell for Herluffsholms portt, saa er hans fuld-megtige Anders Pedersenn i dag møtt och paa sinn huosbundes wegne och bødett sig i rette effter samme kald och warsell, disligeste Jens Ingworsenn i Ladbye haffuer och saa bødett sig

i rette. Da effterdj for:ne Lauridz Ipsenn icke her i dag er wdj rette møtt, da finder ieg denem der fore sagesløß hiem. Tingswinde. [192

Mandagenn den 20. december.

8 mend. Chlaus Madzenn i Lillenestuid, Willum Jensen i Apenis, Hans Lund i Kalbye, Anders Jørgensen i Wridzløse, Jens Ingworsenn i Ladbye, Lauridz Fønboe i Øffuerup, Ingwor Pedersenn i Risløff och Rasmus Schreder i Wridzløße.

[39v] Jens Degenn i Glomsøe med kalsmend, som ere Lauridtz Pedersenn, Rasmus Jensenn ibid. himller paa Jens Hansens wegne der sammested, de himlede epter lougen, att de haffde giffuitt Hans Dyr i Grimstrup for Samell Pedersen i Nestuid lolige 14 dax uarsell, som Dittløff Pedersenn paa for:ne sin broders wegne her for retten widgaard, att hand haffuer fangett lolige kald och warsell, for huis for:ne Hans Dyr haffuer aff hanem bekomitt, for huis hand er ham schyldig epter enn handschriffis formeling, som Jens Degen schall haffue begeritt att maatte schriffuis paa handschrefften, som effterføløger[!]: Anno 1624 haffuer hand saad en ager, kaldes Gaars ageren, $1\frac{1}{2}$ schp. land biugjord, den høsted, aar effter saaed boghuede wied Aaße gierde med 2 schep., fangett Gudz welsegnelse igien, aar epter saad en ager, kaldis Tofften, 3 scheper rug, huilcken ager her Niels, min prest, haffuer hafft for itt pund biug, som hand aarligen giffuer til kirken. Siden hand er bleffuen sin egen mand, haffuer hand bekomid dette epterschreffne baade før och siden, anamid i den gaard, Peder Ørning iboede, $\frac{1}{2}$ pund biug i loen, anamid 1 tønde rug i Aas, anamitt 7 scheper boghuede, maaltt aff itt ølkar till hans, anamid 2 suin for 4 daler, anamid eller bekomid et wngt suin, bleff schickett till Jehane Smedz i Nestuid, anamid och bekomid 2 gies, bleff och schickett till Jehanne Smedz, anamitt eller bekomitt 2 huide faar, ett wngtt, ett gameltt, haffuer hand och bekomitt ett werge eller kaare, her forwden haffuer hand holdett hanem med kost i treg aar, siden hans foreldre døede, och er hand komen siug och elendige op till dem, och formener sig wiseligenn rigtig regenschaff att maa bliffue holtte och att maa wederleges och quiteris och att giffue hanem rentte epter recesen.

Her forwden bekalger [!] for:ne Jens Degen sig høyeligenn offuer bemeltte Hanns Dyer, att hand haffuer indgangett i hans hus och offuerfaldett hans hustrug i hans frawerelse i hans hus och haffuer hafft en tyremeg i sinn hand med mange wnyttige ord, end och saa i dag schyder hans schusmaall saa well som hans hustrugs till for:ne Hanns Dyer. Er optagenn till i dag 14 dage. [193

|40r| Anders Jørgensenn i Wridzløse med fuldmagtt aff Peder Hansenn i Raaschiulde giffuer Niels Jørgensen i Wridzløse ett fuldkomelige affkald for en arffue partt, som for:ne Peder Hansenn tilfaltt effter en quinde wid naffuenn Boell Peders, som boede och døde i Wridzløße. [194

Peder Mønboe i Nestuid med kalsmend, som ere Sakeris Christoffersenn och Jacob Hansenn i Nestuid, de himllede effter logen, att de haffde giffuitt Jens Lauridzen i Apenis lolige warsell for 11¹/₂ daller, som hand bleff hanem schiuldig i ett par heste den 10. octtober sist forledenn. Forlagtt att betalle inden 15 dage eller nam i hans boe. [195

Anders Hansenn i Schullerup med kalsmend, som ere Hans Jensenn ibid., Anders Bøcker i Gielsted himller paa Jørgen Rasmusens wegne i Tiffuelse, de himllede effter logen, att de haffde giffuitt Hans Schaaning i Tiffuelße lolige warsell for 13 mk. ringer 4 sch. Er forlagtt att betalle inden 15 dage eller nam i hans boe. [196

Peder Hansenn i Haalsted med kalsmend, som ere Peder Hansenn i Ladbye och Olle Jørgensenn ibid., de himllede effter logenn, att de haffde giffuitt Søffren Brøger i Ladbye lolige warsell till en dom att liede och till windisbiurd att paa høre andlangende hans stollestaede i Herluffholms kirke, som for:ne Søffren Brøger haffuer andgiffuid for mester Powell saa well som her paa tingett, att Peder Hansenn schall haffue fortrøgtt och støett hanem aff sitt stolle staede. Fremkom Rasmus Rasch i Haalsted, wantt, att hand aldrig haffuer seett, att Peder Hansenn haffuer enten støtt eller forskutt hanem aff sitt stollestaede eller giffuid hanem nogen wtilbørlig ord i nogen maade om samme stollestaede. Anders Jørgensen i Wridzløse wantt, lige som for:ne Rasmus Rasch wundett haffuer, thi hand staar for i stollen huos |40v| Peder Hansen i den fore stoll. Hans Jensenn Høg

i Haalsted wantt sin høyeste eied med ett schrifftlig winde, liger som for:ne Rasmus Rasch och Anders Jørgensen wundett haffuer. [197

Dittløff Pedersenn i Nestuid med fuldmagtt aff Christen Simensenn, werendis i Bunderup, och tiltaller Rasmus Lauridzenn Lock i Ladbye først for fem scheper biug, nock for en tønde haffre, nock 3 daller mønttt, som for:ne Rasmus Lauridzenn haffuer till sig anamitt aff Rasmus Schreder dreng for ett løffte, disligeste for $\frac{1}{2}$ aars lønn ringer 14 dagge, der paa haffuer hand annamitt $3\frac{1}{2}$ allne wadmell, saa och for enn opmaaltt schepe rugsed, som bleff staaendis huos hanem paa samme halffue aars tieneste. Huor imod Rasmus Lauridzen waar i rette møtt, suarede och soer wid eied och opragtte fingre effter logenn, att hand haffuer betaltt for:ne Christenn Simensenn samme giæld, som Dittløff Per[sen] hanem tiltaller fore, och will giøre dett beuisligh, om behoff giøris. Tings winde. [198

Lauridz Schreder i Rettestrup i dag første ting beklager sig, att hand och hans hustrug maa icke nyde sinn frid for Peder Maar, hans naboe, men will offuerfalde hanem daglige dag och wdj grunden lege hanem slett aldellis øede. [199

Erick Morttensen paa Herluffsholm med kalsmend, som ere Hans Lund i Kalbye, Jens Tygisen sammested, de himlede att haffue giffuitt Powell Lauridzen der sammested lolige warsell for hans queg och andett hans godz, hand haffuer forfløtt aff scholens godz och till den gaard, som liger till kirkenn, wandsett hand ingen førloff der aff haffuer giffuid till schoellen der fore. Och setter wdj rette, om hand icke der med wold haffuer begangett och bør der fore bøede sinne treg mk. [41r] Huor imod Powell Lauridzen waar i rette møtt, for:ne suarede och formentte, att hand maatte fløtte och førre sitt queg, huor hand wilde, thj der waar intted forbud giortt paa dett, och aff samme queg haffuer hand lied 2 kiøer, denn enne aff en wngkarll wed naffuen Rasmus Lauridzen, den anden aff Anders Hansenn, tienendis Hans Nielsens quinde ibid., och will [*overstreget* bleff saa] giffue sig wnder dom med mester Powell och forschaffe sitt forseett frem. Optagen till doms till søgnnetingh. [200

Er Christoffer Lund i Ladbye tilfunden att stille Gregers Hø-

rer tilfridz for de treg ligh, hans retighed for denem att be-
graffue. [201

Dreff. [*Sen. overstreget* Niels Fønboe i Haalese 2 huidsandett
suin, den enne enn syg, merked en hiuling for paa dett wenstreøe [!] øre, dett andett ett soe suin, dett høyre øre er aff, enn rist i stompen, en hiuling bag paa samme øre och enn hiuling paa dett wenstre. Wrderitt for 3 mk. <Soesuined wrtt for 2 mk., dett er døtt och wdslett>. [202

Anders Olsenn i Wridzløse en røedblisett meer, som kand were en 18 aar, huerken mertt eller brentt. Wrderitt for 2 mk. [203

Peder Krudbrender i Grimstrup en huid gilling, ett stycke aff dett høyre øre, dett wenstre rist, och en brun er icke mertt, er schaaren bege med 2 kaars paa hoffuene. Wrderitt for 8 daller.]

Endnu en sortt gilling, ett stycke aff dett høyre øre och en gamell huid gilling. Wrderitt till haabs 13 $\frac{1}{2}$ mk.

Ett røttsand galtt suin, dett høyre øre aff, 2 rister i stompenn, en rist i dett wenstre øre. Wrtt 3 $\frac{1}{2}$ mk. [204

[*Overstreget* Madz Jensen i Kalby ett huitt faar, dett høre øre aff, en rist i stompen, en hiuling for paa dett wenstre. Wrtt for 1 $\frac{1}{2}$ mk. [205

|41v| Hans Lund i Kalbye en huid weyer, ett støcke aff dett høre øre, en schoere for paa, axell merke wnder bag paa dett wenstre øre, wrtt for 20 sch.] [206

1631

Denn 10. januarij anno 1631.

8 mennd. Ingwor Pedersenn i Risløff, Olle Haarleger i Lille-
nestuid, Niels Mogensen i Risløff, [*overstreget* Jens Lauridzenn
i Apenis,] Oluff Lauridzenn i Risløff, Peder Hansenn i Haal-
sted, Rasmus Rasch ibid., Hans Madzenn sammested, Chlaus
Madzen i Lillenestuid.

Mattis Guldsmed i Nestuid med kalsmend, som ere Jacob
Hansenn och Zackeries Christoffersenn i Nestuid, de himllede

effter logen, att de haffde giffuitt Jens Lauridzenn i Apenis lolige warsell for $2\frac{1}{2}$ mk. Er forlagtt att betalle inden femten dage. [1

Jens Degenn i Glomsøe med kalsmend, som ere Jep Haalst i Lillenestuid, Peder Jiude der sammested, de himllede epter lougenn, att de haffde giffuitt Hanns Dyer i Grimstrup lolige 8 dax warsell till enn dom att liede, for huis hand er Jens Degen schiuldig. Haffuer Jens Degenn i Glomsøe her i dag paa tingett tagett enn mand paa sin side wid naffuen Chlaus Madzenn i Lillenestuid, och Hans Dyer paa sin side tagett Hans Lauridzenn i Grimstrup, som denem i birkefaagedens eget hus och stuffue schall denem imellum for enne och for lige om allt, huis gield och trette denem till denne dag imellum werett haffuer. [2

[42r] Samme kalsmend paa Heremand Kieførs wiegnne i Nestuid de himllede effter logen att haffue giffuitt Hans Nielsenn i Risløff [warsell] for 16 dlr., Madz Falstring 3 mk., Niels Mogensen 15 mk., Lauridz Olsenn 12 mk. Ladby Hans Iffuersenn 15 mk. Fredzløse Hans Rasmusen 15 mk., Hans Haalst $9\frac{1}{2}$ mk., Hans Andersenn 12 mk. Forlagtt att betalle. [3

Samme kalsmend himllede att haffue giffuitt Jens Fønboe i Haalsted paa Hans Holstes wegnne i Nestuid lolige warsell for $6\frac{1}{2}$ mk. Forlagtt att betalle. [4

Jacob Hansenn i Nestuid paa Mogens Raaers, byfogitt i Nestuid, hans wegnne med kalsmend, som ere Sakeries Christoffersenn och Jenns Christensenn wdj Nestuid, de himllede effter logen att haffue giffuid Jens Giødesenn i Tiffuelse lolige warsell for en tønde sild, 9 daler mønttt och 1 gaas. Forlagtt att bettalle inden 15 dage. [5

Jens Christensenn i Nestuid paa Hans Suendsens wegnne i Nestuid med kalsmend Sakeris Christoffersenn och Jacob Hansenn i Nestuid, de himllede epter lougen att haffue giffuitt Jens Lauridzen i Apenis lolige warsell for 10 mk. Forlagtt att betalle inden 15 dage. [6

Suend Jensen i Nestuid med samme kalsmend de himllede att haffde giffuitt Jens Lauridzen wdj Apenis lolige warsell for 3 mk. 4 sch. for enn lee och 10 sch. for fisch. [7

[42v] Hans Bøcker i Lillenestuid paa Mortten Ipsens wegnne i

Gystinge med kalsmend, som ere Olle Ipsenn wdj Oderup och Hans Hansenn i Lillenestuid, de himllede att haffue giffuid epterschreffne lolige warsell, som ere Jørgen Nielsenn i Risløff for 6 mk., Niels Andersenn, som er i gaarde till Hans Olsenns ibid., for 2 mk. for en fjerring kiød, Oluff Lauridzen for 2 mk. Widgaar 22 sch. [8

Peder Huas i Kaalinghus paa Jacob Hansens wegne paa Raffuenstrup med kalsmend, som ehre Niels Hansenns[!] wdj Heluffmaglle och Søffren Pedersen i Kaalinghus, Anders Bøcker i Gioldsted himllede paa for:ne Søffren Pedersens wegne, de himllede att haffue giffuitt Hans Nielsen i Risløff lolige warsell for 3 daller, Jens Hansenn ibid. for 18 mk. Forlagtt att betalle inden 15 dage. [9

Hans Bøcker i Lillenestuid med for:ne kalsmend i Oderup och Lillenestuid de himllede effter logen att haffue giffuid Jørgen Andersenn i Lillenestuid lolige warsell for tieneste lønn, som hand er hans sønn schiuldig for 7 wger, hand haffuer tientt hanem. Disligeste for nogen deller, som hand gjorde en ligkieste aff till ett bareun, som for:ne Jørgen haffde befalitt hanem att gjøre samme kieste. Och berette, att dett quindfolck, som aatte samme barnn, der døede, bekiende for hanem att haffue tientt for:ne Jørgen Andersenn. Och tilspurde birkefaagedenn Hans Bøcker, om for:ne Jørgen Andersenn icke haffde loffuid hanem att wille betalle hanem, for hand schulle holde samme barn paa nogenn tied, huor till hannd suarede, att hand icke kand benegtte, att hannd joe gaff hanem nogenn penge, som kunde were hen wid enn treg daller. Och bekiende for:ne Jørgen Andersenn, att hand laantte Hans Bøcker <2 aff> hans heste och wogenn, som aag presten och barnid till |43r| sinn begraffuelsessted, och for:ne Jørgen Andersens kaarll groff wnder samme barnn. Schollen her effter ett tingswinde begerendis. [10

Christoffer Christensenn paa sin huosbundz Rasmus Treschoemagers wegne i Nestuid med kalsmend, som erre Sakeries Christoffersenn och Jacob Hansenn ibid., de himllede effter logen att haffue giffuid epterschreffne lolige warsell, som er Mortten Søffrensenn i Ladbye for 2 daller 1 mk. Wridzløse Hanns Mickelsenn 7 mk. 14 sch., Olluff Pedersen 2 mk. 2 sch. Risløff Ingwor Pedersenn 3 schep biug, Niels Hansen 6 daller 3 mk. 15

sch., Rasmus Hansen for 1 slibestenn 3¹/₂ mk. Er forlagtt att betalle inden femten dage. [11

Anders Pedersen paa schollens wegnne i dag afflyser en wng-kaarll wid naffuen Oluff Jørgensenn, i Ladbye barnføtt, formedelst hand haffuer begangitt leersmaall och icke haffuer att affwerge eller bøede med, och eye nogen paa hans wegnne will loffue och goed sige for hanem, och der som nogen effter denne dag huser eller heller hanem, da att straffes och bøede der fore som den, der icke actter kong. maytts forbud, och hanem att paagriffuis och førin i kongens jernn [*rettet fra gaard*] och der att liede och straffes paa kropenn. [12

Anders Pedersen i dag aff de 8 mend, som er schreffuen tilstaacke, er begerendis, att de will giffue hanem beschreffuid, huis denem witterligtt er om den gaard i Regenstrup, som Christoffer Pedersen sist iboede och affdøede, som nu staaar øede. Da haffuer de 8 mend samptligen wundett wed eied och opragtte fingre, att samme gaard i Regenstrup, som Christoffer Pedersen sist paa boede och afdøede, er slett [43v] gandsche aldellis øede, och icke der er eller haffuer weritt nogen i denn siden nu list forgangen sommer. Disligeste windede, att den gaard i Risløff, som Frandz Andersenn paa boede och affdøede, er och wdj ligemaade øde, och icke der haffuer werett nogen folek i den sidenn nu forgangen sommer. Wdj ligge maade en gaard i Kalbye, som Niels Hansenn paa boede, er och saa slett øede och nederfaldenn och haffuer staaed ledige ett aar. [13

Rasmus Ipsenn med kalsmend, som er Anders Pedersenn i Ladbye och Hans Lauridzen *ibid.*, de himllede effter loughen att haffue giffuett Jens Hansen i Haalsted lolige warsell for 20 daller, som hand er hanem schiuldige. Forlagtt att betalle inden femtten dage. Och sagde Rasmus Ipsenn, att hand icke haffuer faatt rentte aff samme penge i ett aar. [14

Peder Søffrensenn i Risløff med kalsmend, som ere Peder Dyer och Lauridz Jørgensen *ibid.*, Anders Bøcker i Geldsted himller paa Lauridz Jørgensens wegnne, de himllede effter loughen att haffue giffuid Inguor Pedersenn i Risløff och Christen Ipsenn der samedest, Hans Henningsen i Naabye och Niels Olsenn sammested, Niels Knudsenn [*warsell*], och tiltaller naabyemend for wlolig bed, som de schall haffue giortt paa hans enngh

⟨och korn⟩ nu forgangen sommer, der rugen stoed i schred. Och waar till wedermelle naabyemend, suarede, att de laa och bette paa nogenn ore aggre, och icke hand schall beuisse, att de haffuer entten bett i hans kornn eller eng eller giortt hanem nogen schade, dett hand schall beuisse. Och benegttter de Naabye kaarle, att de ⟨icke⟩ haffuer loffuid hanem nogett halff pund rug, indtill saa lenge hand loligen denem dett offuer kand beuisse. Partterne her effter ett tings winde. [15

[44r] Samme warselsmend himllede att haffue giffuitt Christen Ipsenn i Risløff lolige warsell for en Belle, som hand haffuer laantt hanem, och icke hand maa bekomme den igienn. Disligeste en høtiuffue och en schoff nøede. Och waar i rette møtt Christen Ipsenn och soer wid høyeste eied, siell och sallighed, att hand aldrig haffuer eller nogen aff hans tynde laanntt nogen selle aff hanem och ey heller nogen nøede eller tiuffue, wdenn enn hand laantte, och den hentte Peder Søffrensens datter huos hanem igienn om mornen. Och eye Peder Søffrensens benegttter, att hand fick den tiuffue. Och sagde Peder Søffrensenn her [for] rettenn, att Christenn Ipsenn haffuer dyltt for:ne pantt, som hand schall haffue laantt hanem. Christen Ipsen her epter ett tings winde begerendis. [16

Peder Hansen i Ladbye med kalsmend, som ere Olle Jensenn och Nelaues Andersen i Ladbye, Hans Knudsen sammested himllede paa Nelaus Andersenns wegnne, de himllede epter logen att haffue giffuid Hans Pedersen i Guderup, som tien Niels Mortensenn, lolige warsell for $7\frac{1}{2}$ mk. Forlagtt att betalle inden femten dage. [17

Peder Søffrensenn i Risløff i dag fremkom och soer wiedzinn høyeste eied med opragtte fingre, att hand icke haffuer anamitt eller opeboritt schilling eller schilings werd for den tønede øll, som Heremand Kiefører i Nestuid tiltaller hanem och Ingwor Pedersenn i Risløff [for]. [18

[44v] Drefft. [*Overstregtet* Oluff Lauridzenn i Ladbye.] Peder Andersenn i Haalese ett huitt weir lam, dett wenstre ørre aff och en schaare wnder i dett samme, en rist i stompenn, axellmerke for paa dett høyre. Wrderitt for $1\frac{1}{2}$ mk. [19

Mandagenn denn 17. januarij 1631.

8 mend. Peder Morttensen i Lillenestuid, Peder Schiøtte samme sted, Olluff Haarleger ibid., Niels Morttensenn i Guderup, Lauridz Drucken i Øffuerup, Jens Lauridzen i Apenis, Søffren Bødicker i Ladbye, Rasmus Pedersenn i Wridzløße.

Olluff Jensen i Nestuid paa Ane Hendrickis wegne med kaldzmend, som ere Erick Hansenn i Nestuid och Oluff Jørgensen ibid., de himlede effter logen att haffue giffuid Jørgen Andersen i Lillenestuid lolige warsell for 30 sch., hand er hinde schiuldig, Jørgen Olsen i Ladby 4¹/₂ mk. 2 sch. [20

Hans Madzen i Haalsted med kaldzmend, som ere Hans Nielsen och Rasmus Hansen i Haalsted, de himlede effter logen att haffue giffuitt Niels Madzenn i Haalsted lolige warsell, Peder Hansen, Hans Jørgensen ibid. och Herluff Mørgensen i Øffuerup, Knud Jensen i Apenis till en dom att liede epter hans forsettis indhold. [21

|45r| Niels Morttensen i Guderup med kalsmend, som ere Peder Mickelsen och Anders Pedersen i Ladbye, de himlede effter logen att haffue giffuid Søffrenn Andersen i Ladbye lolige warsell for 3 daller. [22

Endnu med samme kaldzmend paa Hans Pedersens wegne i Guderup de himlede att haffue giffuid Oluff Pedersen i Ladbye lolige warsell for 3 dlr. 1 mk., hand er hanem schiuldig, saa och for hans federnne och mødernne. [23

Olluff Andersen i Ladbye med kaldzmend, som ere Madz Ipsenn i Ladbye och Olle Jensen i Øffuerup, de himlede epter logen att haffue giffuid Olluff Knudsen i Haalsted lolige warsell for 28 mk., hand er hanem schiuldige, indted till wedermelle. [24

Niels Jensen i Nestuid paa Willum Christensens wegne i Kiøge med kaldzmend, som ere Niels Andersenn i Nestuid och Peder Søffrensen wdj Ladbye, de himlede epter logen att haffue giffuid Knud Hugere i Apenis lolige warsell, for huis hand schall were hanem schiuldige epter hans regenschaffs baags formelling, som i rette bleff lagtt. [25

Søffren Christensenn i Apenis med kaldzmend, som ere Tyger Nielsen i Apenis, Niels Christensenn sammested, de himlede eff-

ter logen att haffue giffuitt Jens Lauridzen i Apenis lolige 8 dax warsell for 11 mk. 2 sch., hand er hanem schiuldige. [26
[45v] Andr. Pedersen Schriffuere paa Herluffsholms med kaldz-
mend Anders Knudsen och Madz Ipsen i Haalsted, de himllede
epter logen att haffue giiffuitt Jens Hansenn Homelmand i Hom-
llehusett lolige 8 dax uarsell till en dom att liede, for hand for
nogen tid siden her paa klosteritt er bleffuen fengseligen and-
holdett for nogen wtroschaffheed, hand er bleffuen medbefun-
den, i dett hand haffuer belaacked ett helbrød fra Taamis
Brøgersuend, som tientte her paa steden, och er befunden med
dett. Och epter slig leglighed for saa dan hans wtroschaff setter
i rette i alle rette, om hand icke der fore bør att bøde som for
andett whimell och der for wden att haffue sitt hus forbrutt,
och er der paa dom begerendis. [27

Endnu med kaldzmend, som er Peder Schiøtte och Peder
Morttensen i Lillenestuid, de himllede epter logenn att haffue
giffuitt en wngkaarll wid naffuen Søffren Pedersenn lolige 8 dax
warsell for lierirmaall, som hand haffuer begangett nu sist for-
gangen sommer med ett quindfaalck, som tientte Peder Hansen i
Wridzløse. Setter wdj rette, om hand for saadan hans begangen
gierninger icke der fore bør att bøde effter kongelig forornin-
ger, och waar der paa dom begerendis. Da fremkom Peder Søff-
rensen i Risløff, som er samme kaarlls fader, och her i dag for
retten ragtte Anders Pedersen paa schollens wegnne hand, loff-
uide och goed sagde att wille stille schollen tilfridz paa for:ne
sinn sønns wegnne for samme liersmaall, hand haffuer begangitt.

[28

[46r] Endnu med samme kaldzmend de himllede effter logen att
haffue giffuitt Jørgen Andersen i Lillenestuid lolige warsell till
windisbiurd att paa hørre, samptt Anne Peders datter, illige-
maade Hans Bødicker i Lillenestuid, saa och hans hustrug och
Hans Hansen for deris sandhed stendige att were. Da for retten
fremkom Hans Bødicker, wantt wid sin høyeste eied och op-
ragtte fingre, efftersom ieg er kalditt till Herluffholms birketing
der att winde min sandhed, huad mig witterligtt er, om dett
quindfaalck, som waar moeder till dett baren, som Jørgen An-
dersenn i Lillenestuid loed begraffue, saa er dett mig i Gudz
sandhed witerligtt, da kom der it quindfolck wid naffuen Anne

Pedersdater, Sißen hun loed sig kalde, till mitt i Frenderup nu sist forgangen paasche afften och laantte hus huos mig paa sex eller 8 dags tied. Ieg spurde hinde ad, huor fra hun war komen, da suarede hun mig, att hun haffde werett i Nestuid och Lillenestuid paa tredige aar, men nu sist kom hun fra Fyenn och haffde werett der paa en maanidz tied, saa bleff [hun] huos mig paa nogen tied. Da sagde ieg till hinde, hun waar wist selff anden, huilckett hun icke sagde neg till. Dismidller tid beklagede ieg mig, huor ieg schulle faa en koe till kiøbs, da suarede hun mig, wilde I drage till Lillenestuid, der boer en mand, heder Jørgen Anderßenn, da faar I well en koe huos hanem, och samme Jørgen Andersen haffuer loffuitt mig nogett korenn, der som ieg kunde faa en goed, troe wen, som kunde hentte dett, som wilde regne sig i slegtt laug med hanem, for fortenkelse schiuld for hans faalekes schiuld. Saa draag ieg och min konne hen till Jørgen Andersen och bleff der en natt, da holtt hand mig och for slegtt for quindfaalekes schiull effter samme quindfaalekes ord och fick mig 2 schep. biug och 2 scheper maltt, som ieg schulle andworde samme quindfolck, som ieg och saa giorde, och da bad hand mig, att ieg wilde beholde samme quindfolck huos mig, hand wilde well forschulde min wmagge och trode mig till, att ieg icke schulle berøbe hanem eller talle nogett om hanem i den sagh. Nogen tid der effter da faltt mitt erende till Nestuid, da fick Jørgen Andersen mig 3 mk. till att kiøbe for:ne Anne ett par schoe fore, |46v| och saa fick hand mig ett styke flesch till hinde, och bad Jørgenn Andersenn mig, ieg schulle bede hinde holde sin mund och holde hanem dett, hun haffde loffuitt. Da suarede for:ne Anne, att hand heller maatte giffue hinde och forliges med hinnde ind med mester Powell. Siden nogen tied der effter kom Jørgen Andersen hen till mig, da waar hun icke huos migh, mens waar henne wdj Gimllinge, saa loed ieg min dreng hentte hinde i Gimllinge effter hans begeringh. Der hunn kom till Gimllinge Orre, da møtte Jørgen Andersen hinde der, da till spurde min hustrug hinde ad, huor Jørgen Andersen bleff, da suarede hun, att hand schulleked henn ad buschenne och waar red for en pottemager, der kom agendis, att hand schulle hafft hiemme i Nestuid, och att hand schulle haffue kientt hanem. Siden kom Jørgen Andersen hiem till

samme quindfolck i mitt hus, da bad hun hanem, att hand schulle betalle mig for min wmagge, ieg haffde med hinde, saa och for hindis koest fremdelis, och samme tid gaff Jørgen Andersenn dett quindfolck 1 daler, enn wst, ett brød, disligeste gaff hand och min hustrug 1 dlr. for sin wmagge, och fick hand mig samme tid ett sengklede till forskreffne quindfolck, som haffuer huos os endnu. Da sagde hun, att hun heller wille haffue ett faar, huor till hand suarede, att hand icke nu kunde slipe nogen, men hen om Mickelsdagh schall I well faa noglle, och loffuede hand hinde en gris, som schulle duffue, och thoe kaarlle schulle løffte paa kraagh, och wille self giffue olengield aff den, och bleff Jørgen Andersen samme tid huos dett quindfolck i 2 netter. Siden der effter begerede hand aff mig wdj Jens Haalenders stuffue i Nestuid, att der som ieg kunde flie hinde ett schusmaall nogen stedz eller en, som kunde schriffue dett, wilde hand gierne forschulde min wmage, paa dett hun icke schulle gaae som en <anden> hedning, men att hun kunde komme till alters. Siden der epter paa Stj. Ipsdagh da gick ieg och Jørgen Andersen och min hustrug alle treg op i Nestuid, der wj kom paa hestemarkedett, bleff wj staaendis, da sagde Jørgen Andersen till min hustrug, effterdj eders barnn er døtt, da kand I giøre mig saa megitt till willig och tage dette baren till Eder och lege dett paa Eders brøst och føede mig dett op, till saa lenge dett kand self taage staampenn wdj handen.

Efter att ieg haffde fest mitt hus i Lille-|47r|nestuid, kom Jørgen Andersen till mig att hielpe mig ett les godz hedenn, da taag Anne sit spede baren och fick Jørgen Andersen dett, saa taag hand dett i sin faffuen och wristed fingrenne op paa dett, dett kand ieg see paa taamelfingrenne, att dett er mitt barnn. Da suarid for:ne Anne, att dett waar Gudz och hans barenn och ingen andens, och att hand icke kand suere dett fra sigh. Siden kom hand atter till os, der wj schulle drage till wortt hus i Lille-nestuid, da bad Anne ham, att hand schulle forligis med os om sit och hans baren att holde, da suarid hand hinde, att hun torde inted schiøytt, hand wille well forligis med denem. Saa taag de barnid till Lillenestuid med dem paa hans ord och haffde dett huos sigh paa nogen tied, men moderen till dett drog till Slaugelse. Der wj haffde hafft dett nogen tid, wille wj

weritt aff medt det igien, for wj fich icke woris betalling, saa wiste Jørgen Andersen sin dreng Hans Hansen till Slagelse epter barnens moder, da suarid hun drengen, at hand schulle bede sin moder, att hun schulle faa Jørgen Andersen barnid, wden hand wille tinge med hinde, huad hand schulle giffue hinde for barnid at holle, saa bar min hustrug barnid till Jørgen Andersen, och beholtt hand det huos sig i fem dagge. Saa kom Jørgen Andersen till mig och sagde, wor dett icke for itt ord schiuld, da wille hand beholle dett huos sigh, mens nu kand hand icke, for hand da førde sig self i klamerj. Da gaff hand mig 3 daller, for ieg schulle tagge barnitt till mig igien, och loed saa bere barnid henn till mig igien, och da waar dett ilde till pas och leffued ickun 2 netter och en dag der effter. Der barnitt waar døtt, sende ieg bud till hanem medt min dreng, saa kom Jørgen till mig, da spurde ieg hanem ad, om hand wilde lade jorde dete barenn, da suarit hand, att hand kunde icke for it ord schiull. Jeg bad, hand schulle forschaffe mig en kieste till dett. Da bad hand mig, ieg wille dett giøre, hand schulle well forschulle min wmagge och betale mig den igien, och bad ieg hanem, att hand schulle hielpe till att flie barnid till jorden. Da bad hand mig, ieg schulle intett andett bekiende, ind att dett waar mitt barenn, och at ieg torde ingen folck bede att følge det till jorden, ey heller bede presten der om, der worder dog inted predicket offuer dett, ieg kunde alige well straape det neder. [*Overstreget* Och ydermere wantt Hanns Bødeker.]

Anne Hanses want wid sin høyeste eied lige som Hanns Bødeker wundett haffuer. Och will ydermere were gestendige, huor behoff giøris.

Hans Hansen wantt och wid sin høyeste eed lige saa att were tilgangett, som Hans Bødicker och hans hustrug om wundett haffuer. Och ydermere wantt for:ne Hanns Bødicker, att hand gick self till prestenn och gaff hanem dett tilkiende. Och der wj schulle till kirken med barnnit, och hand fornam, att ieg haffde giffuitt presten dett tilkiende, løste hand sin pung och wille giffuid mig penge till presten, da wille ieg icke tage denem.

Och tillspurde birkefaageden Hans Schreder i Nestuid, som haffde Jørgen Andersens fuldmagtt, om hand wille benegte nogen aff dise trende windisbiurd, saa och om Jørgenn Ander-

sen icke wrested fingrene op paa barnid, huor till hand suarid, att hand dett icke kand benegtte, men forhaabtis i sin tied der om att wille føre andre windisbiurd, som hand mener de forige dermed att wille sueke. Parterne en huer ett tingswinde begerendis.

[29

|47v| Anders Pedersen paa schollens wegnne med kaldzmen, som ere Hans Lund och Jens Nielsen i Kalbye, de himlede epter logen att haffue giffuitt Rasmus Pouelsen, som nu sist forgangen sommer tientte Powell Lauridzen i Kalbye, lolige warsell for liersmaall, hand haffuer begangett wied en quindfolck wid naffuen Anne, som tientte i gaarde huos hanem, till windisbiurd att paa høre och dom att liede. Da att winde fremkom Peder Lauridzen Banke wdj Kalbye, wantt wied eied och opragtte fingre epter logen, att den taarsdag for julle afften kom hand och Per Holst ind i Hans Nielsens gaard i Kalbye att schulle kreffue schatt. Da møtte Rasmus Powelsen denem mitt i gaardenn. Da sagde Peder Holst till hanem, Rasmus, der er ett quindfolck, som haffuer werett i klaasterid och klaged dig, wid naffuen Anne, for du haffuer beleyed hinde. Da suarede hand, att hunn haffuer beløgett hanem, och da sagde Peder Haalst till hanem, du schall selff følge mig wd till mester Powell och selff erklere dig der fore. Och for:ne Peder Haalst bad hanem och Mogens Pedersen der sammested, att de schulle gaa ind och giøre forbud paa, huis godz <och lønn> samme dreng haffde. Der nest fremkom Peder <Haalst> Jiude, wantt, att samme dreng bad sig forloff, att hand maatte gaa ind och tage sig tho schoe paa, och wilde saa følges med hanem, och der hand fick forloff dett att maatte giøre, da løb hand wd aff portten och søgte markenn, och for:ne Peder Jiude løb epter hanem, och icke hand kunde opnaa hanem. Peder Lauridzen och Mogens Pedersen wantt epter logenn, att de saa, att Peder Haalst løb effter hanem, och icke hand kunde opløbe eller naa hanem.

|48r| Waar i rette møtt Lauridz Jensen i Bunderup paa for:ne Rasmus Powelsens wegnne med fuldmagtt, suarede, att nor samme quindfaalck, som hand haffuer faatt warsell forre, bliffuer forløst, och hun leger hanem wd for prestenn och faar staaed ombare schriff, saa och hand der fore till hans werneting bliffuer tiltallitt, saa will hand liede och wndgielde, huis loug och

rett kand were. Och tilspurde Anders Pedersenn hanem, huor samme dreng haffuer sin werelse och tieneste, huor till Lauridz Jensenn suarede, att hand er fest med en mand i Brandeløff wid naffuen Jens Markußen och gick i sin tieneste trede julle-dag nu sist forgangen och icke waar fest, føren samme dag hand gick i tieneste med hanem. Bleff dømt i sagenn imellum for:ne wnge kaarll och schollenn. [30

Endnu med kaldzmend, som ere Hans Schaaning och Hendrick Hansen i Tiffuelse, de himllede att haffue giffuitt meninge schollens tienere i Tiffuelse lolige 8 dax warsell till en dom att liede for 64 les wied, som de haffuer kiøbtt aff Madz Lafogett for $5\frac{1}{2}$ daller $1\frac{1}{2}$ mk. Nock for topen aff ett træ for 7 rix mk., som ieg formener, hand icke kand were deris himell paa. Setter wdj rette, om de icke bør att staa till rette der fore, som for andett whiemllitt. Waar wdj rette møtt for:ne Tiffuelse mend, suarede, att de icke haffuer kiøbtt widere wied aff Madz Lafogett ind som topenne och smaa brendett, som de haffuer kiøbtt aff de forige lafogeder, som for hanem werett haffuer, som er 68 lees. De 7 rix mk., sagde [de], att [de] gaff hanem, for hand schulle haffue opsyn med deris gierder (paa Scholens[?] mark), och for hand schulle schaanne denem for dett enne lees wied, de schulle agge till klosterett, indtill saa lenge weyen bleff bedre. [48v] Och tilspurde Anders Pedersenn for:ne Tiffuelse mend, om Englerups møllere icke fick topen aff dett store træ for 2 daller forwden dett, dee kiøbte, huor till dee suarede, att Madz Lafogett saalde hanem samme top, dog dett waar med deris willige och samtøcke, och de selff bad Madz Lafogett der om, føren hand wilde selge denem dett. Illigemaade tilspurde Anders Pedersen for:ne Tiffuelse mend, om Peder Mure i Tiffuelse icke samme tied fick brende aff hanem for treg mk., huor till de suarede, att de wntte Peder Mure samme brende saa well som Madz Lafogett. Och tilspurde Suend Jensen i Nestuid paa sin broders wegnne bemeltte Tiffuelße mend, om Madz Lafogett nogen tied begeride aff denem, att de schulle gjøre smaabrendett anderledes, indsom de selff kunde forsuare, och dett tilforen alltid werett haffuer, huor till de suarede, att hand aldrig haffuer begerede dett wdaff denem. Suend Jensen ett tings winde begerendes. [31

I dag andett ting Madz Lafogett schiøed sitt schusmaall till meninge schollens tienere, i sønderlighed till Tiffuelse mend, entten tønd eller andre, huor till de suarede saa well som Tiffuelse mend, att de wied hanem slett indted att beschiulde wdj nogen maade, andett indsom erligtt, christelig och gaatt kannd were wdj allemaade, och icke de haffuer sett hanem entten i mark eller <schoff> i bye nogett att haffue bestellett, dett schollen kand were till forhindring eller schaede. Optaget till doms enn maanid. [32]

Endnu med samme kaldzmend de paa sin egne och Peder Madzens wegnne i Kiøberup, de himlede att haffue giffued Erick Ipsen i Tiffuelse lolige warsell for $7\frac{1}{2}$ dlr., resten aff foede penge for liersmaal, hand haffuer begangett. Peder Madzen i dag laabyder 3 sølff scheer, som hand haffuer sett hanem i pantt for [49r] 8 daller. Waar i rette møtt for:ne Erick Ipsen, suarrede, att hand will løse samme scheer till i dag 8 dage eller giffue thoe daller for enn. [33]

Hans Schreder i Nestuid paa Jørgen Andersens wegnne i Lillenestuid med kaldzmend, som ere Oluff Haarleger och Hans Jørgensenn i Lillenestuid, de himlede epter logenn att haffue giffuitt Hans Bøcker i Lillenestuid loglige 8 dax warsell først for 4 daller, huor wdj moed Hans Bøcker suarede och soer wid sin høyeste eied, att hand icke haffuer lanntt samme fiere daller aff for:ne Jørgen Andersenn och icke heller er hanem dem schiuldig, och der huos benegttter, att hand icke bød hanem sin koe till wnderpantt. Nock for 3 scheper maltt, thoue scheper biug, huilckett hand och wied sin høyeste eied benegted icke att haffue kiøbtt eller laantt aff hanem, men hand leffuerede hanem dett att schulle forschaffe dett quindfolck, som hand schall haffue beleyett. Nock for en schepe haffre, som hand loffuede hanem en gris fore, huor till Hans Bøcker suarede, att hand bar en schepe haffre i hans hus och gaff hanem, for hand schulle see barnid till goede, men grisen benegttter hand icke att haffue loffuede hanem. Nock for 12 sch., hand wdlagde for hanem till øls till Jens Haalender, huilckett hand icke benegttter, att hand joe laantte hanem samme penge, den tied hand begerede, att hand schulle flie hanem dett schudzmaall till dett quindfaalck. Nock for 22 sch., hand laantte hanem, den tied

hans quinde gick i kirke, att kiøbe brende win fore, huilckett Hans Bøcker wid sin høyeste eied benegtter. Altt, huis widere hand giffuer hanem sag fore, benegtter hand wid høyeste eied, wden huis hand will haffue for hans wogen, hand haffuer laantt hanem tuende gange att fløtte hans godz med. [49v] Dett øg, som Jørgen Andersen tiltaller hanem fore, suarer Hans Bøcker, att Jørgen Andersenn laantte hanem dett, att hand schulle fløtte sitt godz fra Eßhaaltt och till Lillenestuid, aff den aarsage, att hand icke schulle bede mester Powell att laanne hanem wognne, att nogen aff dise egens folck schulle faa dett quindfolck att see, som Jørgen Andersenn schall haffue beleygitt, som den tied haffde sin werelße huos hanem. Tingswinde. [34

Ingwor Pedersenn i Risløff med kaldzmend Oluff Haarleger och Hans Jørgensen *ibid.*, de himlede epter logen att haffue giffuitt Hans Bøcker i Lillenestuid lolige warsell, for huis hand haffuer hanem till att talle. [35

Jens Hansen i Haalsted med kalsmend, som ere Jep Naall *ibid.* och Peder Hansen i Ladbye, de himlede efter lougen att haffue giffuid Rasmus Ipsen i Ladbye lolige warsell for till windisbiurd att paahøre.

Endnu med kaldzmend, som ere Niels Jespersenn och Pouell Pedersenn i Haalsted, de himlede epter logen att haffue giffuid Peder Søffrensen, som tien Oluff Knudsen i Haalsted, lolige warsell for sin sandhed stendige att were, saa och Christen Hansen *ibid.*, Niels Chrestensen *ibid.*, Niels Rasmusen *ibid.* till deris sandhed stendig att were. Da att winde fremkom Peder Søffrensen, tienendis Oluff Knudsen i Haalsted, wantt wed eied och opragtte fingre efter logen, att hand saa Rasmus Ipsen gick och saaede nogett kornn i Jens Fønboes agger, och der hand saaede, da kunde dett icke gaa i ett støcke, saa saaede hand dett i ett andett støcke, men møgett dett waar, wed hand icke. Waar i rette møtt for:ne Rasmus Ipsen, suarede, att hand icke kand benegtte, [50r] att Jens Hansen joe saalde hanem tho scheper biug, och hand fick icke mere igienn endsom thoe scheper. [36-37

Olluff Heningsen i Fensmark med kalsmend, som erre Niels Jørgensenn och Hans Nielsen *ibid.*, de himlede epter logen att haffue giffuitt Peder Hemingsenn i Øffuerup lolige warsell for 5 mk., Jens Hansen i Naabye 8 daller. [38

Anders Rasmusen i Øffuerup med kalsmend, som er Lauridz Jensenn och Niels Lauridzen *ibid.*, Lauridz Drucken *ibid.* himller paa for:ne Niels Lauridzens wegnne, de himllede effter logen att haffue giffuid Taamis Pedersen i Øffuerup och Lauridz Schaaning *ibid.* [lolige warsell] for nogen wied, de haffuer opslagett och hentagett aff deris byes wied, som schollen haffuer giffuid denem till jullebrende, och deris partt med dee andres bortt tagett. Formentte de der fore burde att stande till rette der fore som for andett whiemllitt. Och bleff for:ne Taames Pedersenn och Lauridz Schaaning en huer dømppt till sinne treg mk. [39]

Rasmus Rasch i Haalsted med kaldzmend, som ere Niels Rasmusen och Powell Pedersen sammested, de himllede effter logen att haffue giffuid Hans Jørgensenn *ibid.* lolige warsell till en dom att liede for thoe heste, hand liede hanem till att pløye till rug och biug med. Waar i rette møtt for:ne Hans Jørgensenn, suarde, att Rasmus Rasch bød sig till att wille leye hanem thoe heste, och samme heste laantte hand hanem, och brugtte [hand] denem en halff dag, saa gick de fra hanem och waar bortte nogen tied, men dog hand fliede |50v| hanem dem igjen. Rasmus Rasch ett tings winde begerindis. [40]

Endnu med samme kaldzmend himllede att haffue giffuid Jens Hansenn i Haalsted lolige warsell for en tiuffue, hand laantte hanem, nock en portt stolpe, och en ierenmarnne saed der wdj. Illigemaade for en tønde øll till byenn, saa och for en halff tønde øll, som hand med thoe eller treg andre aff hans stalbrødere taag aff deris lauffs øll och dragk. [41]

Drefftt. Anders Jørgensen i Wridzløse en sortt blacked gamell mer, ett fiederbudme paa dett høyre beenn, er huerken mertt eller brentt. Wrt for 6 mk. [42]

[*Overstreget*: Rasmus Pedersen en huid soegriss ett støke tuertt offuer dett høyere øre, en schure bag i dett samme, en schure bag i dett wenstre. Wrt 8 sch.] [43]

Mandagenn den 24. januarij anno 1631.

8 mennd. Lauridz Fønboe i Øffuerup, Anders Rasmusenn *ibid.*, Albenn Nielsenn i Wridzløse, Niels Saxenn i Apenis, Hans

Schaaning i Tiffuelse, Anders Knudsen i Haalsted, Oluff Haarleger i Lillenestuid, Taamis Pedersenn i Øffuerup.

[51r] Olluff Haarleger i Lillenestuid paa Anne s. Hendrick Madzens wegnne i Nestuid med kalsmend, som ere Olluff Gaed och Erick Hansenn i Nestuid, de himlede epter lougenn att haffue giffuitt Kirstenne Olluffs, tienendis paa Herluffsholm, lolige 8 dax uarsell for nogett godz, som hindis hosbunde haffuer satt hinder i pantt till opbydelße, som er en rukraffue, ett par leridz strømper och thoe handuger, som er satt i wnder pantt første gang for 3 mk., och siden drack hand 1½ mk. bortt. Waar i rette møtt for:ne Kierstenne Olluffs och begerede aff Peder Søffrensen i Risløff, att hand wille were sinn sandhed stendige andlangendis, huis hand haffde werett med att dricke i for:ne Anne Hendrickis hus med hindis huosbunde Olluff Andersen. Da fremkom Peder Andersen, wantt wied eied och opragtte fingre effter logenn, att hand waar wdj hindis hus med for:ne hindis huosbunde, och da drack de 20 sch. bortt, som hand suer paa att haffue betaltt for:ne Anne Hendrickes. Och bleff samme ware wrderitt aff tuende dannemend, nemlige Lauridz Hemingsen i Guderup och Hans Ipsenn i Lillenestuid for 5 mk. [44

Lauridz Hemingsen i Guderup paa sin søster Kierste Hemings dater[s] wegnne med kalsmend, som ere Peder Heningsenn i Øffuerup och Powell Pedersen i Haalsted, huilcke himlede epter lougenn wid eied och opragtte fingre epter logen att haffue giffuid Madz Olsenn wdj Øffuerup lolige warsell for 1 tønde biug, hand er hinde schiuldige, som hun beretter, att hand haffuer wdloffuitt till rentte for sex daller, som hindis huosbunde Lauridz Hansenn haffde ragtt haand for hanem till Peder Lauridzen i Haalsted och haffuer betaltt hanem samme biug.

[51v] Endnu himlede samme kaldzmend att haffue giffuid Hans Laalicke i Haalsted lolige warsell for treg mk., hand er hinde schiuldig for ett par feridz haffuer, hannd kiøbtte aff hinde, och Anders Hansen, tienendis wdj Wridzløse, for 3½ mk., hand er hinde schiuldige for nogenn kleder, hand fick aff hende epter hindis s. huosbundes døed. Forlagt att betalle. [45

Peder Kaack i Nestuid med kalsmend, som ere Jørgenn Kremer och Jørgen Olsenn i Ladbye, de himlede epter logen att haffue giffuid Søffren Brøger i Ladbye och hans sønn Morttenn

[warsell] for deris sandhed stendige att were, Hendrick Hansenn ibid., Lauridz Lauridzenn, Peder Hansenn och Anders Fønboe och Jep Haalst i Lillenestuid. Da fremkom Søffrenn Brøger i Ladbye, wantt wied eied och opragtte fingre effter logenn, att nu forgangen Stj. Mickelsdag ett aar da gaff hannd fire griser bortt till faalckenne paa Herluffsholm, och nogen tied der epter da kom enn aff samme griser till hans soe igienn, och ded waar dend, som hand haffde giffuid Madz Kaacke dreng. Och sidenn haffuer hand gaaed huos hans suin ind till nu forgangenn hellige tre konger afftenn, hand hentte sinne suin hiem aff Tiulse schoff, och da kom hand fra hans suin, och sagde, hand icke nu wied, huor hand er. Och nogen tid der epter paa deris gaedesteffne lyste hand effter samme suin. Da suarede Søffren Andersen i Ladbye, ieg haffuer ett suin, som ieg dreff hiem, I kand gaae henn att see dett, om I will kiende Eder wid dett. Da gick hand och Peder Hansen ibid. henn och besaae samme suin, da befanttes dett med ett blodige merke, och tilspurde Søffren Andersen hanem ad, om hand wille kiende sig wid dett, huor till hand suarede negh.

|52r| Och tilspurde birkefaagedenn bemeltte Søffren Brøger, om dett waar dett suin, hand saae i Søffren Andersens bolige, som hand gaff Madz Kaackedreng paa Herluffsholmb, huor till hand suarede, att nar samme suin komer her till tingett, saa will hand ramme till, huad hand will winde. Och berette Peder Kaack, att for:ne Søffren Brøger sende hanem bud, att hand schulle komme hen thill hanem, som hand och giorde. Da gick hand ind till hanem i hans hugge hus, da sagde for:ne Søffren till hanem, Peder, nu haffuer ieg faatt spor paa dett suin och wed, huor dett er. Och daa sagde hand till hanem, mune ieg schulle troe, att dett er dett samme suin, huor till hand suarede, att dett er dett samme. Ieg haffuer hafft enn mand henne med mig och seett dett. Men nu faar I tage en mand eller thoe till Eder och gaae henn och see dett, thj I kiender dett och saa well, huilckett hand bad Jep Haalst i Lillenestuid, att hand schulle følge hanem till for:ne Søffren Brøger att høre hans ord om samme suin, och da sagde Søffren Brøger, att hand wille were hans fulde och faste himell der paa. Fremkom Jep Haalst wdj Lillenestuid, wantt wied eied och opragtte fingre epter logenn,

att Søffren Brøger sagde till Peder Kaack, att dett er dett selff samme suin, der findis huos Søffren Andersenn, som hand tillfaarn haffde giffuid Madz Kaackedreng, och sagde, att hand wille were hans fulde och faste himell der paa. Huor imod Søffren Brøger suarede, att hand icke sagde anderledes till Peder Kaack om samme suin, ind som hand formentte, att dett waar dett samme suin.

Fremkom Lauridz Lauridzenn, sagde, att hand indted kand winde om for:ne suin. Mortten Søffrensenn suarede lige som for:ne Lauridz Lauridzenn, att hand kand indted winde om samme suin.

Och tillspurde Søffren Andersenn for:ne Peder Kaack, om hand kiender sig wid dett suin, |52v| som hand waar inde i hans bollige och saa, huor till hand suarede, att hand kiender sig wid for:ne suinn effter de ord, som Søffren Brøger haffde for hanem biekientt, som haffde føtt samme suin op. Och widere tilspurde Søffren Andersenn Peder Kaack, om samme suin haffde icke gamelltt merke, huor till hand suarede, att hand saa icke andett merke paa dett wndenn ett blodigtt. Nock tilspurde [hand] hanem, huem der waar hans himell paa att gaa i hans gaard att randsagde effter samme suin, huor till hand suarede, att hand icke randsagett epter dett, men lyste och lette epter dett, och hans quinde lugtte døren op for hanem, som dett laa inde. Parternne her epter ett tingswinde begerendis. [46]

Anders Pedersenn i dag forleger Jens Madzen, i Apenis barnføtt, att hand nu till Sante Wolborig dag nu førstkomendis schall annamme och beside den gaard i Kalbye, som Powell Lauridzen nu iboer, och epter for:ne dag att suare schollenn baade med landgilde, egtt och ald anden herlighed, som hun bør aff samme gaard att haffue. [47]

Peder Lauridzen i Kalbye med kalsmend, som er Jørgen Olsenn och Anders Pedersen i Ladby, de himlede epter logen att haffue giffuid Anders Fønboe ibid. lolige warsell for 6 daler, hand haffuer ragtt hand till hanem for Lauridz Ipsen, hans tieneste karll. Forlagtt att betalle inden 15 dagge. [48]

Anders Pedersenn førde en huid soe her til tingett och oplyser den, som haffuer gaaed paa schollens ollen och schoff i lang-

somelige tied, om der er nogen, som wille kiende sig wid denn, da schall de finde den paa schollen. Merked dett høyre øre aff och stompen rist i 3 delle, affschaarett en snip aff dett wenstre och rist i stompen, en skaare wnder i dett samme. Wrtt 3 mk. aff |53r| Rasmus Rasch i Haalstede, Hans Olsenn i Risløff, Jens Andersen och Erick Ipsen i Tiffuelße. [49

Anders Persen med kalsmend Jep Haalst i Lillenestuid, Oluff Haarleger ibid., de himllede att haffue giffuid Jørggenn Andersenn i Lillenestuid <saa och Anne Peders datter> lolige warsell till en dom att liede och windis biurd att paa høre, disligeste hans hustrug Anne och hindis moeder, wid naffuen Ingeborig, och deris tieniste quinde Kirstenne Jens datter och hans dreng Hans Jørgensenn for deris sandhed stendige att were wid høveste ed och opragte fingre, om dett barn, som døde till Hans Bødickers i Lillenestuid nogen tied effter Stj. Mickelsdag nest forledenn. och Hans tilfaarn omwundett hattuer. icke waar paa fiere eller fem dags tied i Jørgen Andersens nus.

Da fremkom for:ne Jørgen Andersens hustrug Anne och wantt, att dett barenn, som Hans Bødicker tilformn omwundett haffuer, waar i deris hus i fiere eller fem netter och dagge. Och fremlagdis ett sengklede, som Hans Bødicker i Lillenestuid tilfaarn omwundett haffuer, som Jørgenn Andersenn schall haffue leffueritt dett quindfolck, hand schall haffue beliegett, och waar moeder till dett barenn, som waar i hanns hus i noglle dage och døde till Hans Bøckers, som nu omtrettis, som denem bleff tilspurtt, om for:ne Jørgenn Andersenn och hans hustrug wille kiende denem wid dett, huor till dee samptligenn suarede, att de kiender denem fuld och fast der wid. Och tilspurde Anders Pedersenn for:ne Jørgen Andersenn, om hand icke leffueritt Hans Bøcker penge till att kiøbe enn barnne kiortell fore, som her paa tingett bleff fremlagtt, och om hand icke annamede samme kioell aff Hans Bøcker och stack den i sinne boxer och siden førde den till Eshaaltt och leffueritt dett quindfolek, som da haffde sinn werelse huos Hans Bøcker, huor till hand suarede, att hand indted kand dette for:ne benegtte, men gaff 28 sch. for samme kioell.

|53v| Der nest fremkom Ingeborig, Jørgen Andersens quindis moeder, saa och Hans Jørgensenn och Kirstenne Hans datter

[och wantt], ligge som for:ne Anne, Jørgen Andersens hustrug, wundett haffuer.

Effter for berørte windisbiurd, som i samme sag førtt ere och wundett haffuer, att epterdj befindis, att for:ne Jørgen Andersenn en partt aff denem icke haffuer benegtid, setter for:ne Anders Pedersen i rette och formener, att hannd bør att forschaffe samme quindfolck tilstede epter hans widere forsettis indhold, som schall bliffue wdj rette lagtt. Och allt huis windisbiurd, som endnu ere fremkomen, widgaar for:ne Jørgen Andersen och denem icke benegttter. Och sengkledett och barnekiellen haffuer hand anamett till sig her paa tingett. Schollen saa well som Jørgenn Andersenn her epter ett tings winde begerendis. Huor till Jørgenn Andersen suarede, att Hans Bøcker waar huos hanem thoe eller treg gange, da loffuede hand hanem 4 julnaff [?].

|54r| Saa drog hand enn søndag hen till Eshaaltt, da haffde hand for:ne sengklede med sig, thj dett regnid megitt, och den tied hand kom ind till Hans Bøckers, da laa samme quindfolck, som nu omwundett er, till hans, och da bad hun hanem, att hand wille laanne hinde samme sengklede, thj hun haffde indted att brede paa sig, och sagde, kiere faer, lanner mig dett, der som ieg kand tiene Eder nogen tied igien, ydermere indsom ieg haffuer giortt, da will ieg dett giernne giøre, och da beholttt hun dett huos sigh. [50]

|53v| Jørgen Andersen med kalsmend, som ere Madz Ipsen i Haalsted och Hans Jørgensen i Lillenestuid, de himllede att haffue giffuitt Anders Pedersenn paa mester Powells wegne lolige warsell, saa och Hans Bøcker och hans hustrug, till windisbiurd att paa høre.

Endnu med kalsmend, som ere Knud Bang i Nestuid och Hans Jørgensenn i Lillenestuid, de himllede att haffue giffuitt Hans Bøcker i Lillenestuid, hans hustrugh och deris dreng lolige warsell till dom att liede och windisbiurd att paa høre och dom att liede, och waar Hans Bøckers dreng till wedermelle och benegted høyeligenn, att hand icke haffuer fangett lolige kald och warsell, huorfore birkefaageden suarede, att hand icke torde steditt nogett beschreffuitt der effter. [51]

|54r| Hans Schaaning i Tiffuelse med kaldzmend, som ere Anders

Knudsen och Madz Ipsenn i Haalsted, de himllede epter logen att haffue giffuid Madz Lafaagett for Herluffholms portt lolige 8 dæx warsell till windisbiurd att paa høre andlängende de trær, som er teltt i Tiffuelse schoff.

Illigemaade himllede for:ne kalsmend att haffue giffuitt meninge Haalsted byemend lolige warsell for deris sandhed stendig att were. Da fremkom Hans Nielsenn, tienendis i Haalsted, wantt, att Hans Schaaning føldis med Madz Lafaagett och wiste hanem och hans medfølgere dett store træ i Tiffuelse schoff, som de den dag hug och førde till schollen, och Niels Christensen ibid. wantt, lige som Hans Nielsen wundett haffuer. Søffrenn Nielsenn, Niels Jespersenn och Rasmus Rasch paa sin sønns wegne, samptligen wantt, lige som for:ne Hans Nielsenn wundett haffuer. [52]

Anders Nielsen i Haalese med kalsmend, som erre Peder Christoffer[sen] och Niels Olsenn ibid., de himllede effter logen att haffue giffuid Jens Pedersenn wdj Naaby lolige warsell for 14 mk., som hand er hanem schiuldige paa hans hustrugs wegne. Waar i rette møtt for:ne Jens Pedersenn, soer wid sin sell salighed, att hand icke er hanem eller ham paa hans hustrugs wegne nogett schiuldig, hand haffuer betaltt hinde altt, huis hand waar hinde schiuldige. [53]

|54v| Peder Weffuer i Ladbye med kalsmend, som ere Jørgen Olsenn och Lauridz Hansen sammested, de himllede effter lougenn att haffue giffuid Anne Jenses i Ladbye med hindis laugwergege [!] lolige warsell for $8\frac{1}{2}$ mk., som hun er hanem schiuldige i attschiulge maader. Forlagtt att bettalle inden 15 dage. [54]

Peder Jensenn i Stensbeksholm med kalsmend, som ere Niels Morttensenn ibid. och Hans Gregersen i Lillenestuid, de himllede att haffue giffuid Mortten Møllere wdj Lillenestuid lolige warsell for 2 daller, hand er hanem schiuldige effter en wdschaaren schrifftis indhold. Forlagtt att betalle. [55]

Anders Hansen i Wridzløse med kalsmend, som er Per Heningsen i Øffuerup och Powell Pedersen i Haalsted, de himllede effter logen att haffue giffuitt Kistenne Heningsdatter i Haalsted lolige warsell for 4 dlr., Anders Dues i Øffuerup for 3 daller, Søffrenn Pedersen ibid. for 3 daller. Waar i rette møtt

Olluff Heningsenn i Fensmarke och Kirstenne Heningsdatter och samptligen benegted, att hun icke er for:ne Anders Hansen schiuldige, entten schilling eller schillings weer, indtill saa lenge hand rigtiggenn beuis dett entten med breff och segell eller och med leffuendis røst, de andre benegtid indted gielden. Forlaggt inden 15 dage. [56

Peder Mogensenn i Schielbye med kalsmend, som ere Ingwor Nielsenn och Niels Ipsenn *ibid.*, de himlede att haffue giffuid [*overstreget*: Søffren] Jørgenn Fønboe i Naaboe lolige warsell for 3 opmaaltte scheper rug, som hand er Giertrud, s. Rasmus Smedz effterleffuesche i Kaarsøer, schiuldige till lieie aff nogen ploerieren, som hand haffuer hafft aff hindis s. huos bunde. [57 |55r] [*Overstreget* Dreff. Hans Ipsenn i Lillenestuid, ett huitt wierlam, dett høyre øre affschaaritt och ett hull paa dett wentre, som er wdreffuett. Wrtt deritt [?] for 1 mk.] [58

Anders Pedersenn paa Herluffsholm paa Suend Lafogidz wegne i Nestuid med kaldzmend, som ere Jørgenn Olsenn och Anders Pedersenn i Ladbye, de himlede effter logen att haffue giffuid Søffrenn Jiude i Ladbye lolige 8 dax warsell for 5 daller, hand er hanem schiuldige for en hest, hand goed sagde for hanem till Hans Simensen i Rønnebek och haffuer den betaltt, nock 2 scheper biug, endnu 12 scheper biug, som hand bleff hanem schiuldig for Hans Iffuersens sag i Ladbye. Forlaggt att betalle inden 15 dage. [59

Mandagenn den 31. januarij 1631.

8 mend. Frandz Mogensen i Kalbye, Hans Schreder i Risløff, Jens Rasmusen *ibid.*, Rasmus Schreder i Wridzløse, Mortten Møller i Lillenestuid, Christen Ipsen i Risløff, Søffren Madtzen i Lillenestuid och Olluff Haarleger i *ibid.*

Hanns Aakremer i Nestuid med tuende kalsmend, nemlige Olle Gaed och Erick Hansen i Nestuid, de himlle epter logen att haffue giffuid Oluff Pedersen i Ladby lolige 8 dax warsell for 11 mk. Er forlaggt att betalle inden 15 dagge. [60 |55v] Oluff Haarleger i Lillenestuid paa Anne s. Hendrick Madzens wegne med samme kaldzmend, de himlede, ditt de haffde giffuid Peder Hansen i Ladby lolige 8 dags warsell for 20 sch., hand er hinde schiuldige. War i rette møtt for:ne Peder

Hansen, sor wid sin høyeste eied, att hand haffuer betaltt hindis huosbunde samme penge och gaff hanem der for en schepe biug. [61]

Dittløff Pedersen i Nestuid førde tuende kalsmend, som ere Knud Bang i Nestuid och Hans Jørgensenn i Lillenestuid, de himllede effter loughen att haff[ue] giffuid hederlige och høylertt mand mester Powell Jensenn, forstander paa Herluffsholm, lolige 8 dax warsell till windisbiurd att paa høre, saa och Hans Bøcker i Lillenestuid, hanns hustrug och sønn och till samme winde att paa høre, och alle Jørgen Andersens tienere, som i samme sæ till forn wundett haffuer. saa och Peder Lafogitt paa Herluffsholm lolige warsell for sinn sandhed stendige att wer[e].

Och tilspurde birkefogedenn Jørgenn Andersenn wdj Lille- nestuid, om hand wille lege sinne fingre paa luogbogen och be- negtte med en goed samwitighed wid sinn høyeste eied, att hand icke haffuer leffueritt Hans Bøcker och hans hustrug, som nu boer i Lillenestuid, dett kornn, som hand nu tiltaller Hanns Bøcker for och tillforen er omvundett, wdj den agtt och mening, att dett icke schulle komme till dett quindfolckes behoff och hinde till beste, huor till hand soer och lagde sinne fingre paa bogen, att hand icke fick Hans Bøcker samme korn paa for[:ne] quindfaalckes hals, som nu omtrettis.

|56r| Waar i rette møtt Hans Bøcker i Lillenestuid och hans hustrug Anne Ipsdatter, samptligen soer wid høyeste eied med opragtte fingre effter loughenn, att de aldrig haffuer kiøbt no- gett korn aff for:ne Jørgenn Andersenn eller begeritt dett aff hanem, menn huis korn, som de tilforen haffuer omvundett, haffuer bemelte Jørgen Andersenn leffueritt denem, att de schulle forschaffe dett quindfolck ded, som haffde sin werelse huos denem, huilckett de will were her och huer sted bestandige, indtill saa lenge hand denem nogett andett der om loligen kand offuerbeuises [!].

Endnu paa for:ne Jørgen Andersenn[s wegne] bemelte kaldz- mend de himllede at haffue giffuitt Anne Hans datter i Lille- nestuid och Ingeborig Oluffs datter lolige warsell for deris sand- hed att winde och tilstaa, huis denem witterligt er om den giæld, som Jørgen Andersen tiltaller Hans Bøcker fore. Da fremkom

Anne Hans datter, wantt epther lougen, ad [!] hindis huosbunde Jørgenn Andersenn maaltte Hans Bøcker 1 schepe maltt i en sek, och hun holtt seken op for hanem. Och tilspurde birkefaageden for:ne Anne, om hun wed, huor fore hand schulle faatt samme maltt, huor till hun suarede, att hun dett icke wiste, men hindis huosbunde talde om, att for:ne Hans Bøcker schulle giøre hanem ett ølkar, som icke schulle haffue mage i Lille-nestuid.

Der nest fremkom Ingeborig Olluffsdatter, wantt effter lougen, att hun saa, att for:ne Jørgen Andersen maaltte Hans Bøckers quinde nogett biug i en sek, som stoed i en tønede i stersed. Och tilspurde birkefaageden bemeltte Ingeborig, huorfore Hans Bøcker schulle haffue samme korn, huor till Jørgen Andersen suarede, att hun dett icke wiste, huor till Dittløff Pedersen i Nestuid suared paa for:ne Jørgen Andersens wegnne och sett i rett, |56v| om for:ne Hans Bødicker icke burde att betalle samme giell inden 15 dage, effterdj hand den selff her for rettenn bekiender, eller aff werge epther wor dansche loug i dett 52. caipittell, och waar der paa dom begerendis.

Och waar i rette møtt for:ne Hans Bødicker och hans hustrug, soer wid sin høyste eid, att de aldrig haffuer enttenn laantt, kiøbt eller bekommitt nogett korn aff for:ne Jørgen Andersen, som hand denem tiltaller fore, wden huis hand haffuer faatt denem till dett quindfolcke, som de till foren omwundett er.

Och bleff bemeltte Jørgen Andersenn tilspurt, om hand kand benegtte, att hand icke fick for:ne Hans Bøcker samme korn, hand tiltallis fore, till dett quindfolck, som till for[n] om wundett er, huor till hand suarede jae, att hand fick hanem ded till for:ne quindfolck, och da sagde birkefogeden, munden wille giernne sigge [*overstreget* ja] sandenn, der som hand maatte. Huileke de 8 mend, som i dag er schreffuen tilstaacke, er aff tingett wdgangett och samptigen ingien [!] indkom och wantt, att saa gick och foer, som forskreffuid staaer. Jørgen Andersen ett tings winde begerendis. [62]

Peder Kaack i Nestuid med kalsmend, som ere Anders Pedersenn och Anders Pedersen i Ladbye, de himllede effter logen att haffue giffuid Søffren Andersen i Ladbye lolige 8 dax war-sell andlangende ett suin, som hand schulle møede her till tin-

gett med, saa och Christoffer Lund i Ladby, Peder Hansenn, Søffren Brøgere, hans sønn Morten, hans tjeneste pige Maren, Lauridz Lauridzen *ibid.*, Anders Fønboe, Jørgen Olsen och Jep Haalst i Lillenestuid lolige 8 dax warsell for deris sandhed |57r| stendig att were andlangende dett suin, som de nu omt[r]eter.

Da att winde fremkom Peder Hansen i Ladbye, wantt epeter lougen, att den tid Anders Schriffuere paa Herluffsholm kom till Søffrenn Brøgers i Ladbye att schulle brende suin, da sagde Søffren Brøgere till for:ne Anders Pedersenn, her gaar ett suin, er Peder Kaackis i Nestuid, will I brende dett, da maa I, och maa hand selff giffue Eder brendepenge, och da brende hand ded. Och ydermere wantt, att nu forgangen wngiferlig en 14 dage siden, da waar deris bymend sancked paa gaedenn, och saa kom Søffren Brøger och lyste effter ett huitt suin, som waar Peder Kaackes, war wmertt, som hand sagde. Da suarede Søffren Andersen *ibid.*, att der er ett suin till mitt, ere [!] dett Eders, da kand I gaa op att see dett, om I will kiende Eder wid dett, men dett er mertt och haffuer mitt merke. Saa gick hand och Søffren Brøgere hen till for:ne Søffren Andersens epeter hans begering och saa samme suin. Da lugtte bemeltte Søffren Andersenn enn dør op for denem, och der laa treg suin inde i samme hus. Da sagde Søffren Andersen, seer dise suin, er dett nogen aff Eders, da kand I kiende Eder wid dett, och Søffren Andersen taag fatt paa dett suin, som Søffren Brøger tuested om, och sagde, her maa I see, att dette suin er mertt och haffuer mitt merke. Da fantt de paa dett høyre øre paa suinen, da waar dett nogett kunde [?] w[e]ritt [?] paa dett samme øre, men dog icke dett kunde kiende, att dett waar schaaritt med en knib, men lidett waar dett rist, som en hund kunde reffuid det, och da [*overstreget* sagde Søffren] fantt hand paa dett wenstrøe [!] øre, der waar en dyb schaare wnder negen i ørett, och da kom der nogett blood paa hans fingre, och waar nysenns merked.

Der nest fremkom Christoffer Lund, wantt effter logen ligge ord fra ord, som for:ne Peder Hansen omwundett haffuer, |57v| wndertagendis hand icke waar i Søffren Andersens gaard att see samme suin.

Der nest fremkom Søffren Brøger, wantt epeter logenn, att hand waar i gaarde med Peder Hansenn till for:ne Søffrenn An-

dersens och saa samme suin, da haffde dett ett blodigtt merke. Och bleff hanem aff Søffren Andersenn till spurtt, om suinett haffde andett merke ind dett blodigtt, huor till hand suarede neg.

Jep Haalst i Lillenestuid wantt epter lougenn, att Peder Kaack i Nestuid bad hanem och Anders Fønboe i Ladbye, att de wille følge hanem i gaarde till for:ne Søffren Andersens, som de och saa giorde, och bleff de staaendis i gaarden, men Peder Kaack gick ind till Søffren[s] hustrug, saa kom de baade gangende wd i gaardenn och gick saa hen i gaardenn med dem, och lugtte hunn en dør op for denem, der liger enn soe inde, en orne gris eller en søg. Da gick Peder Kaack ind aff døren och jagett samme suin op med en kiep och sagde, liger du her, dett siste ieg saa dig føren nu, da waarst du min, och bad hand denem, att de wille tage fatt paa samme suin och see, om dett er mertt, ieg haffde ingen merke paa dett. Da taag hand och Anders Fønboe fatt paa samme suin, da fantis i dett høyere øre en gansche ringe schure, som waar blodigtt, dett wenstre øre waar en dyb schaare, som waar blodige wnder i ørett. Saa gick de affgaarde, och da sagde Søffren Andersens quinde, wj haffuer mist treg suin i aar, wj faar att haffue ett igienn.

Waar i rette møtt Søffren Andersen och till spurde Peder Hansenn, om hand synttis icke, de tuende suin, som laa inde huos dett, hand besaa i hans gaard med Søffren Brøger, waar lige stortte med dett, huor till hand suared, att de waar lige store, och megett er hin andett ligtt. [58r] Nock tilspurde Søffren Andersenn Peder Hansen, Søffren Brøgere, Jep Haalst, om dett waar Peder Kaackes suin, som de saa i hans bollige eller icke. Peder Hansen suarede, att hand icke wiede, om dett er ded eller icke. Jep Holst suarede, lige som for:ne Peder Hansenn. Och stoed Peder Kaack her for rettenn och kiende sig fuld och fast wid samme suin, imen windesbiurdenne staaer wid sinn fuldemagtt, som i samme sag wundett haffuer, och effter de ord, som Søffren Brøger haffuer for hanem berett. Der imod suarede Søffren Andersenn, att hand kiender sig fuld och fast wid samme soe, och icke hand kand winde den fra hanem, wndertagendis hans [!] winder altt hans queg och quegs merke fra hanem. Parterne her epter huer ett tings winde begerendis. [63

Anders Pedersens [!] Schriffuere effter schollehererens [!] be-

falling i dag tillyser, att saa mangge schollens tienere i sogned er, schall en huer giffue en rigs ortt till hielpe schatt till de wdwortis schollens tienere. [64

Wridzløsemend i dag afflyser, att ingenn schall laede sig till fordriste att huge eller huge laede wnderschoff, saa witt som de bruger effter scholleherens och mester Powells befalling, saa witt ager och eng er andlangende paa deris grund, som de pløyer och saar, saa well som med leen slaer. Och der som nogen lader sig till for driste att huge i den imod samme for bud, da att liede der fore som for andett whiemlett. [65

[58v] Christen Hansenn [*rettet fra* Madz Pedersenn] i Risløff med kaldzmdend, nemlige Jep Søffrensenn och Madz Pedersenn ibid., huilcke himllede epter logen att haffue giffuid Christenn Ipsen i Risløff lolig 8 dax warsell for 9¹/₂ dlr. 11 sch. och en smaa schiortte, som hand fick hans hustrug att toe. Forlagtt [?] hiem att giøre regenschaff eller nam i hans b[oe]. [66

Niels Pedersen i Ladbye, kalsmend Annders Peder [!] och Niels Hansen ibid., de himllede att haffue giffuid Peder Weffuer i Ladby lolige warsell. [67

Hans Jensenn Høg i Øffuerup med kaldzmdend, som ere Olle Jørgensen i Wridzløse, Oluff Rasmusen i Øffuerup, de himllede att haffue giffuid Olluff Pedersenn i Wridzløse lolige 8 dags warsell for 3 daller, hand er hans stiffsønn Per Rasmusen schiuldig, och rentte der aff i 3 aar. Forlagtt att betalle. [68

Peder Weffuer i dag trede ting schiyder sitt schudzmaall till meninge birkemend, saa och hans hustrugs Marenne Jens dat- ter. [69

Niels Hansen i Risløff, kalsmend nemlige Peder Heningsen i Øffuerup och Oluff Rasmusenn ibid., de himllede att haffue giffuid Anders Hansen i Øffuerup lolig warsell for 5¹/₂ tønder rug, hand affførde paa hans gaardz grund. De gaffue denem wnder dom epter deris forsett, som de wille indlege. [70

Søffren Madtzenn i Lillenestuid i dag opbyder 7 dlr. och rentte der aff effter recesenn, som hand tiltalles fore aff Peder Morttensenn der sammested for Lauridz Hegers børnne godz, som hand siger att were we[r]ge fore. [59r] Illiggemaade er hand begerendis paa samme pigis wegnne, epterdj hun hører hanem till, att der maa bliffue giortt wdschaaren schriffter paa samme børnne

godz och penge, och sidenn settes paa rentte huos gaatt folk, och hand der aff maatte bekomme enn gienpartt der aff. [71

Anders Pedersenn i dag paa schollens wegne op kreffuer 4 mend, som schiffte gierdernne imellum mark och bye i Kalbye imellum schollens tienere epter widere deris med giffuende tagstis indhold. Formand Herluff Mogensenn i Øffuerup, Hans Jensenn Høgh *ibid.*, Christenn Hansen och Nie[1]s Madzenn i Haalsted. [72

Anders Nielsenn i Haalesøe med kalsmend, nemlig Peder Christoffersenn och Niels Olsenn *ibidem*, de himllede epter loughen att haffue giffuid Jens Pedersen i Naaby lolige 8 dax warsell till windisbiurd att paa høre.

Da fremkom Olluff Pedersenn i Naabye, wantt wiede eed och opragtte fingre epter loughenn, att for en treg wger siden da bad Anders Nielsen hanem, att hand schulle gaae hen till Jens Pedersens quinde och høre hindis ord. Da bekiende hun, att [*overstregtet* for en 3 wger siden da baed Anders Nielsenn] att hindis huosbunde waar Anders Nielsen 14 mk. schiuldige, och wed hand indted widere der aff att sige end effter hindis ord.

Fremkom for:ne Anders Nielsens hustrug Ellenne Olluffs datter, soer wid sinn høyeste eed, att Jens Pedersen er hinde fiortten mk. schiuldig och aldrig haffuer entten faatt schilling eller schillings werd der fore, huor imod Jens Pedersen waar i rette møtt och wid sin høyeste eed benegted, att hand icke waar for:ne Anders Nielsen eller hans hustrug en schilling schiuldige, men haffde betaltt denem med 15 scheper rug, och bekiende [59v] Ellenne Oluffs datter, att Jens Pedersen for dett første wor hinde 6 daller schiuldige, och der for haffuer hand betaltt hinde $\frac{1}{2}$ pund rug, schepen for 1 mk. Der epter ett tingswinde begerendis. [73

Manndagenn denn 7. februarij.

8 mennd. Peder Hansenn i Ladbye, Anders Hansenn i Øffuerup, Degnis Lauridzenn i Lillenestuid, Jens Haalst i sammested, Hans Schaaning i Tiffuelse, Lauridz Rasmusenn *ibid.*, Hans Andersenn i Wridzløse, Anders Fønboe i Ladbye.

Hans Christensenn i Schaffterup med tuende kalsmend, nemlig Niels Lauridzenn i Lillenestuid och Powell Rasmusen der

samme sted, de himllede effter logenn att haffue giffuitt effterschreffne lolige 8 dax uarsell for deris sandhed stendige att werere [!] andlangend dett ~~drab~~ som schede wdj Lillenestuid, som Christenn Knudzenn i Guderup giorde paa Peder Jensen, som boede i Nørup.

Endnu himllede samme kaldzmend att haffue giffuitt bemelte Christen Knudsen lolige 8 dax warsell till windisbiurd att paa høre, om hand haffuer der nogett till att suare.

Da att winde fremkom Peder Jiude i Lillenestuid, wantt wid eied och opragtte fingre epter lougenn, att nogenn tid forleden wnge ferlig enn treg wger siden da kom hand agendes paa Lillenestuidz gaede med ett les møgh ner weed aaenn, da holtte der en wogenn wid aaenn, [60r] och stoed der huos en kaarl och ett quindfolck [*overstreget* huos], och de haffde thoe tomme tønder paa wognenn. Da kom Peder Schaaning i Nyrup agendes och haffde Peder Jensen paa sinn wogenn. Da laae der en liden øxe bagh Christen Knudsens wogenn i weyen wied aaenn, och da stoed Peder Schaaning aff sin wogenn och taag samme øxe op och sagde, her ligger en øxe, dett er well icke Eders, och da sagde for:ne Christen Knudsenn, joe dett er min øxe. Saa sprank Peder Schaaning paa sinn wogenn och lagde øxenn bag sig i wognenn. Da løb Christenn Knudsen wd effter denem i landbrynn och taag øxenn op aff wognenn och sagde till Peder Schaaning, er dett din øxe, och hug saa strax till Peder Jensenn med denn i hans hoffuid, saa rende de hen bedre i aaenn, da løb for:ne Christenn Knudsenn effter denem och hug thoe hug till Peder Schaaning, som kiørde wognenn.

Peder Morttensenn i Lillenestuid want wied eied och opragtte fingre effter logenn, ligge som for:ne Peder Jiude wundett haffuer.

Der nest fremkom Rasmus Jørgensen i Lillenestuid, wantt wied eied och opragtte fingre effter lougen, ligge som for:ne Peder Jiude och Peder Morttensen wundet haffuer.

Anders Rasmusenn i Lillenestuid wantt effter logenn, ligge som for:ne Peder Jiude, Peder Morttensen och Rasmus Jørgensen wundett haffuer.

Hans Jørgensenn i Lillenestuid wantt epter lougenn [*overstreget* ligge som for], att hand saa Christen Knudsen hug bemelte

Peder Jensenn, och øxen faltt fra hanem i wognenn, saa taagh hand den igienn och slaegh Peder Schaaning ett slagh i røgenn med dend, och waar dett, siden Peder Jensenn haffde faatt sin schaedede.

Mortten Nielsenn i Lillenestuid [wantt], att hand saa gierningen bleff giortt, som omwundett er, men dogh hand icke hørde, huad ord denem imellum waar.

[60v] Och ydermere wantt forskreffne windesbiurd, att de icke hørde, att Peder Jensenn gaff nogenn aarsagge till hans døed entten i ord eller gierninger.

Fremkom mester Aarentt i Lillenestuid, wantt effter logenn, att de kom aggendis for hans døer med for:ne Peder Jensen, da waar hand døed, dog bad hand denem, atte schulle tage hanem aff wognenn, att hand kunde see, huor dett waar med hanem, och mentte, hand waar besuimett, dog den tied de fick hanem aff wognenn, da waar hand slett døed, och thoede hand hanem och besaa schaedene, hand haffde faatt. Da waar hand hugen neder i hoffuidett i hiernenn, och hoffuid pande bened waar røgtt løst. Der effter bar de hanem wd i wognenn och aag saa henn. Och waar for:ne Hanns Christensen her effter ett tings winde begerendis. [74]

Jens Nielsen i Wridzløse, Albenn Nielsenn, Jep Nielsenn, Jens Nielsenn, Hans Rasmusen, Jep Pedersenn och Hans Andersenn, de førde tuende kalsmend, som ere Knud Hansenn och Mogens Jensen i Wridzløse, de himllede epter lougen att haffue giffuitt Rasmus Pedersenn i Wridzløse, Jep Andrisenn, Peder Andersen, Niels Jørgensenn, Anders Jørgensenn, Hans Mickkelsenn, Anders Olsenn, Niels Jensens quinde med sinn lauwerge lolige aatte dax warsell till enn dom att liede andlangende deris enge, och huad wnderschoff der paa findis, effter deris forsettis widere indhold. Waar i rette møtt for:ne Wridzløse mend, gaff denem wnder domb med huer andre. [75]

Samell Pedersen i Nestuid paa Rasmus Lauridzens wegne i Øffuerup med kalsmend, som ere Peder Jensenn wdj Kalbye, Hans Iffuersen sammested, [61r] de himllede effter lougen att haffue giffuid Olluff Andersen i Lilletueide lolige warsell imod windisbiurd att paa høre, om hand will haffue nogett der till att suare.

Samme kalsmend himlede att haffue giffuitt Powell Lauridzen i Kalbye och hans hustrug Karenne lolige warsell for deris sandhed stendig att were, huis widere winde och saa mange, som i sagen er anrørendes, findis wdj landz domers steffning wid deris naffuen andtegnid, och er samme steffning loligen lest och forkyndett for denem.

Fremkom Karenne, Powell Lauridzens hustrug, i Kalbye, wantt wied eied och opragtte fingre epter logenn, att [*overstreget* hun giorde] dend dagh der bleff wrderitt fra denem (i Ka[l]by i presteqaaren), for huis de waar schollenn schiuldige, da giorde hun Olluff Andersen i Lilletuede i Nestelsøe sognen forschell och wnderwisning, att den koe och quie och de treg faar waar Rasmus Lauridzen[s], som tien der i Øffuerup, førenn dett bleff wrdderitt aff de fiere mend. Och tilspurde Anders Pedersen bemelte Karenne Powells, om hun waar i gaarden, der quegett bleff wdlatt aff husett och wd i gaarden, huor till hun suarede neg, att hun icke saa, dett bleff wdlatt aff gaarden. Nock till spurde hinde, om hindis huosbunde icke haffde lied samme queg aff Rasmus Lauridzen, hindis mandz broeder, huor imod hun suarede och soer wid sinn høyeste eied, att hand icke haffde lied samme queg aff hanem.

Anders Hansenn i Kalbye wantt effter lougenn, att dend tied samme queg waar wrderitt, da kom hand i gaarden och begered aff Hans Schiøtte och bad hanem om saa well som aff Anders Pedersenn paa Herluffsholm, att hand maatte faa sin koe, som waar wrderitt, som hand haffde lied Powell Lauridzenn. Da saa hand, att Powell |61v| Lauridzens quinde stoad i gaarden med en spand huoes koenn, och da sagde hunn, att de toe kiør waar hans broders.

Hans Lund i Kalbye wantt wied eied och opragtte fingre effter logenn, att dend tied for:ne Powell Lauridzens hustrug kom i gaarden, da waar samme queg, som omwundett er, wurderitt, dog giorde hun wnder wisning, att dett waar Powell Lauridzens broeders. Och bekiende for:ne Hans Lund och Søffren Lauridzenn i Kalbye, att den tied Powell Lauridzen fløtte fra Fiensløff och till Kalbye, da waar de befallert aff schollenn, att de schulle driffue hans quegh der fra och till Kalbye, och da dreff de samme queg for hanem till Kalbye och haffuer altid siden

hafft dett i hand och heffd, indtill nu ded bleff wrderitt fra hanem.

Fremkom Søffrenn Lauridzen *ibid.*, wantt wied eied och opragtte fingre epter logen, ligge som for:ne Hans Lund omwundett haffuer. Huis sig er b[e]langende, att landzdomers steffning tilholder for:ne windesbiurd, att de schall winde, om for:ne Oluff Andersenn icke tog tuende aff birkemendene och icke heridzmend och gjorde wdwrdering och indgick i Hamersherett wdj prestegarden i for:ne Kalbye, huor till birkefogeden suarede paa for:ne Oluff Andersens wegnne, att hand haffde bud henne att wille hafft kongens bunde till de andre tuend[e] mend, da waar hand icke hieme, och natten gick paa, att hand icke kunde haffue respitt att sende bud till nogen anden byer, och der till med er der ingen widere bøndere, der ere wdworttis fra schollen wdenn enn. Och der till suarede Peder Schiøyttte i Lillenestuid, Peder Lauridzen i Kalbye och Frandz Mogensenn sammested, som waar wrderingsmend, att saa gick till i allemaade, som birkefogedenn haffuer suarede.

Fremkom Powell Lauridzenn, wantt wied eied och opragtte fingre effter lougen, att de samme tuende nød, som tilforn om wundett er, och som landz domers steffning indeholder att schall winde om, att dett er hans broeders queg, Rasmus Lauridzen, ydermere soer wid sinn høyeste eied, att hand icke heller haffuer |62r| lied samme queg aff hanem och eyheller haffuer hafft dett paa foer huos hanem i wintter, och sagde, den tied godzett bleff wrderitt fra hanem, da bleff der lest en domb offuer hanem och icke offuer Rasmus Lauridzenn.

Madz Lauridzen i Øffuerup wantt wid [eied] och opragtte fingre, att samme queg, som er en koe, en quie, er hans broders, Rasmus Lauridzens. Och tilspurde Anders Pedersenn bemeltte Madz Lauridzenn, om hand waar huos, dend tied for:ne Rasmus Lauridzen schall haffue kiøbtt samme queg aff hans broder Powell Lauridzenn, huor till hand suarede att haffue wundett denne gang saa megett, som hand will.

Och bleff Powell Lauridzenn tilspurtt, om Olluff Andersen icke bad hanem i den gaard, som hand iboede paa schollens, att hand wille følge hanem henn i den gaard, som hand haffde fest paa prestenns, och wise hanem, huis queg och godz hans waar,

som hand der haffde staaendes, huor om hand suarede icke [!], att hand haffde icke fest den gaard aff prestens, huor till Powell Lauridzenn suarede, att hand icke er kaldett till att suare her wdj moed.

Och waar møtt i rette Peder Schiøytt i Lillenestuid, Frantz Mogensenn, Peder Lauridzenn i Kalbye och sagde, att de hørde, att Olluff Andersen bad for:ne Powell Lauridzenn, att hand wilde følge hanem hen i gaarden, som hand haffde fest aff prestenn och wise hanem, huis queg och godz hans waar, hand der haffde staaendis. Da suarede hannd, att hand ingen gaard haffde fest, gick saa henn och slog sin portt op wd till tofften, bleff saa bortte och kom indted der henn. Da sagde Olluff Andersenn till denem, komer ind med migh, I dannemend, ieg paa kongens wegne will were Eders fulde och faste himell, och wrderer, huis godz her findis <aff hans>, indtill saa lengge att schollen faar sitt wdleg, for huis Pouell Lauridzenn er hinde schiuldige, och afftenen gick dem paa, att hand icke kunde faa bud hen till andre |62v| byer effter heridzmend, men haffde bud huos en aff heridzmenne der i byen, och hand waar icke hiemme, och der de kom hen i samme gaard, da gick Olluff Andersen ind wdj husett och slaag samme queg wd i gaardenn och bad denem, att de dett wille wrdere effter domens indhold, huilekett de och saa giorde. Och der de haffde wrderitt quegett och wille dreffuid dett aff gaarden, da kom for:ne Pouell Lauridzens hustrug gaaendis med enn spand i handen och begerede, att hun maatte malcke denn enne koe, och da sagde hun till denem, att ded waar Powell Lauridzenns broders queg. Och bleff berett for denem aff Pouell Lauridzenn, hans hustrug och hans moeder, som da laa paa sin sotte sengh, att huis faar der stoed i prestegaardenn, dett waar Powells de sortte, och de huide waar hanns moeders, huilekett Hans Lund och bekreffter her for rettenn.

Waar i rette møtt Powell Lauridzenn, soer wid sin høyeste eed, att huerken de huide faar eller dee sortte waar hans, huor till Samell Pedersenn, Rasmus Lauridzens fuldmegtige, suarede, att huis belangende er, att dj mend, som for:ne Oluff Andersenn icke haffuer tagett denem i heredett, som recesenn wdtrøckeligen omformelder, da formener hand dett icke rigtigen att were

med omgaas. Och till med er icke Olluff Andersenn selffuer wdj egen personn møtt i dag, inddog hand loligen er siterett, icke heller nogen for retten i dagh haffuer frem wist nogen fuldmagtt paa hans wegnne, men lader sig andse, att hand muttwilligen landzdomers steffning sider offuer hørige, icke heller fremlegis nogett trøgtt, huor med hand sig kand enttlidigen och befrj, och till med maa hand icke tagge en andens goedz att betalle en fremedz giæld med, effterdj hannd ingen løffte haffuer giortt. Schollenn, Sammell och Olluff ett tings winde begerend[is]. [76 |63r| Hans Schiøyttte i Lillenestuid med kaldzmend, nemlligge Olluff Haarleger ibid. och Peder Kaack i Nestuid, de himllede effter logen att haffue giffuid Jørgen Andersenn i Lillenestuid lolige warsell for en blod dom, hand schall løse fra hanem, och waar der fore rett offuer hanem begerendis, formentte, hand burde att løse samme dom, effterdj hand begered den beschreffuitt. [77

Anders Pedersens [!] i dag afflyser ett quind folck wid naffn Jehanne Hemings datter, som nu haffuer sin werelse huos Peder Heningsenn i Øffuerup och till forne schall were lyst aff schollens birk. Och der som nogen epter denne dag huser eller heller hinder paa schollens da att haffue forbrutt deris gaardz feste och der for wden bøede sinne 3 mk. som [de], der icke actter kong. maytts. forbud.

Samme ledes afflyser ett andett quindfolck Mallenne Hans datter, som schall haffue hafft sin werelse i Ladbye till Søffren Andersenns och Anders Pedersens ibid. [78

Søffren Madzen i Lillenestuid med kaldzmend, som er Mogens Saffscher ibid., Olluff Haarleger ibid., Pouell Rasmusenn ibid. himller paa Oluff Haarlegers wegnne, de himllede effter logen att haffue giffuid Jep Haalst i Lillenestuid lolige warsell och Oluff Pedersenn ibid., Jens Haalst sammested. [79

Anders Nielsenn i Haalesøe med kaldzmend, nemlligge Peder Christoffersenn och Niels Olsen, bege tienendis for:ne Anders Nielsenn, de himllede att haffue giffuid Jens Pedersen i Naaby lolige 8 dax warsell till enn dom att liede. [80

|63v| Hans Andersenn i Nødholm paa Jens Christensens quindes wegnne i Tiffuelse med kaldzmend, nemlligge Niels Lauridzenn och Jens Christensen i Tiffuelse, de himllede epter lougen att

haffue giffuitt Lauridz Rasmusen i Tiffuelse lolige warsell andlangende, om hand wed for:ne Jenns Christens [!] hustrug Anne Jenses nogett att beschiulde och sage wdj nogen maade, der hindes goede ære och røgtte kand komme till for hindring i nogenn maaede, huor imoed Lauridz Rasmusenn [*rettet fra* Jens Christensenn] suarede, att huis hanem och Anne Jenses waar imellum, ere de wenligen och welforligtt om wdj alle maade wdj dannemendz paa hørelße effter mester Powell[s] beuling och samtycke, och dannemend denem imellum giortt haffuer, der effter holder hannd sig och wed hinde inted att beschiulde. Lauridz Rasmusen her effter ett tings winde begerendis. [81

Er wdj dag tilsett Niels Andersenn i Tiffuelße att schall were schoff faaged och haffue opsynn till Tiffuelse schoffue, saa mange der till hørre, och saa witt Hans Schaaning <haffuer> haffte i hand och heffd, och se till och haffue opsynn der med, saa fremtt hand der fore icke will staa till rette. Illigemaade schall hand tilsigge schollens tienere och de hanem att were hørige och lydige i allemaade, saa witt hand denem paa huosbundens wegne tilsiger. [82

Samell Pedersenn i Nestuid paa Peder Kaackes wegne i Nestuid med kalsmend, nemlige Anders Pedersenn och Anders Pedersenn, samptlig boendis i Ladbye, Olluff Pedersen himller paa for:ne Anders Pedersens wegne, de himllede effter logen att haffue giffuitt Søffren Andersen i Ladbye lolig warsell imod windisbiurd att paa hørre. Frem kom Søffren Brøgere i Ladbye her for rettenn och wantt, att huis dett suin andlangende er, som hand tilfornn omwundett haffuer, dett er hand Madz Kaacke drengs fulde |64r| och faste himell paa, thj hand haffde giffuitt hanem ded, den tid ded waar en gris, och wiste icke widere der wdj att winde, men nu i fior wintter forgangenn da kom Peder Kaack i Nestuid till hanem och sagde, att Madz Kaacke dreng haffde giffuitt hanem samme suin, och da begerede [hand] aff hanem, att hand wille føede dett for hanem, hand wille betalle hanem der forre.

Fremkom Marenne Jørgens datter, tienendis for:ne Søffren Brøgere, wantt wed eied och opragtte fingre effter lougenn, att for en treg wger sidenn, da hentte Søffrenn Andersens quinde i Ladbye ett suin till Søffrenn Brøgers, som er dett selff samme

suin, Søffrenn Brøger haffuer opføtt for Peder Kaacke wdj Nestuid. Och da sagde Søffren Andersens quinde, lad mig gaae med suined, loff och rett schall schiille os ad. Och berette samme piigge icke denne gang att haffue tientt hinde lenger ind siden forgangen S. Mickelsdagh.

Fremkom Jørgen Olsen, wantt wid eied och opragtte fingre effter logen, att hand saa, att for:ne Søffren Anders [!] hustrug hentte ett suin wden for Søffren Brøgers gaard, huad heller dett waar dett suin, som nu omtretis, eller ey, ded wed hand icke och icke widere i den sag wiste att winde.

[*Overstreget* Och tilspurde birkefaageden Søffren Brøgere i Ladbye, om hand wille tagge enn mand till sig och suerge.]

Och wdj rette lagde ett schrfftelig winde, huor wdinden Søffren Brøgers hustrug i Ladbye Karenn Ipsdatter winder, att dett suin, som Søffrenn Andersens [*rettet fra* Brøgers] quinde hentte i deris gaard, att ded waar Peder Kaackis i Nestuid, och ded haffde hun fød op aff enn gris.

Fremkom Hans Iffuersen i Ladbye saa well som meninge bymænd, (sagde,) att de icke [64v] wid, enttenn Søffrenn Andersenn haffuer hafft nogen suin i aar paa schollens schoff, eller dett hand haffuer lyst effter nogen suin.

Anders Fønboe i Ladbye sagde, att hand icke wied widere att winde, men huis Jep Haalst i Lillenestuid tillforn i samme sag wundett haffuer, bekreffter hand wid sin høyeste eied att were tillgangett.

Och er dett i dag andett ting, Søffren Andersen er forlagtt att føre samme suin till tingett, huor till Søffren Andersenn suarede, att nar Peder Kaack faar hellett samme suin saa lolige, som dett sigh bør wdj hans gaard, saa dett bliffuer hanem fra kientt, saa schall dett well komme till tingett. Huor till Samell Pedersen suarede, att huis belanggende er, att Søffren Andersen foregiffuer, att samme suin, som omtretis, schulle loligen Peder Kaack sig till helle, da er dett nocksom att eragtte wdaff en partt wdaff de winde, wdj sagenn førtt er, att Søffren Andersenn burde med alle rette att fuldkomme birkefaagedens forlegelse och fremkomme i dagh med samme suin, huor aff en deell windenne [?] desbedre kunde komme till sandhed. Och effterdj hand icke will dett wdj dagh her for retten fremføre, da hand

effter welb. her landz domers steffning att møede wdj egen person till Sielandz for landzting med samme suin epter forbedelte steffning. Huor till Søffren Andersen suarede och sette wdj rette, att effterdj Peder Kaack beraaber sig paa att haffue faatt samme suin aff Madz Kocke dreng, att hand da bør att forschaffe hanem tillstede, saa schall suinett well komme tilstede. Partterne her effter ett tings winde begerendis.

|65r| Och wantt de 8 mend her inden tingett, att de hørde, att Søffren Andersenn sagde, att en partt aff de winde, som Peder Kaack førtt haffuer, sagde, kand schee, dett er sanke winde eller kiøbe winde. [83

Drefftt. [*Overstreget* Hans Mickelsenn i Wridzløse en liden graa-brandett och ysett folle, brentt paa dett fiermer laar, som dett kunde werre med enn ild sched. Wrt 1 dlr.] [83a

1631. Mandagenn denn 14. februarij.

8 mend. Hans Jensenn Høgh i Øffuerup, Jep Andrisenn i Wridzløse, Hans Rasmusenn *ibid.*, Jens Nielsenn samme sted, Jørgen Olsenn i Ladbye, Hans Schreder i Risløff, Olluff Taa-mesenn i Wridzløse, Madz Ipsenn i Haalsted.

Søffren Kioldersuend paa Mogens Raers wegne i Nestuid med kaldzmend, nemlige Zakeries Christofersenn och Niels Pedersenn i Nestuid, huilcke himllede effter lougenn att haffue giffuid Oluff Pedersen i Ladbye lolige aatte dax warsell for fem daller for $\frac{1}{2}$ tønde sild och 1 par hønns. Forlagtt att betalle inden 15 dagge, och stoed for:ne Olluff Pedersenn her for retten, b[e]plegted sig att bettalle inden 15 dage. [84

|65v| Anders Pedersenn Schriffuer paa schollens wegne med kalsmend, nemlige Niels Jørgensenn i Wridzløse och Oluff Taa-mesenn *ibid.*, de himllede effter lougen att haffue giffuid Jep Nielsenn samme sted lolige aatte dax warsell till windisbiurd att paa hørre.

Endnu himllede samme kaldzmend, att de haffde giffuid Jens Nielsenn, Jep Andrisenn och Rasmus Pedersenn i Wridzløse [warsell], som waar wrderingsmend, synsmend paa den gaard, Oluff Pedersenn affløtte, och Jep Nielsen nu iboer.

Da att winde fremkom Jep Andrisenn i Wridzløse, [want,] att nu forgangen ett aar da waar hand tiltaggen aff schollens

forstandere med sinne medfølgere att schulle synne och see, huad biugfeldighed der fanttis paa samme gaard. Da sagde de hanem wdj feld for 35 daller med ald sin brøstfeldighed, huor till bleff wdtagett till samme feld først 28 scheper rug saad, schepen 3 mk., nock 2 les høe, wrderitt for 5 daller, treg les halm $4\frac{1}{2}$ dlr., 2 ølkar, ett tape trug, wrderitt for 3 daler.

Der nest fremkom Jens Nielsenn och Rasmus Pedersenn, samptligenn wantt wid eied och opragtte fingre effter lougenn, ligge som for:ne Jep Andrisenn wundett haffuer. Och tilspurde Anders Pedersenn denem, att effterdj der rested enn daller aff samme feld, godzett kunde icke naa till fellid, om der da icke widere godz fantis paa steden, att schollen kunde faa (følist) wdleg for samme feld, huor till de suarede saa well som Niels Jørgensen, att der icke waar widere att wrdere, dett de kunde bekomme.

Och tilspurde Anders Pedersenn bemelte Jep Nielsenn, om hand icke haffuer annamitt till sigh forschreffnne 28 scheper rugsaad wden ald frøgieldd och affgiff, huor till hand suarede, att hand samme rug haffuer anamitt och ingenn affgiff der aff haffuer giffuid. Endnu tilspurde Anders |66r| Pedersenn bemelte Jep Nielsenn, huor megett hænd gaff til stedzmaall paa samme gaard, huor till hænd suarede, att hand gaff till stedzmaall 26 curanttj daller. Endnu tilspurde bemelte Anders Per[sen] Wridzløse mend, saa mange nu tillstede waar, om dett icke er denem wdj Gudz sandhed witterligtt, att samme forschreffnne høe och halm, som bleff wdtagett till feld paa samme gaard, om dett icke kom till schaalens behoff, huor till de suarede, att halmen kom till Fensmark till scholens queg, som der stoed paa foer, och høett kom till Herluffsholm. Endnu tilspurde denem, om schollenn haffuer saaltt mere der aff end for 2 daler møntt eller bekomitt mere end de 2 smaa ølkar och 1 tape trug for 11 mk. m. 6 sch. och ett lidett øgh for 14 mk. Endnu tilspurde denem, om for:ne Jep Nielsens gaard icke er saa goed i mark och paa ager och enngh, som de andre gaarde wdj Wridzløse, som giffuer lige stortt landgilde med hanem. Disligeste om denem icke er witerligtt, att de gaarde der i byenn, som for nogen tid er fest, om der icke haffuer gaaed tresendztiuffue eller halffiersenstiuffue curanttj daller aff denem til stedzmaall. Huor

till de suarede først, att for:ne gaard er ligge saa goed i agger och enngh som de andre gaarde der i byenn, der giffuer lige landgilde med hanem. Huad gaardfestningen er andlangende, suarer de Jep Andrisen, att hand gaff paa den halfue gaard, hand iboer, 45 curanttj daller for wden den anden halfue partt, hannd haffde fest tilfaarn. Anders Olsenn sammested suarede, att hand gaff till stedzmaall paa sin gaard tresendztiuffue curanttj daller. Schollenn ett tings winde. [85

|66v| Wdj dagh Anders Pedersenn andett ting tillyser epter welbiurdig Christoffer Wlfeld, scholleherens, befalling, att meningne sognne mend her i sogned will laede den paa budenne hielpe schatt komme frem, en huer 1 rix ortt eller 20 sch., eptersom deris formuffue er, till att hielpe de wdworttis schollens tienere. [86

Søffren Knudsen paa Lauridz Kaackes wegne i Nestuid med kaldzmend, nemlig Zakeries Christoffersenn och Niels Pedersenn i Nestuid, de himllede effter lougen att haffue giffuid effterschreffne lolige aatte dax warsell: Lillenestuid Peder Smed 36 dlr. 1 mk. $5\frac{1}{2}$ sch., Søffrenn Madzen 4 daller 4 sch., 3 scheper rug, Jørgen Andersen $11\frac{1}{2}$ dlr. 9 sch. och 3 scheper biug. Risløff Ingwor Pedersen $7\frac{1}{2}$ dlr., Hans Nielsenn 5 dlr. ($1\frac{1}{2}$ mk.) 12 sch., 1 opmaaltt schepe rug. Forlagt att betalle inden 15 dagge. [87

Fremkom Søffrenn Kioldersuend, borgere i Nestuid, paa Peder Kaackes wegne der sammeste, saa well som effter Søffren Andersens i Ladbye samptelige deris begering, att denem maatte wdmellis effter welb. her landz domers befalling 4 wuilige mend, som schall synne och see dett suin wdj Ladbye, som Peder Kaack och Søffren Andersen om tretter, huis merke dett haffuer, entten dett er grøntt eller gameitt merke. Der till wdmeltt Peder Schiøtte i Lillenestuid, Niels Lauridzenn der sammested, Peder Mortensenn och Søffren Madzenn sammesteed. Och stoed Søffren Andersenn i Ladbye her for retten och soer wid høyeste eied, att hand icke anderledes haffuer loffuid welb. her landz domer andett, ind som hand wille giffue denem loff till, att de maatte gaa i hans gaard, huem der wille. |67r| Och icke hand talde om nogenn hellings mend, och icke hand heller hand [!] samtaatte denem, thj der waår indted taltt om denem. Endnu

tilspurde Søffren Kieldersuend bemelte Søffren Andersenn, om hand endnu wille samtøycke, att hellingsmendenne med de fiere mend, som er wdmeltt, maa indgaa i hans gaard att helle samme suin formeldelst [!] anden mistancke schiuld, eller och saa hand wille føre dett her till tingett, for att dett der kunde hellis wdj dannemend och gaatt folckes paa hørelse, huor till Søffren Andersenn suarede, att hand icke samtøcker andre mend, indsom birkefaagedenn haffuer der tiltagett effter welb. her landz domers befallingh. Mens ieg gjør icke dett, hand kand kiøbe sig nogen andre winde till, om hand will giøred. Och tilspurde birkefaageden, om de 4 mend maatte giøre deris taag och i dag 8 dage affsigte dett her for retten, huor till Søffren Kieldersuend suarede, att de kand indted bestelle der, effterdj <hans> hellingsmendenne maa icke gaa i gaardenn med denem. Och endnu i dagh trede ting er for:ne Søffren Andersenn forlagtt att forschaffe bemelte suin her til tingett.

Endnu tilspurde birkefaageden Søffren Andersenn, om hand wille samtøcked, att samme for:ne 4 mend maatte indgaa i hans gaard och besee samme suin, huor till hand suarede, att hand well benøyes der med, att de 4 mend maa ingaae och besee dett, thj hand holder sig effter, huis birkefaagedenn der i haffuer giortt epter welb. her landz domers befallingh. Der till suarede Søffren Kieldersuend, att nar som [?] hans hellingsmend maa gaae med, saa will hand gierne paa hans wegne samtøcke dett. Och sagde Søffren Kiellersuend, att Søffren Andersen holder samme suin hieme, att dett icke maa kome till tingett, for merked kand hellis. Partterne her effter tings[winde]. [88 |67v| Hans Andersenn i Nødholm paa Jens Christensens quindis wegne i Tiffuelse med tuende kaldzmend, som erre Niels Lauridzen och Niels Olsenn, de himlede effter lougen att haffue giffuid Lauridz Rasmusenn wdj Tiffuelse lolige warsell till windisbiurd att paahøre andlangende ett forligelse maall, som schall were giortt och gangett imellum bemelte Jens Christensens hustrug och for:ne Lauridz Rasmusenn.

Da att winde frem kom Hans Schaaning wdj Tiffuelse, wantt wied eied och opragtte fingre effter lougen. Først da bad Raßmus Jensenn i Tiffuelse hanem om saa well som Anne Jenses, att hand schulle giffue mester Powell tilkende, att de maatte

forligis hiemme, huilekett hand och samtaatte, och den tied hand kom hiem igienn fra mester Powell, da haffde Lauridz Rasmusenn giffuid Jens Christensens [!] och hans hustrug war-sell. Da om søndagenn, som de schulle werett till tingett om mandagenn der effter, da sende Lauridz Rasmusen bud effter for:ne Hans Schaaning, och der hand kom till hanem, da sad Jens Christensenn inde i for:ne Lauridz Rasmusens stuffue. Da bad Lauridz Rasmusenn och Rasmus Jensenn, att hand schulle gaae effter sinn hustrug. Da suarede Jenns Christensen, der giøris indted for nøden, hun liger paa sin sotte sengh. Da sagde Lauridz Rasmusen, lader os tage thoe fremede mend, huor till Jens Christensen suarede, att dett giøris indted fornøden, och sagde, de dannemend her er, de kand well giøre os dett imellum, thj dett er ickunn kladerj. Da bad Jens Christensenn for:ne Hanns Schaaning, att hand wille were paa hans side och forlige denem, och gaff hanem saa fuld magtt. Da begerede Lauridz Rasmusenn thoe tønder haffre aff for:ne Jens Christensenn for huis scharn och schiens ord, som Jens Christensens hustrug haffde hafft i Lauridz |68r| Rasmusens stuffue eller gaard (om en gaas, som de trette om), och soer for:ne Lauridz, att hand icke wille laede sig forlige, wdenn de gaff hanem nogett, for huis denem imellum waar om samme gaaes, som Jens Christens[!] hustrug schall haffue ingangett i Lauridz Rasmusens gaard och kientt sigh wied. Da forligte hand denem med de andre hans medfølgere, att for:ne Jens Christens [!] hustrug schulle giffuid Lauridz Rasmusenn fem scheper haffre, och der med schulle de paa begge sider were wenligenn och welforligtt wdj allemaade, och huilcke aff partternne, der først oprød samme sagh och icke der med wille were benøyett, schulle giffue en staldstud till schollenn och foeden ett hoeseiklede och en tønde øll till byenn.

Fremkom Jens Andersen i Tiffuelse och Niels Andersenn *ibid.*, samptligenn wantt wied eied och opragtte fingre effter logen, att saa gick och foer i alle maade, som for:ne Hanns Schaaning i alle maade om wundett haffuer. Och tilspurde bemelte trende mend Hans Andersenn i Nødholm, om hand wille benegte nogett aff deris forskreffne winde, huor till hand suarede, att hand dett icke kand benegted, thj hand waar wdj en anden bye. Och stoed

for:ne Lauridz Rasmusenn her for rettenn och holder sigh wid den forligelse, som forbemelte mend haffuer giortt, imeden dett staar wid sin fulde magtt. Partternne her effter ett tings winde begerendis. [89]

Olluff Gaed paa Anne s. Hendrick Madzens wegnne i Nestuid med kalsmend, som ere Zakeris Christoffersen och Niels Pedersenn i Nestuid, de himlede att haffue giffuid Jens Hansen i Naabye lolige warsell for 3 mk. for 2 scheper, 14 sch. for sild, 20 sch. for en dom, som hans formand Lauridz Rasmusen haffde bekomitt, Ingwor Pedersen i Risløff 10 sch.

[68v] Endnu med tuende kaldzmend, som ere Niels Andersenn i Ladbye och Lauridz Pedersenn i Nestuid, Sackeris Christoffersen himler paa Lauridz Pedersens wegnne, de himlede ep[t]er lougen att haffue giffuid Rasmus Lock i Ladbye, Oluff Laack, Peder Lauridzenn ibid., samptlige arffuinger epter Lauridz Rasmusen [warsell] andlangende, om der bleff wdtagett paa schiffte till samme giæld. Waar her wdj moed i rette møtt bemelte mend, suarede, att den dag schiffte stod, da bleff der till samme giæld wdtagett godz att bettalle denn med, Peder Hansenn i Ladbye for 20 sch. Forlagtt att bettalle inden 15 dage.

[90]

Jens Nielsenn i dag trede ting med sinne medfølgere afflyseser, att deris naboer icke schall lade sig till for driste att huge tiørnne, hesle eller elle paa deris enge och schiffter, som liger till deris gaarde, saa fremtt de der fore icke will liede, och der huos will wide, huad adkomst och breffue dee haffuer der paa. [91]

Madz Olsenn i Øffuerup med kaldzmend, som erre Madz Ipsenn i Haalsted och Søffren Pedersenn i Øffuerup, de himlede att haffue giffuitt Kierstenne Heningsdatter i Haalsted lolige 8 dags warsell andlangende en tønne kornn, som for:ne Kirstene Henings datter tiltaller hanem forre, som hand benegtter. Och bleff hanem forlagtt, att hand dett wid sinn eied wille benegtte, huilked hand icke wille effterkomme, bleff hand der fore i dag forlagtt att bette [!]. [92]

Samell Pedersenn i Nestuid med kalsmend, som ere Jens Kremer i Nestuid och Hans Mortensenn ibid., de himlede att haffue giffuid Hans Lauridzenn i Grimstrup lolige aatte dax

warsell till enn dom att liede effter forsett och Hans Lauridzens egen wdgiffne breff. [93]

[69r] Anders Hansenn i Wridzløse med kaldzmennd, nemlig Madz Ipsenn i Haalsted och Søffren Pedersenn i Øffuerup, huilcke himllede effter lougen att haffue giffuid Kirstene Henings datter i Haalsted lolige aatte dax warsell till en dom att liede for 4 daller 1 mk., som hun er hanem schiuldige, som hindis huosbunde waar hanem schiuldig. Och schiød Olluff Hemingsen sig till paa sin hustrugs wegne paa winde att wille føre till i dag 8 dagge andlangende samme giels kraff. [94]

Wmeltt aff tingett tuende mend, nemlig Jep Andriesenn i Wridzløse paa Samell Pedersenns wegne wdj Nestuid och Peder Schiøtte i Lillenestuid paa Hanns Dyers wegne i Grimstrup effter bege deris begering och samtøcke, som denem schulle enne och forligge om, huis tiltalle for:ne Samell Pedersenn haffde till bemelte Hans Dyer andlangende den giel, hand paa hanns wegne huos Jens Degenn i Glomsøe schulle førdre effter hans wdgiffnne handschreffis formelling. Da ere for:ne tuende mend indkomen och haffuer denem saaledes forligtt, att Hans Lauridzen schall giffue bemelte Samell Pedersenn 8 s. daller, och schall de giffue samme tuende mend till øls en daller, der aff schall Hans Dyer wdlege 3 mk. och Samell 1 mk. Och schall Samell Pedersenn giffue bemelte Hans Dyer paa forskreffne penge [*overstreget* warsell] dagh till paasche førstkomendis, da Hans Lauridzen att betalle hanem eller och wnder samme contragtt liede nam i hans boe. Och huilcke aff parternne, der opriper eller opbyder samme forligelsemaall, schall giffue huosbunden en staldstud och foeden ett hoeseiklede och samme tuende mend enn tønde øll. [95]

[69v] Mandagenn denn 21. februarij 1631.

8 mennd. Knud Jensenn i Apenis, Jep Naall i Haalstede, [*overstreget* Peder Lauridzen i Kalbye], Peder Druckenn i Lille Nestuid, Peder Mogensenn sammested, Jens Nielsenn i Wridzløse, Rasmus Schredere sammested, Hans Telbrender i Lillenestuid, Niels Fønboe i Risløff.

Fremkom Hans Tegelbrender i Lillenestuid och taage Inger

Søffrens datter wdj tegelgaarden i hand, gjorde och gaffue hinde ett fast, euht, trøgtt och wrøgeligtt affkald paa Lauridz Tømer mandz wegnne i Nestuid och Peder Lauridzenn i Schaanne, welb. her Anders Bildes tegelbrender, paa begge deris hustrugs wegnne, Marene Lauridzdatter och Mellenne Lauridz datter, disligeste paa Søffren Lauritzens wegnne, for ald huis arffue och godz denem arffueligen tilfaltt effter deris s. faeder Lauridz Tegelbrender, som boede och døde her i Herluffsholms tegelgaard.

Och tilspurde Hans Schiøtte Inger Søffrens datter i tegelgaarden her for rettenn paa sin engne [!], Peder Mortensens, Hans Tegelbrender[s] och Peder Schiøyttis wegnne, som waar samptlige wrderingsmend paa schiffed epter hindis s. huos bunde Lauridz Tegelbrender, om hun klager eller haffuer denem nogett att beschulde, for huis de wrderitt eller schiffte, huor till hun suare och sagde, att hun haffuer denem indted att beschulde i nogen maade, men tacker denem gaatt wdj allemaade och er deris fulde mand, for huis de haffuer giortt. [96

[70r] Fremkom Rasmus Rasch i Haalsted med sinne medfølgere 16 mend och schiød deris schudzmaall till mennige birkemend, om der waar nogen, der wiste nogett med denem eller och saa haffde entten mandhelge breff eller denem andett att beschulde, som kunde komme denem till forhindring paa deris taagh, att de da wille giffue dett nu tilkiende och icke en anden tied, disligeste om weder partten eller sagwolderenn wille forschaffe denem, huis breffue och andett de will føre i sagen, inden dag treg wgger. [97

Peder Morttensenn i dagh i Lillenestuid opbyder och fra siger sig, hues we[r]gemaall och godz hand haffuer hafft for enn pigge wid naffn Anne Lauridzdatter, som hun arffueligen er tilfalden epter hindis s. faeder och moeder. Waar her wdj moed wdj rette møtt Søffrenn Madtzen i Lillenestuid, suarede och formentte, att effterdj hand icke haffuer ladett samme godz komme i nøgagtig schriffte eller wdsatt samme godz paa rentte, som dett sig bøer, och nu siger sig der fra, føren hand haffuer giortt noggenn rede och ritighed der paa, att hand bør samme godz ad indføre paa steden igien, som dett er wdtagett, med 12 mendz eied. Tings uinde parterne. [98

Anders Schriffuer med kalsmend Jens Tyesenn och Søffren Lauridzenn i Kalbye, huilcke himllede effter lougen att haffue giffuid Powell Lauridzen och [*overstreget* hans] hustrug i Kalbye lolige aatte dags warsell for [*overstreget* huis] till ett tings winde att wdtagge aff tingbogenn, om hand haffuer der nogett till att suare, disligeste till enn dom att liede belanggende, att efftersom hand her till foren for retenn haffuer biekientt att haffue lied en koe aff hans broder Powell Lauridzenn, som hand sidenn mandagenn den 7. februarij senest forledenn |70v| wid høyeste [eied] haffuer benegted icke att haffue lied nogen koe aff hans broder Rasmus Lauridzenn och ey heller haffuer fød samme queg for hans broder, huor fore Anders Pedersenn sette wdj rette, att effterdj hand først her for retten haffuer bekientt att haffue lied enn koe aff hans broder Rasmus Lauridzen och nu siden dett wid høyeste eied benegted, formentte, om hand icke haffuer berett løgen inden tinge och der fore bær att bøede treg mk. effter kong Eirickis handfestning saa well som birke rettenn. Och tilspurde Anders Pedersenn bemelte Powell Lauridzenn, om hand haffuer fløtt aff den gaard i Kalbye eller giffuid førloff till schollen aff denn, huor till hand suarede, att hand icke endnu er slett afffløtt och ey heller haffuer giffuid førloff. Bleff hanem tilspurtt, om hand wille giffue sigh wnder dom och forschaffe sitt berettning frem, huor till hand suarede negh.

[99]

Bleff Helluff Mogensen frem esched med sinne medfølgere att affsige deris affseggt, som de ere tiltagenne, paa schollens tieneris gierder saa well som nogen, till schollens ligendis er. [100]

Dittløff Pedersen i Nestuid paa Jørggenn Andersens wegne i Lillenestuid med kalsmend, nemlig Endwoll Andersenn och Peder Jensenn i Nestuid, de himllede effter lougen att haffue giffuid hederlig och høylertt mand m. Powell Jensenn samt hans fuldmechtige Anders Pedersenn lolige aatte dags warsell andlangende, om hand haffuer nogett att suare imod Jørgen Andersens schusmaall, som hand nu i dag 4. ting ett[!] schutt, saa och Hans Bøcker, hans hustrug Anne och deris sønn Hans Hansen, huor till Anders Pedersen suarede paa |71r| mester Powels wegne, att effterdj bemelte Jørggenn Andersenn wdj s. Morten Anders[ens] tied, medler tid hand waar faaget paa Herluffs-

holm, haffuer optingett for liersmaall, hand haffuer begangitt wdj sitt egteschab, saa well som och siden for sligtt er berøgtt, och nu er dett trede gang besegtted att schall haffue begangitt liers maall med ett quind folck wid naffuen Anne Peders datter, da wiste hand hanem paa schoelens wegne icke nogett schus maall att stede, førenn hand sig der fore erklærer, huor imod Dittløff Pedersenn paa for:ne Jørgenn Andersens wegne suarede och formentte, att huis de tuende sager er andlangende for liers maall, haffuer hand afftingitt och saanid, saa de icke nu igienn bør att oppripis eller opbrydes wdj nogenn maaede, (och denne 3. sag wille hand hanem for erklære.) Partternne en huer ett tings winde begerendis. Och suarede Jørgen Andersenn, att huis ord Dittløff Pedersenn haffuer suarid, er hand hanem gestendige, (dett er och saa hans egitt suar.) [101

Peder Kaack i Nestuid med kalsmend Hans Mortensen i Nestuid, Jens Kremere samested, de himllede effter lougen att haffue giffuid kaakedrengene paa Herluffsholm lolige warsell for deris sandhed stendige att were andlangende dett suin, som omtretis. Disligeste himllede samme kalsmend att haffue giffuid Søffren Andersen i Ladbye lolige warsell till samme winde att paa hørre, om hand der imod will haffue nogett att suare.

Da att winde fremkom Jens Kaackedreng, wantt wid eied och opragtte fingre effter lougen, att Søffren Brøgere i Ladbye gaff Madz Kaackedreng paa Herluffs holm enn gris, och samme giris [!] gaff Madz Kaackedreng Peder Kaack, nu boendis i Nestuid, samme gris [!], och bleff hanem tilspurtt, om dett waar den gris, som nu om tretis, huor till hand suarede, att hand icke wiste dett.

|71v| Och tilspurde Anders Pedersenn de aatte mend, som i dag aatte dage forgangenn er schreffuen til staacke, om de wille were deris sandhed stendige, huis ord Søffrenn Andersenn i Ladbye sagde om dett suin, de omtreter. Da fremkom Hans Jensenn Høgh wdj Øffuerup och saa mange, som tilstede waar aff de aatte mend, suaride och sagde, att den tied Søffren Kielder-suend spurde hanem ad, hui hand icke wille føre suined till tingett, da suarede Søffren Andersenn, att soenn laa wdenn kirke, kunde der fore icke faa dend till tingett, huilcke ord Søffren Andersenn icke benegttid. Tingswinde begerendis. [102

Jens Nielsenn i Wridzløse med kalsmend, nemlige Anders Hansenn och Madz Jespersenn sammested, de himlede effter lougenn att haffue giffuid Rasmus Pedersenn, Jep Andrisenn, Peder Andersenn, Niels Jørgensenn, Anders Jørgensenn, Hans Mickelsenn, Anders Olsenn och Madz Pedersenn i Wridzløse lolige 8 dags warsell till i dag fierde ting til forbud, som de haffuer giortt, att icke schall lade sig till fordriste att hugge eller hugge laede entten tiørnne eller anden wnder schoff paa deris agre, enge och engeschiffter. Och der huos tilspurde denem, huad breffue och adkomst de haffuer till att hugge paa deris gaardz grund, som de haffuer sted och fest, huor imod Niels Jørgensen suarede paa sin egen och medfølgeris wegne, att huis de haffuer sted och fest aff deris huosbunde, tilholder de denem fuld och fast, indtill saa lenge dett bliffuer denem lolige fra dømppt, och formentte, att domerenn icke kand dømme denem den fra med nogenn blilighed [!], och der huos før de taller med deris huosbunde der om, saa well som de andre haffuer giortt. Partternne ett tings[winde]. [103

|72r| Niels Jørgensenn i Wridzløse paa Rasmus Pedersenns wegne der sammested [!], nemlig Lauridz Nielßenn, Oluff Jensenn sammested, de himlede effter logen att haffue giffuid Hans Andersen i Wridzløse lolige warsell for 1 daller. [104

Olluff Lauridzenn i Ladbye med kalsmend, nemlige Peder Lauridzenn och Rasmus Lauridzenn sammested, de himlede effter loughen att haffue giffuid Peder Weffuer i Ladbye lolige warsell for 2 mk. [105

Olluff Hemingsenn i Fensmarke med kalsmend, nemlige Madz Ipsenn i Haalsted och Søffren Per[sen] i Øffuerup, de himlede effter loughen att haffue giffuid Anders Hansenn i Wridzløse lolige aatte dags uarsell till windis biurd att paa høre andlangende nogen giæld, som hand kreffuer hans søster. Da att winde frem kom [Hans] Haalst i Wridzløse, wantt wiede ed och opragtte fingre effter loughen, att Lauridz Hansen, som boede och dæde i Haalsted, den tied hand laa paa sinn sette sengh <och den dag døde>, da bekiende hand, att hand waar Anders Hansenn en daller schiuldige for ett par schoe och saa penge for en schepe maltt, och slett indted widere waar hand hanem schiuldige. Nock fremkom Kierstenne Hemings datter i

Haalsted, soer wid sinn siell sallighed, att hinde[s] s. huosbunde bekiende for hinde paa sitt yderste, att hand icke waar Anders Hansenn widere schiuldige, indsom Hans Haalst wundett haffuer, och yder mere soer, att hun icke wiedz, att hand nogen tied waar hanem nogett widere schiuldige. [106]

Dreffft. Hans Tegelbrender i Lillenestuid ett graa beltid galtt suin, dett høyre øre rist, dett wenstre en wnder tegtt och en skaare fore i dett samme. Wrderitt for 2 mk. [107]

[72v] Er wdmeltt aff tingett 4 dannemend, som schulle enne och forligge Peder Kaack och Søffrenn Andersenn i Ladbye om, huis illing och trette denem imellum weritt haffuer andlangende ett suin, som de omtuistett. Der till tagett paa Peder Kaakis wegne Niels Jørgensenn i Wridzløse och Anders Jørgensenn sammested och paa Søffren Andersens wegne Hans Iffuersenn i Ladbye och Peder Schiøytt i Lillenestuid. Da ere de [*overstreget* wenligen] indkomen och haffuer denem i saa maade wenligenn och welforligtt, att samme trette schall were død och magtisløs saa well som alle, huis breffue och tings winder, i sagen gangitt er, schall were død och magtisløs, saa witt som Peder Kock och for:ne Søffren Andersenns sag er andrørendis, och schall en huer giffue en fjerding øll till forligelsemaall, och huilcke aff partternne, der først oppriper eller opbryder samme forligelse maall, schall giffue till schollen en staldstud och foedenn ett hoeseiklede och for:ne 4 mend en tønde tyst øll och 4 retter mad.

Illigemaade haffuer for:ne 4 mend forligtt Søffren Brøger i Ladbye och Søffren Andersenn, om huis sag som Søffren Andersenn kunde haffue till for:ne Søffren Brøggere och hans tønde wdj samme sagh. Och der for schall giffue hanem 4 rix daller in specie for breffue, penge och anden besuering och bemeltte 4 mend penge till en fjerding øll. Dog huosbundens sag her for wdenn wdj allemaader. Søffren Andersenn ett tings winde. [108]

Her slutter tingbogen 1630—31.

1632.

[De 7 første blade mangler.]

[Mandagen den 1. [?] oktober [?].]

[8r] Jacob Ipsenn i Lillenestuid med kalsmend, som erre Olluff Haarleger och Peder Jiude ibidem, de himlede epter lougenn att haffue giffuitt Rasmus Schriffuers hustrug i Nestuid med sinn laugwerge lolige 14 dags warsell saa och deris tieneste-kaarll for windisbyrd att paa høre andlangende nogen haffre, saa och for enn tønne opbydelße, som hand med sinne medfølgere haffuer pantted fra for:ne tieneste kaarl paa en rett for samme haffre, som hand taagh paa Hans Schyttis agger, som stoed bunden, nogen tid forleden, en afften de kom kiørendis fra Foedbyegaard och wille till Nestuid, och hand raabte och bad, hand schulle lade saadantt fare, huilckett de icke wille agtte.

Dernest Powell Rasmusen i Lillenestuid wantt wied eied och opragtte fingre effter logen, att nogen tied forleden enn afften da kom Raßmus Schriffuers quinde i Nestuid kiørendis fra Foedbyegaard, da kiørde de hen paa Hans Schiøttes agre, holt med waagnenn, och kaarlenn spranck aff och taagh aff for:ne Hans Schiøttis haffre i traffuen och lagde i waagnenn, da bad for:ne Jacob Ipsen, att de schulle lade haffren staa, som hand stoed, da agtte de indted der om, men spranck paa waagnenn och kiørde, saa løb Jacob for hestenne och taag tømnen aff hestenne paa enn rett och icke slaagh entenn quinden eller kaarllen eller gjorde denem nogen anden forfangenn.

Jacob Hansenn i Lillenestuid wantt effter logen ligge ord fra ord, som for:ne Powell Rasmusen omwundett haffuer. [1

Fremstoed Sidzell Niels datter i Thiffuelße, som tientte Jens Andersenn der samestes, och soer wid sin høyeste eied, siell och sallighed, att Jørgen Andersenn, som tien Jens Christensenn i Tiffuelße, er hindis rette barnne fader till dett faaster, som hun nu befinder sig med att were frugttsomelige. [2

|8v| Frem kom Peder Lauridsenn i Haalsted samptt hans medfølggere aatte mend, sampteligen saaledis affsagde for rettenn, att de haffuer weritt paa meninge schollens schoffue och erfaritt, huad suin de i dette aar kunde fede aff den wellsignelße, Gud i dette aar haffuer giffuitt. Da er der icke nogenn oldenn, som kand fede noglle suin, formedelst der icke findis wden en gandsche ringe ting paa attschillige steder, som kand føde nogen suin.

Och bleff tillyst aff schollen, att der som der findis nogenn suin i schollens schoffue effter denne dagh, som fanger nogett flesch paa denem, att dj da schall giffue schollen sinn olden giæld der aff. [3

Mandagenn denn 8. october 1632.

Aattemend. Peder Hansenn i Ladbye, Jørgenn Olsenn ibidem, Laurids Schredere i Apenis, Hans Nielsenn i Øffuerup, Jens Paarße ibidem, Olluff Pedersenn i Ladbye, Niels Nielsen i Risløff, Niels Haarleger i Øffuerup.

Hans Ipsenn i Ladbye med kalsmend, som ere Hanns Knudsenn och Niels Pedersen ibidem, huilcke himlede effter logen att haffue giffuitt meninge ladbyemend lolige aatte dags warsell andlangende hans schusmaall, om nogen wed hanem nogitt att beschiulde andett ind dett, som erlig kand were, att dj da wille giffue dett tilkiende. Der till suaride mennige ladbyemend, att de weed hanem indted andett att beschiulde ind dett, som erligt och gaatt kand were, gaffue hanem der fore itt erligt och christeligt schusmaall. Och bleff hand tillspurtt, om hand wille till nogen der med, huor till hand suaride negh. [4

|9r| Jens Haalst i Lillenestuid, Peder Schiøtte, Peder Mortensen, Hans Ipsenn, Chlaus Madßenn, Jørgenn Anderßenn, Niels Stensenn och Peder Lauridßen, en huer begerendis, att denem maatte med dellis itt tings winde, huorledis den schadelig och wlyckelig ilde brand er denem paa komenn, som dj wille besøge Gud och gaatt faalck om hielp och trøst i Jesue naffuen. [5

Och bleff tillyst, att meninge birkemend her wdj birkett med huer andre inden i dagh aatte dagge schulle forsamllis, huer bye

for sig selffuer, som schall synne och bese ilstedernne, huor dan de ere, att ilden kand bliffue for waritt. [6

Christoffer Lund i Ladbye med kalsmend, som ere Hans Knudsen och Niels Pedersenn samestes, de himlede effter logen att haffue giffuitt Jørgenn Olsen i Ladbye lolige warsell for 4 daller, som hand hanem schiuldig er, eptersom de ere om forligtt her paa tingitt. Der till suaride for:ne Jørgen Olsenn och Peder Hansen, att Christoffer Lund bleff forligtt med for:ne Jørgen Olsen, saaledis att hand schulle giffue Peder Hansen 2 daller for samme fiere daller, och der med schulle altingist were quitt och klagisløs paa alle sider. [7

Och bleff tillyst, om der er nogen, som findis, der haffuer saad nogitt paa schollens gos och dett haffuer affførtt, att de da der om taller med schollens forstandere der om, saa fremtt de der fore i fremtiden icke will liede. [8

|9v| Mandagenn denn 22. october 1632.

Aattemend. Peder Hansenn i Ladbye, Daniell Pedersenn i Kalbye, Lauridz Schreder i Apenis, Willum Jensenn ibidem, Olluff Haarleger i Lillenestuid, Raßmus Hansenn i Wrisløße, Jens Paarße i Øffuerup och Niels Pedersenn i Wrisløße.

Hans Andersenn i Lillenestuid med kalsmend, nemeligh Hans Christensenn, Olluff Haarleger himlede paa Anders Markusens wegne, de himlede epter logenn att haffue giffuitt Hans Tegelbrender i Lillenestuid lolige warßell till dom att liede andlangende tuende hans heste, som [hand] haffuer forjagitt i enn hille, och de der wdoffuer er for derffuitt, formentte hand der fore bør att stande till rette, disligeste for nogle suin, som hand haffuer ladett wd aff deris fold, som tilhørde Peder Søffrensenn i Grimstrup och haffde giortt hanem schaede till 2 scheper korenn effter dannemens wrdering, men hand och saa illigemaade bør att betalle hanem samme schaede. [9

Jens Nielsenn i Bunderup med kalsmend, som ere Christenn Lauridsen och Rasmus Lauridzenn ibidem, de himlede epter logen att haffue giffuitt Jens Fønboe i Haalsted lolige warsell till dom att liede andlangende, huis lønn som hand haffde loffuitt hans quinde nu forgangen aar, hun tientte hanem, som

er 13 mk. peninge. Niels Hansenn i Kalbye for ett lam, som hand ytte for hanem paa Closteritt, men hand dett bør att forschaffe ham igienn eller och peninge der fore, saa och en Bek, som hand laantte hanem saa goed som 2 mk. Disligeste |10r| fem mk. peninge, som hand er hanem schiuldig for hans heste och waagenn, hand haffde i Kaarsøer, endnu for hand laantte hanem heste och waagen fra Kalbye och till Ollebierigh, som er 6 miell frem och tilbage, der fore 3 mk. Nock $4\frac{1}{2}$ mk. for hans lønn, hand nu i høst haffuer hanem aff tientt. [10

Peder Hansenn i Ladbye paa Lauridz Gregersens wegne i Nestuid med kalsmend, som ere Peder Andersen och Jens Christensen i Lillenestuid, de himlle epter logen att haffue giffuitt Olluff Pederßenn i Ladbye lolige warsell for $3\frac{1}{2}$ mk., hand hanem schiuldig er for enn lee. Disligeste Søffren Madsenn i Lillenestuid 3 mk. Forlagtt att betalle inden 15 dage eller nam i deris boe att haffue. [11

Hanns Schriffuer paa Herluffsholm med kalsmend, som ere Niels Per[sen] och Niels Schredere i Wrisløße, de himllede epter logen att haffue giffuitt meninge wrisløßemend lolige warsell for restans, som de schiuldig er.

Endnu schollens kalsmend, nemelig Powell Per[sen], Mas Ipsenn i Haalsted, de himllede epter loughen att haffue giffuitt mennig Haalsted mend lolige warbell for restans, de schollen schiuldig er.

Endnu kalsmend, nemelig Niels Tromere i Øffuerup, Lauridz Krauße himllede paa Olle Jensens wegne ibidem, de himllede effter logen att haffue giffuitt meninge byemend der samestes lolige warsell for restanns, de schiuldig er.

|10v| Laurids Schreder och Knud Hugere i Apenis himllede effter loughenn att haffue giffuitt meninge schollenns tienere same stes lolige warsell for, huis de schollen schiuldig er.

Jens Pederßenn och Jacob Hansenn i Risløff de himllede effter logen att haffue giffuitt meninge schollens tienere i Risløff och Naabye lolige warsell for restans, de till closteritt schiuldig er.

Olluff Lauridzenn och Lauridz Hansenn i Ladbye de himllede illigemaade att haffue giffuitt meninge ladbyemend lolig warsell for restans till schollenn. [12

Jens Pedersenn och Jacob Hansenn i Risløff de himllede effter logenn att haffue giffuitt Hans Schreder wdj Risløff lolige warsell paa schollens wegnne andlangende enn wdschaaren schriff, som hun escher paa, huis godz som Peder Agustineßenn arffueligenn tilfaltt effter hans s. fader, Augustins Pedersenn, huilcken hannd och saa leffuerede samme wdschaaren schriff fra sigh och till Lauridz Krauße i Øffuerup, dagteritt 1626 den 11. februarij, formelendis i sinn mening, same dreng till kom enn wrderings partt, nemlig 20 daller møntt och en sengh saa goed med kleder wdj som 10 daller, och drengen med god optugtelse, klede och føede och danxs [!] schollegangh, indtill hand komer till saa dan alder och aar, att hand selff sinn klede och føede kand fortiene.

[13]

Powell Lauridz Lauridzenn i Stenbeksholm med kalsmend, nemlig Olle Lauridzenn och Lauridz Hansenn i Ladbye, de himlede effter lougenn att haffue giffuitt Olluff |11r| Andersenn i Ladbye lolig warsell till dom att liede andlangende, huis arffue och godz som hand huos sig haffuer, som hans hustrugs sønne sønn Mogenns Rasmußen arffueligenn tilfaltt effter hans s. faeder Rasmus Mogensenn, som boede och døde i Ladbye. Formentte, hand bør hanem dett att forschaffe eller och saa nøygagtig wißenn och loffuen der fore. Da fremstøed Peder Hansen wdj Ladbye, loffuid och berette, att hand samme arffue och godz till sig will aname effter den wdschaaren schriffis formeling och dett holde barnitt till goede med diß tilbørlig affgiff. Och der huos loffuid for:ne Powell Lauridsenn, att hand schall følge Peder Hansen ind i Olle Andersens boe och der offuer anttworde hanem samme godz.

[14]

Lauridz Krauße i Øffuerup med kalsmend, som ere Olle Lauridsenn och Lauridz Hansen i Ladbye, de himllede effter logen att haffue giffuitt Olle Andersenn [*rettet fra* Lauridsen] i Ladbye lolige warsell, for huis arffue och godz som hand huos sig haffuer, som Peder Agustineßenn arffueligen tilfaltt epter hans s. fader Augustins Pedersenn, som boede och døde i Ladbye, effter enn wdschaaren schriffis formelingh. Formentte, hand der fore bør att forschaffe hanem nøgagtig wisenn och loffuen eller och att flie hanem samme godz inden 15 dage, och waar dom begerendis.

[15]

[11v] Mandagenn denn 29. october 1632.

Aatte mend. Hans Tegelbrender i Lillenestuid, Niels Jørgensenn i Wrisløbe, Daniell Pederßenn i Kalbye, Madz Falstring i Risløff, Lauris Schreder i Apenis, Olle Haarleger i Lillenestuid, Niels Olsenn i Ladbye och Raßmus Hansenn i Wrisløbe.

Lauris Schreder i Lillenestuid med kalsmend, som ere Olle Haarleger och Peder Pedersenn *ibid.*, de himllede effter logenn att haffue giffuitt Jens Raaschiulde i Lillenestuid lolig aatte dags warsell till dom att liede andlangende itt gierde imellum denem, som hanem med rete till hører. Formener, hand bør att lucke samme gierde och der for wden att stande Lauris Schreder till rette, for huis schade hand der offuer haffuer lied paa kaall och andett, som er i hans haffue. [16]

Mogens Rasmusenn i Lillenestuid paa sin suoger Mogens Rars wegne med kalsmend, som ere Hans Pedersenn och Hans Hansenn *ibidem*, de himllede effter logenn att haffue giffuitt Ingwor Pedersenn i Risløff lolige warsell, for huis hand hanem schiuldig er, peninge $7\frac{1}{2}$ daller [*rettet fra* mk.], Niels Hansen Fønboe for koren $14\frac{1}{2}$ daler 1 mk. 4 sch., Suend Anderßen $10\frac{1}{2}$ daler, Hans Rasmusen i Wrisløbe $7\frac{1}{2}$ daler $\frac{1}{2}$ mk., Olle Pedersenn i Ladbye 5 dlr. och rentte der aff i [!] 3 mk., Hans Nielsenn i [12r] Risløff $10\frac{1}{2}$ daller. Bleff forskreffne mend forlagtt effter lolig kald och warsell saa och andgiffuende forlagtt att betalle inden 15 dag[e] eller nam i deris boe att haffue. [17]

Stoed Niels Andersenn i Kalckerup her for rettenn och berette, att den thid Niels Olsen, nu boendis i Ladbye, annamitt, huis arffue och godz till sigh som tuende hans pigge børen tilfaltt epter deris s. moeder och broder, da waar hand paa den tid werhefftigh och kiende hanem nocksom fore att forestaa samme børnne godz och werggemaall. Dogh nu paa denne tid kiende hanem icke weder hefftig lenger att stande samme godz fore, formedelst som hand formener, att hans boe nu schall were foringitt. Der till suaride Niels Olßenn i Ladbye, att hand endnu kiender sig goed forid, nocksom werhefftigh, samme godz att forestaa och eye andett hanem att were offuer beuist. [18]

Waar i dagh i rette møtt Hans Tegelbrender wdj Lillenestuid, suaride och berette imod Hans Anderßenns tiltalle, att hand bør hanem loligenn offuer att beuiße, att hans hest haffuer

giortt hanem nogenn schaede, eller och saa for denne hans tilltalle frj och forschaanitt. Der huos berette parterne, att de wille giffue denem wnder dom och indlegge deris schrifttelig berettning till i dagh aatte dage, huis de haffuer hin anden till att talle. [19]

Wdj dagh første ting gaffue Hans Tegelbrender wdj Lillenestuid last och klage, att Hans Andersenn ibidem nytter och bruger itt stycke jord paa deris mark, som hand formener att ligge till hans gaard och falder i hans rette maall, huilcked hannd och saa tilforen med tuende mend haffuer |12v| giffuitt hanem tilkiende, att hand dett till sin gaard kunde brugtt, huilckett for:ne Hans Hedboe icke haffuer wille agtted. Der till suaride forskreffne Hans Hedboe, att huis jord, som hand nytter och bruger till sinn gaard, haffuer hand sted och fest, och der som hand bruger dett stycke jord, som omtuistis, da haffuer Hans Tegelbrender well sitt wederlaugh der imod paa enn andenn sted. Der epter Hans Tegelbrender itt tingswinde begerendis. [20]

Stoed Lauris Schreder i Lillenestuid for rettenn och berette, att Jens Raaschiulde samestedz haffuer oprutt dett gierde imelum denem wdj deris haffuer, som waar itt nytt gierde.

Och begerede Jørgenn Høgh och Jens Raaschiulde wdj Lillenestuid tuende mend paa deris side, som schulle delle och schiffte haffue gierderne imellum denem och Lauris Schreder samestes, nemlig Morttenn Jensenn och Niels Olsenn i Ladbye, huilcke Lauris Schreder samtøgte och taag tuende mend, nemlig Morttenn Lafaagitt och Peder Drucken i Lillenestuid. [21]

Peder Hansenn i Ladbye med kalsmend paa Lauris Schriffuers wegne i Nestuid med kalsmend, som ere Jørgen Olsenn i Ladbye och Olle Haarleger i Lillenestuid, de himlede epter loggenn att haffue giffuitt Olle Andersenn i Ladbye lolig warsell for itt pund biug, hand hanem schiuldig er, formen, hand bør inden femten dage att contentere hanem. Bleff forlagtt att betalle inden 15 dage eller nam i hans boe och godz att haffue. [22]

|13r| Mandagenn denn 5. nouember 1632.

Aattemend. Peder Hansenn i Ladbye, Herluff Mogensenn i

Øffuerup, Lauridz Krause ibid., Hans Nielsenn samestes, Lauridz Nielsenn i Apenis, Taarkill Lauridzen i Risløff, Rasmus Hansenn i Wrisløbe og Hans Schreder i Risløff.

Lisebett Kaakis i Nestuid med kalsmend, nemlig Jens Peder-senn och Anders Jacobsen i Nestuid, huilcke himlede effter logenn att haffue giffuit Niels Christensenn, tienendis paa Her-luffsholm, lolige aattedags warsell for sinn sandhed stendig att were andlangende Lauridz Bunde effter welb. landz domers steffning, Jens Christensen wdj Appenis, Hans Schiøtte i Lille-nestuid, saa och Peder Nielsenn i Nestuid och Jehanne Peders datter i Nestuid lolig 14 dags warßell illigemaade for deris sand-hed der om stendig att were.

Da fremkom Jens Christensen i Apenis, wantt wied eied och opragtte fingre effter fingre [!] epter lougenn, att hand och Niels Christensen, nu tienendis paa Herluffsholm, waar ombedett aff Hans Jørgensen och Hanns Duffrick att gribe och tagge fatt paa Lauridz Bunde, och de der fore loffuid denem for deris wmagge 10 daller, och icke Lißebett Kaakis den tid wor huos, och eyheller hun gaff eller loffuede denem schilling eller schil-lings werd.

Niels Christensenn paa Herlufsholm [*rettet fra Neßbyholm*] wantt epter logen, att hand effter Hans Jørgensens och Hans Duffrickis begeringh och befallingh att |13v| gribe Lauris Bunde, der fore haffuer Mogenns Raer betaltt hanem aff Lauris Bundes egne penge, som fantis huos hanem, och icke Lißebett Kaakis eller nogen paa hindis wegnne gaff hanem der fore enten schil-ling eller schillings werd. Men ydermere wantt, en gangh war hand huos Lißebettes Kaakis, som hun laa paa sinn sengh, da bød hun hanem treg mk. eller en daller, for hand schulle weritt med att tagge for:ne Lauridz Bunde, men aldrig hun gaff hanem enttenn schilling eller schillings werd der fore, huilckett hand wid sin høyeste eied bekrefted. Och tilspurde Mogens Rasmusenn for:ne Jens Christensen i Apenis, huem der betalde hanem for sin wmage, hand taagh Lauridz Bunde, huor till hand suaride, Rasmus Jørgensenn Borgemester betalde hanem der fore, och der huos soer paa sin høyeste eied, att for:ne Lißebett Kaakis aldrig gaff hanem en schilling eller loffuede hanem nogett, for hand taag fatt paa Lauris Bunde. Och der hand bleff tilspurtt,

huem der bad hanem gaa till Hans Duffrick, da bad Niels La-
faagitt hanem, gack hem, i menn du haffuer wundett din sand-
hed, och taagh hanem om armen och førde hanem till Bide wd
aff tingitt. [23]

Wrisløbemend i dagh første ting lyste epter nogenn breffue,
som denem er fra komenn, som galtt byenn paa, huilcke breffue
Lauridz Jacobsenn haffde huos sigh, och mentte, att Peder
Lauridzen i Haalsted haffuer denem, effterdj hand sinn fader
haffuer arffuid, som denem haffde wdj gieime. [24]

|14r| Jens Andersenn i Tiffuelße med kalsmend, nemlig Peder
Jensen och Niels Andersenn i Tiffuelße, huilcke himllede effter
lougenn wied eied och opragtte fingre, att de haffde giffuitt
Niels Christensenn i Tiffuelße, som nu liger i Nestuid wnder
badschers hand, lolig warßell for sin sandhed att tilstaa and-
langende itt forligelße, saa och hans broder Enuoll Christensenn
och Niels Andersenn i Tiffuelße och Peder Jensenn ibidem.

Da fremkom Endwold Christensenn, Peder Jensen paa sinn
egnne och Niels Andersens wegnne, Suend Jensen i Nestuid och
Anders Jørgensenn i Wrisløße, sampteligenn wantt wied eied
och opragte fingre effter lougenn, att for:ne Jens Andersenn
och Niels Christensenn i deris nerwerelße ere wenligen och well
forligtte, om huis slagsmaall som er giortt och begangitt, saa
for:ne Jens Andersenn och hans arffuinger for for:ne Niels
Christensen och hans arffuinger schall were quitt och klagisløs,
entten hand leffuer eller dør, effter den contragtt, som denem
der om i mellum giortt er, som nu i rette er lagtt. [25]

Olle Lauridzenn i Risløff och Niels Nielsen ibidem sampte-
ligenn wantt epter lougen, att Jens Hansen ibidem er forarmitt,
saa hand icke er goed forid att giffue kong. m. den paa budenne
peninge schatt till martinj førstkomendis, formedelst ildebrand
och anden fatig dom. [26]

|14v| Skollens kalsmend, nemlig Lauridz Schreder och Jens
Christensenn i Apenis, de himllede epter logen att haffue giffuitt
Peder Nielsen och Willum Jensenn i Apenis lolige warsell for
kong. m. schatt. [27]

Anders Pedersenn och Hans Lauridsen i Ladbye himllede
att haffue giffuitt Jørgen Kremer i Ladbye lolige warsell for
5 mk., som hand Hans Schriffuer schiuldig er. [28]

Olle Lauridsenn i Risløff med kalsmend, som ere Olle Søffren-senn, Niels Nielsen himlede paa Jens Ipsens wegnne samestes, de himlede effter logen att haffue giffuitt Ingwor Pedersen i Risløff lolig warsell for 15 daler, som hand haffuer ragtt hand for hanem till Mogens Raer. Forlagtt att betalle inden 15 dagge.

[29]

Fremstoed Lauridz Krause i Øffuerup och for retten taagge Hans Schreder i Risløff i haand, giorde och gaffue hanem i [!] fuldkomelig affkald och forwaring for ald, huis arffue godz som Peder Agustineßenn arffueligenn tilfaltt effter hans s. fader Agustinis Pedersenn, som boede och døde i Ladbye, huilckett godz Lauridz Krause nu till sig anamitt haffuer.

[30]

Laurids Nielsen och Laurids Schreder i Apenis samptelig wantt, att Knud Hugers och Jens Christensens hus samestes nu for en kortt tid sidenn er opbrentt, saa de formedelst denn aarsagge icke er goed forid att giffue kong. m. nogen schatt till martinj førstkomendis.

[31]

[15r] Mandagenn denn 19. nouember 1632.

Aattemend. Peder Hanßenn i Ladbye, Anders Jørgensenn i Wrisløbe, Frans Mogensenn i Kalbye, Peder Anderßenn i Haale-ße, Degniss Lauridsen i Lillenestuid, Olle Haarleger samestes, Laurids Drucken i Øffuerup och Jens Paarße ibidem.

Olle Haarleger i Lillenestuid, Niels Knudßenn ibidem himlede paa Peder Pederßens wegnne samestes, huilcke himlede effter loughen att haffue giffuitt Jens Raaschiulde i Lillenestuid lolige warßell for 5 daller och 10 sch., som hand er Powell Krud brender i Lillenestuid schiuldigh, Peder Smed 22 dlr. [*rettet fra* mk.] 8 sch. Forlagtt att betalle indenn 15 dagge.

[32]

Same kalsmend himlede att haffue giffuitt Søffren Madsen i Lillenestuid lolige warsell for halffemtte slette daller, som hand er Peder Randers i Nestuid schiuldigh effter en hanndschrifttis formeling. Forlagtt att betalle inden 15 dage.

[33]

Jens Rasmusen i Nestuid och Hans Schreder i Risløff de himlede effter loughenn att haffue giffuitt Jørgen Nielsen i Risløff lolige warßell for 22 sch., hand er byefaagedenn schiuldigh, Jørgen Nielßenn 5 mk. 2 sch. Forlagtt att betalle inden 15 dagge.

[34]

|15v| Peder Fønboe och Andris Eyllerßen paa Abell Billesnidrs wegnne wdj Nestuid, huileke himlede effter lougenn att haffue giffuitt Christenn Ipßen i Risløff lolige warBell for 5 scheper rugh, som hand hanem schiuldig er. Forlaggt att betalle inden 15 dage. [35]

Degnes Lauridsenn i Lillenestuid paa Troells Pedersens wegnne samestes med kalsmend, nemlig Niels Anderßenn i Wrisløße och Anders Schreder ibid., de himlede effter lougenn att haffue giffuitt Olle Hemingsen i Fensmark lolig warsell for 13 daller, hand hanem schiuldig er, Jens Hanßenn i Naabye for 5 daller och 12 sch. Forlaggt att betalle inden 15 dage. [36]

Jep Andrisenn i Wrisløße med kalsmend, som ere Søffren Pedersenn, Niels Pederßen ibid., som Anders Hansenn i Fensmark himlede for, de himlede effter logen att haffue giffuitt Dorette Laurids datter lolige warsell, baade 8 och 14 dags warsell, for winde att paahøre andlangende hindis tieneste, hun haffuer wndwigtt.

Da fremkom Laurids Madsenn, tienendis for:ne Jep Andrißen, wantt wied eied och opragtte fingre effter lougenn, att for:ne Dorette Laurids datter wndwigttte sin tieneste om natte tide fra Jep Anderßen [!], men huor hunn gick wd aff gaardenn, wiste hand icke, men den tid hand waar opstaaen och kom wd, da waar krogen paa portten och lugenn.

Niels Suendsen, tienendis for:ne Jep Andrisen, wantt epter lougenn, ligge som for:ne Laurids Madßenn wundett haffuer.

|16r| Och tillyste for:ne Jep Andrißen effter hinde, om waar beuist, huor samme pigge er, att de wille lade hanem dett wide, och der som nogen effter denne dagh entten hußer eller heller hinde imod hans minde, att de der fore icke will liede effter kong. m. foroormingh. indtill saa lengge hun fanger stillitt hanem tillfris der fore. Jep Andrißen der effter tings winde begerendis.

Och bleff i rette lagtt en berettning formeneligste i sinn mening, att Jep Andrisen burde att giffue samme pigge kald och warßell [!] i Tybierigllile, som hun nu er och langsomelig tid weritt haffuer, huor till Jep Andrisenn suaride och benegted, att hand icke wiste, huor hun er. [37]

Hans Lauridsen i Ladbye med kalsmend, som ere Jørgenn Olßenn och Peder Søffrenßen ibid., de himlede effter lougen att

haffue giffuitt Olle Lauridsenn i Ladbye lolige warsell for winde att paa høre och dom att liede andlangende hans stollestade, som hand forschyder hanem aff i kirkenn, huor till Olle Lauridbenn suaride, att hannd icke haffuer schutt hanem aff sitt stollestade. Effter slig for berørth leglig[hedt] bleff saa paa affsagtt for rette, att ligge som de sigis till i indebud. saa schall de och saa staa wdj deris stollestade, saa dett gaar rett om kring, och huilcke aff partterne der med icke will nøyes, schall bliffue straffitt der fore. [38

[16v] Niels Knudsenn i Lillenestuid med kalsmend, som ere Jens Hansenn i Naabye, Olle Haarleger i Lillenestuid himllede paa Jens Per[sens] wegne i Naabye, de himllede effter lougenn att haffue giffuitt Peder Hansenn i Naabye lolig warßell for 8 dlr. och en hørlerisschiorte, som hand hanem schiuldig er. Forlagtt att betalle inden 15 dage. [39

Søffren Jensen i Naabye med kalsmend, som ere Jens Hansenn och Niels Knudbenn ibid., de himllede effter lougen att haffue giffuitt Peder Andersenn i Haaleße lolige warßell andlangende nogen peninge, som hand hanem schiuldig er, huilcken giæld Peder Anderßen benegted icke att haffue laantt entten aff hanem eller hans moeder.

Dißligeste Niels Taameßenn, som tienn for:ne Peder Anderbenn, for itt løffte, som hand haffuer loffuitt for hanem till schollen for liersmaall, hand haffuer begangitt, som er 12 daller mønttt och en daler in specie till schriffueren, der imod haffuer hand annamitt hans tieneste korenn, som beløb sig 12 daller mønttt, som hand løb hen och icke wille tersche, som laa indtill flesche søndagh, førenn hand wille røre dett, formentte hand bør att betalle hanem de sex mk., som rester, huor till Niels Taameßenn suaride, att hand for Søffren Jensen icke maatte were sitt egitt korenn megtig och giøre sig dett saa nytig, som hand wille, der till suaride Søffren Jensenn, att dett schall findis i lögenn, hand siger i dett sty[ck]e, indtill saa lenge hand kand beuiße hanem anditt offuer. [17r] Der till suaride Søffren Jensen, effter hand waar løben fra samme koren, sende hand hanem titt och offte bud, att hand schulle komme att tersche dett, da wille hand icke, men sende bud, att hand maatte beholde dett i samme penge, saa witt som dett forstreke sig. [40

Jens Paarße i Øffuerup med kalsmend, som ere Rasmus Hansenn i Wrisløße, Anders Knudsenn i Haalsted himlede paa Niels Madsens wegne samestes, de himlede epter lougen att haffue giffuitt Jens Fønboe i Haalsted lolige warsell for 6 daller och 6 scheper biug, hand hanem schiuldig er, som hand taagh till sig paa schiffte effter hans formand Olle Troelßenn. Der till suaride Jens Hanßenn, att huis hand er hanem schiuldig er [!], will hand betalle hanem, som hand och saa ragtte hanem haand for. Hans Høgh i Haalsted, som rester i enn koe 6 daler. Forlagtt att betalle inden 15 dagge. [41]

Jens Hansenn i Naabye med kalsmend, som ere Niels Knudsenn och Jens Olßenn, som Søffren Jensenn himlede for, de himlede effter lougenn att haffue giffuitt Peder Hansenn i Naabye lolig warsell for 1 s. daler, hand hanem schiuldig er. Forlagtt att betalle inden 15 dagge. [42]

|17v| Niels Christsensenn paa Herluffsholm med kalsmend, som ere [*navnene mangler*], tillyst, att ingen aff schollens tienere hußeller [!] eller heller nogen, føren de baade paa closteritt och huos prestenn frem wißer deris pas och winde, huor fra de ere komen, saa fremtt nogen findis forsømelig her imod, att de icke will feste deris gaarde paa nye igienn.

Item ingenn aff schollens tiennere aff hender nogitt queg eller fede suin, føren de byder schollenn denem till. Saa och ingen maa agge nogen aff schollens børenn eller att gaae nogenn bud med breffue, førenn de giffuer schollemesteren dett tilkiende. [43]

Fremkom Jehanne Troelsd[atter], som tilforen haffuer staaed her for rettenn och beplegtig att forskaffe hindis schusmaall tilstede, dogh dett icke scheid er, huilckett kiender sig frugtsomelig att were och der for beschiulditt en kaarll wid naffuen Christoffer Jensenn, som schall haffue hieme i Kiøbenhaffuen. Och tilspurde Niels Lafaagitt hinde, huor samme liersmaall schiede, huor till hun suaride, dett maa Gud wide, men i hans [?] huosbuns hus haffuer hand ligett, som hun tientte wdj Taastrup sogenn i en bye wid naffuen Oestrup, och er samme mands naffuen Hanns N. Schiøtte. Och icke samme for:ne Jehanne Troelßes benegted joe sig her for retten att haffue forpligted sitt schusmaall att wille forskaffe tilstede, som hunn endnu icke haffuer ladet fremkomme, for des |18r| lelighed

haffuer schollen nu ladett hinde andheffte, formedelst her till tingitt er afflyst, att ingen løsgiangere maa haffue deris ophold paa schollens gods, wden de haffuer deris rigtig pas och bescheden, huor de er fra komen. Och bleff hun forlagtt, om hun wid sinn eied wille erklere Søffren Jiude i Ladbye, om hand icke schiuldig er i dette faaster, som hun nu befunder sigh med, huor till hun suaride, att nar hun fanger schreffuitt paa sin beretning, will hun nocksom suere der fore. Och lagdis en løs sedell i rette aff Jørgenn Nielsenn i Giødstrup, som huerkenn fanttis wnderschreffuen eller Begell for, och icke wille berette, huem hanem den fick och eye haffde nogen fuldmagt. [44

Peder Mortte[n]senn i Lillenestuid med kalsmend, nemlig Hans Pederßenn och Jacob Hansenn ibidem, huilcke himllede effter lougenn att haffue giffuitt Jørgen Anderßenn wdj Lillenestuid lolig aattedags warbell till dom att liede for treßens-tiuffue slette daller, som hand med sinne medfølgere haffuer loffuitt for hanem till schollenn, formentte, hand bør att conberere hanem inden 15 dagge. [45

Same kalsmend himllede att haffue giffuitt for:ne Jørgenn Andersenn paa Claus Madsens wegnne lolig warbell for 22 daller, and for hanem till Hans Schiøtte loffuitt haffuer. Forlagtt att oetalle inden 15 dagge. [46

18v] Drefft. Anders Jiude i Øffuerup enn brunblißett hestegiling, merkett tiuffuemerke for paa dett høyre øre, er 9 aar ganell. Wrtt for 5 daller aff Peder Hansen och Jørgen Olsen i Ladbye. [*Sen. tilføjet* Er helitt och tilhørde Jens Christensenn i Stensstrup, helingsmendenne. Simen Christenn[sen] ibidem och Jens Mickelsen i Nestuid, Iffuer Lauridßenn och Lauridz Jenßenn Stenstrup.]

Mandagenn denn 26. nouember 1632.

Aattemend. Peder Hansenn i Ladbye, Anders Jørgensenn i Wrisløße, Jep Pederßenn ibidem, Laurids Krauße i Øffuerup, Ingwor Nielßenn ibidem, Peder Lauridßen Bancke i Kalbye, Laurids Schreder i Apenis, Olle Haarleger i Lillenestuid.

Olle Haarleger i Lillenestuid paa Caßper Schoemagers wegnne Nestuid med kalsmend, nemlig Jenns Raßmusenn och Peder Raßpersenn i Nestuid, huilcke himllede effter lougenn att haffue

giffuitt Søffren Andersen i Ladbye lolig warsell for 3 mk. och itt les wid, som hand hanem schiuldig er, huor till Søffren Jiude suaride, att hand icke widere er hanem schiuldig ind som itt lam for same kalle, huilckett hand och saa er offuer bødige med. [47]

Same kalsmend himlede att haffue giffuitt for:ne Søffren Andersenn lolige warbell for 15 dlr., som hand haffuer loffuitt for Niels Olßen till Lauridz Hanßenn i Orupe, huilckett Niels Olßen wid sin eied benegted icke att were hanem schiuldig mere ind $9\frac{1}{2}$ daler, |19r| Christoffer Lund for 4 daller curant, som hand er Peder Randers, byfaagitt, schiuldig. Forlagtt att betalle indenn 15 dagge eller nam i hans boe att haffue. [48]

Raßmus Paasche och Anders Weffuer i Nestuid paa Mickell Baggers wegnne samestes, de himlede effter lougenn att haffue giffuitt Hans Haalst i Risløff lolige warbell for 6 mk., som hand hanem schiuldig er, och enn scheppe biug, Niels Fønboe 18 mk., 3 scheper biug, Jens Hansenn $2\frac{1}{2}$ mk. och en trau kliper. Forlagtt att betalle indenn 15 dagge. [49]

Jens Iffuersen i Nestuid med kalsmend, som ere Jep Buendsenn och Niels Jensenn ibidem, huilcke himlede effter lougenn att haffue giffuitt Niels Dyer i Risløff lolig warsell for, huis hand hanem schiuldig er, Niels Hansenn, Hans Nielsenn, Hans Holst, Jens Hansenn, Suend Anderßenn, Ingwor Pederßenn ibidem och Jens Inguorßenn i Ladbye for 4 daller. [50]

Same kalsmend himlede att haffue giffuitt Hanns Haalst i Risløff lolige warsell for $5\frac{1}{2}$ daller och itt les høe, som hand er Raßmus Powelsenn i Nestuid schiuldigh. Forlagtt att betalle indenn 15 dagge effter hans egenn bekiendelse.

Och benegted for:ne Hans Haalst och hans hustrug Sidzell Rasmus datter, att hun icke er for:ne Jens Iffuerßen nogitt schiuldig for samme tønde biugh och eyheller haffuer loffuitt for dett. [51]

|19v| Same kalsmend himlede paa Olle Lauridßenns wegnne i Risløff att haffue giffuitt Jens Ingworßenn i Ladbye lolig warbell for 3 mk., som hand [er] hanem schiuldig paa kirkkens wegnne, som hand haffuer wdloffuitt paa Frans Anderßens wegnne, som boede och døde i Risløff, huilckett hand haffuer tagitt fylist wdleg. Forlagtt att betalle inden 15 dagge. [52]

Laurids Nielsenn i Nestuid paa schollens wegnne fremkallede Niels Tameßenn, som tilforen haffuer weritt och hafft sinn werelße i Lillenesuid, om hand wille were bekientt, huorledis hand med ald sinn formuffue haffuer sig indgiffuitt i Herluffsholm.

Da for retten frem stoed for:ne Niels Taameßenn och berette, att hand med sin egegn friwillig och beraad hue haffuer sig goed willigenn indgiffuitt paa for:ne Herluffsholms closter med ald sin formuffue, godz och peninge, i huad som helst dett er eller were kand, indted wndertagendis i nogenn maader, och bepleg- ted sig att leffuere nu strax fra sig och til schollens forstandere alle huis breffue och handschriifter paa hans tilstaaendis giæld. Der imod schall hand haffue paa for:ne closter i sin lifftid sin nødtørfftiggh wnder hollning med klede och føede och wdj mid- ler tid loffuer att will were nu schollens forstandere och hans effterkomere horig och lydig for, med huis hand bliffuer befallitt att giøre, saa witt hand kand offuerkomme, och samme sinn klede och føede der med att fortienne, dogh icke med for møgitt grofft trell med kiør eller stude att røgtte. [53

[20r] Niels Møllere i Haaleßemølle med kalsmend, nemlig Jens Per[sen] och Jacob Hansenn i Naabye, de himlede epter lou- gen att haffue giffuit Niels Olßenn i Naabye lolige warßell till dom att liede andlangende hans suin, hand haffuer hanem for- holditt, epter hannd haffde denem indtagett och haffde denem i sinn giemme och forwaring, och er der wdoffuer bleffuen aff med sinne suin, formen, hand bør att forschaffe hanem [dennem] tilstede igienn. Der till suaride for:ne Nielsenn [!] Olßen, att hand icke kand benegtte joe, att [hand] waar med och sætte nogen suin i deris faald, som fanttis i deris waangh, och siden wdwaritt dem huos for:ne Niels Møllere, men huor de sidenn bleff, wiste hand icke, men hand bad follegiemeren att ßette laas for denem. Och tilspurde Niels Møllere, om hannd wille giffue hanem fuld sagh, att hand samme suin haffuer forkomitt, huor till Niels Møllere suaride, att hand icke gaff hanem nogen fuld- sagh for denem, mens mentte, att hand med rette burde att haffue sinne suin igienn, effterdj hand strax sennde waagen henn och wille lade hentt denem, den thid de gaff hanem bud wid for:ne Niels Olsenn, att dj stoed i deris faald, och benegted

Niels Olsenn, att hand icke haffde samme suin i sinn egegn giemme. [54

|20v| Laurids Nielsenn i Nestuid med kalsmend, som ere Jørgenn Nielsenn i Risløff och Jens Hansen, tienendis Hans Olsenn samestes, de himlede effter lougenn att haffue giffuitt Hans Iffuersen Haalst i Risløff lolige 8 dags warßell for 8½ daller ringer 2 sch., som hand waar hans formand Peder Møller schiuldig. Da fremstod Hans Haalst och wid stod giel denn, wille der fore stille hanem tilfris. Forlagtt att betalle inden 15 dage. [55

Niels Christensenn paa Herluffsholm med kalsmend, nemlig Jørgen Olsenn och Olle Lauridsen i Ladbye, de himlede effter lougen att haffue giffuitt Jehanne Troelsdatter, nu paa Herluffsholm, lolige warßell for winde att paa høre, saa och Søffrenn Anderßenn ibidem <och hindis sandhed att tillstaa>.

Da fremkom Niels Olsen i Ladbye, wantt wied eied och opragtte fingre effter logenn, att nu i somer forgangenn da kom Niels Lauridsen med sin hustrug i Walenswid agendis till Ladbye med enn tønde øll, som de saalde, huilckett hand med Søffren Jiude och Jørgen Olsenn kiøbtte en kande øll, treg eller fiere, aff och drack dett i Jørgen Olsens hus, moed afften de [= da] kom for:ne Jehanne Staffens datter der ind och warid denem ad om nogitt queg, som gick paa Giødstrup *mark*, och Søffren Jiude bad hinde side och dricke en gang eller 2, men Jørgenn Olßen for wiste hinde wd aff hußett 2 eller 3 gangge och sagde, hand icke torde lade hinde were der inde, formedelst forstanderenn haffde hinde afflyst, men huad siden schede, |21r| wiste hand icke, thj hand waar druckenn.

Søffren Jiude och for:ne Jehanne Staffens datter wantt effter lougenn ligge saa i allemaader.

Endnu i dagh for rettenn fremkom Jehanne Staffensdatter, som nu forleden aar haffuer weritt andholdenn her paa closterritt, som da tientte Jens Ingworsenn i Ladbye, och beplegted sigh, att der som hun effter denne dagh will haffue sitt werelße eller ophold paa scholens godz, att hun da schall forschaffe hindis schusmaall tilstede, huor hunn haffuer tientt och weritt.

[56

Mads Ipsenn och Laurids Hansenn i Haalsted de himllede epter logenn att haffue giffuitt Hans Madsen i Haalsted lolige waarbell for tuende stude, som hand haffuer bortt soltt imod forstanderens minde, formen, hannd der fore bør att stande till rette, huor till for:ne Hans Madsen suaride, att hand waar nød och tuungen till att ßelge denem, formedelst de waare wuanne. Och haffuer der fore i stedenn kiøbtt itt par igienn, huilckett hand will gerne selgge schollen, nar de bliffuer staldferdig, som hand schall bruge till sin ploee. [57]

Hans Lauridsen i Grimstrup med kalsmend, som ere Christen Taamesenn och Peder Olsenn ibidem, de himllede effter lougen att haffue giffuitt Hans Dyer i Grimstrup lolig warsell, for huis hand haffuer hanem till att talle andlangende affslett och for winde att paa hørre.

Da |21v| fremkom Peder Søffrensenn och Jørgen Tameßenn i Grimstrup, sampteligenn wantt wied eied och opragtte fingre effter logenn, att nu forgangenn sommer da bad deris naboe denem, for:ne Hans Lauridßenn, atte [*overstreget* hand] wille gaa wd och ße, huorledis der waar slagitt fra hanem. Da som de kom i Lunde mark wid den yderste ager wid Lunde led, der haffde Hans Dyer slagitt fra for:ne Hans Lauridßenn en halffschaar imellum ende och andenn <och høett bortt førtt>. I den samme mark nest op till dett lange gierde aff den agger, som liger huos Peder Søffrenßens, der haffuer Hans Dyer pløyed 2 faarer fra for:ne Hans Lauridsenn wd i engenn, som kand were enn plaags lenge. Wdj bygmarken paa Hyllestøckernne der haffde hand slagitt fra Hans Lauridsen en 15 føeder i den enne ende och siden smalere allt ner ad agerenn, och den nederste ende kand dett were enn treg føder brett, som er bortt slagenn, som er offuer schafft och maall. Och samme tid da loffuede Hans Dyer att wille were i for:ne Hans Lauridßens minde der for. Och bleff forschreffne winde tilspurtt, huad de syntis, de kunde wrdere samme høe for, huor till de suaride, att de icke kunde wrdere dett, formedelst dett waar bortt førtt, den tid de waar paa stedernne, huor till Hans Dyr suaride, att dett liger endnu paa steden <uid Ydernis lid> och er raaditt, och icke wiste widere att haffue høsted eller slagitt, ind som hand haffuer sted och fest aff hans huos bunde. Och der for wdenn for-

mentte, att der som der |22r| er slagitt nogitt offuer schafft och maall, att hand da dett rigtig med sinne tynde bør hanem dett offuer att beuife.

Och der forwdenn fremstod Hans Lauridßen, Peder Søffrensen och Jørgenn Taameßenn i Grimstrup och sampteligenn gaffue last och klagge offuer itt menische, som haffuer giffuitt dem weder naffuenn icke denem allenneste, men hustrugh och børenn, for huilckett de beschiulditt Hans Dyer for att haffue giortt med sinn hustrug, och beraabte denem der om paa winde. Partternne tingswinde begerendis. [58]

Hanns Andersenn i Wrisløbe med kalsmend, som ere Hans Jørgenßenn, Jep Per[sen] himlede paa Jep Lauridsenn[s] wegne, de himlede effter logen att haffue giffuitt Anders Jørgensen wdj Wrisløbe lolige warsell for winde att paa høre.

Da fremkom Rasmus Pedersenn, Jens Nielßenn och Hans Rasmusen i Wrisløbe, samptelig wantt epter lougen, att nu forgangenn sommer da waar de wdtaggenn aff for:ne Hans Anderßenn och Anders Jørgensen att schulle giøre itt nyett schiell imellum, huilckett de och saa giorde, och da nyedis de der med paa alle sider, och waar der slagenn fra Hans Andersen i den enne ende en halffrede schaar, och der laa nogitt høe (i denn enne ende, som de giorde schiellitt). Da sagde Anders Jørgensen till hanem, att huis der icke er, wille hand giøre hanem fyllist for, nar hand aagh sitt høe, der stoed huos, och legge dett paa stedenn. [59]

|22v| Jep Jensenn i Naabye med kalsmend, som ere Jens Olßenn och Jens Hansenn ibidem, de himlede epter lougenn att haffue giffuitt Hans Haalst i Risløff lolig warßell for 21 mk., hand hanem schiuldigh er, Jens Hansen i Risløff 7 mk. 4 sch. Forlagtt att betalle inden 15 dagge. [60]

Samme kalsmend himlede paa Niels Nielsens wegnne samestes, de himlede effter lougen att haffue giffuitt for:ne Hans Haalst loligge warsell for 5 dallar och itt les langhalm, som hand hanem schiuldigh er. Forlagtt att betalle inden 15 dagge. [61]

Dreff. Peder Lauridsenn i Haalsted itt huitt galtt suin, itt stycke aff dett høyre øre och itt lidett tiuffmerke paa dett wenstre, wrtt for 3 mk. (Sen. tilf. Berette, att ded døde mitt i saamerenn.)

En raffuen sortt quie kalle, itt stycke aff dett høyre øre, 2 smaa rister i staampen, wrtt for 1 dlr. <Sen. tilf. Ytt penge for kallenn>. [62]

Niels Fønboe i Haalese en liden brun gilling, wrtt for 2 daller.

Itt rødstiernid øgh lidett snaaped paa nesenn, wrtt for 2 daller. [63]

[23r] Ingwor Nielsen i Øffuerup med itt huitt faar, itt stycke aff dett høyre øre, dett wenstre rist en hiuling wnder i dett samme, wrt 3 mk.

Itt sortt blißett gimerlam, itt stycke aff dett wenstre och enn schaare wnder i dett høgge, wrt for 1 mk. [64]

Landztings peninge. Kalbye 9 sch. Øffuerup 10 sch. Haaleße 12 sch. Wrisløße 14 sch. Apenis 10 sch. Grimstrup 8 sch. [65]

Mandagenn denn 3. december 1632.

Aattemend. Hening Suarer i Lillenestuid, Søffren Madsenn, Laurids Schreder ibidem, Hans Nielsen i Øffuerup, Ingwor Nielsenn ibidem, Christen Ipsenn i Risløff, Knud Jensenn i Apenis och Hans Mickelsenn i Wrisløße.

Hans Jensen i Lillenestuid med kalsmend, nemlig Jens Hansen, Christen Ipsen himllede paa Jørgen Nielsens wegne, de himllede epter lougen att haffue giffuitt Hans Nielsenn i Risløff lolige warsell for 7 daller, hand [er] hanem schiuldig. Forlagtt att betalle inden 15 dage. [66]

[23v] Skollens kalsmend, nemlig Heming Suarer och Laurids Schreder i Lillenestuid, huilcke himllede effter lougenn att haffue giffuitt Rasmus Bøßemager i Lillenestuid lolige 8 dags warbell, om hand haffuer nogitt att suare till Hanns Schriffuers schusmaall, att hand da wille giffue dett tilkiende. Och berette kalsmendenne, att hand for denem berette, att hand icke haffde nogitt i hans schusmaall att sigge anditt ind dett, som erliggt och gaatt kand were. [67]

Peder Mønboe i Nestuid med kalsmend, som ere Rasmus Paasche och Anders Weffuer wdj Nestuid, huilcke himllede effter lougen att haffue giffuitt Hans Raßmußen i Wrisløße lolige warsell for 1 daler ringer 4 sch., som hand haffuer loffuitt for Jep Nielßen, Niels Fønboe i Risløff for 1 daller. [68]

Samme kalsmend himllede paa Jens Mønboes wegne att

haffue giffuitt Suend Andersen i Risløff lolige warsell for $3\frac{1}{2}$ mk., Hans Nielßenn $3\frac{1}{2}$ mk., Jørgen Nielsen $3\frac{1}{2}$ mk., Rasmus Olsen ibidem $7\frac{1}{2}$ mk., Jens Hansenn $4\frac{1}{2}$ mk. 4 sch., Niels Hansen 3 mk. Er forlagt att betalle inden 15 dagge. [69]

Erick Smed med samme kalsmend, nemlig som forskreffuitt staar, de himllede effter logen att haffue giffuitt Hans Jørgensen wdj |24r| Haalsted lolige warßell for 2 daller, en schepe biug. Wrisløbe Jep Nielsen $7\frac{1}{2}$ mk. Risløff Jens Hansenn $1\frac{1}{2}$ mk., Niels Fønboe $11\frac{1}{2}$ daler 1 mk., Ingwor Ipsenn 2 dlr. Naabye Peder Hansen 20 dlr., der for wden haffde hand nogen faar i leie huos Hans Jørgensenn, som er bleffuen ett lam bortte aff, formentte, att hand icke allenne kand liede schaeden, effterdj hand icke haffuer forskaffett hanem schindett tilstede. [70]

Hederlig mand Christenn Clemesen, forstandere paa Herluffsholm, med kalsmend, nemlig Hening Suarer och Laurids Schreder i Lillenestuid, de himllede epter lougenn att haffue giffuitt Søffren Madsenn i Lillenestuid lolig warsell for dom att liede saa och for tuende hand schriffter att paa høre, och formentte, hand bør att betalle samme hans wdgiffuene handschriffter. Der for wden haffde hanem till tallit for muttuilighed och offuer hørighed for itt les ler, hand bleff tilsagtt att agge, och icke hand kom med dett føren moed midagh. Formen, hand bør att stille schollen tilfris der fore. [71]

⟨Och stoed Niels Taamesen for retten och soer paa høyeste eied, att hand icke haffuer faat nogen penge aff Søffren Madsen, siden handschriffte er wdgangen, wuden [!] 2 daler, som hand løste en kiell for fra Hans Gullßmed.⟩ [72]

Niels Taameßen paa Herluffsholm i dagh andett tingh schiød sitt schusmaall till meninge alffmue her i birkett, om nogen wiste hanem nogitt att beschiulle andett ind dett, som erligt och gaatt er, adj da wille giffue dett tillkiende. Der till suaride Søffren Madsen i Lillenestuid, att byfaagedenn i Nestuid giffuer hanem well schusmaall. [73]

|24v| Jens Møllere i De smaa Møller for Nestuid med kalsmend Olle Clemesenn och Olle Weffuer i Nestuid, de himllede effter lougenn att haffue giffuitt Hans Nielsen i Risløff lolig warsell for 17 mk. 4 sch., Suend Andersen først for 7 mk. 4, nock 12 mk., endnu $9\frac{1}{2}$ mk., Jens Hansen 4 mk. 12 sch., Niels Fønboe

11 mk. 4 sch., Hans Haalst 6 mk., Willum Jensen i Apenis 4 dlr. Ere forlagtt att betalle inden 15 dage. [74

Samme kalsmend himllede paa Søffren Waagenn mans weg-
nne att haffue giffuitt Suend Andersenn i Risløff lolige 8 dags
warbell for 9 daller, en trau kliper och en traue langhalem. [75

Samme kalsmend himllede paa Dittløff Per[sens] wegne att
haffue giffuitt Hans Haalst i Risløff lolige warsell for 1 daller,
hand hanem schiuldig er. Forlagtt att betalle inden 15 dage.

[76

Rasmus Lauridsenn i Ladbye med kalsmend, som ere Olle
Lauridsen, Jørgen Olsen himllede paa Anders Lauridsens weg-
nne ibidem, de himllede epter lougen att haffue giffuitt Peder
Smed i Lillenestuid lolige warsell winde att paa høre andlangen-
de nogen wtilbørlig ord, som hand hans hustrug tilsagtt haffuer,
saa och hans tønde for deris sandhed stendig att were. |25r| Och
først tilspurde hanem, huad aarsagge hand haffde hinde att
schielle och enttenn att kalde hinde nogen teffue eller andett
eller sigge, hun waar werd att stubbe till kaggenn. Der till
suaride Peder Smed, att der som hand haffuer hanem nogitt
till att talle, bør hand hanem dett lolige offuer att beuiße. [77

Jørgen Andersenn i Tiffuelße med kalsmend, nemlig Niels
Anderßenn och Hans Mickelsen, som Jens Andersenn himllede
for, de himllede effter lougen att haffue giffuitt Hans Schaaning
i Tiffuelße lolige warsell for 10 daller ringer 1 mk., hand hanem
pligtig er, och 5 scheper biug. Forlagtt att betalle inden 15
dagge. [78

Rasmus Paasche och Anders Weffuer i Nestuid himllede
epter lougen, att de paa Hans Haalstis wegne ibidem haffde
giffuit effterschreffnne lolige warbell, for huis de hanem schiul-
dig er, som er i Wrisløße Jep Nielsen 15 mk., Madz Pedersen
11 mk. Er forlagtt att betalle. [79

Same kalsmend paa Peder Hansens wegne i Nestuid de him-
llede effter logen att haffue giffuitt effterschreffnne lolige war-
sell, for huis de hanem schiuldig er, i Risløff Olle Lauridsen 5¹/₂
daler, Stj Nielsen 1 mk., Jens Nielsen 30 sch., Niels Fønboe 5
mk. Ladbye Niels Olsen 6 daller, Søffren Andersen 11 mk. For-
lagtt att betalle inden femten dage. [80

Suend Jensenn i Nestuid med kalsmend, nemlig Olle Cle-

mesen och Olle Weffuer ibid., de himllede effter lougen att haffue giffuitt effterschreffne lolige warsell, for huis dee hanem schiuldig er, som er i Øffuerup Helle Mogensen 11 daller 4 sch. Haalsted Jens Fønboe $3\frac{1}{2}$ mk. Wrisløße Jep Pedersen 9 mk. Risløff Suend |25v| Andersenn 15 mk., Jørgen Brade $3\frac{1}{2}$ mk., Rasmus Rasch och Jep Andrißen i Wrisløße 9 daller for en tønede sild eller saa goed en tønede igien, som den waar, med deß andwende bekaastning. [81]

Rasmus Paasche och Anders Weffuer i Nestuid himlede paa Mickell Bagers wegnne sammestes att haffue giffuitt epterschreffne lolig warsell, for huis de hanem schiuldig er, som er i Risløff Niels Mogensen 10 mk., en opmaaltt schepe byg, en traue kliper, Hans Haalst 9 mk., en schepe biug, Niels Fønboe 18 mk., 3 scheper biug, Jens Hansen $2\frac{1}{2}$ mk., 1 traue kliper, och satte wdj rette, om de icke bør att contentere och betalle inden 15 dagge. Bleff for lagtt att betalle inden 15 dagge eller nam wdj deris boe att haffue, effterdj de icke møtte och for denem suaride. [82]

Drefft. Ingwor Nielsen i Øffuerup en huid stulling, it styke aff dett høyre øre och en ßnip aff den wenstre och 2 hiulinger wnder i dett samme, wrtt deritt for 6 mk. [83]

Peder Andersen i Haaleßøe itt saartt faar, itt styke aff dett wenstre, en hiuling offuen, en anden nedenn wnder paa samme øre. Wrtt for $1\frac{1}{2}$ mk. [84]

|26r| Mandagenn denn 10. december 1632.

Aattemend. Peder Hansenn i Ladbye, Søffrenn Bødicker, Tyer Nielsenn i Apenis, Hans Lauridßen i Grimstrup, Rasmus Rasch i Haalsted, Christen Ipsenn i Risløff, Christoffer Lund i Ladbye, Olle Pederßenn ibidem.

Thøger Nielsenn i Apenis paa sinn egnne och Suend Jensens wegnne i Nestuid med kalsmend, som ere Olle Hansenn och Dittløff Pedersen i Ladbye, de himllede effter lougenn att haffue giffuitt Jens Ingworsenn i Ladbye lolige warßell till dom att liede andlangende en tiuff, hand haffuer ladett slupett wden dom och selff till sig annamitt sinne kaaster, som schall were imod ald loug och rett, huilckenn deris widere beschiuling de till i dagh aatte dagge will indlegge. [85]

Same kalsmend himllede att haffue giffuitt lolige warsell paa Suend Jensens wegnne, for huis de hanem schiuldig er, som er Mortten Søffrensen i Ladbye for $\frac{1}{2}$ pund biug siden anno 1631, Søffren Jiude $3\frac{1}{2}$ mk., Christoffer Lund $3\frac{1}{2}$ mk. Forlagtt att betalle inden 15 dagge. Waar till wedermelle Mortten Søffrensenn och benegted wid sinn høyeste eied, att hand aldrig haffuer faatt entten schilling eller schillings werd aff hanem, och ey heller hand er hanem nogitt schiuldigh, men betaltt saa megitt, hand aff hanem bekomitt haffuer. [86

|26v| Same kalsmend himllede paa Jacob Kremers wegnne att haffue giffuitt Willum Jensenn i Apenis lolige warbell for 6 mk., som hand hanem schiuldigh er. Och batte wdj rette, om hand icke bør att betalle indenn 15 dagge. Bleff forlagtt att betalle eller nam i hanns boe att haffue. [87

Erick Morttensenn paa Herluffsholm med kalsmend, som ere Olle Lauriidßenn och Niels Pederßenn i Ladbye, huilcke himllede effter lougenn att haffue giffuitt Jørgen Kremer i Ladbye lolige warbell for 5 mk. peninge, som hand er Hans Nielßen, førig schriffuer paa Herluffsholm, schiuldigh, huilcken giæld hand hanem haffuer betaltt. Formentte, hannd bør hanem igien att betalle, loffuid att betalle.

Erick Morttensenn tiltallede Christen Fønboe i Lillenestuid, som i dag stoed till wedermelle for 5 mk., som hand er for:ne Hans Nielsenn schiuldigh, huilcken giæld hand icke benegted, men wille betalle hanem. [88

Jehanne Peders datter paa Lißebett Kaakis wegne i Nestuid med kalsmend Dittløff Per[sen] och Olle Hansenn, de himllede effter lougen att haffue giffuitt Niels Lafaagitt paa Herluffsholm lolige warbell till dom att liede, iligemaade Jens Christensenn i Apenis, om hand der till will haffue nogitt att suare, effter hindis forsettis widere indhold, som schall bliffue i rette lagtt første søgnning effter juell, som Olle Clemesenn i Nestuid, Olle [27r] Hansenn himllede paa Niels Ringers veggne [, himllede?] att haffue giffuitt for:ne Jens Christenßen lolig warbell [for]. [89

Olle Clemesenn førde Olle Per[sen] och Olle Hansenn, de himllede effter lougenn att haffue giffuit effterschreffne lolige warbell, for huis de er Laurids Andersenn i Nestuid schiulig,

som er Peder Smed i Lillenestuid 7 mk. 4 sch., Søffren Andersenn i Ladbye 2 daller, de ere forlagtt att betalle inden 15 dagge. [90]

Endnu himlede samme kalsmend paa Margrette Powell Siffuersens wegne att haffue giffuitt epterschreffnne lolige warsell, for huis de hinde schiuldig er, som er Niels Hansen i Risløff for 18 mk., Suend Andersen 17 $\frac{1}{2}$ mk. och en daller for enn bielcke, Hans Haalst 15 mk. ringer 2 sch., Søffren Madsen i Lillenestuid 3 $\frac{1}{2}$ mk. 2 sch. [91]

Same kalsmend himlede paa Jens Pederßenns Schinders wegne i Nestuid att haffue giffuitt Peder Hansenn i Ladbye lolige warsell till dom att liede for 2 opmaaltt scheper biug, som hand bleff hanem schiuldig for 5 aar sidenn for en hatt, nock for itt par bogxer, hand fliede for hanem, der for 24 sch., endnu itt aar der effter fliede hand denem atter igienn, der for 1 mk., huilekett for:ne [Peder] Hansenn wid sinn eied benegted, att hand icke er hanem schilling eller schillings werd schiuldig. [92 |27v|] Same kalsmend himlede paa Rasmus Schomaggers wegne att haffue giffuitt Jens Hanßenn i Risløff lolige warsell for 3 $\frac{1}{2}$ mk., huilcken giæld hand icke benegted. [93]

Thorkell Jensenn med fuldmagtt aff Peder Lunnd i Ring med kalsmend Olle Lauridßen och Niels Per[sen] i Ladbye, de himllede effter lougen att haffue giffuitt Christoffer Lund i Ladbye lolige warsell, for huis hand er hanem schiuldig, som er halff Bextende daller, huilcken giæld hand icke benegted, men wille were offuer bødige hanem med ware att betalle. [94]

Søffrenn Jiude i Ladbye med kalsmend Olle Hanßenn och Dittløff Pedersenn i Nestuid, de himllede effter lougenn att haffue giffuitt Niels Olsenn i Ladbye lolige warsell, for huis hand hanem schiuldig er, som er først 3 daller, nock 14 mk. for en foerid hue, saa och en tønde rugh, hand haffuer loffuitt hanem, for hand wor paa Tybirigs ting med hanem och paa Asendrup, saa och for itt løffte, som er 15 daller 3 mk. 4 sch., baade rentte och hoffuidsomen, och enn tønde biug aff for:ne peninge, som schulle weritt betaltt till martinj førstkomendis, huilckett hans løffte och peninge Niels Olsenn icke benegted. [95]

Der imod haffde Lauridz Hansenn tiltalle till for:ne Søffren

Jiude, om hand icke burde att betalle hanem samme peninge och biug inden 15 dagge, och waar dom begerendis. [96

[28r] Raßmus Lauridßenn i Ladbye med kalsmend, som ere Olle Lauridßenn och Niels Pederßen ibidem, de himllede effter logen att haffue giffuitt Olle Anderßen i Ladbye lolige 8 dags warsell andlangende nogitt koren, som hans heste och quegh for hanem haffuer op ett, som er wrderitt for 2 scheper biug, formentte, hand burde hanem dett offuer endelig att betalle. Der till Buaride Olle Andersenn och soer wid sinn eied, att hand icke wiste, hans quegh gjorde hanem samme schaede, men der som hand kannd hanem dett offuer att beuiße, will hand dett betalle. [97

Anders Hansenn i Brandeløff med kalsmend, som ere Hans Ipsenn och Anders Ipsenn i Kalbye, de himllede effter lougen att haffue giffuitt Niels Hansenn i Kalbye lolige warßell for 6 daller, som hand hanem schiuldig er, och rentte for itt aar effter recesenn, formentte, hand bør hanem att betalle inden femtten dagge. Forlagtt att betalle inden 15 dagge. [98

Hanns Lauridßenn i Grimstrup med kalsmend, som ere Christenn Taameßenn och Hans Anderßenn ibidem, de himllede effter lougen att haffue giffuitt Hans Dyer i Grimstrup lolige warsell till dom att liede. [99

Drefftt. Christenn Hansenn i Haalsted itt huidsandett galtt suin, fød i taarmaanitt, merkett dett wenstre øre aff, en axell for paa staampen, rist i dett høyre øre. Wrtt for 1¹/₂ mk. <Ytt penge.> [100

[28v] Stoad Niels Møllere i Haaleßemølle her for rettenn och gaff Niels Olßenn wdj Naabye fuldsag, att hand waar aarßagge i, att hans suin kom bortt, effterdj hannd dreff denem i faallenn och icke heffted denem, saa lolig hand kunde denem <igien> bekomitt [*rettet fra* bekomme], som dett sig burde, huor till Niels Olsenn suaride och soer wid sinn høyeste eied, att hand icke haffuer forkomitt samme suin, men mentte, hannd burde hanem det billigen offuer att beuiße eller och der fore att liede. [101

Peder Hansenn i Ladbye paa Laurids Schriffuers wegne i Nestuid med kalsmend, nemlig Olle Hansenn och Dittløff Pedersen i Nestuid, de himlede effter lougenn att haffue giffuitt effterschreffne lolige warsell, for huis de hanem schiuldige ehr:

Apenis Niels Lauridßenn 8 $\frac{1}{2}$ daler m., Willum Jensen 6 $\frac{1}{2}$ daller 1 mk. Risløff Hans Nielßenn 19 $\frac{1}{2}$ daller, Suend Anderßenn, Hans Nielßenn och andre for sild och andett, penge 14 dlr. 1 $\frac{1}{2}$ mk., nock for sig sellfuer 7 $\frac{1}{2}$ dlr. 1 $\frac{1}{2}$ mk., Ingwor Per[sen] 3 $\frac{1}{2}$ mk. Ladbye Raßmus Laack 58 dlr., Søffren Anderßen 31 $\frac{1}{2}$ daler 1 mk., Olluff Lauridsenn 1 mk., huilcken hand wid sin høyeste eied benegted icke att were entten hanem eller hans formand Peder Møllere schilling eller schillings werd schiuldig. Christoffer Lund 3 $\frac{1}{2}$ dlr. 1 mk., Niels Olsen 5 daller, Olle Pedersen 6 $\frac{1}{2}$ mk. 4 sch. och biug 1 thønne, Jørgen Kremer och hans quinde Angenette penge 6 daller och 1 par wlden strømper och 2 scheper biug. Kalbye Jens Madßen 8 $\frac{1}{2}$ mk., Mogens Pedersen 3 $\frac{1}{2}$ mk. 4 sch., Niels Hanßen $\frac{1}{2}$ daler 2 sch. Wrisløße Jep Nielßen 1 $\frac{1}{2}$ daler, 1 tom tønne och 1 schepe bygh. Lillenestuid Peder Smed for en beslagen waagen 27 dlr. [102

|29r| Mandagenn denn 17. december 1632.

Aattemend. Peder Hanßenn i Ladbye, Raßmus Rasch i Haalsted, Heming Suarer i Lillenestuid, Lauridz Schredere i Apenis, Raßmus Hansen i Wrisløße, Ingwor Pedersenn i Rißløff, Jens Haalst i Lillenestuid och Lauridz Hansenn i Ladbye.

Jørgen Hansen i Kalbye med kalsmend, som ere Jens Christensen och Niels Knudsen i Lillenestuid, de himllede effter lougenn att haffue giffuitt Olle Anderßen i Ladbye loligge warbell for 11 mk. och 2 scheper biugh, itt aars willighed, som hand er Raßmus Jørgensen schiuldig, nu tienendis i Taagßuere. Satte wdj rette, om hand icke bør att betalle hanem inden 15 dagge. Forlagtt att betalle. [103

Søffrenn Madzenn i Lillenestuid med kalsmend, nemlig Niels Knudzenn och Christen Jenßenn ibidem, de himllede effter lougenn att haffue giffuitt Niels Taameßen, nu werindis paa Herluffsholm, med sinn laugwer lolige aatte dags warbell for winde att paa høre, och huis widere hand haffuer hanem till att talle, och handschriffter och beuißer att lade leße och paa schriffue.

Da frem kom Hans Christensenn i Lillenestuid, wantt wied sinn eied, att hand i fioer och dett andett aar baade haffuer tientt och och arbedett |29v| for Søffren Madzenn i Lillenestuid, da imidlertid haffuer hand paa attschillige tieder turschett biug

for hanem, som Niels Taameßenn haffuer bekomitt, och begerede, att hand maatte bekomme dett paa regenschaffuitt, for huis hand wor hanem schiuldig, och aldrig Niels Taameßenn haffuer nogen tied mögitt Søffren Madzens jord. Och der for wden er dett hanem och witterliggt, att hand haffuer fangitt penge aff Søffren Madzen, for huis hand waar hanem schiuldigh.

Jens Haalst i Lillenestuid wantt paa sinn egne och hustrugs wegne, att dett er denem witterliggt, att for:ne Søffren Madzenn nu i diße neste forgangen tuende aar haffuer giffuitt Niels Taameßen baade biugh och peninge paa regenschaffuitt, som denem imellum waar, men huor megitt eller huor for dett waar, wiste de icke.

Raßmus Lauridzen i Lillenestuid wantt wied sinn eied, att dett hanem witterliggt er, att for:ne Niels Taamesen nu i diße neste forgangen tuende aar haffuer bekomitt baade biug och peninge paa regenschaffuitt, for huis hand hanem schiuldig er, och selff paa att schillige tider haffuer laantt hanem pengge till Niels Taameßen, som wor en gangh 1 daller och 5 sch., hand saa Søffren Madsen leffueritt hanem.

Boell Niels datter i Lillenestuid wantt wid sin eied, att hun i samme for:ne tuende aar haffuer sett Niels Taameßen agett wd och fra Søffren Madzenn[s] gaard med koren, menn huor for dett er, wiste hun icke. Partterne tings winde begerendis.

[104

|30r| Wdj dagh fierde tingh schiød Niels Taameßen paa Herluffsholm sitt schusmaall till meninge birkemend, om nogen wiste hanem nogitt att beschiulde, att de da wille giffue dett till kiende och icke enn anden tid.

[105

Rasmus Lauridzenn i Ladbye med kalsmend, som ere Olle Lauridzen ibidem och Niels Jørgensenn i Nestuid, de himllede effter loughen att haffue giffuitt Peder Smed i Lillenestuid lolige warsell for winde att paa høre.

Da fremkom Jørgen Pederßenn i Lillenestuid, wantt wied eied och opragtte fingre effter loughenn, att nogen tied forleden da waar Rasmus Lauridzenn och hans hustrug till hans huosbuns, da hørde hand icke, huad ord denem imellum waar, som hand er steffnitt paa, wdenn alleneste den tid hand waar gaaen i sin Bengh, da hørde hand, att Rasmus Laakis hustrug raabtte paa

sin mand och sagde, din kuckeluris, will du med, saa kom nu hid och lad oß hiem, och samme afften waar Peder Smed och de andre druckenn.

Marenne Taarkilsdatter datter [!] wantt wid sin høyeste eied, ligge som Jørgen Pedersen wundett haffuer, och icke hun hørde, att Peder Smed kalditt Raßmus Laakis hustrug entten tisppe eller tasche och icke heller att ligge i med nogen tiuff eller schielem, men sagde, hun haffuer en erlig mand, om hun ellers will holde med den, will hun dett icke giøre, da giorde hun som en tißpe eller tasche och waar werd att stuffues till kaggen.

Karenne, Peder |30v| Smedz hustrug, wantt wid sinn høyeste eied, att hun icke hørde anderledis ord, Peder Smed sagde till Raßmus Laakis hustrug, ind som for:ne Marenne Torkelsdatter om wundett haffuer.

Karenne Rasmus Bøßemagers wantt wid sinn høyeste eied, att hun icke wiste widere der aff, indsom Jørgen Smedesuend omwundett haffuer.

Marenne Peders i Lillenestuid wantt wid hilligenns eied och opragtte fingre, att hun icke wiste nogitt der aff, wden om dagen til forenn sad de i Lauridz Kaakis stue och drack.

Och tilspurde Raßmus Lauridzenn Peder Smed, om hand wiste hans hustrug nogitt att beschiule, dett, som werligtt er, att hand da dett wille giffue dett tilkiende, huor till hand sua-ride, att hand aldrig haffuer seett eller wiste nogitt med hinde anditt ind dett, som erligtt er.

Och der for wden i dagh 3. ting schiød Rasmus Laack hans egitt och hustrugs schusmaall, om nogitt [!] wiste denem andett att beschiulde, som wtilbørligtt er, att de da wille giffue dett tilkiende och icke enn anden tid, och i synderlighed Peder Smed i Lillenestuid. [106]

Peder Ipsenn i Gierdrup med kalsmend, som ere Christenn Anderßenn, Jens Espeßenn ibidem, de himllede effter logen att haffue giffuitt Niels Hansen Fønboe i Risløff lolig warsell for 6 mk. [107]

|31r| Søffren Jensenn i Naabye med kalsmend, som er Øldrick Jørgensenn och Jens Hansenn ibidem, de himllede effter lou-genn att haffue giffuitt Niels Møllere i Haaleßemølle lolig war-sell for sinn sandhed stendig att were, saa och Peder Møllere i

Hensmølle, Peder Madzen i Kiøberup och Peder Ipsenn i Gierdrup, som waar wrderingsmend paa dett schiffte effter hans s. moeder, saa och Peder Andersenn i Haaleße for samme winde att paa høre och dom att liede andlangende, huis gield som Peder Andersenn er hanem schiuldig effter hans s. moeder.

Da fremkom for:ne Niels Møllere, Peder Madsenn och Jep Pederßen (Ipsen) i Gierdrup, sampteligen wantt wied eied och opragtte fingre effter lougen, att huis de haffuer giortt paa samme schiffte effter de wdschaaren schriffters formeling, er de gestendig och icke heller widere. [108

Hans Lauridzen i Ladbye med kalsmend, som ere Lauridz Hansenn och Niels Pedersen ibidem, de himllede effter logen att haffue giffuit Olle Lauridzenn i Ladbye [warsell] for winde att paa høre andlangende hans stolle stæde, hand hanem haffuer trøgtt aff i kirkenn.

Fremkom Hans Knudsenn i Ladbye, wantt effter lougenn, att en søndagh forgangen da kom Hanns Lauridzenn gaaendis i kirken och gick i stollen och satte sig ned for Olle Lauridzen, da taag Olle fatt paa hanem och wille schutt hanem ind till wegen, [31v] och hand taagh i rekitt och holtt om dett, da trøgtte hand Hans Lauridzenn wd aff stollenn.

Anders Pederßen wantt ligge saa i allemaader, Christenn Ipsenn i Ladbye wantt ligge saa i allemaader, som om wundett er, huor till Olle Lauridzenn suaride, att hand icke haffuer schutt hanem aff sitt stolle stæde, men den tid hand satte sig for hanem och i hans stæde, da trøgtte hand hanem till side, och der for wdenn sagde Olle Lauridzen, att Hans Lauridzen thitt och offte om sig selffuer haffuer sagtt, att der waar enn schielem i hans trøye, och bad hanem, att hand icke paa hanem wille den wdbryde, men paa en andenn. Der till suaride for:ne Hans, att huis schielems styker hand haffuer giortt, formen hannd, att hand dett bør att beuiße hanem dett offuer. Tings winde begerendis. [109

Niels Iffuersenn i Nestuid med kalsmend, nemlig Rasmus Olbenn och Jørgen Jacobsen i Risløff, de himllede effter logen att haffue giffuit Niels Fønboe lolige warßell for 19 mk., Hans Rasmußen i Wrisløße for 6 dlr., 2 scheper biugh, Mas Per[sen] 8 dlr. Forlagtt att betalle. [110

|32r| Olle Lauridsenn i Gierdrup med kalsmend, som ere Jens Pederßenn i Naabye, Anders Søffrensen i Gierdrup, som Jep Pedersen himlede fore, de himlede att haffue giffuitt Jens Hansen i Naabye lolige warßell for 6 daller $1\frac{1}{2}$ mk. och $2\frac{1}{2}$ mk. och 4 sch., som hand er hans søster schiuldig, och itt aars rentte effter recesenn, er forlagtt att betalle inden 15 dage, och en schiortte aff hans lønn, saa goed som 5 mk. Forlagtt att betalle eller nam i hans boe att haffue. [111

Drefftt. Mogens Pedersenn i Kalbye, itt sortt gimerlam wden merke, wrtt for 24 sch. [112

1633

|32v| Thaarsdagenn denn 7. januarij 1633.

Aattemend. Peder Hansenn i Ladbye, Heming Suarer i Lillennestuid, Peder Nielsenn i Apenis, Jens Raaschiulde i Lillennestuid, Anders Olsen i Wrisløße, Niels Pedersenn ibidem, Hans Dyer i Grimstrup och Madz Ipsenn i Ladbye.

Jens Haalst i Lillennestuid med kalsmend, som ere Søffren Madsenn och Christenn Jensen ibidem, de himlede effter loughen att haffue giffuitt Christen Møllere i Lillennestuid lolige warßell andlangende itt aff hans faaer, som hand i hanns faare hus haffuer fundett, som hand kiender sigh fuld och fast wid och haffuer hans merke. Formener, att hand bør att forschaffe sigh himell, huorledis hand er komen till dett.

Da fremstoed Niels Taameßen, nu werendis paa Herluffsholm, och waar for:ne Christenn Jensens fulde och faste himell for same faar, thi hand haffuer lied hanem dett, ock fick hand dett aff for:ne Jens Haalst.

Der imoed fremstoed for:ne Jens Haalst och kiende sig fuld och fast wid dett och sagde, att samme faar waar hanem tiuff fra staallen. Da bleff wdmeltt aff tingett fiere mend, nemlig Mortten Nielsenn i Lillennestuid, Peder Hansenn i Ladbye, Hans Tegelbrender och Hans Hedboe i Lillennestuid, som schulle synne, grandsche och erfare, om samme faar ligge wid tuende |24r| faar, som Jens Haalst nu i dagh till tingett førtt haffuer, haff-

uer lige merke med huer andre. Da indkom for:ne mend och sampteligen affsagde for retten, att de haffuer alle tregh enns merke, och er hans rette quegsmerke, huilckett Niels Taameßen icke benegted, dett joe er hans hiemeføede quegh, men hand dett att haffue kiøbt aff Jens Haalst for sex eller 7 aar siden. Der imoed wid høyeste eied, siell och salighed soer bemeltte Jens Haalst, att hand icke haffuer saaltt hanem samme faar, och icke heller hand eller hans hustrug nogen tid i deris dagge haffuer saaltt for:ne Niels Taameßen entten faar eller lam. Och begerede Jens Haalst, att hand nu maatte bekomme schollens fengsell och jeren till for:ne Niels Taameßen, eller och hand maatte bliffue tilstede, indtill saa lengge loug och rett schiller denem ad.

Och bleff samme faar, som er sortt blißett, wrderitt aff Niels Jørgensen i Wrisløße, Peder Lauridsen i Haalsted, Alben Nielsenn och Olle Pederbenn i Wrisløße for 4 mk. slette, och synttes denem, att samme faar waar en fiere aar gamell.

Der till suaride Christen Clemesenn, att hand icke kand fornegtte hanem schollens jeren, men hand dett gierne schall bekomme. Dogh berette, att dett er hanem i Gudz sandhed fuldwitterligt, att for:ne Jens Haalst haffuer standitt paa closteritt inde i hans stuffue och bekientte, att Niels Taameßen icke alleneste haffuer faatt faar aff hanem, men baade faar och lam aff dem, suin och griser, gies och gießlinge, koren och andett mere, och dett wid høyeste eied bekræfted, huilckett Jens Haalst benegtid, att hand aldrig haffuer faatt entten faar [24v] eller lam aff hanem, wden dett haffuer weritt imod hans willige, som scheid er. Parternne tings winde begerendis. [1

Suend Jensenn i Nestuid med kalsmend Anders Jacobsenn ibidem och Niels Pedersenn i Ladbye, de himlede effter lougenn att haffue giffuitt Mogens Per[sen] i Kalbye loligge warsell for 7 daller, som hand hanem schiuldig er for løffte, som hand haffuer ragtt haand for hanem till Lutze Kiøbenhaffns i Nestuid, som hans quindis kleder stoed i pantt for. Bleff forlagtt att betalle inden 15 dagge eller nam i hans boe att haffue. [2

Bleff Hans Dyer tilspurtt, om hand wille lade sig aff danne-
mend for lige med Hans Lauridtzenn om den affslett, hand haffuer och [*overstreget* pløigning] begangitt och affpløigning effter

tings windis widere indhold, huor till hand suaride negh, att hand sig icke wille lade forlige. [3

Fremkom Hans Iffuersenn i Ladbye, att efftersom hand med welb. landzdomers steffning er seteritt, och wantt wied eied och oprægtte tingre effter lougen, att nogen tid forleden en afftenn da sad hann, Rasmus Laack och Peder Smed i for:ne Peder Smes stuffue och drack, och waar de megitt druckett till samen. Da om afftenen dett waar mørtt, kom for:ne Rasmus Laakis hustrug [*overstreget* wden] ind ad dørenn och [*overstreget* raabed paa] sin mand, bad hanem kome hiem, sagde, dett er icke mange quinder, der holder |25r| saa tidz afften paa gaeden och bier effter deris mend. Da sagde Peder Smed, der schulle fare en deffuell i saadan zakremensche teffuer, de burde att stubes til kagen. Siden [*udprikket* gick hun ind i stuffuen och] spurde <hun>, om hand mentte hinde der med, da suaride hand atter, der burde att fare en deffuell i din zakremensche teffue, du burde att stubes till kaggen och est icke den mand werd, du haffuer. Och icke hand hørde, att for:ne Rasmus Laakis hustrugh gaff Peder Smed nogen aarsagge till samme schielden, hand sagde hinde till, men sagde till Peder Smed, I komer ilde fra dj ord.

Elße, Hans Iffuersens hustrug, wantt effter lougen ligge ord fra ord, som hindis huosbunde omwundit haffuer.

Niels Pedersen i Ladbye wantt wied sinn høyeste eied ligge samme ord, som for:ne Hans Iffuersen och hans hustrug omwundett haffuer, huileke forskreffne winde och ord for:ne Peder Smed wid sin eed benegted icke wiste att haffue sagtt, thj hand waar saa drucken, hand kunde huerken gaa eller staa, och der for wdenn berette, att hand icke wiste nogett med for:ne Raßmus Laakes hustrug andett ind dett, som erligtt, christeligg och tilbørlig kand were i alle maader. [4

Lauridtz Jensen i Øffuerup med kalsmend, som ere Madz Ipsenn och Anders Hansenn ibidem, de himlede effter lougen att haffue giffuitt Søffrenn Andersen i Ladbye lolige warbell for 9 daller, hand hanem schiuldig er. [5

Och waar dett i dag fierde ting, Rasmus Laack paa sin egen och hustrugs wegne haffuer schutt deris schusmaall till mennige birkemend och alffmue, och ingen giennelle der paa giortt er. [6

|25v| Dreffft. Hans Dyr i Grimstrup med itt sortt wierlam, itt stycke aff dett wenstre øre, itt sortt blisett, itt stycke aff dett wenstre øre, enn hiuling wnder i dett høyre, bege wrtt for 2 mk. <Tilføjet sen. Huilcke for:ne lam Hans Dyr berette, att de døde for hanem, som hans naboer er witterligt.> [7

Dømptt imellum Hans Lauridtzen och Hans Dyer i Grimstrup. [8

|26v| Thaarsdagenn denn 14. januarij 1633.

Aattemend. Peder Hansenn i Ladbye, Søffren Andersenn ibidem, Lauridtz Krauße i Øffuerup, Rasmus Glarmester i Lillenestuid, Mortten Nielsenn ibidem, Anders Jørgensen i Wrisløße, Jens Fønboe i Haalsted och Jørgen Olsen i Ladbye.

Niels Pedersenn i Lanskragh i Santte Peders sogen i Slagelße wdj dagh for rettenn kiende sig fuld och fast wid tuende gillinger, som hand haffuer funden i Wrisløße, denn første huos Peder Andersenn, som er rødstiernitt och er brentt med hans brende, denn andenn huos Anders Olsenn ibidem, som er sortt stiernitt illigemaade och saa brentt med hanns haarße jeren, huilcke er hanem tiuff frastaallenn. Der imod berette for:ne tuende mend, att de haffuer bytt denem samme tuende heste till aff en personn, som loed sig kalde Niels Jørgensenn och haffde hiemme i Fyenn, som for denem sagde, att hand kiøbtte denem paa Ringsted gaede, och haffuer de der paa ligkiøb och ligkiøbswinde, huilcke deris naboer, nemlig Anders Jørgensenn, Hans Rasmusen, Olle Jensenn, Søffren Per[sen] ibidem, sampteligenn wantt, att de waar offuer werendis samme tid, de kiøbtte denem.

Da fremkom tuende hans naboer, nemlig Hanß Jensenn och Lauridz Nielsenn i for:ne Lanskragh, sampteligen lagde deris hender paa |27r| samme tuende heste och soer wid deris høyeste eied, siell och ßalighed, att den sortt stiernid gilling er for:ne Niels Pedersens rette hiemføde quegh, och den rødstiernitt er hans rette kiøbtte kiøb, och begge brentt med hans jeren, som hand och saa der med hellitt, huilcke er hanem tiuff fra staallenn och icke i andre maade hanem fra komenn.

Och der forwdenn beplegted for:ne Niels Pedersenn sig, att der som for:ne tuende mend nogen tid kand forschaffe hanem

samme tiuff, som haffuer saaltt denem bemeltte tuende hester, att hand da paa sin egen bekaastning will lade hanem rette, denem wdenn ald bekaastning, saa hand icke schall wndgaae sin rett, som en tiuff tilhører. [9

Knud Jensenn, faagitt paa Olstrup, med kalsmend, nemlig Rasmus Olsen i Dysted och Peder Jespersenn ibidem, de himllede effter loughen att haffue giffuitt welb. frue Sidsell Pasbierig till Sparisholm med sinn laug wergge for Sparisholms portt lorige warsell for winde att paa hørre, saa och Peder Jørgensen ibidem, om hand der till nogitt will haffue att suare.

Der imod, føren windenne fremkom, bleff for:ne Knud Jensenn tilspurtt, om nogenn winde i samme sagh er førtt, som kand were i moed dj winde, hand nu i dagh agtter att føre, huor till hand suaride, att endnu ingen winde er førtt andlanggende den gaard, hand nu i dagh agtter att føre winde om.

Da fremkom Peder Jensenn i Dysted, wantt wied eied och opragtte fingre effter loughenn, att den gaard, hand nu paa boer, haffuer ligett till Olstrup |27v| gaard i sextenn aar, och ydermere wantt, att wngefer for en sex aar sidenn da stoed samme gaard øde, och da brugtte en mand wid nam [!] Heming Hus, som da boede i Dysted i ett hus, samme jord paa itt aars tid, och siden bleff lagtt till gaarden igienn, som denn nu tilliger, som bemeltte Peder Jensenn iboer.

Hans Fønboe wdj Olstrup wantt wied høyeste eied ligge ord fra ord, som for:ne Peder Jensen omwunditt haffuer. Der effter tings winde begerendis. [10

Suend Jensen i Nestuid med kalsmend, som ere Olle Lauridsenn och Laurids Hansenn i Ladbye, de himllede effter loughen att haffue giffuitt Mortten Søffrensenn i Ladbye lolige warsell for windisbyrd att høre och dom att liede, saa och Olle Per[sen], Jørgen Kremer for deris sandhed stendige att were.

Da fremkom Olle Per[sen] i Ladbye, wantt effter loughen, att nu forgangenn i aar de saade baaghuede, da leffueritt Morten Søffrensenn hanem en schepe baaghuede, som hannd schulle andworde for:ne Suend Jensenn paa regenschaffuitt, for huis hand waar hanem schiuldigh, som hand haffde faatt warsell for, huilckett baaghuede hand leffueritt hanem. Och ydermere wantt, att hand titt och offte haffuer krefftt $\frac{1}{2}$ pund biug aff

hanem, som hand waar Suend Jensenn schiuldig, da haffuer hand suarid, att hand wille selff talle med hanem der om.

Dernest |28r| fremkom Søffren Andersen i Ladbye, wanntt, att dett hanem witterligt er, att for:ne Suend Jensen bekom samme schepe baaghuede, och hænd och saa haffuer kraffd dett aff hanem.

Mortten Jensen wantt ligge saa, att hand titt och offte haffuer kraffd hanem samme $\frac{1}{2}$ pund biug, da haffuer hand suarid att wille selff talle med Suend der om och dett icke benegted. Suend Jensen der effter tingswinde begerendis. [11

Jacob Pedersenn paa Jens Haalenders wegne wdj Nestuid med kalsmend, som ere Zakeris Christoffersen och Mogens Jørgensen ibidem, de himllede effter lougenn att haffue giffuitt Hans Rasmusen och Jep Nielsen i Wrisløbe lolige warsell for 14 mk., de hanem schiuldig er for enn tønde øell, Niels Pedersenn for fisch 12 sch., for hør $15\frac{1}{2}$ mk. [12

Same kalsmend himllede paa Rasmus Treschomagers wegne att haffue giffuitt effterfølgende lolige warsell, for huis de hanem schiuldig er, som er [i] Kalbye Niels Hansen 3 dlr. 12 sch., Niels Mogensen i Risløff 2 dlr. 8 sch., for Suend Andersen 4 dlr. 1 mk., Hanns Nielsenn 4 dlr. 1 mk. [13

Hederlig mand Christen Clemesen Forstandere med kalsmend, nemlig Rasmus Per[sen] och Jørgen Høgh i Lillenestuid, de himllede effter lougen att haffue giffuitt Søffren Madsen och Jenns Haalst i Lillenestuid lolige warsell till dom och spørmaall, andlangende huis regenschaff |28v| som Søffren Madsenn imod Niels Taamesenn haffuer, som er først en handschrift paa 13 daller, huilcken hand formener den saa lolige icke att were, i dett att den wdschraffuitt nogen bogstaff, och till med effterdj samme quitanse paa for:ne 13 daller, som hand hanem haffuer laantt till Sante Mickels dagh, er dagteritt selff samme dagh, som for:ne Søffren Madsens wdgiffne handschrift paa 29 daller, formener hand samme quitanse icke att kunde forstaas om de penge, i handschriftten om røres, men schulle forstaaes, om huis hand hanem schiuldig waar, føren [rettet fra siden] hand dett rette breff bekomitt haffuer, om schiøntt samme quitanse kunde kiendis for rigtig att were, effterdj der findis i den <wd>schraffuitt. Der till suaride Søffren Madsen, att hand icke haffuer entten

selff eller ladett nogitt wdschraffue i samme handschriftt, och soer wid høyeste eid, ßiell och salighed, att hand bekom den ßedell paa de 13 daler, siden hand wdgaff den paa de 29 daler.

Da effter forstanderens saa och Søffren Madsens begering bleff wd meltt aff tingett fiere mend, nemlig paa forstanderens side Peder Lauridsenn i Haalsted och Mortten Nielsen i Lille-nestuid, saa och Anders Jørgenn[sen] och Jep Andrisen i Wrisløße, som denem schulle enne wenligen och well forligge offuer rigtige rede och regenschaff med huer andre och att møde her i Closters borgestue nu paa løffuerdagh først komendis. [14

|29r| Endnu med kalsmend, nemlig Lauridz Hansenn och Powell Pedersen i Haalsted, de himllede effter logen att haffue giffuitt Jep Naall i Haalsted lolige warsell for welb. landzdomers dom och affschede att paa høre andlangende hans hus, hand iboer, att hand der effter kand wide sig att rette. Waar her wdj moed i rette møtt for:ne Jep Naall och till welb. landzdomers dom suaride och formentte sikh icke att haffue forbrutt samme hans hus, epterdj hand i rette och tilbørlig tid haffuer ytt och giffuitt schollen sin retighed aff samme hus och der huos om den leglighed agted widere øffrighed att søgge. Partterne der epter tings winde begerendis. [15

Endnu kalsmend, nemlig Niels Pederßenn och Niels Schreder i Wrisløße, de himllede effter lougenn att haffue giffuitt Anders Olsen i Wrisløße lolige warsell till dom att liede andlangende itt peretre, som er omwundett att schall haffue staaed i hans haffue, huilekett hand imod trygge windisbyrd wid siell och sallighed haffuer benegted sig aldrig der aff att haffue wist aff att sigge, formentte, hand der for bør att straffis ßom en men-eeder och bør att bøde hans 3 mk. som for andett whiemlitt. Bleff optagen till dombs enn maanitt. [16

|29v| Christenn Knudßen i Heßett med kalsmend, som ere Anders Lauridßenn och Niels [rettet fra Anders] Per[sen] i Ladbye, som Rasmus Laack himllede for, de himllede effter lougenn att haffue giffuitt Anders Jiude i Øffuerup lolige warbell till dom att liede andlangende, huis ord hand hanem paa Gißelfeld birketigh haffuer tilsagtt och hanem for rettenn løgtted, formener, hannd bør hanem dett offuer att beuiße eller och saa tagge samme ord i sig igien, der for wden bøde sinne 3 mk. [17

Peder Eßkelsen [*rettet fra Eßpelsen*] wdj Stenbeksholm paa Jenns Haalstis wegne i Lillenestuid med kalsmend, nemlig Jens Christensenn och Rasmus Lauridsen i Lillenestuid, de himllede effter lougen att haffue giffuitt Niels Taameßen paa Herluffsholm med sinn laugwergge lolige warßell for winde att paa høre och dom att liede, saa och Christen Clemesen, om hand der till will haffue nogitt att suare.

Endnu kalsmend, som er Olluff Haarleger, Rasmus Lauridzen himllede paa Powell Lauridsens wegne, de himllede effter lougenn att haffue giffuitt effterfølgende lolige warßell for deris sandhed stendig att were, som ere Hening Suarer i Lillenes-tuid, Daniell Huger, Hening Søffrenßen, Inger Hugers, Jep Haalst och hans quinde, Søffren Madsen och hanns hustrug, Margrette Haalstis sammestes.

Da fremkom Hening Suarer i Lillenestuid, wantt wied |30r| eied och opragtte finge effter lougen, att wngefer for $1\frac{1}{2}$ aar sidenn Hans Schreder, som boede i Lillenestuid, laa paa sitt yderste och ßotte Bengh, da kom Jens Haalst i Lillenestuid till hanem, klagitt och lyste effter 3 lam, som hanem waar tiuff frastollen, och sagde, hand haffde spurtt, for:ne Hanns Schreder schulle haffue aggett denem till Minditt for Niels Taameßenn, och bad hanem, att hannd med Daniell Huger wille gaa till Hans Schreder och forhøre samme ord hoß hanem, huilckett de och saa giorde. Da, som de kom ind till hanem, da suaride hand och soer paa høyeste eied, att hand aagh tregh lam till Karebeksminde for for:ne Niels Taameßen, och hand loffuid hanem der for 12 sch., dogh hand icke fick pengenne, och samme lam taagh de i Jens Haalstis gaard. Da tilspurde de Hanns Schreder, om Jens Haalst waar hiemme samme tid. Hand suaride, att de saa huerken Jens Haalsts hustrug eller nogen faalck i gaardenn. Aff samme lam fick Niels Taamesen Hans Schreder 2 att bere till waagnenn, men hand sell bantt dett trede, saa kom hand selff med dett. Och siden de kom tilbage och sagde Jens Haalst diße ord, da suarid[e] hand och sagde, Gud bedre mig fatig mand, huor schall ieg bere migh ad, ieg kand icke binde mig wid hanem, effterdj kaasterne er bortte. Da sagde Hening, kand I icke schille Eder aff med hanem. Da sagde Jens Haalst, Gud bedre mig fatig mand, ieg haffuer wnde koer och er hanem

enn hel haab schiuldigh. Huor till Niels Taameßenn suaride, att hand icke loffuid Hans Schreder nogen pengge, men Dirick schulle betalle hanem der for, och der huos berette, att samme lam waar første aars affgrøde aff tuende faar, hand kiøbtte aff Jenns Haalst.

|30v| Daniell Huger och Hening Søffrensen i Lillenestuid wantt wied eied och opragtte fingre effter logen lige ord fra ord, som for:ne Hening Suarer omwundett haffuer.

Inger Hugers wdj Lillenestuid wantt wied eied och opragtte fingre effter loughen, attj midler tid hun med sinn huosbunde waar att were i gaarde huos Jenns Haalst (for 6 eller 7 aar siden), da enn søndagh gick de med Jens Haalst, hans hustrug och Niels Taamesen till altters, da efftersom de kom hiem aff kirken, gick Jenns Haalst och hans hustrug op i byenn, och hun stoed i hindis kamer, da kom for:ne Niels Taameßenn till hinde och spurde, om hun wille haffue nogett koren till sin gris, da suaride hun negh. Sidenn gick hand henn och saa offuer lughen, om der kom nogen, gick saa tilbage och ind i Jenns Haalstis loe och taagh nogitt taarschid koren och bar paa loffted och lagde huos hans egett korenn, kom saa ner igien, gick atter till portten och saa sig for, gick der fra och i loenn och taag mere koren och gick paa loffted med dett. Der till suaride Niels Taameßen, att dett waar schielle aff hans egett koren, hand haffde turschett, som hand samme tid bar paa loffted till hans andett koren, hand haffde paa loffted.

Dernest frem kom Søffren Madsenn i Lillenestuid paa sin egenh och hustrugs wegne, wantt wid høyeste eied, siell och sallighed, att samme faar, som Jens Haalst haffuer kientt sig wid huos Niels Taameßen, er icke eldere ind fiere aar gamell nu tilkomendis, nar lam fødis, som er dett faar nu omtretis. Der till suaride Niels Taameßen, att samme faar haffuer faatt treghe gange lam i Jens Haalstis were, siden hand |31r| kiøbtte dett aff hanem, och itt lam huos Christen Møllere, i midler tid hand haffde dett i leie, och de tuende siste lam, som for:ne tuende faar fick, i midler tid Jens Haalst haffde denem i leie, denem saalde hand Christenn Møllere, och hannd om hiemelys dagh hentte denem i Jens Haalstis gaard med sinne egne heste och waagenn, och waar samme lam klipitt, føren hand hentte dem

aff Jens Holstis gaard. Der till suaride Jens Haalst och soer paa høyeste eied, siell och salighed, att hand aldrig haffuer saaltt Niels Taameßen entenn faar eller lam och icke heller nogen tid lied faar aff Niels Taameßenn.

Jep Haalst i Lillenestuid wantt wied eied och opragtte fingre effter lougenn ligge ord fra ord, som Søffren Madsen paa sin egen och hustrugs wegnne omwundett haffuer, och samme aar hand waar i gaarde huos Jenns Haalst, da bleff samme faar føtt och bliffuer nu tilkomendis, nar lam fødise, fiere aar gamell.

Endnu fremkom Christen Søffrensen i Nestuid, want wied eied och opragtte fingre effter lougenn, att nogen tid forledenn da kom for:ne Niels Taamesenn op till hanem och tilbød hanem itt lam, hand wille selle hanem, som waar smuck fitt, och sagde, hand haffde dett till Jens Haalstis i Lillenestuid. Da bad hand hanem, att hand schulle flj hanem ded op, da suaride Niels Taamesen, att Jens Haalst maatte indted wide der aff. For den aarsagge hand icke maatte wide dett, wille for:ne Christen Søffrensenn icke kiøbe det.

Hans Bøker i Nestuid wantt effter lougen wid sin høyeste eied ligge ord fra ord, som for:ne Christen Søffrenßen omwundett haffuer. Der till suaride Niels |31v| Taameßen och benegted wid sin eied, att hannd aldrig haffuer sagtt dj ord, att hand wille haffue dett dyllt for Jens Haalst, och der for:ne Jens Haalst bleff tilspurtt, nar hand bleff aff med forskreffnne faar, som nu omtuistes, huor till hand suaride, att hand icke rettere kand huße, ind hand bleff aff med dett i fioer effter Santte Mickels dagh. Och ydermere bleff till spurtt, om hand loligen til tinge haffuer lyst och lett effter samme faar, huor till hand suaride, att hand haffuer lyst effter dett huos hans naboer, som dett waar waanne att haffue sin waaning och gangh. Der till suaride Christen Clemesen, att effterdj Jens Haalst beretter, att samme faar er hanem tiuff fra staallenn, att hand da loligge bør att beuiße med tingbøgerne, att hand til tingge haffuer lyst och lett effter dett. Der thill suaride Jens Haalst, att hand icke er waanne nogen tid att fange igien, huis faar eller lam hand er bleffuen aff med, mentte fordj, att hand ingen goede kunde haffue affuid att lyße effter dett. Parterterne tings winde begerendis.

Optagenn till dombs till i dagh aatte dage. Och tilspurde birkefaagedenn for:ne Niels Taamesenn, om hand haffuer nogen ligkiøb och ligkiøbs winde, huorledis hand er komen till samme faar, huor till hand suaride, att hand till i dagh aatte dage wille føre winde, som er Christen Møllere i Lillenestuid och andre flere. [18]

|32r| Fremstoed Ingwor Pederßen i Risløff och taagge Jens Ingworßen i Ladbye i haand, gjorde och gaffue hanem itt euigtt, fast, trøg och wrøgeligt affkald, for huis arffue och godz som hanem arffueligen er tilfalden effter hans faeder Peder Ingworsen, som boede och døde i Risløff, disligeste huis hans broder Hans Pedersen arffueligen effter hanem tilfaltt, som hand nu fra Jens Inguorsen och till sig wnder wergemaall annamitt haffuer.

Illigemaade taagh Jørgen Pedersenn i Hiulebek paa sinn hustrugs Marenne Peders datters wegne for:ne Jens Ingworsen i haand, gjorde och gaffue hanem itt euigtt, fast, trøg och wrøgeligt affkald for ald, huis arffue och godz hun arffueligenn effter for:ne hindis s. fader er tilfaldenn. [19]

Dreff. Madz Jensenn i Kalbye med itt sortt werlam, merkitt enn rist i dett høyre øre, en schore wnder i dett same, axellmerke for paa dett wenstre. Wrderitt for 1 mk. [20]

Niels Pedersen i Ladbye med kalsmend, som ere Olle Lauridsenn, Niels Per[sen] ibid., som Peder Hansenn himllede for, de himllede effter lougen att haffue giffuitt Søffren Andersenn i Ladbye lolige warsell for 2 daler, hand hanem schiuldig er, huilckett hand schiød sig till rede och regenschab med hanem, Jens Ingworsen for nogen jord, hand fra hanem haffuer pløyed, huilckett Jens Ingworßenn benegtted icke att haffue giortt widere, ind som scheed er, |32v| dannemend denem der om forligtt haffuer. [21]

Wdj dagh trede ting schiød Hans Lauridzenn wdj Ladbye sitt schuttsmaall till meninge birkemend, om nogen wed hanem eller hans hustrug nogitt att beschiulde, att de da wille giffue dett tilkiende och icke en anden tied. [22]

Lans tings peninge Haalsted 12 sch. [23]

Rasmus Lauridsen, tienendis Jens Haalst i Lillenestuid, i dagh oplyste en lidenn graa hest, som hand fantt huos sin

huosbuns øgh wden for byenn, er brentt paa dett nermer laar, som haffde itt hionde hengd wnder bugen paa hanem, itt hoffuid laue och en hamppe grime paa, som kand were wngefer en aatte dage, sidenn hand kom till denn, huem som den tilhører, schall hand huos hanem findis. [24

[33r] Mandagenn denn 21. januarij 1633.

Aattemend. Peder Hansenn i Ladbye, Rasmus Pedersenn i Wrisløße, Jørgen Olsenn aff Ladbye, Chlaus Hansenn i Apenis, Madz Pedersenn i Wrisløße, Jens Jiude i Øffuerup, Jep Pedersenn i Gierdrup och Hans Andersen i Wrisløße.

Jørgenn Olsenn i Ladbye med kalsmend, som ere Peder Søffrensenn, Peder Hansenn himlede paa Hans Knudsens wegne, de himlede effter loughen att haffue giffuitt Jens Inguorsen i Ladby lolige warsell for 10¹/₂ mk., som hand er hanem schiuldigh. Forlagtt att betalle inden 15 dagge eller nam i hans boe och godz att haffue. [25

Peder Andersenn i Haaleße med kalsmend, som ere Niels Taamesen och Hans Andersenn ibid., de himlede effter loughen att haffue giffuitt Søffren Jensenn i Naabye lolige warsell for windisbyrd att paa høre, saa och Peder Møllere i Hensmølle, Niels Møllere i Haaleßemølle, Peder Madsenn i Kiøberup och Peder Ipsenn i Gierdrup for deris sandhed stendig att were andlangende dett schiffte, de wor wrderingsmend paa effter for:ne Søffren Jensens moeder. Disligeste himlede att haffue giffuitt Lauridz Nielsen i Nestuid lolige warsell for samme winde att paa høre, om hand der till [33v] will haffue nogitt att suare.

Da att winde fremkom Peder Møllere i Hens mølle, wantt wied eied och opragtte fingre effter loughenn, att huis hans medfølgere trende wrderingsmend her paa tingett den 17. decemb. nest forleden wundett haffuer om dett schiffte epter for:ne Søffren Jensens moeder, er hand och saa bestandigh, men huis tuist som er om de penge, Søffren Jensen kreffuer Peder Anderßen, wied hand indted aff att sigge.

Niels Møllere i Haaleßemølle, Peder Madsenn i Kiøberup, Peder Ipsen i Gierdrup wantt om forschreffne penge, ligge som Peder Møllere omwundett haffuer.

Och der for wden formentte Peder Andersen, att effterdj bemelte Søffren Jensenn haffde samme forskreffne arffue och godz inde huos sigh, och dj fick paa alle sider der aff baade reide peninge och godz, att hand da med ald rette haffde burt forlodis att tagitt samme peninge wd, om hand paa borsens wegne haffde nogen rett der till. Och der huos soer wid høyeste eied, att hand aldrig laantte penge entten aff for:ne Søffren Jensen eller hanns moeder.

Der till suaride Søffrenn Jensen, att hand icke tall om, att hand haffuer laantt pengenne aff hanem eller hans moeder, men den tid Peder Andersenn fick sinn hustrug med godz och giæld, da stoed samme giæld der inde, som hans foermand waar hans moeder schiuldig. Och icke Peder Andersen benegted, dett hand joe haffuer Niels Nielßens godz och arffue partt inde huos sigh. Och tilspurde Peder Andersen Søffren Jensenn, om hand wille benegted, att hand icke fick, huis dett rigister om-
[34r] formelder, till siellegaffue, som her inden tingett er lest och paaschreffuitt, huor till hanc suaride, att hand icke kand benegted dett att haffue faatt for, huis wmagge och besuering hand haffde for hinder, som hanem paa schiffed waar beuiligett, wndertagendis de 20 daller for studenne wiste hand indted aff och ey heller aff sengge dynen eller leredett. Och gaffue par-
tterne sig wnder dom med huer andr[e].

Optagen till doms enn maanitt. [26]

Hans Lauridtzenn i Ladbye med kalsmend, som ere Hans Knudsenn och Peder Søffrensen ibidem, de himllede effter logen att haffue giffuitt Olle Lauridzen i Ladbye lolige aatte dags uarsell for dom att liede andlangende hans stoelle staede i kir-
kenn saa och for hans schusmaall, om hand der till will haffue
nogitt att suare. [27]

Niels Hansen i Haalsted med kalsmend, som ere Lauridz Han-
senn och Pouell Pedersen ibidem, de himllede effter lougenn att haffue giffuitt Olle Andersenn i Ladbye lolige aatte dags warsell for 8 daller, som hand hanem schiuldig er, forme[n]tte, hand bør hanem att betalle inden 15 dagge. Forlagtt att be-
talle inden femten dagge eller nam i hans boe och godz att
haffue. [28]

[34v] Jep Naall i Haalsted med kalsmend, som ere Hans Bø-

dicker i Nestuid och Anders Bødicker i Fensmarke, de himllede epter loughen att haffue giffuitt hederlig mand Christen Clemesenn Forstandere lolige warsell for enn dom att laße [!] leße, paa høre och paa schriffue. Da bleff samme welb. landz domers dom och affsched for retten lest och paaschreffuid. [29

Christenn Clemesenn, forstandere paa Herluffsholm, med kalsmend, nemlig Lauridz Pedersen och Anders Schreder i Wrisløße, de himllede effter logenn att haffue giffuitt Rasmus Per[sen], Anders Olsenn i Wrisløße lolige warsell for winde att paa høre, saa och Rasmus Pedersenn i Wrisløße, Jørgen Stensenn, Olle Lauridsenn i Risløff och for:ne Jørgen Stensenn for sin sandhed stendig [at were] wid høyeste hiligenns [eied] effter loughenn, om hans huosbunde, Anders Olsenn i Wrisløße, icke sagde till hanem første gang, hand schulle til tingett att winde om dett pere træ, som omtuistis, att hand well kunde legge sinne fingre paa ting staaacken och suere, att hand aldrig fløtte dett træ, och der med menne ting staaacken och forbj gaae pergetred. Disligeste om hand treg wgers dagen der effter, der hand anden gangh i sagen wantt, icke haffuer hafft dj ord inden tingge, att hans huosbunde haffde hanem med hans med tienere forskreffne ord tilsagtt, som før er meltt. [35r] Och stoed for:ne Jørgen Stensen till wedermelle, Da tilspurde Christen Clemesen hanem, om hand wiede eied och opragtte fingre epter loughen forskreffne ord wille benegtte, da wille hand dett icke benegte, men sagde, huis hannd i den sagh haffuer wundett, findis well i tinghbaagen och tings windernne. Och serdellis om for:ne hans huosbunde icke haffde sagt samme ord till hanem, føren hand gick her wd till tingett, huilcke forskreffne ord hand wille icke suere till enttenn negh eller jae, men tau stille. Taagh der fore Christen Clemesen første ting till hanem, formedelst hand icke wille bestaa sin sandhed, och der forwdenn begerid aff hanem, att hand schulle med tuende dannemend ßette nøgagtig baaren for sig att bliffue tilstede till sagens widere wdragh, epterdj hand er enn fremede och spys kaarll, eller och att borgge for sig selffuer. Der imoed fremstoed for:ne Jørgen Stensen och begerede, att for:ne Anders Olsenn wille legge sinne fingre paa tingbaagen och suere wid høyeste eied, att hand [överstreget icke bad hanem, att hand]

⟨sagde, att⟩ hand kunde well suergge och der med mene itt andett træ, om hand wille. Och der med lagde sinn haand paa baagen, soer wid høyeste eied, siell och salighed, att bemeltte Anders Olsenn sagde forskreffne or till hanem och samme tid stoed i hans agerom i sinn gaard, att hand well kunde suere och menne itt andett træ och menne ting staacken, om hand waar wid tingett, huilcke forskreffne ord Anders Olsenn der imoed lagde sin haand paa tingbaagen och benegtted wid høyeste ed dett icke att haffue sagtt.

|35v| Endnu schollens kalsmend, nemlig Hening Suarer och Jørgen Høgh i Lillenestuid, de himlede effter lougen att haffue giffuitt Niels Olsenn, tienendis Morten Nielsenn i Lillenestuid, lolige warsell for sinn sandhed stendigge att were andlangende, huad hanem om samme peretræ witterliggt er. Da møtte hans fader Olle Pedersen i Wrisløbe och berette, att hand icke er anditt ind som itt baren och er wmyndigge, saa hand icke synderlig wed, huad hand schall winde, dogh loffuede, att hand i egen person till i dagh aatte dagge schulle møede och sin sandhed bestaae. [30

Same kalsmend himlede att haffue giffuitt Christen Møllere i Lillenestuid loligge aatte dags warsell for sinn sandhed stendigh att were andlangende dett faar, som nu omtuistis med Niels Taameßen paa Herluffsholm.

Da fremkom for:ne Christen Møllere, wantt wied eied och opragtte fingre epter lougenn, att nu i fioer forgangen effter Santte Mortens dagh en søndagh da kom Niels Taamesenn, nu werendis paa Herluffsholm, leiendis med tuende faar i ett reff i hans gaard, och haffde huer sitt merke, som hand sagde, hand haffde till Jens Haalstis, dogh hand icke saa, huor hand taagh denem, eller huor fra hand kom, och haffde dett enne faar itt hull paa øritt, dett andett waar dett, som Jens Haalst haffuer kiend sigh nu wid. Och tilspurde Hans Madzenn for:ne Christen Møllere paa sin huosbuns wegne, om Jens Haalst nogen |36r| tid haffuer weritt i hans gaard och lyst och lett effter samme faar eller ladett lyst eller lett effter denem paa [overstreget andre steder] wid nogen andre, huor till Christenn Møllere suaride, att hand well haffuer hørtt, att Jens Haalst wdj blantt sinne naboer haffuer lyst och leett effter faar, dogh hand icke wiste,

om ded waar dett, som nu omtuistes eller eye. Och der huos tilspurde for:ne Hans Madsenn hanem, om Jens Haalst nogen tid wid lyd och merke haffuer lyst och leett effter samme faar, som nu omtuistis, eller om hand nogen tid haffuer weritt i hans gaard och lyst effter dett, huor till hand suaride och soer wid høyeste eied, att huis hanem witterliggt i den sagh er, haffuer hand wundett.

Der for wdenn beklagitt Peder Eschesenn sig paa Jens Holstis wegnne, att Niels Taameßen icke alleneste haffuer staalitt dette faar fra hanem, som nu omtuistis, men ind och saa wngfefer for itt aar siden hand kom her ind paa cloesteritt, da leffueritt den goede mand Christenn Clemesenn Jens Haalst en gaas igienn med sinne egnne hender och formedelst stoer medynk, som Niels Taamesen haffde hanem tiuff fra staallenn. Och der huos soer Jens Haalst wid høyeste eied, att dett korenn, som Inger Hugers om wantt i dagh aatte dagge, waar Guds och hans egett korenn, och Niels Taamesen stall dett fra hanem. Der till suaride Hans Madsenn, att huis for:ne Inger Hugers winde er andlangende, er icke wden itt winde, och der till med winder hun icke, |36v| att hun saa, att hand taagh nogitt taarschitt korenn eller waar wid loen och saaed, huad koren hand taagh entten schielle eller anditt, dett hand formener. Der till suaride Peder Espeßenn [*rettet fra* Eskpeßenn, Eschpeßenn], att huis breffue och contragter som imellum forstanderen om Jens Haalst och Niels Taameßen gangitt och for reted er, formener hand, att de icke kand komme hanem till nogen hinder eller schæde i hanns lolige ßagh effter recesens formeling 14. cap. Men hand for alle breffue och tings winder bør att giffuis lölige kald och warsell, effterdj samme contragtt icke er foretid til tinge, som dett sig burde. Och der huos berette Hans Madsenn, att hand icke anderlis kand ind att forsuare Niels Taameßenn, saa witt hand kand giøre med logh och rett paa hans huosbuns wegnne, effterdj hand er hans fledføringh. Belanggende huis contragtt och regenschaff denem imellum gangitt er, formener hand, epterdj dett er giortt wdj gaatt faalckis och goede mens nerwerelße, som icke kand benegtis, men hand, dett wißeligen bør att stande wid sinn fulde magtt. Der till suaride Peder Eskesenn, att den tid samme breffue ere for retted, wiste Jens

Haalst icke saa mógitt aff Niels Taamebens tiuffuerj, som hand nu wed, och men, att contragtenn bør att were død och magtisløs, effterdj den er sceed paa stuffuen. Och begerede Peder Eschesenn, att Hans Madsen wille giffue hanem andsuar paa forskreffne gaas, |37r| som Niels Taameßen haffde staalitt fra Jens Holst, huor till Hans Madsen suaride, att der er gangitt contragtt om samme gaas med andett, denem imellum weritt haffuer, fornen paa sinn huosbuns wegnne, att den bør att staa wid sinn fulde magtt och den sag død och magtis[løs] att bliffue. Der till suaride Peder Escheßen, att hand nu i dagh er begerendis dom wdj sagenn och icke will føre flere winde, huor till Hans Madsenn suaride, effterdj dett er enn tuistige sagh, och der befindis denem haffuer weritt regenschaff imellum ep-ter der om opretted contragtis indhold, som endnu findis wca-seritt och wid sinn fulde magtt stander, och Niels Taamesenn beraaber sig paa, dett nocksom schulle befindis gaatt faalck witterligtt att were, hand haffuer hafft faar paa leie huos Jenns Holst, da paa dett hand icke med retten hastigh schall offuer illis, er hand paa retten och hans huosbuns wegnne enn maanis delationn i sagen begerendis, effterdj recesenn dett wdj saadanne tuistigge sagger tillader och beuiger, nuickett Jens Haalst soer och benegted wid høyeste eied, att hannd aldriq haffuer hafft nogen faar eller lam i leie aff Niels Taameßenn. Och berøffte Hans Madsenn sig paa flere winde att wille føre i saggenn och der for begerede delation, som er Peder Hegers quinde i Lillenestuid, Kierstene, hindis sønn Madz, saa och birkefaageden Hans Schiøtte, och wiste icke flere att føre. Der till |37v| suarede birkefaagden, att effterdj scholens fuldmegtig beraaber sig paa, att hand schall winde i saggen, waar der forre begerendis, att der maatte en anden domer settis i hans sted, som kand dømme i sagen, saa will hand giernne winde, huis hanem witterligtt er. Der till suaride Hanns Madsenn paa sinn huosbuns wegnne, att huis winde hand agtter att føre i saggen, schall bliffue lolige kalditt for, och deßforinden schall bliffue till forornid en domere i saggen, som der paa kand senttere och forhøre winde.

Partterne tings winde begerendis.

[31

Olluff Dirickesen i Tiffuelße med kalsmend, nemlig Søffren

Pedersenn och Jens Jacobsen ibidem, de himllede effter lougen att haffue giffuitt Jens Andersen i Tiffuelse lolige aatte dags warsell for 24 daller, som hand hanem schiuldig er, och en tønde rug, som hand med Niels Andersen haffuer loffuid och goed sagtt for hanem till Niels Christensenn for saar och schae,de, hand hanem giortt haffuer. Der till suaride Jens Andersen, att huis de 12 daller er andlangende, will hand inden femten dagge er forgangen, om de will lade hanem wide om afften tilforen, betalle med sølff eller pening eller och saa andre goede ware. Forlagtt att betalle inden 15 dagge. [32

[38r] Jens Andersenn i Tiffuelße med kalsmend, som ere Niels Andersen och Jens Christensen ibidem, de himllede effter lougen att haffue giffuitt Niels Christensenn i Tiffuelße lolige aatte <och 14> dags warbell for winde att paa høre andlangende dett slagsmaall, denem imellum weritt haffuer. Der till suaride for:ne Niels Christensen, att hand icke wed hanem nogett att suare, effterdj dett er enn forligtt sagh. Der till suaride Jens Andersen, att hand icke kand benegted, att de joe der om er forligtt, och will holde och effterkome sinn contragtt, och for:men, att hand icke kand fornegtis sinne winde i den sagh att føre effter lolige kald och warsell paa dett [*udstreget* hand kand lade sin]. Och icke bemelte Niels Christensenn benegted, att hand joe taagh en tiuffue och løb effter Jens Andersenn med, dogh hand icke wiste, huem der aatte denn.

Disligeste himllede att haffue giffuitt Niels Andersen i Tiffuelße lolige warsell for sin sandhed stendigge att were, som samme tid waar huos, der klamerien begyntis, saa och Hans Andersenn i Baffuelße. Och formentte for:ne Niels Christensenn, att der icke burde nogen winde stedis till forhør i den sagh, effterdj den er forligtt, huor till birkefaageden suaride, att effterdj Jens Andersenn icke fra gaar contragten, men den loffuer att will effterkomme och ey siger sikh nogen der med att will till der med, da torde hand icke andett ind att [38v] stede samme winde till forhør effter lolige kald och warbell.

Da fremkom Hanns Anderßen i Baffuelße, wantt wied eied och opragtte fingre effter logenn, att wngefer en aatte dage for helemys nu sist forledenn aar paa Nestuid gaede kom hand

till Niels Andersenn, Jens Andersen och for:ne Niels Christensenn paa Nestuid gaede och ynsched denem en goed afften, och de aagh wd aff byenn, och hand fortøffuid lidett tilbagge, saa red hand strax effter oc naade denem wdenn Ringsted portt wid slußen wid hiørnid paa gierdett. Der holt Niels Andersen der, och hand spurde hanem ad, hui løffuer hinne 2 saa, da sagde Niels Andersen, rentt fast och tag fred, huilckett hand och saa gjorde. Da løb Niels effter Jens AnderBen med enn tiuffue i haandenn, och icke hand saa, Jens Andersen haffde nogitt i sinn haand. Da som de kom op till gierdett, føren hand naade denem, fick Jens tiuffuen fra hanem och slaagh Niels Christensen, saa hand styrtte paa jorden. Siden waar hand med att føre hanem till mester Philipus Badscher i Nestuid, och hand slaagh hanem 2 eller 3 slag, siden hand faltt paa jorden. Och ydermere wantt, att den tid hand kom først till [Niels] Andersen, da laa hans tiuffue i waagnenn huos hanem, och i midler tid løb hand effter Jens Andersen med en anden tiuffue.

Dernest fremkom Hans Schaaningh i |39r| Tiffuelße, wantt wiedzied och opragtte fingre effter logen, att wngefer for en fem aar siden da waar en partt schollens bønder i Tiffuelße schoff att schulle hentte nogett smaa brende, de haffde kiøbt, da bød for:ne Niels Christensen Jens Andersen an att wille brydis med hanem. Da sagde Jens, slar ieg dig om, da bliffuer du wred. Siden brød Jens hanem treg eller fiere gangge om kuld, saa bleff Niels wred, taagh en øxe, slaagh till enn pigge med denn, som sad och loe aff hanem. Siden de gick hiem och kom wden schoffuen, taagh Niels en kniff, søgtte Jens Andersen, saa hand ner haffde slagitt hanem i hiell med denn, haffde hand och Lauridz Duffue icke komid imellum.

Dernest fremkom Laurids Duffue, wantt effter lougenn ligge ord fra ord, som for:ne Hans Schaaning om wundett haffuer.

Partterne tings winde begerenddis her effter. [33]

Lauridz Duffue med for:ne kalsmend himlede att haffue giffuitt Marene Jepis i Tiffuelße lolige aatte dags warsell for 3¹/₂ mk. och enn smør aattingh saa goed som 8 sch. Forlaggt betalle inden 15 dagge. [34]

Dreff. Jens Haalst i Lillenestuid en liden graa hest [rettet

fra gillingh], brennt paa dett nermer laar, som med itt es, wrderitt for 10 mk. och haffde itt gamell hynde och mille paa. [*Sen. tilføjet* Er helitt och annamitt aff Niels Olsen i Lillerøtinge.] [35

[39v] Mandagenn denn 28. januarij ano 1633.

Aattemend. Peder Hansen i Ladbye, Anders Rasmusen i Øffuerup, Peder Hansenn i Haalsted, Alben Nielsenn i Wrisløbe, Peder Drucken i Lillenestuid, Rasmus Schreder i Wrisløbe, Olluff Lauridsen i Ladbye och Niels Pedersen i Ladbye.

Peder Olsenn och Willadz Mickelsenn i Nestuid de himlede effter logen att haffue giffuitt effter følgende lolige warsell, for huis de hanem schiuldig er, som er Søffrenn Madsen i Lillennestuid penge 13 mk., Claus Madsen ibid. for 4¹/₂ mk. Forlaggt att betalle inden 15 dagge. [36

Lauridz Andersenn i Kiuße med kalsmend, som ere Peder Morttensenn och Hans Andersen i Wallenswid, de himlede effter loughen att haffue giffuitt Hans Iffuersenn i Ladbye lolige aatte dags [warsell] till dom att liede andlangende en kalffue, som hannd haffuer kientt sikh wid i Wallensuid huos enn mand wid naffuen Hans Jensenn, och formener hand icke haffuer hellitt sig den till saa lolige, som dett sig bør, formener, hand der wdj haffuer begangitt heruerk, disligeste om hand icke den paa steden igien bør att indføre.

Waar her wdj moed i rette møtt for:ne Hans Iffuerßen och tilspurde Hans Jensenn i Wallensuid, om hannd wille legge sinne fingre paa tingbaagen och bede [40r] sig till Gud hielp paa hans siell salighed, att dett er Gus och hans egenn kalff, och om hand will kiende sikh wid denn. Disligeste om hand icke tilspurde hanem, om hand wille føre samme kalff till Flackebierigs heridz ting, att hand der kunde helle hanem, och om hand icke suaride negh och gaff hanem loff till att maatte tagge denn hiem. Der till suaride for:ne Hans Jensen, att hand icke kiender sikh wid samme kalff, men den tid Hans Iffuersenn med sitt selfschaff kom till hanem och spurde effter samme kalff och begerede, hand maatte see denn, da suaride hand och sagde jae, wiste denem ind att see denn och sagde till Hans Iffuersen, att hand well maatte tagge den med sikh, om dett

waar hans. Och beraabte Hanns Iffuersen sig paa windesbyrd att wille føre. Optagen till dombs enn maanitt. [37]

Erick Morttensenn paa Herluffsholm med kalsmend, som ere Rasmus Hansen och Niels Andersenn i Wrisløße, de himlede effter lougen att haffue giffuitt Niels Fønboe i Risløff, Suennd Andersenn och Olluff Lauridsenn samestes lolige aattedags warsell till dom att liede andlangende taappen aff enn felde, som de haffuer hiemførtt i deris boligge i Stensschoff. Formener, de derforre bør att bøde som for andett whiemllitt.

Waar her wdj moed i rette møtt for:ne Suend Andersenn och Niels Fønboe och benegted, att de icke haffuer hiemschoffuitt nogitt widere, ind som de haffuer hafft forloff till. [38

|40v| Hans Andersenn i Wallensuid med kalsmend, som ere Peder Morttensenn och Mortten Hansenn ibidem, de himlede effter lougen att haffue giffuit Jep Lauridsenn i Ladbye lolige warsell for 2 mk., hand hanem schiuldigh er i nogett gaardfeld, huilcken giæld for:ne Jep Lauridsenn wid sinn eied benegted, att hand icke er hanem nogett schiuldigh. Der till suaride Hans Anderßenn, att hand nu icke will begere widere aff hanem. [39]

Bleff tilltagitt fiere mend, som schulle synne och erfare, huis grenne der er affstiffuitt i Ladbye dynne, Closterschoffuen, Lillenestuid mark och Guderup holmme, och dett giffue beschreffuitt til tinge, som de will andsuare och were bekientt. Formand Mortten Lafaagitt i Lillenestuid, Peder Hansen i Ladbye, Olle Lauridsenn i Ladbye, Jep Pedersenn i Wrisløße och Rasmus Rasch i Haalsted. [40]

Drefft. Hans Lauridsen i Grimstrup ett brunschimlett øgh, itt lidett styke aff dett hyre øre, en rist offuen i. Wrtt for 12 mk. [*Sen. tilføjet* Ytt penge.] [41]

Jens Hansenn i Risløff en blacked hest, er tuestiftt paa begge ørenne och rist i staampen. Wrtt for 1 $\frac{1}{2}$ mk. [*Sen. tilføjet* Berette, att ded døede.] [42]

Nock itt sortt øgh, en ristning i dett wenstre øre. Wrtt 1 $\frac{1}{2}$ mk. [*Sen. tilføjet* Ti[1]hørde Søffren Brøgers suoger i Ladbye.] [43

|41r| Olluff Lauridsenn i Ladbye med kalsmend, som ere Niels Pedersenn, i rette [?]. [44]

Jep Naall i Haalsted lyste effter fiere styker faar, alle sort-

te och de tuende blißett, er dett enne itt lam. Merkitt schaaren aff dett høyre øre, rist i staampenn och enn bore i dett samme och en schoere wnder i dett wenstre øre paa de tuende elste, och bleff de bortte sidenn nytt aars dagh. [45]

Ere wdmeltt aff tingett effter Hans Lauridsenns begering Olle Pedersenn i Ladbye och Peder Hansenn i Haalsted, effter Olle Lauridsenns begering Peder Hansenn i Ladbye och Rasmus Lauridsen ibidem saa och Anders Rasmusenn i Øffuerup epter birkefaagedens befaling, som schulle enne och forligge denem om, huis trette denem imellum weritt haffuer andlangende stollestade i kirken, och huis de gjorde der i schall were, och der paa gaffue denem deris hender.

Da indkom forskreffne mend och sampteligen affßagde for retten, att de haffuer forskreffne Olle Lauridsen och Hans Lauridsenn wenligen och wel forligtt, och huis sagger denem hid indtill denne dagh imellum weritt haffuer, schall were død och magtis[løs], och Olle Lauridsen att staa i sitt stollestade effter birkefaagedens dom och Hans Lauridsen den fieremand i stollenn, och siden rett om kring byenn epter for:ne dom. Och huilcken aff parterne, der opbryder samme forligelse, [41v] schall giffue till schollen en stud, faagden itt hoßeklede, de fem 1 tønde tyst øll och 4 retter mad och nu strax ennhuer till øls penge 3 mk. [46]

Mandagenn denn 4. februarij.

Aattemend. Peder Hansenn i Ladbye [*tilføjet* NB], Jens Fønboe i Haalsted, Lauridz Nielsen i Apenis, Laurids Drucken i Øffuerup, Hans Nielsenn ibidem, Jep Nielsenn i Wrisløße, Jens Hansenn i Risløff, Olluff Lauridsenn i Risløff, Olluff Haarleger i Lillenestuid.

Jens Fønboe i Haalsted och Hans Rasmusen ibidem, som Niels Olsenn himllede for, de himllede effter lougen att haffue giffuitt Jep Naall i Haalsted lolige aattedags warsell till dom att liede for 2 daller, hand hanem schiuldig er for hans suaager, som hand haffuer loffuid for, formentte, hand denem inden 15 dagge bør att betalle. Inden 15 dagge. [47]

Laurids Lauridsenn och Jørgen Hansenn i Nestuid de himllede effter logen att haffue giffuitt Jens Hansenn i Risløff lo-

lige 8 dags warsell for 6¹/₂ daller, hand hanem schiuldig er for enn hest, som hand aff hanem kiøbt haffuer. Sette wdj rette, om hand icke bør att betalle indenn 15 dage, med huis der paa andwentt er. Bleff forlagtt att betalle inden 15 dage. [48

|42r| Peder Madsen i Kiøberup med kalsmend, som ere Espen Jensenn och Jørgen Hansen ibidem, de himllede effter lougen att haffue giffuitt Hans Nielsen i Risløff lolige aattedags warsell for 13 daler, Niels Fønboe 6 mk., Ingwor Per[sen] 5 daller, Hans Schreder 1 daller, Niels Dues 6 daller, Jørgen Brae Nielsen 2 dlr. Sette i rette, om de icke bør att betalle hanem inden femtten dagge och sette wdj *rette* [?]. Bleff forlagtt att betalle inden 15 dagge. [49

Hans Madsenn Schriffuer paa Herluffsholm paa Niels Lafaags wegnne samestes de himllede effter lougen att haffue giffuitt [*overstreget* Lißeb] kalsmend, Olluff Haarleger och Rasmus Hansen i Lillenestuid, de kalde Lißebett Kaakis i Nestuid, lolige 14 dags warßell for winde att paa høre.

Endnu tuende kalsmend, nemlig Laurids Schreder och Niels Saxenn i Apenis, de himllede epter lougenn att haffue giffuitt Jens Christensenn i Apenis lolige warsell for sin sandhed wid høyeste hilligens eied stendig att were, om for:ne Niels Lafaagitt nogen tid haffuer forhindritt hanem her paa tingett, att hannd icke maatte winde sin sandhed i den sagh om Laurids Bunde, eller om hand wiste widere der i att winde, ind som hand den 5. nouemb. sist forleden wundett haffuer.

Da fremkom for:ne Jens Christensen, wantt wid sinn høyeste eied, siell och sallighed, att huis hanem witterligtt er i den sagh, haffuer hannd wundett, och som hand haffde wdwundett, løb Niels Christensen frem for hanem och støtte hanem till side, <och icke hand klager paa hanem i nogen maader.> Tings winde der effter begerendis. [50

|42v| Hans Madsen paa Herluffsholm med kalsmend, nemlig Lauridz Schreder i Apenis, Niels Saxen himllede paa Knud Hegers wegnne, de himllede effter lougen att haffue giffuitt meninge Apenis mend, till schollen ligendis, lolige aattedags warsell for restans, de schiuldig er effter enn restans widere formeling, som her inden tingett er lest och paaschreffuitt. [51

Endnu schollens kalsmend, nemlig Heningh Suarer i Lille-

nestuid och Niels Wdrider paa Herluffsholm, de himlede effter logenn att haffue giffuitt Jens Haalst i Lillenestuid lolige warsell for windisbyrd att paa høre, Inger Hegers, Jep Haalst och hans quinde, Søffren Madsenn och hans quinde, Hening Suarer, Daniell Huger, Heming Søffrensen saa och Christen Søffrensen och Hans Bødicker i Nestuid lolige 14 dags warsell, som till foren i sagen wundett haffuer.

Saa och kallede effterschreffne for deris sandhed her om stendig att were och wdj rette lagde welb. lansdomers steffningh, dagteritt Ringsted den 1. febreuarij 1633, formelendis: Christen Clemesen haffuer tiltalle till Hanns Schiøtte i Lillenestuid, birkefaagitt, for hans sandhed stendig att were, om hand icke den 13. febreuarij waar med att forligge Jens Haalst och Niels Taamesen om altt, huis denem hid till den dagh imellum haffde weritt baade effter handschriffter och wdenn hand- |43r| schriffter, indted wndertagendis i nogen maader, disligeste om dett hanem icke i Gus sandhed fuld witterligtt er, att for:ne Niels Taamesen haffuer hafft faar paa leie huos Jens Haalst, saa och om for:ne Niels Taamesenn icke for nogen tid forleden haffde huos hanem weritt och beklagede, att Jens Haalst icke wille lade klipe itt lam, som schulle were affgrøde aff itt hans faar, som huos for:ne Jens Haalst schulle were satt paa leie, efftersom hand berette att schulle were med Jens Haalst for-enitt, att Jens schulle haffue wldenn, melcken och nogen penge om aaritt, och Niels Taamesen alleneste affgrøden. Disligeste om Hans Schiøtte icke samme tid sagde till Niels Taamesen, att dersom Jens Haalst icke effter deris foreningh wille lade klipe lamitt, da kunde Niels Taamesenn slagtte dett och sla schindett med wldenn paa hans wegh.

Da waar her wdj moed i rette møtt for:ne Hans Schiøtte, suaride, att hand icke tør sig wnderstaa att winde i samme sagh, føren hand bliffuer loligen tilfunden aff hans offuerdomere.

Disligeste haffde hand tiltall till for:ne Jenns Haalstis hustrug Margrette Masdatter for hindis sandhed stendig att were effter logen, om hinde i Guds sandhed icke witterligtt er, att for:ne Niels Taamesenn haffuer kiøbtt lam aff hindis huosbunde och hafft denem paa leie huos denem, och om hun icke nogen tid forleden siden haffuer komitt till Niels Taamesen i hans

camer i hindis gaard och hanem berett, huorledis Eders mand Jens Haalst haffde giffuitt |43v| sinne saa well hans faar (som hand huos Eder haffde paa leye) lagge att dricke, huor med hand wille prøffue, huilcke aff denem som kunde leffue eller icke etc., huor wdaff itt aff Nielses faar schal haffue faatt wntt, och der for:ne Niels Taamesenn epter Eders berettning gich att beße samme faar och befantt dett aff samme lagge att haffue faatt wntt, om hand icke der for bleff aarsagitt att slagtte samme faar, om hand dett icke slagtted wdj deris gaard, disligeste om hun icke bekom tallenn der aff, som waar eluff b. mk.

Da fremkom for:ne Margrette Mads datter och soer wid sinn høyeste eied, siell och salighed, att hun icke sagde forskreffnne ord till Niels Taameßenn andlangende laggenn, och icke heller hand nogenn tid slagted entten faar eller lam i deris gaard, och ey heller bekom samme talle aff hanem.

Derneft fremkom Kierstenne Hugers i Lillenestuid, wantt wid høyeste eied, siell och salighed, att efftersom hun en tid lang haffuer weritt i huße att were huos Jens Haa[l]st, da haffuer hun aldrig wist eller fornemitt, att Niels Taamesenn haffuer kiøbttn nogen faar eller lamb aff Jens Haalst eller hafft denem paa lieye huos Jens Haalst.

Endnu fremkom Christenn Møllere i Lillenestuid, wantt wied eied och opragtte fingre effter lougenn, att hand icke wiste, huor fra Niels Taamesenn kom med de tuende faar, som hand tilforen om wundett haffuer, men den tid hand kom leendis i gaarden, sagde hand, att hand kom fra Jens Haalstis med dem och haffde dem der paa leye, |44r| och haffde hand denem well itt aar, føren Jens Haalst eller nogen paa hans wegne kom i hans gaard och lette effter denem eller kiende sig wid dem.

Endnu himllede att haffue giffuitt effterschreffnne mend lollige warbell for deris sandhed stendig att were, om de haffuer hørtt nogett raab och røgtte andgielende tiuffuerj om for:ne Niels Taamesen, føren nu Jens Haalst haffuer segted hanem for.

Da fremkom Claus Madsenn i Lillenestuid, want, att hand icke haffuer hørtt nogett tiuffuerj om Niels Taamesen førenn nu, och icke hand nogen tid haffuer kiøbttn nogitt aff hanem.

Jørgen Andersenn ibidem wantt effter lougen ligge saa, att

hand icke haffuer hørtt nogett tiuffuerj med Niels Taamesen føren nu, thj hand icke haffuer hafft nogen handell med hanem.

Peder Schiøtte wantt effter louden, att hand icke føren nu haffuer nogett tiuffuerj hørtt med hanem, førenn nu Jens Haalst sigtter hanem, thj hand icke haffuer wandrid nogenn stes med hanem.

Peder Mortensenn ibid. wantt ligge saa, att hand icke førenn nu haffuer nogett tiuffuerj hørtt om Niels Taamesen, och er well nu tillig nock.

Christenn Møllere wantt, att hand icke heller føren nu haffuer hørtt tiuffuerj om Niels Taamesen, thj hand haffuer weritt der i byen paa enn kortt tid, och er endnu tillig nock.

Søffren Madsenn i Lillenestuid wantt, att hannd haffuer hørtt tiuffuerj med Niels Taamesenn nu i aar. Da tilspurde Christen Clemesenn for:ne Søffren Madsen, om hand haffuer hørtt nogitt tiuffuerj med hanem till føren, huilcken paast hand icke wille suare till, men sagde, nar hand forschaffer sinne pas fra |44v| de forigge steder, hand tilforen haffuer weritt, wille hand suare der till. Endnu tilspurdes hand, aff huem hand haffuer hørtt samme tiuffuerj aff, huor till hand suaride, att huis tingswinder her aff tingett er wdgangitt, kan dett aff denem erfaris.

Hans Tegelbrender wantt, att Niels Taamesenn haffuer hafft ett tønnt røgtte om tiuffuerj andlangendis de lam, som er om-taltt, hand haffuer faatt i Jens Haalstis g[aard] i hans frauerebbe.

Degniss Lauridßenn wantt, att hand haffuer hørtt saa megitt wntt som gaatt om Niels Taameßen och ind mere wntt.

Hans Hedboe wantt, att hand ingen omgiengelse med hanem haffuer hafft och icke haffuer hørtt tiuffuerj med hanem førenn nu.

Mortten Nielsenn wantt, ligge som for:ne Hanns Hedboe om-wundett haffuer.

Peder Drucken och Niels Bangh i Lillenestuid wantt, att dj aldrig haffuer hafft nogen omgiengelse med Niels Taamesen, ey heller haffuer hørtt, sett eller wiste nogett tiuffuerj med hanem føren nu.

Och schiød Hans Madsen sig till flere winde att wille føre i sagenn, eptersom welb. landzdomers steffning om formelder med andre flere.

Och stoad Peder Eskesenn [*rettet fra* Espesenn] i Stensbeksholm her for retten paa Jens Haalstis wegne och begerede dom i saggenn och der huos eschede hans schusmaall och beuiß, att de maatte fremkomme for retten, huor fra hand er komen, att der aff kand erfaris, huorledis hand sig haffuer for holditt. Der imod begerede Hans Madsenn, att Peder |45r| Eschelsen schulle legge sinn fuldmagtt frem, att der aff kand erfaris, huad magtt hand haffuer att indtrede och suare i denne sagh. Huad schusmaalitt sig belanger, komer dett Niels Taamesenn selff till att tagge, nar hand lyster. Huor till Peder Eschesenn suaride, att hand fra schollen haffuer fangitt kald och warsell att møede her i dagh, och der till med stoad Jens Haalstis quinde och himllede hanem fuld magtt paa sinn huosbuns wegne i hans frawerelße. Der till suaride Hans Madsenn, att hand icke haffuer fangitt kald och warbell till att esche nogen dom i denne sagh, och begerede Hans Madsenn, att Peder Hansenn i Ladbye, som aff forstanderen er satt i denne sagh i domersted, att hand schulle tagge saggen op till dombs, huor till hand suaride, att hand icke tør sig till fordriste att tagge den widere op, ind som birkefaagden den tilforen haffuer optagitt <epter tingbogen>, fordj hand icke wiste, om hand der wdj komer till att dømme. Partterne tingswinde begerendis. [52]

Endnu kalsmend, nemlig Niels Schreder, Niels Per[sen] *ibid.*, som Niels Jørgensen <Fønboe> himllede for, de [*overstreget* himllede] effter logen att haffue giffuitt [*overstreget* Hanns] Niels Nielsenn, Olluff Lauridsenn och Suend Andersenn i Risløff lilige warsell for winde att paa høre andlangende nogenn windfald i Stensschoff, som formenis, de wden loug och minde schall haffue hiemførtt.

Disligeste himllede [*fortsættelse mangler.*] [53 |45v|] Bleff wdmeltt her i birkett 4 danne quinder, nemlig Jep Pedersens quinde i Gierdrup Kierstenne, Rasmus Pedersens quinde i Wrisløbe Wolborig, [*overstreget* Anders] Niels Jørgensens hustrug Ellenne och Jep Andrisens quinde samestedz, Anne Jepis, som schulle begiffue denem till Heluffmaglle till itt quindfaalck wid naffuen Mertte Pouelsdatter, som er barenføtt wdj Fensmark, som nu nylige haffuer giortt barsell och fra schollens grund bortt rømppt, och [*overstreget* hinde bese] der

besee hindis baren, om de kand synis, hun haffuer gaaed sinn fulde tid med dett, med widere texten schall formelde. [54]

Peder Smed i Wallenswid med kalsmend, som ere Niels Lauridsenn och Jørgen Pedersenn ibidem, de himllede effter lougen att haffue giffuitt Hans Jensenn i Wallenswid lolige 14 dags warsell for winde att paa høre andlangende, huis wtilbørlig ord hand haffuer hanem paa sagtt huos hans huosbunde, hoemester paa Soere.

Da fremkom Hans Iffuersen i Ladbye, wantt wied eied och opragtte fingre effter logenn, att nogen tid da waar hand i Wallenswid huos Hans Jensenn och begerede en kalff, waar hans, om hand den maatte bekomme. Da suaride hand, att effterdj dett waar hans, da maatte hand well tagge denn, och samme tid effter hans begeringh føldis Peder Smed i gaarde med hanem, och icke hand enttenn bad Hans Jensenn, att hannnd schulle lade hanem faa kalenn, eller hand selff schulle beholde den, men stoed och tauede stille.

Morten Søffrensenn och Hans Knudsen ibidem wantt ligge i allemaader. [55]

[46r] Jens Raaschiulle i Lillnestuid med kalsme[n]d, som ere Hans Knudsenn och Niels Fransen ibidem, de himllede att haffue giffuitt Niels Olsen i Ladbye lolige warsell for dom att liede. [56]

This Hansenn i Blangsløff med kalsmend, som ere Fris Hansenn och Olle Jensenn ibidem, de himllede effter logen att haffue giffuitt Christen Pedersenn i Blangsløff lolige warsell till dom att liede andlangendis nogett godz, som [hand] haffuer inde huos sigh, som hans hustrug Anne Clemens datter er arffueligenn tilfalden, huilekett godz hand huos sig haffuer, saa och halfftrede aars tjeneste lønn. Sette wdj rette, om hand icke bør att stille hanem tilfris for samme godz. Huor wdj moed Christenn Pedersenn suaride och berette, att hand icke wiste hanem nogitt pligtig att were, men att søgge hans quindis lauwergge, som raade for pigenn paa den tid. Och der huos benegted Tis Hansenn, att hans hustrug effter sinn fader icke bekom nogitt aff sitt arffue godz effter hanem. [57]

Laurids Olsenn i Risløff med kalsmend, som ere Jørgenn Nielsenn, Øldrick Jørgensen ibid., som Hans Olsenn himllede

for, de himlede effter logen att haffue giffuitt Hans Haalst i Risløff lolige warsell for $2\frac{1}{2}$ mk., hand hanem schiuldig er, disligeste 20 sch., hand er Peder Smed i Lillenestuid schiuldig. Ere forlagtt att betalle inden 15 dagge. [58

|46v| Rasmus Lauridsen i Ladbye med kalsmend, som ere Niels Jørgensen i Nestuid och Olle Lauridsenn i Ladbye, de himlede epter lougenn att haffue giffuitt Peder Smed i Lillenestuid lolige warsell till dom att liede effter hans forsettis widere indhold saa och for $4\frac{1}{2}$ mk. [59

Bleff This Hansenn och Christen Pedersenn i Blangsløff sa[a]ledis forligtt, att de nu paa søndagh førstkomendis tilsamen schall møede till Laurids Fønboes i Boruppe gaard och da att giøre rigtig och rede och regenschaff med huer andre om allt, huis arffue partt och andett denem hid indtill denne dagh imellum weritt haffuer. [60

Peder Moridsenn i Bierid med kalsmend, som ere Olle Ingemer och Olle Hansenn ibidem, de himlede effter lougenn att haffue giffuitt Christoffer Jensen i Ladbye lolige warsell till dom att liede andlangende nogett børne godz, hand haffuer inde huos sigh, som hand nu er werge for. [61

Peder Andersenn i Wrisløse med kalsmend, som ere Niels Schreder och Hans Andersen ibidem, de himlede effter logenn att haffue giffuitt Hanns Holst i Wrisløse lolige aattedags warsell till dom att liede andlangende enn hest, som hannd haffuer, huilcken hand kiender sig wid. Da fremstoed Jep Pedersen och waar Hans Haalstis fulde himell paa samme hest. [62

|47r| Mandagen den 11. febreuarij 1633.

Aattemend. Peder Hansenn i Ladbye, Søffren Christensen i Apenis, Christoffer Lund i Ladbye, Stj Nielsen i Risløff, Herluff Mogensen i Øfferup, Jep Haalst i Lillenestuid, Rasmus Hansenn i Wrisløse och Jep Nielsenn ibidem.

Hans Madsen paa Herluffsholm i dagh gaff birkefaageden delationn icke att schulle dømme imellum schollen och Anders Olßen i Wrisløse andlangende dett peretre, men schulle bliffue staaendis i stillestand, indtill Gud will, denn goede mand her schollehere selff komer hid till Closteritt. [63

Hans Madsenn paa Herluffsholm med kalsmend, nemlig

Søffren Pedersen och Rasmus Hansenn i Wrisløbe, de himllede effter lougen att haffue giffuitt Madz Pedersen och Niels Pedersenn i Wrisløbe lolige aattedags warsell och denem tiltallitt, for de imoed forstanderens befalling haffuer ladett deris søster Marrde Peders dater komme wd aff schollens grund, føren hun haffde giortt barsell, formentte, de der wdj wrett giortt haffuer och bør der fore att stande schollen till rette.

Da wor her wdj moed i rette møtt [47v] for:ne tuende mend, suaride och berette, att schollens forstandere gaff denem loff till, att hun maatte gaa till Risløff att stande schriff, och der huos berette, att her Isack forwiste hinde fra sigh och till her Jacob i Heluffmaglle, hand att schulle schriffte hinde, formedst den, som hun haffde wdlagtt till barnefader, boede i hans sogenn, och som hun kom om afften till hanem, befoell her Jacob hinde, att hun schulle bliffue i Heluffmaglle om natten, saa wille hand schriffte hinde om mornenn der effter, och om samme natt om mornen tilligh fick hun ett baren, saa hun icke kunde faa saa lang respitt, att hun kunde stande schriff, føren hun giorde barbell.

Der till suaride Hans Madsen och formentte, att huis presterne der om imellum er, komer denne sagh indted wid, och der huos formentte, att icke schulle beuifes, att forstanderen haffde giffuitt denem loff till, att samme quindfolck maatte komme aff schollens grund, føren hun haffde giortt barsell. Disligeste formentte, att her Isack i Fensmark icke kand were hans himell till att giøre imod huosbundens befalingh, och sette wdj rette effter recesens 42. capitell, om de icke burde der fore att staa till rette, och waar der paa endelig dom begerendis.

Optagen till döms enn maanitt.

[64

[48r] Søffrenn Jensenn i Naabye med kalsmend, nemlig Jens Hansenn och Olle Søffrensen ibidem, de himllede effter lougen att haffue giffuitt Peder Andersen i Haalebe lolige 8 dags warsell for winde att paa høre och dom att liede, saa och Jacob Hansen i Schielbye, Jens Eglersen i Naabye lolig 14 dags warsell for deris sandhed stendig att were, saa och Jens Hansen i Naabye 8 dags warsell, disligeste Niels Møllere i Haalesemølle, Peder Møller i Hensmølle, Peder Madsen i Kiøberup och Peder

Ipsen i Gierdrup lolig 14 dags warsell for deris sandhed stendig att were andlanggendis, huis for:ne Søffren Jensens moeder i sitt leffuende lifff haffde giffuitt hanem, och som hanem och i schifftegaarden bleff beuilgett.

Da att winde fremkom Jacob Hansen i Schielbye, wantt wiedeied och opragtte fingre effter lougenn, att for:ne Søffren Jensens moeder, den tid hun laa paa sitt yderste och sotte sengh, da i hans och flere dannemens nerelße gaff hun Søffren Jensen effterschreffne godz, och berette, att hans sødschende der imod haffde faatt fylist wdlegh tilforen, som waar først hun gaff hanem en gamell beslagen waagenn, enn flamsch agge dynne, en tinkande, en mesing kiedell, ett sølffbelte, ett sylbeger och en forid trøye, den gaff hun Søffrens [!] Jensens quinde, for hunn i hindis sygdom haffde løfft och baaritt hinde. Och samme tid bekiende hun, att hinde tilstoed giæld huos for:ne Peder Andersenn, peninge 23 daller, och icke widere giæld hun bekiende att haffue paa nogen andre steder, och ydermerre |48v| for:ne Søffren Jensens moeder døde om nattenn effter, som hun berette forskreffne ord for denem om dagenn tilforen.

Dernest fremkom Jens Eyllersenn och Jens Hansen i Naabye, sampteligenn wantt wiedeied och opragtte fingre effter lougenn ligge ord fra ord, som for:ne Jacob Hansenn omwundett haffuer. Och waar dett enn treg wgger for juell, hun wid døden affgick.

Dernest fremkom Niels Møllere i Haaleßemølle och Peder Ipsenn i Gierdrup, sampteligen wantt wed eied och opragtte fingre effter lougenn, att efftersom de waar tuende aff de wrderings mend paa schiffteffter for:ne Søffren Jensens moeder, da samme tid tuisted Peder Andersen i Haaleße paa forskreffne godz, som windisbyrnne omwundett, att hand dett icke haffuer wille holdett. Da samme tid bleff de saa forenitt, att Søffren Jensenn schulle legge fra sigh den sølffstaab, som hun haffde giffuitt hanem, och till Niels Nielsenn, huilckett hand och saa gjorde, der med bleff de wenligen och well forligtt paa alle sider, och Peder Andersenn ragtte hand nestkomendis mandag der effter att schulle giffue Søffren Jensen affkald och forwaringh.

Ind ydermere wantt endnu for:ne Jens Eylersen och Jens Hansen i Naabye, ligge saa gick och foer i allemaader i schiffte gaarden, føren schiffed bleff tilsted.

Der till suaride Peder Andersen och formentte, att der icke nogen tid haffuer weritt taltt om samme peninge føren nu, och ey heller Søffren Jensens moeder naffuen gaff denem for hans formand, den tid hannd laa paa sitt yderste, huilcke ord Søffren Jensen formentte, att Peder Andersen io skulle beuiße.

|49r| Peder Andersenn i Haalese med kalsmend, som ere Hans Andersenn och Christen Søffrensen ibidem, de himlede effter lougen att haffue giffuitt Søffren Jensenn i Naabye lolige aattedags warsell for windisbyrd att paa høre, saa och Jens Espsenn i Gierdrup for sin sandhed stendig att were andlangende, huis penge hand waar Søffren Jensens moeder schiuldigh.

Da fremkom Jens Espesenn i Gierdrup, wanntt wid sin høyste eied, att hand waar for:ne Søffren Jensens fader nogen peninge schiuldig, och hand der aff saade hanem korenn till leye, da en tid høsted hand samme koren och taagh tinden med forwden minde, da tillspurde Jens Espesen hanem, hui hand dett gjorde, da suarid Jens Søffrensen, lad dett were, som dett er, ieg will gjerne giffue dig samme penge effter, och icke hand haffuer weritt kraffd aff hanem for denem sidenn. Der till suaride Peder Andersen och formentte, att hand bør loligen att beuißed, att hand gaff hanem samme giæld effter, huor till hand suaride, att hand gaff hanem samme penge effter, formedelst hand høsted tienden whimlitt bortt.

Dernest fremkom Anne Søffrens i Høyeberig, wantt, att hun paa trede aar siden weffuede for Søffren Jensens moeder 24 allenne hørleritt, och hun betalde hinde der for, men huor dett siden bleff, wiste hun indted aff.

Mette Jensens [!] i Gundersløfflille wantt, att hun i samme aar weffuede 30 alnne blaar[1]eritt for hinde, som hun fick betalling for, menn huor dett bleff, wiste hun icke.

|49v| Och tilspurde Søffren Jensen Peder Andersenn, om hand wille føre flere winde, att hannd da effter re[ce]senn bør denem att naffuen giffue, huor till hand suaride, att hand will føre Kierstenne N. i Risløff effter lolige kald och warsell. Parterne tingswinde begerendis.

Och gaff Peder Moridsenn i Bierid och Christoffer Lund i Ladbye sig wnder dom med huer andre andlangende dett børnye godz, och formentte Christoffer Lund sig icke att were hanem nogenn rentte schiuldigh, effterdj hand i attschillige maader haffuer bekaastid en gandsche haab peninge paa same børenn baade med jorde ferd och andenn bekostning, och ey heller den wdschaaren schriff formelder om nogen rentte. [66

Jørgen Andersenn i Gierdrup med kalsmend, som er Jens Espesen och Niels Mogensen ibidem, de himllede effter logen att haffue giffuitt Olle Lauridsen i Risløff lolige warsell for 10 daller, hand er hanem schiuldig, Jørggenn Nielsen 2 daller, saa och for 3 mk., som er Espen Jensenn i Kiøberup schiuldig. Sette i rette, om de icke inden 15 dagge bør hanem att betalle. Forlagtt att betalle inden 15 dagge. [67

Hans Iffuersenn i Ladbye med kalsmend, som ere Anders Bødicker i Fensmark och Rasmus Lauridsen himllede paa Hans Kremers wegnne, de himllede effter loughen att haffue giffuett Lauridtz Andersenn i Kiyse lolige 14 dags warsell for winde att paa høre, |50r| saa och Hans Jensenn i Wallenswid, om de der till will haffue nogitt att suare. Da waar her wdj moed i rette møtt Hans Jensenn i Wallenswid, formentte, samme winde icke burde att stedis till forhør, formedelst Hans Iffuersen samme kalff haffuer wed sinne besuogrede och widkientt aff hans bolig bortt førtt. Da effterdj kalsmendenne himller, att de for samme winde haffuer giffuitt lolige kald och warsell, bleff de sted til forhør.

Da fremkom Søffren Andersenn i Ladbye, wantt wed eied och opragte fingre effter loughenn, att nogen tid for juell kom Hans Iffuersenn till hanem och nogen fler hans naboer och sagde, hand haffde spurtt, en hans kalffue, som waar bortte, stoed i Walensuid, och begerede, att hand wille følge hanem hen och helle den med hanem. Da som de kom till byenn, gick de først till Peder Smed och begerede, att hand wille wiße denem, hur samme mand boede, som hand stoed huos, huilckett hand gick till portten och wiste denem, hur Hans Jensen boede. Da som de kom ind, stoed hand i sin loe och tarsch, da tilspurde de hanem, om hand icke haffde en fremede kalff, som hand haffde hentt i Foedbye, och bad, hand wille lade denem den Æe, saa wiste

hand denem, huor kalffuen stoed. Da sagde Søffren Andersen, dett er Gudz och Hans Iffuersenns kalffue och er føtt aff hans quegh, och sagde, der som dett waar hanns, schulle Hans Jensen bøde sinne 3 mk., for hand haffde førtt den offuer marke-schiell, och begerede de aff Hans Jensen, om hand wille føre samme kalffue till Flakebierigs heridz |50v| ting, att de der kunde helle hanem. Da suaride Hans Jensenn, att der som dett waar Hans Iffuersens, maatte hand well tagge den med sigh, och begerrede, hand wille giffue hanem nogitt, for hand haffde fød hanem. Da sagde Hans Iffuersenn, will hand haffue dett tilgoede med hanem, da wille hand well giffue hanem nogitt.

Bleff wdmeltt aff tingett epter Hans Jensens begering Jep Andersen i Wris[løse], Peder Boesenn i Kallekerup, paa Hans Iffuersens wegne Peder Hansenn i Ladbye och Søffren Jiude, saa och effter birkefaagedens befaling Rasmus Laack i Ladbye, som effter for:ne deris begerring och fuldmagtt, som de gaff huer andre hender paa, schulle enne och forligge denem om samme kalffue. Da indkom for:ne mend, sampteligen affsagde, att de haffuer forskreffne mend wenligen och well forliggt, saa samme sagh schall were død och magtisløs, och schall Hans Jensen giffue till øls 1 slett daller och Hans Iffuersenn 2 mk., och huilcke aff partterne, der opbryder samme sagh, schall bøde till deris huosbunde en staldstud, faagden itt hoeßeklede. [68

Niels Andersenn i Kallekerup med kalsmend, som ere Anders Hansenn i Fensmark och Hans Willumsenn i Kalckerup, de himlede effter lougen att haffue giffuitt Niels Olsenn i Ladbye lolig 8 dags warsell for tuende mend, som schulle synne och erfare, huorledis ett hans børen, som huos hanem haffuer weritt, huorledis dett er holditt och paa kraapen medfaritt.

Da |51r| bleff samme hans baren, Marene Niels datter, synitt aff Herluff Mogensen i Øffrup, Hans Andersen i Wrisløße, Søffren Christensen i Apenis och Søffrenn Brøger i Ladbye, huilcke affsagde, att samme pigge haffde faatt itt stortt slagh bagh paa røggen, och er baade bullen och blaatt med roffue paa saa brett som en haand och hoffuedett slett schurritt och forderffuitt. Och der forwdenn begerede Niels Andersen, att Niels Olsenn goedwilligenn wille wdlegge hanem den halffue partt aff barensens godz, som hand inde huos sig haffuer, till att lade

leie barnitt och opholde dett med, huor till Niels Olsenn suaride, att hand nu dett strax icke will wdlegge dett, menn will haffue dett i betenkende till enn anden tied. Tingswinde begerendis. [69

Bleff Christoffer Lund i Ladbye och Peder Moridsen om dragett med huer andre, att hand schall med tuende aff sinne na-boer, nemlig Heming Andersenn och Jacob Pedersenn i Bierid, søgge hanem for wdlegh i hans boe, for huis godz och arffue partt hand inde huos sig haffuer, att hand der kand faa sin wdlegh. [70

|51v| Mandagenn denn 18. febreuarij 1633.

Aattemend. Peder Hansenn i Ladbye [*tilføjet* NB], Hans Jørgensenn i Haalsted, Jens Madsen i Kalbye, Ingwor Nielsen i Øffuerup, Heming Suarer i Lillenestuid, Niels Fønboe i Risløff, [*overstreget* Anders Jiude i Øffuerup,] Lauridtz Schreder i Apenis och Jep Pedersen i Wrisløbe [*tilføjet* saa och Søffren Andersen i Ladbye].

Stoed Christoffer Lund i Ladbye for retten och tilbød Peder Moridßenn wdj Bierid, att efftersom de ere i dag aatte dage forligtt med huer andre her paa tingett, att hand forwden dom schulle følge for:ne Christoffer Lund i sitt boe, der att aname fyllist, wdlegh och betalling, for huis godz hand inde huos sig haffde, som Karenne och Dorette Niels datter arffueligen er till falden effter deris s. foreldre och sødschende, att hand nu i dagh wille giffue hanem affkald och forwaring der fore, effterdj hand godzett nu till sig annamitt haffuer.

Da fremstoed for:ne Peder Moridsenn wdj Bierid, taagge Christoffer Lund i Ladbye i haand, gjorde och gaffue hanem itt euigtt, fast, trøgh och wrøgeligtt affkald for ald, huis arffue och godz som Karenne Niels datter och Dorette Niels datter er arffueligen tilfalden effter deris s. fader |52r| Niels Jensenn, som boede och dæde i Ladbye, saa och effter deris sødschende Jens Nielsenn, Clemen Nielsenn, Anne Niels datter, huilke forschreffnne deris arffue och godtz forbemeltte Peder Moridsen nu till sig annamitt haffuer, wille fordj for denem och deris arffuinger fuldkomelig quitteritt haffue for:ne Christofer Lund och hans arffuinger i allemaader. [71

Fremstoed Christoffer Lund i Ladbye och Hanns Andersenn

i Ladbye och indgick en wenlig contragtt imellum huer andre, saaledis att Christoffer Lund haffuer goedwilligen oplatt sinn gaard, att for:ne Hans Andersenn den maa feste aff schollenn, och schall hand haffue rugsedenn, som er saad till samme gaard, enn wegh høe, ploee och ploeridschab med jeren och ald sin tilbehøringh forwdenn quegh, enn waagenn, en slede, och schall Hans Andersenn der imoed tagge gaardfelditt till sigh och der till att suare, saa Christoffer Lund der fore schall were quitt, frj och ledig i allemaader, her for wdenn schall Christoffer Lund i dette aar haffue den ager i Kirkemarken, som kaldis Stoere agger, och der aff haffue itt aars grøde och icke mere, och huis halm Christoffer Lund icke nytter till sitt egett quegh, loffued hand, att Hans Anderßenn schall bekomme. Der effter tingswinde begerendis.

[72

|52v| Hans Madsenn paa Herluffsholm med kalsmend, nemlig Laurids Per[sen] och Olle Taamesen i Wrisløbe, huilcke himllede effter loughen att haffue giffuitt Anders Jørgen[sen,] Hans Mickelsen i Wrisløbe lolige aattedags uarsell for nogenn taapper, som de haffuer hiemschoffuitt aff Wrisløbeschoff imod forstanderens willig och samtycke. Sette i rette och formentte, de der wdj haffuer giortt wrett och bør der fore att stande till rette effter loughen som for andett whiemlitt. Her imod møtte ingen att suare entten de selffuer eller nogen paa deris wegne. Optagenn till doms till i dagh aatte dagge.

[73

Endnu tuende kalsmend, som ere Niels Fønboe i Risløff och Jens Hansen ibidem, de himllede effter loughenn att haffue giffuitt Olluff Lauridsen i Risløff, Suend Andersenn ibidem loligge warsell andlangende nogen taappe, som de haffuer wdenn minde hiemschoffuitt aff Stennsschoff. Illigemaade waar for:ne Niels Fønboe och stendig warsell der fore att haffue bekomitt. Sette for:ne Hans Madsenn i rette, om de sampteligen der fore icke wrett giortt haffuer och bør der fore att stande till rette epter loughenn som for andett whimlitt. Och beraabtte Jep Pedersenn i Wrisløse, som er schofffaagitt, sig paa winde att wille førre, som er en dreng wid naffuen Mads, som tienn hanem selff, saa och Olle Søffrensenn, som tescher for Peder Madsenn i Kiøberup, som tilforen tientte for:ne Olluff Lauridsenn, huilcke schall haffue sett, att for:ne mend haffuer |53r| hiem agitt samme

grenne wid, och effter for:ne Jep Pedersens andgiffuende, gaff Hanns Madsenn bemeltte treggh mend i Risløff fuldsagh, att de samme grenne wid haffuer hiemschoffuitt wden minde.

Da waar her wdj moed i rette møtt for:ne mennd i Risløff och benegted samme grenne wid att haffue hiemschoffuitt och mentte denem der fore quitt att were, indtill saa lengge dett bliffuer denem loligenn offuer beuist, huad tid dett schede och paa huilcke steder.

Der till suaride Hans Madsenn och tilspurde denem, om de samme grennewid wid deris eied effter lougenn wille benegtte icke att haffue hiemagitt. Och der huos berette Jep Pedersenn i Wrisløbe och soer wid sinn høyeste eied, att hand for nogen tid siden kom till Suend Andersenn i Stenschoffuenn wid dett øffuerste lied, da haffde hand enn eller 2 bøggegrenne paa sinn waagenn, huilckett Suend Andersenn soer wid sinn eied, att hand haffde icke andett paa indsom hesle och elle, som hannd haffde hugett paa sinne engge. Der imoed berette Jep Pedersen och icke benegted, hand joe haffde ett hesell træ paa, som hand hugh, den tid hand kom til hanem, der hand haffde bøggegrennenne paa. [74]

Wdj dagh første ting lyste Hans Madsenn till, att huis grenne eller windfelder som falder paa schollens grund, were sig huor dett er, da schall ingen befatte sikh nogitt der med, føren bundefaaagedernne giffuer schollen dett strax tilkiende, |53v| och dett aff fiere mend bliffuer wrderitt. Saa fremtt nogen sig her wdj mod fordrister, att de der fore icke will liede och stande till rette som for andett whimlitt.

Disligeste huem som nogett epter denne dagh yder entten korenn eller andett paa schollen, att de der fore schall tagge Bedell, paa dett att baade denem, som yder landgildett, och de, som dett annamer, paa alle sider kand were wden schaede.

Saa och tillyste, att der som nogen befindis, der nu forgangen aar haffuer saad nogitt koren paa nogen aff schollens tieneris gaardis grund, att de da giffuer forstanderen dett rigtig tilkiende, møgitt och mange scheper dett haffuer weritt, saa fremtt de der fore icke will stande till rette som for andett whimlitt och dylsmaall. [75]

Der forwdenn opkreffuede fiere mend, som schulle begiffue sig

till Risløff till Niels Dußes g[aard] der att synne och erfare, om der findis nogett bedre korenn i hans bolig ind som nogitt, hand haffuer ytt paa closteritt till landgilde, huilckett de schall bekomme enn præffue aff, och dett siden rigtigh her inden tingge affsige, som de will andsuare och were bekentt, formand Niels Jørgensenn i Wrisløße, Jep Andrisenn, Jens Nielsenn och Raßmus Pedersenn ibidem. Disligeste att grandsche, huis tømmer Christoffer Lund till sin gaars bøgning i mester Powels tid bekomitt haffuer, der att synne, grandsche och erfare, om dett findis entten førbøgtt eller legendis paa stedenn. [76

|54r| Rasmus Rasch i Haalsted med kalsmend, som ere Rasmus Ipsenn och Hans Rasmusen, som tiener for:ne Rasmus Rasch, de himlede epter logenn att haffue giffuitt Christenn Hansenn och Peder Hansen ibidem lolige warsell till dom att liede andlangende enn schobuck, som hand haffde laantt dënem, huilckenn hand formen, de bør att forschaffe hanem den igienn saa goed, som hand tilforenn waar. [77

Peder Eschesenn i Stenbeksholm paa Jens Holstis wegne i Lillenestuid med kalsmend, som ere Jens Christensenn ibid. och Willas Mickelsen i Nestuid, huilcke himlede effter lougenn att haffue giffuitt Niels Taamesen, nu werendis paa Herluffsholm, med sin laugerge lolige aattedags warsell for windisbyrd att paa hørre.

Da fremkom Powell Rasmusen i Lillenestuid, wantt wid eied och opragtte fingre effter logenn, att j midler tid hand tientte Jens Haalst i Lillenestuid, da en søndagh Jens Haalst med sin hustrugh gick till alters, och de waar i kirkenn, da kom hand hiem aff markenn, och som hand kom gaaendis ind ad dørenn, møtte Niels Taamesenn hanem paa stienn med en sek paa røgenn och haffde saa mōgitt baaghuede i den som en scheppe och 2 leffuebrød, som hand haffde stolitt fra Jenns Holst. Da tilspurde hand Niels Taamesen, huj hand dett giorde, da suarid hand, dett komer dig indted wid, och bar Niels dett i sitt kamer.

Her huos begerede Peder Eschesenn aff Hans Madsen och tilspurde |54v| hanem, om hand wille forschaffe Niels Taamesen prestenn, att hand der med kand bliffue forsynitt, saa witt hans salighed er andlangendis. Der till suaride Hans Madsen, att hand endnu effter welb. landtzdomers dom agtter flere winde

att føre i sagenn och siden till landtztingett indsteffnne birkefaagedens dom der paa att lade kiende effter scholleherens befallingh schrifftelig. Och der forwdenn begerede Peder Eschesenn dom i sagen, som er i dagh femtte tingh. [78]

Powell Taamesenn i Geldsted med kalsmend, som ere Anders Bødicker i Fensmark och Hans Willumsenn i Siberup, de himlede effter logen att haffue giffuitt Jep Nielsenn wdj Wrisløbe lolige warßell for tieneste lønn, hand Sophj Per[s] datter schiuldig er, som nu tiener for:ne Powell Taamesen, effter som dannemend denem der om forligtte, som er wadmill till itt schiørtt och itt par schoe. Sette i rette, om hand icke bør hinder att betalle. Da waar her wdj moed ingen i rette møtt, bleff der fore forlagtt att betalle. [79]

Hans Madsen Schriffuer paa Herluffsholm med fuldmagtt aff Jens Nielsen i Risløff gaff Heming Suarer i Lillenestuid paa Mortten Christensen sammestes hans wegnne itt euigtt, fast, trøg och vrøgeligt affkald for ald, huis arffue och godz for:ne Jens Nielsen arffueligen tilfaltt effter for:ne Mortten Christen[sen]s hustrug Elbe Niels datter, som waar bemelte Jens Nielsens søster, som boede och døde i Lillenestuid. [80]

|55r| Mandagenn denn 25. februarij 1633.

Aattemend. Søffren Bødicker i Ladbye, Laurids Krauße i Øffuerup, Anders Jiude ibidem, Laurids Schreder i Apenis, Jens Madsenn i Kalbye, Hans Jørgensenn i Haalsted, Olluff Laack i Ladbye och Niels Olsenn i Ladbye.

Hans Olsenn i Helufflille med kalsmend, som er Hans Knudsenn och Laurids Pedersenn wdj Naaby, de himlede effter lougenn att haffue giffuitt Niels Taamesen, tienendis Peder Andersenn i Haaleße, lolige aatte dags warßell for peninge 1 slett dlr. och en scheppe biug, som [hand] hanem schiuldig er, mentte, hand inden femtten dage bør att betalle hanem eller nam i hanns godz att haffue, huor dett findis kand. Waar her i mod ingen i rette møtt. Bleff der fore forlagtt att betalle inden 15 dagge.

Och bleff nu i dagh giørtt forbud, att Peder Andersenn i Haaleße icke schall lade den kiste bortt komme, som huos hanem staar, førenn for:ne Hans Olsenn bekomer sinn gield. [81]

Niels Andersenn i Kallekerup med kalsmend, som ere Anders

Hansenn i Fensmarke och Jørgen Lauridsen i Kallckerup, de himlede effter logen att haffue giffuitt Niels Olsen i Ladbye lilige aattedags warsell till dom att liede [55v] andlangende, huis børnegods hand inde huos sig haffuer, huilckett hand formener, att Niels OlBenn nu strax bør fra sigh att wdlegge, effterdj hand icke haffuer holdett itt aff børnenne wid ligge, men i sin were ladett dett forderffue baade i hoffuidett och anden stes paa kraapen, som er sig widere aff itt tingswinde att erfare, eller och hand bør att Bette nøgagtig wisenn och loffuen for dett med goede wederhefftigh dannemend, om hand dett will beholde.

Och der huos stoed for:ne Niels Andersen frem for rettenn och tilbød for:ne Niels OlBenn, om hand vid tuende ligge goede dannemend wille Bette hanem nøgagtig wisen och loffuen for Bamme gods, som hand nu i dagh will gjøre med Peder Boesenn i Kalckerup och Olluff Jensenn i Siberup, eller om hand dett icke gjøre will, setter hand i rette, om hand icke bør att legge samme gods fra sigh, och er endelig dom begerendis.

Och fremstoed for:ne Peder Boesenn och Olluff Jensenn, samptlig loffuede och goed Baggde, att der som Niels Andersenn maa bekomme samme sinne børrens gods, saa witt den wdschoren schrifft omformelder, beplegtter och loffuer dj, att dett schall bliffue børnne till beste och fremtarff, eller och de der fore will stande till rette. Huor till Niels Olsen suaride och kiende sig nocksom wederhefftigh till samme gods att were och loffuede till i dagh aatte dagge for samme godz att wille stille nøgagtig baaren for samme gods. Bleff sagen optagen till doms i 14 dagge. [82

[56r] Hans Bager i Nestuid med kalsmend, som ere Laurids Jørgensen i Risløff och Hans Lauridsen i Ladbye, de himlede effter loughen att haffue giffuitt Olluff Pedersen i Ladbye lilig warsell for 4 scheper biug, hand hanem schiuldig er for enn wngnøed, hand aff hanem bekom. Sette i rette, om hannd icke bør att bettalle hanem inden 15 dage. War her imod ingen i rette møtt. Forlagtt att bettalle. [83

Jørgen Søffrensenn i Nestuid paa Maarenne Oluff Andersens wegne och Søffren Andersenn ibidem de himlede effter logenn att haffue giffuitt Søffrenn Madsenn i Lillenestuid lilige aatte dags warsell for peninge 9 mk., hannd hinde schiuldige er, huil-

cken giæld Søffren Madsen icke benegtted, men loffuid att wille bettalle. [84

Olluff Schreder i Nestuid paa Marene Jenns datters wegne samestes med kalsmend, som ere Peder Ladbye och Heming Søffrensenn i Lillenestuid, de himllede effter lougen att haffue giffuitt Peder Smed i Lillenestuid lolige warsell for 17 mk. 3 sch., som hand hinder schiuldig er. Bleff forlagtt att betalle inden femten dagge eller nam i hans boe och godz att haffue. [85 |56v| Hans Madtzenn paa closteritt med kalsmend, nemlig Mickell Powelsenn, tienendis paa Herluffsholm, och Peder Andersenn i Lillenestuid, de himllede effter lougenn att haffue giffuitt Jens Haalst i Lillenestuid lolige aattedags warsell imod windisbyrd att høre andlangende den Bagh med Niels Taameßenn paa Herluffsholm. Nock kallede Daniell Huger, Hening Suarer, Hening Søffrensenn, Inger Hugers, Jep Haalst och hans hustrug, Søffren Madsenn och hanns hustrug, samptlig boendis i Lillenestuid, som tillforen i sagen wundett haffuer. Endnu kallede Hans Schiøtte, birkefaagitt, for sin sandhed her om stendige att were, saa och Kirstenne Tegelbrenders ibidem, Peder Morttensens søner sammestes, som er Hans Persen och Jacob Persenn, disligeste Hans Bødicker i Lillenestuid och for deris sandhed her om stendig att were.

Nock med andre kalsmend, nemlig Jep Holst och Jens Christensen i Lillenestuid, de himllede effter lougen att haffue giffuitt Hanns Bødicker och Christenn Søffrensenn i Nestuid lolige 14 dags warsell, som tilforen i sagen wundett haffuer.

Och først i rette lagde welb. landtzdomers steffning, som befanttis paaschreffuen, lydendis: Der som Hans Schiøtte icke tiltallis att winde om nogitt, som for retten paa Herluffsholms birketing er paseritt, emidlertid hannd haffuer sidett wdj domer sede, mens ellers tilltallis att schall winde och bekiende, huis hanem ellers er beuist och witterligt i andre maader, |57r| da bør hand der wdj att winde sin sandhed epter loffuen och emidllertid en anden i hans sted att forornis till att side i birkefaagedens sted. Dattum Sielansfar lansting den 13. febreuarij 1633. Jørgen Sefeld mpp. Som samme opschrefftt formelder och indeholder, och begerede Hans Schiøtte, att der maatte samme mand till forornis att høre hans winde och giffue

dett beschreffuitt, som Christen Clemesen haffuer giffuitt fuld-
magtt att forhøre winde och sentere i sagenn, saa er hand offuer-
bødig att winde sinn sandhed der i, saa witt hanem witterligtt
er, och icke der fore will widere liede.

Da befoell Christenn Clemesenn, forstanderen, Raßmus Rasch
wdj Haalsted, att hand schulle side i domersted och forhøre
windisbyrd och denem giffue beschreffuid, huor till Rasmus
Rasch suaride och formentte sig icke att wille forhøre samme
winde, effterdj hand er huerken soren domer eller bisider.

Der imod fremstøed Peder Hansenn i Ladbye, som er fuld-
magtt giffuen aff forstanderenn att schall forhøre winde och
sentere wdj sagenn, och waar offuerbødig giernne nu i dagh att
wille forhøre windenne och sentere wdj sagen, saa witt forsuar-
ligtt kand were. Der till suaride Hans Madsen, att hand haff-
uer ladett giffue for:ne Peder Hansen kald och warsell for sin
sandhed att winde, huis her for rettenn den 7. januarij nest for-
leden for rettenn gick och foer andlangennde enn opschrefftt
paa den contragtt, som i- |57v| mellum Jens Haalst och Niels
Taameßenn, om huis denem imellum weritt haffuer, gangitt
och forretted er. Der till suaride Peder Hansenn, att hand
icke wed widere aff samme contragtt att winde, widere indsom
huis der findis i tingbaagenn indførtt, och der till med sad
samme dagh 7 mend tingett med hanem, som och saa well
witterligtt er, huis i tingbaagen førtt er.

Endnu fremkalditt for:ne Hans Madsen andre kalsmend,
nemlig Claus Madsenn i Lillenestuid och Søffren Endwoldsen,
tienendis paa Herluffsholm, de himlede effter lougenn att
haffue giffuitt Peder Hansenn i Ladbye, Hening Suarer i Lille-
nestuid, Peder Nielsenn i Apenis, Jens Raaschiulde i Lillenest-
uid, Anders Olsenn i Wrisløße, Niels Pedersenn ibidem, Hans
Dyer i Grimstrup och Mas Ipsenn i Ladbye lollige aatte dags
warsell, samptelig 8 mend, som waar schreffuen till staacke den
7. januarij senest forledenn, for deris sandhed wied eied och op-
ragtte fingre effter lougenn att gestendig were, om de icke samme
dagh saa och hørde, enn contragtt for rettenn bleff lest och
paaschreffuitt effter opschreffuens formeling. Och befallede for-
standerenn Jep Pederßenn i Wrisløße, att hand schulle side i
domersted och forhøre winde och giffue denem beschreffuitt,

huor till hand suaride, att hannd giffuer birkefaagedenn en schepe haffre, formedelst hand icke will side i domersted. |58r| Endnu bleff Hans Nielsen i Øffuerup forlagtt i domersted att forhøre winde och giffue beschreffuitt, huilckett hand icke wille giøre. Endnu illigemaade bleff Hans Jensen i Haalsted forlagtt att forhøre windisbyrnne och denem giffuid beschreffuitt, huilckett hand icke wille, men sagde, hand forstaar sig indted der paa.

Saa effterdj att birkefaageden tilfindis aff welb. landsdomer att winde sinn sandhed, saa witt hanem i den sagh witterliggt er, huilckett hand och saa nu i dagh er offuerbødigh, och icke der er satt nogen, som forhører hans winde och denem giffue beschreffuitt, eller der kand senttere i saggenn, och Peder Eschesenn nu for retten haffuer thitt och ofte begrede [!] dom i Baggenn, och er nu i dagh rett tegtte dagh, sidenn hand taagh samme sagh op till dombs, da er hand endnu offuerbødigh i saggenn enttenn att winde eller dømme, huilckett forstanderenn will, hand schall giøre, huor till Christenn Clemesenn suaride, att effterdj hand haffuer befallitt noglle aff schollens tienere en effter anden att schulle forhøre winde, och de denem haffuer wndschiulditt der wdj, foraarsagedis fordj till att lade Peder Hansen i Ladbye forhøre Hans Schiøttes winde och følge sinn førigge befallingh och icke begerede, att hand nogitt i Bagen schulle winde. |58v| Och wdj rette lagde welb. landsdomers steffning, dagteritt Ringsted den 1. febreuarij, som her inden tinge er lest och paaschreffuen, formellendis iblantt andett Christen Clemeßenn att haffue tiltalle till for:ne Hans Schiøtte for sinn sandhed stendig att were, om hand icke den 13. febreuarij 1632 haffuer med weritt att forligge Jens Haalst och Niels Taameßenn om altt, huis denem till den dagh haffde imelum weritt effter opretted contractis indhold. Disligeste om dett hanem icke i Guds sandhed fuld witterliggt er, att for:ne Niels Taamesen haffuer hafft faar paa leie huos bemelte Jens Haalst eller icke, saa och om for:ne Niels Taamesenn icke for nogen tid forledenn siden haffuer huos Eder weritt och sig beklagitt, att Jenns Haalst icke wille lade klippe 1 lam, som schulle were affgrøde aff itt faar, som huos for:ne Jens Haalst schulle were satt paa leie, epter som hand berette att were med Jens

Haalst forenitt, att Jens schulle haffue wldenn, melkenn och nogen penge om aaritt och Niels Taamesen alleneste affgrøedenn, disligeste om I icke samme tid sagde till Niels Taameßen, att der som Jens Haalst icke effter deris foreningh wille lade klippe lamitt, da kunde Niels Taamesenn slagtte dett och sla schindett med wldenn paa hans wegh etc. med widere same steffning indeholder.

Da |59r| att winde fremkom Hans Schiøtte i Lillenestuid, wantt wied eied och opragtte fingre effter lougenn, att huis den contragtt er andlangende, att [*overstregtet* huis] med Jens Haalst och Niels Taamesenn imellum gangitt er, da bleff hand samme dagh aff Christenn Clemeßenn med Jens Haalst aff lagaarden paa closteritt i stuffuen indkalditt och samme tid waar med att forligge for:ne Jens Haalst och Niels Taameßenn, saa witt den contragtt om formelder, dagteritt den 13. febreuarij 1632, och samme tid gaff Christenn Clemeßenn Jens Haalst effter peninge 17 daller, formedelst att Jens Haalst icke fuldkomelig wiste, møgitt hand waar Niels Taameßen schiuldig, och der med paa begge sider loed de denem nøyes, och Christen Clemesen med egen hand schreff denem imellum och dett wnderschreff, och hands [!] sitt singenette, saa och Jens Haalst och Niels Taamesenn deriß carmerke der wnderschreff, och Hans Schiøtis [!] hans segell wndertrøgtte. Och ydermere wantt, att saa møgitt paa trede aar som sidenn Santte Mortensdagh nest forledenn da kom for:ne Niels Taameßenn gaaendis ind i hans gaard och i haffuen till hanem, som hand stoed och hug paa itt træ, och bød Guds fred och sagde: Hans Schiøtte, ieg wille haffue itt gaatt raad med Eder, thj ieg haffuer 2 lam huos Jens Haalst, och hand schulle haffue wlden aff denem, och icke hand eller hans hustrug will klippe denem, och ieg schulle slagtte denem och haffue kiøditt och schindett aff denem, huor schall ieg |59v| bere mig ad. Da suaride Hans Schiøtte och sagde, er dett Eders lam, da tagger och flaar denem och ßpiller schindenne wd paa enn wegh med wldenn eller kaster denem offuer en stangh, saa kand de klippe schindene, nar de will. Och ydermere sagde till Niels Taameßen, ieg will haffue bud effter Jens Haalst och talle med hanem der om. Da ßuarid Niels Taamesenn negh, dett giøris indted behoff, ieg will giøre, som I haffuer raad

migh. Siden om mornen sende Hans Schiøtte bud effter Jenns Haalst, och der hand kom, bad hand hanem, att hand schulle klippe lammenne och lade hanem faa dett, de waar forligtt om. Da suaride Jens Haalst, att hand haffde huerken faar eller lam huos hanem, och icke hanem witerligtt er, om hand enttenn haffde faar eller lam paa leie huos Jens Haalst.

Endnu wantt, att den tid contragten waar forrettett imellum Jens Haalst och Niels Taameßenn, och de gick wd aff dørenn aff stuffuenn, da som de kom wd, ßagde Jens Haalst och beklaggitt sigh for Christenn Clemeßenn, att Niels Taameßenn haffde tagitt enn wng gaas fra hanem i hans gaard, och bad, hand maatte faa den igienn. Da gick Christen Clemesen henn i degstuenn, taagh samme gaas och for medynck schiull fick hanem denn igienn. Och Jenns Haalst taag den wnder sin wenstre arem och bar den hiem, och icke hand hørde, att Jens Haalst sagde, att samme gaas waar hanem tiuff frastaallenn, huileke forschreffinne ord Christenn Clemesenn icke benegted, |60r| att hand joe fick hanem samme gaas, som Niels Taamesen bar till closteritt och sagde, att hand haffde hafft den till fellid med Jens Haalst, och da icke wille wnde hanem den lenger, och Jenns Haalst icke heller den tid benegted eller i ringeste maade gaff tilkiende, att den waar hanem tiuff frastaallenn, eller dett waar hans gaas, huor till Jens Haalst suaride och soer wid sinn eied, att Niels Taamesen aldriг haffuer hafft entten faar, lam eller gies paa leie huos hanem. Ind ydermer wantt for:ne Hans Schiøtte, att for nogen tid sidenn wngefer for en tregh aar sidenn eller nogitt der offuer, der hand med schriffuerenn paa closteritt kom ind i Jens Haalstis gaard i Lillenes-tuid och der schulle tagitt olden giæld aff hans suin, da samme tid waar der en huid soe och 2 wngsuin iblantt Jens Haalstis, huileke Niels Taameßenn sagde, att dett waar hans, och wille self giffue oldengiæld der aff, och stoed for:ne Jens Haalst til wedermelle och icke benegted samme suin, att de joe tilhørde Niels Taamesenn och komer icke denne sagh wid. Och icke Hans Schiøtte wiste widere i denne sagh att winde.

Dernest fremkom Peder Pedersen i Lillenestuid och wantt paa sin hustrug Kirstenne Tegelbrendders wegne, att huis hinde witterligtt er i denne sagh med Niels Taameßenn, haffuer hun

wundett. Der till suaride Hans Madsenn, att hun for hanem haffuer berett, att hun i samme ßagh wed widere att winde.

[60v] Endnu fremkom Hans Bødicker i Lillenestuid, wantt wiedzinn eied, attj midller tid Niels Taamesenn schulle her wd till closteritt, da en dagh stoed hand i sitt winduue och saa, att Christen Møllere i Lillenestuid och for:ne Niels Taamesenn om hiemelys dagh kom gangendis frem for hans hus fra den side, Jens Haalst paaboede, och hen moed Peder Morttensens gaard med tuende lam eller faar, och waar dett enne sorttblisett, men huor de denem bekom, wiste hand icke, eller huor de lede denem bortt och slap denem, huilckett forschreffnne winde for:ne Christenn Møllere wid sinn eied benegted.

Och icke Peder Morttensens sønner møtte epter lolige kald och warsell, dogh deris fader benegted wid hans eed, att de icke wiste nogett om samme faar eller lam att winde. Och taagh Hans Madsen første tinngh till denem, formedelst de icke wille møede.

Waar her wdj moed i rette møtt Peder Eschesenn och nu i dagh endelig begerede dom i sagenn, som er hanns ßiette tingh, och wille ingen flere winde liede till forhøringh. Der till suaride Hans Madsenn, att huiwinder som hand lolige haffuer kalditt att schulle winde deris sandhed och icke er møtt, de bør endnu att føris, effterdj sagenn er tuistig, paa dett att denn rette sandhed kand bliffue obenbaritt, att ingen med rettenn hastig schall offuerillis, att dett kand bliffue domeren [61r] deßbedre till wnderrettningh. Der till suaride Peder Eschesenn och waar begerendis aff forstanderen, att hand maatte become for:ne Niels Taameßen ind for rettenn med hans kaaster, huor till suaride Hans Madsen, att huiwinderen i sagen will sentere enten nu, eller hand will tage sagen op, will hand wdj penen haffue forfatted och for welb. landsdomer indstefne och epter welb. scholleherens schriffuelße lade paa kiende. Nar dett sched er, schall Niels Taameßen well komme for rettenn, om hand i den sagh kand synis att were schiuldig.

Och begerede Peder Hansen, att samme fange maatte komme for retten med kaasterne, huor till Hans Madsenn suaride, att hand will indstefne till landstingett, huiwinderen i den sagh will <dømme> [*udprikket* winde].

Och endnu begerede Peder Eschesen første, anden, 3. och fierte gangh (och 5.), att hannd maatte faa tiuffuen med kaa-
sternne.

Dømppt imellum Jens Haalst och Niels Taamesenn paa Her-
luffsholm, som widere i domens sluttningh schall indførís, och
epterdj Christen Clemesens fuldmegtig haffuer andgiffuitt, att
Niels Taamesenn er hans fledføring, huilckett dog icke for mig
er beuist til tinge effter lougen sched att were, dogh aligeuell
haffuer hand sitt tilhold paa Herluffsholm, och aff forstanderen
forsuaris och opholdis, saa hand i nogle tingdage saa well som
i dagh icke haffuer maatt møtt for retten slig gierninger att
suare till, tør iegh mig icke wnderstaa att dømme nogitt paa hanem,
føren forstanderen sigh der om saa lolige erklerer, som dett sig
bør, och Niels Taamesen bliffuer bunden føløgtigh. [86

|61v| Mandagenn denn 4. marttij 1633.

Aattemend. Søffrenn Jensenn i Naabye, Anders Jiude i
Øffuerup, Laurids Schreder i Apenis, Hans Lund i Kalbye,
Peder Haalst i Kalbye, Jep Pedersenn i Wrisløbe, Jep Nielsenn
samedstedtz, Hans Nielsen i Risløff.

Hanns Madsenn i Kaarbek med kalsmend, nemlig Jep Pe-
dersen och Olle Pedersen i Wrisløbe, de himllede effter lougenn
att haffue giffuitt Peder Christoffersen i Lillenestuid lolige
aattedags warsell for peninge 21 mk., som hand hanem schiuldig
er. Forlagtt att bettalle hanem inden 15 dagge. [87

For rettenn fremstoed Peder Lauridtzen i Kalbye med fuld-
magtt aff Jens Andersenn, boendis i Lundbye, paa hans egne
och alle sinne medarffuingers wegne och gaff Hans Lund i
Kalbye paa Mette Nelausis datter, salig Jens Tyesens effter-
leffuesche, hindis wegne itt euigtt, fast, trøgh och wrøgeligt
affkald och quitering for ald, huis arffue och godtz, rørendis
och wrørendis, indted wndertagendis i nogen maader, som for:
Jens Andersen eller hans medarffuinger arffueligen tilfaltt
effter [*navnet mangler*]. [88

|62r| Fremstoed Niels Jørgensenn i Wrisløbe sampt hans med-
følgere fiere mend samedsteds och sampteligen aff sagde for ret-
ten, att de effter deris taxis indhold haffuer weritt paa aaste-

dernne i Ladbye paa Christoffers Lund gaard [= Christoffer Lunds gaard] och denn leglighed erfaritt. Da først befindis foedstyecker wnder 10 wegge ind i gaarden i den sønder side, 22 staaalpper i stulengenn, en staaalppe wforbøgtt, satt paa huBett 18 løsholtter, 3 løshaaltter i den øster ende och 5 stander i bege ender och mitt i, 10 døretræ och 4 egesperer i begge ender, 3 faadstyecker i endernne och mitt wdj, nock itt foedstykke wforbøgtt, nock en knob ligendis i gaardenn till 6 løshaaltter och offuer leider paa 11 wegge. [89]

Niels Lafaagitt i closteritt i dagh første ting afflyste, att ingen aff schollens tienere schall lade sig till fordriste nu i aar att hugge nogitt giersell i Closter schoffuen entten tiørnne eller andett, saa fremtt de derfor icke will liede och stande till rette. [90]

Niels Laafaagitt nu i dagh for retten taagh enn mand aff huer bye, som schulle synne och erfare, hurorledis schollens gierde om Closters rugmark er holdenn wid ligge, som nu strax schall følge hanem her fra tingett. [91]

[62v] Hans Madsenn paa Herluffsholm fremkalditt 4 synsmend, nemlig Mortten Nielsenn i Lillenestuid, Rasmus Raasch i Haalsted, Olluff Lauridsenn i Ladbye och Jep Pedersen i Wrisløbe, som her aff tingitt paa schollens schoff waar opkreffuid effter deris taxis indhold. Da fremkom for:ne 4 mend och sampteligen aff sagde for retten. Da først wed Ladby enghaffue befindis nyligen hugen 5 smaa egegrenne aff en egh, 2 schallinger aff en anden eegh, 1 grenn saa stoer som en aas, nock paa 4 eger 5 egegrenne staffrestoer, 3 grenne paa en bøgh nogitt støre end staffre stoer, wid Oluff Laakis suinestj, en egegrenn sparetyck wid staampen, nock 2 bøgegrenne, den enne aas stoer, den anden nogitt mindre, nock 3 grenne staffrestoer. Befindis att were hugen i somer 2 bøgge grenne sparestor, nock er hugen nyligenn 1 bøgge gren sparestor. Paa Ladbye dynd findis huggenn 3 bøgegrenne hartt sparestor, 3 sparestor findis i somer att were hugen, en bøggegren well sparestor och 1 eggegren nogitt mindre. Wdj schofflaadernne findis hugen 3 eggegrenne, de 2 staffrestoer, den enne nogitt støre. Paa Guderup holm findis hugen 1 egge grenn hartt ad sparestor, nock 2 bøgegrenne staffre stor, nock 3 bøgegrenne staffre stor, en stor eggegrenn

wngeferlig $\frac{1}{2}$ les wid wdj, 3 eggegrenne nogitt mindre en sparestore, nock er hugenn aff en wngbøgh hen wid itt les smaa grenne, nock er hugen wid Rasmus Laakis suinne- |63r| stj 4 eggegrenne staffre stoer och 2 nogitt støre, nock 1 bøggegrenn lidett støre end staffrestoer, nock 3 bøggegrenne well staffrestoer. Wdj Ris 2 bøggegrenne staffrestoer, 2 egegrenne wid Morttenn Jensens suinestj dobeltt staffre stoer, 7 bøggegrenne staffre store, nock 4 staffrestore.

Waar her wdj moed i rette møtt Mortten Søffrensen i Ladbye och wid sin høyeste eied, siell och sallighed benegted, att huerken hannd eller hans folck icke haffuer hugett nogitt aff samme schoff eller giffuen nogen loff der till, men der som nogenn kand hanem offuer beuïße, att hand haffuer hugett eller hugett ladett eller giffuen nogen forloff der till eller der med er befunden, will hand der fore giernne liede som enn anden fatig mand, ellers men hand, att hand for denne tiltalle bør frj att were.

Och satte for:ne Hans Madsenn i rette, att effterdj for:ne Mortten Søffrensenn er schofffaagitt och er tilsatt att tagge ware paa schollens schoff och dogh lader denem for hugge, formener hand, att hand bør att forschaffe denem tilstede, som schoffuene haffuer forhugett, eller och att giøre steden och staampenn saa goed igienn, som de till foren waar, och der fore wden att lide och stande till rette effter lougenn. [92

|63v| Fremstoed Peder Boëßenn i Kallckerup och Olluff Jensenn i Siberup och gaff Niels Olsen i Ladbye itt euigtt, fast, trøgh och wrøgeligtt affkald for ald, huis arffue och godz som hand huos sig haffde (wnder wergemaall), som tuende Niels Anderßens børenn i Kallckerup arffueligenn tilfaltt, Marenne Niels datter och Elenne Niels datter, effter deris s. moeder Kierstenne Olluffs datter, som boede och døde i Fensmarke, huilcke forschreffnne arffue och gods de effter den wdschorenn schriff till denem haffuer annamitt, som beløber sig enn suma peninge ~~01 daller~~ och en daller rentte peninge. Wille fordj for:ne Peder Boesenn och Olle Jensenn paa forschreffnne børenns wegnne och deris arffuinggers haffue for:ne Niels Olsen och hanns arffuinger fuldkomelig quitteritt och schadisløs holdenn for for:ne arffue och gods for huer och allemans tiltalle, som der paa i nogen maade med rette talle kand eller i andre maader,

i huad som helst dett er eller were kand, indted wndertagendis, och der for wdenn loffuer och beplegtter denem, att samme gods schall komme børen till fremtarff och beste i sinn thid. [93 |64r| Effter Peder Andersens begeringh i Haaleße bleff aff tinggett wdmeltt Peder Hanßenn i Ladbye, Niels Olsenn ibidem, effter Søffrenn Jensens begeringh i Naabye Peder Lauridsen i Kalbye och Mortten Nielsen i Lillenestuid, saa och effter birkefaagedens befallingh Olluff Laack i Ladbye, huilcke schulle denem enne och forligge om, huis tuistighed denem hiid indtill imellum weritt haffuer, och gaffue partternne for:ne mend deris hender, att huis de der wdj giorde, schall were fuldkomelig och wrøgeligt i allemaader.

Da for retten indkom for:ne fem mend och sampteligen affsagde for retten, att de saaledis haffuer forligtt forskreffne mend, att Peder Andersenn i Haaleße schall legge fra sigh peninge 9 daller och till hans stiffsønn Niels Nielsenn, saa och Søffren Jensenn 18 mk. till Birgitte Christoffers datter, efftersom den wdschaaren schrifft omformelder, saa børnnenne kand become deris gods, och der med schall for:ne Søffrenn Jensenn och Peder Anderßenn were wenligenn och well forligtt, och huis tiltalle som de paa nogen sider till huer andre kannd haffue till att talle, dett were sig i huad som helst dett er eller were kand, schall were døed och magtisløß i allemaader, och huilcke der først opbryder sagen, schall giffue schollen itt paar stalstude och for:ne mend 1 tønde tystøll. Parterne gienpartt begerendis. [94

[64v| Mandagenn denn 11. marttij 1633.

Aattemend. Hans Lauridsenn i Haalsted, Hans Lund i Kalbye, Hening Suarer i Lillenestuid, Christoffer Ladbye ibidem, Hans Nielsenn i Risløff, Ingwor Pedersenn i Øffuerup och Willum Jensen i Apenis och Rasmus Hansen i Wrisløße.

Wdj dagh første ting tillyst, att ingen aff schollens bønder denem wnderstaar att bortt lieye aff deris gaards brugh, ager eller engh epter denne dagh, wden de haffuer dett wdj forstannderens minde, saa fremtt de icke der fore effter resesen will straffis och stande till rette. [95

Mickell Pouelsenn paa Herluffsholm med kalsmend, nemlig Rasmus Hansen och Anders Schreder i Wrisløße, de himlede

effter logen att haffue giffuitt meninge saa [!] bønder i Risløff, saa mange till schollen ligendis er, lolige warsell andlangende nogen wid, som de wlolig schall were tilkomen.

Disligeste himlede att haffue giffuitt Peder Madsen i Kiøberup, Jørgen Andersenn och Jep Pedersen i Gierdrup lolige warbell andlangende deris sandhed stendig att were. [96

|65r| Peder Christoffersenn och Christoffer Ladbye i Lillenes-tuid de himlede effter lougen att haffue giffuitt Peder Smed i Lillenes-tuid lolige 8 dags warsell for 18 mk. ringer 4 sch., som hand er Marenne Pouell Krudbrenders i Nestuid schiuldigh. Waar ingen her i moed i rette møtt, som for hanem wille suare.

[97

Hans Nielsenn i Øffuerup med kalsmennd, nemlig Pouell Hansenn och Hans Olsenn ibidem, de himlede effter lougen att haffue giffuitt Ingwor Nielsen i Øffuerup lolige warsell for windisbyrd att paahøre andlangende nogen elletrær, som hand haffuer hugett paa hans schoffslaad i hans frawerelße, i men hand waar i Tiffuelßeschoff. Da først tilspurde Inguor Nielsen for:ne Hans Nielsenn, om hannd wille kiende sig fuld och fast wid de tuende elle trær, som hand med sinne naboer fantt i hans huße. Der till suaride Hans Nielsenn, att hand kiender sig fuld och fast wid alle de fem elletrer, som der laa i hans gaard, indtill saa lengge att hand forschaffer sig himell till, huorledis att hand er komen till dem.

Da fremkom Anders Rasmusen i Øffuerup, wantt wied eied och opragtte fingre effter lougenn, att om mornen effter som de haffde weritt i Tiffuelße schoff, da kom for:ne Hans Nielsenn och beklagitt sigh, att der waar hugett nogen elletræ i hans schoffslaad, och sagde, hand haffde spaaritt |65v| fraa staampen ett sledetraad och ind i Mansgaard der i byenn och haffde maall paa hans foed, som haffde kiørd sleden, saa well som maalitt paa sledenn, och bad, hand med flere aff naboernne wille følge hanem wd och bese staampenne, huilckett de och saa gjorde. Da waar der hugenn fem elletræ paa Hanns Nielsens grund och mesten staampenne schiultt med mus. Siden fælde de slede traadett der fra staampenne och ind i Ingwor Nielsens gaard, da sagde de till huerandre, wj will gaa igienum gaarden, er træerne der, da will wj well ße denem. Da, som de kom ind i gaar-

den, stoed hœlaportten offuen. Da stoed der tuende trer, som waar nyßenns hugenn, op till hœett. Och samme tid haffde hand saaltt Laurids Fønboe 3 trer, som och saa fanttis i hans gaard.

Dernest fremkom Laurids Fønboe i Øffuerup, wantt wid sin eied, att hand kiøbtte samme 3 trer aff for:ne Ingwor, men huor hand hugh denem, wiste hand icke, men nogett tilforen kiøbtte hand ett elletræ aff hanem och sagde, den tid hand saa dett, dette tre haffuer ieg før sett, da sagde Ingwor, huor waar dett. Da sagde hand, nar ieg seer staampen, saa will ieg well sigge, och før haffde hand bødett peninge der for. Siden gick hand wd och saa staampen, som dett stoed paa, da haffde dett staad paa for:ne Hans Nielsens grund, och soer paa hans siell salighed, att hand kiende baade tred och staampen, saa well som hand kiender sinne egne fingre. Och |66r| ydermere wantt, att samme dagh de 5 elletrer bleff hugen, da saa hand, att Ingwor med sinn slede holtte i for:ne Hans Nielsens schoff, dogh hand icke saa, att hand hugh nogitt.

Herluff Mogensenn, Anders Jiude, Jens Jiude, Taamis Pedersenn och Laurids Schaaning sampteligen wantt wied eied och opragtte fingre effter lougenn ligge ord fra ord, som Anders Rasmusen omwundett haffuer. Endnu wantt for:ne Herluff Mogensenn och Anders Rasmusenn, att for:ne Ingwor Nielsenn for hanem bekiende i Laurids Krauses gaard, att hand hugh itt les brende paa Hans Nielsens samme dagh, huileke ord her for rettenn Ingwor Pedersenn icke benegted. Partterne tings winde begerendis. [98

Manndagenn denn 18. marttij.

Taamis Pedersenn i Øffuerup, Hans Rasmusen i Wrisløße, Christen Hansenn i Haalsted, Stj Nielsenn i Risløff, Jens Ingworsenn i Ladbye, Peder Schiøtte i Lillenestuid, Ingwor Nielsenn i Øffuerup, Hans Iffuersenn i Ladbye.

|66v| Christenn Clemesen med kalsmend, nemlig Niels Andersenn och Nelaus Andersenn i Ladbye, de himllede effter lougen att haffue giffuitt Mortten Søffrensenn i Ladby lolige 8 dags warsell till dom att liede, Niels Olsenn ibidem och Søffrenn Andersenn samesteds <for 8 mens syen> saa och Hans Lauridsenn ibidem till dom andlangende offuerhørelße, hand nu i dagh

aatte dagge forsømde och icke wille møede her paa tingett att himlle warsell, som hand aff schollen waar tilsagtt. Setter i rette, om hand icke bør der fore att liede epter logen. [99

Jens Raaschiulle i Lillenestuid med kalsmend, nemlig Zakeris Christoffersenn och Jens Christensenn i Nestuid, de himllede effter lougenn att haffue giffuitt Christen Clemesen, forstandere paa Herluffsholm, lolige aatte dags warsell andlangende hans schusmaall, disligeste meninge Lillenestuid mend, baade boemendene och denem i boedernne, saa mange i byenn er, om de wed hanem nogett att beschulde, som wtilbørligtt kand were, att de da wille giffue dett tilkiende och icke en anden tid, da will hand gierne were offuerbødige att pleie och huer i syndelighed den dell, der erligtt er, nu paa halffanden aars tid hand med sin hustrug Karenne Christens datter haffuer boed der i byenn.

Der till suaride først Chresten Clemesenn, att hand wed hanem och hans hustrug paa deris |67r| ærre indted att beschulde, men klagitt, att hand tilforen haffuer klagitt paa hanem, att hand icke wille tagge ware paa sitt handwerk, men haffuer tagitt drick och anden forsømelße forid, och nar hand haffuer kraffd hanem, huis hand schollen schiuldig er, haffuer hand wndertiden giffuitt hanem attschillige wnde ord och andsuar. Der till suaride Jens Raaschiulle, att nar Christen Clemesen will were offuer rigtig rede och regenschab med hanem, will hand gierne werre offuerbødige att betalle schollen, huis hand hinde schiuldig er, huor till Christenn Clemesen suaride, att Jens Raaschiulde aldrig føren nu haffuer sagtt sig att haffue nogen regenschab med schollen. Der till suaride Jens Raaschiulde och formentte, att hans gieldsagh icke burde att rebeteris i hans schusmaall. Der till suarede hans naboe och gienboe, nemlig Henning Suarer, Jørgenn Høgh, Rasmus Glarmester, Peder Smed, Jens Haalst, Peder Schiøtte, Søffrenn Madsenn, Peder Morttensenn, att de icke wiste for:ne Jens Raaschiulde eller hans hustrugh nogett att beschulde andett ind dett, som erligtt, christeligtt och tilbørligtt kannd were i allemaader. Huor effter for:ne Jens Raaschiulde saa och Christen Clemesen enn huer waar itt wuiligt tingsuinde begerendis. [100

[*Indføjet sen.* Henningh Suarer och Jørgen Høgh i Lillenestuid

de himllede paa Lauris Bangs wegne att haffue giffuitt Jørgen Rodsted och Christen Rosted, schomagers suene i Nestuid, lolige 14 dags warsell for kiere och klagge for husfred, gaardgangh, waald, saar och schade, som de hanem giortt haffuer. Da berette for:ne Jørgen Høgh, att samme karlle er offuerbødig eller hand paa deris wegne att will betalle for:ne Laurids Bang for badscher lønn, saa och huis windernne kand kaaste att indbette.] [101

[67v] Peder Lauridsenn i Haalsted paa sin tieneris Peder Olsenns wegne med kalsmend, nemlig Olluff Taamesen i Wrisløbe och Jep Pedersenn ibidem, de himllede effter lougen [att haffue giffuitt] Jep Nielsen i Wrisløse lolige 8 dags warsell for aatte slette daller, hand hanem schiuldig er. Ingenn er møtt att suare. Bleff forlagtt att betalle. [102

Frans Jensen i Guderup med kalsmend, nemlig Jens Hansenn och Jørgen Jensenn ibidem, de himllede effter lougen att haffue giffuitt Laurids Hansenn i Ladbye lolige warsell, for huis hand er hans søster schiuldig, som er fem mk., Niels Peder[sen] for 2 opmaalde scheper biugh och 3 $\frac{1}{2}$ mk. penge. [103

Ingwor Nielsenn i Øffuerup med kalsmend, nemlig Søffren Nielsenn och Anders Hansenn ibidem, de himllede effter lougen att haffue giffuitt Hans Nielsenn i Øffuerup lolige 8 dag [*resten af referatet mangler, jfr. nr. 106*]. [104

For retten fremstøed Hans Iffuersen wdj Ladbye paa hans søster sønn Christen Knudsens wegne saa och Anders Jiude i Øffuerup, huilcken [!] for:ne gaff huer andre deris hender her for retten, att de ere wenligenn och welforligtte om ald, huis wenighed haade i ordt och talle for:ne Anders Jiude och Christen Knudsen imellum weritt haffuer, saa same sagh schall were død och magtis løs i allemaader, och gaff Anders Jiude for:ne Christen Knudsen itt erlig och gaatt schusmaall i allemaader. [105 [68r] Effter Hans Nielsens begering i Øffuerup bleff wdmeltt aff tingett nemlig Peder Lauridsen i Haalsted, Anders Jiude i Øffuerup, effter Ingwor Nielsens begeringh Peder Hansen i Haalsted och Peder Schiøtte i Lillenestuid, effter birkefaagedens befalling Rasmus Lauridsen i Ladbye, och gaffue parterne for:ne mend deris hender, att huis de der wdj gjorde och loed, schall were och bliffue.

Da for retten indkom for:ne 4 mend och sampteligen affsagde, att de haffuer for:ne Hans Nielsenn och Ingwor Nielsenn wenligen och well forligtte, om huis tuist och wenighed denem hid indtill denne dagh imellum weritt haffuer andlangende de elleter, saa samme sagh med breffue och andett schall were døed och magtisløs, och huilcke aff parterne der opbryder samme sagh, schall giffue schollen en staldstud, faaden itt hoBeklede och for:ne mend en tønde tystøll. Huosbundens sagh forwden. [106

Opkreffuid 4 mend, som schall synne och erfare, huis bøgfeldighed der kand befindis att were paa Niels Olsenn och Søffren Jiudes gaard i Ladbye. Formand Peder Lauridsen i Haalsted, Christenn Hansenn ibidem, Øffuerup Laurids Jensenn och Anders Rasmußen ibidem. [107

|68v| Effter Rasmus Lauridsens begering i Ladbye bleff wd-meltt aff tingett Peder Lauridsen i Haalsted och Christen Hansenn sammestedtzt, effter Peder Smeds begering i Lillenestuid Peder Schiøtte i Lillenestuid, Søffren Madsenn samesteds, effter birkefaagdens befallingh Peder Hansen i Ladbye, som schulle enne och forligge for:ne Peder Bmed och for:ne Marenne, Rasmus Laakis hustrug. Och gaffue partternne for:ne mend deris hender her for retten och fuldmagtt, till huis de der i giorde. Da indkom for:ne mennd och sampteligen affsagde for retten, att de haffuer for:ne Marenne Rasmus Lauridsens hustrug och Peder Smed wenligen och well forligtte, saa alld huis schensord, tuist och wenighed denem hid indtill denne dag imellum weritt haffuer effter tings winde och breffuis formelingh schall were døed och magtisløs i allemaader, och huilcke aff partternne der opbryder samme sagh schall were døed och magte [*oversprunget* -løs, och huilcke aff parterne, der opbryder samme sagh, schall] giffue schollen en staldstud, faagden itt hoBeklede och for:ne mend en tønde tystøll, dogh schollens sagh her forwdenn. [108

|69r| Mandagenn denn 1. aprilis 1633.

Laurids Kraße i Øffuerup, Christen Ipsenn i Risløff, Daniell Pedersenn i Kalbye, Madtz Pedersenn i Wrisløbe, Madtz Pe-

dersenn i Apenis, Olluff Haarleger i Lillenestuid, Hans Lauridsenn i Ladbye och Laurids Rasmusen i Haaleße.

Peder Hansenn i Ladbye paa Laurids Schriffuers wegne i Nestuid med kalsmend, nemlig Olluff Haarleger och Rasmus Tegelbrender i Lillenestuid, de himlede effter lougenn att haffue giffuitt Jens Raaschiulde i Lillenestuid lolige warbell for 13¹/₂ mk., hand hanem schiuldig er for itt par fløgelstoffell. Satte i rette, om hand icke inden femten dage bør att bettalle och tilfrisstille eller nam i hans boe att haffue. Waar her i moed ingen i rette møtt, som wille suare. [109

Endnu med kalsmend, nemlig Olluff Haarleger och Rasmus Tegelbrender i Lillenestuid, de himlede paa Laurids Kaakis wegne i Nestuid att haffue giffuitt effterfølgende lolig warsell, for huis de hanem schiuldig er, Lillenestuid Rasmus Bøßemager 24 daller, Peder Druckenn 27 daller, Jens Raaschiulde 14 dlr. 1 mk. 10 sch., Søffren Madsenn 12 dlr. 2 mk. 2 sch., Olluff Pedersen i Ladbye 2 mk. 4 sch. Der for wden Peder Smed warsell till att schriffue paa en dom, huis der er betaltt 13 dlr. 1 mk. 5¹/₂ sch. Rester hanem 23 daller. [110

[69v] Morttenn Søffrenßenn i Ladbye nu i dagh første ting sigger sigh fra schoffaaagderiett offuer schoffuen, saa witt hand aff de førige forsuar her paa stedenn er tilsatt att schall tage ware paa, effterdj hand nu moxenn itt aar om kringh icke haffuer weritt betrod till enttenn att maatte were offuer wendendis att selgge eller huos weritt, nar nogitt bleff saaltt, som er faldenn i schoffuen, eller dett, som bleff roedhugett, icke maatte were huos, nar dett bleff wduist, men Christen Clemesen dett allenne haffuer saaltt och affhenntt och sellfuer wdwist. Men hand haffuer tagitt ware, dett hand icke rettere wiste att kunde gjøre, och agitt regser for Christenn Clemesenn, och efftersom hans befallingh baade till Colingborig saa well som till Kiøbenhaffuen, wiste fordj icke att kunde were paa tuende steder imoed huosbundens befallingh. Och tilspurde Mickell Pouellsen, om hand wille haffue nogett suar her imod, huor till hand suaride negh, føren forstanderens fuldmegtig selff møder. [111

Schollens fuldmegtig i dagh giffuer last och klagge offuer enn smede suend wid naffuen Mogenns Rasmusen, som nu i forleden wgge imellum fredagh och løffuerdagh haffuer giortt sin

huosbunde Peder Smed i Lillenestuid last och offuer wold i hanns egett hus. [112]

For retten fremlagde Jens Madsenn i Kalbye peninge 7 slette daller och waar offuerbødig gierne att wille betalle och erlegge Anders Hansen i Lilletuede denem, for huis som rester i hans arffuepartt effter hans fader Hanns Nielsenn, som boede och døde i Kalbye, |70r| och waar begerendis, att hand wille giffue hanem affkald och forwaring der fore, och er for:ne Anders Hansenn her imod till wedermelle och samme peninge icke wille anname. [113]

Fremstoed Olluff Jensenn wdj Ladbye, barenføtt i Kalbye, och taagh Laurids Krauße i Øffuerup i hand, gjorde och gaffue hanem euig, fast, trøgh och wrøgelig affkald och forwaringh, for huis gods och wergemall hand paa hans wegne haffuer hafft wnder hand och heffd, for huis gods och arffue partt hanem arffueligen waar tilfaldenn effter hans s. fader Jens Olsenn, som døde i Ladbye, effter en wdschoren schriffdis formeling, som her inden tinge er lest och paaschreffuitt och Olluff Jensen leffueritt. [114]

Mickell Pouellsenn paa schollens wegne fremkalditt fiere synsmend, nemlig Peder Lauridsenn i Haalsted, Niels Madsen, Lauritz Drucken i Øffuerup, Hans Nielsenn ibidem, som her aff tingett den 18. marttij nest forledenn waar opkraffuid att synne, huis brøstfeldighed der kand findis paa de tuende gaarde, Søffren Jiude och Niels Olsenn i Ladbye paa boer. Da indkom for:ne mend och sampteligen affsagde, att de epter deris taxis indhold haffuer weritt paa stederne och den leglighed forfaritt. Da først befindis paa stuffuelengenn paa Søffren Jiudes gaard brøstfeldig for 2 les langhalm 2 rix daller, 2 windscher 2 rix mk., 1 ler wegh $\frac{1}{2}$ rix mk, lofft offuer |70v| offnen, 1 wegh 1 corantt daller, lofft offuer kielarnenn, 1 wegh for 1 corantt daller, lofft offuer kiølnen, enn wegh 1 corantt daller, 10 wegeromb i den øster side i gaarden och 8 wegeromb i den wester side er affbrentt och indted forbøgtt eller forbedrett (huer ueg 4 c. dlr.). Ingen portte findis, huerken till gaarden eller tofftten. Den nordenn lengge $\frac{1}{2}$ les langhalm $\frac{1}{2}$ r. daler, leer paa samme lengis ende 1 r. mk. Aatte les tiørne brøstfeldig for 8 r. mk. Staffre till for:ne gierder for 1 corantt daller. Fanttis ingen

imper eller humllekuller, dogh rom till 30 kuller. Der forwden liger i schoffuen, som er wdwist till for:ne gaard, tømmer, som er wschaaritt, till 32 staalper, till foedstycker 22, huer aatte allenne langh, till løshaaltte 30, aff samme tømmer er grennenne och smaabrendett bortte.

Niels Olsenns g[aard] brøstfeldig den wester lengge 4 les langhalm for 4 r. daler, fiere windscher 4 rix mk., 6 leer wege 6 r. mk., 2 gaffuelle 2 r. mk., toffte portten paa same lenge for 10 slette mk., 2 døre 3 coranttj mk. Den sønder lengge 3 traffue langhalem, er 28 sch., leer brøstfeldig 2 corantt mk., 2 windscher 2 r. mk., $\frac{1}{2}$ dører paa loenn 12 sch. Gadelengen 2 windscher 2 r. mk., tho halffue wege $\frac{1}{2}$ r. mk., $\frac{1}{2}$ ødegaffuell 2 mk. curantt. Foedstycker fattis wnder 10 vegge i gaarden, er $12\frac{1}{2}$ mk. slette. Stuffuelengen $3\frac{1}{2}$ les langhalm $3\frac{1}{2}$ r. daller. Lofft offuer illstedett $2\frac{1}{2}$ corantt daller. Lofft offuer enn liden stuffue for 1 corantt daller. Staffre och tiørnne paa gierdernes att for- [71r] bedre for 2 corantt daller. Findis rom till 80 homllekuller, dogh ingen lagt.

Waar her i moed i rette møtt for:ne Niels Olsenn, suarede och berette, att hand i samme gaard haffuer boed paa en kortt tid, och denn tid hand bekom gaardenn, fick hand icke saa megitt feld paa denn som en schillingh eller schillings werd, men 2 les langhalm liger i gaardenn, som de kand ann[a]me i felditt. Och wdj rette lagde welb. scholleherens schrifftesedell lydendis, som følger: Nest helßenn beder ieg Eder, Hans Schiøtte i Lille-nestuid, attj wdwiser till Niels Olsenn i Ladbye en liden forn-ed wnderod bøgh i Closter schoffuenn till lofft stegh och andett hans gaars fornødenhed, huor schee kand med ringeste schoffschade. Eder Gud befallendis. Aff Herluffsholm den 7. nouember 1631. Christoffer Wldfeld mpp. Huilckett træ hand beklagitt icke att haffue maatte bekomitt till gaardsens forbøgning effter adschillig andførdring. [115

Mandagenn denn 8. aprilis ano 1633.

Aattemend. Laurids Krauße i Øffuerup, Frans Mogensenn i Kalbye, Jens Madsenn ibidem, Niels Saxen i Apenis, Olluff

Lauridsen i Risløff, Jørgen Olsen i Ladbye, Rasmus Hansen i Wrisløbe och Christoffer Lund i Ladbye.

|71v| Anders Hansenn i Lilletuede med kalsmend, som ere Olluff Hansenn och Rasmus Jensen wdj Brandeløff, de himllede effter lougen att haffue giffuitt Jens Madsen i Kalbye lolige warsell for 7 daller, hand hanem schiuldig er. Satte i rette, om hand icke inden femten dage bør hanem att betalle eller nam i hans boe och gods att haffue, huilcken giæld hand icke benegted. Blegg der fore forlagt att betalle inden femten dagge.

[116]

Jens Madsenn i Kalbye med kalsmend, som ere Niels Saxenn i Apenis och Niels Hansenn i Haalsted, de himllede effter lougenn att haffue giffuitt Anders Hansenn i Lilletuedett lolige aatte dags warsell her paa tingett nu i dagh aatte dagge andlangende affkald, som hand forholder hanem, for huis gods hand bekom effter hans fader. Da waar her i moed i rette møtt mod for:ne Jens Madsenn for:ne Anders Hansen, suaride och formentte, att hand icke wed hanem nogett her till tingett att suare, men hand meen, att hand bør att søgge hanem till sitt werneting.

[117]

Peder Smed i Lillenestuid med kalsmend, som ere Rasmus Hansenn och Christoffer Pedersen i Lillenestuid, de himllede effter lougen wied eied och opragte fingre, att de haffde giffuitt Mogens Rasmusen, klegensmid suend i Lillenestuid, lolige aattedags warsell for kiere och klagge, wold och offuerlast, som hand hanem giortt haffuer och indslagitt hans winduuer, som waar 11, saa och for windis- |72r| byrd att paa høre.

Da att winde fremkom Laurids Jensen, tienendis i Lillenes-tuid huos for:ne Peder Smed, wantt wied eied och opragtte fingre effter lougen, att nu i dagh aatte dage forgangenn da saa hand, att for:ne Mogens Rasmußen slaagh alle Peder Smeds winduuer ind i stuffuen och husenne, som waar elluff winduuer, de 10 store och itt lidett, dogh waar hand først i stuffuen och offuer schende Peder Smeds hustrug, førend hand slaagh denem wd, och samme tid stoed Peder Smed och arbegett paa Herluffsholm.

Peder Pederßenn och Marenne Taarkells datter, som tien

for:ne Peder Smed, sampteligen wanntt wied eied och opragtte fingre effter lougen ligge ord fra ord, som for:ne Laurids Jensen omwundett haffuer, och waar her i moed ingenn møtt att suare, huor effter hand waar tings winde begerendis. [118

Wellagtt Pouell Schriffuer med kalsmend paa sin huosbuns wegnne, nemlig kals[mend] Niels Søffrensenn och Laurids Espesen i Wrangstrup, huilcke himllede effter lougen wied eied och opragtte fingre, att de haffde giffuitt Olluff Nielsenn i Tiffuelße hid i dagh for dom lolige aattedags warsell andlangende hans fœdested och der aff regsende sagh. Och satte For:ne Pouell Balsersen i rette, att effterdj hand nu med tingswinde giører beusligt forbemelte Olluff Nielsenn att were barenføtt paa Ringsted closters gods wdj Bringstrup bye i den gaard, som hans moeder och stiffader Peder Ipsenn nu paa boer, om forbemelte Olluff Nielsenn icke da bør och pligtigh er att forføye sigh med sin formuffue ind paa Ringsted closters grund, [72v] till huilcken gaard hanem aff lensmanden eller hans fuldmegtig bliffuer foruist och der att boe och bøgge, som dett sigh bør. Och waar begerendis, att birkefaageden nu i denne sagh endelig wille sentere, effterdj sagen i sigh selffuer er klar nock, och hand der om icke i tuill kunde beladis. Och bleff paa raabtt, om her er nogen møtt, som for forskreffne Olluff Nielsen wille suare, entten forstanderen eller andre, med breff eller anden bescheden, da er her ingen møtt, som der till wille suare. Effter sligh forberørtt leglighed bleff hand tilfunden att were welbemelte Jørgen Sefeld paa kong. maytts. wegnne følgtigh och beSIDE en kongens gaarde, huor hand aff hanem eller hans fuldmegtig bliffuer forlagtt. [119

Mickell Pouelsenn paa Herluffsholm paa Hanns Schriffuers wegnne samesteds med kalsmend, som ere Niels Pedersenn i Ladbye och Jep Per[sen] ibidem, de himllede effter lougen att haffue giffuitt Hans Andersenn i Ladbye lolige aattedags warsell for peninge 1 rix daller in specie, hand formener, hand hanem pligtig er for schriffuer peninge. Satte i rette, om hand icke bør att betalle hanem inden 15 dage som anden witterlig giæld. Optagen till dombs i 8 dagge. [120

Bleff optagitt aatte mend, nemlig Jens Andersenn i Tiffuelße, Hans Schaaningh ibidem, Hendrick Hansenn, Jens Christensenn

ibidem, Søffren Jensenn i Naabye, Hans Henningsenn, Niels Olsen och Jensen[!] Hansenn i Naabye, som schall begiffue denem till den gaard i Tiffuelße, Olluff Nielsenn paaboer, och der grandsche och forfare, huad brøstfeldighed derpaa kand findis med ald gaardsens tilbehøring, indted wndertagendis i nogen maader. [121

|73r| Wdj dagh fierde ting tillyest, att ingen maa affføre nogen seed eller grøde, eller nogen aff schollens bønder maa lie bortt entten ager eller engh fra deris gaarde, wndertagendis de haffuer dett i forstanderens minde, saa fremtt de derfor icke will liede och haffue deris gaarde forbrutt. [121a

Andett tingh, att ingen maa tagge bøgningstømer, føren schollens fuldmegtig er huos, som dett kand wdwiße. [122

Mandagenn denn 15. aprilis 1633.

Aattemend. Jep Andrisenn i Wrisløße, Hans Høgh i Haalsted, Frans Mogensen i Kalby, Olluff Lauridsen i Risløff, Jep Pedersen i Wrisløße, Rasmus Hansenn ibidem, Jens Paarse i Øffuerup och Claus Hansenn i Apenis.

Hans Madsenn paa Herluffsholm i dagh opkreffue[r] 12 mend, nemlig Rasmus Rasch i Haalsted, Jens Fønboe samstedtz, Niels Madsenn, Hans Jørgensenn samstedtz, Anders Jørgensenn i Wrisløße, Niels Jørgensen samstedtz, Hans Andersenn, Jep Nielsenn samstedtz, Morten Jensen i Ladbye, Olluff Lauridsen, Søffren Bødicker och Søffren Brøgger samstedtz, som med første leglighed schall begiffue denem till Lillenestuid till Peder Smeds hus och grandgiffuelig grandsche och forfare om dett birkefred, som Peder Smedtz suend Mogens Klegensmeds- [73v| suend haffuer giortt och begangitt paa windue[r] och andett paa hußett, och dett loligen till tingge affsigge, efftersom de will ansuare och were bekientt. [123

Annamitt landtztingspenge aff Naabye 5 sch. [124

Hans Madsenn paa Herluffsholm med kalsmend, nemlig Jens Andersenn i Tiffuelße och Bertell Jiude ibidem, som[!] Hans Schaaning och Jens Christensen, som soer hans schusmaall, att hand laa paa sin soettesengh och icke selffuer kunde møede sitt kald stendig att were, de himllede att haffue giffuitt Olle Nielsen i Tiffuelße lolige aattedags warsell imoed en 8 mendtz affseggt,

som den 8. aprilis nest forleden her aff tingett waar opkreffuid att schulle besegte den gaard, hand iboer, huorledis den findis wid ligge och magtt holden med ald sin tillbehøring indted wnder-tagendis effter deris taxis widere formelingh.

Da fremkom Jens Andersenn i Tiffuelße samptt hans medfølgere, forskreffnne aatte mend, och sampteligen enhuer effter andenn wied eied med opragtte fingre wantt och affsagde, att de effter for:ne deris medgiffuene taxis indhold haffuer samme gaardtz brøstfeldighed besegted. Da befindis den, som effterfølger: først paa stuffuelengenn er fem wegerom brøstfeldigh baade paa tagh, tømmer och leer for 15 slette daller, bagoffnen <schorsten> och kiølnen brøstfeldig till 8 daller mønttt. En øde hielem findis brøstfeldig paa langhalem saa och paa de andre huße att forbedre, dermed att ind-|74r|beregne for 4 les langhalem, huer les 7 mk. mønttt, er 7 daller, en windsche for 1 rix mk. Brønden findis wid magtt, disligeste piller, homlle och impper wid magtt, gierderne er wluggt och rugwaangsgierderne taxeritt for 1¹/₂ slette dlr. Findis saad till samme gaard, rug 28 schepper, scheppen taxeritt for 24 sch. Findis biugjorden wlagtt, som er 2 pund land, taxeritt for 10 slette daller att legge. Findis ett lofft brøstfeldig offuer itt herberge i gaardenn for 1 daller.

Same kalsmend himlede att haffue giffuitt for:ne Olluff Pedersen lolige aattedags uarsell till dom att liede, om samme feld effter for:ne aattemendtz affseggt icke bør att bliffue wid gaardenn, och hand dett att wdlegge till den, som schollens gaard schall anname, beside och holde wid lige, som dett sigh bør, huorpaa Hans Madsen paa schollens wegnne waar dom begerendi[s]. Disligeste hans resterende gaardfestning, som er [*tallet ikke angivet*] coranttt daller inden femten dage att contentere eller att søgis wid nam och wdlegh effter fororningen i hans boe och godz att haffue.

Da waar herimoed icke i rette møtt for:ne Olluff Per[sen] eller nogen paa hans wegnne, som for hanem wille suare. Saa effterdj hand nu i dagh icke i rette er møtt att suare, bleff hand tilfunden samme gaardfeld for sigh att wdlegge, disligeste huis gaardfestning hannd rester med.

[125
|74v| Samme mend nu i dagh bleff tiltagitt att schulle begiffue denem till den gaard i Kiøberup, som Mogens Andersen paaboer,

och dis bröstfeldighed med ald sin tilbehoerigh att bebegtte och [*overstreget* andsuare] dett for retten affsige, som de will andsuare och were bekientt. [126]

Niels Madsenn i Haalsted med kalsmend, som ere Rasmus Hansenn i Wrisløbe och Niels Andersen ibidem, de himllede effter loughen att haffue giffuitt Rasmus N., tienendis Rasmus Rasch i Haalsted, lolige aattedags warsell for 13 mk., hand hanem schiuldig er for en bøbe, hand hanem affkiøbtte. Satte i rette, om hand icke bør hanem att betalle inden femten dagge. Forlagtt att betalle inden femten dagge. [127]

Jørgenn Søffrensenn i Nestuid och Søffren Andersen ibidem de himllede effter loughen paa Marene s. Olluff Andersens wegne att haffue giffuitt Peder Smed i Lillenestuid lolige aattedags warsell for 10 mk., hand hanem schiuldig er. Ingen er møtt att suare. Bleff forlagtt at betalle inden femten dage. [128]

For retten fremstøed Hanns Knudsen i Ladbye och ragtte Søffren Andersen samestedz haand, att huis de ere forligtt om, will hand holde och epterkome och tagge hanem frj for feld paa gaarden, disligeste landgilde, regser och anden tyngge, som de med huerandre widere will indgaa nu søgneting førstkommendis effter paasche. [129]

|75r| Mandagenn denn 29. aprilis anno 1633.

Aatte mend. Peder Hansenn i Ladbye, Niels Andersen i Wrisløbe, Rasmus Hansenn ibidem, Peder Pedersenn i Lillenestuid, Jens Paarse i Øffuerup, Degniss Lauridsenn i Lillenestuid, Jørgenn Høgh samested och Søffren Andersenn i Ladbye [*rettet fra Lillenestuid*].

Peder Hansenn i Ladbye med kalsmend paa Peder Randers wegne i Nestuid, nemlig Jens Hansenn och Peder Jensen i Nestuid, de himllede effter loughenn att haffue giffuitt Peder Knudsen i Lillenestuid lolige aattedags warsell for peninge 2 slette daller, som hand haffuer tingett op huos hanem paa kong. m. wegne for slagsmaall, hand der i byenn begangitt haffuer. Satte [i] rette, om hand icke bør att betalle och tilfrisstille inden femten dagge eller nam i hans boe att haffue. [130]

Fremkom Jens Andersenn i Tiffuelse sampt hans medfølgere aatte mend, och sampteligen <want och> affsagde for rettenn,

att de effter deris taxis indhold haffuer weritt paa aastedernne och den leglighed forfaritt. Da befindis den gaard i Kiøberup, Mogens Andersenn i Kiøberup i boer, brøstfeldig. Paa stuffuelengen findis 15 wegerom øde, sagtt i feld paa tømmer, tagh och leer for 45 s. daller. Paa stuffuelengen i stersett 4 wegerom øde, sagtt i feld for 12 daller s. Nock schaarstenen brøstfeldig 1 s. daler. 2 leruege brøstfeldig paa leer 1 s. mk. Andenn [75v] stedtz brøstfeldig paa gaarden langhalm 3 les for 5 daller 1 mk. Loenn brøstfeldig for 3 daler s. Fanttis saad rugsaad till gaardenn 2 pund, huer sceppe for 24 sch. Rugwaangsgierderna ere lugtt, som for:ne Mogens Andersen haffuer lugtt. Impper, piller och homlekuller wid magtt. Och bleffue beuiste med kalsmend, nemlig Rasmus Schreder i Wrisløbe och Niels Andersen i Wrisløbe, Mogens Andersenn i Kiøberup, som boer i samme gaard, for forskreffne aattemens affseggt att haffue fangitt lolige kald och warsell.

Da waar herimoed i rette møtt for:ne Mogens Andersen, suaride och berette, att hand will gierne werre offuerbødige att legge fra sigh, huis feld hannnd annamitt paa gaarden, som waar rugseden och 2 gamle dynner och 1 boer, som staar i stuffuen, en gamell melbengh och 2 gamle studogh och enn gamell plaahamll och 27 mk. brutt hamp, mens ellers huad forstanderenn will icke effterlade hanem for Gudtz schiull paa den ringe tid, hannnd boede der paa itt aars tid, will hand were i hans nøye derfor. Parterne tingswinde begerendis. [131

Peder Smed i Lillenestuid med kalsmend, som ere Peder Peder-senn och Anders Rasmusenn ibidem, de himllede effter lougen att haffue giffuitt Mogens Rasmusenn, som tientte for:ne Peder [rettet fra Mogenns] Smed lolige 8 dags warsell for windisbyrd att paahørre. Och tilspurde birkefaaggeden for:ne Peder Smed, om hand icke weed, huor samme kaarll er, huortill hand suaride, att hand tiener en smed i Wordingborig wid naffuenn Rasmus Smed. Effter slig leglighed torde hand sigh icke wnderstaa nogen windisbyrd att stede fastmindre nogen affseggt att [76r] giffue beschreffuitt, føren hand dertill fanger lolige kald och warsell. Och stoed de 12 mend frem, som waar opkreffuid paa Peder Smedtz hus, och waar offuerbødige att wille giøre deris affseggt

nu i dagh, huilckett icke maatte tilstedis, formedelst Mogens Rasmusen icke haffde fangitt lolige kald och warsell. [132

Niels Lafaagitt paa Herluffsholm opkreffuer 4 mend, nemlig Mortten [*rettet fra Peder*] Nielsenn i Lillenestuid, Mortten Jensen i Ladbye, Niels Jørgensenn i Wrisløbe och Peder Lauridsenn i Haalsted, som nu paa onsdagh schall synne och grandgiffuelig erfare, horledis schollens gierder ere lugtt. [133

Stoed Jens Haalst i Lillenestuid her for retten och waar offuerbødigh gierne att wille indgaa och samtøgtte, huis welb. her scholleherenn haffuer forligtt hanem och Ni[els] Taamesenn imellum, om huis tuistighed denem imellum weritt haffuer, och dett samtøgtte att wille holde och effterkomme, saa hannd nu effter denne dagh icke will haffue sig nogett att bestelle med for:ne Niels Taamesen, och derhuos berette Degnis Laurisenn och Christen Fønboe [*rettet fra Mønboe*] i Lillenestuid, att de effter scholleherens befalling waar med denem att forligge, saa samme sagh nu effter denne dagh schall were døed och magtisløs i allemaader. [134

|76v| Mandagenn denn 2. maj [*rettet fra aprilis*] 1633.

Aatte mend. Søffren Christensen i Apenis, Lauridtz Drucken i Øffuerup, Hening Suarer i Lillenestuid, Hans Schreder i Risløff, Olluff Haarleger i Lillenestuid, Peder Heningsen i Guderup, Peder Knudsen i Lillenestuid och Hans Madsenn i Haalsted.

Annamitt landstingspenige aff Risløff penge 14 sch. [135

Niels Andersenn paa Herluffsholm med kalsmend, nemlig Lauridtz Rasmusen i Kalbye, Peder Lauridsen Banke himlede paa Jørgen Hansens wegnne, som liger wanføer, de himlede effter lougen att haffue giffuitt meninge schollens tienere i Kalbye, baade husmend och boemend, lolige warsell for ald, huis resterende restands de schiuldig er effter restandsenns widere formeling, som her i dagh inden tingett er lest och paaschreffuitt.

Lauridtz Schreder i Apenis och Madtz Pedersenn ibidem de himlede effter lougenn att haffue giffuitt meninge schollens tienere i Apenis illigemaade lolige warsell, for huis resterende restans de schiuldig er effter restandsens formeling.

|77r| Endnu schollens kalsmend, nemlig Anders Schreder och

Jep Pedersenn i Wrisløße, huilcke himllede effter lougen att haffue giffuitt meninge schollens tienere i Wrisløße lolige warsell, for huis resterende restans som de schiuldig er.

Olluff Lauridsenn i Ladbye och Niels Pedersenn ibidem de himllede effter lougenn att haffue giffuitt meninge schollens tienere i Ladbye, Haaleße och Guderup lolige warsel[l], for huis resterende [!] restandtz de schiuldig er.

Jørgen Høgh och Rasmus Glarmester i Lillenestuid, som Olluff Haarleger himllede for, de himllede illigemaade att haffue giffuitt meninge schollens tienere i Lillenestuid lolige warsell, for huis resterende restans de schiuldig er.

Endnu Anders Knudsenn i Haalsted och Peder Andersenn, som Rasmus Rasch himllede for, de himllede effter lougen att haffue giffui[tt] meninge haalstedmend, saa mangge i byenn er, lolige warsell for resterende restan[ds], som de schiuldig er effter restandsens widere formeling.

Och satte wdj alle rette, om ennhuer bye icke effter kong. m. fororning bør att betalle och tillfrisstille inden femten dagge eller wrdering i deris boe och godz att haffue, och der forwden, om de icke haffuer giortt imod recesenn, idett de icke haffuer [ydt?] deris landgilde i rette tid effter recesenn. [136

|77v| Endnu kalsmend, nemlig Olluff Pedersen och Anders Fønboe i Ladbye, huilcke himllede effter lougenn att haffue giffuett effterfølgende lolige warsell till dom att liede, som er Jens Andersenn wdj Tiffuelße, Hans Schaaning, Jens Christensen, Mogens Andersenn, Hendrick Hansenn ibidem, Niels Olsenn i Naabye, Hans Heningsen och Søffren Jensenn ibidem andlange nogen schielsord, som dj (wdj deris fuldschaff) schall haffue sagtt till forstanderenn, idett de schall haffue sagtt till hanem, att hand haffuer ladett giortt en wlolige sceppe, wlegnitt och wbrentt, som hand wloligen schall laede denem deris korenn dermed framaalle. Mener sligtt till hans ere allt for ner att were paataltt, sette wdj rette, om de icke fuldkomeligenn bør att beuiße, att denem er nogitt korenn med nogen wlolige sceppe och wbrentt sceppe fa[l]scheligenn fraamaltt, eller och derfor effter birkerettens 20. capittell bør att bøde deris 3 mk. och were en løgnere. Da waar herwdjmoed i rette møtt Søffren Jensenn i Naabye, Hans Schaaning i Tiffuelse,

Hans Henningsen i Naabye, Niels Olsenn ibidem, Jens Christensen i Tiffuelße, suaride och berette, att denne schepe, nu er giortt, er støre, ind som den gamell waar. Jens Andersen berette, att hand icke klager nogett paa schollens scheppe, thj hand icke haffuer ßeett denn eller ladett maaltt nogett koren med denn. [137 |78r| Peder Hansen i Ladbye med kalsmend paa hederlig mand mester Pouells [!] Jensens wegne med kalsmend, nemlig Olluff Haarleger och Jacob Hansenn i Lillenestuid, de himllede effter lougenn att haffue giffuitt Peder Smed i Lillenestuid lolige warsell for windisbyrd att paahøre andlangende itt aggerom, hand haffuer ind i hans gaard. Disligeste hederlig mand Christen Clemesenn, om hand derimod will haffue nogitt att suare. Endnu himllede att haffue giffuitt Morten Christensenn i Lillenestuid lolige warsell for sin sandhed stendig att were.

Da fremkom for:ne Mortten Christensenn, wantt wied eied och opragtte fingre effter lougenn, att dett portterom, som Peder Smed nu bruger, liger till den bolige, hand iboer, och haffuer giffuitt landgilde deraff i atten aar och mere, och staar der en pell nere i haffuen, fra den och till en pill, som staar paa hans huses grund, och siden fra pillen och till Peder Smes huses hiørnetaal[pe] der er dett rette schiell imellum Peder Smed och hans bollig. Christen Tønnesenn ibidem wantt wied eied och opragtte fingre effter loughen ligge ord fra ord, som for:ne Mortten Christensen omwundett haffuer, och mindis i 30 aar. Jørgen Høgh ibidem wantt liggesaa och mindis i 14 aar. Henning Suarer wantt liggesaa och mindis i 24 aar. Tingswinde begerendis. [138 |78v| Thøger Nielsenn i Apenis med kalsmend, nemlig Lauridtz Schreder och Madtz Pederßenn ibidem, de himllede effter loughen att haffue giffuitt Bentt Nielsen i Apenis samestedtz lolig warsell for 1 lam, hand forkom aff hanem, som hand schulle agitt till closteritt. Sette i rette, om hand icke bør att forschaffe hanem dett igien eller en daller i steden derfor. Derforwden er hand hanem schiuldig 2 daller. [139

Fremkom Christen Ipsenn i Risløff och Hans Pedersenn samesteds och Søffren Christensenn saa och Mortten Nielsenn Lafaagitt i Lillenestuid, sampteligenn wantt wied eied och opragtte fingre effter loughen, att den gaard i Naabye, som Jørgen Fønboe sist paaboede, haffuer staað øde paa noglle aars

tid saa well som endnu. Disligeste den gaard, Jens Hansenn i Risløff paaboer, er øde och affbrentt, saa ochsaa enn gaard, Mogens Andersen i Kiøberup iboede, er slett øde, och en gaard i Kalbye, Niels Hansen sist iboede, er slett øde, endnu tuende huse i Appenis, Knud Huger och Jens Christensen sist paaboede, er slett øde och affbrentt, saa kong. maytt. icke kand bekomme entten pengge eller korenschatt. [140

Dømppt imellum schollen och Mortten Søffrensenn i Ladbye andlangende schollens schoff, som hand icke haffuer hafft opsyenn till. [141

[79r] Mandagenn denn 13. may 1633.

12 mend. Peder Hansenn i Ladbye, Søffren Andersenn ibidem, Søffren Jensenn i Naabye, Hans Heningsen ibidem, Hans Schaa-ning i Tiffuelße, Hans Knudtzenn i Ladbye, Ingwor Nielsenn i Øffuerup och Madtz Pedersen i Apenis.

Søffren Guldsmid i Nestuid med kalsmennd, som ere Pouell Schoemager ibidem och Peder Jensen i Ladbye, de himlede effter logen att haffue giffuitt Søffren Andersen i Ladbye lolige warsell, for huis hand hanem schiulig er, som er 7 daller och 7 sch. Satte i rette, om hand icke bør att betalle hanem inden femten dagge, och waar dom begerendi[s]. Waar herimod i rette møtt for:ne Søffrenn Andersen och schiød sig till regenschaff med hanem.

Hans Rasmusen i Haalese med same kalsmennd nemlig himlede att haffue giffuitt for:ne Søffren Andersenn lolige warsell for 9 slette daller, hand leffueritt hanem, som hand schulle leffueritt Søffren Guldsmid i Nestuid for 2 suin, hand bekom aff hanem, huileke hand icke haffuer fra sig leffueritt. Sette i rette, om hannd icke inden femten dagge bør att betalle och tilfrisstille hanem derfor. Waar herimod i rette møtt for:ne Søffren Jiude, suaride, att hand icke kand huße, att hannd leffueritt hanem same penge. [142

[79v] Erick Morttensen paa Herluffsholm med kalsmend, nemlig Jehann Klaacker och Rasmus Kuld i Lillenestuid, de himlede effter lougenn att haffue giffuitt Hans Dyr i Grimstrup lolige warsell for restans for anno 1631 2 pund smør och $\frac{1}{2}$ lam, for 1632 haffre 3 scheper, 1 lam.

Endnu kalsmend, nemlig Olle Jensen och Madtz Olsenn i Øffuerup, de himlede att haffue giffuitt meninge schollens tienere der samestes lolige warsell for restans, de schiuldigh er effter restansens formeling, som er lest och paaschreffuitt.

Endnu kalsmend, nemlig Rasmus Hansen och Niels Andersen i Wrisløbe, de himlede att haffue giffuitt Olle Hemingsen i Fensmarke lolige warsell, for huis hand schiuldigh er.

Endnu kalsmend, nemlig Jens Espesenn i Gierdrup och Rasmus Olsen i Risløff, de himlede effter lougen att haffue giffuitt meninge schollens tienere i Naaby, Gierdrup och Risløff lolige warsell, for huis de schiuldigh er. [143

Søffren Andersen i Ladbye med kalsmend, nemlig Rasmus Sneker och Niels Jiude ibidem, de himlede effter lougen att haffue giffuitt Hans Knudsen i Ladbye lolige warsell for fiere mens syen paa dett hus, som hand iboede, som schall synne och erfare, huad brøstfeldighed derpaa findis. Formand Hans Iffuersen, Olle Lauridsenn, Peder Hansenn och Markur Christensenn ibidem. [144

|80r| Hans Schiøtte i Lillenestuid med kalsmend, nemligh Olluff Haarleger och Niels Madsen samesteds, huilke himlede effter lougen att haffue giffuit Peder Smed i Lillenestuid lolige warsell, for huis hand er hanem schiuldigh, som er 14 daler.

Same kalsmend himlede paa Jacob Ipsens wegne att haffue giffuitt for:ne Peder Smed lolige warsell, for huis hand hanem schiuldigh er, som er 5 dlr. och 10 sch. [*Sen. tilføjet* Støed for:ne Peder Smed till wedermelle och samme giæld icke benegted.]

Endnu himlede att haffue giffuitt Jørggenn Andersen i Lillenestuid lolige warbell for peninge 2 daller, hand er Niels Mickelsen Lanstingsschriffuer schiuldigh for en domb, hand haffuer begered beschreffuitt. [145

Lillenestuid mend i dagh første ting gaffue last och klagge offuer Ladbye tyer, att dj formedelst hāns wūānhed endeig affschaffe[r] denem med denn, saa fremtt de derfore icke williede och stande til rett[e], om hand gjør nogen schaede. [146

Skollens kalsmend, nemlig Niels Schreder och Anders Schredere i Wrisløbe, de himlede effter lougen att haffue giffuitt Søffrenn Jensen i Naabye, Hans Heningsen ibidem, Hans Schaaning i Tiffuelbe, Jens Christensenn, Jens Andersen ibidem

och Niels Olbenn i Naaby [warsell] andlangende, huis schollen haffuer denem till att talle, som i dagh aatte dage schall bliffue foregiffuitt. [147]

[80v] Mandagenn denn 20. may 1633.

Aattemend. Peder Hansen i Ladbye, Tøger Nielsenn i Apenis, Peder Lauridsen i Kalbye, Hans Schreder i Risløff, Jens Paarse i Øffuerup, Lauridtz Schredere i Apenis, Niels Madsen i Haalsted och Olluff Haarleger i Lillenestuid.

Niels Andersen Schriffuer paa Herluffsholm med kalsmend, nemlig Lauridtz Schreder i Apenis och Knud Huger ibidem, huilcke himlede effter logen att haffue giffuitt Tøger Nielsen samesteds lolige aatte dags warsell till dom att hende andlange[n]de peninge 2 slette daller, hannd schall haffue laantt Peder Nielsen i Apenis och deraff haffuer saad 1 schepe opmaaltt biug, efftersom for:ne Peder Nielsens quinde for forstanderenn haffuer beretted. Setter i rette, om hand icke for slig wlolig aagger och rentte, som er imod recesenn, haffuer hoffuidstollen forbrutt saa och bør att wdlegge affgrøeden, som kand were afflitt effter for:ne schepe biug, huis dett kand beløbe [sig] widere, ind som rentten kand were effter recesen, nor dett bliffuer fratagen, och waar derpaa dom begerendis paa samme tuende paaster. Waar herimoed i rette møtt for:ne Tøer Nielsen, suarid och berette, att hand icke will liede nogen [81r] dom, men dersom derwdj kand befindis nogen forselße, will hand gierne were i hans minde derfore. [148]

Fremstoed Peder Hansenn i Ladbye och berette, att efftersom Frans Jensen i Guderup haffuer fangitt kald och warsell fra schollen, for huis tallwid hand haffuer saaltt i Nestuid, for huilcken sagh hand haffde taltt i forstanderens minde, saa hand icke derom nu i dagh schulle møede her paa tingett. [149]

Rasmus Pouelsen i Nestuid med kalsmend, nemlig Hans Olsenn ibidem och Niels Lauridsen i Wallensuid, huilcke himlede effter lougenn att haffue giffuitt Søffren Madsenn i Lillenestuid lolige aattedags warßell for 15 mk., hand hanem schiuldig er. Ingen derimod er møtt att suare. [150]

Peder Hansenn i Ladbye paa Peder Møllers wegne i Effuemølle med kalsmend, som ere Niels Andersenn ibid., Peder An-

derse[n] ibidem, huilcke himllede effter lougen att haffue giffuitt Olluff Pedersen i Ladby[e] lolige 8 dags warsell for 7 mk., hand hanem schiuldig er. Ingen er møtt att suare. [151]

Fremstøed Peder Lauridsenn i Kalbye med fuldmagtt aff Anders Hansenn i Lilletuede och effter hans begering taagh Jens Madsen i Kalbye i haand, gjorde och gaffue hanem itt euigtt, fast, trøg och wrøgeligtt affkald och forwaring for ald, huis arffue och gods som for:ne Anders Hansen tilfaltt effter hans fader Hans Nielsen, som døde i Kalbye. [152]

|81v| Christen Kremer i Nestuid med kalsmend, som ere Olluff Haarleger och Niels Madsenn i Lillenestuid, huileke himllede effter lougen att haffue giffuitt Rasmus Lauridtzenn, tienendis Jens Haalst i Lillenestuid, lolige aattedags warsell for peninge 6 daller mønttt, badscher løenn. Ingen er møtt herimoed att suare. Bleff forlagtt att betalle inden femten dagge. [153]

Mandagenn denn 27. may 1633.

Aattemend. Morten Nielsen i Lillenestuid, Tøger Nielsenn i Apenis, Jens Andersen i Tiffuelße, Hans Schaaningh ibidem, Jens Christensenn samesteds, Rasmus Hansen i Wrisløße, Lauridtz Hansen i Ladbye och Hendrick Hansen i Tiffuelße.

Jehann Pedersen i Karebek med kalsmend, nemlig Peder Jensenn i Tiffuelse och Jørgen Andersen, de himllede att haffue giffuitt Jens Andersen i Tiffuelse lolige aattedags warsell till dom att liede andlangende nogett børnegods, som hand haffuer inde huos sigh, som er hans hustrugs børen, aff huileke er tuende døde. Sette i rette, om hand icke bør att schiffte effter samme børen, saa de effterleffuende kand bekomme deris andpartt och hanns hustrugs [!] sin partt.

Waar herwdj-|82r|moed i rette møtt for:ne Jens Andersenn, suaride och berette, att hand er offuerbødig, nar for:ne Jehan Pedersen will komme till hanem och tagge en mand, och da will gjøre hanem wdlegh. Bleff for:ne Jens Andersen forlagtt till nu førstkomendis dagh aatte dagge att møede her paa tingitt med gods och penge och da leffuere hanem sin andpartt, saa witt hand bør att haffue med rette. [154]

Bleff nu i dagh giortt kong. m. forbud och arest her paa tin-

gett, paa huis gods som findis huos Hans Nielsenn i Risløff, som Hans Haalstis hustrug Sidsell haffuer huos hanem, att hand icke lader dett komme aff schollens grund, føren Margrete Pouell Siffuersens i Nestuid bekommer, huis hun schall haffue, som hand hinde schiuldig er effter en dombs formeling. Och bleff Hans Schreder och Suend Andersen i Risløff[f] forelagt att forkynde och restere samm[e] gods huos for:ne Hans Nielsenn. [155

Peder Hansenn i Ladbye paa mester Pegter[s] wegne i Nestuid med kalsmend, som ere Olluff Haarleger och Niels Madsen i Lillenestuid, de himllede effter lougenn att haffue giffuitt Peder Knudsenn ibidem lolige aatte dags warbell for 2 daller badscherløn, hand haffuer loffuitt hanem, for hand legtte Lauridtz Bendsen, effter en schrifftelig beuiß, som bleff i rette lagtt, och waar dom begerendis.

Da waar herwdjmoed i rette møtt for:ne |82v| Peder Knudtzenn och soer wid sin høyeste eied, att hand icke haffuer wdloffuitt samme badscherløn till mester Pegter, men den gangh de waar forsamlitt wdj byfaagdens hus, kunde de icke bliffue forligtt derom, ßaa gick hand wd fra denem, och bleff saa, som dett waar. [156

Same kalsmend himllede paa Rasmus Madtzens wegne i Nestuid att haffue giffuitt Peder Smed i Lillenestuid lolige warsell for peninge $12\frac{1}{2}$ mk. 4 sch., hand hanem schiuldig er, Jens Raaschiulde $2\frac{1}{2}$ mk. 4 sch. Bleff forlagt att betalle inden femten dage eller nam i deris boe att haffue, derforwden $1\frac{1}{2}$ mk. Herimod ingen er møtt att suare. [157

Samme kalsmend himllede paa Laue Cremersuens wegne, som tiener Casper Dyttners wdj Nestuid, att haffue giffuitt Peder Quisemark i Lillenestuid lolige aattedags warsell for peninge 5 mk., hand hanem schiuldig er. Satte i rette, om hand icke inden femten dage bør at betalle hanem. Derimoed wid høyeste eied, siell och sallighed soer for:ne Peder Quisemark, att hand icke er for:ne Laue Kremer nogitt schiuldig. [158

|83r| Niels Schriffuer paa Herluffsholms [!] med kalsmend, nemlig Peder Christoffersen och Hans Hansenn ibidem, som Hening Suarer himllede for, de himlede effter lougen att haffue giffuitt Jørgenn Bysuend i Nestuid lolige 14 dags warsell for

[*overstreget* byen] windisbyrd andlangende en sceppe, som hand schall haffue legnitt och brentt for schollenn.

Endnu himllede andre kalsmend, nemlig Peder Jensen i Tiffuelße och Jacob Hansenn i Naabye, de himllede att haffue giffuitt Søffren Jensen i Naabye, Hans Heningsen ibidem, Jens Hansenn och Niels Olsenn i samesteds, Jens Andersen i Tiffuelße, Mogens Andersenn, Hans Schaaning, Hendrick Hansenn, Jens Christensenn ibidem samptelig lolige aattedags warsell for windisbyr[d] att paahøre andlangende samme sceppe.

Da att winde fremkom Erick Mortense[n] Kie[l]dersuend paa Herluffsholm, wantt wi[ed] høyeste eed och opragtte fingre effter logen, att nu wngefer i dag forgangen treg wger da kom Hans Schaaning i Tiffuelße, Niels Olsen i Naabye och Søffren Jensen sammestedz gaaendis ind i stuffuen till forstanderenn Christen Clemesenn och sagde till hanem, att den korensceppe, som nu er paa closteritt, waar wloligge. Och ydermere wantt, att sidenn bad hans huosbunde hanem, att hand schulle tagge papir och blick och gaa neder i borgestuffuen och forhøre de aattemends deris ord, som da waar samlitt i borgestuffuen. Da sagde de alle samme ord, att [83v| schepen waar wlolige, wndertagendis Jens Andersen och Hendrick Hansenn i Tiffuelße, och da samme tid sagde Erick till denem, I dannemend, er dett santt, I siger, da er kongens kaabersceppe i Nestuid, som hun er legnitt effter, att dett deraff kand erfaris. Da raabte och sagde de alle i huerandris mu[n]de, de icke agted kongens sceppe eller maall, men de wille holde denem effter den gamle sceppe.

Olluff Pedersenn i Ladbye wantt wid høyeste eied och opragtte fingre, att hand hørde ligge samme ord i borgestuffuen, som for:ne Erick Mortensen omwundett haffuer.

Dernest fremkom Christen Brøgere paa Herluffsholm, wantt wiedeied och opragtte fingre effter lougen, att forstanderen [*udprikket* leffueritt] <bad> hanem <kiøbe> de tuende sceppe, som nu er paa closteritt, <och> att hand schulle [*udprikket* gaa till] <i> Nestuid [*udprikket* och] lade denem legne och brende, som de burde att were, att ingenn schulle klagge paa denem. Da den tid hannd kom wd till Nestuid och ind i Jørgen Bysuens hus <med dem>, da waar hand icke inde, saa spurde hand konenn,

huor hand waar. Hun suaride, hannd waar i byenn och komer ind i sted. Da sagde Christen, ieg haffuer icke stunder att biee, gick saa hiem och kom om mornen igien. Da waar de legnitt och brentt. Da sagde hand till Jørgenn Bysuend, forstanderen bad, I schulle brende och legnne denem lige effter kaaberschepenn, formedelst hand icke wille haffue, nogen schulle klagge paa dem. Da suarid hand, att hand haffde brentt och legnitt denn saa lolige, som den bør att were, och wille selff suare till denn.

Endnu |84r| fremkom Jens Andersen i Tiffuelße, wantt wied sin eied och opragtte fingre, att nu nogitt for mickelsdagh nest forleden waar hand paa closteritt och ytte nogitt koren, da samme tid waar den gamell sceppe brudenn, saa kornitt spildis aff dend, siden hørde hand, att forstanderen bad Christen Brøger schulle gaa till Nestuid och der kiøbe tuende scheper och lade legnne denem effter kaaberschepenn, saa den kunde bliffue, som de burde att were.

Waar herwdjmoed i rette møtt Søffren Jensen i Naabye, Hans Schaaning i Tiffuelße och Jens Christensenn ibidem, sampteligen soer wid deris eied, att de icke sagde de ord, som omwundett er, att de icke agted kongens schepe eller maall[1]. Hans Heningsenn berette ligge ord wid sinn høyeste eied.

Och tilspurde Niels Andersen paa forstanderens wegne Jenns Andersenn i Tiffuelse samptt Hendrick Hansen ibidem, som nu sider till wedermaalls tingh, och som samme tid waar i selffschaff med de mend, der klagitt paa scheppen, som waar forsamlitt i borgestuffuen, illigemaadde tilspurde Lauridz Hansen i Ladbye, som ochsaa sider till wedermaalls, som ochsaa schall haffue weritt huos i borgestuffuen, der de klagitt paa scheppen, och er deris winde wid høyeste eied begerendis, om dj icke hørde, att for:ne mend sagde dj ord, att dj icke agtted kongens sceppe eller kongens maall.

Da fremkom forskreffne mend och enn effter andenn soer wid høyeste eied, |84v| siell och salighed, att de icke hørde, att forskreffnne mend sagde, att de icke agted kongens maall eller sceppe.

Mogens Andersen wdj Tiffuelße soer wid liggsoeren eied, att hand icke heller hørde, att de sagde, att de icke agtted kongens

maall eller scheppe, och sad hand samme dagh i sede med denem.
Partterne tingswinde begerendis. [159]

Mandagenn denn 3. juniij ano 1633.

Aattemend. Peder Hansenn i Ladbye, Niels Olsenn ibidem, Jørgenn Olsenn samesteds, Rasmus Rasch i Haalsted, Willum Jensen i Apenis, Rasmus Hansen i Wrisløbe, Jens Paarbe i Øffuerup och Niels Jørgensen i Wrisløbe.

Ingen er møtt i dagh att suare for Risløff. [160]

Wellagtt Niels Andersen paa Herluffsholm med kalsmend, nemlig Olle Haarleger och Niels Madsenn i Lillenestuid, de himllede effter lougenn att haffue giffuitt Jacob Sauschier for Herluffsholms portt, som haffde fortinggett schollens arbeade att schulle sauschiere dett tømmer till de øde och affbrende gaarde och bolliger i Lillenestuid, lolige 14 dags warsell for wndwigelbe och borttrømmelbe, som hand wloligen wden ald jae och minde fra schollens arbeade giortt haffuer och oppebaaritt enn |85r| dell peninge, widere, ind som hand haffuer fortientt. Setter i alle rette, effterdj hand saaledis wloligen wden ald jae och minde haffuer borttrøpmtt fra schollens arbead schollen till stor schade och affbreck, om hand icke derforre bør att were schollen følagtigh, ihuorsomhelst hand kand paagriffuis, och giøre schollen rett igienn for schaeade, som hun for hans wlolige borttrømning lider paa de affbrende gaarde i for:ne Lillenestuid, och er derpaa endelig dom begerendis. Saa effterdj for:ne Jacob Suascher [!] haffuer sig schollens arbeade fortagitt och betinggett och imod ald jae och minde wnduigt fra schollen, bleff hand tilfunden att were schollen følagtigh, huor hand findis kand, med widere derom i sluttningen schall bliffue indførtt. [161]

Endnu tuende kalsmend, nemlig Anders Schreder och Rasmus Hansenn i Wrisløbe, de himlled[e] effter loughen att haffue giffuitt Madtz Per[sen] i Wrisløbe och Niels Pedersenn wdj Øffuerup lolig aattedags warsell, for huis schollen haffuer denem till att talle andlangende itt løffte, som de schall haffue indgaaed for deris søster Merde Pedersdatter till forstanderen effter enn sedels indhold, wdschreffuen aff forstanderens baagh andlangende, om de icke loffuit for hinde att schulle bliffue tilstede paa

schollens grund, indtill hun haffde føtt hindis faaster. Da fremstøed Madtz Pedersen i Wrisløbe och icke benegted, dett hand joe med sin broder loffuitt, att [85v] for:ne deris søster schulle bliffue tilstede, indtill hun haffde føtt sitt faaster, daagh derhuos berette, att de sidenn waar huos forstanderen och begerede, att hun maatte gaa till prestenn att stande schriff, huilekett hand ochsaa gaff denem loff till, att dett maatte tillstedis aff hanem. Parterne tingswinde begerendis. [162]

Och satte for:ne Niels Andersenn i rette, att effterdj med kalsmend lolige beuises, forschreffne Niels Pedersenn haffuer fangitt lolige kald och warbell, och icke hand er møtt for sig att suare eller nogen, som for hanem, om hand icke bør derforre att bøde sinne 3 mk., och waar dom begerendis. Bleff forschreffne Niels Pedersenn tilfunden att bøde sinne 3 mk., effterdj hans forfald icke lolige suergis. [163]

Fremstøed Jørgenn Olsenn i Ladbye och gaffue kiere och klagge offuer Søffren Smed wdj Nestuid, formedelst hand woldeligen wdenn ald billige aarsagge haffuer offuerfalditt och slagitt hanem i schollens birk nu i freddags afftenn forgangenn, som hand wille gaaed wd och leett effter sinne faar (i Closterschoffuen paa weyen), och førde fiere synsmend frem for retten, som haffuer be-segted hanem, huilcke affsagde, huorledis hand er medfarenn, som er Søffren Brøger, Olluff Lauridtzen, Niels Olsen och Olle Persen i Ladbye. Da haffuer hand itt hull i hoffuitt, som waar slagitt, och blodett rantt neder aff dett, och haffde 2 blaaslagh paa røgenn och 1 paa armen, for huilcken saarschade hand gaff for:ne Søffren Smed fuld sagh fore. [164]

[86r] For retten fremstøed Rasmus Lauridtzen i Ladbye samptt hans hustrugh Marenne Rasmuses och gaffue effterfølgende klagge offuer Søffren Andersenn i Ladbye. Først klagitt for:ne Marenne Jensdatter, huorledis for:ne Søffren Jiude haffuer titt och offte indgaaed i deris gaard och gaaed hinde till spott och scham och begered aff hinde wtugtig gierninge[r], som hun hanem icke wille i nogen maader tilstede, huoroffuer hand titt och offte haffuer reffui[tt] hindis kleder i sønder och slagitt och offuerfalditt hinde, haffuer och slagitt deris døre sønder och neder effter hinde, som er att beuise med goede mend, att denne giernin[g] er sched om nattertide i hindis huosbuns frawerelBe,

att wille tagge hinde med wol[d] och titt och offte slagitt och reffuitt hindis kleder i sønder, som hand selff igien haff[uer] ladett ferdig giøre, och derhuos løffuitt her i byenn effter hinde med dragen kniff och werge, saa hun nap for hanem haffuer kund wndkomitt med liffuitt, och samme d[ag] waar hun sygelig och wiste sig ingen tid, och treg dage effter hun waar gaaed i barsell-Bengh, kom hand ind aff kiøllen och i brøgersett och wille taget hinde med wold. Nogen dage dereffter gick hun wd [i] sitt fehushus att giffue kalffue att dricke, da waar hand inde i husett, der hun lugte døren op, greff hand fatt paa hinde och wille tagett hinde med wold, och der wdoffuer bleff kalffuedrickett spiltt, och icke kunde were med fred i gaarden for hanem, saa taagh hun sitt baren och gick aff gaardenn, |86v| saa gick hand effter och bad, att hun schulle gaae i gaare igienn, och sagde, hand wille indted giøre hinde, saa gick hun hiem igienn, saa forloed hand hinde.

Derforwdenn beklager hindis huosbunde for:ne Rasmus Laack, att sidenn huosbunden m. Pouell haffuer ladett forbyede Søffren Andersen, att hand icke maatte komme ind i hāns bollig, sidenn haffuer hand begangitt dise gierninger med trusell och endnu gaar och wndsiger hanem, ihuor hand komer, som waar nu i fredags forgangen, da kom hans sleggt Søffren Smed ind till hanem i sinn stuffue med nogett øll i en kande, och waar Jens Raaschiulde wdj Lillenestuid med hanem och begerede att wille dricke hanem till, och samme tid waar hannd aff marken indkomen och waar nogett krank, att hand ingenlunde for suaghed kunde dricke med denem, saa gick hand wd fra denem och wille lagtt sig paa sin sengh.

Derforwdenn berette for:ne Marenne Jensdatter, att hun forbød denem icke att maatte dricke der i husett och mentte, de schulle dricke deris øll, som de kiøbtte dett. Lidett dereffter kom Søffren Andersen ind till denem, da sagde hun till denem, I er icke indkomen till oß i nogen goed mening, gaar hen och gjør min huosbunde eller mig ingen wrett. Da løb Søffren Andersen til hinde med dett schiell, hand wille slagitt hinde, och sagde, hun schulle faa enn schamelig fer, <hand med dig och du med ham,> gick saa gredendes wd fra denem och till sin huosbunde och bad, hannd schulle gaa aff weyenn fra denem. Saa gick Rasmus bortt aff sin bollig och wiste sig ingen fred for denem.

Der-|87r|forwden tilspurde Niels Andersen paa forstanderens wegne Rasmus Lauridtzen sampt hans hustrug, som sider till wedermelle, om dj med en goed samwitighed tør bekreffte forschreffne klaggemaall wid deris eied och derforre giffue for:ne Søffren Andersen fuld och fast sagh, begerede derforre aff domeren paa rettens wegne, hand denem wille lade fremkalde och giøre loughen fylist.

Da fremkom for:ne Rasmus Lauridtzen samptt hans hustrug Marenne Jensdatter, samptelig wantt wied deris høyeste hilligens eed och opragtte fingre effter loughenn, att huis klaggemaall, som de nu i dagh i tingbaagenn haffuer indførtt, er wdj Gudtz sandhed, och gaffue hanem derforre fuldßagh, huilcken sagh Rasmus Lauridtzenn samptt hans hustrug nu i dagh gaffue fra s[ig] och till Gud i himellen och deris huosbunde, som denem schall hanttheffue och forsuare och derpaa att talle, saa witt som lough och rett kand medføre.

Effter sligh beschiuldning tilspurde Niels Andersen for:[ne] Søffren Jiude, som nu staar for rettenn, wdaff huad aarsage hand haffde till saaledis att offuerfalde Rasmus Lauridtzenn och hans hustrug, som de siger att will beuiße, och derpaa hans suar begerendis.

Derimod fremstoed for:ne Søffren Andersen och lagde sinn haand paa tingbaagen och soer paa sin høyeste eied, siell och sallighed, att huis som Rasmus Lauridtzenn och hans hustrugh nu haffuer ladett indføre och giffuitt hanem sagh for icke er eller loligen schall hanem offuerbeuißes, att dett er i Gudtz sandhed, |87v| och bad derforre meninge tingmend och alffmue, saa mangge nu i dagh tilstede waare, atte till Gud i himellen wille giøre for denem paa begge sider enn gudelig bönn, att huem som derwdj findis schiuldigh, att Gud dett wille obenbare och derforre bekomme jerteggenn, men belangende hand schiuldigh for, att hand waar i Rasmus Lauridtzens gaard nu i fredags forgangen, soer hand wid hilligens eied, att hand icke giorde dett i nogen anden mening, indsom hand wille hentte samme kaarle derwd och følgis med denem till Nestuid.

Efttersom Rasmus Lauridtzen i Ladbye staar her for retten baade paa sinn egen och hustrugs wegne och sig beklager, huorledis de samptelig schall were trued och wndsagtt med

slagsmaall, som Søffren Andersen schall haffue ladett sig med berke att wille begaae paa denem, da effterdj kong. Christianus[?] den 3. hans reces formelder i dett 45. capittell, att huem som truer andenn mand med fiede [=feide], brand eller i nogen anden maader och icke will sette borgen, nar herschaffuitt paaescher, da maa den paagriffuis och settis, indtill hand setter borgen, huorfore Niels Andersen paa forstanderens och rettens wegne foreleger Søffren Andersen, som sider till wedermelle, att hand effter denne dagh indted sigh med schall haffue att befatte med for:ne Rasmus Lauridsen eller hans hustrugh |88r| entten i bye, mark, stie eller weye med nogen slagsmaall eller anden wforretelße i nogen maader, eyheller maa tilkiøbe nogen anden paa hans wegne sligtt att andfangge, och er nu hans forpligtt aff hanem derpaa begerendis, saa fremtt hand icke will indstille sigh i huosbundens fengsell och jerenn.

Derimod fremstoed for:ne Søffren Andersenn och beplegted sig till aldrig i ringeste maade entten att haffue eller will giøritt i ringeste maade sig befatte med for:ne Rasmus Laack eller hans hustrugh att befatte enttenn med hugh, slaagh, i stigh, streder, mark, bye, schoff, eller huorsomhelst eller huis dett neffnis kand, fastmindre nogen dertill will wnderkiøbe. Herimod beplegted sigh och for:ne Søffren Andersen, att hannd ic[ke] entten natt eller dagh schall findis i for:n[e] Rasmus Laackis gaard, der att bestille nogen wlolige midell eller gierning imod hanem eller hans hustrugh, och dett loffuid att holde oc[h] effterkomme, saa fremtt hand derfor ic[ke] will liede som widbøer.

Derimo[ed] fremstoed Rasmus Lauridtzenn samptt hans hustrug Marenne Jensdatter och forpligted denem, att de och aldellis effter denne dagh will were for:ne Søff[ren] Andersen wbeuaar med slagsmaall och anden wforrettelße baade i bye och mark, stie och strede, were sig, huor de møedis eller findis kand, [e]yheller will de offuertalle, beuilge eller tilkiøbe nogen, som dette for:ne imod hanem schall giøre, saa fremtt dett befindis, bepligter de denem derfor tilbørligen att stande till rette. [165

|88v| Mandagenn denn 17. junij ano 1633.

Madtz Falstring i Risløff, Niels Nielsenn ibidem, Jens Andersen i Tiffuelße, Hendrick Hansenn ibidem, Mogens Andersenn

samesteds, Niels Haarleger i Øffuerup, Rasmus Hansen i Wrisløbe och Niels Lauridsen i Apenis.

Niels Andersenn paa Herluffsholm med kalsmend, nemlig NB Rasmus Schreder i Wrisløbe NB, Niels Haarleger och Christen Andersen i Øffuerup, de himllede effter lougen att haffue giffuitt Niels Pedersenn samesteds lolige warsell for winde att paahøre andlangende itt løffte, som de for deris søster Merde Persdatter haffuer loffuitt till forstanderenn. Att winde fremkom Peder Ladbye i Lillenestuid, wantt wid sinn høyeste eied, siell och salighed, att hand hørde, at Niels Pedersen och Mads Pedersenn i Wrisløbe loffuid for deris søster Merde Pedersdatter, att hunn schulle bliffue paa schollens gods, indtill saalengge Gud haffde forløst hinder wid sitt faaster, men om forstanderen gaff hinder forloff till att maatte gaee hen att staa schriffte eller eye er hanem aldelis wbeuist. Dernest fremkom Rasmus Hansen ibidem, wantt lige ord fra ord, som for:ne Peder Ladbye omwundett haffuer. [89r] Och stoad Niels Pedersenn till wedermelle och samme løffte icke benegted, men dogh berete, att forstanderen forloffuitt denem, att deris søster maatte gaee henn att stande schriffte och samme tid føede hindis faaster. [166]

Endnu kalsmend, nemlig Jens Espesenn i Gierdrup och Rasmus Olsen i Risløff, de himllede effter lougen att haffue giffuitt effterfølgende lolige warsell till dom at liede, som ere Søffrenn Jensen i Naabye, Hans Heningsenn, Jens Hansenn och Niels Olsen i samesteds samptt Hans Schaaning och Jens Christensenn i Tiffuelbe. Och bleff de tilspurt, om de wille suare nogitt herimoed, huorimod de taue alle stille. [167]

Endnu kalsmend, nemlig Rasmus Schreder och Niels Andersenn i Wrisløbe, de himllede effter lougenn att haffue giffuitt Jep Per[sen] i Gierdrup, Olluff Madsenn, Jørgenn Andersenn och Peder Ipsenn samesteds loli[ge] warsell till dom att liede andlang[de] en ager till den ødegaard i Naabye, som de waar forelagt att schulle pløye, huilcken ager de ochsaa lagde, och der der[om] waar adwaritt att schulle pløye hanem igienn, pløyed de och icke wden den halffue partt, drogh siden derfra och loed denn halffue partt ligge, formener denem dermed att haffue beuist en stor muttwillighed och wlydelbe imod deris huosbunde eller fuldmegtig, som denem jorden forewiste. Setter derfor i rette,

|89v| om de icke effter recesens 42. capitell haffuer deris gaardis feste forbrutt, och derförwden tilbørligen att stande till rättē för den grøde, som kunde sigis aff danne[me]nd der kunde woxe paa samme halffue agger, som icke bleff saaed och pløyed, och waar derpaa endelig dom begerendis.

Waar herwdjmoed i rette møtt forskreffne mend i Gierdrup, sampteligen suaride och berette, att de icke tillkom med rette att pløye samme stycke jord, med [=men] Naabyemend haffde burtt att pløyed dend, thj de haffuer pløyed, saa witt denem tilkomer. Och derforwden tilspurde Niels Andersenn for:ne 4 mend, effterdj de staa till wedermaalls tingh, om de will benegted wid deris eied, att deris tienestekaarlle icke sagde till denem om afftenenn, de kom hiem, att de samme jord icke haffde pløyed, huortill de suaride, att de icke kand benegted, att deris faalek joe loed denem widett, att samme jord icke bleff pløyed, och icke de benegted, de joe bleff forlagtt aff lafaageden, att de schulle pløye samme jord till baaghuede. [168

Anders Bødicker i Fensmarke och Hans Fønboe ibidem de himllede paa Peder Hansens wegne i Nestuid att haffue giffuitt Jens Fønboe i Haalsted lolige aattedags warsell for 17½ mk., hand hanem schiuldig er. Bleff forlagtt att betalle inden femten dage, effterdj ingen er møtt att suare. [169

|90r| Endnu schollens kalsmend, nemlig Hening Suarer och Lauridtz Bang i Lillenestuid, de himllede epter lougen att haffue giffuitt Søffren Smed wdj Nestuid wdj hans faders hus lolige 14 dags warsell for windisbyrd att paahørre andlangende dett slagsmaall, hand paa Jørgenn Kremer i schollens birk giortt och begangitt haffuer. Fremkom Søffren Andersenn i Ladbye, wantt wied sinn høyeste eied, siell och salighed, att nu for nogen tid siden føldis hand med Jens Raaschiulde och for:ne Søffren Smed fra Ladbye och till Nestuid. Da som de kom i Closterschoffuen, møtte de Jørgen Kremer i Ladbye, da sagde Søffren till hanem, will du icke betalle m[ig] de penge, som du est mig schiuldig. Da sagde Jørgenn till hanem, ieg er dig indted andett schiuldig, andett ind som goede och gaatt er. Da støtte Søffren till hanem med enn kiep, saa schieldis de ad, och som de gick, haffde Jørgen Olsenn nogen ord, men huad dett waar, wiste hand icke, saa løb Søffren till hanem och slaagh hanem itt slag, toe eller 3 med

enn kiep. Endnu fremkom Niels Olsenn i Ladbye, wantt wid sinn høyeste eied, att hand saa, for:ne Søffren Smed slaagh Jørgen Olßenn samme tid me[d] enn knortte kiep. Dereffter tingswinde begerendis. [170

[90v| Tillyste Niels Andersenn nu i dagh, att dersom nogen findis her i Herluffsholms birk, som Peder Smed i Lillenestuid, som nu wid døeden er gangenn, er nogitt schiuldigh, och de haffuer nogett pantt derfor, att de da forschaffer dett ind paa boligenn inden i moren afftenn, saa schall de become deris wdleg i samme pantt, saa witt dett kand opløbe. Disligeste att de ochsaa giffuer tilkiende, om hand er denem nogett schiuldig, saa ochsaa om der er nogen, som haffuer annamitt nogitt aff hans gods, siden hand wid døeden er affgangen, att de da ochsaa forschaffer dett herind, saa fremtt de derfor icke will lide och stande till rette som for andett wdhimlitt. [171

For rettenn fremstoed Degnis Lauridtzenn i Lillenestuid med fuldmagtt aff Enduoll Andersenn i Nestuid saa och aff Marenne Andersdatters i Lillenestuid och Anders Jensenn och Marenne Jensdatter, disligeste Peder Lauridsenn i Haalsted med fuldmagtt aff Jens Pedersen Schomager i Lillenestuid, huilcke taagge Niels Andersen, schriffuer paa Herluffsholm, paa Anne s. Jørgen Andersens wegne i Lillenestuid [i haand] och gjorde och gaffue hinder [91r| ett euigtt, fast, trøgh och wrøgeligt affkald for ald, huis arffue och gods som denem arffueligenn tilfaltt effter hindis s. huosbunde Jørgen Andersen, som boede och døde i Lillenestuid, baade for denem och alle deris effterkomere. [172

Rasmus Lauridtzenn i Ladbye med kalsmend, nemlig Jørgenn Olsenn och Lauridtz Hansenn i Ladbye, de himlede effter loughen att haffue giffuitt Søffren Jiude i Ladbye lolige warsell for windisbyrd att paahøre saa och Rasmus Laack och hans hustrugh, om de dertill will haffue nogitt att suare. Och først fremstoed Rasmus Lauridsenn i Ladbye samptt hans hustrugh och endnu i dagh saa well som i dagh 14 dagge sist forledenn gaffue Søffren Ande[rsen] fuldkomelig sagh, for huis som i tingbaagen om hanem findis indførtt, och dett wied høyeste hilligens eeed bekreffted.

Da att winde fremkom Morttenn Jensen i Ladby[e], wantt wid høyeste hilligens eeed och opragte fingre effter loughenn, att hand

haffuer sett, Søffren Andersenn titt och offte om hiemelys dagh gaaed till och fra Rasmus Laakis gaard, dogh hand icke haffuer sett, att hand om nattetide haffuer gangitt dyed, och eyheller wiste, huad hans bestelling der waar, och eyheller hand haffuer sett, de haffuer føldis tilsame[n] wd ad marken, men dogh haffuer hand well hørtt, att Søffren Andersen haffuer weritt i røgtte for Rasmus Laakis konne, men deris bedrefftt wed hand indted aff. |91v| Och ydermere wantt, att for nogen tid sidenn, imen her Olluff leffuede, waar hand en dagh paa closteritt med andre flere offuerwerendis, imeden Anne Taamesdatter bleff troloffuitt, da som de kom hiem, klagede Anne, hun haffde indted øll att giffue denem, da sagde Rasmus Laackis quinde till denem, I gaatt faalck tillsamen, will I komme i gaarde med mig, da will ieg schenke Eder en gang eller 2. Och som de kom i gaarde, waar Rasmus icke hiemme, och døren waar lugtt, da gick hun om paa en anden sted och wille lade denem ind, da støtte Søffrenn imid- lertid paa døren med sin hande[!], saa hun faltt ned i tuende partte, saa slaagh hand den strax samen igienn och sagde, nu er dend saa goed, som den før waar, dogh hand icke fornam, att hand gjorde dett i nogen wred hue. Da suaride Hans Iffuersen, hand dett icke wille giortt for 10 daller, och hand selff sagde, att hand dett icke wille giortt for 20 daller och wille saa gaaed hiem. Da bad for:ne Marene Laakis och de andre mend, hand schulle bie och dricke en gang eller 2, huilekett hand ochsaa gjorde, och dermed schildes de ad, der de haffde druckett øllitt. Dogh hand icke hørde, att hun gaff hanem loff till att støede døren op.

Endnu att winde fremkom Olluff Lauridsenn och Markur Christenßenn, samptteligen wantt wied deris høyeste hilligens eed och opragtte fingre effter lougen, att Hans Iffuersen, som liger paa sinn sottesengh, berette ligge samme ord for denem, som Morttenn |92r| Jensenn om døren omwundett haffuer, att saa i allemaader gick och foer, som forskreffuitt staar.

Endnu fremkom Hans Knudßenn i Ladbye och soer paa sinn høyeste eied,siell och salighed, att saa gick och foer i alle maader, som Mortten Jensenn och Olluff Lauridsenn och Markur Christenßen paa Hans Iffuersens wegnne omwundett haffuer, och er dett nu tillkomendis fem aar siden, nar rug høsted. Och endnu wantt for:ne Hans Knudsen, att hand titt och offte haffuer ßett,

Søffren Andersen haffuer gaad till Marenne Laakis i hindis huosbuns frawerelse och werid der halffue dagge, och hun dett samme till hanem igienn, saa well som de ochsaa titt och offte haffuer weritt forsamlitt i hans egett hus, hand iboede. Dogh hand icke haffuer sett, de haffuer hafft nogenn legomlig handell med huerandre, men hand gick wd fra denem, nar de samkedis.

Olluff Pedersen i Ladbye wantt wied sinn høyeste eied, siell och salighed, att hand aldelis indted wed aff denne sagh att sigge, och icke heller hand nogen tid haffuer sett Søffren Andersenn gaaed i Rasmus Laakis gaard.

Dernest fremkom Niels Olsen i Ladbye, wantt wied sinn eied, att hand icke haffuer sett nogen wtugtig gierning med for:ne Rasmus Laakis hustrug och Søffren Anderßenn, men nu for en rom tid siden waar hand inde till Jørgen Kremers med Søffren Jiude. Da som de sad om afftenen, kom Marene Laakis ind och spurde, huad giester de haffde, da suarid Søffren Andersen, huad komer dett Eder wid, gaar I Eders kaas [92v] och hiem, huad dieffuelen haffuer [I] her att bestelle. Saa gick hun wd, och hand effter, kom siden ind igienn, da bløde munden paa hanem, och gred och sagde, Marenne Laakis haffde slagitt hanem.

Endnu fremkom Jørgen Kremer ibidem, wantt wid sin høyeste hilligens eed och opragtte fingre effter lougen lige ord fra ord, som for:ne Niels Olsenn omwundett haffuer.

Dernest fremkom Anne Taamisdatter wdj Ladbye, soer wid sin høyeste eied, siell och sallighed, att hun titt och offte baade effter Søffren Andersens och Marenne Laakis begering haffuer gaaed bud imellum denem och sanked denem paa attschillige steder, men huad de tillsamen haffuer bedreffuitt, wed hun icke. Saame tid haffuer de weritt forsamlitt i Rasmus Laakis gaard, wndertiden Søffrens g[aard] och saamme tid i deris hus. Och ydermere wantt, att Marenne Laakis titt och offte haffuer sagt till Søffren Andersenn, tagh dinn horeongge och fød du hanem nu, saa lenge som ieg haffuer fød hanem. Da haffuer Søffren sagt, ieg haffuer indted med hanem att bestelle. Da haffuer hun sagt, du haffuer saa megitt med dend att bestelle som ieg, thj du est faar aff dett. Och endnu wantt, att hun saa for:ne Marenne Laakis kryffue neder aff Søffren Andersens halmstenge. Och endnu wantt, att nu sist forleden mester Pouell waar der i byenn att

schriffue lam, da kom Marenne Laakis gaaendis, raabtte offuer gierdett till hinde och spurde, om hun icke wiste, huor Søffren Andersenn |93r| waar. Hun suaride, hand liger inde paa wor benk, saa fuldis de bege 2 ind, och Marenne sagde, liger du her, sprank saa op och sette sig mitt paa liffuitt paa hanem, och siden gick Anne wd att Æette plantte, och de bleff siden enne inde, men Søffren sagde till Marenne, gack henn dieffuelen i wold, huad haffuer I her att bestelle, dogh bleff de aligeuell inde i stuffuen begge tillsamen. Ind ydermere wantt, att Marenne Laakis titt och offte klagede for hinde, att imidllertid hunn laa wden kirke effter sitt baren, att hun icke kunde were i fred for Søffren Andersenn, thj hand laae effter hinde och wille haffue sinn willig med hinde ind och saa reff hindis kleder i sønder. Ind derforwden wantt, att Marenne Laakis haffuer komid till hinde och klagett, att Søffren Andersenn haffuer jagitt hinde af[f] sin gaard, dogh hun icke haffuer seett Søffren giortt dett.

Endnu fremkom Marenne Madtzdatter, tienendis for:ne Rasmus Laak, wantt wied sinn eie[d], att hun icke haffuer seett nogen wtugtt till Søffren Andersenn och Marenne Laakis, men titt och offte haffuer Marenne wist hinder effter Søffren Andersen, nar hand haffuer weritt hiemme, haffuer hand komitt, wndertiden silde och saamme tid tilligh, och haffuer sett denem tillsamen ligge paa Rasmus Laakis sengh offuen paa kledernne, hand inde wid wegenn och hun wed gulffuitt, och saamme tid gick hun wd och och wndertiden ind, men nar hund gick wd, bleff de enne innde.

|93v| Endnu fremkom Angenette Jørgenns i Ladbye, wantt wied høyeste hilligens eed och opragtte fingre effter lougenn, att Marenne Laakis haffuer bedett hinde titt och offte att schulle hentte Søffren Jiude ind till hindis, och der er de paa adschillige tider forsankett. Indochsaa effter Søffren Andersens begeringh hentt Marenne till hanem i samme hindis hus. Derforwden wantt, att hun ochsaa noglle gangge effter Marennis begeringh haffuer hentt Søffren Andersen hen till Marenne i hindis gaard. Ind ydermere wantt, att Søffren Andersenn aldrig haffuer bedett hinde, att hun schulle bøde nogen aff Marenne [*fejll for Rasmus*] Laakis quindes kleder, men en gangh sømitt hun Marenne Laakis schiørtt nedenom och sette en liningh offuen om dett, som deris

lille pigge bad hinde om en søndagh morigenn. Den tid hun bar dett hiem, klagitt Marene, att Søffren Andersen haffde reffuitt dett, saa well som pigen ochsaa berette, den tid hun fick hinde dett.

Jørgenn Olsenn wantt lige samme ord, att pigenn sagde till hans hustrug, om mornenn hunn kom med schiørtted, att Søffren Andersen reff schiørtted i synder.

Anne Andersdatter, tienendis Peder Hansenn i Ladbye, som tilforen tientte Rasmus Laack paa itt aars tid, [wantt], da imidlertid kom Søffren Andersen titt derind, och saamme tid faarsamkedes Marenne Laakis och hand wndertiden i den lille stuffue saamme tid i den store, nogen tid i husenne och i porten, och nar de saaledis haffuer weritt forsankitt i enlighed, haffuer Rasmus Laack icke weritt hiemme, och hun haffuer [94r] spurtt denem ad, huad de bestelde saa megitt tillsamen, da suaride hinde, att dett kom hinder indted wid, men engangh saa hun, att Søffren Andersenn løb wd aff Rasmus Laakis gaard med bogxernne løbe i henderne, och samme tid waar Rasmus Laack icke hiemme, och Marenne waar wde i ett aff husenne i gaardenn, saa hun icke kunde see hinder, der hun kom ind aff markenn och i stuffuen, men strax dereffter kom hun ind i stuenn.

Endnu fremkom Marene Jacobsdatter i Ladbye, wantt wid sin høyeste eied, att en treg wger effter hun med hindis mand kom der till byen, kom Marenne Laakis ind till hinde och bad, att hun wille gaae hen och bede Søffren Andersen gaae till hinder, huilekett hun ochsaa giorde, och den tid hand kom, føldis de bege same[n] wd fra deris hus, men huor de sidenn gick, wiste hun icke.

Marenne Jiu[des], werendis i huße till Hans Knudsens, wantt wied sin høyeste eed och opragtte fingre effter lougenn, att hun icke haffuer seett nogen wtugtt till denem, men en gangh effter Marenne Laakis begeringh bad hun Søffren Andersenn gaae hen till hinder.

Ludbe Olluffsdatter, tienendis Hans Anderßenn, som paa trede aars tid tientte Søffrenn Andersen, wantt wid sinn hyeste eed, sell och salighed, attj midlertid hun tientte for:ne Søffren Andersen, da kom Marenne Laakis titt och offte till hanem, och de haffde attschillige snack i gaarden och i husene med huer-

andre, men huad dett waar, |94v| eller huad de bestelde, wiste hun icke, hun taagh sinn gierning waare. Och en gangh bad Søffren hinde, att hun schulle hentte Marenne Laakis till hane[m].

Endnu fremkom Olluff Lauridsenn <i Ladbye> [*udstregt* tienendis paa Foedbygaard], wantt wid sinn høyeste hilligens eed och opragte fingre effter lougenn, att hand titt och offte haffuer Bett Søffren Andersenn gaaed till Rasmus Laakis gaard, men aldrig hand saa nogen wtugtt paa Marenne Laakis och hanem, dogh de i Rasmus Laakis frawerelße haffuer hafft megen snak och talle i enlighed med huerandre, men wngefer for en 7 aar sidenn hand tientte Rasmus Laack, da en afften silde, som hand waar affdragid att wille gaa i sengh, da hørde hand, att Rasmus Laack buldrid och loed megitt ilde och sagde, der waar enn i kielderen, hand wille wide, huem dett waar. Da samme tid waar Søffren Andersen derinde, och Rasmus stoed wden for døren med en jerentiuffue och wille slagitt hanem med. Da løb Marenne Laakis bagh paa Rasmus Laack och holtt armene, saa hand icke kunde røre sigh, imenn Søffren løb wd och haffde en langschaffted øxe i haanden. Da sagde Marenne, der gaar hand, nu schall hand nocksom were 2 aff <till> Eder goede naack.

Dernest fremkom Marenne, for:ne Olluff Lauridsens hustrug, wantt wid sinn høyeste hilligens eed ligge ord fra ord, som for:ne hindis huosbunde omwundett haffuer, thj hun samme tid tientte Rasmus Laack.

|95r| Mette Andersdatter, som før haffuer tientt Rasmus Laack, wantt wid høyeste eed, sell och sallighed, attj midllertid hun tientte hanem, da kom Søffren Andersenn titt och offte aarlig och silde till Marenne Laakis, nar Rasmus waar icke hiemme, men ingen werlighed haffuer hun seett till denem.

Endnu fremkom Mette, Søffren Bødickers dater i Ladbye, wantt wied sinn eied, att hun titt och offte haffuer sett Søffren Andersen gaaed till Rasmus Laakis gaard, men huis hand der haffuer besteltt, wiste hun icke.

Anders Lauridsen, tienendis for:ne Rasmus Laack, wantt wied sinn eied, att Søffren Andersenn titt och offte i Rasmu[s] Laakes frauerelße haffuer weritt i ongelße [*vel* = omgengelße] med Marenne Laakis, dog ingen werlighed haffuer hand seett till dene[m], och en gangh bad Marenne hanem, att hand schulle bede Søffren

møde hinder i Nestuid. Endnu bad hun hanem, att hand schulle bede Søffren møde hinder i Nestuid med en hest och giffue gaatt kiøb paa den, men huem den schulle haffue, wiste hand icke.

Dernest fremkom Marenne Pedersdatter, tienend[is] Frans Jensen i Guderup, wantt wid sin høyeste eed, attj midlertid hun tientte Rasmus Laack, som er wngfer en treg aar siden, en dagh Rasmus Laack waar icke hiemme, da laa Søff[ren] Andersen paa deris høestengge, och hun med tuen[de] andre ßmaa piger wille krøffuid paa stengitt, da krøff hand neder och gick ind i stuffuen till Marenne Laakis, och waar de da enne derinde.

|95v| Nock fremkom Hans Andersen i Ladbye, wantt wid sinn høyeste eed, som er Søffren Andersens broder, och wantt wid sinn eied, att hannd titt och ofte haffuer lasted dett aff denem begge thoe, att de icke schulle bruge saadan scham, men dogh hand icke haffuer seett nogenn wtugtt till denem.

Och derforwdenn stoed meninge ladbyemend och alffmue frem och wantt, at Søffren Andersen och Marenne Laakis i langsomelig tid haffuer weritt i raab och røgtte med huerandre.

Och tillspurde Niels Andersenn paa Herluffsholm paa schollens wegne Søffren Andersenn, som sider till wedermelle, sampt Marene Jensdatter, om nogen aff denem wid deris høyeste eed will benegted, huis diße for:ne winde haffuer wundett. Disligeste om dj och wid deris eed wille benegted, att de icke haffuer hafft legomligh liermaall med huerandre, och er derpaa deris suar begerendis, huortill Søffren Jiude suaride och benegted, att hand icke haffuer hafft nogen liermaall med hinder <men ey wid sin eed>, men formener, att hannem dett bør offuer att beuifses. Stoed for:ne Marenne Laackis for retten och formentte, att Søffren Andersenn bør først att giøre sinn eed, entten negh eller jae, saa will hunn sidenn derimod giøre sinn eied. |96r| Och stoed Rasmus Laack for retten och sagde till Søffren Anderßenn, att hand haffuer giortt imod hanem dett, som hand icke kannd forsuare entten for Gud i himellen eller menischenn. Derforwden waar Marene Jensdatter offuerbødige att will stille sig ind i kirkenn for mester Pouell och anden øffrighed der att giffue sinn forbeelße tilkiende, nar hun derom bliffuer tiltaltt. [173

Fremstoed Søffren Jensen i Naabye, Jens Hansenn, Hans Heningsenn ibid., Niels Olsen samestes, Hans Schaaning och

Jens Christensen i Tiffuelße her for rettenn och samptelig suaride, att efftersom de for nogen tid siden haffuer ladett denem imoed forstanderen forlyede med nogen schiens ord och sagt till hanem, att hand haffuer ladett giøre en wlolige scheppe, huilckett de beklager schede wdj druckenschaff och hastmodighed och wiste denem ingen rett dertill att haffue, saa haffuer forstanderen for medynsch[!] schiuld sagen derforre med denem paa dett ringeste affsonitt. Illigemaade bekiender for:ne mend, att de indted klager paa samme scheppe i nogen maader, effterdj hun befindis loligen att were lign[itt] och brentt effter kong. maytts koberscheppe i Nestuid. [174

|96v| Mandagenn denn 1. jullij 1633.

Aattemend. Claus Hansenn i Apenis, Madtz Falstring i Risløff, Jørgen Olsenn i Ladbye, Peder Drucken i Lillenestuid, Anders Pedersen i Ladbye, Thille Nielsenn i Haalsted, Madtz Ipsenn samestedtz och Hans Lauridsen i Grimstrup.

Lauridtz Espesen i Siersted med kalsmend, nemlig Niels Madsen och Anders Olsen sammesteds, huilcke himllede effter logen att haffue giffuitt Laurids Rasmusen i Tiffuelse lolige aattedags warsell for peninge 4 daller, hand hanem schiuldig er. Bleff optagen, formedelst dett icke er laante peninge, och dertillmed formedelst Laurids Rasmusen icke er møtt. [175

Hans Schiøtte i Lillenestuid med kalsmend, som ere Olluff Haarleger och Niels Madsenn ibidem, de himllede effter lougen att haffue giffuitt Karenne Smes i Lillenestuid lolige 8 dags warßell for windisbyrd att paahøre med sin laugwerge. Da att winde fremkom Hening Suarer i Lillenestuid, wantt wied sinn høyeste eed, siell och sallighed, att den dagh som Peder Smed i Lillenestuid bleff berett paa sin sotteßengh, da |97r| kom Hans Schiøtte derind och sagde till Karene ßmeds, I er mig nogen penge schiuldig, wed I, mange dett er. Da suaride hun, jae, dett er 14 daller. Siden sagde Hans Schiøtte, I schulle med rette lade prestenn schriffue hans testamentte, paa dett att dett kunde were rigtig, huad hand waar borttschiuldigh och tilstaaende. Da sagde hun, att de wille haffue bud effter Søffren Knudsen, som dett schulle schriffue. Siden gick Hans Schiøtte ind och taagh Peder ßmed i haand och sagde, Peder, I wed well, I er mig nogitt

schuldig, I faar att haffue mig i betenkende. Da suaride Peder, kiere Hans Schiøtte, gjører well och komer igien i sted, nar klokken er 7, saa schall I faa gaatt pantt for ald, huis ieg er Eder schuldig. Och icke hand hørde, att Peder Smed talde om, att hand haffde nogett regenscha[ff] med Hans Schiøtte. Laurids Schreder ibidem wantt wid sin hilligens eed och opragte fingr[e] effter lougen, att hand hørde samme ord, so[m] Hans Schiøtte och Peder Smed haffde i stuffue[n]. Dernest fremkom Søffren Knudsen i Nestuid, wantt wied sin høyeste hilligens eed, att hand schreff for Peder Smed i 2 aar, nar hand dett begerede. Da nar de kom, huor der fanttis paa rigister, att hand haffde arbetett for Hans Schiøtte, da sagde hand, dett er klartt giortt imellum hanem och mig, dett haffuer indted paa sigh. Och endnu fremkom Mogens Rasmusen, smed paa closteritt, wantt wied sin høyeste ee[d], attj midlertid hand tientte Peder Smed, da nar Hans Schiøtte loed arbeide nogett huos hanem, betalde hand hanem strax med rede peninge, och en gangh besloe hand hans heste, da sende hand hanem 24 sch. derfor, aff huilcke Peder Smed sende 2 sch. tilbage igienn. |97v| Taamis Hansen wantt wied sin eied, att hand bar Peder Smed for:ne 24 sch., och hand fick hanem 2 sch. tilbage aff denem igien. Rasmus Smed i Nestuid wantt wied sinn høyeste eed, att Hanns Schiøtte haffuer paa noglle aars tid ladett arbeide huos hanem baade øxer och andett, da haffuer hand hanem strax derforre affbetaltt. Endnu fremkom Jacob Ipsen, tienendis for:ne Hans Schiøtte, wantt wied eied och opragtte fingre effter lougen, att hand haffuer tientt for:ne hans huosbunde i sex aar, da allt huis arbeide Hanns Schiøtte haffuer ladett arbeide huos Peder Smed, haffuer hand hanem strax affbetaltt. Claus Nielsenn i Lillenestuid wantt wied sin høyeste eed, sell och sallighed ligge ord fra ord, som for:ne Jacob Ipsen omwundett haffuer.

[176

|98r| Niels Schriffuer paa Herluffsholm med kalsmend, nemlig Hening Suarer och Hans Søffrensenn i Lillenestuid, de himllede att haffue giffuitt Hans Lauridsen i Grimstrup warsell till en dom att liede andlangende nogitt gods, som hand schall haffue bekomitt wdaff Peder Smeds boe, effter hand wid døeden waar affgangen, som waar først en sperhagge och fem allenne benkeklede, som for hanem er bereted. Waar herimoed i rette møtt

for:ne Hans Lauridsen och benegted, att hand icke haffuer bekomitt for:ne fem allenne benkeklede, siden Peder Smed wid døeden waar affgangenn, men berette, att hand haffde laantt Peder Smed 10 mk., imidlertid hand laa paa sin sottebengh, och pinbedagh Peder Smed laa ligh, hand kiorde till kirke, da effter hans quindis begering laantte hand hinder fem mk., och imidlertid hand waar i kirken, lagde Karenne Smeds sperhagen i hans waagen, dogh han[d] icke wiste andett, ind som dett waar en gryde, føren hand kom hiem, hand saa sperhagen. Och derhuos berette, att hand nu wid hiulleti[d] sist forgangen kiøbtte en bøstekiell och en fjerinkingiell aff Peder Smed, saa och kiøbtte hannd samme tid aff hanem treg styker benkekleder. Indochsaa satte Peder Smed hanem i pantt enn tøndekiell for 12 daller, en bulster dynne for 10 daller, men om der er nogitt inden i dynne[n] entten pudr eller andett, wed hannd icke, thj hand icke haffuer løst den op, siden hand bekom den. Och stoed Karene Smes till wedermelle och samme Hans Lauridsens andgiffuende wid sin eied bekrefftet. |98v| Och fremstoed for:ne Hans Lauridsen och opbød for:ne dynne och kiedell, om der waar nogenn, som dett wille løße, waar hand gierne begerendis, att hand maatte faa sinne penge, eller ochsaa att hand maatte faa danemend, som kunde wrdere, huad dett kunde were werd saa well som sperhagenn, att hand ochsaa maatte faa den wrderitt. Da bleff samme forschreffne gods wrderitt aff Peder Hansen i Ladbye, Hening Suarer i Lillenestuid, Lauridtz Schreder och Peder Drucken sammesteds, brøgekiellenn en mk. penge for en mk. kaaber, er 12 daller, dynenn och en liden pude forwden waar wrderitt tilhaabe for 9 daller, sperhaggen wrderitt for 3 daller. Och derhuos fremstoed for:ne Hans Lauridsen, soer wid sin høyste eed, sell och salighed, att saa witt som hannd haffuer andgiffuitt, att forschreffne godtz er hanem panttsatt for, haffuer hand giortt Peder Smed och hans hustrug schiell och fyllist for, baade med ware och rede peningge, och icke der heller schall befindis mere gods i hans hus aff Peder Smeds, ind som før er meltt. Parterne tingswinde begerendis hereffter. Och satte i alle rette, om forschreffne gods icke bør att were hanem følagtig, effterdj ingen er, som samme gods will løße.

[177

|99r| Samme kalsmend himlede effter loughen att haffue giffuitt

Peder N., tienendis Peder Søffrensen i Grimstrup, lolige warßell till dom att liede andlangende hans himell och tilstand at wide, huorledis hand er komen till Peder Smeds de graa gangkleder, hand haffuer, och setter i rette, om hand icke bør att forschaffe sig himell eller och att bøede sinne 3 mk. och legge klederne fra sig igienn, och waar dom begerendis. [178

Endnu himlede att haffue giffuitt Benntt[e] Wilhielems i Lillenestuid lolige warßell till dom att liede andlangende en kaabe, som hun haffuer panttsett Marene Kaakepigge, tienendis paa klosteritt, huilcken kaabe nu i dagh første ting bleff laauebøede[tt]. [179

Nöck fremeschede Christoffer Lund i Kalby[e] och itt quindfaalck wid naffuen Marene Hansdatter, som en tid lang haffuer weritt huos for:ne Christoffer Lund, och waar nu deris sandhed begerendis effter deris førige egen bekiendelße om liermaall, som de med huerandre haffuer begangitt. Da fremstoe[d] for:ne Christoffer Lund, berette och gaffue tilkiende, att nu bist forgangen fastelaffuen da kom hand først i liermaal med for:ne Mare[ne] Hansdatter, huilcke[n] for:ne hans bekiendelße forschreffne Marenne Hansdatter ochsaa i ligge maade widgick och saamtøgtte, att saaledis er gangitt i alle maader, som forschreffuitt staar. Effter sligh [99v] begge deris bekiendelße satte Niels Andersen i rette, om Marenne Hansdatter icke bør effter fororningen for sin forselße wdgiffue till schollen sex rixdaller saa och att betalle øll och mad, som hun haffuer forteritt paa klosteritt, imidllertid hunn haffuer weritt andholden, disligestē for staaekpeninge effter gamell sedwanne, och waar dom begerendis, eller och att liede paa kraappen med fengsell och jeren effter fororningen. Bleff tilfunden att stille schollen tilfris eller ochsaa att liede effter fororningen. Och derforwden fremstoe[d] for:ne Marenne Hansdatter och beplegted sigh, att nar hun haffuer stillitt schollen tilfris for samme sin forselße, att hun icke da schall lade sig befinde her i birkett, saa fremtt hun derfor icke will liede och straffis paa sin hals som en anden fresløs, och dett fuldkomelig indgick i alle maader. [180

Endnu schollens kalsmend, nemlig Mads Ipsenn och Thille Nielsen i Haalsted, huilcke himlede effter lougen att haffue giffuitt Jep Naall i Haalsted till den bolig, hand iboede, lolig 14 dags

warsell for windisbyrd att paahøre andlangende wndwigelße och borttrømningh om nattetider med sitt gods och formuffue och hans queg, som paa markenn gick. Da fremkom Anne |100r| Ollis, werendis i huße huos for:ne Jep Naall, wantt wid sin høyeste hilligens eed och opragte fingre effter lougen, att for nogen tid siden en natt lengge før dagh da begaff Jep Naall med hans hustrug denem fra hanns boligge med hans gods och quegh, och icke nogen aff denem siden den tid der weritt haffuer entten quegh eller andett. NB Och ydermere wantt, att Jep Naals datter NB Bleff indted widere derom formeltt i dagh. [181

Endnu kalsmend, nemlig Anders Pederßen och Jep Lauridsen i Ladbye, de himllede effter logen att haffue giffuitt Søffren Andersens wdj Ladbye lolige warsell for winde att paahøre andlangende, att hand haffuer gaaed i Rasmus Laakis gaard, siden hand gjorde sin forpligt her paa tingett icke att skulle gaa derind.

Fremkom Marenne Jørge[ns]datter i Ladbye, wantt wied sin høyeste eed, att for nogen tid siden en dagh saed hun i Rasmus Laakis sters, da hørde hun, att Søffren Andersen och Marenne Laakis snaked till samen nere i Rasmus Laakis portt, och hun sagde att wille legge hanem 2 styker for, dogh hun icke fuldkomelig wiste, entten dett waar nere i gaarden eller i portten.

Anders Lauridsen, tienendis for:ne Rasmus Laak, wantt wied sin eed, att hand samme tid saa, att for:ne Marenne Laakis stød i sin portt och snaked med Søffren Andersen, och Søffren stød med dett enne ben paa <luge>teschellen och med dett andett been wdenfor, men huad de snakede, wiste hand icke.

|100v| Endnu fremkom Marenne Madsdatter, tienendis for:ne Rasmus Laack, wantt wied sin eed, att siden Søffren Andersen gjorde sin forpligt her paa tingett, da kom hand en dagh till portten och bad, hun skulle bede Marenne Laakis komme wd till hanem, der waar en quinde och wille talle med hinder, huilckett hun waar ochsaa bud till hinde. Siden kom hun wd i porten, och der snackede Søffren och hun tillsamenn, men huad dett waar, wiste hun icke. Och tilspurde Niels Andersen for:ne Søffren Jiude, om hand will forskreffne winde wid hans høyeste eed benegte, saa och om hand icke haffuer weritt i Rasmus Laakis gaard, siden hand gjorde sin forpligt, huortill Søffren Andersen suaride och soer wid sinn eed, att hand icke waar i Rasmus

Laakis gaard och talde med hinder, men wden lugenn stoed hand och talde med hinder.

Effter windisbyrs indhold och effterdj att Søffren Andersen icke haffuer holditt hans forpligtt, som hand her paa tingett haffuer indgaaed i den mening, att hand schulle were Rasmus Laak och hans hustrug aldelis wbeuartt eller komme i deris gaard entten natt eller dagh, setter hand i alle rette, om hand icke bør att stille nøgagtigh baaren for sigh med wederhefttig mend, att hand schall were Rasmus Laak och hans hustrug wbeuartt eller komme i deris g[aard] entten natt eller dagh, eller och om hand icke effter recesen bør att borge for sig selffuer, och er der- |101r| paa dom begerendis, huortill Søffrenn Andersen suaridè och formentte sig icke pligtig at were att sette nogen borgen for sigh, føren hanem loligen bliffuer offuerbeuist, att hand haffuer giortt nogen wtilbørlig gierning imod den forpligtt, som hand haffuer giortt. Optagen till dombs i aatte dage. Parterne tingswinde begerendis. [182

Søffren Andersen i Ladbye med kalsmend, nemlig Niels Per- sen och Niels Andersen ibidem, de himllede effter lougen att haffue giffuitt Rasmus Laack och hans hustrugh saa och hederlig mand Christen Clemesenn, forstandere paa Herluffsholm, lolige uarsell for windisbyrd att paahøre och dom att liede. Och først tilspurde Rasmu[s] Laack, om hand schulder och sager hanem for hans hustrug, eller om hand will were stendig, huis hand saa well som hans hustrug haffuer andgiffuitt her paa tingett.

Illigemaade tilspurde for:ne hans hustrugh, om hun dett wille benegtte eller eye, och først tilspurde Niels Andersen forskreff- nne Marenne Laakis, om hun nu will gaa fra den beschiuling och klagge, som hun haffuer giffuitt och giortt offuer Søffren Ander- sen her paa tingett tuende gange tilforen, huortill Marenne Rasmuβes suaride, att hun derfore icke will suere. Och eptersom Marenne Laakis stoed her for rettenn och beraabtte sigh paa, att hindis huosbunde haffuer nød och tiungen [!] hinde till att sagge och beschiulde Søffren Anderβenn, huorfor |101v| Niels Andersen setter i rette, om hun icke haffde dett loligen burtt att beuiffett strax med blaaslagh, att hindis huosbunde hinde dertill haffde nød och tiungitt [!]. Disligeste och sagt dj ord till hinder, dersom hunn icke wille klage paa Søffren Andersen, da schulle

hindis huosbunde schutt hinder wd fra sigh. Och efftersom Marene Rasmus haffuer fremlagtt en Bedell i den mening, att hun schulle fragaa den beschiuling och klagge, som hun tuende gange her paa tingett wid høyeste hilligens eed haffuer schiulditt och beklagitt offuer Søffren Andersenn, huilekett hun nu sider till wedermelle och beretter, att hun waar huos Hans Jørgensen, borgemester i Nestuid, om raad om denne sagh. Da først wdkaste hand samme ord, som for:ne sedell om formelder, och siden reenschreff hans sønn dett. Och Hans Jørgensen fick hinder dett nu i dagh, och hindis fader och moeder waar derinde samme tid. Och derhuos fremstoed och waar endnu forskreffnne klagge och andgiffuende stendig, som hun haffuer beschiulditt Søffren Andersen for, mens denne sedell, som hun waar raad till att legge i rette, ganger hun aldellis fra och icke will den wid sin eed bekreffte. Och derhuos beklagede sigh, att hun er icke wdenn itt enlig quindfaalck, de kand raade hinde baade hid och did och giøre wid hinde, hūad de will.

Och stoed Søffren Andersen for retten och tilspurde Rasmus Laack, om hand will benegted, att hand icke nøede och tuingett hans hustrug till att sagge hanem, och begerede entten negh eller jae, siden will hand hanem dett |102r| offuerbeuiße. Dertill suaride Niels Andersen paa Rasmus Laakis wegne, om Søffren Andersen will giffue hanem fuld och fast sagh derfore, nar hand dett giortt haffuer, schall hannd bekomme suar. Och tilspurde Marenne Laakis, som nu sider till wedermelle, om hindis huosbunde entten med hugh eller slagh nøde eller tuang hinder till att giffue denne beschiulingh offuer Søffren Andersenn, huortill hunn suaride, att hindis mand slaagh hinder enn dagh tilforen, siden gick hand hen och klagitt hinder for prestenn, och dersom hun icke wille bestaa hindis klagemaall, schulle hand jagge hinder aff gaarden fra sigh, men derhuos beretter, att nar hindis mand slar hinder. komer dett ingen wied wden de selffuer.

Fremkom Anne Taamisdatter i Ladbye, wanntt wied sin høyeste eed, att om onsdagen som Marenne Laakis haffde føtt sitt barenn, da kom Søffren Andersen om taarsdagenn gaaendis derind med en flasche tyst øll och bad, de schulle varme dett till hinder, gick saa wd fra hinde, men siden om fredagenn nest effter, som waar den trede dagh, effter hun waar forløst, da waar

hunn der baade till och fra, och icke hun saa Søffren der, men om hand waar der, nar hun gick hiem, wiste hun icke.

Nock fremko[m] Ørslø Søffrens datter i Ladbye, wantt, att hun engangh saa Søffren Andersen haffde fatt paa Marenne Laakis i den store stuffue nere wid borenden, och hans bogxer waar løbe, och hindis kleder waar optagen, dett enne hindis ben laa wnder boritt, dett andett paa teschellen, om hand haffde nogen legomlig |102v| omgengelße med hinder, forstoed hun sig icke paa, och barned sad i wugen och legtte med en stor penge, entten dett waar en daller eller enn rix mk., wiste hun icke.

Marene Nielsdatter i Ladbye, som tilforen tientte Søffrenn Andersen, wantt wied sin eed, attj midlertid hun tientte Søffren Andersenn, da effter hans begeringh hentte hand [!] Marene Laakis till hanem, och hun kom om afftenen till Søffren, och de bleff i stuffuen, och hun gick wd att malcke.

Endnu fremkom Olluff Lauridsen, tienendis paa Faadbygaard, wantt wied sin eed, att enn afften kom Marenne Laakis ind, som Søffrenn haffde lagt sikh, och støtte och slaag hanem i ansegted och andresteds, men huad aarsagge der waar till, wiste hand icke. (Parternne tingswinde.)

Och fremstoed Søffren Andersenn och wid sinn høyeste eed, sell och sallighed benegted allt, huis winde som Ørslø Andersdatter haffuer hanem paawundett, att dett icke er i sandhed.

Derimod fremstoed Rasmus Laack i Ladbye, att eptersom windisbyr haffuer wundett, illigemaade er andgiffuitt for presternne och forstanderen, da giffuer hand hanem fuld och fast sagh forid, att hand haffuer belaakett hans hustrug fra hanem och hinde slett och aldellis fra hanem forwentt. Och begerede derfor, att hand maatte bekomme schollens fengxell och jerenn till hanem, indtill sagens wddragh och ende. Sagen optagen till dombs i aatte dagge, efftersom Søffren Andersen derom berette att will legge sitt forsett ind. [183

|103r| Hans Lauridsenn i Ladbye med kalsmend, nemligh Niels Pedersenn och Niels Jiude ibidem, huilcke himlede effter lougen att haffue giffuitt Anders Pedersen samesteds med hans hustrug lolige aatte dags warsell for windisbyrd att paaørre och dom att liede andlangende stollestaede i kirkenn, som hans hustrug er affschutt.

Fremkom Marenne Olluffuis i Ladbye och wantt wid sin eied, att anden pinBedagh da kom Marenne Jørgensdatter i kirkenn och gick ind i stollen och wille staaed i hindis rette stollestaede, da fløtte Mette Andersis sig i hindis sted, som er dett fierde stade wd till gangen, saa lagde Marene sig ned i stollen och siden sette sig tuende gangge paa Mettis schiød, da taagh Mette hinder bagh i kaaben och schiød hinder ind till wegenn, och da der hun icke maatte kome i hindis rette stollestade, gick hun wd aff stollen.

Kiersten Lauridsdatter, Mette Pedersdatter och Johanne Ipsdatter saa och Jørgenn Olsen samesteds sampteligen enhuer for si[g] wantt wied eied och opragtte fingre effter lougen ligge ord fra ord, som for:ne Marenne Olluffsdatter omwundett haffuer. Dereffter tingswinde begerendis. [184

Olluff Lauridsenn paa Faabyegaard med kalsmend, som er Jørgen Olsenn och Hans Lauridsen i Ladby[e], de himllede effter lougen att haffue giffuitt Pouell Rasmusen i Lillenestuid lolig warßell for itt par handsche och noglle penge, som kannnd were tilhaabe en slett daller. [185

|103v| Niels Pedersenn och Niels Jiude de himllede paa Rasmus Madsens wegne i Nestuid att haffue giffuitt Olluff Pedersen i Ladbye lolige warsell for 7 mk. och itt les høe, Hans Lauridsen for sex mk. och 6 sch. Bleff forlagtt att betalle inden femten dage. [186

Mandagenn denn 8. jullij ano 1633.

Søffren Bødicker i Ladbye, Peder Hansenn ibidem, Jørgen Olsenn ibidem, Christenn Ipsenn i Risløff, Hans Rasmusen i Wrisløße, Laurids Nielsenn i Apenis, Niels Hansen i Kalbye och Niels Pedersen i Ladbye.

Hans Rasmusenn i Wrisløße med kalsmend, som ere Niels Schreder och Olluff Ipsen ibidem, de himllede effter lougen att haffue giffuitt Jens Homellmand i Homellhußett lolig 8 dags warsell till dom att lide, for huis som hand hanem selff schiuldiger, disligeste for huis som hand for hans broeder Anders Schoemager haffuer wdlagtt och andett, som hand effter hanem kand haffue att kreffue och førdre. Och først er hand for:ne Hans Rasmusen schiuldiger for enn lerhacke peninge 1 mk., derforwden loffuid och goedsagtt for Jens Homellmand huos Casper Dyttmers

for $3\frac{1}{2}$ allenne klede, allenn $4\frac{1}{2}$ mk. Satte i rette, om hand icke inden femten dage bør hanem derforre att contentere. [187 |104r| Niels Andersen paa Herluffsholm med kalsmend, som ere Peder Jensenn och Mads Asersenn i Tiffuelße, huilcke himlede effter lougenn att haffue giffuitt erlig och welb. frue Ane Hansdatter till Sandbygaard med sin laugverge lolige 14 dags warßell samptt meninge sandbyemend, saa mange i byen er med prest och degenn, for fiere mends opkreffuelße, som schulle wdj Guds sandhed med fiere mend, som i Tybierigs heritt effter lolige proses er opkreffuid, taxere, huis ager och engh sandbyemend er beretigett, som liger i den mark, kaldis Kromemark, som er feldele i aar till Tiffuelße, huor mögitt quegh de sampteligen paa samme deris ager och engh kand greße och frj paa gres och wand, effterdj sandbyemend haffuer fralugtt en dell jord aff for:ne mark, som kaldis Liungen, fra felledenn, som altid tilforen haffuer ligett till felled och frigres och wand lige imod Kromemark, nar den haffuer ligett i felide. Och formentte Niels Andersen sigh paa schollens tieneris wegnne, att effterdi her icke fremlegis 8 mendtz affßegtt eller nogen anden nøgagtig breffue och documentter, huormed beuises kand, att der haffuer weritt grandschning[s]-mend paa same mark, som nu omtuistis, och tagserritt, huor mögitt quegh enhuer paa sinn ager och engh kand frj paa gres och wand, saa och befindis att haffue de andre fangsmends gres och wand denem till største schade forkortted med den dell jord, som de haffuer indlugtt, eyheller befindis i welb. landtzdomers steffning, att den sigh paa for:ne mark schall sigh henn refere [!], som omtuistis, menener [!] derfor, hanem billigen bør fiere mend hanem |104v| att tilstedis och opkreffuis, som med de fiere mend till Tybierig herids ting er opkreffuide att komme paa omtuistige aasteder och der att gjøre, huis loug och rett kand medføre, och er derpaa domb begerendis.

Waar herwdjmoed i rette møtt Mads Pedersen paa Sandbygaard, suaride och først ßette i rette, om laadtzeeyrne och jordroten icke bør att haffue kald och warsell till for:ne tiere mends opkreffuelße, for dett andett, att effterdj de tilforen haffuer synitt och tagxerritt paa samme Bollehaffue mark, som med en gammell affseggt beuißes; som er offuer 90 aar och siden

den tid haffuer weritt enn rolige heffd, formener derfor icke widere tagxering derpaa bør att komme eller schee, huorfore hand menner, att aldrig kand beuises, att Bollehaffue haffuer weritt fellede, mens altid haffuer weritt i ett fri ennemerke och fullt till laas till Sandbyegaard. Dett tredigge setter och i rette, om der bør att stedis nogenn 4 mend offuen paa welb. landsdomers steningh och <lang> rolige heffd, som haffuer weritt, och er imoed lougen, attj moed tingswinde maa egh lough bøedis. Dett fierde, att effterdj de ickun allenne will haffue aattmend paa Sandbye fellede allenne, som liger i Tybierig heritt, och icke paa nogen aff den grund i birkett, menner derfor, at der icke nogen 4 mend bør att stedis der paa Herluffsholms birketing att tagxere nogen grund i Tybierig heritt, som <icke> liger i birkett, thj birkeretten schall saa forstaas, att huof[!] som tuist falder imellum hered och byer, da att tagis fieremend aff heredett och fiere aff birkett, som denem kand schellne[?], mens |105r| nu schall der ingen syen paa nogen grund, som birkett thilhører, mens allenne paa Sandbye fangh, som liger i Tybierig heritt, tillmed liger ochsaa Herluffsholms birk i Flackebierigs heritt, mener derfor ingen fieremend bør att stedis aff Flackebierigs herids birketing att tagxere nogen grund i Tybierigs heritt, och er herpaa en rettferdig domb begerendis. Huortill Niels Andersen suaride belangende Mads Pedersen, formener ingen fieremend her till birketingett burde att opkreffuis, wden de schulle kome paa den grund att taxere, som liger i birkett, saa er de i denn mening opkreffuede, att de med de fiere mend, som till Tybierig herids ting er opkreffuede, att de schall tagxere ald den agger och engh, som liger i Kromemark, som i aar er fellede, och en partt aff grunden liger i birkett. Menener [!] derfor, att der bør fieremend hanem [*rettet fra hand*] aff tingett ad wdmellis, som med de andre kand giøre rett om den deell, [af] fangsmendenne omtuistis, att der settis i rette, om jordrottenn till samme mens opkreffuelße bør att haffue lolige kald och warsell, saa men hand, att dett gjør icke fornødig, epterdj paa denne tid icke begeris nogen grund och eyedomb att will winde eller indlucke, meden allenne att fangsmendenne wille wide sig till rette, huor mange høffder till enhuer bye paa gres och wand kand føedis. Effter

slig leglighed setter hand i rette, att samme [*overstreget* fiere] <mend> icke bør hanem att fornegtis, och er endeligh dom begerendis. Optagen till betenkende <till> i [dag] 8 dagge. [188

Efftersom Mads Pedersen leger itt her Jacobs forsett i rette, som er indlagtt till Tybyrig herids tingh, setter Niels Andersen i rette, om hand icke bør derhuos att fremlegge sin fuldmagtt, [105v] huad magtt hand haffuer till att gaa i rette for hanem. Dersom hand ingen fuldmagtt fremlegger, formener hand, dett icke bør att paaschriffuis fastmindre for hanem att gaae i rette. Effter slig leglighed torde wj os icke tilfordriste att lade samme forseett paaschriffue fast mindre for prestenn att gaa i rette, effterdj ingen fuldmagtt fremlegis. [189

Opkreffuid fiere mend, nemlig Morttenn Jensenn i Ladbye, Søffren Bødicke, Jens Ingworsenn och Markur Christensen ibidem, som schall begiffue denem effter deris taxis indhold till Lillenestuid och der grandgiffuelig erfare, mangge trer som er forbøgtt paa enhuer hus, lidett eller stortt, eller huad slax dett er. [190

Skollens kalsmend, nemlig Jep Haalst i Lillenestuid och Peder Pedersenn i Lillenestuid, de himlede effter lougen att haffue giffuitt Peder Ladbye ibidem lolige warsell, formedelst hand Santte Hansdagh nu sist forleden wden preddickenn schall haffue schoffuid och dermed forsømitt predicken, setter i rette, om hand icke effter kirkens fororningh bør derfore att stande obenbare schriff och stande schollen till rette for hilligebrøede effter lougen saa och forschaffe sig himell for samme wid, som hand hentte i scholens schoff, eller och derfore att liede och stande till rette som for andett whimlitt. [191

[106r] For retten fremstoed Peder Anderßen, tienendis Peder Søffrensenn i Grimstrup, och berette, att Karenne Bmes i Lillenestuid saalde hanem Peder Smeds de graa kleder, och hun med sinn egnn haand leffueride hanem denem, och schall derfore giffue 12 daller, som hanns huosbunde Peder Søffrensenn haffuer loffuid for hanem till Joest [*overstreget* Schreder] Kremer i Nestuid att schall betalle. Satte fordj Niels Andersenn i rette, om Peder Andersenn icke bør derfore att forschaffe sinn himell eller och derfore att liede som for andett whimlitt. [192

Endnu kalsmend, nemlig Niels [*overstreget* Fyrbr] Jørgen Olsen

och Hans Knudsen i Ladbye, de himlede att haffue giffuitt Niels Pedersen i Ladbye lolige warsell, for hand imod forbud, som loligenn her til tingge giortt er, haffuer husett och hellitt en leettferdig hoerkonne wid naffuen Mellenne, som hand selff waar niemme, den tid hun kom, och hand laantte hinder hus. Och i de første aatte netter laa hun der, och de sex netter waar hand selff hieme. Setter fordj i rette, for hand imod slig forbud och wlydelße, som hand sig med haffuer ladett befunditt, om hand icke derfore bær att haffue sitt feste forbrutt, och er endelig dom begerendis. Bleff dømppt fra hans hus, wdenn hand dett anderledis kand haffue i schollens minde. [193

Endnu kalsmend, nemlig Jørgen Olsen i Ladbye och Niels Haarleger i Lillenestuid, de himlede att haffue giffuitt Marenne Ipsdatter, som waar andholden paa Herluffsholm, lolige warsell for dom att liede saa och till |106v| sin bekiendelße andlangende liersmaall, som hunn med enn schollens tienere schall haffue begängitt. Da fremkom forn:e Marenne Ipsdatter och bekiende wied sinn eed, att for nogen tid siden waar hun forsankitt i Nestuid i Hans Guldsmeds stuffue med Claus Dittløffsenn i Lillenestuid. Da bad hand hinde, att hun schulle gaae forwd i weyenn i Raadmans haffuen, huilckett hun ochsaa gjorde, da kom hand effter och laa huos hinder i for:ne Raadmans haffue och haffde legomlig omgiengelße med huerandre, och derfor loffuitt hand hinder en halff mark, dogh hun icke bekom denem. Derforwden berette, att hun i horerj haffuer affllitt fem børrenn, iblantt huilcke er itt føtt her paa schollens gods. Effter slig hindis egenn friwillig och wtuingen bekiendelße formener Niels Andersen, att hun for slig groffue synd och last bær effter kong. m. fororning att straffis til kagen, effterdj fororningen lyeder, att huem som i slig forsellße komer trede gangh da wden ald naade att straffis till kaggenn, och er derpaa dom begerendis. Illigemaade bleff beuist med kalsmend Jep Haalst och Peder Pedersenn i Lillenestuid forskreffne Claus Dittløffsenn for hindis bekiendelße och winde att haffue fangitt lolige kald och warsell. Ind ydermere berette, att hun laa 2 netter till Jørgenn Kremers, førend kun kom till Niels Pedersenn, dogh Jørgen Olsen ingen tid icke waar hiemme, och dett wid høyeste eed bekreffted. Setter derfore illigemaade i rette, om Jørgen Olsenn

icke ochsaa sitt feste haffuer forbrutt. Optagen till dombs i 8 dagge. [194

|107r| Niels Andersen paa Herluffsholm fremkallede Søffren Andersenn och Marenne Rasmus Laakis i Ladbye och aff denem begerede, om de nu for rettenn wille bekiende, huis legomlig samquem som de med huerandre giortt haffuer. Da først fremstoed Søffren Andersen och bekiende, att dett nu er paa siuffuende aar, sidenn hand først kom i liermaall med for:ne Rasmus Laakis konne Marenne och haffuer holtt dett med hinde baade till och fra, men paa en treg aar i samme tid haffde icke nogett med hinder att bestille och kom dogh siden i handell med hinde igien indtill nu for enn kortt tid sidenn.

Dernest fremkom for:ne Marenne Laakis, sagde sig icke att kunde benegtte for:ne Søffren Andersens andgiffuende, meden dett samtøgtte och widgick och ydermer[e] bekiende, att Søffren Andersenn waar fader aff dett barenn, hun haffuer nu paa tingett med sigh, som waar 3 aar gamell nu forgange[n] Sante Hansdagh, och derhuos beklaget sigh, att de waar engangh i Nestuid forsamlitt, da laackett hand hinde ind till Christen Søffrensens, och hindis mand holtt paa gaeden och tøffued effter hinde, sidenn føldis de wd ad marken, da taagh Søffren Andersen hindis kaabe fra hinde och haffd[e] den bortte i fiorten dage, siden bar hand dennd i hindis hus igienn, och dett wid høyeste eed bekreffted, och den tid hand kom med kaabenn, waar den suøbt i ett foreklede, och endnu bekiende, att Søffren Andersen haffde faatt hinde nogett tingeste i ett støcke papir, huilckett hand befoell, att hun schulle komme i hindis huosbunde Rasmus Laack och dermed forgiffue hanem, dogh hun icke wiste, huad dett waar, thj Søffren haffuer tagett dett fra hinde igienn. |107v| Och samme tøgh befoell hand hinde, att hun schulle giffue hanem ind i øll, och thitt och offte schendis med hinder och trued hinder till, for hun icke wille kome dett i hindis huosbunde. Och tilspurde hindis huosbunde Rasmus Laack hinder, om hand nogenn tid entten med trusell eller slagh haffuer nød och tuingett hinder till, entten dette hun nu wdj dagh andgiffuer eller tilforen giortt haffuer om for:ne Søffren Andersenn, huilckett hunn benegted wid sinn høyeste eed, sell och sallighed, att hindis huosbunde icke entten med trusell eller slagh haffuer nød hinder dertill, med

[= men] hindis egen nøed och tuangh dertill haffuer nøed och tuingett hinder dertill.

Och derhuos fremstoed Rasmus Laack i Ladbye och gaffue Søffren Andersenn fuld och fast sagh, att hannd falescheligen haffuer forwentt hans hustrugh fra hanem, och dermed suig-
agteligen er hanns gods och formuffue hanem frakomen, saa
händ derwdoffuer er geraadenn i gandsche stoer armod och
fatigdomb och hindis ere wdj allemaader forkrenkett.

Belangende den sedell, som Marenne Laackis nu siste tingdagh
for rettenn fremlagde, som formeltte, att hun schulle fragaae den
beschiuling och klagge, som hun her paa tingett haffuer om
Søffrenn Andersenn andgiffuitt, huileken hun berette, att den bleff
schreffuen i borgemester Hans Jørgensens stuffue i Nestuid
wid den øffuerste schiffue, och Hans Jørgensen kaste den selffuer
wd, och hanns egen sønn Olluff rennschreeff denn, och da bad
Søffren hinde, att hun schulle staa fast wid samme sedell och icke
den fragaae, da wille hand giøre Rasmus Laack till en werlig
mand, effterdj hand straffer saa hartt effter hanem, |108r| thj
hun icke schulle fare ilde deraff och thitt och offte drack derpaa.
Endnu bekiende, att Peder Eschelsenn i Stensbeksholm bad
hinder och raade hinder till, att hun schulle lade schriffue samme
Bedell och staa fast wid denn och igienn fragaa hindis førig be-
kiendelße och klagge, som hun haffde giortt offuer Søffren Jiude,
da loffuede hand hinde fuldkomelig, att hand wille frj hinder
for denne sagh och kome til tingett mandagen dereffter, och gaff
hanem derfor en sex mk. dlr.[!], och icke hun fuldkomelig wille
troe nogen anden paa denne sedell att lade schriffue, førennd
Peder Eschelsen hand raade hinder dett och kom hinder dertill,
och haffde Peder Eschelsenn och Søffren Andersenn deris raad
i Hans Jørgensenns stuffue Sante Hans dagh, føren sedellen
bleff schreffuid, och da degted, huordan den schulle were.

Och tilspurde Søffren Andersenn Marenne Laakis, om hand bad
hinde gaae till Stennebeksholm och bede Peder Eschelsen følge
hinder till Nestuid, huortill [hun] suaride, att hand bad hindernock-
som, om att hun schulle gaae till Stenbeksholm effter hanem.
Derimod fremstoed Søffren Andersenn och wid høyeste eed, sell
och sallighed benegted forskreffnne Marenne Laakis andgiff-
uende wden alleneste liersmaallitt, dett widgick hannd och for-

mentte, att hindis lette och lösagt[ige] andgiffuende icke bør att kome hanem till hinder eller schæde i nogen maader.

|108v| Endnu soer Marenne Laakis wid sin høyeste eed, Biell och sallighed, att baade Christen Søffrensenn i Nestuid, hans hustrug och søenn och Hans Jørgensens quinde saa och Søffrenn Smeds quinde och for altt Peder Eschelsen, men ingen kunde faa bugtt, føren hand kom och raade hinder dett, att hun hindis førige andgiffuende schulle fragaae. Och derhuos begerede Søffren Andersen, att effterdj Marenne Laakis beschiulder hinde [*fejl for hanem*] for, att hand er hindis barnnefader, begerede derfor, att hand maatte nu bekomme same barenn till sig, paa dett att de icke schulle støede och sla dett, hand will nocksom dett forsørge effter denne dagh. Effter slig bekienddelße tilbød Rasmus Laak Søffren Andersenn, att hand nu strax maa anname baade quinden och barnitt fra sigh, och siger sig aldellis aff med denem i allemaader, huortill Søffren Andersen suaride, att hand nocksom will aname barnitt, men quinden will hand indted haffue sig med att befatte effter denne dagh. Parterne tingswinde begerendis.

Och beraabte Søffren Andersenn sig paa flere winder att wille føre till Nestuid byting, Hans Jørgensenn, hans hustrug, børenn och tønde, Christen Søffrensenn, hans hustrug, deris søenn och hans quinde med andre flere, som hand her til tingett agtter att føre. Endnu bekiende Marenne Laakis, att Søffren Andersen haffuer weritt i deris gaard inde i hußenne, sidenn hand gjorde sinn forpligtt.

[195]

|109r| Søffren Andersen i Ladbye med kalsmend, som ere Niels Pedersenn och Niels Andersen ibidem, de himllede att haffue giffuitt Rasmus Laack i Ladbye lolige warsell for windisbyrd att paahøre saa och Hans Iffuensen, hans hustrug och Rasmus Laakis tienestepigge lolige warßell for deris sandhed stendig att were, huis denem witterligtt [er] om slaxmaall, som Rasmus Laack och hans hustrug haffuer hafft samem, och ingen er møtt att suare.

[196]

Jens Jensenn i Stenbeksholm med kalsmend, som ere Laurids Hansenn och Niels Andersenn i Ladbye, de himllede effter lougen att haffue giffuitt Rasmus Laack i Ladby lolige warsell for 20 daller, 1 par schoe och 4 allne wadmill, som hand hanem

schuldig er, huilcken giæld hand icke benegted, men den widgick. [197

Peder Lauridsen i Lillenestuid med kalsmend, som ere forschreffne, de himllede att haffue giffuitt Jens Hansen i Naabye lolige warsel[1] for 6 daller 1 mk. 6 sch. och 2 kraffuer, hand for tjenestelønn er hanem schuldig. Forlagt att betalle inden 15 dagge. [198

I [rette] fremstoed Christen Ipsenn i Risløff och Jacob Ipsenn i Lillenestuid och taagge Jørgen Taame[sen] i Grimstrup i hand, gjorde och gaffue hanem itt euigtt, fast, trøgt och wrøgeligt affkald for ald, huis arffue och gods som denem tilfaltt efter deris s. fader Jep Jensen, som boede och døde i Grimstrup. [199 |109v| Knud Andersen i De store Møller nu i dagh bød sigh i rette, att efftersom Menis Snedicker haffde giffuitt hanem warsell, saa effterdj for:ne Menis icke er møtt, huorfore hand bleff sagisløs hiemfundenn. [200

Niels Andersenn fremescher fiere mennd, som ere Peder Hansenn i Ladbye, Morten Jensenn, Søffren Bødicker och Søffrenn Brøgere samesteds, som hand befallede att schulle gaa i Mortten Søffrensens g[aard], effter hand waar begraffuenn, och giøre forbud huos arffuingernne, som da tilstede waar, att de icke schulle befatte denem wid nogitt hans effterlatte gods, were sig, huad som helst dett were kunde, førend der bleff holditt ett christeligtt schiffte effter lougenn, och schollenn bleff tilfrisstillitt effter en doms formeling, som offuer hanem i leffuende liff er forhuerffuitt. Da fremstoed Peder Hansenn, Søffren Bødicker och berette, att den enne arffuinge wid naffuen Hans Christensen berette, att hand icke agted saadant forbud, hannd wille ede och dricke aff, huad dett waar. Dertill suaride Hans Iffuersen, hand paste indted derpaa, hand haffde selff mad och øll hiemme. [201

|110r| Mandagenn denn 15. jullij anno 1633.

Aattemend. Peder Hansenn i Ladbye, Peder Lauridßen i Haalsted, Peder Hansenn i Haalsted, Niels Saxenn i Apenis, Jørgen Olsenn i Ladbye, Olluff Haarleger i Lillenestuid, Søffren Jensenn i Na[a]bye och Hans Heningßenn samesteds.

Skollens kalsmend, nemlig Hening Suarer och Jørgen Høgh i Lillenestuid, de himllede effter lougenn att haffue giffuitt

Rasmus Lauridsen, tienendis Jens Haalst i Lillenestuid lolige warsell till dom att liede for itt slagsmaall, som hand paa en kremer wid naffuen Christen Christe[n]senn i Nestuid her i Closters birk [giortt haffuer], och dersom sagen schulle gangitt [*forskrevet*] dom i sagenn for hans bøeder, formenendis, hand med samme slagsmaall haffuer begangitt wold och haffde komitt till att bøede sinne 40 mk. tuende gangge, huorwdaff Niels Andersen formener hanem den tiende peninge deraff att tilkomme, mens dersom forstanderenn for gaatt faalcgis forbøn schiuld haffuer werit[t] goed mod hanem och paa en ringe bøeder affsaanitt sagen, saa befindis dett icke, det[t] hand hanem hans retighed haffuer efftergif[fuitt] och icke heller bør den ad miste. Setter fordj i rette, om hand icke bør att gif[fue] hanem sinne faagdepeninge, efftersom de kun[de] opløbe aff høyeste bøeder, om der ellers næffde gangitt dom i sagen, och waar endelig domb begerendis. Och bleff tilfunden att stille for:ne Niels Andersen tilfris for sinne faagdepeninge. Och derforwdenn |110v| stoed for:ne Rasmus Lauridßen for rettenn och sagde, att hand menn, att Christenn Clemeßen er selffuer faagitt. [202]

Wdj dagh andett tingh schiød Søffren Andersenn sitt schusmaall till meninge birkemend och alffmue paa sinn egne och hustrugs wegnne och i synderlighed till Rasmus Laack, om de wed denem nogett wtilbørligtt att beschiulde enttenn med tiuffuerie eller nogen anden wforrettelße, att de da wille giffue dett tilkiende. Disligeste och schiød sitt schusmaall till schollen och hindis fuldmegtige, om hun weed hinder [*fejl for denem*] nogett wtilbørligtt att beschiulde entten for horerj eller andett, widere ind som for huis hand nu haffuer optingett for, att de da wille giffue [dett] tilkiende och icke en anden tid, da will hand derfore gierne liede. [203]

Dernest fremstoed for:ne Rasmus Laack, som ochsaa schiød sitt schusmaall i dagh andett tingh till meninge sognnemend och alffmue, om de wed hanem nogett wtilbørligtt att beschiulde, att de da wille giffue dett tilkiende, wille hand derfore gierne pleie enhuer rett derfore. [204]

Och bleff de aatemend samptt meninge alffmue nu paa tingett i dagh aff birkefaageden tilspurtt, om hand entten nu i dagh eller nogen thid haffuer giortt Niels Andersenn nogen wlyd eller wforet-

telße her paa tingett, att de dett nu wille giffue tilkiende, huortill de sampteligen suaride, att hand nu i dagh icke er sched nogen wlyd eller wforetelße aff birkefaagedenn. [205

|111r| Niels Tromere i Øffuerup, Jens Parße himllede paa Søffren Nielsens wegnne, de himllede effter lougen att haffue giffuitt Hans Nielsen i Øffuerup lolig warsell for pening [*der er afsat plads til angivelse af beløbet, som ikke er udfyldt*], hand schiuldig er for drefft nu forgann aar, disligeste for 3¹/₂ mk., som hand er Rasmus Madsen i Nestuid schiuldig, saa och 30 sch. for breffue-pengge. Bleff forlagtt att betalle inden femten dage. [206

For retten fremstøed Mallenne Ipsdatter, som paa nogen tid haffuer weritt andholdenn paa closteritt formedelst horrj, hun haffuer ladett sig med befinde paa schollens grund, iblantt andett med en hindis tienere, Klaus Dittløffsenn i Lillennestuid, huilcken nu i dagh forsoer for:ne birk disligeste neste omligendis fiere hereder icke att schall lad[e] sig derwdj befinde enten natt eller dagh, saafremtt hun dette gjør, beplegter sig] da, att hūn maa tagis paa och strax forwden dom att stubis till kaggenn. [206a

Bleff Søffren Andersenn tilfunden att holde och effterkomme sinn wdgiffne forpligtt, efftersom widere domen wnder forsegllingh schall formelde. [207

Wdj rette lagdis forstanderens sedell imod Søffren Jiu[des] schusmaall formelendis fornemligste i sin menin[g], att hand icke wille stede hanem nogett schusmaall, formedelst hand haffuer hørtt andett horerj me[d] hanem. [208

|111v| Mandagenn denn 22. jullij 1633.

Aattemend. Peder Hansenn i Ladbye, Søffren Christensen i Apenis, Herluff Mogensen i Øffuerup, Hening Suarer i Lillennestuid, Jens Madsen i Kalbye, Jørgenn Høgh i Lillennestuid, Christoffer Sauscher i Lillennestuid och Christen Ipsen i Risløff.

Niels Andersenn paa Herluffsholm med kalsmend, nemlig Mads Ipsenn i Haalsted, Knud Madsen himllede paa Rasmus Hansens wegne, som nu i dagh er i huosbundens forfald i Mindett med koren, de himllede effter lougen att haffue giffuitt Jep Naall i Haalsted samptt hans hustrug lolig 8 dages uarsell for windisbyrd att paaføre andlangende, huorlededis [!] de denem haffuer forholditt imod meninge grande och naboer, och støed Jep

Naall och hans hustrug nu i dag till wedermaalstingh och same kald och warsell icke benegted.

Illigemaade himlede meninge Haalsted byemend och quinder saa och tønde att haffue giffuitt denem lolige kald och warsell for deris sandhed derom stendig att were.

Da att winde fremkom Peder Lauridsen i Haalsted, wantt wid høyeste hilligens eed och opragtte fingre effter lougenn, att nu nogett for juell sist forgangen da stoed hand i sin haffue och hørde enn hugh entten i hans egen eller Peder Hansens schoffs-laad, saa gick hand wden porttenn och wille gaaed derwd och seett, [112r] huem dett waar. I dett samme kom for:ne Jep Naall gaaendis fra samme deris schoffspartt och gick tuertt offuer agrene, følde huerken weygh eller [stig?], da haffde hand samme tid en gandsche stoer byrde att bere paa sin røgh och gick hiem med, som waar mesten trer saa store som staffre och nogen ris deriblantt. Andlangende denne post och winde wed hand indted widere om, ind som hand nu omwundett haffuer. Huor-till Jep Naall suaride, att hand tacker endnu Gud, schoffuen er saa ner, att hand kand faa gaffuen aff den.

Dernest fremkom Niels Madsenn i Haalsted, wantt wid sinn høyeste hilligens eed och opragte fingre effter lougen, att nu wid fastelaffuens tid forgangenn da en dagh gick hand wd med nogett suineleie till sinne suin, och som hannd kom i sin schoffs-loed till stienn, da stoed Jep Naall der och haffde hugett en hell stoer byrde baa[de] staffre och elletre, och hand tilspurde hanem, hui hand saa forhugh hans schoff, da gaff Jep Naall hanem mange wnde och adschill[ige] ord, och ydermere wantt, att hannd titt och offte haffuer seett hanem gaaed hiem aff schoffuen med tiørnne paa røgenn och staffre igienumstuckett, och sagde Niels Madsen for retten, att dersom Jep Naall will regße lang wegh aff bye, faar hand att tage <en> smøreschenn med sigh och brød till.

Dernest fremkom Niels Jensen i Haalsted, wantt wied eied och opragte fing[re] effter lougenn, att dett er nu paa trede aar, siden hand først hørde, att for[:ne] Jep Naalls hustrug haffde malckett frem[de] kiør.

Endnu fremkom Hans Madsen i Haalsted, wantt wied eied och opragtt[e] fingre effter lougenn, att hand haffuer hørtt, att for[:ne]

Jep Naalls hustrug haffuer mallekett fremme[de] kiør |112v| wlolige, siden dett første Rasmus Rasch och hand kom i trette tilsamen.

Endnu fremkom Christen Hansen i Haalsted, wantt, att hand icke kand benegte, att hand joe bekom nogitt gamell møgh aff for:ne Jep Naall, som laa wden hans leed paa gaedenn, huilekett hand sette nogen kaall i, som kunde were en treg eller fiere les, dogh hand icke wiste, huad møgh dett waar.

Peder Hansen i Haalsted wantt, att hand haffuer hørtt, att Jep Naalls hustrug schall haffue malckett Rasmus Raschis kiør, men enten dett waar lolig eller eye, wiste hand icke, thj hand dett icke haffuer sett dett. Hans Jørgensenn wantt wied sin eed lige samme ord.

Anne Fønboes, werendis i huße huos for:ne Jep Naall, wantt wied sin eed, att effter den dagh Jep Naalls hustrug kom i raab och røgtte att haffue malckett Rasmus Raskis kiør, siden effter den dagh haffde hun icke saa møgitt melck i kanden, nar hun kom hiem, som hun haffde tilforen, dogh hun aldrigh entten side ellor befated sig nogett med hindis melk.

Birgette Laalickis ibidem wantt wied sinn eied, att hun titt och offte nu i forgangen wintter haffuer sett Jep Naall gaaed hiem aff marken med brende, som haffuer weritt flagt, och ydermere wantt, att Jep Naalls hustrug haffde sagtt till denne warsell, schollen haffde giffuitt hinde, att hun wille giffue denem den roßenfalden syge och wille schiede derwdj. Och ydermere wantt, att dett er nu paa andett aar, siden hun først hørde, att Jep Naalls hustrug haffde wlolig malkitt baade Rasmus Raskis kiør och andre, men siden dett bleff obenbaritt |113r| med Rasmuskes kiør, haffuer hun icke hørtt nogett om saadantt.

Marenne Jepis i Haalsted wantt wied sin eed, att hun well haffuer hørtt, att Jep Naalls hustrug wlolig schall haffue malckett baade Rasmus Raschis kiør och andre, dogh hun ingen tid haffuer dett ßeett.

Jens Pedersen i Haalsted wantt wied sin eed, att hannd baade i aar och fioer haffuer hørtt, att for:ne Jep Naalls hustrug haffuer mallekett baade Rasmus Raschis och andre kiør wlolig.

NB Niels Andersen paa kong. m. och rettens wegne tilspurde Karene Nielses i Haalsted, om hun icke waar lolig kald och war-

sell giffuen hindis sandhed her i dag att winde och bestaae, huilckett hun icke benegted, hun joe haffuer fangitt kald och warsell, som aatemend i dagh til staake er schreffuen, samptelig wantt, att de dett hørde. Da effterdj, att loug, rett tilholder, enhuer mand sin sandhed, nar kald och warse[ll] er denem giffuen, schall bestaae, och hun da icke wille winde sin sandhed, wandbett hun staa til wedermelle, setter derfor i rette, effterdj hun foragter ald loug och rett, och [=som] kongen och den christenn øffrighed haffuer giffuitt, om hun icke derfor bør att straffis i kongens naade och wnaade som dend, der retten foragter. Dogh bleff hun benaaditt for gaatt faalkis f[or]bøn schiuld sin sandhed att winde, effterso[m] hun fremstoed och dett selff begerede. NB

Da fremkom Karene Niels och wantt wid sin høyeste hilligens eed och opragtte fingre effter logen, att hun well haffuer hørtt, Jep Naalls hustrug haffuer weritt i røgtte och malckett baade Rasmus Raskis kiør och |113v| andre wlolige, och ydermere wantt, att samme dagh, som omwundett er, att Jep Naalls hustrugh malckett Rasmus Raschis kiør paa marken, da kom hun till Rasmus Laakis konne wid Korenbiergitt wden for Nestuid, da samme tid saa hun, att Rasmus Rasch och for:ne Jep Naalls hustrugh draagis om kanden med huerandre, och hun holt den paa røggenn, och samme tid waar hanns forkettstaack i sønder, och Jepis konne raabtte och sagde, slae mig indted. Hand sagde negh, hand wille slae hinder med rettenn. Sidenn føldis hun till byenn med Rasmus Rasch, hans quinde och datter med deris kiør, som de kom till hans portt, lugtte hun den op for quegitt. Da samme tid fantt hun paa den koe, som de sagde, Jep Naalls hustrug haffde malckett, da waar der slett indted melck i patternne paa denn. Och endnu wantt, att Jep Naalls hustrug sagde nu i mandags forgangen, att hunn wille giffue schollen den rosenfalden syge och wille schiede i dend, thj de, som tilforen haffde dømptt paa hinder, schulle aldrig dømme mere paa hinder, huilckett Niels Jensenn i Haalsted ydermere wantt selff samme ord wid sin høyeste eed, siell och sallighed, att hand hørde, att Jepis quinde sagde, att den, <som> tilforen som paa hinder haffuer dømptt, icke schall dømme mere paa hinder.

Endnu wantt Anne Fønbo och Birgette Laalickis for allt wid

deris eeed, att de hørde, att Jep Naalls hustrug sagde, att Hans Schiøtte eller landsdomere icke schall bliffue betroed till att dømme paa hinder tiere. Och Anne Fønboes wantt, att hun hørde, att Jepis quinde sagde, hun wille schiede i schollens warsell.

|114r| Derimoed fremstoed Anne, for:ne Jep Naalls hustrug, lagde sinne hender ~~till hamen~~ och opragtte fingre och forskreffne winde wid deris eied benegted och bad Gud i himllen, om saa er, hun haffde sagt forskreffne ord om landsdomer och Hans Schiøtte, att hun da maatte bekomme tegenn, ingen hunn gick fra retten. Men dogh derhuos sagde, att der endnu schulle bliffue enn dieffuell aff, och ynschende diefflenn i sigh, om saa er, hun haffuer haft de ord, som om landsdomer och Hans Schiøtte wundett er.

Och tilspurde Niels Andersen Christen Hansen i Haalsted, om hand will himlle och tilstaa Jep Naall, huis tiørne och trer som omwundett er, hand bar hiem och offuer marken, huortill Christen Hansen suaride, att hand will were hans himell for treggh eller fiere børen tiørnne, som hand haffuer wntt hanem och stoed selff huos, imen hand hugh dett i toffteheselitt. Brendett belangen[de], er hand icke hans himell for.

Endnu wantt for:ne windisbyrd sampteligen, att de haffuer hørtt, att Jep Naalls hustrug haffuer weritt i raab och røgtte for smør och aall, som hu[n] wlolige schall haffue faatt i Nestuid, dogh de ic[ke] haffuer Beett dett.

Och tilspurde Jep Naall for:ne Niels Andersen, om hand haffuer flere winde paa hanem eller hans hustrug att føre. Dertill suaride Niels Andersenn, att nar hand agtter att føre flere win[de] enten paa Jep Naall eller hans hustrugh, [da] schall de nocksom faa dett att wide. Partternne tingswinde begerendis. [209

Morten Jensen i Ladbye paa Hans Christensens wegne i Hesellebye och Jørgen Rasmusens i Spielerup, taag Hans Iffuersen och Knud Jensen i Ladbye i haand, giorde och gaffue denem itt euigt, fast, trøgtt och wrøgeligt affkald, for huis arffue och gods denem tilfaltt effter Mortten Søffrensen i Ladbye. |114v| For retten indgick Hans Iffuersen i Ladbye och med huerandre samtøgted, att de nu paa løffuerdaggh førstkomendis will delle

och schiffte ald, huis felligh som de med huerandre haffuer, och siden nestkomendis mandagh giffue affkald och forwaringh, och offuergaff dett paa Hans Schiøtte och Morten Jensenn. [210

Søffren Andersenn i Ladby bye med kalsmend, nemlig Laurids Hansenn och Niels Pedersenn ibidem, de himllede effter lougen att haffue giffuitt Rasmus Laak i Ladby lolige warsell for winde att paahøre saa och for hans schusmaall, om hand dertill will haffue nogett att suare, saa och for en tønde biug, som hand for hanem haffuer wdlagtt effter hans hustrugs begering till s. Hendrick Madsen, i rette. Sette i rette, om hand icke samme biug eller peninge igien bør att betalle, huilekett biug for:ne Rasmus Laack benegted och tilspurde, om hand will giffue hanem fuld-sagh, att hand haffuer begeritt aff hanem samme biug att wd-giffue, huortill hand suaride, att hans quinde bad hanem lege dett wd. Och bleff windene spiltt, formeldelst quinden icke haffde fangitt kald och warsell med sin laugwergge, som saggenn and-gelder. [211

Rasmus Laak i Ladbye med kalsmend, nemlig Laurids Hansenn och Niels Pedersen ibidem, de himllede effter lougen att haffue giffuitt Søffren Andersen i Ladbye lolige warßell till dom att liede saa och schollens fuldmegtig, om hun dertill will haffue nogitt at suare. Schiød Søffren Andersenn sig paa winde imod hans andgiffuende. |115r| Niels Andersenn paa forstanderens och paa sinne egnne wegne tilspør Rasmus Laack, som nu staar till wedermelle, om hand klager nogett paa nogen aff denem, att de icke schall haffue dreffuid och fordred paa den ßagh om dett liermaall, hans quinde och Søffrenn Jiude haffuer hafft med huerandre, saa witt som loug och rett schee kunde, imidllertid hand denem derom bæd, och om hand icke nu selffuer, der alle windenne war førtt, samme deris liermaall till ennn obenbareße, och der wdj sagen schulle giffues warsell for dom, icke waar huos forstanderen och hanem och begerede alle, huis tingswinder i sagen waar forhuerrfuitt, och sagde, hand wille selff driffue sagen och hende dom offuer Søffren Jiude, och lad[er?] self sin beretting giøre, och er derpaa hans suar i aatte staakemens paahørelße wid hans eed begerendis, huortill Rasmu[s] Laack suaride, att hand icke kand benegted, hand joe begerede samme breffue aff

forstanderenn och wille selff talle paa sinn sagh, och de beuiligett hanem derpaa att maatte talle. [212

Paa forstanderens wegne Niels Andersen fremkaldi[tt] Mogens Smedesuend, som nogen tid haffuer weritt andholdett paa closteritt formede[lst] trusell och wndsigelße med hug och slagh, [schams ?] och schendsord, som hand schall haffue sig lade[tt] med forlyde till Niels Lafaagitt, saa [och] till Olluff Brøgersuend, och stoed nu i dagh for retten, sagde sig icke att wide nogett med denem att bestelle andett ind dett, som erligtt, christeligtt och gaat[t] er, |115v| och derhuos beplegted sigh, att hand effter denne dagh icke will befatte sig nogett med Niels Lafaagitt eller for:ne Olluff Brøgersuend entten med hug eller slagh, trusell eller wndsigelse, ihuor de findis kand entten i bye, mark, stj eller strede, ihuorsomhelst dett er eller were kand, och dersom hand icke samme hans forpligtt holder och effterkomer, men befindis derimod att giøre, da beplegter hannd sig derfore att liede paa hans halls. Herwdjmoed fremstoed for:ne Niels Christensen Lafaagitt, som med hanem haffuer weritt i nogen wenighed, och illigemaade beplegted sigh och indgick forskreffne ord och contragtt imoed Mogens Rasmusenn sig icke heller nogett wtlibørligtt med hanem will haffue att forrette wnder samme straff, som før er meltt. Men derforwden, om forstanderen haffuer nogett med hanem att bestelle, schall dett were herforwdenn. Illigemaade beplegted Mogens Rasmusen sigh icke att schall lade sig befinde med nogenn whørsomhed i Peder Smedtz bollige i Lillenestuid. [213

Skollens kalsmend, nemlig Anders Pedersen och Jep Lauridsenn i Ladbye, de himllede effter lougen att haffue giffuitt Marenne Laakis med sin laugwerge, som nu er andholden paa closteritt, lolige warsell till en dom att liede andlangende liermaall och itt løsagtig leffnid, hun haffuer holtte och bedreffuitt med |116r| enn egttemand paa siuffuende aars tid effter bege deris egen bekiendelße, och bekiende hun selff her for retten, att de i hör haffuer affuellitt itt piggebaren tilsamen. Da effterdj hun haffuer sin egttemand leffuendis, haffuer dogh icke epter Guds loug och bud leffuitt i egtteschaff med hanem, som en erligh hustrug bør att giøre, mens med møgen stor, groff forargelße och lettferdighed saa lengge haffuer wdj hoer och itt slemtt wehriste-

ligtt och lettferdigtt leffnitt, om hun icke derfor tilbørligen effter Guds och werslig lough bør att straffis paa hindis hals. paa dett hindis sleme lettferdig leffnitt en gangh kand faa en ende, effterdj dett synis, dett er dobeltt syn[dl] och hoer, hun haffuer bedreffuitt, och er de[r]paa dom begerendis. Optagen i 4 wger. [214

Endnu kalsmend, nemlig Henning Suarer och Laurids Schreder i Lillenestuid, de himllede att haffue giffuitt Claus Dittløffsen i Lille[nest]uid lolige warsell for 2 daler curanntt faadepeninge aff 20 daller liersmaalsp[eninge], hand schall wdgifue, lolige warsell till dom att liede. Forlagt att betalle. [215

Same kalsmend himllede att haffue giffuitt epte[r]følgende lolige warßell for hold, de rester med, som ere Peder Knudsen i Lil[enest]uid for 1631 och 1632, er 2 dlr. curanttt, Jens Christen[sen] ibidem for 3 aar 3 daler, Jens Nielsen for 2 aar 2 daler curanttt, |116v| Hening Søffrensen for 2 aar 2 daller curanttt. Sette i rette, om de icke bør att betalle inden 15 dage eller nam i deris [boe] att haffue, och er dom begerendis. [216

Hening Suarer och Laurids Schreder de himllede att haffue giffuitt Peder Christoffersenn i Lillenestuid lolige warsell till dom att liede, for hand icke i rette och tilbørlig tid haffuer ytt hans landgilde effter recesenn. Sette i rette, om hand derfore icke hans feste haffuer forbrutt. Bleff dømptt fra hans hus.

Illigemaade Peder Drucken for en windfeldegren, som hand wden minde haffuer tagitt och agitt till hans gaard. Sette i rette, om hand icke derfor bør att forschaffe sin himell eller och derfore att liede effter lougenn. [217

Peder Hansenn i Ladbye med kalsmend paa meninge ladbye-, lillenestuidmend och scholens [wegnne] med kalsmend, nemlig Lauridtz Hansenn och Niels Pedersenn ibidem, de himllede att haffue giffuitt meninge faadbyemend saa och Peder Lauridsen i Effuemølle saa och Anders Mickelsenn paa Faadbygaard lolige warsell, formedelst de wngefer for enn treg wger sidenn schall haffue optagenn paa Lillenestuid fangh och fellide en dell aff deris quegh och dett till deris bye hiemdreffuen och i deris byes faald indsatt |117r| wden eyernis tilstand i alle maader, wands[tt] de icke haffuer giffuitt lillenestuid- och ladbyemend lolige adwarsell eller bud till nogen gresening eller samme quegs optagelße,

ey heller aff denem waar beuist med nogen aattemends affseggt, att for:ne byer haffde widere quegh indslagitt paa deris gres och wannd, ind de joe well kunde frj, tillmed befindis icke heller, att samme quegh haffuer giortt denem nogen schaede entten i deris ager eller engh, som lougen omformelder, de kunde haffue aarsage att tage dett op foer. Formener derfor schollens tienere aff faadbyemend och de andre schollens tienere høygeligen och fast att were wforretted, wdj dett de wden ald loug och dom haffuer indgaaed i Closters birk och frihed och forsamlitt deris quegh och dreffuitt dett offu[er] markeschiell hiem till deris bye och dett i faalden indßatt. Menner denem dermed wold och ran haffuer begangitt. [218]

Endnu kalsmend, nemlig Jørgen Høgh och <Hening Suarer> [*overstreget* Christoffer Pedersenn] i Lillenestuid, de himle[de] att haffue giffuitt Anders och Rasmus, tienendis Hans Ipsen samme-steds, loli[ge] warsell for deris sandhed stendig att wer[e], huis denem er beuist om dett quegh, som f[faad]byemend och deris medfølgere taagh paa Lillenestuid mark, och icke de er møtt. Sette fordj i rette, om de icke bør att bøede deris 3 mk. for wlv-delße. [219]

|117v| Mandagenn denn 29. jullij 1633.

Aatte mend. Peder Hansenn i Ladbye, Laurids Drucken i Øffuerup, Hening Suarer i Lillenestuid, Laurids Schreder i Apenis, Hans Schreder i Risløff, Peder Mortensen i Ladbye, Christoffer Ladbye ibidem och Jens Haalst samesteds.

For rettenn stod Peder Mortensen i Lillenestuid med fuldmagtt aff Anders Pedersen i Taarenmark och taagh Christoffer Ladbye i Lillenestuid i haand, gjorde och gaffue hanem itt euigtt, fast, trøgh och wrøgeligt affkald och foruaring for ald, huis gods, arffue och andpartt for:ne Anders Pedersen tilfaltt effter bemeltte Peder Ladbyes hustrug Karenne Mortensdatter, som boede och døde i Lillenestuid. [220]

Thamis Iffuerßen i Nestuid med fuldmagtt aff Hans Nielsenn Schreder i Wordingborig førde kalsmend, nemlig Rasmus Smed och Anders Jacobsenn i Nestuid, de himllede effter lougen att haffue giffuitt Jens Fønboe i Haalsted lolige aattedags warsell først for 17 dlr., hand hanem laantt haffuer, endnu 10 daller,

som hand aff hanem till hans broeder laantt haffuer effter hans handschriftis formeling. Sette i rette, om hand icke bør att betalle och tillfrisstille hanem inden 15 dage eller nam i hans boe att haffue. [221

|118r| Skollens kalsmend, nemlig Christoffer Ladbye och Peder Mogensen ibidem, de himllede att haffue giffuit Jens Homelmand i Homelhußett lolige warsell till dom att liede andlangende en schreder, som hand schall haffue hußett och hellett, och icke hand dett haffuer hafft wdj forstanderens minde eller giffuett dett annd, att mand kunde ßeett, huad bescheden eller beuiß hand hafft haffuer, huorledis hand sigh forholtt haffuer. Setter i rette, om hand icke haffuer forbrutt hans feste, epterdj hand saaledis imod forbud haffuer hußett och hellitt hanem, och er derpaa endelig dom begerendis. Waar herwdjmoed i rette møtt for:ne Jens Homelmand, suaride och berette, att hand icke kand benegted [andett], ind att samme schreder joe haffuer weritt till hans till och frae siden pinßedagh, och imidlertid haffuer hand iblantt andett syd nogitt for hanem saa well som till hans børenn, bad derforre gierne om naaden och icke om retten. [222

Endnu kalsmend, nemlig Hening Suarer och Laurids Schreder i Lillenestuid, de himlle[de] effter lougen att haffue giffuitt Christenn Klegensmed i Nestuid lolige 14 dags uarsel[1] for windisbyrd att paahøre andlangende nogen ord, hand schall haffue sagt till Olluff Brøgersuend, her paa stedenn tienendis. Da att winde fremkom Tamis Schiøtte, tienendis paa Herluffsholm, wantt wid høyeste eed och opragtte fingre effter logenn, att nu i gaar forgangen 14 dage der |118v| Mogens Smedesuend bleff i hullett indßatt, da stoed for:ne Christen Klegensmed wden for porten och kallede Olluff Brøgersuend enn tiuffuetreker, da suaride Olluff och ßpurde Christen ad, er da Mogens enn tiuff. Da suaride Christen, att dett er wden for portten, ieg tall. Erick Mortensen Kioldersuend paa closteritt wantt wied høyeste eed och opragte fingre effter lougenn ligge ord, som Tamis Schiøtte omwundett haffuer, och beraabtte sigh paa flere winde att wille føre, som er Niels Kusch och Peder Fischere, førige fischer her paa stedett. Waar herwdjmoed i rette møtt for:ne Christen Klegensmed, soer paa sin høyeste eed, siell och salighed, att hand aldrig haffuer sagt dj ord till Olluff Brøgersuend, som omwundett er, eyheller

till nogen aff dj andre Closters faalck, och icke hand wed nogett med denem anditt ind dett, som erliggt och gaatt er. Olluff Brøgersuend tingswinde hereffter begerendis. [223

Endnu kalsmend, nemlig Anders Knudsen och Pouell Pedersen i Haalsted, de himllede effter lougen att haffue giffuitt Jep Naall i Haalsted lolige warbell for 4 mends opkreffuelße paa dett hus, hand iboer, som i Guds sandhed schulle synne och erfare, huorledis dett wid ligge er holdenn med ald sin tilbehøringh, med piller. impper och homlekuller effter recesenn. Frans Mogensenn [119r] i Kalbye, Jens Madsenn ibidem, Anders Jiude [*rettet fra Rasmusenn*] och Herluff Mogensen sammesteds. [224

Niels Andersen paa forstanderens wegne tilspør Rasmus Laack i Ladbye, som staaer till wedermelle, att efftersom hand haffuer begeritt fengsell och jeren till Søffren Jiude i Ladbye, saa er hans begering i de maader effterkomitt. Derfor hanem tillspør, om hand endnu fremdellis wille haffue hanem i samme fengbell och jeren, indtill sagens widere wdragh, huortill Rasmus Laack suaride, att hand icke wed widere dertill att suare, ind som huis hans forsett derom formelder, som i rette er lagtt. [225

Bleff Rasmus Laack i Ladbye nu i dagh, som er dett fierde ting, itt erliggt, christeliggt och gaatt schudsmaall beuiligett och samtøgtt aff meninge alffmue och birkemend, saa mange i dag tilstede waare. [226

Søffren Andersen i Ladbye med kalsmend, nemlig Jørgen Kremer och Niels Jiu[de] i Ladbye, de himllede att haffue giffuitt Rasmus Laack i Ladbye lolige aatte dags uarsell andlangende hans schusmaall, som nu i dagh er hans fierde tingh. [227 [119v] Mortten Pederßenn och Jens Søffrensenn i Nestuid de himllede paa deris huosbuns Jens Kiellßmeds wegne, att de haffde giffuitt Søffren Madsen i Lillenestuid lolige warsell for 1 daller, hand hanem schiuldig er. Bleff forlagtt att betalle. [228

Wdj dagh andett tingh schiød Niels Madsenn i Haalsted samptt hans hustrug deris schusmaall, om der er nogenn, som wed denem att beschulde andett ind dett, som erliggt er, att de da will giffue dett tillkiende. [229

Jens Haalst i Lillenestuid nu i dagh illigemaade paa sinne egnne och hustrugs wegne schiød deris schusmaall, som er dett første tingh. [230

Maandagenn denn 5. agustij 1633.

Peder Hansenn i Ladbye, Niels Madsen i Haalsted, Knud Jensenn i Apenis, Anders Knudsen i Haalsted, Jørgen Olsen i Ladbye, Jens Fønboe i Haalsted, Christoffer Sauschier i Lillenestuid och Hans Nielsen i Øffuerup.

Niels Andersen paa Herluffsholm med kalsmend, nemlig Anders Knudsenn och Mads Ipsenn i Haalsted, de himllede effter loughen att haffue giffuitt Jep Naall i Haalsted lolige aattedags warsell till dom att liede saa och for fieremens affseggt |120r| att paahøre. Da for retten fremkom Frans Mogensen i Kalbye samptt hans medfølgere fieremend, sampteligenn wantt och affsagde en effter anden, att de effter deris taxis indhold haffuer weritt paa aastedernne och for:ne Jep Naals hus brøstfeldighed synitt och erfaritt. Da først befanttis dett brøstfeldig paa fem wegerom paa tagitt att giøre ferdig till 2 les langhalm, huer las satt for 7 mk., er 14 mk. Nock till raffter, wieder och wender for 3 rix mk. Tekemanden till mad och øll och arbidsløn 2 rix mk. En kaarll att hielpe tekemanden derfor 1 rix mk. Fattes 3 les leer paa wegenne att forbedre med for 1 mk. Fatis ris att forbedre den øffuerste husgaffuell med for $\frac{1}{2}$ mk. Derforwde[n] satte Niels Andersen paa schollens wegnne wdj rette om for:ne Jep Naall. att effterdj beuibes med 4 mends affBeggt, att hand icke haffuer holditt hans hus wid loulig heffd och bøgning ettter recesenn, da formener hannd, att Jep Naall hans teste paa samme hus forbrutt haffuer, och bør dett effter denne dagh erledig [*rettet fra* erlig] och frj att were, och er derpaa dom begerendis. Jep Naall begerede gienpartt aff dj 4 mens affseggt och imod domen will lege sitt forseett ind. [231]

Endnu kalsmend, nemlig Niels Schreder och Søffren Pedersen i Wrisløbe, de himllede effter loughen att haffue giffuitt Hans Rasmus[en] och Peder Andersen samestes samptlig lolige aattedags warbell till dom att liede, andlangende de en tid langh schall haffue denem indholdett och huos denem forholditt |120v| tienden aff deris koren, som kaldis degnnetraue, som Samell Rasmusen, øffuerste hører paa schollen, med rette tilhører. Da waar herimoed i rette møtt for:ne Hans Rasmusen och Peder Andersen, suaride och berette, att de nocksom kand beuibe, att der aldrig haffuer gaaed degnnetraue aff deris gaarde offuer 30

aar, huilckett de nocksom will beuibe. Mentte fordj, de for denne tiltalle burde frj att were, men derhuos berette, att de giffuer hanem ennhuer $\frac{1}{2}$ snes egh och 5 sch. aarligenn, som de till tuende tider wdgiffuer, som er till juell och paasche. [232

For rettenn fremstoed Søffren Bødicker wdj Ladbye paa sinn egne samptt meninge bymens wegne sammestes och berette, att efftersom de haffuer fangitt kald och warsell fra Søffren Andersenn andlangende hand och hanns hustrugs schusmaall, da wiste de icke nu wdj dagh att kunde tilstede hanem nogett schusmaall, førend hand fanger loligen erklered sig fra schollen och Rasmus Laack samptt presterne for den sagh, hand nu for beschiuldis. Belanggende hans hustrue Jehanne giffuer de itt erligt, christeligt och gaatt schusmaall wdj alle maader. Rasmus Laack suaride, att hand icke widere wed hanem nogett schusmaall att tilstede, ind som huis hans forsett om formelder, men endnu giffuer hanem fuldkomelig fuldsagh, att hand imod hans minde, falscheligen haffuer fraastaallen hans hustrugs hiertelaugh. Belanggende hans hustrugs Jehanne Søffrens schusmaall wed hand hinder indted andett att beschiulde andett ind dett, som erligt er.

|121r| Derimod fremstoed Søffren Andersen och paa sinn egne wegne sig gandsche beklagitt sigh, att Rasmus Laack forwden ald dom och rett haffuer ladett hanem indsatt i ett slett [*for-skrevet*], mørk fengsell, huorfore hand icke kand komme till sin rett enttenn att were om <kalsmend> [*rettet fra* fengsell] eller i andre maader, men hand slett haffuer tagett hanem fra sinn rett i alle maader, huilckett hand widere i fremtiden paa andre steder will haffue sig att beklagge, huortill Rasmus Laack suaride och icke benegted, att hand joe haffuer begerede aff forstanderen, att Søffren Andersen maatte bliffue indsatt, och begerede, att hand der endnu maatte bliffue tilstede, till sagens widere wddragh. [233

Bendigs Pedersen paa Suendstrup med kalsmend, nemlig Niels Christensenn och Niels Mogensen samesteds, de himllede effter lougen att haffue giffuitt Hans Lauridsen i Grimstrup samptt hans hustrug lolige warbell till en dom at liede andlangende gaardfeld aff Suendstrup gaar[d] effter enn aattemens affseggt aff Hamers heri[ds]ting denn 4. jullij 1631 wdsted. [234

Hans Nielsen i Øffuerup med kalsmend, som ere Mads Olsenn och Laurids Ipsen ibidem, de himlede effter lougen att haffue giffuitt Olluff Jensen i Øffuerup lolige aattedags uars[ell] for dom att liede for 1 daller, hand hanem schiuldig er for nogen jord, hand for hanem pløyed haffuer, och for 2 aggerlaader, hand aff hanem bekomitt haffuer. [235

|121v| Peder Hansenn i Ladbye med kalsmend, som ere Peder Ladbye och Jens Christensen ibidem, de himlede effter lougen att haffue giffuitt mening faadbyemend, Peder Lauridsen i Effuemøle saa och Anders Mickelsenn paa Faadbygaard samptlige lolige 14 dags warsell for windisbyrd att paahøre andlangende, huis quegh som de haffuer indtagitt paa Lillenestuid mark och dett i deris faald faalditt, saa och for last och klagge. Derimod fremstøed Jørgen Lauridsenn, Laurids Andersenn och Rasmus Heningsenn paa deris egne samt mennigge faadbyemend deris wegne och indgick enn wenlig contragtt och forligelßemaall med meninge ladbye- och lillenestuidmend, att de paa alle sider schall haffue den frihed med gres och wand till deris quegh wdj Closter Schoffmark och Grimstrup Lillemark [*rettet fra Mellum mark*], som de aff arils tid hafft haffuer, dogh [*indsat* dogh icke bleff samtøgtt, att faadbyemend maatte tage gresgangspenge, att Peder Lauridtzenn i Effuemølle aff for:ne marker, *sandsynligvis* = dog icke bleff samtøgtt, att faadbyemend och Peder Lauridtzenn i Effuemølle maatte tage gresgangspenge aff for:ne marker, *cf. sag nr. 218.*] derforwden schall were beholdenn, om schollenn nogen tid fanger till sinds paa sinn egne eller tienneris wegne att will indlucke samme deris marker, schall dett were denem friett for. Disligeste om nogen aff byerne formerker, att der paa samme deris marker kand befindis nogett quegh, som er inddreffuitt wlogenn forwden himell, da schall de samptelige adware huerandre derom och da att holde enn rigtig greseningh, till dett de kand faa att wide, huem dett tilhører. Och huilcke aff partterne, der opbryder denne forligelßemaall, schall enhuer bye giffue 2 tønder øll. Tingswinde begerendis. [236

|122r| Mandagenn denn 12. agustij 1633.

Aattemend. Peder Hansen i Ladbye, Christoffer Ladbye i Lillenestuid, Hans [*rettet fra Christoffer*] Lund i Kalbye, Niels

Morttensen i Guderup, Degnīs Lauridsen i Lillēnestuid, Ingwor Nielsen i Øffuerup, Peder Lauridsen i Haalsted och Rasmus Laack i Ladbye.

Skollens kalsmend, nemlig Anders Knudsen och Mads Ipsenn i Haalsted, de himlede effter lougen att haffue giffuitt Christen Hansen i Haalsted lolige aattedags warsell till en dom att liede andlangende nogett tiørnne, som hand schall haffue forwnt[t] Jep Naall ibidem, och icke huosbunden eller hans fuldmegtig schall haffue werett offuerwerendis. Illigemaade ochsaa tiltalle till hanem for nogett møgh, som hand ochsaa schall haffu[e] bekomitt aff for:ne Jep Naall, huilcke[tt] hand her paa tingett berett haffuer ick[e] wiste, huad slags dett war aff. Form[e]ner, hand derfore nu endelig bør samm[e] hands ord och andeffuende bør drueffue och beuiße eller och for løgen effter kong. Ericks Håndfestning att bøede sine 3 mk. Huortill Christen Hansen suaride, att huius suar hand herimod kand haffue, will hand andgiffue i sin berettningh. [237

|122v| Endnu kalsmend, nemlig Bom forbemeltt er, de himlede effter lougen att haffue giffuitt for:ne Jep Naall lolige warsell samptt hans hustrug till dom att lide och for windesbyrd att paaføre andlangende slagsmaall, som hans hustrug schall haffue begangitt paa Anne Fønboes ibidem, saa och for last och klage. Da for retten fremstoed for:ne Anne Fønboes, klagede och berette, att wngefer for 14 dagge siden da inden Jep Naals døre lugtte de døren for hinde, och samme tid støtte och slaagh for:ne Jep Naals hustrug hinde baade i ansegtted och andre steder paa kraapenn och aff gaarden, effter hun waar slagenn der, støtte hun hinder hoffuidkols ind ad døren och sagde, att hun schulle bliffue inde den afften, och dett wied sin høyeste eed bekreffted.

Dernest fremkom Peder Hansen i Haalsted, wantt wied eied och opragte fingre effter lougen, att nu for nogen tid forleden en fiortten dage wngefer da bleff hand aff huosbundens fuldmegtigh med Jens Fønboe forsentt till Jep Naall och forhøre, aff huius aarsage hand forholdt for:ne Anne Fønboes kleder, huilckett de ochsaa giorde. Da samme tid suarid Jep Naall, att nar hun och jeg komer till regenschaff, och hand fick, huius hun waar hanem schuldigh, schulle de nocksom bliffue hanem følagtigh.

|123r| Endnu fremkom Karene Nielses i Haalsted, wantt wied

eed och opragtte fingre effter logen, att samme tid, som Anne Fønboes beret och klagett haffuer, da hørde hun, att for:ne Anne Fønboes skregh inde i Jep Naals stegers, och nogett der-effter kom hun gaaendis wd aff døren och i gaarden grendis och gick i haffuen och lugitt kaall. Ydermere wantt, att for:ne Jep Naals hustrugh løff imellum ledett i hindis gaard, den tid Anne Fønboes wille gaaed wd, saa hun den tid icke kunde kome derwd aff gaarden.

Dernest fremkom Hans Høgh i Haalsted, wantt wid høyeste hilligens eed och opragtte fingre, att hans hustrug ochsaa illigemaade for hanem wid høyeste eed berett haffuer, att sam[me] dagh, som omwundett er, da waar hun huos for:ne Anne Fønboes i Jep Naals gaard och begerede, hun maatte faa igien, huis wld hun haffde faatt hinder att spinde, effterdj hun fornarn, hun icke wiste, huor hun schulle fuldkomeligen haffue sin werelße. Da som de gick wd i gaarden och kom till ledett, kom Jep Naals hustrug, taagh faatt paa Anne Føn[boes], røgtte hinder tilbage, och som hun kom jeffne wid Niels Jensens hus, hørde hun, att for:ne Anne Fønboes schregh inde i Jep Naalls boligh, dogh hun icke wiste, huem der slaagh hinder, men ingenn fremede waar der widere ind Jep Naall och hans hustrugh.

[123v] Derforvden tilspurde Niels Andersen paa rettens wegne for:ne Jep Naall samptt hans hustrug, som sider till wedermelle, om nogen aff denem wid selffseed och opragtte fingre effter recesenn will benegted, att Anne Jep Naalls icke slaagh Anne Fønboes, som windisbyrnne omwundett haffuer, och aff domeren begerendis, hand denem eedeligh wille forlegge eeden [?], huortill Jep Naall suaride och sin hustrugh forbød, att hun icke maatte giøre sinn eed derpaa, men begerede, att huis winde Niels Andersen paa hans hustrugh i den sagh wille føre, att de nu i dagh maatte andgiffuis wid deris naffuen. Dertill suaride Niels Andersen, att hand dett nocksom effter lolig kald och warsell schall faa dett att wide, nar hand agter denem att føre. Parterne tingswinde begerendis. [238]

Endnu kalsmend, nemlig Jørgen Kremer och Olluff Lauridsen i Ladbye, de himllede effter lougen att haffue giffuitt meninge Ladbye mennd lolige warsell for dom att liede andlangende nogen engh, som de paa den gaars grund, Niels Olsen tilforn paaboede,

haffuer opbett. Fremkom Peder Hansen i Ladbye, wantt wid [124r] sin eed, att hand icke haffuer entten selffuer eller bedett nogen aff hans faalck tøgriitt paa samme gaars grund eller wed, huem dett giortt haffuer. Søffren Bødicker wantt wied sin eed, att hand icke wed, sinne hest[e] haffuer giortt schollen nogen schade der paa samme grund. Rasmus Laack, Jens Ingworsen, Hans Iffuersen wantt liggesoren eed och opragtte fingre effter lougen. Mortten Jensen soer wid høyeste eed, att hand icke haffuer tøgriitt sinne heste paa samme gaars grund och ey heller bedett sinne tønde dett att giøre. Hanns Knudsen wantt wid sin eed, att hannd icke wed, huem paa samme grund tøgriitt haffuer. Olluff Pedersen soer wid ligesoren eed. Søffren Brøgere wantt och ligesoren eed. Niels Pedersen ibidem soer, att hand icke selff[uer] haffuer sett sinne heste paa samme gaars grun[d], men om hans tønde dett giortt haffuer, wed hand icke. Olluff Andersen soer, hand icke heller haftt sinne heste i tøger paa samme. Tingswinde begerendis. [239]

Endnu kalsmend, nemlig Jørgen Kremere och Olluff Lauridsen i Ladbye, de himllede effter lougen att haffue giffuett Jørgen Schreder i Regenstrup lolige 14 dags warsell for winde att paa-høre andlangende slagsmaall, som hand paa mester Aarentt giortt och begangitt haffuer. [124v] Fremkom Rasmus Bøsemager i Lillenestuid, wantt wid høyeste eed och opragtte fingre effter lougen, att nu for en kortt tid siden kom for:ne Jørgen Schreder ind till hanem och wille haftt en bøße, huilcken da icke waar ferdig, och samme tid stoed mester Aarentt paa gaeden i winduett och saa ind till denem. Deriblantt mange wende ord, som Jørgen Schreder gaff fra sigh, løb hand strax wd till mester Aarentt och slaagh hanem tuende slaggh med enn kniff. Dernest fremkom Heming Søffrensen i Lillenestuid, wantt wid sinn eed, att hand samme tid stoed paa deris gaede och slaagh wid i sønder, da saa hand, att for:ne Jørgen Schreder drogh kniffuen aff mester Aarentt, och hannd waar med att schille denem ad. Christen Pedersenn ibidem wantt ligesoren eed med opragtte fingre. Waar herwdjmoed i rette møtt for:ne Jørgen Schreder och samme winde och andgiffuende icke benegted. [240]

Jørgen Knudsen i Giødstrup paa Søffrenn Andersens wegne i Ladbye med kalsmend, nemlig Jørgen Olsenn och Olluff Laurid-

sen i Ladbye, de himlede att haffue giffuitt Marenne Laakis, nu paa closterritt er andholden, lol[i]ge warsell med sin laugwerge till dom att liede saa och for last och klagge. [241

[125r] For rettenn fremstoed Peder Suendsen i Basnis och taagge Jep Pedersenn i Apenis i haand, gjorde och gaffue hanem ett euigtt, fast, trøgt och wrøgeligtt affkald och forwaring for ald, huis arffue och gods som Anne Taamis wdj Weglle och hindis datter Kirstene Taamisdatter och Anders Taamesen arffueligen tilfaltt effter deris broder Olluff Taamesenn, som boede och døde i for:ne Apenis, och gaff hanem derfore fulldkomelig affkald och foruaringh. [242

Niels Jørgensen paa Herluffsholm med kalsmend, nemlig Søffren Pedersenn och Niels Schreder i Wrisløbe, de himlede effter lougen att haffue giffu[itt] Hans Haalst ibidem lolige warsell for 2 mk., hand hanem schiuldig er paa hans broders wegne. Forlagtt att betalle indenn femtten dage eller nam i deris boe att haffue. [243

Niels Madsenn i Haalsted med kalsmennd, som ere Anders Knudsen och Madtz [*rettet fra* Hanns] Ipsen ibidem, de himlede effter louge[n] att haffue giffuitt Jep Naall i Haalste[d] samptt mennige Haalsted mend lolig[e] warsell andlangende hans schusmaall, som nu i dagh er hans fierde tingh, paa sin egne och hustrugs wegne, om de nu i dagh med meninge alffmue wed hanem nogett att beschiulde andett ind dett, som gaatt er, att de da will [125v] wille giffue dett til kiende, och i synderlighed och for altt tilspurde Jep Naall, om hand nu i dagh wed hanem nogett wtilbørligtt att beschiulde, att de da will giffue dett til kiende saa well som paa hans hustrugs wegne. Waar herwdjmoed i rette møtt for:ne Jep Naall, suaride och berette, att hand icke wed for:ne Niels Madtzen nogett wtilbørligtt att beschiulde och eyheller wed nogett tiuffuerj med hanem i nogen maader. Men dogh fornen hand, att Niels Madsenn er hans finde och wuen, saa hand derfore icke bør med rette att winde nogett paa hanem, thj de i lang tid haffuer haftt trette tillsamenn. [244

Mandagenn denn 19. agustij.

Peder Hansenn i Ladbye, Hanns Høgh i Haalsted, Hans Druckenn ibidem, Anders Jiude i Øffuerup, Jørgen Olsen i Lad-

bye, Laurids Schredere i Apenis, Rasmus Hansenn i Wrisløbe och Niels Dues i Risløff.

Christenn Hansenn i Haalsted med kalsmend, nemligh Niels Christensen och Knud Madsenn *ibid.*, de himllede effter lougen att haffue giffuitt Jep Naall i Haalsted lolige warsell andlangende, om hand nu i dagh wille were hans himell, paa huis møgh som hand aff hanem bekomitt, saa[=som] laa wden hans hußes leed. Da fremstoed for:ne Jep Naall, suaride och berette, att hand er hans fulde och faste |126r| himell for ald, huis møgh som hand haffuer wntt for:ne Christen Hansen, som hand førde ind i sin haffue och paa schollens gods, och derforre bekom hand aff Christenn Hansenn en byrde tiørnne, treg eller fiere, till att lucke sinne gierder med. Dereffter tingswinde begerendis. [245

Skollens kalsmend, nemlig Laurids Hansenn och Pouell Pederßen, bege boendis i Haalsted, de himllede att haffue giffuitt Jep Naall i Haalsted lolige warßell till dom att liede andlangende nogen kleder och en kiste, med huis deri er, som hand forholder Anne Fønboes och icke will lade hinder dett bekomme, eptersom hun en tid langh huos hanem till huße haffuer weritt och nu icke will eller kand der lenger were, formedelst hunn icke kand nyde fred der, som hun beretter. Er derforre nu begerendis, huad aarsage der er till, hand saaledis hindis kleder och andett forholder fra den nøgenn stackell, dersom att der siunis, att der icke er nogen billig aarsage, till hand hinde denem kand forholde, formen hand, att Jep Naall endelig wschad[ett] bør hindis kleder och andett, huis han[d] haffuer, igien att leffuere. Dertill suaride Jep Naall, att hand er begerendis, att der maatte mellis entten tuende eller en dannemand paa hans och hindis side, om der kand befindis, att hun for hanem haffuer giortt nogett, som icke er betaltt, eller och huis husleye |126v| hun kand restere med. Dett maatte legnis imoed hindandett, och huilcke der da bleff huerandre nogett schiuldig, att dett kunde bliffue betaltt effter dannemens sigelße. Nar dett scheed er, schall hun nocksom bekomme, huis hun haffuer i hans bollige. Dertill suaride Niels Andersen och endnu som tillforen sette i rette, om Jep Naall icke bør att leffuere hinder, huis gods hun haffuer huos hanem, och dersom hun er hanem nogett schiuldig, da hinder igien att søgge, epterdj hand wed, huor hun er. Och er derpaa dom begerendis.

Och berette for:ne Anne Fønboes, att hun altid haffuer giortt Jep Naalls hoffuerj, derforre schulle hun icke giffue husleye. [246

Jens Haalst nu i dag trede ting schiød sitt schusmaall till mening birkemend och for allt till forstanderen, om de wed hanem eller hans hustrug nogett wtilbørligtt att beschiulle enttenn tiuffuerj, horerj eller andett wtilbørligtt, att de da wille giffue dett til kiende. [247

Jørgenn Knudsen i Giødstrup med kalsmend paa Søffren Andersens wegne, de himlede att haffue giffuitt, kalsmend Niels Kragh och Jørgen Nielsenn wdj Nestuid, de himlede att haffue kalditt Rasmus Laack i Ladbye med lolige [a]attedags uarsell till dom att liede andlangende fengsell och jeren, som hand wden loug och dom er indsatt aff for:ne Rasmus Laack. [248 |127r| Niels Lafaagitt paa schollens wegne er begerendis 4 mend. som i bygmarkenn till Jørgen Anderßens gaard schall maalle imellum bye och markeschell, huis engh der findis till den, och mange schafft dett er, och megett der kand were aff slagett. Peder Schiøtte i Lillenestuid, Niels Lauridßenn ibidem, Mortten Jensen i Ladbye och Olle Lauridsenn ibidem. Illigemaade schall de ochsaa paa Closterss *mark* synne itt støcke boghuede, som gierdrupmend schulle pløyed och saad boghuede i, och det tagxere, huad dett kand were werd. [249

Endnu Jørgen Knudsen paa Søffren Andersenns wegne med for:ne kalsmend, de himlede att haffue giffuitt for:ne Rasmus Laack lolige warsell for 24 daller for 2 haape[r] och enn jeren-tiuffue, som hand aff hanem bekomitt haffuer, huortill Rasmus Laack suaride och formentte sig icke att wiste Jørgenn Knudsen nogett att suare, førend hand fremleger nogen fuldmagt fra Søffren Andersenn att gaa i rette paa hans wegne, huortill Jørgen Knudßenn suaride, att for:ne Rasmus Laack haffuer wden ald loug och dom ladett indsette Søffren Andersenn, saa hand icke nu selffuer i dagh kand møede for sig att suare, mene[r] derforre, birkefaageden endelig bør hanem att stede dom offuer Rasmus Laack for witterlig giæld. Dertill suaride Rasmus Laack, att Søffren Andersen icke er forholtt, att hand joe hidindtill huer dagh tingdagh er møtt for sig att suare. Da effterdj Jørgenn Knudsenn icke haffuer nogen fuldmagtt att fremlegge, bleff sagen spiltt i denne paast. [250

|127v| Joest Kremer i Nestuid med kalsmend, som ere Anders Jacobsenn och Niels Lauridsen ibidem, de himllede effter lougen att haffue giffuitt lolige warsell for Herluffsholms portt for windisbyrd att paahøre, saa och Karenne Smeds i Lillennestuid andlangende, huis gods som hand aff hinde bekomitt haffuer, saa och Peder Søffrensenn i Grimstrup for deris sandheed stendig att were och hans tienestekaarl. [251]

Fremkom Peder Hansen i Ladbye samptt hans medfølgere fieremend, sampteligenn affsagde, att de haffuer synitt, huis schaede der er giortt i rugmarken paa denn engh till den ødegaard. Da først i schoffslaaden haffuer de schaden tagxeritt for en daller, i ordreffuitt er afftøgritt 2 steder paa de steder, som engen groer, och mand kand slae, sett for 2 mk. Endnu derforwden er slagitt aff samme gaards grund eng, er satt for 8 sch. Och derhuos berette, att den tid de kom i marken att schulle synid schaedn, da laae der itt tøger i schoffslaaden, huilcket Peder Hansenn oplyste, och Søffren Brøger kiende sigh wid dett. Derforwden er der tøgrett paa en orager i kirkemarkenn, satt for 4 sch. [252]

|128r| Mandagenn denn 26. agustij 1633.

8 mend. Peder Morttensen i Lillennestuid, Hans Iffuersen i Ladbye, Jens Ingworsenn ibidem, Jørgen Olsenn ibidem, Markur Christensenn ibidem, Hans Knudsen samestes, Christoffer Lund i Kalbye och Laurids Schreder i Apenis.

Jens Fønboe i Haalsted med kalsmend, nemlig Peder Knudsen ibidem och Niels Rasmusenn i Nestuid, de himllede effter lougenn att haffue giffuitt Hans Nielsen Schredere i Wordingborig lolige 14 dags warsell for windisbyrd att paahøre. Illigemaad[e] himllede att haffue giffuitt Peder Søffr[en]sen i Wester Eggede och lolige 14 dags warsell for sinn sandhed stendig att were saa och Olluff Hemingsen i Fensmarke och Hans Andersen i Wrisløße. Waar herwdjmoed i rette møtt for:ne Hans Nielsenn, formentte sig [*overstreget icke*], att der icke bør att stedis nogen winde bagh paa birkefaagedens dom, imen hand staa wid sinn fuldemagtt, førend hand derpaa betaller, huis hand hanem schiuldig er. Saa effterdj att Jens Fønboe icke haffuer giortt fyllest wdlegh paa samme dom effter hanns handschrefftes formeling, tør birkefaageden icke sig tillfordriste att stede samme winde till for-

høringh. Men dogh benegter Hans Schreder icke, att hand joe haffuer faatt 14 daller |128v| paa attschillige tider, aff huilcke for:ne Peder Søffrensen leffueritt hanem 8 daler ringer 8 sch. Och waar for:ne Jens Fønboe offuerbødig nu i dagh att wille giøre Hans Schreder wdlegh i hans boe och gods effter domens formelingh. [253]

Jens Haalst i Lillenestuid med kalsmend, nemlig Peder Pedersenn i Lillenestuid och Hans Lauridsen ibidem, de himllede effter lougenn att haffue giffuitt meninge mend, quinder och tønde i Lillenestuid lolige aatte dags warsell andlangende hans schusmaall och hans hustrugs Margrette Madsdatter, som nu i dagh er hans fierde ting, om de wed denem nogitt wtilbørlygtt att beschiulde entten tiuffuerj, horerj eller anden wtilbørlyghed, att de da nu i dagh wille giffue dett til kiende och icke en anden tid. Illigemaade himllede att haffue giffuitt hederlig och høylertt mand mester Christen Clemesen, forstandere paa Herluffsholm, illigemaade lolige warsell, om hand derimod will haffue nogitt att suare. Dertill suaride meninge lillenestuidmend med de andre alffmue, att de icke wed denem andett att beschiulde ind dett, som erliggt, christeliggt och gaatt er i alle maader. Belangende forstanderen haffuer fangitt kald och warßell, suarid Niels Andersen, att effterdj hand icke er hiemme att hertill kunde suare, berette hand, att hans schrifftelig suar schall bliffue indlagt till i dagh aatte dage. [254]

|129r| [Fremstoed] Jørgen Knudsen i Giødstrup med fuldmagtt aff Søffren Andersen, nu andholden paa closteritt, och førde kalsmend, nemlig Niels Kragh och Jørgen Nielßen i Nestuid, de himllede epter loughen att haffue giffuitt Rasmus Laack i Ladbye lolige warsell for 24 slette daler, hand hanem schiuldig er for tuende haapper, som hand bekom aff hanem. Satte i rette, om hand icke bør hanem att betalle indenn femtten dage eller nam i hans boe att haffue. Waar herimod i rette møtt for:ne Rasmus Laack och wid sinn høyeste eed, sell och salighed benegted, att hand icke er Søffren Andersenn nogett schiuldig for samme øgh, men denem betaltt, huilckett hand will giøre beuißliggt med Hans Iffuersen, Olluff] Pedersenn och Olluff Lauridsenn i Ladbye, och mentte Rasmus Laack, att Søffren Andersenn endelig bør att beuiße, att hand hanem ßamme peninge schiuldig

er. Och sette Jørgen Knudsen i rette, om hand icke bør med nøgagtig winde att beuiße, att samme peninge er affbetaltt. [255

Skollens kalsmend, nemlig Anders Schreder och Rasmus Hansenn i Wrisløße, de himllede att haffue giffuitt samptelige meninge bymen[d] i Wrisløße lolige aattedags warßell, andlangendes dj paa nogen aars tid haffuer oppeboritt och annamitt aff Hans Rasmusenn samesteds, nemlig 12 sch., och aff Peder Andersen 20 sch., och er aff denem begerendis att maatte faa att wide, huorfor de samme peninge haffuer annamitt, och huortill de denem wdgiffuitt haffuer, [129v| thj hand formener, att de haffuer ingen rett till att schatte denem mere ind de andre mend der i byenn. Waar herwdjmod i rette møtt forschreffne mend, suaride och berette, att de samme peninge haffuer opeborritt liggesom deris formend olld effter anden giortt haffuer, och de, som haffuer weritt føtt der i gaardernne, haffuer goduiligen lagtt denem wd, huilcke de igien till byens tarffue wdgiffuitt haffuer baade till buck och sauff och ellers till andett, huis fornøden kunde giøris, och de selffuer ochsaa haffuer hafft gaffuen deraff, [tilføjet Och benegted icke Hans Rasmusen och Per Andersen, att de joe haffuer hafft lige retighed i deris penge, de haffuer wdlagtt.] [256

Same kalsmend himllede att haffue giffuitt Niels Jørgensenn i Wrisløße lolige warsell for nogen affslett, som hand schall haffue slagitt fra Peder Andersenn paa Trette enggene och Raffuehulle engenne, och er begerendis aattemend paa stedernne, som denem derom kand adschille effter rigtig maall och winde, som for denem schall bliffue førtt paa stederne. Waar herimoed i rette møtt for:ne Niels Jørgensenn, suaride och berette, att hand icke selffuer haffuer slagitt nogett fra Peder Andersen, men hand aarligen tid effter anden holder fremede dreng, saa hand icke kand widett, om de haffuer slagitt entten rett eller kroegitt eller nogett fra hanem, och icke der haffuer weritt trette paa Raffuehull engen i 30 aar, och icke hannd nogen tid haffuer slagitt widere, ind huis hand bør att giøre, eller nogen derpaa haffuer klagitt førend nu. Formand Mortten Lafogitt |130r| i Lillenestuid, Hans Hedboe, Hans Lauridsen i Haalsted, Christen Hansen ibidem, Hans Nielsen wdj Risløff, Suend Andersenn, Niels Nielsenn och Søffren Jensen i Naabye. [257

Endnu kalsmend, nemlig Jørgen Olsen och Laurids Hansen i Ladbye, de himlede effter lougen att haffue giffuitt meninge bymend i Ladbye lolige warsell for windisbyrd att paahøre. Iligemaade haffuer de och giffuitt Hans Andersen ibidem lolige warsell for nogen affslett, som befindis att were affslagenn paa Traallebiergs agre for enden till den gaard, Niels Olsen iboede, och ellers paa andre steder, huor de liger tillsamen, som er tilhaabe tagxeritt for $\frac{1}{2}$ mk. Waar herimoed i rette møtt for:ne Hans Andersenn och berette, att hand haffuer wist och lieed Niels Fønboe i Haalesøe ald, huis engh som hand haffuer wdj ordreffuitt, huilckett hand er ochsaa hans himell for och icke heller widere. Effter lolige kald och warsell waar herimod i rette møtt for:ne Niels Fønboe, suaride och berette, att hand icke benegter, att hand joe haffde leied samme engh aff Hans Andersen, som liger huos for:ne Niels Olsens engeschiffte, och for huis schaedde hand giortt haffuer, will hand were i forstanderens minde derfore. Extt. [130v] Fremkom Knud Søffrensen i Ladbye, wantt wied sinn eed, siell och sallighed, att hans fader aldrig haffuer bedett hanem tögge deris heste paa den øde gaards grund i Ladbye, och eyheller hannd nogen tid haffuer seett denem der, men hannd haffuer seett Søffren Brøgers heste stoed tøggeritt paa samme gaars grund paa nogen oreagre, kaldis Tømmerøds agre. Nelaus Andersenn ibidem wantt wid sinn høyeste eed, sell och sallighed ligge ord fra ord, som for:ne Knud Søffrensen omwundett haffuer. Anders, tienendis Rasmus Laack, wantt sin høyeste eed, siell och sallighed, att hans huosbunde aldrig haffuer bedett hanem sette hans heste paa samme ødegaars grund. Peder Jensenn, tienendis Søffren Brøgere, wantt wid sinn høyeste eed, att hans huosbunde aldrig haffuer bedett hanem tögge deris heste paa den øde gaards grund entten i engen eller paa oragrene, men hand selff tøggritt denem paa oragrenne, och Olle, som tien Niels Pedersen, tøggritt deris heste først, førend hand sette deris der, och Rasmus Laackis heste stoed och tøggritt i schoffuen paa nogen knolle och oragre. Mortten Jensen haffde och en hest staaendis der i tøger, som hans tienestedreng Hans tøggritt der, och Søffren Bødickers hest stoed i en hulle i schoffuen natt och dagh i engen och bleff icke fløtt. Olluff Pedersen, tienendis Niels Pedersen, soer paa høyeste eed, siell och sallighed, att hand icke wed, att hans huosbunde haffuer

tøgritt hans heste paa samme gaards grund, och eyheller hand nogenn tid haffuer bedett hanem dett giøre, men hand haffuer self fløtt denem paa oragrene |131r| och wiste icke till wiße, huem dem aatte. Peder Jensen, tienendis for:ne Niels Pederßen, wanntt wid høyeste eed ligge ord fra ord, som for:ne Olluff Pedersen omwundett haffuer. Och tilspurde Niels Andersen Søffren Bødicker, om hand wid sinn høyeste eed will benegted, att hand icke aff wed, dett hans søn Knud eller hans tienestedrengh haffuer tøgritt hans heste paa for:ne ødegaars grund och denem igien derfra afførtt, effterdj der windis, de der haffuer staaed i tøger, huilckett hand soer wid høyeste eed, att dett hanem aldellis er wbeuest i alle maader. Extt. [258]

Endnu kalsmend, nemlig Laurids Fønboe i Øffuerup och Olle Jensen ibidem, huilcke himlede effter loughen att haffue giffuitt Niels Pedersenn i Øffuerup lolige warsell till dom att liede andlangende hanns retighed aff dett hus, hand haffuer fest. [259]

Anders Jensen i Ladbye med kalsmend, nemlig Jørgen Ollsenn och Niels Olsen ibidem, de himlede att haffue giffuitt Hans Iffuersenn lolige warsell for 6 mk. 4 sch., hand hanem schiuldiger, Rasmus Laack 6 mk. 4 sch., Jens Ingworsen 6 mk. 4 sch. Ere forlagtt att betalle inden 15 dagge eller nam i deris boe att haffue. [260]

|131v| Niels Andersenn paa Herluffsholm med kalsmend, nemlig Hening Suarer och Jørgen Høgh vdj Lillenestuid, de himlede effter loughen att haffue giffuitt Karenne Smeds i Lillenestuid med hindis laugwerge lolige aattedags uarsell for peninge 11 slette daller, som hun och hindis s. huosbunde waar Joest Kremer i Nestuid schiuldiger for klede, de huos hanem haffde bekomitt till bege deris behoff. Satte i rette, att effterdj hun widgaar gieldenn effter hindis s. huosbunde och den icke benegtter, om hun den icke bør att betalle inden 15 dage eller nam i hindis boe och gods att haffue. Waar herwdjmoed ingenn i rette møtt, som for hinde suare wille eller tilbød sig nogen wdleg att wille giøre, bleff derforre forlagtt indenn 15 dage att betalle hanem. [261]

Peder Hansen i Ladbye tillforornitt att høre effterfølgende winde och denem giffue beschreffuitt.

Niels Andersen paa Herluffsholm med kalsmend, nemlig Anders Pedersenn i Øffuerup och Eyller Hansen i Haalsted, huilcke

himllede effter lougen wed eed och opragtte fingre, att de haffde giffuitt Jep Naal i Haalsted och hans hustrug med sin laugwerge lolige aattedags warbell for windisbyrd att paahørre. Illigemaade himllede att haffue giffuitt Hanns Olsen i Haalsted, Karenne Nielses samestes med sin laugwergge, Jens Madsen |132r| i Wrisløbe och Laurids Krause i Øffuerup, som tilforen i Bagen wundett haffuer, samt Rasmus Rasch i Haalsted, hans hustrug och deris datter med deris laugwergge, som och tilforen i sagen wundett haffuer, alle lolig aattedags warsell for winde att paa-høre, om de dertill will haffue nogett att suare, andlangendis Anne Naals schall haffue malckett Rasmus Raschis kiør wden ald minde och tillstand.

Att winde fremkom Jens Nielsenn i Tinderup, wantt wid sin høyeste hiligens eed och opragtte fingre effter lougen, att nu sist forgangen Santte Hans dagh ad afften itt aar, som waar om formidagenn, da kom hand kiørendis och wille till Nestuid, och som hand kom wid Maankebroe wid mester Olles wengge (wid leergraffuene), som liger en knob, da samme tid saa hand, att Anne, Jep Naals hustrug i Haalsted, sad wnder en sortthielmid koe och malckett de[n], och hun regste sig op och haffde malckekanden i den høyre haand och laagett i den wenstre och gick hen, som hun wille gaaed ad Nestuid, och som hun kom jeffne wid for:ne knob, bleff hun Rasmus Rasch, hans hustrug och datter war, de kom fra Nestuid, da slaagh hun melcken aff kanden och schiøltte den i nogett dynnewand wid wengett bag knobben, och ydermere soer wid sin allerhøyeste eed, att hun er rett aabenbare och schiuldig i samme sagh, hun for beschiuldig, och da haffde hunn en schinkierttell paa.

Dernest fremkom Boell Hansdatter i Nestuid, wantt wid høyeste hilligens eed och opragtte |132v| fingre effter lougen, att nu nest forgangen Santte Hans dagh afften itt aar om formidagen, klokken wor imellum thj och elluff, gick hun wd paa ordreffuitt och wille sankett sig nogen sticker att brende. Da som hun kom wd wid mester Olluffs wegne [!] och moed en liden stenreffuell, da saa hun, att for:ne Anne Jep Naals sad och malckett en sortthielmid koe, och hun raabtte paa hinder och sagde, quinde, malcker icke den koe, dett er icke Eders egenn. Da wille hun icke suare hinder, men tua [!] stille, och hindis egen koe laa strags der-

huos. Och som hun sad och malckett, kom Rasmus Rasch, hans hu-
strug och deris datter fra Nestuid, och hand raabtte och sagde,
du schall faa scham for min koe, du sider wnder och malcker.
Saa regste hun sig op fra koenn, och de kom tilsamen och draags
om kandenn, och Rasmus Raschis datter beholtt kandelaaget, og
och Anne Jep Naalls beholtt kanden.

Luse Hanses i Taagsuere wantt wid sin eed, att hun samme tid
waar en drucken quinde, saa hun icke kunde giffue agtt paa,
huor dett gick till. Enu fremkom Karenne Nielßes i Haalsted,
wantt wid høyeste hilligens eed och opragtte fingre effter lou-
genn, att samme dagh, som omwundett er, waar hun i Nestuid
och wille kiøbtt sig nogen mad, da som hun gick hiem och kom
wid Korenbieergett, kom Rasmus Raschis quinde løffuendis med
klederenne[!] i faffnen, raabtte och sagde, see her, hvordan Anne
Jep Naalls haffuer malckett woris koe. Da drogis de med huer-
andre, och Rasmuses datter beholtt kandelaaget och Anne kan-
den, och bad, hand icke wille slaa hinder. Hand sagde, hand
schulle sla hinder med retten. Saa føldis hun med denem till
byemen med |133r| quegitt tilhaabe, och hun lugtte Rasmußes
portt op for denem, och der dett kom i gaarden, fantt hun paa
pattenne paa samme koe, da waar de slunkenn och ingen melck
i denem, men nysens waar mallekett. End ydermere wantt, att
hunn haffuer hørtt, att Anne Jep Naalls haffuer sagt att will
schiede i schollens kald och warsell, och welb. landsdomeer och
Hans Schiøtte icke tiere schall dømme offuer hinde, ind som de
giortt haffuer. Efftersom hun derom med welb. landsdomers
steffning er siteritt sitt førige winde att forklare.

Nock fremkom Jens Madsen i Wrisløße, som ochsaa med welb.
landsdomers steffning er siteritt sitt førige winde att forklare,
och wantt wid høyeste eed och opragte fingre effter lougenn, att
hand endnu will were gestendig alle, huis ord hand tilforen i sagen
wundett haffuer. Endnu fremkom Laurids Krause i Øffuerup,
som ochsaa illigemaade med welb. landsdomers steffning er site-
ritt, och sitt førige winde wid høyeste hilligens eed och opragte
fingre bekrefted och dett i allemaader widgick.

Nock fremkom Mette Madses i Haalsted, wantt wid sin høyeste
eed, sell och saligheed, att nu for en tregh aar siden hun gick
wd och wille maleke sin koe, da som hun kom i Melschoff, kloeken

kunde were henimod thj, da saa hun, att Anne Naalls gick fra enn aff Rasmus Raschis kiør med enn malekekande i haanden, och icke der waar huos samme tid andett fremede quegh ind som Rasmußes, eyheller nogen faalck andre ind hun allenne.

|133v| Endnu fremkom Anne Nielsdatter i Haalsted, wantt wied høyeste hilligens eed och opragtte fingre effter lougenn, att nu for en treg aar siden waar hun paa nogen tid att were huos Rasmus Rasch, da en dagh gick hun wd i Karenne Hendricks wenge att malcke hans kiør, och som hun haffde malckett kiørne, gick hun henn till gierdett och saa sig saa tilbage, da sad Anne Naalls wnder enn aff for:ne Rasmus Raschis kiør och malckett den. Der hun bleff hinde waar, hun saa dett, regste hun sig fra koen och gick hen och satte sigh wnder sin egen koe och malckett den.

Endnu fremkom Peder Hansen i Haalsted, wantt wid sin eed, att hand icke haffuer sett, att Anne Naalls haffuer malckett Rasmus Raschis kiør, men dogh haffuer hand well hørtt, att hun thitt och offte schall haffue malckett hans kiør och derfore weritt i raab och røgtte. Endnu Ludtze Peders i Haalsted, wantt wid sin eed lige ord fra ord, som for:ne hindis huosbunde omwundett haffuer. Jens Fønboe i Haalsted wantt wied sin eed, opragtte fingre effter lougenn, att den dagh, der Anne Naalls malckett Rasmus Raschis koe paa ordreffuitt, kom hand ind och klagett dett for hanem, och ydermere wantt, att hand well thitt och offte haffuer hørtt, Anne Naalls haffuer malckett Rasmus Raschis kiør och ellers och weritt beschiulditt for smør, hun schall haffue tagitt fra en quinde paa Nestuid gaede, som boer i Giødstrup. Nock fremkom Peder Knudsen och Knud Hansen ibidem, samp- teligen wantt, att de icke haffuer sett, att Anne Naals haffuer malckett Rasmus Raschis kiør, thj de haffuer ickun weritt der i byenn en kortt tid, dogh haffuer de well hørtt, |134r| att hun derfore haffuer weritt i raab och røgtte. Hans Jørgensen i Haal- sted wantt wied sin eed, att hand endnu er sitt forige winde stendigh och ellers well haffuer hørtt, att hun haffuer weritt i raab och røgtte for samme kiør att haffue malckett, som om- wundett er. Hans Drucken wantt wied sinn eed ligge samme ord och soren eed. Christen Hansenn i Haalsted wantt och samme ord wid sin eed och opragte fingre effter lougen.

Marenne Heningsdatter, tienendis Christen Hansen, wantt wid sinn eed, att hun icke haffuer sett Anne Naalls wlogit haffuer

malckett Rasmus Raskis kiør, men paa gaedenn haffuer hun well sett hinder malcke denem, dogh haffuer hans tønde weritt huos. Niels Christensen, tienendis ochsaa Christen Hansenn, wantt wied sin eed, att hand icke wed widere deraff, indsom hand hørde, de andre siger. Hans Hansen ibidem wantt och ligge samme ord och soren eed. Hans Høgh ibidem wantt paa sin egnne och hustrugs wegnne ligge samme ord och soren eed, och dertillmed haffuer de icke werit[t] der i byenn wden paa en ringe thid.

Hans Madsenn i Haalsted wantt saa och hans hustrug Karenne wid deris eed, att de icke haffuer sett Anne Naalls malckett Rasmus Raschis kiør, wden hans pigge eller quinde waar huos. Ydermere wantt for:ne Karenne, att Anne Jep Naalls sagde till hinde i hindis stuffue, att welb. landsdome icke schulle mere dømme paa hinder. Da sagde Karenne, da komer der well en anden. Ja, sagde Anne, |134v| dett er sandhed.

Niels Madsen ibidem wantt wied sin eed, att hand endnu er sitt førige winde gestendig, saa witt hand tilforen i sagen wundett haffuer. Niels Rasmusen, tienendis for:ne Niels Madsenn, wantt, att hand icke wed widere deraff, ind som Anne Naalls haffuer malckett Rasmus Raschis kiør paa gaedenn, och hans quinde och pigge haffuer weritt huos, saamme tid den enne, wndertiden den anden, om dett waar med willig eller eye, wiste hand icke. Peder Lauridsenn i Haalsted wantt paa sinn egnne och hustrugs wegnne wid sin høyeste eed, atte hand endnu er deris førige [winde] gestendig, saa witt de i sagen wundett haffuer. Kierstene Hemingsdatter i Haalsted wantt wied sin høyeste eed och opragtte fingre effter lougenn, att hun hørde, att Anne Naals sagde i Hans Madsens stuffue, att Hans Schiøtte och landsdomere icke schall dømme thiere paa hinder, ind som de giortt haffuer. Karenne Madsdatter wantt wied sin eed, att hun icke haffuer seett nogen wlolige malckenn med Anne Naalls. Pouell Pedersen och hans hustrug Kierstenne wantt wied deris eed, atte wed slett indted med Anne Naalls om nogen wlolige malckenn. Anders Knudßenn wantt wid sin eed, att hand hans førigge winde gestendig er, och wed derom indted widere att winde. Inngers[!] Nielsdatter och Kierstene Nielsdatter wantt wid deris eed, att de aldels indted wed med Anne Naalls om samme malcken, som omwundett er.

Dernest fremstod Rasmus |135r| Rasch i Haalsted och soer wid

sin høyeste eed, sell och sallighed, att hand aldrig haffuer giffuit Anne Naalls loff till att maleke sinne kiør entten i mark eller bye. Illigemaade fremstoed hans hustrug Birgette och soer paa siell och sallighed, att for en treg aar siden, hindis børen waar sygge, malekett Anne Naalls noglle gange hindis kiør for hinde paa gaeden, men aldrig med hindis willig eller samtøcke haffuer hun malekett denem i marken, som omwundett er.

Och tillspurde Jep Naall Niels Andersen, om hand agtter att will føre flere winde i dene sagh, att hand da denem wille naffuenn-giffue. Dertill suaride Niells Andersenn, att saa fremtt der kand opspørgis nogen sandferdig windisbyrd, der kand were sagen till bestørkelße och Jep Naall och hans hustrug andgielende, schall de dertill fange lolige kald och warßell. Och nu i dagh første gangh esched Jep Naall første, anden, trede gangh, om der er nogen, som haffuer nogen wlolig kaaster att legge frem nanem eller hans hustrug andgiellende, att dett nu maatte komme frem. Pärterne tingswinde begerends. [262

[135v] Mandagenn denn 2. september 1633.

Aattemend. Peder Hansen i Ladbye, Hening Suarer i Lille-nestuid, Albenn Nielsen i Wrisløße, Olluff Pedersen i Ladbye, Hans Knudsen ibidem, Frans Mogensen i Kalbye, Jørgen Olsenn i Ladbye och Hans Iffuersen i Ladbye.

Jørgen [*fejl for Søffren, jfr. ndf.*] Madsenn i Lillenestuid med kalsmennd, nemlig Jens Christensenn och Christoffer Per[sen] i samesteds, de himllede effter lougenn att haffue giffuitt Niels Taameßenn, nu werendis paa Herluffsholm, [warsell] med sinn laugwerge till dom att liede, for huis hand hanem schiuldig er effter breffue och registers formeligh. Huorwdjmoed Niels Andersen paa Herluffsholm suarid belangende den giold, Jørgen [*fejl for Søffren*] Madsen nu tiltaller Niels Taameßen for, saa er der wdj denn sagh her till birketingett tilforen gangett dom, huilcken dom for welb. landsdomer er indsteffnitt att lade paa-kiende, om den bør att bliffue wid magtt eller icke, och som Søffren Madsen sigh paaberaaber, att welb. landsdomere derpaa schall haffue senteritt, att hand schall søgge Niels Taameßen, for huis hand er hanem schiuldige, saa formener hand, att hand samme welb. landsdomers dom bør att fremlege och sligt hans

andgiffuende att beuiße, paa dett mand kand wide, huorledis att sagen om samme giæld paa nye schall procederis, och dersom hand icke kand |136r| samme dom fremlegge samme hans andgiffuende dermed att beuiße, att birkefaageden icke da nu i dagh kand stede nogen dom paa Niels Taamesen. Dertill suaride Søffren Madsen, effterdj att der er gangitt lolige kald och warsell till Niels Taamesen med hans laugwerge for samme giæld, som hanns register och rigtig tingswinder om formelder, och samme giæld icke haffuer benegted, men flugs widere widgaad, setter derforre i rette for domeren, om hand icke bør att stille tillfris inden 15 dagge eller och effter kong. m. fororning wrdering i hans gods och formuffue att haffue, huor dett findis kand. Och derforwden eschede aff Niels Anderßenn, att dersom hand haffuer nogen breffue eller beuiß paa Niels Taamesens wegne, huor med hand huos hanem nogen giæld kand førdre, att de da maatte kome frem, er hand offuerbødige denem fylist wdlegh derforre att giørre, men dersom de icke fremlegis, mener hand, att hanem endelig bør dom offuer Niels Taamesen att stedis. Bleff sagen optagen i sex wger, formedelst landsdomers dom icke kunde bliffue fremlagtt. Derhuos begerede Søffren Madsen delasiønn, att hand icke hastig med rettenn schulle offuerillis, førend for:ne sex wgers dagh er forbigaaenn. [263

Och tilspurde Niell[s] Andersenn paa forstanderenns wegne for:ne Søffren Madtzen, om hand haffuer ingen flere ladett saaed paa hans gaards grund med hanem, ind som hand for forstanderen eller schriffue[re]n paa closteritt haffuer giffuitt til kiende och optegnitt ladett, och om hand samme hans andgiffuende will stendig were. Dertill suaride Søffren Madtzen, att hand nu icke wed eller kand huße, om der flere haffuer saad, ind som hand andgiffuitt haffuer, men dersom hand flere kand erinde[!], will hand |136v| giffue dett til kiende till nu førstkomenn dis mandagh. Dertill suaride Niels Andersenn och tilspurde Søffren Mad-senn och er begerendis, att domeren hanem hans eed wille fore-lege, effterdj hand staar till wedermaalls ting, att hand maatte naffuengiffue, huor mange der haffuer saad paa hans. Bleff hand edenn forlagtt aff domeren, huortill Søffren Madsen suaride, att hand icke haffuer faatt nogenn kald och warsell till samme spørs-maall. Da effterdj recesenn tilholder, att dersom enn mand be-

findis att were till wedermaalls ting, som Søffren Madsen nu er, da bør hand att suare, till huis hans wederparttt hanem tiltaller, saa witt som hand till hans hiem hus haffde fangitt warsell, och begerede aff aattemend, til staake er schreffuen, deris sandhed att winde och tilstaa, effterdj de sider och schall giffue beschreffuitt, huis som for reten gaaer, om Niels Andersen icke sagde till Søffren Madsen, att dersom hand icke wid sin eed stendig wille were, huis som paa hans grund haffuer saad, som tilforen paa closteritt, da formener hand, att dett er løgen, saa witt som er andgiffuett. Da fremstoed de aattemend, samptelig wantt, att Søffren Madsen suaride, att altt, huis som hand paa closteritt haffuer andgiffuitt, will hand stendig were. Dertill suaride Søffren Madsenn och tilspurde Niels Andersen, om dett er forstanderen imod, att dett icke maa affførís, huis som er saad paa hans gaards grund, eller om hand icke will tage førloff deraff, da will hand giernne dett selffuer paa sin egen bollig indføre och betalle enhuer altt, huis hand denem schiuldigh er, saa hand dermed icke will gjøre forstanderen imoed. Huor-|137r|wdjmoed Niels Andersen suaride, att effterdj Søffren Madsen selff widgaaer och bekiender, att hand icke kand benegtte joe att haffue borttleied sin ager och engh och ladett andre saa i hans jord, da formener hand, att dett er imod recesenn, som formelder, att ingen bunde maa leye nogen aff sin agger och engh fra deris gaarde. Saa fremtt dett befindis, da schall hand haffue sitt feste forbrutt. Setter derfor for domeren i rette, om hand icke effter hans egen bekiendelße bør att haffue sitt feste forbrutt och att feste sin gaard paa nye igienn, och er derpaa dom begerendis. Endnu suaride Søffren Madsen saa well som tilforen, att huis som forstanderen icke will giffue forloff till att maa førís aff hans grund, will hand paa sin egen bollig indføre. [264

Dømpтт imellum Rasmus Laack och Søffrenn Andersen saa och schollenn om liermaall. [265

Illigemaade ochsaa dømpтт imellum Bendigs Persen och Hans Lauridsen i Grimstrup. [266

Rasmus Laack i Ladbye med kalsmend, nemlig Anders Lauridsen och Peder Jensen ibidem, de himllede att haffue giffuitt Søffrenn Andersen i Ladbye lolige warsell for windesbiurd att paahøre andlangende, huis hannd haffuer betaltt hanem paa

2 haaper for 24 daler, hand kreffuis for. Fremkom Olluff Lauridtzenn i Ladbye, wantt wid sin høyeste eed, attj midler tid hand tientte Rasmus Laack, bytte Søffren Andersen och hand med huerandre 2 merre, och Rasmus gaff Søffren en rødsoedett mer for en brunn blisett och schulle giffue hanem 10 mk. till, men hannd |137v| icke wed, om dj ere betaltt eller eye. Olluff Persen ibidem wantt wid høyeste eed, sell och sallighed lige ord fra ord, som for:ne Olluff Lauridsen wundett haffuer. Dernest fremkom Hans Iffuersenn och Peder Hansen i Ladbye, samptelig wantt wid deris høyeste eed och opragtte fingre epter lougenn, att wngefer for enn treggh aar sidenn da waar de med Søffren Andersen och Rasmus Laack forsanket i Hans Iffuersens stuffue, da bleff de begge tuende forliggt med huerandre om ald, huis kiøb och sall denem imellum weritt haffuer, saa ingenn aff partternne bleff hinanden nogett schiuldigh mere ind som en opmaaltt schepe biug, Rasmus schulle giffue Søffren Andersenn, och før de bleff forliggt, haffde Rasmus faatt den rødsnaapitt haappe. Dernest fremstoed Rasmus Laack i Ladbye och soer wid sinn høyeste eed, sell och sallighed, att siden den dagh de bleff forliggt, som omwundett er, haffuer hand aldrigh kiøbtten entten lidett eller stortt, leffuendis eller døett aff Søffren Andersenn. Dereffter tingswinde begerendis. [267

Skollens kalsmend, nemlig Peder Pedersenn och Chlaus Dittløffsenn, de himllede att haffue giffuitt Jens Nielsen i Lillennestuid lolige warsell for dom att liede och for synnmends frasingelße andlangende slagsmaall, hand paa Peder Willhielem i schollenns birk begangitt haffuer, saa och for kiere och klagge. Da fremstoed for:ne Peder Willhielem, klagede och berette, att som hand gick och meiede med Jens Nielsen for Suend Lafaagitt i marke [?] Jørgen Jørgensens wenge, da gaff Jens hanem mange guffer, iblantt |138r| andett sagde, att dersom hand haffde weritt en wnggh och fri kall, schulle hand giffit sig anderledis, ind som hand giortt haffuer, och i samme wenighed, som de gick paa ageren och meied, bad Peder hanem, att hand schulle schiøtte sig selffuer och indted haffue med hanem att bestelle, saa søgtte Jenns hanem, støtte hanem omkuld med megereett och slog hanem i ansegtt och røgtte schiortten i sønder, som med synsmend, hanem haffuer besegted, widere er att beuiße. Da frem-

stoed Hening Suarer, Jørgen Høgh, Hans Ipsenn i Lillenestuid, wantt och affsagde, att samme afften, som Peder Wilhielm haffde faatt de hug aff Jens Nielsen, kom hand hiem och waar blodig baade i ansegtted och paa fingrenne. Och derhuos fremstod Peder Wilhielem och gaffue for:ne Jens Nielsen fuld och fast sagh for samme slagh och schade, som er synitt. Sette fordj Niells Andersen i rette, att effterdj hand giffuer hanem fuldsagh och med synsmend beuifses, att hand waar blodig slagen, om hand icke dermed wold och birkefred haffuer begangitt, saa hand bør att bøde hans tuende 40 mk. for wold och tuende 40 mk. for birkefred, derforwden bøde hans rette bøeder for suie och spreke effter logen. Och tillspurde Niels Andersen for:ne Jens Nielsenn, om hand wid sin eed wille benegted, att hand samme slagsmaall paa Peder Wilhielem icke haffuer begangitt, som hand nu forbeschiuldis, huortill hand suaride, att hannd icke slaagh hanem, men dogh dett icke wid sin eed wille bekreffte. [268

[138v] Niels Andersen paa Herluffsholm paa hørenis wegne paa closteritt med kalsmend, nemlig Hanns Knudsenn och Olluff Per[sen] i Ladbye, de himlede att haffue giffuitt Hans Iffuersen i Ladbye lolig warsell till dom att liede andlangende deris retighed, de schall haffue for deris wmage, de følde Mortten Søffrensen och hans hustrug till deris liersted, som ochsaa er denem beuiligett och wdtagitt paa schiffted nemlig aff alle arffuinger, som er Hanns Iffuersenn paa hans hustrugs wegne, Knud Jensen paa hans hustrugs wegne, Hans Christen[sen] i Heßelle paa sinn hustrugs wegne och Jørgen Rasmusen i Spielerup paa hans hustrugs wegne, nemlig sex slette daller, alle for:ne arffuinge denem goedwilligen paa schiffted tilbød att wille wdgiffue och meddelle denem for deris wmage och tieneste, att de haffuer fullt den s. mand Mortten Søffrensen och hanns hustrug till kirkegaardenn till deris leirsted och nederbettelße, for huileke peninge Hans Iffuersenn med sin egen och arffuings willig bekom gaatt gods derfor till wdlegh aff felids boe. Waar dom begerendis, effterdj hand aff boett haffuer bekomitt gott gods till wdlegh aff Morten Søffrensens boe for samme sex daller, om hand icke da bør att giøre fyllist och wdlegh igienn och samme peninge indenn femtten dage att betalle eller nam i hans boe och gods att haffue. Huortill Hans Iffuersen suaride, att hand icke haffuer

beuiligett eller samtøgtt hørernne samme peninge, och derhuos beretter, att dersom ordina[n]sen tilholder denem dett attschall haffue, schall de dett nocksom bekomme, dogh |139r| hand dett icke wied sinn eeed wille benegtte. [269

Mandagenn denn 9. september anno 1633.

Aattemend. Peder Hansenn i Ladbye, Chlaus Hansenn i Apenis, Lauridtz Krauße i Øffuerup, Peder Morttensen i Lillenestuid, Frans Mogensen i Kalbye, Rasmus Hansen i Wrisløße, Lauridtz Hansen i Haalsted och Søffren [*overstreget* Nielsen] Pedersen i Wrisløße.

Lydick Jørgensenn, faagitt paa Sandbygaard, med kalsmend, nemlig Mads Pedersen ibidem och Peder Christensen i Tiffuelse, de himlede effter lougen att haffue giffuitt Anders Pederse[n]. nu tienendis Berttell Jiude i Tiffuelße, lolige aattedags warsell till dom att liede for liermaall, hand haffuer begangitt wid itt quindfaalck wid naffuen Karenne N., som i gaarde huos hanem tientte, paa welb. hanns huosbuns grund huos Knud Madsen i Wet[er]sløff. Sette i rette, om hand icke bør att stille welbemelte hans huosbunde tilfris effter kong. m. fororning om liermaall wd-gangenn inden femten dage, eller och dersom hand icke haffuer att betalle med, om hand da icke i andre maader effter fororingen icke bør att straffis, och waar derpaa endelig dom begerendis. Bleff tillfunden att betalle med peninge effter fororingen, effterdj ingen er møtt for hanem att suare, eller och att straffis paa kroppen, om hand icke med peninge kand affbetalle. |139v| Illigemaade nu i dagh giordē kong. m. forbud paa forine Anders Pedersens lønn baade korenn och andett, huis hand kand fortienne huos forine Berttell Jiude, att hand icke lader hanem dett bekome, førend hand faar stillitt tillfris for samme sin forßeellße, saa fremtt Berttell Jiude derfor icke will och stande till rette. [270

Niels Andersenn paa Herluffsholm med kalsmend, nemlig Laurids Hansenn och Pouell Pedersenn i Haalsted, de himlede effter lougenn att haffue giffuitt Jep Naall i Haalsted lolige aattedags uarsell till dom att liede, andlangendis hand schall haffue sig tillfordristed och aff frie forsett gaaed ind i schollens schoffue och der hugett en dell tiørnne och staffre item andre store trer, som

haffuer weritt flagtt wden huosbunddens willig samtøgtte [!] i alle maader. Waar herwdjmod i rette møtt for:ne Jep Naall, suaride och berette, att hand till nu førstkomendis mandagh will legge sitt forseett och giensuar wdj rette. Optagen till dombs i 14 dage. [271

Endnu kalsmend, nemlig Niels Pedersenn och Christen Schoemager i Ladbye, de himllede att haffue giffuitt Søffren Bødicker i Ladbye saa och hans sønn och datter med sinn laugwergge lolige aattedags warsell andlangende nogen weed och brende, som hans tønde schall haffue tagitt aff en windfelde i enn felde i Closterschoffuen, huortill Søffren Bødicker suaride, att hand icke entten haffuer bedett eller will were hans tøndes himell paa nogen wed att føre hiem i hanns gaard aff samme brende, som waar falden, och icke heller haffuer bedett denem dett giøre, eller er komen i hans gaard, men icke hand sagde negh, att hand joe bad denem kiøre wd och sanke nogen [140r] smaa ris och sticker, som icke kunde were schollen gaffuenlig i nogen maader och eyheller haffuer weritt schollens tiener dett formentt i 40 aar, hand haffuer boed paa grunden. Setter derfor i rette, om hand icke effter hanns egen bekiendelse bør att forschaffe sin himell, for huis hand hans tynde befallitt haffuer att hiemhentte, eller och derfor att liede och stande och till rette, som widbør, och waar derpaa dom begerendis. [272

Endnu kalsmend, nemlig Christen Møllere och Taarkell Lauridsenn i Lillenestuid, de himllede att haffue giffuitt Maridtz Smed wdj Karebek och hans suaager lolige 14 dags warsell for itt slagsmaall, som hand och Degnis Lauridsen i Lillenestuid nu for en kortt tid siden paa huerandre begangitt haffuer, att hand dett schulle giffue til kiende, huorledis dett tilgick. Da fremstøed for:ne Marids Smed, gaffue last och klagge offuer Degnis Lauridsen i Lillenestuid, huorledis nu wngfefer for treg wger siden da som hand wille kiørtt hiem och wd aff Lillenestuid, kom Degnis Lauridsen och møtte hanem wid gierdett, och hand slaagh paa sinne heste och wille kiørtt aff weyen, men ente[n] hand ramde Degnis med suøben eller eye, wiste hand icke. Da, som hand kom moed ledett, kom der treg eller fiere kaarlle omkring hanem och slaagh hanem baade med tiuffuer och andett, och Degnis waar med, och fick hand itt stortt hull for i hans hoffuitt, som nu

i dag bleff fremwist, disligeste slaage de hanem paa kraapen och anden stedtz i ansegted, saa hand styrtte for neder paa hamelenn, och schede dett om afftenen imellum klocken waar 8 och nj, och dett wied sinn eed bekreffted.

Waar herwdjmoed i rette møtt for:ne Degnis Lauridtzenn och soer wid sin høyeste eed, |140v| siell och sallighed, att samme afften, som hand forbeschiuldis, waar hand tilsagtt att schulle agge forstanderen hiem, da som hand kiorde wden sin portt och kom wid Jep Haalstis gaard, hørde hand en waagen kom kiørendis, och der de fornam, hand kom kiørendis, huied och schregh de, som waar i waagnen, och hand holtt till side. Da som for:ne Marids Smed kom jeffne wid hanem, wende hand sinn suøffue om och slaagh hanem i hoffuedett med schaffted, men icke Degnis wiste, om hand entten slaagh hanem hull i hoffuedett igienn eller icke. Och sagde for:ne Maridtz Smed samme sagh fra sig och effter denne [dag] icke wille befatte sig nogett dermed att befatte, men gaff forstanderenn samme sagh derpaa att talle, saa witt hannd med loug och rett giøre kand, baade for saar, schaede, suie och spreke. [273]

For rettenn fremstøed Hans Iffuersen i Ladbye och taagh Knud Jensenn samesteds i haannd, giørde och gaffue hanem itt euigt, fast, trøgtt och wrogeligt affkald och forwaring for ald, huis arffue och gods, rørendis och wtrørendis, ihuadsomhelst dett er eller were kand, indted wndertagendis i nogen maader, som hanem arffueligen tilfaltt paa hans hustrugs wegne effter hindis s. moeder Gundell Jenses, som boede och døde i den gaard, for:ne Knud Jensen iboer, illigemaade for ald, huis hinde tilfaltt effter hindis s. fader Jens Taamesenn, som boede och døde i for:ne gaard. Disligeste fremstod for:ne Knud Jensenn och illigemaade tackede for:ne Hans Iffuersen gaatt for rigtig jeffnid och schiffte i alle maader, saa hand aldellis indted er hanem nogett schiuldig i nogenn maader. [274]

|141r| Endnu kalsmend, nemlig Hening Suarer och Rasmus Glarmester i Lillenestuid, de himllede att haffue giffuitt meninge Lillenest [*forskrevet*] Mortten Lafogitt ibidem lolige aattedags warsell, Hans Ipsenn ibidem for aatemens opkreffuelße och windisbyrd att paahøre och anden tiltalle och spørmaall. Och først tilspurde Mortten Lafaagitt, om hand i aar icke haffuer

opbrøtt itt støcke jord och saad hør deri paa mester Pouells, huortill Mortenn Lafaagitt suaride, att hand dett icke benegter, thj mester Pouell gaff hanem selff loff dertill, thj dett waar laggt for hanem. Disligeste om hand kiender sig fuld och fast wid ald den ager och engh, som hand bruger till sinn gaard, huortill for:ne Mortten Nielsen suaride, att hannd holder sigh fuld och fast wid ald den joerd, som hand haffuer sted och feste aff huosbunden, och icke heller hand haffuer brugtt widere ind som till gamell høffd och rinn, som hand haffuer hafft wnder haand och heffd i 20 aar, men dersom hanns tønde haffuer pløyed widere, ind som de burde att giøre, er dett imoed hans willig, will fordj legge dett fra sigh effter hans naboers sigelße och icke will tilstede nogen aattemend allenne paa hans jord att komme, med mindre de komer offuer ald markenn och bollenne, huortill Niels Andersen suaride, att narsomhelst alle Lillenestuid mend komer frem och giffuer kiere och klage till tinge, att de schall were brøsthouden offuer ald [*overstreget* marken], baade i schoff och mark i boell, schafft och maall, da denem att lade fremsige, huem som klager paa huerandre, och siden att gaaes derom med lolig medfartt, saa witt loughen och recesenn tilholder. Da effterdj recesen tillader, huem som findis brøsthouden i schoff, mark, eeydom, da schall hand sig til tinge kiere, som i dag giortt er, [141v] och da schall faagden neffne aatte wuiligge dannemend, som schall begiffue denem paa aastederne och effter sandferdig windisbyrd kiende, huilckett rett eller wrett er, da formener Niels Andersen, Mortten Lafaagitt icke kand fornegtte aattemend paa samme jord, som hanem och mester Pouell kand adschille, saa epterdj der icke widere klagis ind paa for:ne Morten Lafogitt, kunde wi icke andett ind stede aattemend derpaa att komme, som denem kand adschille. Formand Peder Lauridtzen i Haalsted, Rasmus Räsck ibidem, Niels Jørgensenn i Wrisløbe, Anders Jørgensenn, Alben Nielsenn ibidem, Mortten Jensen i Ladbye, Knud Jensenn sammesteds och Peder Hansenn ibidem. [275

For rettenn bekiende Søffren Jiude, som er andhouden paa closteritt, att hand er Jørgen Knudsen i Giødstrup schiuldig peninge 10 slette daller for itt graatt øgh, som Laurids Hansen nu for en kortt tid sidenn, boendis i Orup, igien aff hanem bekom. Derforwden bekiende, att hand er Rasmus Madsen i

Nestuid schiuldig 4 daller forwden for breffue, hand aff hanem bekomitt haffuer. Item hans broder Hans Andersenn 15 daller och 1 tønde korenn bœrnnegods forwden rentten. Suend Lafaagitt i Nestuid 5 daller, $\frac{1}{2}$ pund biugh och $3\frac{1}{2}$ mk. for enn lee. Laurids Schriffuer i Nestuid 30 daller. Derforwden Kasper Dyttmerß i Nestuid er hand schiuldig effter en doms formeling penge [*angivelse af beløbet mangler*]. |142r| Mickell Raalde i Nestuid 14 mk. Jacob Lynneborig schyldig for $\frac{1}{2}$ pund biugh, schepen 2 mk. och 4 sch. Hans Søffrensenn i Hem for 5 tønder biug, 14 dlr., for en bœse 6 daller, endnu 1 daller, som hand taagh paa hans wegne huos Olluff Pedersenn i Ladbye paa en tønde haffre. Søffren Guldsmid wdj Nestuid 7 daller, endnu 14 mk., hand laantte hanem till Mogens Rasmusenn. Jens Ingworsen i Ladbye 7 daller. Borgemester Hans Jørgensen 9 mk. Niels Andersenn paa Herluffsholm for en hest er hand schiuldig 8 faar och 8 lam eller 12 daller i stedenn. [276]

Mandagenn denn 16. september 1633.

Aattemend. Daniell Pedersen i Kalbye, Jep Nielsen i Wrisløse, Henning Suarer i Lillenestuid, Madtz Pedersen i Apenis, Hening Søffrensenn i Lillenestuid, Jens Espesen i Gierdrup, Hans Tegelbrender i Li[l]enestuid och Frans Jensenn i Guderup.

Ingenn att suare for Øffuerup. [277]

Peder Jacobsenn paa Bunderupgaard med kalsmend, nemlig Jens Nielsen i Bunderup och Peder Boesen i Nettelsøe, de himlede epter lougenn att haffue giffuitt |142v| meninge Kalbye mend lolige warsell for winde att paahøre saa och alle schollens tienere der samestedtz lolige warsell for dom att liede andlangende fiere fede suin, huer treg aar gamell, som de haffuer hafft i deris fold, som bliffuer nu i morigenn 14 dagge, de haffuer staad derwdj, huortill Madtz Jensen i Kalbye suaride och sagde, att samme suin haffuer well i aar weritt tiuffue gange i deris faald, och icke Peder Jacobsenn haffuer willed løst denem wd, men de selffuer en effter anden gangh haffuer slupitt denem wd, derfor haffde de gaatt wid att were fede. Da att winde fremkom Niels Jørgensen i Bunderup, wantt wiede eed och opragtte fingre effter lougenn, att nu i gaar forgangen f[i]orten [*rettet fra aatte*] dage da waar Hanns Rasmusenn i Kalbye till deris och haffde nogitt

att talle med Peder Jacobsenn, da den tid hand kom wd och wille gaaed hiem, bad hand hanem, att hand wille sige till deris byemend, att de schulle lucke tuende gaff, som laa paa gierder imellum denem och Bunderup, huilckett winde Hans Rasmusen icke benegted, men sagde, hand sagde dett till oldermanen. Och ydermere wantt Niels Jørgensen, att en dagh eller 2 tillforen waar hand med att løgtte 4 feede suin aff deris egell, huilcke de fanntt om tisdagen dereffter i Kalbye faald, som waar gangen igiennum samme gierder, der icke waar lugtte, och stoed de paa egellen 7 wger, førend de løgtte denem deraff, huilcke 4 suin med en ornne waar enhuer 3 aar gamell.

Dernest fremkom Niels Pedersen paa Bunderup, wantt wied |143r| eed och opragtte fingre effter lougen, att nu wdj løffuerdags forgangen 14 dagge, hand red fra Nestuid, da saa hand samme for:ne tuende suinesmugh paa Kalbye gierder, som omwundett er, och ydermere wantt, att om tisdagen dereffter da bad hans huosbunde hanem, att hand schulle gaa wd och see till, om der waar nogen gaff paa gierderne, da samme tid laa for:ne tuende smugh paa gierderne, som omwundett er, och da waar deris suin, som omwundett er, indsatt i Kalbye faald. Waar herwdjmoed i rette møtt Daniell Pedersenn i Kalbye, suaride och berette, att saa mange suin, som dj haffuer hafft i faalden for Peder Jacobsenn, haffuer de hanem igienn wdwaritt, huilckett Peder Jacobsen icke benegted, att de joe om tisdagen, som omwundett er, hanem samme suin wdwaritte, och samme dagh derom send[e] denem bud, om de med en goed willige igien wille wdlade hanem denem igienn, effterdj deris gierder icke saa lolige waare lugtte, som dett sig burde.

Och ydermere wantt for:ne Niels Jørgensenn och Jens Nielsenn i Bunderup wid deris høyeste eed, sell och sallighed, att om onsdagen nest epter tisdagen da waar de med Peder Jacobsen i Kalbye och begerede, att hand maatte faa sinne suin wd igienn i wenlighed, effterdj gierderne icke saa lolige waar, som dett sigh bør. Da maatte hand denem icke bekome, huortill Daniell Pedersen paa meninge byemens wegne suaride och formentte sigh, att Peder Jacobsens suin er wdwanne och derforre haffuer giortt schaede paa deris koren, saa gierderne icke kunde holde for denem. Och tilspurde Peder Jacobsenn for:ne Daniell Peder-

sen, om de haffuer hafftuer [!] for:ne 4 fede suin och den ornne, som omwundtitt er, tiere i deris faald ind som denne gangh, [143v] huortill hand suaride, de haffuer well hafft aff hans suin i faalden och denem igien wdwaritt, om dett waar de fede eller maffre, wed hand icke. Parterne tingswinde begerendis. Extt. [278

Niels Andersenn paa Herluffsholm med kalsmend, nemlig Henning Suarer och Rasmus Glarmester i Lillenestuid, de himlede epter lougen att haffue giffuitt Christenn Kremer i Nestuid lolige 14 dags uarsell for last och klage for synsmens frasigelse saa och for windisbyrd att paahøre, andlangendis for hand schall haffue slagitt och offuerfalditt enn aff schollens tienere i birkett wid naffuen Hans Albrettsen, tienendis Frans Jensen i Guderup, saa hand deraff haffuer weritt wføer och icke kund giortt arbede for hans huosbunde i treggh wger.

Da fremstod Niels Lauridtzen i Lillenestuid, wantt wied eed och opragtte fingre effter lougen, att nu i gaar forgan 3 wger imod afftenen stoed hand wden sin portt, da kom for:ne Hans Albrettsenn till hanem och stoed [och] snackett med hanem och hans husmand Christen Plaagh. Som de stoed, kom Christen Kremer i Nestuid ridendis med 2 heste, da sagde Hans Albrettsenn, her komer fanden ridendis. Huad siger du, sagde hand, da suaride Hans, faer din wey. Da gaff de huerandre mange wnde ord, och de søgtte mod huerandre, Christen taagh sin kniff wd och en sten i haandenn, slaagh till Hans, dogh hand icke ramde [144r] hanem, saa slaagh Hans till hanem igien och ramde hanem i røgen med en stenn, siden kaste Christen kniffuen och wille weritt till hanem med bare hennder, da wille Hans icke, dermed bleff de schiltt ad, och Hans gick wd ad weyenn och wille gaaed hiem. Nogett dereffter kom Christen Kremer løffuendis med 2 stenne i armenne och [*overstreget* itt støcke aff] en staffuer och spurde, huor Hans bleff, sagde, der schulle fare en dieffuell i den schielem. De suaride, hand er bortte och hiemgaaen. I dett samme bleff hand hanem waar, hand gick wde paa weyen paa Clostersmark wde mod Dragehøff strax wid Stegglebanken, saa løb Christen effter hanem, da kunde hand see, huor hand slaagh till Hans med straffren, men entten hand ramde hanem med [*overstreget* den eller] stenne, wiste hand icke, med staffrenn saa hand, hand slaagh hanem med.

Dernest fremkom Olluff Jensenn, tienendis Claus Madse[n],

wantt wied høyeste eed, sell och salighed, att samme tid, som omwundett er, da kom for:ne Christen Kremer løffuendis och spurde effter for:ne Hans Albrittsenn, huor hand bleff, de sagde, hand waar borttgaæn och hiem. Da bleff hand hanem waar, da løff hand wd till hanem, som hand gick paa weyenn. Der hand naade hanem, slaagh hand først till hanem med 2 stenne och sidenn lagde paa hanem med staffueren dett beste, hand kunde, thj Hans waar mögitt druckenn. Endnu fremkom Frans Jensenn i Guderup, som Hans Albrittsenn tientt, wantt wid høyeste eed, siell och sallighed, att bemeltte Hans Albrittsen waar saa ilde slagen, att hand icke haffuer kund giortt før kaarlls arbed for hanem nu i dagh treggh wger, enttenn meie, slæ eller anden gierningh, [144v] och samme dagh hand kom hiem om mornenn, haffde hand faad bud fra hoffue att schulle mieie[!] ruggh, da kunde hand icke faa Hans Albrittsen till hoffue, men maatte selff gaa neder att meie ruggh. Och samme tid haffde hand itt stortt hull wdj hoffuedett, och armen waar slagen aff lede. Och derhuos fremstoed for:ne Hans Albrittsen for rettenn och gaff bemeltte Christen Kremer fuld och fast sagh for samme schade, saaer, suie och spreke, huilcken sagh hand tillforen haffuer andgiffuitt for forstanderen och bedett hanem, att hand will forschaffe hanem rett for wrett. [279]

Birgette Hendrick Smedtz i Nestuid med kalsmend, nemlig Hening Søffrensenn wdj Lillenestuid och Anders, tienendis Claus Suartt, som Peder Nielsen i Nestuid himllede for, de himllede effter lougen att haffue giffuitt Christen Smed i Nestuid lolige 14 dags warsell for winde att paahøre andlangende en drenggh, som hannd schall haffue belaalett fra hindis huosbunde aff sitt lere. Och benegted Christen Smed icke, hand joe haffuer fangitt lolige kald och warsell, dogh formentte sigh, att der icke bør nogen windisbyrd att stedis til forhøer, førend de fanger lolige kald och warsell, saa mange i sagen wundett haffuer, effter itt tingswindis indhold, som i rette bleff lagtt, lest och paaschreffuitt, saa effterdj samme tingswinde ey lyder paa nogen contragtt, som er gaaen imellum Hendrick Smed och Jens [145r] Rasmusen, men alleneste paa schielden, torde wj icke samme winde weyere, men steder denem till forhør. Da fremkom Hans Pedersenn i Lillenestuid, wantt wied [eed] och opragtte fingre effter lougen,

att nu nogen tid forleden waar hand en dagh huos for:ne Hendrick Smed med nogett arbeide, da samme tid waar hand med flere offuerwerendis, imen for:ne Jens Rasmusen bleff forligtt att schulle were huos Hendrick Smed itt aar omkringh och tiene hanem for en dreng paa leritt, och derpaa ragtte de huerandre deris hender. Partterne tingswinde begerendis hereffter. Och benegted Christenn Smed, att hand icke haffuer belaakett samme drengh fra denem. [280]

Dømppt imellum Jep Naall och Anne Fønbos wdj Haalsted andlangende de kleder, som hand huos sigh haffuer. [281]

Illigemaade dømppt imellum Hans Iffuersen[n] och hørermne wdj Herluffsholms scholle andlangende, huis de er foreritt aff s. Mortten Søffrensens och hanns hustrugs arffuinger. [282]

Wdj dagh andett tingh sagde birkefaageden sigh fra dett schofffaaederj, hand er tilbetroed, formeddelst hand paa attschillige tider bliffuer dreffuitt baade till landzting och andre steder. [283]

|145v| Mandagenn denn 23. september anno 1633.

Aattemend. Frans Mogensenn i Kalbye, Jep Nielsenn i Wrisløbe, Anders Rasmusenn i Øffuerup, Laurids Nielsenn i Appenis, Niels Mogensenn i Risløff, Christen Fønboe i Lillenestuid, Laurids Schreder i Kalbye och Peder Druken i Lillenestuidtt.

Niels Andersenn paa Herluffsholm med kalsmend, nemlig Lauridtz Rasmusenn och Jørgenn Hansen i Kalbye, huilcke himlede effter loughen att haffue giffuitt Christoffer Lund i Kalbye lolige aattedags warßell, for huis hand schollen schiuldig er, som er først 4 daller, som rester aff hans stedtzell, 2 daler 3 mk., som rester aff hans sagefald, endnu 5 daler, hand er Hans Fønboe i Ladbye schiuldig, som forstanderen haffuer tagitt till sig i Hans Fønboes stedsmaall, saa och 7 mk. faadepeninge. Satte i rette, om hand icke inden femten dage bør att betalle och tilfrisstillle. Bleff forlagtt att betalle inden femten dagge, och ingen er møtt att suare. [284]

Endnu kalsmend, nemlig Peder Pedersen och Hans Søffrensen i Lillenestuid, huilcke himlede epter loughen att haffue giffuitt Mortten Nielsenn och Hans Ipsenn i Lillenestuid lolige warsell for windisbyrd att paahøre. [285]

|146r| Rasmus Pedersen i Wrisløse med kalsmend, som ere Laurids Nielsenn och Hans Jørgensen ibidem, de himlede effter logen att haffue giffuitt Madtz Pedersenn samesteds lolige warsell for $5\frac{1}{2}$ mk., hand hanem schiuldig er. Satte i rette, om hand icke inden femten dage bør att betalle och tilfrisstille. Ingen er møtt, som wille suare for hanem. [286]

Dømppt imellum Søffren Andersen och Rasmus Laack i Ladbye, andlangende hand forwden lough och dom er fengseligenn andholden paa closteritt. [287]

Måndagenn denn 7. oktober 1633.

Aattemend. Peder Hansen i Ladbye, Søffren Christensenn i Apenis, Frans Mogensen i Kalbye, Hans Madsen i Haalsted, Jens Nielsen i Wrisløße, Niels Fønboe i Risløff, Jørgen Olsenn i Ladbye och Christoffer Ladbye i Lillenestuid.

Niels Andersen paa Herluffsholm med kalsmend, nemlig Christoffer Ladbye och Olle Suendsenn ibidem, de himlede att haffue giffuitt Mortten Lafaagitt i Lillenestuid och Hanns Ipsen samesteds lolige aattedags warsell for wind[e]sbyrd att paahøre andlangende prestegaardsjorden, som liger till rens huos for:ne Mortten Nielsens jord, item och prestegaardsjorden, som liger till rens huos Hans |146v| Ipsens jord, om den i ageren schall were saa bred, som Mortten Lafogs ager och jord er, huor de liger till rens samenn, saa och saa bred i ageren imod Hans Ipsens jord i alle treg markernne, huor de liger till rens samen. Da att winde fremkom Peder Morttensen, Søffren Madßenn, Claus Madtzens och Degnis Lauridsen, samptelig wantt wed eed och opragtte fingre epter lougen, att nu i fioer senest forgangen bygitt stoed i schrede, da effter mester Pouells begereing[!] och hans kalagemaall [!], som hand berette att were brøsthouden aff hans rinsbroder Mortten Lafaagitt, wdj dett hand mentte, att hand schulle haffue affpløyed fra hanem, bleff de aff deris gilleshus wdmeltt dett att erfare, huilcken hans begeringh de ochsaa effterkom, och der de kom i Grimstrup mark paa noglle steder maalde de jordenn, da haffde Mortten nogett mere jord ind som mester Pouell och saammesteds ens brett, och paa noglle steder haffde presten mere ind som Morttenn. Och ydermere wantt, att dett aff deris grander och naboer, saa well som dj, der er føtt i byenn,

haffuer for denem berette, att huor Mortten Nielsen och prestejorden liger tilsamen, da schall de haffue ens stor och bred jord tilsamen, och huor Hans Ipsen liger huos prestejorden, der schall presten haffue lige halffbred jord med hanem. Indochsaa wantt, attj midller tid s. her Jens, fordom sognepreste, imeden hand leffuede, att hand ochsaa klagede paa, att Mortten Nielsen |147r| haffde forringett hanem samme hans jord och pløyed dend till sinn. Endnu wantt, att nu forgangen taarsdagh aatemend waar paa samme jord och maalde en ager i Grimstrup mark strax wid byen, huilcken Mortten haffde mere ind som presten, der de dett haffde maaltt, sagde Mortten, I dannemend, slaer ickunn pell imellum os, thj ieg icke benegter, prestens jord joe schall were saa bred som minn. Ind ydermere wantt Chlaus Madsen wid høyeste eed, sell och sallighed, att hanem well witterligt er, att prestejorden schall were lige stoer och bred med for:ne Morten Nielsens, saa witt de liger till rens tillsamen imellum bye och markeschiell, disligeste ochsaa huos Hans Ipsen samesteds halff jord med hanem.

Endnu fremkom Hans Schiøtte i Lillenestuid, wantt wied høyeste eed, sell och sallighed, att prestejordenn imellum bye och markeschell schall were lige wied, bred och langh med Mortten Lafaags jord wdj alle treg markerne. Disligeste schall hand ochsaa haffue halff jord med Hans Ipsenn paa bredenn och lengdenn. Och er Niels Andersen aff Hans Schiøtte begerendis, att hand wille forklare om prestegaars agerenn, huor hand liger till rins med Morttens ager, om dj ere ens breede i jorden med huerandre, och om prestegaarsjorden, huor hun liger huos Hans Ipsens jord, ochsaa schall were lige saa bred i ageren, som en aff Hans Ipsens agre er, imellum bye och markeschiell, huortill Hans Schiøtte suaride, att de schall haffue ens brede agre tillsamenn, wnder-tagendis paa Lisbierig Staarkewraae, imellum mark och Ebeslette, som aatemend haffuer |147v| sagtt, till den jord, Peder Schiøtte haffuer sted och fest aff schollen, som laa till Iffuers gaardhus, huilckett Mortten Lafaagitt endnu haffuer wnder haand och heffd, som hand berette att haffue fest aff Mogens Berttelßenn.

Dernest fremkom Peder Schiøtte i Lillenestuid, wantt wied eed och opragtte fingre effter lougenn ligge ord fra ord, som for:ne Hans Schiøtte omwundett haffuer. Endnu fremkom Mortten

Jensenn i Ladbye och illigemaade wantt lige samme ord och soerenn eed, som for:ne Hans och Peder Schiøtte omwundett haffuer. Dernest fremkom Niels Andersen i Wrisløbe, wantt wied sin høyeste eed, attj midler tid s. her Jens leffuede, da arbete hand for hanem, baade pløyede och saaede, wdj daghlønn, da altid klagitt her Jens paa, att Mortten haffde pløyed hans jord ind wdj hans, som hand icke kunde forsuare. Endnu fremkom Peder Drucken i Lillenestuid, wantt wied høyeste hilligens eed och opragte fingre effter lougen lige ord fra ord, som forschreffne Hans Schiøtte, Peder Schiøtte och Mortten Jensen omwundett haffuer, och mindis i 40 aar. Dernest fremkom Hans Tegelbrender i Lillenestuid, wantt wied eed och opragtte fingre effter lougenn, att paa en 20 aars tid hannd haffuer boed i Lillenestuid, da haffuer hand altid hørtt, att prestejorden schulle were lige bred i agrenne med Morten Nielsen och halff jord och lige bred ager med Hans Ipsen. Jens Haalst i Lillenestuid wantt, att hanem witterligtt er, att presten schall haffue en hell och halff jord i alle markkerne och liger till rens med Mortten [148r] Nielsenn och Hans Ipsenn. Hans Hedboe ibidem wantt wied sin eed, att hand well aff sinne naboer och gienboer haffuer hørtt, att presten schall haffue en hel jord lige med Mortten Lafaagitt och en halff huos Hans Ipßenn.

Waar herwdjmoed i rette møtt for:ne Morten Nielsen, suaride och berette, att saa witt jord, som hand haffuer brugtt till sin gaard, haffuer hand dett for sig funden och dett sted och fest aff huosbunden och dett altt stille brugtt i 24 aar, wden dett kunde were en faar eller 2, der kunde slidis imellum denem. Och tilspurde Niels Andersenn for:ne Morten Lafaagitt, om hand will benegted, att der icke schall were pløyed aff prestens jord och ind wdj hans, huortill hand suaride, hand dett icke fuldkomelig wiste, men om saa er, er dett hanem imoed. Tingswinde begerendis. [288

Endnu kalsmend, nemlig Christoffer Ladbye och Olle Suendsen wdj Lillenestuid, de himlede epter lougenn att haffue giffuitt Karenne Smeds i Lillenestuid lolig warsell for 4 mends opkreffuelse, som schall besegtte och synne dett hus, hun wdj boer, huorledis dett befindis att were holden wid magtt och ligge med ald sin tilbehøighed. Endnu himlede att haffue kalditt Hans

Iffuersen i Ladbye for 6 daller 14 sch., hand hanem schiuldig er. Forlagtt att betalle inden 15 dage. [289]

[148v] Niels Andersenn paa kalbyemend deris wegne med kalsmend, nemlig Hans Jensenn och Laurids Pedersenn i Kalbye, de himlede epter lougen att haffue giffuitt Peder Jacobsenn paa Bunderup samptt hans hustrug med sin laugwergge lolige 14 dags warsell for windisbyrd att paaføre, saa och Niels Jørgensen, Jens Nielsenn, som sider till wedermelle, som tillforen i sagen wundett haffuer, saa och Niels Pedersen paa Bunderup gaard, och gaff de denem lolig kald i marken, som de gick, disligeste paa gaarden, som de tientte, som ere paa meninge kalbyemens wegne, som ere Hans Lund, Peder Haalst, Frans Mogensen, Mads Jensenn, Peder Lauridsen Banke, Mogens Pedersenn, Niels Hansenn andlangende nogen suin, de schall haffue optagett i deris korenn i rugmarken och indsatt denem i deris faalld. Da att winde fremkom Hans Jørgensenn, tienendis Hans Lund i Kalby, wantt wied sin høyeste eed och opragtte fingre effter lougen, att nu for nogen tid sidenn waar hand med att driffue fiere suin och en sortt orne till Bunderup gaard, da den tid de kom i gaarden med denem, kom Peder Jacobsens quinde wd i faarstuffuen med sitt baren i faffuenn, och pigen kom till hinder och stoed och saa wd ad dørenn, da sagde quinden till pigen, der gaar wore suin, wj løgtte aff woris egell. Da suaride pigen, saa Gud dett er sandhed, den med den sortte plett stoed wid wor loe och aad ax nu wdj mandags forgangen, och saa hannd, samme suin gick titt och offte wdj deris koren, men om dett er de suin, [149r] som nu omtui[s]tis och trettis, wed hand icke. [290]

Rasmus Laack nu i dagh andett ting opbyder sin boe, om huosbunden will schiffte och delle med hanem, paa dett hand kan wide, huad hans anpartt er. [291]

Knud Jensen i Ladbye oplyser en sorttebrunn folle, som haffuer nogitt haar for i hoffuedett, som paa nogen tid haffuer fullt och gangitt [huos] hans øgh. [292]

Mandagenn denn 14. october 1633.

Aattemend. Laurids Druckenn i Øffuerup, Laurids Schredere [rettet fra Nielsen] i Apenis, [indsat senere Peder Lauridsen i Kalby], Peder Hansen i Haalsted, Niels Fønboe i Risløff, Jørgen

Olsen i Ladbye, Olluff Persen samesteds, NB Hans Nielsen i Risløff och Niels Jørgensen i Wrisløbe.

For retten fremstoed Peder Lauritzenn i Haalsted samptt hans medfølgere aatemend och samptteligen wantt och affsagde, att de effter deris tagxis indhold haffuer weritt i dett hus i Lillenestuid, Karene Peder Smeds iboer, och des brøstfeldighed synitt och erfaritt. Da først portten sagtt i feld for 2 daller, 2 helle lerwege øede for $\frac{1}{2}$ daller. [149v] Fattis paa husett 30 tagsten for 2 mk., 2 legter 4 sch. Fatis paa faaden, som liger i den wester ende i faaden paa husgaffuelen, 13 allenne tre for 5 mk., paa winduuernne brøst 11 ruder for 11 sch., itt windue wd till gaarden er sønderlagen, will bekostis aff nye med 20 sch. Fattis paa gaardsgierdett med staffre och tjørne for 1 mk., lofft offuer smedehusett offuer 2 halffue wegerom, som icke kand ringere indlegis eller bekaastis aff nye ind 1 dlr. corantt. Der tingswinde begerendis. [293

Skollens kalsmend, nemlig Lauris Schreder och Jørgen Høgh i Lillenestuid, de himlede att haffue giffuitt Karene Smeds ibidem lolige aattedags warsell till dom att liede, andlangende hun icke schall haffue holttt dett hus, hindis mand och hun iboede, saa lolige wid heffd och bøghning effter hans dødelig affgangh, som recesenn derom formelder, effter en aatemends affsegotts formeling. Setter i rette, om hun icke nu strax bør samme hus att frastaae och epter denne dagh dett quitt att were. Saa effterdj med for:ne aatemends [affsegtt] beuißes, att hun samme hus icke saa lolig wid heffd och lige haffuer holttt, som dett sig bør, da kand wj derpaa icke anderledis kiende, ind hun joe samme hus effter denne dagh icke bør quitt att were. [294

[150r] Endnu kalsmend, nemlig Rasmus Hansen i Wrisløbe och Anders Schreder ibidem, de himlede effter lougen att haffue giffuit Niels Schreder i Wrisløse lolig warsell till dom att liede, andlangendis hand waar adwaritt och tilsagtt att schulle anname Søffren Jiude, som fengsligen her paa steden sider andholdenn, och føre hanem till landsting, och der hand och aff Niels Andersen bleff befalitt att schulle were hanem følgtig derfra och til closteritt igien och leffuere hanem, dersom hand taagh hanem, och der hand kom paa hiemwegen med hanem mod nogen busche, sprank hand aff waagnen och gick fra hanem, Niels Andersen

wadspurtt i alle maader, som kiorde strags bagheffter. Setter derfore i rette, att effterdj hand sig med saadan mottwillighed och wlydelse lader sig i befinde och icke wille agtte, huis schollens fuldmegtig hanem befaller, eller lolig giøre hans regser, som hand waar tilsagtt wdj, om hand icke derfore effter recesens 42. capitell hans husfeste att haffue forbrutt och dett effter denne dagh aldelis quitt att were. [295

|150v| Endnu kalsmend, nemlig Thill Nielßen och Pouell Persen wdj Haalsted, de himllede att haffue giffuitt Jep Naall i Haalsted lolig warsell for winde att paahøre och dom att liede, andlangende att hand schall haffue andgiffuitt i hans forseett till birketingett saa och wdj kong. m. steffning, som hand haffde forhuerffuitt offuer welb. landsdömer nu Benest forgangen heredage. och andre flere, i dett Rasmus Rasch schulle were hans finde och wuen, førend de kom i trette om denne wlolige malckenn, saa er Rasmus Rasch begerendis, att Jep Naall wille giffue til kiende, huad kiff och trette de[m] tilforen haffuer weritt imellum, paa dett att domeren och gaatt folck deraff kunde kiende, om de derfore kunde were huerandris finder och w[u]enner, thj Rasmus Rasch beretter ingen trette eller wenighed att haffue hafft med Jep Naall, førend denne wlolig malcken paakom, att hannd kunde haffue nogen rett att andgiffue, hand schulle were hans finde och wuenn. Waar herwdjmoed i rette møtt for:ne Jep Naall, suaride och formentte sig icke att haffue fornøeden att suare nogett till denne sagh, førend de i rette leger woris allernaadigste |151r| heris och konings dom, som senest forgangen heredagge bleff forhuerffuitt.

For retten fremstøed Jep Naall i Haalsted och sagde till Rasmus Rasch, att hans och de andres winder komer smugtt offuerens med huerandre, i dett noglle winder, dett waar om Santte Hans dagh, koen schulle bleffue malckett, och nogen, att dett waar om Santte Hans afften. Dertill suarid Rasmus Rasch, att dett waar ochsaa om Santte Hans afften, hun bleff malckett, huortill Jep Naall suaride, da maa I tacke birkefaagedenn och schriffueren derfor, som dett haffuer forwentt for Eder, och sagde, hand kunde indted forwende breffuene, thj hand haffde denem indted huos sigh, huilckett de aatemend, i dagh til staacke schreffuen, sampteligen wantt, att for:ne ord saaledis i dagh

imellum Jep Haalst [*forkert for Naall*] och Rasmus Rasch gick och foer, som forskreffuitt staar. Och derhuos fremstoed Hans Schiøtte, birkefaagett, saa och Rasmus Madsen, tingschriffuer, och tilspurde de aattemend, i dagh till staacke schreffuen, samptt meninge alffmue och birkemend, saa mange i dag tilstede waare, om de klager nogett paa denem, entten de icke schriffuer, huis paa tingett gaar, eller siden forwender deris breffue, nar de faar denem wnder |151v| hender igien, huortill de suaride samptelig, att de icke i ringeste maader klager paa denem, men huis de beger, kand de nocksom faa schreffuitt, och eyheller de nogen tid for denem haffuer forwentt deris breffue, fast mindre hørtt nogen klage derpaa, førend nu Jep Naall dett andgiffuer.

Och derforwden tilspurde Rasmus Rasch Anne Jep Naalls, som staar till wedermelle, om hun wid sinn eed wille forklare, entten dett waar om Santte Hans dagh eller om Santte Hans afftenn, att samme koe bleff malckett eller eye, och om hun wille benegted, att hand icke kom till hinde, efftersom hun waar opstaaen fra koenn och den haffde malckett, och om dj icke drogs om malckekanden, som omwundett er, huortill Jep Naall suaride och sagde till sin hustrug, gaar I henn, holder Eders mund, och sagde till Rasmus Rasch, will I tage hinder hiem och pinne hinder, da maa I well. Och icke hun anderledis wille gjøre hindis høye benegtelse imod, huis hand hinder tilspurde. Dertill suaride Jep Naall, dett er santt. Parterne tingswinde begerendis. [296

Endnu kalsmend, nemlig Anders Pedersen, Peder Ipsen i Ladbye, de himllede effter loughen att haffue giffuitt Olle Lauridsen i Ladbye lolige warsell for windisbyrd att |152r| paahøre, andlangendis dett Niels Andersen falscheligen schall afftinge och wnderslae schollens sagefald och dermed søge hans fordeell. Da att winde fremkom Hans Lauridtzen i Ladbye, wantt wied sin høyeste eed och opragtte fingre effter loughen, att hans hustrug for hanem wied sin eed for hanem haffuer bekientt, att for:ne Olle Lauridtzen haffuer sagtt till hinder, att hand schulle haffue annamitt en daller aff Anders Pedersenn, schollens sagefald, dersom dett schulle haffue gienge, kunde hand snartt bliffue rigere ind som forstanderen. Och ydermere wantt, att hand sagde dett self till hanem i schollens borgestuffue <degestuff>, att hand haffde faatt warsell for samme snack. Da sagde Olle, joe, dett er

sanden, ieg haffuer sagtt, hand fick en rixdaller aff Anders Pedersenn, dermed bleff sagen affsaanitt. Och derhuos fremstoed Hans Lauridtzen och wied sin eed berette, att den tid hand och Anders Pedersen haffde tuist och trette om stollestaede med deris hustruger i kirkenn, da ombad hand Niels Andersen her paa tingett, att hand wille forschaffe hanem rett, saa hans quinde maatte nyde hindis rette stollestade i kirken, da wille hand giffue hanem hans sagh och de bøder, som hanem kunde tilkomme. Dernest fremstoed Jørgen Olsen i Ladbye, wantt wied høyeste eed och opragtte fingre effter lougenn ligge ord fra ord, som Hans Lauridtzen omwundett haffuer. |152v| Marenne, for:ne Hans Lauridzens hustrug, wantt wied høyeste eed lige ord fra ord, som for:ne hindis huosbunde omwundett haffuer. Angenette Jørgens [!] Olsens ibidem wantt ligesaa i alle maader. [297

Endnu fremkom for:ne Hans Lauridtzen, wantt wied høyeste hilligens eed och opragtte fingre epter lougen, att nu forgangen juell i wgen tillforen en dagh gick hand med Jørgen Olsen frem for Ollis led, da laa der i hans gaard en bøggegrenn saa stoer som enn kaarl's gaard och nogle grenne staffrestore, som kunde were saa mógitt som en 2 les tillsamen. Endnu wantt, att nu i freddags forgangen de sad samen i degstuen, kom de i tall om samme wied, da sagde Olle, hand kiørde wd en gang och sankett nogett brende, da laa der en gren bagh Banschbierigh, men huor hand gjorde aff den, wed hand icke, eller om hand den togh, eller huor hand fick brendett. Endnu fremkom Jørgen Olsen ibidem, wantt wied sin allerhøyeste eed, sell och salighed lige ord fra ord, som Hans Lauridsen om grenenn och brendet wundett haffuer, da laa wdj Ollis gaard, och siden sagde till hanem, kand du faa saadantt brende, da haffuer du bedre ind jegh. Da suaride Olle, att schollens schoffue schulle lade mere till ind som dett. Waar herwdjmoed i rette møtt for:ne Olle Lauridsen och soer wid høeste eed, ßiell och |153r| sallighed, att hand aldrigh haffuer hugett itt støcke tre aff schollens oldenschoffue saa stortt som en staffuer, och icke hand wed, der nogen tid er giortt forbud, att de joe maatte sanke sticker och brende i schoffuen. [298

Peder Pedersenn i Lillenestuid och Willas Mickelsenn i Nestuid de himllede paa Rasmus Pouelsens wegne att haffue giffuitt Søffren Madsenn i Lillenestuid lolige warsell for peninge 15 mk.,

hand hanem schiulig er. Ingen er møtt, som for hanem wille suare. [299

Niels Kragh i Nestuid paa Søffren Andersens wegnne, som nu er andholden paa closteritt, med kalsmend, nemlig Jørgen Hansen och Christoffer Hansenn i Nestuid, de himlede effter lougen att haffue giffuitt hederlig och høylertt mand mester Christen Clemesen, forstanddere paa Herluffsholm, lolig warsell for windisbyrd att paahøre, disligeste Hans Schiøtte i Lillenestuid och Niels Andersen paa Herluffsholm for |153v| deris sandhed stendig att were, huis denem witterligtt er om den forhandling, der schede, der forstanderen sonitt sagen med Søffrenn Andersenn for liermaall. Och bleff Peder Lauridsen i Haalsted och Niels Jørgensen i Wrisløbe aff forstanderenn befallitt att schulle side i domersted och forhøre winde och giffue denem beschreffuitt, huortill de suaride, att de icke tør eller will side i dend sted, førend de derom en aatte dage tilforen bliffuer adwartt, thj de ere wforfarende mend i saadann sager. Bleff sagen spiltt, formeldelst[!] Peder Hansen i Ladbye icke haffde fangitt lolig kald och warsell, som och tilforen er steffnitt med welb. landsdomers steffningh. [300

Niels Andersenn paa Herluffsholm med kalsmend, nemlig Knud Portteneyer paa Herluffsholm och Olle Madsen samesteds, de himlede att haffue giffuitt Søffren Andersenn, nu andholden paa Herluffsholm, lolige aattedags warsell till windisbyrd att paahøre, saa och till Jehanne Staffensdatters bekiendelse om liermaall, hun med hanem haffuer begangitt, item och till tingswinder och andre breffue att lade leße och paaschriffue. Da att winde |154r| fremkom Jehanne Staffensdatter och lagde sinne fingre paa bogenn, soer wid høyeste eed och opragtte fingre effter lougenn, att Søffren Andersen, som nu er andholden paa Herluffsholm, waar hindis rette barnnefaeder aff itt baren, som hunn nu føede till werden i Schielbye aatte dage før [rettet fra effter] paasche beneste forledenn, som bleff døtt føtt, och kom først i liersmaall med hanem, wdj midlertid huntientte Jens Ingworßenn, som waar først, hun kom henn att laanne nogen hoebestaacker till hans, laacked Søffren hinde ind i ett hus och der effterkom sin willig med hinder. Och ydermere wantt, att dett quindfaalck, som Peder Haalst i Nestuid paa Nestuid bye byting den 9. se[pte]mber nest forleden omwundett haffuer, waar hinde, och att hun laa

huos Søffren Anderßenn samme tid i tuende netter, och da den siste natt ochsaa illigemaade effterkom hand sin willig med hinder. Herforwden tilspurde Jørgenn Knudsen i Giødstrup for:ne Jehanne Staffensdatter, om hun nogen tid haffuer lied nogett hus huos hanem eller loffuitt hanem derforre nogen husleye, huortill hun suaride, att hun dett aldrig haffuer begeritt aff hanem, men Søffren Jiude aagh hinder did en gangh och laa der nogenn tid, och waar Søffren huos hinder tuende gangge, och hun hialp Jørgen att høste, men icke Jørgen wiste nogett aff deris wtugtt att sigge. [154v| Imod forskreffne Jehanne Staffensdatters sigtelße och beschiuling fremstoed for:ne Søffren Andersen och lagde ~~haand paa baagh~~, soer wied høyeste eed, sell och sallighed, att hand aldrig haffuer hafft nogenn legomlig liermaall med for:ne Jehanne Staffensdatter, och derhuos formentte, att hun, som er en lettferdig quindfolck, icke bør eller kand bere nogen winde paa hanem, som kand were hans lifff eller ere andgaaendis, och som tillforen for hans schiull er foruist scholen. Herimod fremstoed bemelte Johanne Staffensdatter, lagde sin høyre haand paa hanns schulder, soer endnu saa well som tilforenn wid sin høyeste eed, sell och salighed och paa ald denn laad och partt, hun schall haffue i Guds rige effter dette lifff, da haffuer Søffren Andersenn hafft legomlig liermaall med hinder och hafft sitt kiød i hindis kiød, och de tilsamen haffuer afflitt itt baren. Parterne tingswinde begerrendis hereffter saa well som Rasmus Laack. [301

Hans Schiøtte i Lillenestuid med kalsmennd, nemlig Jørgen Olsen och Olluff Per[sen] i Ladbye, de himlede att haffue giffuitt hederlig mand mester Christen, forstanddere, lolige warsell for hans skofffaagderj, hand nu i dagh fierde ting opbyeder och siger sig aldellis derfra och icke will haffue sig nogett dermed att befatte. [302

[155r| Christen Hansen i Haalsted paa hans søns wegnne med kalsmend, nemlig Thille Nielsenn och Pouell Pedersen ibidem, de himlede att haffue giffuitt Jenns Jiude i Øffuerup lolige warsell for 10 daller, hand er hanem schiuldigh, saa och Hans Andersen i Wrisløße for 10 daller och 1 plaagjerenn. Ingen er møtt for denem att suare. Bleff fordj forlaggt att betalle inden 15 dagge. [303

Knud Jensen i Ladbye i dagh oplyeste en <sortte>graa faalle, som er komen till hans øgh, kand were en 5 aar gamell, som forgangen tingdagh ochsaa oplystis. [304

Niels Andersenn paa Herluffsholm fremkalditt aatte synsmend, som her aff tingett den 9. septembris nest forleden waar opkraff paa Lillenestuid marker och jorden att maalle och adschille mester Pouell, Mortten Nielsenn och Hans Ipsen ibidem ad. Da for retten fremkom Peder Lauridtzen i Haalsted samptt hans medfølgere aatemend, samptelig wied deris eed wantt och affbagde, att de effter deris tagxis indhold haffuer weritt paa aastedernne och denn leglighed grandschett och erfaritt. Da haffuer de prestejorden maaltt och offuerslagitt imoed Mortten Lafaags jord, huor deris iord liger till rins samen i alle markernne, som [155v] [liger] till Lillenestuid bye, och da befanttis slig brøst paa deris jord, som effterfølger. Først haffuer for:ne Morten Lafaagitt affpløyed i en ager aff prestens jord, liger wed Fuldebanken, i den enne ende $2\frac{1}{2}$ føder, mitt paa ageren 2 føder, i den anden ende paa samme ager 1 foed. Nock haffuer hand affpløyed aff enn ager paa Wnde Wraae 6 føder, och gaff hand Hans Schiøtte en scheppe huede, for hand pløyed aff samme ager, den tid hand haffde prestens jord i lieye, som Hans Schiøtte och Mortten Lafaagtt selff for dj 8 mend bekiende. Nock affpløyed aff prestens jord paa Tegelloffuen agre i den ende, som wender imod Peder Schiøttis høffd, 6 føeder, i den anden ende, som gaar neder ad agerenn, 11 føeder, nock aff første Aaager bag Tegelloffuen i den enne ende 2 føeder, i den anden ende 1 faad, nock aff Peretres agre, som wender med enden paa aaenn, $2\frac{1}{2}$ føeder, aff Cors agre $5\frac{1}{2}$ foed, aff en ager paa Erttebierig, wender paa aaenn, wdj den enne ende 9 føeder, i den anden ende 6 føeder, aff dend høffd for Kroghager i den enne ende 1 faad, i den anden ende 2 føeder, aff en ager paa Torenbierig wdj den enne ende 2 føeder, aff den ager paa Tintt i huer ende 6 føder, aff en ager i Staakewraae i den enne ende 3 føder, i den anden 4 føder, nock aff en anden ager ibidem i den enne ende 3 føeder. Presten miste aff en ager, kaldis Selffwogst, i den wester ende, som bleff lagtt till Morttenn Lafaags jord, 7 føeder, aff Grydegaars agre i dend enne imoed byenn fick Morten Lafogitt aff prestens jord 1 foed, mitt paa samme ager fick Mortten fra

presten 7 føeder, wid Puggebierig rønden fick presten aff Hans Ipsens ager 3 føeder, aff Pugebierns ager, som Mortten Lafaagitt haffuer saad hør, fick |156r| Mortten fra presten 9 føeder, och haffuer Morten pløyed aff prestens jord och saad hør wdj 24 føeder. Fick Mortten mitt paa samme ager fra prestenn 4 føeder, paa Rageschaffted fick prestenn fra Mortten aff en ager i bege enderne 4 føeder. Aff en ager imellum Giedebierg fick presten i denn enne ende 3 føeder, i den anden ende 1 foed. Aff Yderste Lillegiedebierg fick Mortten aff en ager fra presten i den enne ende 8 føeder, i den anden ende paa samme ager fick prestenn fra Morten 11 føeder. Fick presten aff en ager wid Espeholm i huer ende 10 føeder och en ager i Hesthaffuen 3 føeder. Paa Lillepugebierig fick Hans Ipsenn fra prestenn aff en ager 15 føeder i den enne ende och 13 føeder i den anden ende, fick prestenn aff en ager ibidem 4 føeder. Fick Mortenn aff prestens ager i den enne ende wid Schiøttentente 2 faare, fick Mortten aff prestens ager paa Dieffuelerekenn i den enne ende $5\frac{1}{2}$ f., mitt paa samme ager 3 f., fick Morten aff en ager fra presten wed Dieffillereken 3 f. Fick Hans Ipsenn fra prestenn aff 1 ager ibidem i den enne ende 4 føeder, i den anden ende och 4 føeder. Hesthaffuens ager wed gierditt fick Mortten fra prestenn i den enne ende 15 føeder, fick presten fra Mortten mitt paa ageren 15 føeder, fick Mortten fra presten i den anden ende 27 føeder. Wdj Closters mark fick presten fra Morten aff 1 agger paa Amedehøffden 3 faare, fick Hans Ipsen fra prestenn aff 1 ager ibidem 2 føder, fick presten aff en ager offuer Faadbye weyenn i den enne ende 6 føder, i den anden ende 4 føder, fick prestenn wid Schiøyttententen 5 faare, fick prestenn |156v| paa Reffuekiers agre 5 føder, fick Hanns Ipsenn 3 føder fra prestenn aff en ager offuer Faadbye weyenn, fick Mortten fra presten aff Grydegaards ag[e]r 12 føeder, fick Hans Ipsenn fra prestenn aff 1 ager ibid. 5 føder, fick Mortten aff for:ne ager mitt paa 10 føeder, fick Hans Ipsen aff en ager mitt paa sex føder, fick Mortten i den anden ende aff for:ne ager 14 føeder, fick Hans Ipsen aff en ager 10 føeder. Paa Lillegrydegaards ager fick prestenn fra Mortten 3 f., fick prestenn fra Mortten aff en ager, kaldis Bulhugett, i en ende 3 f., fick Morten fra prestenn i den anden ende aff samme ager 1 foed, fick presten fra Mortten aff Hyld-

stubs ager i den enne ende 1 f., fick presten aff Glenttestertt ager i den enne ende 8 f., i den anden ende 5 føeder. Dj agre tuertt for affuellen fick presten fra Mortten i den enne ende 1 foed, fick Morten igien fra prestenn i den anden ende 1 foed, paa Hesthaffuens agre offuer Closterweyen fick presten fra Mortten aff 1 ager i den enne ende 4 f., i den anden ende 4 f., fick presten aff Hans Ipsens ager ibid. i den enne ende 2 f., i den anden ende 1 faad. Fick presten fra Hans Ipsenn aff Sandager i den enne ende 2 føeder, fick Mortten fra prestenn aff Lillehestehaff[u]es ager i den enne ende 3 f., fick presten fra Morten 1 foed, fick presten aff Hans Ipsens ager ibid. 2 føeder, fick presten aff en ager, kaldis Stegllbankenn, i den ende imoed aæn 2 f. Herforwden er en ager, presten eyer, och 2, Mortten Lafaagitt tilhører, som kaldis Eschemas agre, dem gjorde de indted wed eller sett der nogen pelle, for den aarsage der liger en stoer stennreffuell, saa |157r| dett synttis, den enne indted kunde pløye nogett aff den andens jord, nogen aff dem till stoer schaede. Dette er deris affseggt. [305]

Niels Andersen paa Herluffsholm opkreffuer 16 syningsmend, formand Jep Andrisen wdj Wrisløbe, Peder Andersenn ibidem, Jens Fønboe i Haalsted, Hans Madtzen ibidem, Hans Lund i Kalbye, Madtz Jensenn ibidem, Niels Pedersenn i Ladbye, Søffren Bødicker, Søffren Brøgere, Jens Ingworsenn, Markur Christensenn ibidem, Knud Jensenn i Apenis, Willum Jensenn ibidem, Hans Nielsen i Öffuerup, Jens Jiude och Laurids Schaa-ning samesteds, huilcke forskreffne mend schulle paa dett flig- teste opsøge och wdlede och i Guds rettferdig sandhed att grand- sche och forfare, om Sidzell Nielsdatter i Naabye, som deßwer for nogen tid siden fanttis ligende drucknid i Naabye aae och itt lidett wfornufftig baren med hinder, som kunde were wngefer 7 wger gamell, om saa er, att hun kand befindis att were rett aarsage och schiuldige baade i hindis egen och hindis barens død, saa hun derfor bør att were bege deris bannemand eller icke och lige paa sin egen werk, eller och om nogen anden kand befindis att haffue giffuitt hinder aarsage till att druckne sig och sitt barenn, entten hindis egen huosbunde, nemlig Per Han- sen, eller och nogen andre faalek, saa dj derfor bør med rette att were schiuldig, och om de derfor bør att liede och straffis paa liffuitt igien. [306]

|157v| Mandagenn denn 21. october 1633.

8 mennd. Jep Andrisenn i Wrisløße, Søffren Bødicker i Ladbye, Laurids Schreder i Apenis, Jens Paarse i Øffuerup, Hans Schreder i Risløff, Niels Dues ibidem, Frans Mogensenn i Kalbye, Hans Nielsenn i Øffuerup.

Peder Hansenn i Nestuid med kalsmend, som er Niels Nielsenn i Wrisløse och Olluff Persen samesteds, de himlede effter logen att haffue giffuitt Christen Ipsenn i Risløff lolige warsell for 4 mk., hand hanem schiuldig er, Suend Andersen for 12 daler 1 mk., Hans Nielsen 15¹/₂ mk., Niels Fønboe 7 daller 8 sch. saa och Morttenn Ipsenn i Naabye for 10 slette daller och 4 wldschind, som hand hanem effter hans wdgiffuene breff schiuldig er. Sette i rette, om hand icke bør att betalle dobbeltt effter handschriftens formeligh. For retten fremstoed Hening Ipsenn i Naabye och ragtte for:ne Peder Hansenn haand, loffuid och goed sagde for for:ne Mortten Ipsenn att wille betalle hanem 10 daller och 4 wlschind, hand hanem schiuldig er, och dett att forschaffe hanem till Santte Mortens dagh førstkomendis. Illigemaade loffuid Jørgen Kremer i Ladbye att betalle hanem paa s. Niels Olsens wegnne sex mk. till Martinj førstkomendis. [307

|158r| Niels Andersen paa Herluffsholm med kalsmend, nemlig Hans Schreder i Risløff och Rasmus Olsen ibidem, de himlede att haffue giffuitt Per Hansenn i Naabye lolige aattedags warsell for windisbyrd att paahøre andlangende hans quinde Sidsell Nielsdatter med itt spett baren wid naffuen Ellenne, som kunde were wngfer en 7 wger gamell, som er bleffuen befunden i gaar aatte dage forgangenn tillsamen i Naabye aae att were drognitt och fra liffuitt omkomen. Da att winde fremkom Anne, Jørgen Andersens hustrug i Gierdrup, wantt wied høyeste hilligens eed och opragtte fingre effter lougen, att der hun med de andre hindis naboequinder bleff nederkalditt att schulle see, for:ne Peder Hansens hustrug Sidsell bleff optagen i aeen i gaar aatte dage, och hun med treggh andre quinder schulle synne och see, om hun haffde nogen brek entten paa benen, kraapen eller anden steds, da waar hun huerken støtt eller slagitt i ringeste maader paa hindis krop, och haffde hun en wadmels kioerll[!] paa, itt røtt snøreliff och sinne strømper. Och der hun kom paa landett, befoell Niels Andersen paa Herluffsholm hindis mand, att hand schulle lege sin haand paa hinde, och de schulle falle paa deris

kne och bede Gud i himellenn, att der kunde sche tegen. om hand waar schiuldig i bege deris døed, huilckett de ochsaa giorde, och hand lægde hånd paa hinder tuende gange, da schede der ingenn tegenn. Och den wenstre patte sad wddragett aff snøreliffuitt och den høyre sad indstopitt. Dernest fremkom |158v| Jep Pedersenn i Gierdrup och wantt paa sin hustrug Kierstenis wegne wied høyeste eed, siell och sallighed ligge ord fra ord, som bemelte Anne Jørgens omwundett haffuer. Endnu fremkom Kierstenne Nielses i Naaby, wantt wid høyeste eed och opragtte fingre effter lougenn ligge samme ord. Dernest fremkom Marenne Hansdatter i Naaby, wantt wid sin høyeste eed och opragtte fingre effter loughen, att nu i løffuerdags forgangen aatte dage wor hun till for:ne Peder Hansens och toede en balle kleder for denem, da om afftenenn de haffde faatt mad, gick hand først i sengh, siden gick quinden hen och sette sig paa en lidenn sengh och gaff dett spede baren patte och bad, hun schulle slucke lysett, huilckett hun ochsaa giorde, gick saa hiem och lugte dørenne. Och ydermere wantt, att hun i langsomelig tid haffuer gaaed did och arbetett for denem, da haffuer hund aldrigh hørtt eller sett nogen tuist eller wenighed till denem i nogenn maader, och eyheller den afften haffde entten nogen schensord eller slagsmaall med huerandre i nogen maader. Olluff Hansenn i Risløff wantt wid høyeste eed och opragtte fingre epter lougenn, att nu nest forgangen Santte Mickels dagh tientte hand for:ne Peder Hansenn itt aar, da imidlertid fornam hand icke eller hørde nogen wnd forligelsemaall att were imellum denem, men forligtis well i allemaader som 2 egtfaalck burde att giøre. Hans Knudsen och Niels Knudsen i Naabye samptelig wantt wiied deris eed, att de haffuer tientt for:ne Peder Hansenn bege i 3 aar, da haffuer de aldrigh hørtt nogen wenighed eller slagsmaall till denem i nogen maader. |159r| Søffren Jensen i Naabye, Hening Ipsenn, Laurids Pedersenn, Niels Olsenn, Jens Eylersenn, Mortten Ipsenn, Mads Jensenn och Jacob Hansenn sammesteds sampteligen huer for sig soer wid høyeste eed, siell och sallighed, attj midler [tid] de haffuer boed huos hanem, da haffuer dj aldrigh hørtt eller seett andett med for:ne Peder Hansenn och hans hustrugh andett ind dett, som erligtt, christeligtt er, och forligtis forwden ald

kiff och trette, som tuende egttefaalck bør att giøre. Dereffter tingswinde begerendis. [308]

Niels Dues i Risløff med kalsmend, som ere Niels Adamsenn och Rasmus Jespersenn ibidem, de himllede att haffue giffuitt Stie Jensenn i Risløff lolige warsell for 6 mk. 3 sch., hand hanem schiuldig er for en hest, hand aff hanem bekomitt haffuer. Ingen er møtt for hanem att suare. [309]

For retten fremstoed Pouell Mickelßenn, boendis paa Raaschiulde leenn i kongens sallpegters hus, paa sinn hustrug Marenne Pegtersdater[s wegnne], saa och med fuldmagtt aff hans suoger Hans Jørgensenn, boendis i Nestuid, paa hans hustrug Karenne Pegtersdatters wegnne och taagh Peder Søffrensen i Grimstrup i haand, gjorde och gaffue hanem itt euigtt, fast, trøgtt och wrøgeligtt affkald och forwaringh for ald, huis gods och arffuepartt, wndertagendis en gaard i Nestuid, som denem arffueligen tillfaltt effter hans hustrug Marenne Pegtters, som boede och døde samesteds, och hindis sønn. [310]

|159v| Wdj dagh bleff oplyst en schepe blandkoren, som mester Pouells dreng haffuer fundett med en gamell sek, om det nogen tilhører, att de will giffue dett til kiende, schall de dett komme. [311]

Rasmus Laack i Ladbye med kalsmend, nemlig Olle Lauridsenn och Anders Per[sen] ibidem, de himllede att haffue giffuitt hederlig och høylertt mand mester Christen lolige aattedags warsell for Herluffsholms portt och talde med Knud Portteneyer andlangende hans hustrugs gods, som hand opebyeder nu i dagh fierde tingh. [312]

Niels Andersen med kalsmend, nemlig Peder Knudsenn i Lillenestuid och Hening Suarer, de himllede att haffu[e] giffuitt Søffren Andersen, som nu fengseligen er andholden paa Herluffsholm, lolige warsell for 8 faar, 8 lam, hand hanem schiuldig er for en huid gilling, hand aff hanem affkiøbtte nu forgangen fastelaffuen, illigemaade for 10 daller, hand Jørgen Knudsenn i Giødstrup schiuldig er for en graa haape. Satte i rette, om hand icke bør att betalle och tilfrisstille denem derfor inden 15 dage effter kong. m. fororning om gieldsager wdgangenn, och waar dom begerendis. Bleff forlagt att betalle inden femten

dage, effterdj hand tilforen her paa tingett haffuer bekientt samme giæld. [313

|160r| Wdj dagh trede tingh oplyeste Knud Jensen i Ladbye en mørkebrunn folle i femtte aar, som gaaer huos hans øgh, haffuer lidett huitt haar for i hoffuedett. [314

Illigemaade oplyeste Peder Hansen en liden mørkegraa folle i andett aar, itt støcke aff dett wenstre øre, som gaar paa deris mark. [315

For rettenn fremstoed Jep Andrisen i Wrisløße. formand for sextenn mend, paa sin egne och deris wegne schiød deris schusmaall, om der er nogen, som wed denem nogett att beschulde paa deris erlig naffuen och goede røgtte, som kunde werre denem eller dette deris taagh till forhindring, att de dett i tiede wille giffue til kiende och icke en anden thid. Disligeste tillyeste och begerede, om der er nogen, som haffuer nogen winde for denem att føre i samme sagh, att de wille lade denem fremkome i tiede, paa dett de kand haffue nogett att rette denem effter. [316

Mandagenn denn 28. october 1633.

Aattemend. Peder Hansenn i Ladbye, Thøger Nielsen i Apenis, Jens Madsen i Haalsted, Peder Andersen i Wrisløße, Hans Haalst samesteds, Hans Nielsenn i Risløff, Hans Nielsen i Øffuerup och Laurids Hansenn i Ladbye.

|160v| Hans Nielsen i Øffuerup nu i dag første tingh oplyser itt raffuensortt øgh i trede aar wden merke och brende, som er i trede aar och haffuer gaad paa deris mark mesten ald someren. [317

Anders Jørgensen i Wrisløße i dagh for rettenn fremførde en fange wid naffuen Hans Rasmussen i Wrisløße, som der en tid langh haffuer boed, som haffuer staallitt tuende stude fra hanem, en sorttdragett och en sortthielmid, merkett paa dem dett wenstre øre affschoritt och itt hull paa stompen, brendett med 3 kraage ligh en husgaffuell, huilcken fange sagde sig att were barenføtt i Sneßere sogen och bye och bekiende, att de kunde were en 24 daller werd, och gick hand wd allenne nu forgangen fredagh 8 dage om afftenenn i Wrisløße schoff, och som hand kom till reffuegraffuerne wid Hans Mickelsens schoffslaad, der bleff hand denem waar, saa togh hand denem och dreff denem

till byen, som hand kom till odelledøren, gick hand henn till Lergaardenn och raabtte ad Jens Kiøbmand och hans quinde Boell, att de schulle kome wd och hielpe hanem dem ind, saa kom dee bege thoe wd, lugtte døren op och hialp att driffue denem ind med hanem. Da slap denn enne ind i gaarden for hanem, da kom hans egen hustrug wd aff døren och sagde, Hans, for Jesue naffuen schiuld lader saadantt were, som I begynder, och lader denem gaa igien, ellers komer wj i en euig wlyke. Saa suaride Jens Kiøbmans konne Boell negh, som [= saa] Gud will vj icke lade denem løffue, imen wj haffuer denem i gaardenn, och sagde, wj will beholde denem. Saa lade de samme stud |161r| ind i laen, och Jens och hans quinde Boell taagh fatt paa denem med hanem, och der slagted de dend, och waar alle tregh lige goede om att slagte dend. Siden gick de hen i odelen och illigemaade slagted den stud med, och som de stoed och slagted paa denem, bleff hand møgett bange och sagde, hans hiertte waar saa wnderligtt. Da suaride Jens och sagde, du tør indted schiøtte, Jens [*forkert for Hans*], gred icke endnu, och sagde Jens joe, ieg gred en gangh, imen Boell taagh en gied fra fruen paa Asendrup, och der hun wille sticke dend, løff hand wd i schoffuen och schregh. Och den gangh der begge studenne wor slagtid, hialp Jens Kiøffmand hanem att lege beg[ge] studekra[a]perne paa hans waagen, och Boell stoed och holtt lysett for denem, men huderne lagde hand selff paa waagnen och spende hestenne for och kiørde siden till Nestuid med dett allenne, och Jens bad hanem selgge dett och betalle hans giæld aff med de penge, saa witt de kunde tilstreke. Och der hand kom til byen med samme huder och kiød, bleff hand først holdendis wid Peder Mønboes Schomager hans dør, da kunde klokken were aatte, da kom Peder gaaen wd aff hans dør och spurde, huad hand haffde till beste, da saalde hand hanem først huderne, och [hand] gaff hanem derfor 21 mk. eller 22 mk., dogh hand icke kunde huse dett till wiße. Siden saalde hand hanem 1 side aff kiødett for 10¹/₂ mk., siden kiørde hand derfra och hen frem for Rasmus Madsenns dør, da slogh han winduued op och raapte och spurde, om hand haffde ingen tonger att selle hanem. Da suarid hand joe, her er 2, I kand faa, och wille ragtt denem ind ad winduuet, da bad hand, att hand schulle bere denem selff ind, som hand ochsaa gio[re]d. |161v|

Spurde hand hanem, om hand wille haffue en side aff kiødett, da suaride hand, ieg wille well, iegh haffuer ingen pengge, da suar[e]d hand, wiltt du giffue mig nogen penge, saa will ieg quite nogett i dett, ieg er Eder schiuldigh, saa bleff de forligtt om en side for 20 mk., och loffuid att wille betalle hanem de fem mk. om onsdagen dereffter. Siden saalde hand Laurids Felbere der i Nestuid aff den anden kraap en fjeriing kiød for $4\frac{1}{2}$ mk., och Claus Roettküter kiøbtte en fjeriing kiød och for $4\frac{1}{2}$ mk. och Laurids Tømermand en fjeriing for $4\frac{1}{2}$ mk. och Rasmus Laack wdj Ladbye en fjeriing for 2 opmaaltte scheper rugh, och aff samme penge, som hand fick for huderne och kiødett, betalde hand nogett aff sin giæld aff med, huos Jacob Lynneborigh 2 daller, och quited huos Peder Mønboe aff de penge, hand gaff hanem for huderne och kiødett 3 daller, som hand tilforen haffde laantt hanem. Derfor wden betalde hand Troels Pedersenn aff samme penge, hand bekom, paa nogen giæld, hand waar hanem schiuldigh, penge 7 slette daler, huilckett Troels selff widgick paa tingett. Tellen aff studenne och den rug, hand fick aff Rasmus Laack, findis i hans bolige. Och bleff hudernne aff bege for:ne stude her for retten worderitt aff 4 mend, nemligh Rasmus Rasch i Haalsted, Peder Hansenn ibidem, Peder Ipsen i Gierdrup och Søffren Bødicker i Ladbye for 6 daller.

Endnu bekiende, att hand med Boell Kiøbmans taagh en sortthielmid stud i Raadmandshaffuen wngefer enn maanitt siden, och lagde de enne deris raad offuer, imen hans egen quinde wor |162r| wde att malcke. Huden aff samme stud saalde hand for:ne Peder Mønboe, dogh hand icke kand huße, huad hand fick for dend. Den enne side aff kiødett saalde hand Suend Schoemager i Nestuid for 10 mk., den anden side kand hand icke huße, huem hand saalde, eller tellen och kalunitt, och slagted hand och Boll allenne samme stud och waar lige goede wdj gierningen med huerandre, och same tid de taag studen, gick der tregh andre huos, och dreff de denem alle fiere till byen, och der de kom till hans gaard, beholtt de den enne, som benef[n]ter, och loed de andre tregh gaa igien hen ad marken. Endnu bekiende, att en afftenen [!] eller 2, førend s. droningh maytts. lig andkom till Nestuid, gick hand selff allenne wd i deris egen mark, och som hand kom paa olden, bleff hand 2 wnge quier war, den ene black-

grimett och enn sortthielmid, tilhørde Suend Andersenn i Risløff, huilcke hand strax dreff hiem i hans bollige och selff allenne slagted denem och sagde for hans quinde, hand haffde kiøbtt denem, och kiødett bleff forteritt med smaamaden paa boligen, huderne deraff sengtte hand neder i aen wid deris enghaffue, och icke hans naboer eller nogenn anden waar i raad eller daad med hanem derom i ringeste maader. Endnu bekiende, att nu forgangen aar [*overstreget* i fioer] da waar Boell Kiøbmands med hanem paa Fensmarke mark, der taagh de fiere huide faar, som ørrne waar affschaaritt, och dreff denem hiem i hans gaard, och der slagted de denem strax allenne och deltte saa kiødett imellum denem, hun fick nesten den halffue partt, schindene aff denem fick Jens |162v| Schinder, boendis i Nestuid wid Øster sogns kirke. Endnu bekiende, att hand allenne i fioer taagh fiere faar i Balermosen, som waar Jep Naalls i Haalsted. Och tilspurde Peder Mønboe (paa sin egen och hust[rus wegne]) i Nestuid for:ne Hans Rasmusen for retten, om hand will bekiende, om hand nogen tid i ringeste maader haffuer ladett sig bemerke for hanem, att hand haffuer staalitt eller wlolige att were tilkomen till nogenn aff de huder eller kiød, hand aff hanem haffuer kiøbtt, huortill hand suaride och soer wid høyeste eed, sell och sallighed, att hand aldrig haffuer weritt beuist, att hand wlolig waar komen tillsamme quegh, hand haffuer saaltt hanem huder och kiødett aff, och eyheller nogen anden der i byen entten wden eller inden byes och icke heller hans hustrugh haffuer dett wist, och derpaa will hand gjerne døe.

Dernest fremstøed for:ne Boell Nielsdatter, sagde sig att were bareføtt wid Slaugelse i enn bye wid naffuen Sønderup sogn och bye och forskreffne Hans Rasmusens bekienddelße fuldkomelig widgick, stadfeste och samtøgtte i allemaader, att hun haffuer weritt ligge goed i raad och gierningh och staallen dise kaaster, som hand først hinde haffuer opregnitt, och will derfor gjerne lide paa liffuitt. Och tilspurde Niels Andersen for:ne Boell, om der nogen haffuer weritt i maschepie med hinder entten i Nestuid, Wrisløse, eller imidlertid hun boede i schoffhusett, huortill hund suaied[!] och soer wid høyeste eed, siell och salighed och saa santt, som hun will haffue Gud[s] rige effter liff, att ingen |163r| haffuer weritt i raad och daad med hinder windere[!], ind som bekientt er. Herforwden bekiende hand, att hand haffuer

saalt Troels Persen en brunhielmid koe for 9 dlr., som findis paa boligen, och gaff hand hanem derfor rede pening strax och fem styker faar for 5 daller. Endnu bekiende hand, att hand haffuer saalt Hans Andersen [*rettet fra* Ingworsen] i WrisløBe en jerenwegge for en schepe homlle, som findis i hans bollige, som waar lenge, før hand bleff fengxell. Herforwdenn bekiende hand, att were Niels Iffuersen 5 scheper biug schiuldig for lie aff 6 daler i 2 aar. [318

Fremkom Mortten Jensen i Ladbye, Olluff Pedersenn, Jørgen Olsenn och Hans Andersenn samesteds, samptelig berette, att efftersom de ere tiltagen att wurdere och offuerslae, huis gods och giæld der fanttis effter Niels Olsenn, som boede och døde i Ladby, och da samme tid møtte Christen Søffrensen i Nestuid for denem paa stederne och samtøgte, att der maatte stedis schiffte och wrderingh, och saa witt Niels Andersenn i Kallekerup paa tuende sinne børsens wegne widkom effter for:ne Niels Olsenn. Da der jorddeferd och ald giæld waar wdtagen, waar der icke nogett gods att schiffte, dett entten hans hustrug eller hans arffuinger kunde bekomme, men icke kunde naa till gielden. Och stoed Niels Andersen till wedermelle och samtøgte, att for:ne fiere mend maatte giffue dett beschreffuitt fra denem, hand wille nocksom nøyes dermed. [319

[163v] Schollens kalsmend, nemlig Olle Lauridsenn och Laurids Hansen ibidem, de himllede att haffue giffuitt effterfølgende lolig warsell till dom att liede, som er Knud Søffrensen, Anders Lauridsenn och Hans, tienendis Morten Jensenn, Olluff, som tien Hans Knudsen, saa och Mortten Søffrensenn ibidem till dom att liede andlange deris heste, som de haffuer tøgriitt paa den gaards grund, Niels Olsenn paaboede. Och setter i rette och er dom begerendis, om de icke dermed wold haffuer begangitt och bør derforre att bøde deris 40 mk. woldsbøeder och gielde schaeden igienn, illigemaade bøde deris 3 mk., for dett de icke haffuer hafft dett i jorddrottens minde, och waar dom begerendis. [320

Niels Krægh i Nestuid med kalsmend, nemlig Jørgen Olsenn och Laurids Hansen i Ladbye, de himllede epter lougen att haffue giffuitt Søffren Andersen, nu andholden paa Herluffsholm, lolige warsell, for huis hand hanem schiuldig er, disligeste forstanderen,

hederlig och høylertt mand mester Christenn Clemesen, om hand dertill will haffue nogett att suare, eller hans fuldmegtig, och talde de med Knud Portteneyer. [321

|164r| Imod forskreffne Niels Andersens tiltalle fremstoed Søffren Bødicker i Ladby, soer wid høyeste hilligens eed och op-ragtte fingre effter lougen, att hand icke entten selff satte hans hest i tøyer paa den gaards grund, som Peder Jensen omwundett haffuer, och eyheller wed, huem der fløtte den derpaa eller taagh denn deraff. Knud Søffrensenn i Ladbye soer wid høyeste eed, siell och sallighed lige ord fra ord, som for:ne hans fader wundett haffuer. [322

Herforwden ragtte Niels Andersen Anders Jørgensen i Wrisløse haand, att hand effter denne dag icke, saa witt staackeleie er andlangende, icke schall kaaste nogitt paa Hans Rasmusen, som hand for sinne gierninger haffuer ladett andholde, formedelst hand icke schulle tage dom offuer hanem, førrend forstanderen komer hiem. [323

Mandagenn denn 4. nouember 1633.

Peder Hansen i Ladbye, Peder Lauridtzen i Haalsted, Christoffer Sauscher i Lillenestuid, Rasmus Hansen i Wrisløse, Jørgen Kremer i Ladbye, Mogens Pedersen i Kalbye, Anders Jiude i Øffuerup och Rasmus Rasch i Haalsted.

|164v| Jens Juull i Nestuid med kalsmend, nemlig Niels Jensenn och Jep Suendsen samesteds, de himlede effter lougen att haffue giffuitt epterfølgende lolig warsell, for huis de hanem schiuldig er, som ere i Risløff Niels Dues 12 dlr. och 28 sch. och 8 scheper biug, Ingwor Persen $5\frac{1}{2}$ daller och 3 scheper biug, Niels Hansenn 15 mk. och 3 scheper biug, Suend Andersenn 15 daller och 8 scheper biug, Hans Nielsenn 28[?] daller, Jens Hansen 19 mk. Lillenestuid Søffren Madsenn $13\frac{1}{2}$ mk. 1 sch. och $1\frac{1}{2}$ [?] schepe biug. Satte i rette, om de icke bør att betalle inden femten dage. Bleff forlagtt att betalle inden 15 dage, effterdj ingen er møtt att suare. [324

Jørgen Kremer i Ladbye med kalsmend, som ere Hans Lauridtzen ibidem och Peder Søffrensenn ibidem, som Peder Hansenn himlede for, de himlede att haffue giffuitt Rasmus Lock i Lad-

bye lolig warsell for 11 daller och fem scheper biug, hand hanem schiuldig er. Forlagtt att betalle inden 15 dagge. Jens Ingworsen for 28 sch. [325]

Jep Andrisen i Wrisløse nu i dagh trede tingh paa sin egne samptt hans medfølgere 16 mend deris wegne schiød deris schusmaall, om nogen wed denem nogett att beschulde, att de da dett schulle giffue til kiende, eller om der er nogen, som haffuer nogen windisbyrd for denem att føre, att de da wille føre denem, førend de gjør deris affseggt. [326]

|165r| Karenne Smeds i Lillenestuid med kalsmend, som ere Olluff Suendsenn och Hening Søffrensen ibidem, de himlede att haffue giffuitt Mogens Smedesuend paa Herluffsholm lolige warsell for peninge fem slette daller, hand hinde schiuldig er. Disligeste fiere daller, som hand ochsaa er hinder schiuldig, for huis winduuer hand slaagh wd for hinder, illigemaade tiltalle hanem for itt par lerbogxer, som hans huosbunde laantte hanem. Belangende bogxerne berette Mogens Smedesuend, att hand dem haffuer anamitt i steden for 2 graa bogxer, som hand leffueritt hindis huosbunde. Belangende penge, nar hun lader hans handschrift komme frem, er hand offuerbødige denem att betalle, herforwden loffuid hand, att nar hun leffuer ham itt par stristrømper och 2 sølffneb, saa will [hand] betalle de fem dlr. [327]

Søffren Bødicker i Ladbye nu i dagh første tingh schiyder sitt schusmaall paa sin egne, hustrugs och børenes wegne, om der er nogen, som wed denem nogett wtilbørligtt att sigge, att de da wille giffue dett til kiende, wille hand gierne were offuerbødige att pleye enhuer den dell, der erligtt och tilbørligtt kand were. [328]

Herforwden lader mester Pouell oplyse itt sortthornid faar, som mesten ald someren haffuer fullt hans faar, merkett dett wenstre øre affschoritt och en ristning for wdj staampen och en rist bagh, dett høgre øre rist, en afftegtt forpaa och en liden schure baghpaa. [329]

|165v| Madtz Olsenn i Kalbye [*overstregt* med] kalsmend, som ere Anders Hansenn, de himlede att haffue giffuitt Hans Jørgensen i Haalsted lolige warsell for 11 daller, hand er Knud Hansen i Kalbye schiuldig. Satte i rette, om hand icke bør att betalle och tilfrisstille hanem derfor inden 15 dage, och waar

dom begerendis. Herimod er ingen møtt, som for hanem wille suare. [330

Jørgen Knudtzen i Giødstrup med kalsmend, som ere Niels Krag och Peder Jørgensenn i Nestuid, de himlede effter lougen att haffue giffuitt Søffren Andersenn, som nu er fengseligen andholdenn paa Herluffsholm, lolige aatte dags warsell, for huis børnegods som hand huos sig haffuer, som tilfalt trende hans steffbøren effter deris s. affgangenne fader Knud Christoffersen, som boede och døde i Giødstrup, effter en wdschaaren schrifftis formelingh, som i rette bleff lagtt. Och satte i rette, om hand icke bør att betalle och tilfrisstille hanem derfor indenn femten dage eller och derfore nam i hans boe att haffue, och waar dom begerendis. Herimoed er ingen i rette møtt, som wille suare. [331

Waar her for retten fremkomen Niels Simensen i Sandwid och waar aff Boell Nielsdatter sin sandhed stendige, huis hun begangitt haffuer, først om hun icke haffuer med weritt entten i gierning, raad eller daad och fratagitt welb. frue Pernelle Baner |166r| nogett quegh entten stude eller kiør, huortill hun suaride och soer wid høyeste eed, sell och sallighed, att hun aldrig haffuer staallitt nogi[tt] queg fra den goede frue, entten queg eller andett, widere ind som en gied, hun taagh fra hinder. For dett andett, om hun will were gest[e]n[d]ig, om hun haffuer begangitt nogenn legomlig samquem med Laurids Andersen wdj Tybieriglille, efftersom hun tilforen for presten och flere gaatt faalck bekientt haffuer, och huor dj først kom i lierma[a]ll samen, och huor lenge de haffuer holtte deris wnde leffnitt med huerandre, huortill hun suaride och bekiende, att første gangh de kom i liermaall samen, waar enn afften <dagh>, hand kom fra Affuersie och waar mögitt drucken, da møtte hand hinder wde paa marken och spurde, om hun wille laanne hanem hus <och lige paa hindis sengh> om natten. Da suaride hun, will I gaae hiem och legge Eder paa min sengh, da maa I. Saa fick hun hanem nøgllen, och hand gick hiem till hindis och lagde sigh, och hand fick hinder 1 rix mk. att kiøbe nogett øll for, som de drack om afftenen, och siden effterkom hand sin willig med hinder och laa der om natten, huortill Laurids Andersen suaride, att <huis> pengenne, hand fick hinder till att kiøbe øllitt for, waar erliggt. Och endnu bekiende Boell Nielsdatter, att fra dett

første de kom i liermaall med huerandre, haffuer de holtt deris wnde leffnitt paa 2 aars tid, och nu i fior forgangenn hand kiørde fra Nestuid, laa hand huos hinder paa Wrisløse mark wid [166v] Nørehøff, och nogett tillforen laa hand huos hinder i Hans Rasmusens hølade wdj Wrisløße, och derpaa soer wid sin høyeste hilligens eed och wille derpaa gange till døede, att hun icke haffuer løffuitt [= løgitt] hanem paa.

Derimod fremstoed for:ne Laurids Andersenn, lagde sin haand paa tingbaagen, soer wid høyeste eed, siell och sallighed och paa ald den partt, hand schall haffue i Guds rige, att for:ne Boell Nielsdatter haffuer løgett hanem paae, och att hand aldrig haffuer haftt nogen legomlig samquem med hinder, som hun sager hanem for, huortill Niels Simensen suaride och formentte, att hans benegtelse imod hindis bekiendelse icke bør att kome hanem till nogenn befrielse i den sagh, men hand sig derfor bør loligen att louewere sigh effter lougenn. Och derhuos berette, att hun med sin huosbunde Jens Kiøffmand rømppte aff welb. frue Pernelle Banners gods i Hyllested. [332]

Mandagenn denn 11. nouember 1633.

8 mend. Peder Hansen i Ladbye, Jep Nielsen i Wrisløße, Laurids Schreder i Apenis, Stj Jensen i Risløff, Christoffer Sauscher i Lillenestuid, Laurids Rasmusen i Haaleße, Rasmus Hansen i Wrisløße och Rasmus Raasch i Haalsted.

[167r] Niels Andersen paa Herluffsholm med kalsmend, nemlig Jørgen Olsenn i Ladbye och Hans Lauridßen samesteds, de himlede effter loughen, att de haffde giffuitt erlig och welb. frue Karenne paa Saaltte slaatt med hindis laugwerge lolige 14 dags warsell for windisbyrd att paahøre andlangendis nogen holme, som liger i Haalese mark paa denne side aaen, och som Hollese-mølle staar paa den anden side aaenn, huem samme holme her till dags haffuer haftt i heffd och brugh, och huem denem i aar haffuer slagitt. Endnu tuende kalsmend, nemlig Hans Knudsen och Anders Pedersen i Ladbye, de himlede effter logen att haffue giffuitt Niels Møllere i Haalesemølle lolige 14 dags warsell for samme winder att paahørre. Illigemaade haffde och giffuitt alle Haalese byemend, gaardmend och husmend, och lolige 14 dags warsell, som tilforen i saggenn wundett haffuer, om de dertill will

haffue nogett att suare. Och bleff paaraabt første, anden och trede gangh, om der war nogen, som wille suare paa welb. frue Karens wegnne, da er der ingen møtt att suare.

Da fremkom Søffren Rasmusen i Haubyer, wantt wied eed och opragtte fingre effter lougenn, att hannd boede i Haaleße i den gaard, Laurids Rasmusenn nu iboer, i 14 aar, da imidllertid brugtte och høsted hand fra agreenderne den holm och wd till midstrømenn [*vistnok rettet fra Søegaardenn*] willitt och wkiertt i alle maader, och med ald rette er dett schollens grund, och hand dett feste for sølff och penge, och ydermere wantt, att førend hand fick gaarden, tientte hand hans foermand i sex aar, da høsted hand den ochsaa willitt och wkiertt. Endnu wantt, att hans hustrug Marenne wid sin eed for hanem haffuer bekientt, att hun med hindis første |167v| huosbunde Anders Knudsen boede i samme gaard i 20 aar, da altid haffuer de høsted samme holm till midstrømen willitt och wkiertt i alle maader. Endnu ydermere wantt, att hand icke kand mindis eller aff nogen haffuer hørtt, att der haffuer weritt mere møllesøe till Haalesemølle ind som den enne *<løffuendis aae, som quernene nu gaar for>*, [*overstreget och rette møllesøe*], som gjør schiell imelum Flackebierig heritt och Tybierig heritt. Ydermere wantt, att paa den side aeen wd till Haalesemark der haffuer Haalesemølle huerken ager eller engh entten oppe i marken eller nere wid aeen huos de holme, som nu omtuistis. Endnu ydermere wantt, att Gundersløffholms tienere i Haalese, som er Hans Mogensen, Niels Willadsen, Niels Hansen och Mickell Andersen samestedtz, att de ochsaa fra enden paa deris agre altid haffuer slagitt och høsted slett wd till aeen, baade engenn och de holme, som nu omtuistis.

Endnu fremkom Jens Andersen i Tiffulse, lagde hand paa baagh, soer wid høyeste eed, siell och sallighed, att dett er hanem witterliggt och i Guds sandhed och kand mindis i 27 aar, att hans fader Anders Knudsen boede i for:ne gaard i Haalese, da slaagh och høsted hand samme engh paa [de] holme, som nu omwundett er, willitt och wkiertt i alle maader, och eyheller møllen haffuer nogen ager eller engh paa den side aeen wd till Haalese mark, eyheller dertill haffuer weritt anden møllesøe till den ind som den løffuende aae, som quernene nu gaar for. Dernest fremkom Mogens Andersenn i Tiffuelße, wantt wid høyeste eed, siell och

salighed, att hand haffuer weritt med att reffuitt høe paa for:ne omtuistede holme for 17 aar siden, och ellers winder i de andre paaste, som for:ne winde omwundett haffuer. Endnu fremkom Søffren Jensen i Naabye, wantt wid høyeste eed och opragtte fingre effter lougen ligge [168r] ord fra ord, som for:ne winder omwundett haffuer, och mindis i 16 aar. Tingswinde begerendis.

[333]

Endnu kalsmend, nemlig Søffren Pedersen i Wrisløbe och Niels Schreder i Wrisløbe, de himlede effter lougen att haffue giffuitt Laurids Andersen i Tybieriglille lolige warsell for windisbyrd att paahøre, andlangende hand for nogen tid siden, som waar den 28.[?] october, der hand kiørde fra Nestuid om aftenen silde, schall haffue indgaaed i Wrisløbe i den gaard, Hans Rasmusen iboede, och i stuffuen slagitt hanns kakeloffuen sønder wden billig aarsage. Da fremkom Niels Jespersen, Laurids Nielsenn, Hans Jørgensenn och Søffrenn Rasmusen i Wrisløbe, samptelig wantt wid deris høyeste eed och opragtte fingre effter lougen, att samme natt waar de i for:ne gaard och waagede, da kom for:ne Laurids Andersen silde om aftenen derind och waar møgett drucken. Som hand kom ind aff døren, faltt hand baglengs tilbage och støtte enn paatte wd aff kakeloffuen, och stoed hand ellers hell om mornen, hand taagh bortt, och icke hand gjorde anden forfang i nogen maader.

[334]

Niels Andersenn paa schollens wegne for retten fremførde tuende fanger, den enne wid naffuen Hans Rasmusenn, den anden Boell Nielsdatter, och for deris gierninger och begangen tiuffuer[i]e begerede rett offuer denem. Domsmand Peder Hansen i Ladby, Rasmus Rasch i Haalsted, Jep Pedersen i Gierdrup, Jep Andrisen i Wrisløbe, Jep Pedersenn samesteds, Jens Andersen i Tiffuelbe, Søffren Jensenn i Naaby och Peder Ipsen i Gierdrup.

[335]

[168v] Mandagenn denn 18. nouember 1633.

Aattemend. Peder Hansenn i Ladbye, Peder Lauridtzen i Haalsted, Olluff Lauridtzen i Risløff, Christen Ipsenn samesteds, Hans Knudtzen i Ladbye, Jørgen Olsenn samesteds, Rasmus Rasch i Haalsted och Niels Lauridtzen i Apenis.

Niels Andersenn paa Herluffsholm fremkalditt 16 mend, som

her aff tingett den 14. october nest forleden opkreffuede waar paa Sidtzell Nielsdatter, som for nogen tid siden fanttis drucknitt med sitt baren och wndkomen i Naabye aae, och waar begerendis, de deris affseggt fra denem wille giffue beschreffuitt och affsige. Da for rettenn fremkom Jep Andrisen i Wrisløse samt hans medfølgere ~~sexten neffningsmænd~~, sampteligen wied deris eed wantt och affsagde, att de effter deris tagxis indhold haffuer den leglighed paa dett allerfligtiste och grandgiffueligste forfaritt och wdsputt, da kand dj icke anderledis sige och affkiende effter windisbyrds lydelse, ind joe for:ne Sidzell Nielsdatter wdj Naabye, som med hindis baren fanttis døde i Naabye aae, haffuer weritt och er sin egen och hindis barens bannemand och bør derfor att lige paa sin egen werk, dogh barnitt for sin person deri icke att were mentt. Belangende hindis |169r| huosbunde Peder Hansen i Naabye, om hand eller andre kunde were schiuldig i hindis och hindis barens død, da effter wind[is]byrd och schusmaall i sagen forhuerffuitt er, kand de eye kiende for:ne Peder Hansenn till nogen schiull eller aarsagge till hindis død att were i nogen maader, men finder hanem derfor wdj alle maade frj werre. [336]

Skollens kalsmend, nemlig Laurids Schreder wdj Kalbye och Jens Christensenn ibidem, de himllede effter lougen att haffue giffuitt Peder Lauridzen Bancke i Ka[l]bye och hans søenn Laurids Pedersenn lolig warsell for windisbyrd att paahøre och dom att liede, andlangendis hand for nogen aars tid haffuer sitt med hans boe och gods wdeltt och wschiffit hanem och hans børenn imellum effter deris s. moeder, huis denem kunde tilfalde, och nu schall dett befindis, att hand suigagteligen och wden himell i alle maader schall haffue saaltt och affhentt en deell gods och queg wd aff fellids boe, huortill hand mener, hand aldels ingen himell dertill haffuer, och formener dermed, att hand haffuer begangitt arffuesuigh imod hans egen børenn, saa hand bør pligtig att were ettter lougen att giøre boed saa goed igien, som den waar, der hans hustrug døde, och føre dett ind effter lougen. Da fremkom Frans Mogensenn i Kalbye, wantt wid sinn eed och opragtte fingre effter lougenn, att for:ne Peder Lauridzen Banke haffuer saaltt aff fellidtz boe, siden hans hustrugh Birgette Pouellsdatter døde, først itt par stude, som

hans <sonn> Laurids bekom, saa och en tyer, som hand saalde nyrupemend, huad hannd [169v] fick forid, wed hand icke. Disligeste haffde hand 4 sortte heste, som hand och haffuer saaltt och forwentt, och haffuer 4 i stedenn igienn, disligeste saalde hand 4 suin i fioer, huilcked forskreffne winde for:ne Peder Lauridtzen icke benegted och derhuos berette, att hand dett till boens behoff haffuer forwentt, och suinen saalde hand till brøekorenn. Dernest fremkom Peder Lauritz[en] i Kalbye, wantt wied eed och opragtte fingre effter lougenn ligge forskreffne ord och winde och ydermere, att hand saalde 2 wngnøed till Tagsuere. Endnu fremkom Hans Rasmusenn och Mogens Pedersenn i Kalbye, sampttelig wantt wed eed och opragtte fingre effter lougenn ligge ord fra ord, som for:ne winder omwundett haffuer. Herhuos fremstoed for:ne Peder Lauridtzen Banke och forskreffne winde icke benegted, men sagde, att hand samme sitt gods haffuer saaltt till saaekoren, brøekoren och till att holde huosbundens tonge wid ligge, huortill Niels Andersenn suaride, att hand haffde burtt och holtt schiffte med hans børen effter hans hustrugs død den trede wettedagh effter logen, att gaatt folck kunde weritt offuerwerendis och hørtt paa, huor mōgitt hans børen kunde tilfalde, paa dett att dett kunde bliffue hensett till en wederhefftig mand børenen till gaffuen och beste, och icke hand burde att den magtt att haffue till att selge børnens andpartt och dertill holde skollens gods wid ligge. [337

[170r] Peder Madßen i Kiøberup med kalsmend, som ere Anders Hansen i Fensmark och Laurids Jørgensen aff Risløff, de himllede att haffue giffuitt Mogens Andersen i Tiffuelße lolig warsell for peninge 15 mk., hand hanem schiuldigh er. Bleff forlagtt att suare [*forkert for betalle*], effterdj ingen er møtt att suare. [338

Rasmus Jørgensen i Kalbye med kalsmend, nemlig Mortten Andersenn och Peder Lauridsen Banke, hand himllede paa hans søns Laurids Persens wegne, de himllede att haffue giffuitt Søffren Madtzen i Lillenestuid lolig warsell for 8 dlr. och 1½ mk., hand hanem schiuldigh er. [339

For rettenn fremstoed Anders Pedersen i Ladbye och taagh Olluff Pedersen samesteds i haand paa sin egne, broders Hans Pedersenns och Ellenne Pedersdatters wegne, giorde och gaffue hanem itt euigtt, fast, trøgtt, wrøgeligtt affkald och forwaring

for ald, huis arffue och gods som denem arffueligen tilfaltt effter deris s. fader Peder Olsenn och moder Marenne Ericksdatter, som boede och døde i Ladbye. [*Tilføjet* Och stoed Hans Andersen paa sin hustrugs wegne till wedermelle och Hans Per[sen] paa sin egne och dette indgick.] [340]

Olluff Lauridsen i Risløff med kalsmend, som ere Olluff Hansenn och Jep Søffrensen ibidem, de himlede att haffue giffuitt Christen Ipsenn i Risløff lolig warsell for 2 daller, hand er schiuldig for nogen fisch, som hand med hanem haffuer bekomitt. [341]

|170v| Niels Andersenn paa Herluffsholm nu i dag førde en sortstiernid gilling, lidett snaappett, i femtte aar, till dreff, som bleff wrderitt aff Peder Hansen i Ladbye och Rasmus Laack for peninge 7 slette dlr. [342]

Dømppt imellum Rasmus Rasch och Jep Naall wdj Haalsted andlangende, huis ord hand haffuer sagtt hanem till, idett hand schulle were hanns affuindsmand. [343]

Mandagenn denn 25. nouember 1633.

Aattemend. Peder Hansenn i Ladbye, Peder Lauridtzen i Haalsted, Jep Andrisen i Wrisløbe, Søffren Bøker i Ladbye, Claus Hansen i Apenis, Jørgen Olsenn i Ladbye, Hans Hedboe i Lillennestuid och Rasmus Hansen i Wrisløbe.

Ingen att suare for Risløff, Øffuerup och Kalbye. Kom dogh strax, tingett waar seett. [344]

Jens Hansenn och Jep Jensen i Nestuid, de himlede effter loughen wied eed och opragtte fingre, att de paa Peder Randers wegne i Nestuid haffde giffuitt Laurids Schreder wdj Lillennestuid lolig warsell for 2 rix dlr. in specie, som hand haffuer loffuid och godsagtt for Rasmus Schredersuend for liermaall. Bleff forlagtt att betalle inden 15 dage, effterdj ingen er møtt att suare. [345]

Hans Pedersen Bager i Nestuid med kalsmend, nemlig Berttell Pedersen i Fensmark och Jørgen Hansen i Nestuid, de himlede att haffue giffuitt Niels Hansen i Kalbye lolig warsell for 4 scheper biug, schepen 24 sch., Ingwor Nielsen i Øffuerup for brød 24 sch., Olle Pedersen i Ladby for en kalle fiere scheper biugh. [346]

[171r] Jep Andrisen i Wrisløbe med kalsmend, nemlig Søffrenn Christensen och Hermand Andersen i Oderup, de himlede effter logen att haffue giffuitt Tøger Nielsen i Apenis lolig warsell till dom att liede andlangende en ottingh smør, som hand haffuer saaltt hanem, huilcken icke er saa lolig, som hand loffuede hanem dett att schulle were. Waar herwdjmoed i rette møtt for:ne Tøger Nielsen, suaride och berette, att nar hand forschaffer hanem samme sitt smør igien och saa fuld, som den waar, der hannnd dett annamitt, saa schall hand faa sinne penge igienn. Bleff Jep Andrisen tilfunden att fylle samme ottingh med smør igien och siden leffuere Tøger dend och aname sinne penge. [347

Skollens kalsmend, nemlig Peder Christoffersen och Hening Søffrensenn i Lillenestuid, de himlede att haffue giffuitt Troells Pedersen i Lillenestuid lolig warsell, for hand wden himell och forloff togh Jens Homellmands speds aff Hans Rasmusens gaard i Wrisløbe, der schiffte stued. Da fremstued Jep Andrisen i Wrisløse samptt hans medfølgere fiere mend, sampteligen berette, att denn dagh de waar wrderingsmend paa samme schiffte, da fanttis der treg spedtze och en høtiuffue, huilcke de wrderitt. Troells bekom 2 spedtze och en tiuffue, men entten dett waar Jens Homells<mans> nogen aff denem eller eye, wed de icke. Da fremstued Troells Pedersenn och icke benegted, att de joe wrderit hanem till i sin gield tuende spetztzer, som hanem aff bundefaageden bleff leffueritt. [348

Endnu kalsmend, nemlig Jørgen Olsen och Peder Søffrensenn i Ladbye, de himlede att haffue giffuitt Anders, tienendis Mortten Jensenn ibidem, lolig warsell till dom att liede andlangende lier-maall, hand begick med itt quindfaalck i Lillenestuid, som stod schriff i Herluffsholms kirke i gaar aatte dage. [349

[171v] Fremstued Jens Haalst i Lillenestuid och beplegted sig paa sin tienestedrengs wegne att betalle Niels Andersenn 2 daller inden i dagh aatte dage eller och hanem derforre att søgis wid nam forwden nogen dom. [350

Christen Ipsenn i Risløff med kalsmend, som ere Joenn Ipsen och Rasmus Olsen ibidem, de himlede att haffue giffuitt Olle Lauridtzen samesteds lolig warsell till dom att liede andlangende en graff, som wlolig er graffuitt paa deris mark paa hans grund,

wdj huilcken for hanem bleff drucknid itt faar och itt lam. Satte i rette, om hand icke bør att staa hanem till rette derfore. Waar herwdjmod i rette møtt for:ne Olle Lauridzten, suaride och berette, att hand icke haffuer graffuitt same graff, och dertillmed formen, att hand endelig bør att beuse, att de er drucknitt paa hans, eller och hand for denne tiltalle bør att frj att were. [351

Meninge naabyemend nu i dagh for rettenn fremførde en fange wid naffuen Thue Olsen, som hans faeder berette, att hand er barendføtt paa Suiøe, huilckett haffde staallitt denem deris bytyer fra, som waar wlmid, som schiød først paa, att hand kiøbtte den aff Christoffer Pind i Egede, huorfore naabyemend tilspør hanem, huad aarsagde[!] der er till, hand schyder paa saa mange, huortill hand suaride, att hand icke haffuer schutt paa flere ind som paa tuende, i ded hand schiød paa Christoffer Pind, waar aff den aarsage, att Søffren Kaack i Krømplinge kunde icke thie, och slagted hand tyren till hans, och hand fick den enne side aff kiødett, och da sagde for hanem, att hand fick den aff |172r| for:ne Christoffer Pind, och Søffren laantte hanem kniff till den och stack[?] den och bad, hand schulle schere redenne aff tyren, saa bleff kiødett icke blaatt, och Søffren wntte hanen nogett wied for den side aff kiødett, hand fick. Disligeste fick hand halff-tellen aff hanem, dett halffue aff kallunitt, siden følde de bege thoe wd till Nestuid med hudenn, men enne och selff saalde hand Suend Schomager huden aff denn, och Søffren fick halffparttenn aff pengenne for huden, som waar $4\frac{1}{2}$ mk. ringer 4 sch., baade i salt och penge. Hornen paa tyrenn waar sortte och icke wden stackett, merkett waar dett enne øre rist och entten en hiulning eller en schore, thj hand agted indted derom, huordann dett waar. Herhuos bekiende hand siden, att hand kiøbtte denn aff Peder Nielsen Bagwentt i Togeschoff i hans egen gaard, och icke der waar nogen offuer[wer]endis, samme tid hand kiøbtte dend. Och bleff for:ne fange tilspurtt, huj hand saaledis løgh for hans quindis faeder. Da fremstøed for:ne Thue Olsenn och bekiende, att hand taagh samme tyer paa Naabye mark allenne wid Staal-ppeleed, och ingen waar i raad eller gierning med hanem, och eyheller Søffren Kock i Krømpli[n]ge wiste, att den waar staallen, och waar dett imelum en freddagh och løffuerdagh, hand taagh

den och kom till Søffren Kaaks med den en time op paa dagenn, som kand were wngefer enn fem wger, siden hand stall samme tyer. Parttene tingswinde hereffter begerendis. [352

Niels Kragh i Nestuid paa Søffren Andersens wegnne, som er andholden paa closteritt, med kalsmend, nemlig Christen Søffrensenn och Olle Hansenn i Nestuid, de himllede effter lougen att haffue giffuitt m. Christen Clemesen, forstandere paa [172v| Herluffsholm, lolige aattedags warsell till dom att liede och andre lougmaall, hand agtter att forhuerffue, andlangende fengxell och jeren, som hand er andholditt wdj paa Herluffsholm, epter hans forsettis indhold. Herimod fremstoed Erick Morttensenn Kieldersuend paa Herluffsholm och tilspurde Niels Kragh, aff huad aarsage der er till, att den wdloffuede sum penge, som de be- raaber denem paa, icke er erlagt och betaltt i tilbørlig tid, huor- till Niels Kragh suaride, att der er goede wederheftig danne- mend, som haffuer loffuitt for pengenne, huilckett hand men, att de bør att søgis for betallingh och icke Søffren Andersen, effterdj der er giortt forbud paa hans gods och andhold paa Søffren Andersenn. [353

Erick Morttensen paa Herluffsholm med kalsmend, nemlig Søffren Pedersen wdj Wrisløse och Søffren Endwoldsenn paa Herluffsholm, de himllede effter lougen att haffue giffuitt Søffren Andersenn, som nu er fengxeligen andholden paa Herluffsholm, lolige warsell for breffue att paahøre, som hand agtter att lade lese och paaschriffue, saa och for windisbyrd att paahøre och dom att liede. Disligeste Jehanne Staffensdatter, som ochsaa er and- holden paa closteritt. Da først fremstoed for:ne Jehanne Staffens och soer wied høyeste eed, sell och sallighed, att huis som nu i dagh for hinde for retten er oplest, som forstanderen effter hinds mund haffuer ladett schreffuitt, er wdj Guds sandhed. Derhuos fremstoed for:ne Søffren Andersenn och samme paatielße icke benegted wid [173r| sin eed och formentte, att ingen bør eller kand giffue horsagh wden hustrug och huosbunden. [354

Endnu kalsmend, nemlig Jørgen Olsen och Peder Søffrensenn ibidem, de himllede effter lougen att haffue giffuitt meninge mend, quinder, kaarlle och pigger, store och smaa, lolige aatte- dags warsell for Søffren Andersens schusmaall och saa witt denem witterligt er, och de bliffuer tillspurtt, om Søffren An-

dersenns och Jehanne Staffensdatters omgengelse och liermaall deris sandhed derom effter lougen att winde och bekiende. Da fremkom meninge ladbyemend, sampteligen wantt epter lougen, att de well haffuer hørtt, att for:ne Søffren Andersenn haffuer weritt i raab och røgtte for horerj, som hand schall haffue bedreffuit wngefer paa en thj aars tid, dogh de icke haffuer seett hanem hafft nogen legomlig samquem med nogen, och derhuos wantt, att de ochsaa haffuer hørtt, att hand schall haffue bedreffuitt horerj med Jehanne Staffensdatter, ydermere wantt, att for:ne Søffren Andersenn, imidllertid hand haffuer boed i bye huos denem, haffuer hand weritt stiff och straaasigh imoed denem och icke haffuer wille holdett fred och heie i markenn med denem. Och derhuos berette Hans Iffuersenn, att Søffren Andersen haffuer førtt hanem en wnødige och wbillig trette paa forwden ald saggh[?], for huilckenn hand haffuer giortt hanem till en treggh marks mand, och will fremwise domen, nar paaesches. Derimod fremstoed Søffren Andersen och tilspurde Hans Iffuersen, om samme sagh icke er och bleff forligtt, inden sex wger gick till ende, effter domen gick, huor-|173v|till Hans Iffuersen suaride, att hand icke kand benegtted, att samme sagh joe er forligtt. Och tillspurde Søffren Andersen, om der er icke flere aff Ladbye mend, der haffuer giortt wfred i marken ind som hand, och om hand icke haffuer bøtt forid, nar hand giorde wfred, huortill de suaride, att de icke klager paa nogen anden for nogen vfred, och saame tid haffuer hand bøtt, wndertiden icke, och eyheller de er komen for nogen hans spørsmaall. Dernest fremkom Angenette Jørgens i Ladbye, wantt wid sin høyeste eed, att hun icke wed widere i den sagh att winde, ind som hun tilforenn wundett haffuer. Endnu fremkom Mette Pedersdatter i Ladbye, wantt wied sin eed, att for:ne Jehanne Staffensdatter i fior forgangen laae en natt till deris, dogh icke hun saa, Søffren Andersen waar huos hinder. Partterne tingswinde begerendis hereffter. [355-56

Herforwdenn fremstoed hederlig mand mester Christenn Clemesenn och berette, att hand epter Rasmus Laackis begering, som baade med hans forsett i domen indførtt och tingswinde er att beuiße, haffuer i fengxell och jeren indsatt Søffren Andersenn i Ladbye, och nar Rasmus Laack will tilstedett, schall hand gierne komme wd, huortill Rasmus Laack suaride, att der endnu

ingen haffuer weritt huos hanem och med wederhefftig danne-
 mend tilbødett hanem nøgagtig borgen for hanem. Nar hand dett
 till huosbunden will sette borgen med wederhefftig mend, er hand
 nocksom tillfris, att hand maa wdkome. |174r| Dertill suaride
 m. Christen, att nar hanem med wederhefftig mend bliffuer stillitt
 tilfris derfor, schall hand nocksom kome wd, heller i afften ind
 som i morigenn. Herforwden berette Søffren Andersenn och
 mentte, att forstandderenn icke schall kunde benegted, dett
 Mogens Raer och Suend Lafaagitt i Nestuid joe haffuer weritt
 huos hanem och denem erbødett for hanem att wille stille wisen
 och loffuen och endnu er offuerbødig att will giøre sinn forpligtt,
 huor høgtt de den will haffue, huortill forstanderen suaride, att
 hand dett icke kunde giøre, formedelst de icke haffde taltt med
 hoffuidmanden, som derfor raade. Derimod fremstoed Søffren
 Andersenn och annamitt sitt forsett till sig igien. [357

Dreff. Hans Høye i Øffuerup itt graabelttid galttsuinn, dett
 høyre øre affscha[a]rritt, en rist i staampen, dett wenstre risted och
 enn hiuling forpaa, som schollen strax annamitt, wrderitt for
 2 mk. [358

Mandagenn denn 3. december 1633.

Aattemend. Peder Hansenn i Ladbye, Knud Jensenn same-
 steds, Jørgen Olsenn ibidem, Peder Hansenn i Haalsted, Peder
 Lauridzen ibidem, Jens Madzen i Kalbye, Suend Andersen i
 Risløff NB och Rasmus Pedersen i Wrsløbe, Niels Saxenn i
 Apenis.

|174v| For retten fremstod Anders Staffensen, tienendis Mortten
 Jensen i Ladbye, och soer wid sin høyeste eed, sell och sallighed,
 att hand aldrig haffuer haftt legomlig samquem eller liermaall
 med dett quindfaalek wid naffuen Anne, som haffuer lagtt hanem
 wd i Herluffsholms kirke, och som stoed schriffit i gaar fiorten
 dage. [359

Niels Schreder i Nestuid med kalsmend, som ere Henning
 Nielsen och Christen Knudtzen ibidem, de himllede effter lougen
 att haffue giffuitt epترفølgende lolige warsell till dom att liede,
 som er Jens Raaschulde, Lauridtz Bangh i Lillenestuid och
 Jørgen Høgh, om hand dertill will haffue nogitt att suare effter
 deris breffue och forsettis indhold. Och bleff sagen optagen till
 doms i sex wgger. [360

Knud Jensenn i Ladbye med kalsmend, som ere Niels Pedersen och Lauridtz Hansen ibidem, de himllede effter lougen att haffue giffuitt Olluff Andersen i Ladbye lolig warsell till dom att liede andlangende nogett ellebrende och schoff, som hand med Niels Pedersen haffuer hugett paa hans gaards grund wngefer i dagh fiortten dage, och som Olluff Pedersen haffuer agett en partt deraff hiem, och satte i rette, om hand icke bør att bøde derfor som for andett whimlitt, och waar dom begerendis. Waar herwdjmod i rette møtt for:ne Olluff Andersen, soer wid sinn høyeste eed, siell och sallighed, att hand icke haffuer hugett nogett ellebrende eller andett paa for:ne Knud Jensens gaars grund eller nogett affført, men huis hand haffuer hugett wlogig, haffuer hand taltt i forstanderens minde derfor, for saa witt hand paa schollens haffuer hugett. [361

|175r| Jens Pouellsen i Raffuenstrup med kalsmend, som ere Niels Kragh och Peder Jørgensen i Nestuid, de himllede epter logen att haffue giffuitt Knud Jensen i Ladbye lolig warsell till dom att lide for en tønde øll, som hand haffuer loffuitt och goed sagtt till hanem for gresganh for quegh, hand wbilligen haffde førtt paa deris mark. Satte i rette, om hand icke bør hans løffte att effterkome och betalle hans wdloffuede peninge for samme øll, som er 3 daller. Waar herwdjmoed i rette møtt for:ne Knud Jensen och formentte, att hand endelig bør att beuisse, att hans huosbuns gres och wand icke kunde frj och føde saa mөгitt queg, derpaa førtt waar, disligeste om hand icke bør att beuisse, om dett haffuer giortt hanem nogen schade eller andre i deris engh och koren, och schadenn aff dannemend er wrderitt. Och wiste Knud Jensen indted widere att suare der, ind som meltt er. [362

Jacob Christensen i Nestuid med kalsmend etc. [?] hand tilltallede Niels Nielsen i Risløff, som stoed till wedermelle, till dom att liede effter hans forsetis indhold, fornemligste i sin mening, att hand haffde lied hanem sin waagen till Kiøbenhaffuen och derpaa giffuid hanem en rix mk. Satte i rette, om hand icke bør att betalle hanem sinne penge, derforwden staa hanem till rette for ald sin schaede. Waar herimod i rette møtt for:ne Niels Nielsen och icke benegted, hand joe haffde annamitt 1 rix mk. paa haanden. [363

Peder Madtzen i Kiøberup med kalsmend, som ere Hans Morttensen och Knud Jacobsen ibidem, de himllede att haffue giff-

uitt Suend i Risløff lolig warsell for 13 dlr. saa och for 15 mk., hand hans tienestedreng schiuldig er. Satte i rette, om hand icke bør att betalle inden 15 dage. Jørgen Nielsen 4¹/₂ mk., Rasmus Olsen 5 mk. [364

|175v| Heningh Ipsen i Naabye och Niels Møllere i Haalesemølle paa deris egne samptt meninge Naaby[e] mend deris wegnne fremførde en fange wid naffue[n] Thue Olsen, barenføett i Suiøe, som haffde frastaalitt denem deris byetyer och bekiende, att hand togh samm[e] tyer paa deris mark wid Staalpelied wngefer en fem wger siden, och ydermere bekiende, att hand ochsaa stall en kaaberkiell fra Jens Møllere i Taagescho[ff], huilcken hand saalde Hermand Kieførs quinde i Nes[t]uid, och gaff hun hanem for marken 4 eller 5 sch. Indochsaa bekiende, att hand taagh en blegrød quie fra Laurids Schaaning i Øffuerup, som hand tregtte hen till Snesløff och satte dend ind till Niels Junkersens. Siden taagh hand den fra hanem igienn och slap den løs, dogh hand icke loed hanem widett, att den waar staallen. Endnu bekiende, att Lauridtz Weffuer i Taageschoff belaakid och kom hanem till, att hand adschilligt schulle tagee fra hans fader Olluff Herid och selle hanem dett siden igien for halff wer, huilckett hand och epter hans begering taagh wndertiden 2, saamme tid 3 och en schepe biug, huad hand kunde faa, saa och brød och fetallie och adschillig ware med boghued och andett, huad for haanden kom, och aldrih hand haffde komitt i denne wlyke, haffde hand icke aff førstenn laakitt hanem dertill, thj hand waar en wng och wfornumstig dreng. Huorwdjmoed stoed till wedermelle for:ne Laurids Weffuer och icke benegted, att hand joe haffde kjøbtt samme ware aff hanem och derforre giffuitt hanem rede penge, nar hand kom med dett, wndertiden om hiemelys dag och saamme tid och midnattstid, men icke hand wiste, hand dett haffde staalitt, huortill for:ne Thue Olsen suaride och soer wid sin allerhøyeste eed, sell och sallighed, att for:ne Laurids Weffuer — — —. [365

Resten af tingbogen mangler.

NOTER

Noterne omfatter som i bd. I kun oplysninger, der kan tjene til at belyse den enkelte sag. Ordforklaringer og generelle forhold såvel ved tekstens indhold som dens udformning findes i en ordliste og i indledningen. Der er kun noter til personer eller saglige forhold, hvor de forekommer første gang; hvor de forekommer senere, henvises kun undtagelsesvis til en tidligere note, ellers må man ved hjælp af registrerne finde tilbage dertil. Dr. jur. Poul Meyer har bidraget ved de retshistoriske noter.

De anvendte forkortelser er: Fussing o: H. H. Fussing: Herremand og fæstebonde, 1942. Meyer: o: Poul Meyer: Danske bylag, 1949. Melchior o: H. B. Melchior: Historiske efterretninger om Herlufsholm stiftelse, 1865. Secher o: Forordninger, recesser og andre kongelige breve Danmarks lovgivning vedkommende, I-VI, 1887-1918, udgivet ved V. A. Secher. Wiberg o: Almindelig dansk præstehistorie, I-III, 1870-71.

1630.

- Nr. 2 Ulovlige hunde. Bønderne måtte kun holde een hund på hver gård, og den skulle have afhugget det ene forben af hensyn til vildt og småkvæg. Jvfr. forordn. 3-9-1573 (Secher I, 552f.).
- - Husbonden. Palle Rosenkrantz til Krenkerup var skoleherre på Herlufsholm 1620-1630. Han efterfulgtes af rigsråden Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, der var skoleherre til 1653. Melchior 63 ff.
  - 3 Omtalt Fussing 329.
  - 5 15 dages frist til tilbagebetaling af gæld efter dom iflg. gældsforordn. 1-7-1623 (Secher IV, 79 ff.).
  - 9 »tuende kalldzmend, som ere P. M. och J. H. i Lillenestued hiemelede på P. H.s weigne, hiemelede....« Meningen er: tuende kalldzmend, som ere P. M. och J. H. i Lillenestued, som hiemelede paa P. H.'s weigne, de hiemelede..... Sammenskrivningen af de to sætninger til een er hyppig, hvor en mand hjemler som kaldsmand i en andens sted.
  - 11 Omtalt Fussing 269.
  - - Kirkens band lystes efter bortkomne, eventuelt stjålne, sager og for forseelser og forbrydelser, til hvilke gerningsmændene var ukendte. Det lystes af præsten i kirken på den skadelidtes vegne. Der blev bekendtgjort, hvori forbrydelsen bestod, og forbryderen blev opfordret til at melde sig. Bandlysningen genottes med 2. og 3. band; meldte den skyldige sig ikke derefter, lod præsten den 4. søndag gå band over den ukendte gerningsmand. Talrige eksempler på kirkens band findes i Vester-Egede kirkebog 1641 ff. Se Kirkehistoriske saml. 5. rk. I, 1903, 760-63; samme 5. rk. V, 1909, 132-37; Nord. tidsskr. for filologi 3. rk. XVII, 1909, 190-204; Danmarks kirkelove 1536-1633, II, 385, Kanc. brevb. 1584-88, 362 og J. R. Hübertz: Aktstykker vedrørende staden og stiftet Aarhus, II, 199 f.
  - 12 Niels Jørgensen var bondefoged i Vridsløse.

- Nr. 13 Innam i byens fold, se Meyer 409 f.
- - M. Poul. Magister Poul Jensen Colding fik 1-5-1622 af skoleherren Palle Rosenkrantz overdraget bestyrelsen af Herlufsholm stiftelses økonomi under navn af forstander. Under hans formynderskab blev der bragt orden i økonomien, og adskillige forbedringer gennemførtes. September 1631 frasagde han sig forstanderskabet. P. J. C. var desuden sognepræst for Herlufsholm, og dette embede beholdt han til sin død 1640. Melchior 64 ff.; Wiberg I, 604.
  - 15 Omtalt Fussing 238. Af sagefaldsregistret i regnskaberne for Herlufsholm 1630-31 fremgår, at Hans Christensen måtte betale 3 tdr. havre i bøde.
  - 19 Gadejord, se Eriks sjæll. lov II: 53; Meyer 322 ff.
  - 22 Lejermål straffes iflg. forordn. 12-10-1617 § 1 (Secher III, 515) med bøder; den kvindelige part i dette forhold dømmes imidlertid til at forlade skolens gods, 1630: 27, hvad der synes at være almindelig praksis i Herlufsholm birk i de år, tingbogen dækker.
  - 23 Kong. may. steffning 3: stævning til kongens retterting. Sagen pådømtes 1631, se Herredagsdombog 1631, 459-63, og drejede sig om appel af en sjæll. landstingsdom af 10-3-1630 i en gældssag. Landsdommeren frifandt for Tomas Hansens tiltale.
  - 24 Titegnelse af bier, se Eriks sjæll. lov III: 37.
  - 25 Nøddeplukning, ses kun omtalt i Skånske lov 207, jvfr. Danske lov 6-17-31.
  - 26 Søndagsarbejde er helligbrøde, jvfr. forordn. 20-11-1623 kap. 7 (Secher IV, 116).
  - 29 S. fru Kirsten til Olstrupgård. Fru Kirsten Beck, g. m. Johan Venstermand, arvede Olstrupgård efter sin fader Lave Beck, d. 1607, og skrives 1621 til Olstrup, d. tidligst 1625. Efter hendes død overtog søsteren Mette (d. 1630) gården sammen med sin ægtefælle Erik Bille til Kærsgaard (d. 1641).
  - - Fru M. 3: fru Mette Beck til Olstrup, se ovenfor.
  - 31 Esche Gøye. Eskild Gøye, d. 1647, arvede 1619 Tureby sm. m. sin broder Otto; 1631 mageskiftede han sin part deri med Brandholm; efter Ottos død 1642 gik gården igen over til Eskild Gøye.
  - 34 Almindeligvis tilsagdes bønderne til hoveri af en særlig budfoged, cf. 1630: 12, men fra Herlufsholm har man flere eksempler på, at tilsigelsen fremføres på tinge, når den gælder alle skolens bønder. Det lod sig praktisere, fordi birket kun omfattede skolens gods. Jvfr. Fussing 205 f. og 232.
  - 35 Jvfr. nrr. 22 og 180, reces 1558 kap. 22 (Secher I, 21) om gårdsfred.
  - 37 Nam i bo, se note til 1630: 5.
  - 40 Om syn på en gård efter fæsterens død se Fussing 285 f.

- Nr. 42 Fæstebonde Oluf Hemmingsen, Øverup, afstår sin gård til Mads Lauridsen Fønboe fra Kirke-Fjenneslev og overtager selv Fensmarkgård, Herlufholms regnsk. 1630-31.
- - Anders Jude dømmes iflg. sagesfaldsregistret i regnsk. 1630-31 til at betale 2 tdr. havre som straf »for 2 neger rug, han og hans dreng kastede af, da de kørte korn ind til den øde gård, Oluf Hemmingsen flyttede fra«.
  - 43 Helligbrøde, se note til 1630: 26. Dom når sagsøgte udebliver, Eriks sjæll. lov III: 50, jvfr. II: 52 og reces 1558 kap. 5 (Secher I, 11). Andre steder på Sjælland fradømtes man i uvit-terlige sager først mandhelgen, se Sokkelund hrd. tingsbogsudg. noten til 1626 nr. 353.
  - 44 Jens Hansens hus blev overtaget af Anders Pedersen, Ladby, regnsk. 1630-31.
  - 45 Skriveren blander i slutningen af referatet navnene sammen, så det i et enkelt tilfælde er uvist, om der menes Morten Sørensen eller Søren Jude. Søren Jensen i sidste linie er fejlskrivning for Søren Jude.
  - - Søren Andersen Jude, fb., Ladby, overtager iflg. regnsk. 1632-33, sin stedsøn Hans Knudsens hus, mens Hans Knudsen får hans gård.
  - - Hans Lauridsen Fønboe, hm., Ladby, overtager iflg. regnsk. 1631-32 Jørgen Kræmmers hus, senere (regnsk. 1633-34) Christoffer Lunds gård efter Hans Andersen.
  - - Morten Sørensen, fb., Ladby, dør 1633, gården overtages af hans svigersøn Knud Jensen, foged på Olstrup, regnsk. 1633-34.
  - - Christoffer Lund, fb., Ladby, afstår »for armod skyld« sin gård og flytter til Kalby, hvor han overtager Jens Tygesens hus, som han senere løber fra, regnsk. 1632-33, 1633-34.
  - 46 Barnet arvede altså moderen, og faderen arvede barnet, Eriks sjæll. lov I: 15 og 17.
  - - Hans Møller i Rettestrup betalte 3 mk. 3 sk. i forlov af arven efter sin broder Rasmus Lauridsen Holst, regnsk. 1630-31.
  - - Jørgen Olsen, hm., Ladby, kaldes ofte i tingbogen for Jørgen Kræmmer, og i mange sager bruges de to navne i flæng, i én sag, nemlig 1631: 46, kan de to navne dog ikke betegne samme mand, da de nævnes side om side som kaldsmænd i sagen. Med mindre der her foreligger en fejl, er der altså to Jørgen Olsen'er i Ladby, hvoraf den ene bærer tilnavnet Kræmmer. Jordebøgerne nævner kun Jørgen Kræmmer og regnskaberne ligeledes. I registret er Jørgen Olsen og Jørgen Kræmmer opfattet som én person undtagen i sag 1631: 46. Jørgen Olsen Kræmmer overtager Peder Sørensens hus, som han oplod for ham, mens Hans Lauridsen Fønboe overtager Jørgen Kræmmers tidligere hus, regnsk. 1631-32.

- Nr. 47 Hans Madsen, Lille-Næstved, er muligvis identisk med Hans Teglbrænder *ibid.*, idet jordebogen fra Herlufsholm for 1631 kun nævner Hans Madsen Teglbrænder, Lille-Næstved.
- - Andres Møller, Maglemølle, se noter til 1. bd. 1617 nr. 5.
  - 51 Niels Svarver, hm., Lille-Næstved, nævnes ikke senere i tingbogen; regnskaberne meddeler, at han kom af sit hus formedelst mellem Næstved by og skolen kun måtte findes et nøje afgrænset antal håndværkere i Lille-Næstved, *jvfr.* landstingsdom af 27/7 1631 om håndværksfolk i Lille-Næstved, Herlufsholms arkiv, tingsvidne nr. 198.
  - 53 Peder Sørensen, hm., Ladby, overtager huset efter Hans Knudsen og afgiver det senere til Jørgen Olsen Kræmmer, regnsk. 1630-31 og 1631-1632.
  - - Olstrupgård blev senere lagt under Holmegård.
  - - Fru Malene til Bonderup og jomfruen der. Fru Magdalene Gabrielsdatter Akeleye, Frederik Paslicks enke, skrev sig 1631 til Bonderup. Hun havde tre døtre, det er formodentlig en af dem, der er tale om.
  - 54 Hans Lund overtager den øde gård i Kalby, som Poul Lauridsen flyttede fra, Jørgen Hansen fra Øverup flytter i stedet ind i Hans Lunds hus, regnsk. 1631-32.
  - 55 Efter den indledende formular afbrydes referatet af sagen uden nærmere forklaring.
  - 56 Niels Hansen, fb., Kalby. Jordebogen fra 1631 skelner mellem Niels Hansens ødegård og Niels Hansen Fønboe, tingbogen skriver kun Niels Hansen; det er ikke muligt at afgøre, når der menes den ene eller den anden.
  - - Poul Lauridsen, fb., Kalby, se noter til 1630: 102 og 162.
  - 62 Teksten er noget forskrevet; Karen Pedersdatter må vel være forkert for Lauridsdatter i lighed med Pederßen i næste linie, der er rettet til Lauersen.
  - 68 Jep Nielsen, fb., Vridsløse, overtager Oluf Pedersens gård, regnsk. 1630-31.
  - 69 Torkil Lauridsen i Rislev overtager sin afdøde faders gård, regnsk. 1631-32.
  - 71 Blandt tingmændene nævnes Peder Hansen i [*overstreget* Holdsted, Stj Jensen *ibid.*]. Peder Hansen, der sandsynligvis er identisk med den Peder Hansen, der omtales i nr. 71, hørte hjemme i Holsted, hvorimod Stig Jensen boede i Rislev.
  - - Hans Jørgensen, fb., Holsted, kommer fra Kalby og overtager gården i H. efter afdøde Laurids Jensen, regnsk. 1630-31.
  - 72 Stig Jensen, fb., Rislev overtager gården efter Hans Skrædder, regnsk. 1631-32.
  - 73 Referatet af sagen afbrydes uden kommentar, og næste sag påbegyndes umiddelbart nedenunder. Det er muligvis den samme

- Nr. sag, som behandles i nr. 76, selv om der her er andre kaldsmænd.
- 75 Peder Hemmingsen, hm., Øverup, oplader sit hus for Laurids Fønboe, regnsk. 1631-32.
  - 79 Gærdegang, se Meyer 224 f.
  - 80 Erik Ibsen, fb., Tyvelse, må afstå sin gård og rømmer for lejermåls skyld. Gården overtages af Niels Andersen, regnsk. 1631-32.
  - - Om bytrommen, se Aug. F. Schmidt: Oldermænd og Bystævne, 1940, 156 f.
  - 83 Udskårne skrifter er formentlig sådanne, der er stadfæstet på tinge, Secher: Om Vitterlighed, 1885, 35 f.
  - 87 Hans Skrædder, fb., flytter iflg. regnsk. 1631-32 fra sin gård i Rislev, som Stig Jensen overtager.
  - 88 Niels Christensen, hm., Appenæs, flytter til Svendstrup, hvor han overtager Jens Madsens hus, regnsk. 1632-33.
  - - Willum Jensen, fb., Appenæs, dømmes iflg. sagefaldsregistret i regnsk. 1630-31 til at betale 6 dlr. »for han imod forbud husede Laurids Bunde og lod ham udtage sit gods om nattetide, der han var beskyldt for tyveri og straks blev fanget«. Det er formentlig samme sag, der varsles for her.
  - 89 Jens Christensen, hm., Appenæs, overtager huset efter Niels Christensen, regnsk. 1630-31, jvfr. noter til nr. 88.
  - 98 Laurids Fønboe, fb. sen. hm., Øverup, flytter fra sin gård, som Jørgen Nielsen i Gødstrup overtager, og til Peder Hemmingsens hus, regnsk. 1631-32.
  - 99 Hemming Svarver. Tingbogen har ellers ligesom jordebogen Henning.
  - 102 Opsigelse af fæste, Fussing 296 ff. Begrundelsen må i denne sag søges i den strid om en ødegårds jord, der er omtalt i nrr. 56, 65 og 101. Se videre note til nr. 162.
  - 104 Oluf Knudsen, fb., Holsted, oplader sin gård til Hans Jensen Høg fra Øverup, regnsk. 1631-32.
  - 106 Hans Hansen Bødker, hm., Lille-Næstved, overtager afdøde Laurids Huggers hus og dermed hans gæld, regnsk. 1630-31.
  - 112 Oluf Pedersen, fb., Vridsløse, afstår for armod skyld sin gård, som Jep Nielsen overtager, regnsk. 1630-31.
  - 116 Erik i Tyvelse er sandsynligvis identisk med Erik Ipsen, fb., som er den eneste Erik fra Tyvelse, som tingbogen og jordebogen nævner.
  - 118 Sagefaldsregistret 1630-31 viser, at Niels Christensen måtte betale 1 td. havre »for han slog Troels på munden«; selv om her ikke nævnes noget om slaget på munden, er det dog sikkert samme sag.
  - 118 Poul Pedersen, hm., Holsted, betaler iflg. regnsk. 1630-31 steds-mål af det hus, Jens Pedersen afstod til ham.
  - 119 Rasmus Snedker, hm., Ladby, må iflg. regnsk. 1631-32 afstå

- Nr. sit hus på grund af sin kones tyveri i saltkælderen, huset overtages af Niels Fyrbøder i Guderup.
- 120 Fru Karen til Saltø, f. Rostrup, enke efter lensmand på Saltø Peder Reedtz til Tygestrup (død 1607), residerer på Saltø til sin død 1636.
  - 122 Laurids Jørgensen måtte i forlov af arven efter sin broder Jørgen Olsen betale 3 mk. 3 sk., regnsk. 1630-31, jvfr. Fussing 286.
  - 127 Frans Jensen, fb., Guderup, kommer fra Ladby og overtager gården i G. efter afdøde Rasmus Fønboe, regnsk. 1630-31.
  - 130 Mads Olsen, hm., Øverup, overtager Mads Meres hus, regnsk. 1630-31.
  - 136 Opbud af pant, se Matzen: Panterettens Hist., 1869, 322 ff.
  - 139 Niels Fønboe, fb., Rislev. Jordebogen 1631 har Niels Fønboe, tingbogen desuden Niels Hansen Fønboe og Niels Jørgensen med indføjet Fønboe; muligvis skulle Fønboe i sidste tilfælde være en rettelse fra Jørgensen, hvor skriveren så har glemt at udstrege Jørgensen, i så fald kan Niels Fønboe og Niels Hansen Fønboe være en og samme person, ellers må man regne med to, og så er det ikke muligt at afgøre, om det er den ene eller den anden, når der kun skrives Niels Fønboe. Ydermere er det sandsynligt, at Niels Hansen i Rislev er identisk med Niels Hansen Fønboe, men det fremgår ikke utvetydigt af tingbogen, hvorfor henvisningerne til de forskellige navne i registret er holdt ude fra hinanden.
  - 141 Landstingsridder, P. J. Jørgensen: Dansk Retshistorie, 1940, 247.
  - 142 Hans Hugger, hm., Ladby, må afstå sit hus på grund af sin hustrus utroskab, regnsk. 1632-33.
  - 148 Oluf Andersen, fb., Ladby, overtager gården efter afdøde Rasmus Mogensen, regnsk. 1630-31.
  - 151 Peder Christoffersen, hm., er flyttet fra Næstved til Maren Boes hus i Lille-Næstved, regnsk. 1630-31.
  - 155-161 Fussing 329.
  - 162 Se note til nr. 102. Poul Lauridsens opsigelse af fæstet kendes altså ulovlig, se videre sag nrr. 169 og 181. »annamitt gaardfeld«, d.v.s. at han ved fæstets indgåelse har fået det beløb, der efter vurdering var nødvendigt for at sætte gården i tilbørlig stand, se Munk: Rytterbonden, 1955, 16, og Fussing 324.
- Af regnsk. 1630-31 fremgår, at Poul Lauridsen ved sin fraflytning fra gården dømmes til at betale i alt 42 dlr. 32 sk. i gård-fæld, deri ikke medregnet værdien af de 12 skæpper rugsæd, der var sået til gården; de skulle følge den nye fæster, Jens Madsen, Appenæs. Jvfr. Fussing 65 f. I et bilag til regnskabet findes en

erklæring fra Poul Lauridsen om, at m. Poul Jensen »af sin gode vilje« har givet ham værdier til et beløb af 19 dlr. tilbage af samme fæld, bl. a. en ko, seks får og forskellige redskaber.

- Nr. 167 Fussing 329.
- 169 Laurids Krause, fb., Øverup, er muligvis identisk med Laurids Jensen, Øverup. Jordebogen 1631 nævner ikke Laurids Jensen, men derimod Laurids Jensen Krause.
  - 172 Kgl. majestæts forbud, formodentlig § 7 forordningen 16/11 1619 (Secher III, 596).
  - 173 Anders Olsen, fb., Vridsløse, kommer fra Holsted og overtager gården efter afdøde Niels Pedersen, regnsk. 1630-31.
  - 174 Hans Rasmussen, fb., Vridsløse, kommer fra Aversi og flytter ind i gården i Vridsløse, som Anders Skomager afstod til ham, regnsk. 1630-31, henrettes »for sine misgerningers skyld«, se 1633: 318, hvorefter gården overtages af Hans Holst, regnsk. 1633-34.
  - 176 Sværge sit borgerskab. For at få lov at drive borgerlig næring i købstaden, måtte man aflægge ed som borger, P. J. Jørgensen: Dansk Rethistorie, 424 f.
  - 182 Meningen må vel være, at Christoffer Lund kræves til regnskab, for hvad han med rette er Gregers Hansen skyldig for sang ved tre begravelser.
  - 191 Hans Duffrich. Se note til bd. I, 1617: 64.
  - 192 Sagsøgers udeblivelse, se Eriks sjæll. lov II: 51, jvfr. III: 66 og reces 1558 kap. 5 (Secher I, 11).
  - - »for Herluffholms portt lolige ... warsell«. Allerede i middelalderlige regler fastsættes det, at en mand skal stævnes på sin brofjæl i sine granders påhør på sin bopæl eller der, hvor han bruger bord og dug, Tillæg XIII, Skånske lov (Danmarks gl. love I). Efter reces 1558 kap. 5 (Secher I, 11) skal stævning forkyndes i sagsøgtes nærværelse, er han ikke til stede, skal sagsøger lade stævningen »lese och forkynde for hans brofiel«. Når udtrykket »varsel for porten« her i tingbogen kun anvendes om stævning af adelige, men ikke af bønder, skyldes dette dog næppe nogen forskel i stævningmåden, men blot at man kun har talt om port, når der var tale om betydelige bygninger, således omtales i en Viborg landstingsdom 1570 (Kolde-rup-Rosenvinge: Gl. da. Domme III, 110), at stævning mod en adelig godsbesidder bliver »læst for Estrup portt«. I lovgivningen bruges denne terminologi ikke.
  - 193 Her Niels (Johansen) var præst i Glumsø fra 1622 til sin død 1660.
  - 197 Hans Jensen Høg, fb., flytter fra Øverup til Holsted, hvor Oluf Knudsen oplod sin gård for ham, regnsk. 1631-32.
  - 199 Regnsk. 1631-32 viser, at Peder Mår blev fanget og ført i kon-

gens arbejde, men både regnsk. og tingbog tier om grunden dertil. Han nævnes kun denne ene gang i tingbogen. Hans hus i Rettestrup blev overtaget af Jens Lauridsen fra Appenæs.

- Nr. 200 Søgneting, se P. J. Jørgensen: Dansk Retshist., 246.
 - 205 Mads Jensen, fb., kommer fra Vridsløse til Kalby, hvor han overtager afdøde Niels Rasmussens gård, regnsk. 1630-31.

1631.

- Nr. 2 Jep Tomesen Holst, hm., Lille-Næstved, overtager afdøde Hans Clemesens hus, regnsk. 1630-31.
- 10 Iflg. sagefaldsregistret i regnsk. 1631-32 dømmes Jørgen Andersen i Lille-Næstved til at betale 120 dlr. »for Anne Pedersdatter, han belå i hans ægteskab«. Iflg. reces 1558 kap. 60 er straffen for hor 1. gang forbrydelse af al formue, det er muligvis den, der ligger til grund for dommen her, så de 120 dlr. repræsenterer Jørgen Andersens hovedlod.
  - 12 Kongens jern, se § 5 forordningen 16/11 1619 (Secher III, 596), straffen for lejermål forordningen 12/10 1617 (Secher III, 515).
  - 17 Hans Knudsen, hm., Ladby, flytter iflg. regnsk. 1630-31 fra sit hus, som Peder Sørensen, Ladby, overtager, til afdøde Rasmus Holst's hus. Iflg. regnsk. 1632-33 oplader han sit hus for sin stedfader Søren Jude og overtager i stedet hans gård.
  - 28 Lejermålsforordningen 12/10 1617 (Secher III, 515). Sagefaldsregistret i regnsk. 1630-31 noterer en indtægt på 3 dlr. for »Søren Pedersen i Rislev beligget Boel Nielsdatter hos Per Hansens i Vridsløse og ægtede hende.« Af regnsk. 1631-32 fremgår videre, at Søren Pedersen blev i Vridsløse, hvor han overtog afdøde Oluf Kulsviers hus.
  - 29 Straape, d.v.s. stroppe, østsjæll. = stoppe.
  - 31 Mads Ladefoged blev idømt en bøde på 30 dlr. for det brænde, han ulovligt havde solgt, sagefaldsregister 1630-31.
  - - Henrik Hansen, fb., Tyvelse, oplader gården for Jens Pedersen i Nåby, regnsk. 1633-34.
  - 33 Om fogedpenge, se Fussing 94 f. Erik Ipsen blev iflg. sagefaldsreg. 1630-31 dømt til at betale 50 dlr. og 1 par øksne »for lejermål med hans tjenestepige — — — i hans hustrus levende live,« jvfr. dommen for hor 1631 nr. 10.
  - 35 Oluf Hårlægger og Hans Jørgensen hørte ikke hjemme i Rislev, som skriveren angiver, men i Lille-Næstved, jvfr. foregående sag.
  - 45 Feridz haffuer, d.v.s. færredshaver = vognfjæl.
  - 46 St. Mikkelsdag 29. september.
  - - Iflg. Eriks sjæll. lov III: 19 skal den, der ransager, have mindst 2 bymænd med sig.
  - 47 Jens Madsen, født i Appenæs, flytter til Kalby og overtager

- der afdøde Hans Nielsens gård, som en kort tid har været fæstet til Poul Lauridsen, regnsk. 1629-30 og 1630-31.
- Nr. 52 Varsel for porten, se note til 1630: 192.
- 53 Jens Pedersen, hm., Nåby, flytter iflg. regnsk. 1633-34 til Henrik Hansens gård i Tyvelse.
  - 56 Oluf Heningsen og Kirsten Heningsdatter forkert for Hemingsen og Hemingsdatter.
  - - Anders Dues i Øverup oplader iflg. regnsk. 1631-32 sit hus for Niels Hårlægger fra Rislev.
  - 58 Wrtt deritt——. Skriveren sammenblander de to udtryk wrtt og wrderitt.
  - 62 Om vidneed med fingrene på lovbogen, se et jysk eksempel Samlinger til jydsk Hist. og Top., 5. rk., bd. 6, p. 263, jvfr. benægtelsesed med fingrene på tingbogen, (smst. 5. rk., bd. 3, p. 249).
  - - Affwerge epter wor danske loug. Betegnelsen ses af og til anvendt om Jyske lov; i denne lov omhandles den nævnte retsregel imidlertid nærmest i II: 60, og ingen af de kendte håndskrifter, hverken af Jy. lov eller andre love, der kunne komme på tale, giver en forklaring på skriverens henvisning til kap. 52.
  - 63 Som kaldsmænd nævnes her og i nr. 83 to mænd ved navn Anders Pedersen fra Ladby. Muligvis foreligger der en skriverfejl, men det kan ikke fastslås. Jordebogen kender kun hm. Anders Pedersen fra Ladby, men det udelukker ikke, at der kan have været en til af samme navn. De to Anders Pedersen'er kan ikke holdes ude fra hinanden i tingbogen, så alle sager, hvor der kun nævnes en A. P., er samlet under hm. A. P.
  - 67 Niels Pedersen, fb., Ladby, kommer fra Blangslev og overtager gården i Ladby efter afdøde Jens Olsen, regnsk. 1630-31.
  - 71 Om udskårne skrifter, se note til 1630: 83.
  - 72 Skifte af hegn i forhold til landgilde, se Meyer 214 f.
  - 74 Christen Knudsen træffes kun denne ene gang i tingbogen; efter drabet rømte han, og hans ejendele tilfaldt skolen, regnsk. 1630-31.
  - 75 Peder Andersen fra Torpe overtager afdøde Peder Hansens gård i Vridsløse, regnsk. 1630-31.
  - 76 Udvurdering, reces 1558 kap. 54 (Secher I, 37), jvfr. gældsforordningen 1/7 1623 kap. 5 (smst. IV, 87).
  - - (p. 86) Mads Lauridsen (Fønboe) flytter fra Kirke-Fjenneslev til Øverup, hvor han overtager Oluf Hemmingsens gård, afstår den igen og flytter til Regnstrupgård, som havde stået øde et år, regnsk. 1630-31.
  - 77 Bloed dom, udtrykkets betydning er usikker, måske er der tale om blodvide, d.v.s. den bøde, der skal betales til den sagesfaldsberettigede i anledning af slagsmål med blodsudgydelse.

- Nr. 78 Kgl. majestæts forbud, § 7 forordningen 16/11 1619 (Secher III, 596 f.).
- 81 Jens Christensen, fb., Tyvelse, kommer fra Eskildstrup og overtager afdøde Jens Gjødesens gård, regnsk. 1630-31.
  - 82 Niels Andersen, skovfoged, fb., Tyvelse, afgiver sin gård til Oluf Nielsen fra Fjenneslev og overtager selv Erik Ipsens gård, regnsk. 1631-32.
  - 83 Sankevidne, d.v.s. upålideligt vidne.
  - 85 Om frøgæld, se Fussing 65 f.
  - - Jep Nielsen betaler en relativt lille sum — 26 dlr. — i stedsmål ved overtagelsen af Oluf Andersens gård, til gengæld skal han åbenbart betale fædet af gården; da dette er opgjort til 35 dlr. kommer hans reelle udgifter til at svare til det stedsmål, de andre bønder i Vridsløse har givet.
  - - Jep Andresen overtog efter sin faders død hele den gård, hvoraf de tidligere havde haft hver sin halvpart i fæste, regnsk. 1630-31.
  - 88 Helligsmænd bruges på Sjælland ved ransagning, se Eriks sjæll. lov III: 21 og 25, Osterssøn Weylle: Glossarium, ad Drifftte Qvæg, Molbech: Dialect-Lexicon, ad Helled.
  - 90 Oluf Laack er sandsynligvis identisk med Oluf Lauridsen, fb., idet han er søn af Laurids Rasmussen og broder til Rasmus Laack, men da tilnavnet ikke bruges efter fornavn + patronymikon hverken i tingbogen eller regnskaberne, har jeg ment, det var rigtigst at holde dem ude fra hinanden i registret.
  - 92 og 94 Kirstine Heningsdatter forkert for Hemingsdatter.
  - 94 Oluf Hemingsen — — på sin hustrus wegne, hustru forkert for søster, jvfr. 1631: 106.
  - 96 Anders Stensen Bille til Rosendal og Råbelev, lensmand på Helsingborg slot og Herrisvad kloster, død 1633.
  - 97 Om mandhelg, Eriks sjæll. lov II: 51-52. Mandhelgsbrev er tingsvidne, om sag vedrørende mandhelgsfortabelse se Secher: Om Vitterlighed, 1885, 35.
  - 98 12 mænds ed er partsed med mededsmænd (tylvtered), på denne tid almindeligvis kaldt kønsed.
  - 99 (linie 8 fra oven) Hans broder Powell Lauridtzenn. Poul forkert for Rasmus.
  - - Kong Eriks håndfæstning er den gangse betegnelse for forordningen 29/7 1282, men heri står intet om straf for at lyve på tinge. Samme brug af henvisningen gøres iøvrigt i sagen 1633: 237. Måske bruges sådanne henvisninger til at betegne almindelige retsgrundsætninger, det er i hvert fald ikke sandsynligt, at birkefogeden har haft et håndskrift, der betegnede sig som »Kong E.'s håndfæstning«. I rettertingsdom 16/6 1623, dombog fol. 98 ff. henvises til Kong E.'s håndfæstning som hjemmel for et krav om rigtigt kald og varsel, i en Viborg lands-

tingsdom 1582 (Secher, Om Vitterligheden, 1885, 207) henvises korrekt til håndfæstningen som hjemmel for et forbud imod at indbringe en sag for kongen, forinden den er pådømt af rette værneting.

Birkeretten er fra januar 1623, se kap. 20-22 (Secher IV, 54). Det er første gang, Chr. IV's birkeret omtales i den udgivne del af tingbogen.

- Nr. 99 Førlov, se Fussing i Hist. tidsskr. 11. rk., III, 217 ff.
- 102 Soenn laa uden kirke. Almindeligt bruges udtrykket »ligge inden kirke« om en kvinde, som ikke har gjort sin første kirkegang efter en fødsel, »uden kirke« findes i samme betydning, men sjældnere, således Marie Christophersen, Fra Hedeboegnen, 1923, 144, i Aarb. f. Københavns Amt, 1907, 52, og J. S. Møller, Fester og Højtider I, 56.
  - 103 Mads Pedersen, fb., Vridsløse, broder til Niels Pedersen, Øverup, kommer fra Rislev og overtager afdøde Niels Jensens gård, regnsk. 1630-31.
  - 105 Peder Væver nævnes her for sidste gang i tingbogen, han flyttede til Næstved og betalte ved flytningen 3 mk. i førlov, regnsk. 1630-31, jvf. også note til 1630: 51.

1632.

- Nr. 1 Paa en rett, d.v.s. til der fældes dom.
- - Rasmus Jørgensen, borgmester i Næstved, se noter til Herlufsh. birks tingbog bd. I.
  - 5 De brandlidte bønder ansøger om et tryglebrev udstedt af tinget, d.v.s. et skriftligt bevis for at måtte betle, se reces 1558 kap. 62 (Secher I, 42 f.) og Kirkehist. Samlinger VI, 381.
  - - Peder Lauridsen, hm., kommer fra Nåby og overtager huset i Lille-Næstved efter afdøde Hans Skrædder, regnsk. 1631-32.
  - 8 Christen Clemesen var forstander på skolen fra 1631-42, mens Christoffer Ulfeld var skoleherre. Se Melchior 112.
  - 12 Fussing 134.
  - - Niels Skrædder, hm., Vridsløse, kommer fra Åderup og overtager huset efter Jesper Jensen, regnsk. 1631-32.
  - - Niels Pedersen, hm., Vridsløse, broder til Mads Pedersen, Vridsløse, flytter iflg. regnsk. 1633-34 til Øverup, hvor Jens Paarse oplader sit hus for ham.
  - 13-15 Udskåren skrift, se note til 1630: 83.
  - 17 Svend Andersen, fb., Rislev, overtager iflg. regnsk. 1631-32 afdøde Frans Andersens gård.
  - 18 Væрге skal være økonomisk vederhæftig, Eriks sjæll. lov I: 48.
  - - Niels Olsen, fb., Ladby, der kommer fra Hækkerup, overtager gården efter afdøde Jens Sørensen, regnsk. 1630-31, dør 1633.
  - 23 Hans Jørgensen, borgmester, Næstved. Se note til bd. I 1618:68.

- Nr. 35 Abel Billedsnider, ca. 1600-ca. 1681, søn af billedskærer Abel Schrøder i Næstved, har præget mange af næstvedegnens kirker med sine altertavler, prædikestole, epitafier og krucifixer. Se Chr. Axel Jensen: Snedkere og Billedsnidere, 1911, 108-13, samme i Danmarks Kirker, Præstø Amt VI, 1933-35, 1081-84, og i Danmarks Billedhuggerkunst, 1950, 190-92.
- 36 Dines Lauridsen, Lille-Næstved, overtager afdøde Gregers Ipsens gård.
  - 37 Forordningen om tjenestefolk 16/11 1619 kap. 4 (Secher III, 595).
  - 38 Indebud = budtjeneste, se Herlufsholm birks tingb. 1617: 45.
  - 40 Peder Andersen, Holløse, gifter sig med Niels Nielsens enke og overtager hans gård.
  - - Flæskesøndag, fastelavnssøndag.
  - 41 Jens Paarse, se note til 1632: 12.
  - 43 Rigtigt pas, formodentlig det bevis på lovlig opsigelse af tjenesteforhold, som præsten skulle give, § 4 forordningen 16/11 1619 (Secher III, 595).
  - 44 Johanne Troelsdatter er forkert for Steffensdatter, jvf. 1633: 354-56.
  - 46a Hellingsmænd, se note til 1631: 88.
  - 53 Om fledføring, se Eriks sjæll. lov I: 38-40.
  - 64 Ingvor Nielsen i Rislev overtager den gård i Øverup, Jørgen Nielsen løb fra, regnsk. 1631-32.
  - 65 Landstingspenge, landstingsrideren (jvf. 1630: 141) lønnedes af birkets beboere, P. J. Jørgensen: Dansk Retshist. 247.
  - 66 Jens Hansen, Lille-Næstved, nævnes kun denne ene gang, muligvis er han identisk med Jens Holst, idet jordebogen 1631 har Jens Hansen Holst.
  - 67 Heming Suarer almindeligvis Hening eller Henning.
  - 85 Efter landskabslovene kunne en retssag i almindelighed kun anlægges af den forurettede, se Kulturhist. leksikon for nord. middelalder, II sp. 532-33, men i 1600-årene har hensynet til sagefaldsretten medført, at forbrydelser ikke måtte ordnes i mindelighed mellem retsbryderen og den forurettede.
  - Ole Hansen og Ditlev Pedersen, Ladby, Ladby forkert for Næstved, jvfr. 1632: 95 og 102.
  - 88 Christen Fønboe, fb., Lille-Næstved, har iflg. regnsk. 1630-31 overtaget Morten Møllers gård.
  - 89 Søgneting, se note til 1630: 200.
  - 98 Rente, reces 1558 § 66 (Secher I, 45 f.).
  - 108 Udskåren skrift, se note til 1630: 83.
  - 109 Christen Ipsen fra Regnstrup betaler iflg. regnsk. 1631-32 stedsmål af det hus i Ladby, Anders Væver oplod for ham.
  - 108 Jep Pedersen (p. 132 linie 6-7) forkert for Peder Ipsen.
  - 111 Nam i bo, se note til 1630: 5.

1633.

Thaarsdagenn denn 7. januarij. Torsdag er forkert for mandag, fejlen er gentaget ved den 14. januar.

- Nr. 9 Iflg. Eriks sjæll. lov III: 39-40, skal der være garanter (ven eller vidne) til stede ved visse løsørekøb. I yngre håndskrifter og udgaver findes imidlertid »lidkøb og vidne«, og det er i denne betydning af vidne, betegnelsen lidkøb her anvendes.
- 10 Sidsel Parsberg, enke efter kgl. mundskænk Jens Sparre (død 1632), ejede Sparresholm til sin død 1640.
  - - Varsel for Sparresholms port se note til 1630: 192.
  - 15 Jep Nåls hus, se om hele sagen note til 1633: 296.
  - 17 Løgtte, beskyldte for løgn.
  - - 3 mk. var den almindelige bøde for at lyve på tinge, jvfr. 1631: 99.
  - 18 Søren Madsen og hans hustru, Margrette Haalstis sammestes. Der burde i udgaven være indskudt [och] mellem hustru og Margrette Haalstis for at pointere, at M. H. ikke er gift med Søren Madsen, men med Jens Holst.
  - - (p. 141) Schielle aff hans eget koren. Skældekorn er ukrudtsfrø med små kærner imellem, som ved kastningen af det tærskede korn lægger sig længst borte fra de tunge kærner.
  - - (p. 143) Lidkøb, se note til 1633: 9.
  - 23 Landstingspenge, se note til 1632: 65.
- 21/1 Claus Hansen, fb., Appenæs, kommer fra Stenstrup og overtager gården i A. efter Jens Lauridsen, regnsk. 1630-31.
- 26 Fick sinn hustrug med godz och giæld er et eksempel blandt mange på, at en enke giftede sig igen uden først at skifte. Denne praksis var i strid med § 2 i forordningen af 1/7 1623 (Secher IV, 83 f.) og tidligere lovgivning.
  - 28 Betaling inden 15 dage eller nam i sagsøgtes bo, jvfr. note til 1630: 5 og Skånske lov kap. 233.
  - 29 Se note til 1633: 296.
  - 30 At sagsøger og sagsøgt aflægger ed mod hinanden blev udtrykkeligt forbudt ved §5 i forordningen af 31/3 1635 (Secher IV, 633f.). Om ed på lovbogen se note til 1631: 62. Ed på tingstokken kendes ikke andre steder og er næppe heller alvorligt ment i denne sag, hvor ordspillet mellem tingstokken af træ og pæretræt benyttes til gensidige beskyldninger for mened.
  - - Spyskaarll, spydskarl, d.v.s. løsgænger, mand uden fast ejendom.
  - 31 Iflg. reces 1558 § 14 (Secher I, 16) skal der gives lovligt varsel inden udstedelse af tingsvidne.
- Enn maanis delationn. § 5 reces 1576 (Secher II, 31 f.) forbyder, at dommeren uden parternes samtykke udsætter en retssag mere end 6 uger.
- Se tillige note til 1633: 86.

- Nr. 33 Helemys, d.v.s. Hellemissø, allehelgensdag 1/11.
- 37 Hellitt, se note til 1631: 88.
  - 46 Om placering i kirken se 1632: 38 med note.
  - 50 Indledningen er noget forskrevet, meningen må vel være, at kaldsmændene Oluf Hårlægger og Rasmus Hansen giver Lisbeth Koks lovligt 14 dages varsel.
  - 52 11 b. mk., d.v.s. bismærk.
  - 53 Niels Jørgensen (Fønboe), se note til 1630: 139.
  - 54 Merte Pouelsdatter, forkert for Pedersdatter, jvfr. 1633: 64 og register.
  - 64 Så vidt ses, indeholder lovgivningen intet forbud imod, at en ugift moder forlader det gods, hvor lejemålet har fundet sted, men en sådan afrejse er naturligvis i strid med sagefaldsejerens (her: skolens) interesser. Påstanden om at medvirken til sådan afrejse skulle kunne medføre fæstets fortabelse efter reces 1558 § 42 (Secher I, 33) lyder temmelig usandsynlig, se dog sagen 1631: 78. Sagefaldsregisteret i regnsk. 1633-34 meddeler, at Mads Pedersen og Niels Pedersen i Vridsløse har aftinget for deres søsters forseelse med 7 dlr. 16 sch.
  - - Her Isack. Isak Hansen Vordingborg var præst i Fønboe og Rislev fra 1620 til sin død 1634.
  - - Her Jacob. Jacob Lauridsen blev præst i Herlufmagle 1619 og døde her 1643.
  - 72 Christoffer Lund oplader sin gård for Hans Andersen fra Ladby, som senere afstår den til Hans Lauridsen Fønboe, regnsk. 1632-33 og 1633-34. Om opladelse se Fussing 287 ff., specielt 288 og 292.
  - 75 Fussing 128 og 337.
  - 76 Fussing 119.
  - 80 Heming (Suarer) forkert for Henning.
  - 86 (p. 173) Sjællands landstings dom af 1/2 1633 (dateringen i teksten er forkert) udtaler altså indirekte, at en herreds- eller birkefoged ikke kan vidne om, hvad der er passeret på tinge, medens han havde forsædet.
  - - (p. 173) Jørgen Seefeld til Refsnæs, Næs og Tustrup, 1594-1662, var landsdommer på Sjælland og lensmand på Ringsted kloster fra 1630.
  - - (p. 175) Hans Nielsen, fb., Øverup, kommer fra Holsted, overtager Oluf Hemmingsens gård, som Mads Lauridsen en kort tid har haft i fæste, regnsk. 1631-32.
  - - (p. 175) Tegtte dagh, tægtedag o: retsdag, (da en sag skal tages for).
  - - (p. 179) Niels Tomesen havde fledført sig til skolen, jvfr. 1632: 53, men fremgangsmåden efter Eriks sjæll. lov I: 38 og 40 er tilsyneladende ikke fulgt, idet det sandsynligvis er fledføringskon-

trakten, der i sagen 1633: 31 siges at være »sceed paa stuffuene og ikke på tinge. Det er vel hertil, birkefogeden sigter i sin dom i slutningen af sagen. Fledføreren hæfter for fledføringens bøder, Eriks sjæll. lov I: 39.

- Nr. 93 Udskåren skrift, se note til 1630: 83. Betegnelsen anvendes flere gange i de følgende sager.
- 95 Fussing 335.
  - 98 Ingvor Pedersen (slutningen) forkert for I. Nielsen.
  - 115 Ymper og humlekuler, se reces 1558 kap. 59 (Secher I, 40).
  - - En liden fornød wnderod bøg, wnderod vel = underrug d.v.s. underskov, krat.
  - 119 Sag om fødested, d.v.s. stavnspligt iflg. vornedskabet.
  - - Oluf Nielsen, fb., er kommet fra Fjenneslev og har overtaget Niels Andersens gård, regnsk. 1631-32, som han nu efter dommen må afstå igen.
  - 121a Fussing 335.
  - 123 Dett birkefred. d.v.s. brud på birkefreden, som — — — Mogens Klegensmedssuend haffuer giortt — — straffes iflg. birkeretten af 1623 kap. 16 (Secher IV, 53) med en bøde på 40 mk.
  - 124 Landstingspenge, se note til 1632: 65.
  - 125 (p. 194) Oluf Pedersen (2 gange) forkert for Oluf Nielsen.
  - - Fussing 331.
  - - Kiølnen, kølle eller kølne: ovn til tørring af malt.
  - - Bertel Jude, fb., Tyvelse, er muligvis identisk med den Bertel Olsen, som iflg. regnsk. 1630-31 kom fra Fodby og overtog gården i Tyvelse efter Rasmus Jude, som afstod den på grund af alderdom.
  - 126 Mogens Andersen, Køberup, overtager iflg. regnsk. 1631-32 den gård, Hans Christensen fraflyttede.
  - 129 Se note til 1631: 17.
  - 2/5 1633, dateringen er forkert, den første mandag i maj 1633 var den 6.
  - 135 Landstingspenge, se note til 1632: 65.
  - 136 Fussing 134.
  - 137 Fussing 121 f.
  - - Birkerettens 20. kap. se Secher IV, 54.
  - - Fb. Mogens Andersen, Tyvelse, betaler iflg. regnsk. 1632-33 stedsmål af den gård, Oluf Nielsen flyttede fra.
  - 138 Aggerom, d.v.s. agerum, vognport.
  - 13/5 12 mend. Lapsus fra skriverens side, der er kun 8 som sædvanlig.
  - 143 Fussing 134.
  - - Rasmus Kuld, hm., Lille-Næstved, overtager afdøde Mogens Savskærers hus, regnsk. 1631-32.
  - 148 § 66 i reces 1558 (Secher I, 45 f.) misbilliger en rente over 5% p.a., men § 1 i forordningen 23/4 1632 (smst. IV, 572) fastsæt-

ter en egentlig maksimalrente på 6%, se iøvrigt Axel Rubow: Renteforhold i Danmark, 1914, 45 f., 55 f., 137 ff. og Sigurd Jensen i »Laanarenten« (red. af P. Nyboe Andersen), 1947, 88 ff.

Tøger Nielsen kommer iflg. sagesfaldsreg. i regnsk. 1633-34 til at betale 1 lam for sin forseelse.

- Nr. 152 Jvfr. 1633: 113. Anders Hansen må betale 3 mk. 3 sch. i førlov af arven efter sin fader, regnsk. 1630-31.
- 159 Se note til 1633: 137.
  - - (p. 206) ——— kommer ind i sted, d.v.s. om lidt.
  - 161 Uanset at forordningen om tjenestefolk af 16/11 1619 (Secher III, 592 ff.) ikke udtrykkeligt hjemler det, har ulovligt bortgåede tjenestefolk nok i almindelighed været dømt til at være arbejdsgiveren følgagtige. Forordningen gælder imidlertid ikke håndværksfolk, hvilket direkte fremgår af § 3 in fine. Dommen har altså næppe den fornødne hjemmel.
  - 162 Se note til 1633: 64.
  - 163 3 mk.s bod for udeblivelse, Eriks sjæll. lov II: 51-52.
  - 165 (p. 211) Reces 1558 kap. 45, se Secher I, 35.
  - 166 Se note til 1633: 64.
  - - Niels Hårlægger kommer fra Rislev og overtager Anders Dues' hus i Øverup, regnsk. 1631-32.
  - - Christen Andersen i Øverup betaler iflg. regnsk. 1633-34 stedsmaal af sin faders gård, som denne oplod for ham på grund af skrøbelighed.
  - 168 Forbrydelse af fæste efter reces 1558 kap. 42 (Secher I, 33). Fusing 247 f.
  - 173 (p. 219) Oluf Lauridsen, hm., Ladby, overtager Hans Huggers hus, regnsk. 1632-33. Oluf Lauridsen er muligvis identisk med Oluf Laack, søn af Laurids Rasmussen, Nåby, men det kan ikke fastslås.
  - - (p. 217) Hunn laa wden kirke, se note til 1631: 102.
  - - (p. 220) Åbenbar skrifte, jvfr. forordningen 27/3 1629 I 18 (Secher IV, 458 f).
  - 174 Se note til 1633: 137.
  - 175 Den her antydede sondring mellem lån og andre gældskrav kendes ikke i gældsforordningen 1/7 1623 (Secher IV, 79 ff.) eller i retspraksis vedrørende sagsøgtes udeblivelse.
  - 177 Sperhagge = spærhage, d.v.s. ambolt med et langt næb.
  - 178 Peder N., tienendis Peder Sørensen i Grimstrup. Tjenestekarlen hed Peder Andersen, jvfr. 1633: 192 og 251.
  - 179 Laauebøde[tt], lovbudt, d.v.s. opbud af pant, se Matzen: Pantrettens Historie, 1869, 322 ff.
  - 180 Stokkepenge er fogedens vederlag for at have fanger i sin varetægt, jvfr. Jyske Samlinger II, 147 og 150.

- Nr. 181 Straffen er fastsat i henhold til forordningen 12/10 1617 (Secher III, 515), men forvisningen fra birket under trusel om dødsstraf findes ikke omtalt i lovgivningen, sammenlign sagen 1633: 206a.
- 181 Thiel Nielsen, hm., Holsted, kommer fra Sparresholm og overtager afdøde Laurids Hansens hus, regnsk. 1630-31.
  - 182 (p. 226) Borgen efter recessen, se reces 1558 kap. 45 (Secher I, 35).
  - 188 Fru Ane Hansdatter til Sandbygård, enke efter Frederiks IIs staldmester, senere lensmand på Svenstrup Eustachius v. Thümen. Iflg. reces 1558 kap. 14 (Secher I, 16) skal jorddroten have varsel, medmindre der kun er tale om sager vedrørende afpløjning eller afslæt. At varsel skal gives for sager om indhegning af jord er fastslået i en Viborg landstings dom, landstings dombog 1625 A fol. 276.
  - - Tingsvidne kan ikke underkendes af partsed med mededsmænd Jyske lov I: 37.
  - - Princippet om udmeldelse af halvdelen af mændene i birket og halvdelen i herredet bygger på birkeretten 1623 kap. 10 (Secher IV, 51).
  - 189 Her Jacobs forsett, forsæt d.v.s. skriftligt indlæg i en retssag.
  - 191 Arbejde under prædiken straffes efter forordningen 20/11 1623 kap. 7 (Secher IV, 116), der iøvrigt henviser til kirkeordinansen, men udtrykket kirkens fororningh skal næppe forstås som en formel henvisning til ordinans 14/6 1539, idet åbenbar skrifte var hjemlet såvel ved sædvane som ved verdslig lovgivning. Peder Ladby idømmes en bøde på 3 gæs for helligbrøde, sagefaldsreg. regnsk. 1633-34.
  - 193 Fæstets forbrydelse, forordningen 16/11 1619 (Secher III, 596 f.).
  - 194 Kagstrygning er straffen for 3. gangs lejermål, forordningen 12/10 1617 kap. 2 (Secher III, 515). — Se tillige foranstående note.
  - 194 Sagefaldsreg. 1633-34 viser, at Claus Ditlevsen kom til at betale af sin formue, o: efter evne, 16 dlr. for lejermål med Malene Ibsdatter i sit ægteskab.
  - 195 Rasmus Laacks erklæring (øverst p. 235) kunne tyde på kendskab til ordlyden af § 16 i landbirkeretten (Kolderup-Rosenvinge: Lovhistorie II, 213).
  - 202 Den 40 mk.s bøde, der er tale om, må være bøde for brud på birkefreden, jvfr. birkeret 1623 kap. 16 (Secher IV, 53), sammenlign sagen 1633: 268.
  - - Skolens foged kræver sin andel af den idømte bøde, uanset at birkerettens indehaver har nedsat beløbet, de nævnte fogedpenge er sædvanemæssigt bestemt, jvfr. Fussing 93 f. Rasmus

- Lauridsen kom i sagesfald til at betale 2 tdr. havre, regnsk. 1633-34.
- Nr. 206a Hor anvendes her om lejermål, sammenlign sagen 1633: 180. Kagstrygning er straffen for 3. gangs lejermål, forordningen 12/10 1617 (Secher III, 515).
- 209 (p. 241 f.) Trods de voldsomme trusler mod Karen Nielses indeholdt lovgivningen intet om straf for nægtelse af vidneudsagn, iøvrigt er der ved tegnene NB før og efter den del af referatet angivet, at den skal udgå.
  - - (p. 242 2. afsnit) Rasmus Laacks kone forkeret for Rasmus Rasks kone.
  - - (p. 242) Forketsttaack, stok med en gaffel på enden (til at støtte bøssen med).
  - 210 Knud Jensen, Ladby, kom fra Olstrup og overtog afdøde Morten Sørensens gård; han var gift med en datter af Gundel Jenses og Jens Tomesen, sidstnævnte døde længe før sin kone, som så blev gift med Morten Sørensen, jvfr. regnsk. 1633-34 og sagerne 1633: 269 og 274.
  - 214 Den ægtekvinde, der 3. gang overbevises om hor, skal druknes, se reces 1558 kap. 60 (Secher I, 40 f.), der desuden bestemmer, at horkarlen skal miste sit hovede.
  - - Dett er dobeltt synd och hoor, hentyder vel til, at begge parterne var gift; begrebet dobbelthor får først langt senere selvstændig strafferetlig betydning.
  - 218 Gresening, se Meyer 177 og Danske Vider og Vedtægter I, 196 f.
  - 224 Pile, ymper og humlekuler, se reces 1558 kap. 59 (Secher I, 40).
  - 234 Bendix Pedersen, som kommer fra Bornholm, overtager Svenstrupgård efter afdøde Anders Nielsen, regnsk. 1630-31.
  - - Niels Christensen, hm., Svenstrup, se note til 1630: 88.
  - 236 Græsening, se note til 1633: 218.
  - 237 Bøde sine 3 mk. efter kong Ericks handfestning, se note til 1631: 99.
  - 252 Orager, oreager, d.v.s. ager, der hviler.
  - 256 Så vidt vides, kendes der ikke andetsteds eksempler på opkrævning af en egentlig byskat i landsbyen, og lovgivningen indeholder næppe hjemmel herfor, se reces 1558 kap. 46 (Secher I, 35), sammenlign Danske lov 3-13-31 f.
  - 258 Extt. vel = ekstraheret.
  - 262 Se note til 1633: 296.
  - - (p. 264) Knub, blok, klods.
  - 263 Niels Tomesen er fledføring på skolen, derfor tilkommer det Niels Andersen som skolens fuldmægtig at svare for ham, jvfr. note til 1633: 86.
  - 264 Udleje af jord mod recessen, se reces 1558 kap. 42 (Secher I, 33).

- Nr. 265 Sagefaldsreg. i regnsk. 1633-34 meddeler, at Søren Andersen for lejermål med Rasmus Laacks hustru i sit ægteskab gav af yderste formue 16 dlr.
- 267 Rødsodett, d.v.s. rødbrun. Rødsnaapitt, d.v.s. rød med en hvid plet på næsen.
  - 268 Brud på birkefreden medfører 2 × 40 mk.s bøde foruden bøderne i hovedsagen, birkeret 1623 kap. 16 (Secher IV, 53). Hovedsagen angives her at være »wold«, men straffen, 2 × 40 mk., er hærværksstraffen.
  - - Guffer, d.v.s. stikpiller, hånsord.
  - 270 I denne offentlige straffesag er der kun givet varsel til ét ting, ikke som ellers til 3 eller 4, og der gives udeblivelsesdom straks ved udeblivelse fra det varslede ting.
Forbud mod løn, d.v.s. beslag på gods i medfør af birkeretten 1623 kap. 15 (Secher IV, 53).
  - 275 (Slutningen) Opkrævelse af 8 synsmænd i jordtvist, se reces 1558 kap. 28, stk. 1 (Secher I, 25).
  - 278 Om optagelse af løsgående husdyr i byens fold (innam) se Eriks sjæll. lov II: 75, Meyer 407 ff.
  - - (p. 278) Egell, d.v.s. svinesti.
  - 280 Forordningen 16/11 1619 kap. 4 (Secher III, 595) fastsætter straf for den, der antager nogen i sin tjeneste vidende om, at den pågældende ikke er lovligt løst fra tidligere tjenesteforhold.
  - 288 (Indledningen) Christoffer Ladbye och Olle Suendsenn ibidem, de to mænd er fra Lille-Næstved.
  - - (p. 283 øverst) Her Jens fordom sognepreste. Jens Mikkelsen var præst for Herlufsholm fra 1610 til 1622, da han efterfulgtes af Poul Jensen Colding.
  - 290 Se note til 1633: 278.
  - 291 Denne handling tyder på, at Rasmus Laacks kone har forbrudt sin lod i fællesboet til skoleherren, men dommen findes ikke. Derimod findes der i sagefaldsreg. i regnsk. 1633-34 en meddelelse om, at Jens Lauridsen i Stenbæksholm har betalt 1/2 rigsdaler for sin datter Marens forseelse och lejermål begået i sit ægteskab med Søren Jude i Ladby.
  - 294 (sidste linie) — hun — samme hus ——— icke bør quitt att were. Icke, der forvansker sætningens mening, er i originalen tilføjet over linien.
  - 295 Forbrydelse af fæste efter reces 1558 kap. 42 (Secher I, 33).
  - 296 Det fremgår af herredagsdombog 1633 fol. 476-79, at den første birketingsdom i denne sag er afsagt 20/8 1632, og dommen skulle altså søges i de blade af tingbogen, som nu mangler, se ovenfor p. 103. Birkefogeden har dømt Jep Nåls hustru til at stå skolen til rette samt bøde 3 mk. som for andet uhjemmelt. Skolen har imidlertid givet afkald på bøden på betingelse af, at

parret fraflytter skolens gods og de omliggende herreder, og dette stadfæstes ved Sjællands landstings dom 16/10 1632. Rettertinget hjemviser imidlertid sagen til ny behandling på landstinget, eftersom det forlig, der ligger til grund, hverken er begæret eller er samtykt af Jep Nål som sin kones værge. Nærværende sag er ligesom 209 og 262 et led i bevisførelsen under den nye landstings sag.

- Nr. 298 En bølgegrenn saa stoer som en kaarlls gaard, mon ikke skrivefejl for kaarlls laar ?
- 301 Hoeßestaacker, hoesestok er et bræt til at væve strømper over.
  - 305 (indledningen) Mester Poul, se note til 1630: 13.
  - - De fleste af de nævnte marknavne genfindes i markbog nr. 184 (Rigsarkivet), der indeholder en synsforretning holdt over Herlufsholms jordegods i 1682.
  - 306 16 nævninge i sager om drab, se reces 1576 kap. 7 (Secher II, 32), birkeretten 1623 kap. 8 (Secher IV, 51).
  - 308 p. 295 f. skildres en modificeret form for bårprøve, se Villads Christensen: Baareprøven, 1900, samt artikler af P. J. Jørgensen i Salmonsens Leksikon 2. udg. og Stig Iuul i Håndbog for danske lokalhistorikere.
  - 312 Varsel for porten, se note til 1630: 192.
  - - Rasmus Laacks kones gods, se note til 1633: 291.
  - - Betaling inden 15 dage efter kgl. m. forordning, se note til 1630: 5.
  - 318 Pernille Banner til Tybjerggård og Assendrup, 1578-1655, g. 1598 med Eske Krafse til Assendrup, som dør 1627.
  - - (p. 299 øverst) Odelledøren, d.v.s. staldøren.
  - - (p. 300 nederst) — en aften før s. dronningh maytts. lig andkom til Nestuid, — Enkedronning Sofie døde i Nykøbing F. først i oktober 1631 og blev begravet i Roskilde domkirke midt i november. I Kancelliets Brevbøger er ruten for ligfærden fastlagt med ophold i Vordingborg, Vindbyholt og Køge; Næstved nævnes ikke, så hvis dronningens lig har været der, må der være sket en ændring af den oprindelig fastlagte rute.
  - - (p. 300 nederst) Old er fællesjord, overdrev.
  - 320 Iflg. Jyske lov II: 30 er det hærværk at ride ind i en anden mands korn med vold, og bøden er 40 mk., anderledes Eriks sjæll. lov II: 71-72 om tøjring af heste i vangen.
  - 323 Stokkeleje = stokkepenge, se note til 1633: 180.
  - 330 Knud Hansen, Kalby, har overtaget huset efter Christoffer Lund, regnsk. 1633-34.
  - 332 Louewere sigh efter louen. Iflg. Jyske lov II: 18 skal den tiltalte benægte med kønsnævn (pårtsed med mededsmænd, lov).
  - 333 I Herlufsholm arkiv findes et tingsvidne (nr. 207) fra 1634 angående »de strømme, som gaar omkring de holme ved Holløse«.

Der er ingen dom, men de otte mænd erklærer efter gentagne synsforretninger, at den rette ågang er den store å, som går til Holløse mølle.

- Nr. 335 Domsmænd i tyverisager, reces 1558 kap. 13 (Secher I, 16).
- 336 Lige paa sin egen werk, d.v.s. ligge på sine gerninger, hentyder vel til, at Sidsel Nielsdatter som selvmorder ikke kunne blive begravet i indviet jord uden særlig tilladelse, som hendes mand opnåede for hende og barnet ved at betale 4 dlr. til skolen, sagesfaldsreg. regnsk. 1633-34.
  - 351 Om at skyde på hjemmel, se Matzen: Den danske Retshistorie, Privatret II (1896), 122 ff.
  - 352 Wlmid, d.v.s. olmet, gal, farlig for mennesker.
  - 354 Principielt har Søren Andersen ret i, at ingen kan give horsag uden hustru eller husbond, men talrige sager her i tingbogen og andetsteds viser, at den sagesfaldsberettigede i praksis rejser tiltale.
  - 357 Sagen mod Søren Andersen er vel formelt nok rejst af skolen, se 1633: 195, men den krænkede ægtemand Rasmus Laack har også optrådt som sagsøger og anerkendes altså som den hovedmand, der alene kan modtage borgen, jvfr. note til 1633: 354.
  - 3/12 forkert for 2/12.

Registret består af fem dele:

1. Almindeligt personnavneregister.
2. register for Herlufsholm birk.
3. register for Næstved.
4. Tilnavneregister.
5. Stednavneregister.

I det første af registrene er medtaget alle personer, der nævnes i tingbogen, ordnede efter fornavne. Der henvises til årstal og retssagernes numre for personer, der ikke hører hjemme i Herlufsholm birk eller Næstved, ved deres navne findes der henvisninger til de to følgende registre.

Registret over personer i Herlufsholm birk er egentlig et kombineret person- og stednavneregister. Personerne er her registreret efter bosted. Alle byer, hvori Herlufsholm skole ifølge jordebogen over Herlufsholm fra 1631 havde gods, er taget med, selv om skolen måske kun har haft rådighed over en lille del af byens gårde. Fra jordebogen 1631 er også hentet de fleste af oplysningerne om de enkelte persons tilhørsforhold til skolen, som fæstebønder eller husmænd. Under Herlufsholm er udover gårdens egne folk opført de arresteranter, som ikke har haft fast bopæl inden for birket. M. h. t. birkefogeden, Hans Skytte i Lille-Næstved, gælder den regel, at han er noteret i registret, hver gang han nævnes ved navn, ellers ikke. Ved en del personer, der i tingbogen kun nævnes ved fornavn + tilnavn, findes der indskudt et patronymikon i parentes, hentet fra jordebogen 1631. I andre tilfælde bruger tingbogen enten fornavn + tilnavn eller fornavn + patronymikon, de findes i registret opført med fornavn + patronymikon + tilnavn.

Tilnavneregistret omfatter alle slægtsnavne og andre tilnavne; her er der ingen henvisning til findestederne, så det kan kun bruges i forbindelse med de tre andre personregistre.

I stednavneregistret henvises der til alle retssager, hvori de pågældende stednavne findes, undtagen for byerne i Herlufsholm birk og Næstved. Til disse er der kun direkte henvisninger, hvis ikke bynavnet findes nævnt i forbindelse med et personnavn, i så fald må man gå til de særlige registre for birket og Næstved.

Registrene er som i bd. I ordnede efter den af undervisningsministeriet i 1948 fastsatte bogstavfølge, således at å og aa kommer først i alfabetet.

Hvor der henvises til to eller tre sagnrr. i direkte talfølge, er det angivet ved henholdsvis f. og ff. efter det første tal. Er der flere end tre nrr. i direkte følge, angives det ved tal.

Forkortelser: fb. ∘ : fæstebonde, g.m. ∘ : gift med, h. ∘ : herred, H.b. ∘ : Herlufsholm birk, hm. ∘ : husmand, s. ∘ : sogn, tm. ∘ : tingmand.

1. ALM. PERSONNAVNEREGISTER

- Abel Billedsnider, Næstved.
Agnete Jørgens, g. m. hm. Jørgen Olsen Kræmmer, Ladby, H. b.
Alben Nielsen, fb., Vridsløse, H. b.
Anders, tjenestekar, Lille-Næstved, H. b. —, tjenestekar, Næstved. — Bilde, lensmand på Herrisvad kloster, 1631: 96, se noter. — Bødker, Fensmark, H. b. —, Gelsted, 1630: 75, 128, 133, 196; 1631: 9, 15 f. — Dues, hm., Øverup, H. b. — Fønboe, Ladby, se Anders (Lauridsen) Fønboe, Ladby, H. b. —, Lille-Næstved, H. b. — Gjedde, Bråby, 1630: 18, 73. — Hansen, 1633: 330. —, Brandelev, 1632: 98. —, Fensmark, H. b. —, Herlufsholm, H. b. —, tjenestekar, Kalby, H. b. —, Lille-Tvede, søn af Hans Nielsen i Kalby, 1633: 113, 116 f., 152. —, Skullerup, 1630: 196. —, tjenestekar, Vridsløse, H. b. —, Øverup, H. b. — Ipsen, Kalby, H. b. —, Olstrup, 1630: 29. — Jacobsen, Næstved. — Jensen, Ladby, H. b. —, Lille-Næstved, H. b. —, Sigersted, 1630: 66. — Jude, Kalby, H. b. —, fb., Øverup, H. b. — Jørgensen, fb., Vridsløse, H. b. — Knudsen, Holløse, H. b. —, hm., Holsted, H. b. — Lauridsen, tjenestekar, Ladby, H. b. — Markussen, Lille-Næstved, H. b. — Mikkelsen, Fodbygård, 1633: 218, 236. — Nielsen, Holløse, H. b. — Nymand, Egesborg, 1630: 134. — Olsen, Sigersted, 1633: 175. —, fb., Vridsløse, H. b. — Olufsen (Olsen), Ap-penæs, H. b. — Pedersen, Holsted, H. b. —, Kalby, H. b. —, hm., Ladby, H. b. —, Ladby, H. b. —, Tornemark, 1633: 220. —, tjenestekar, Tyvelse, H. b. —, Øverup, H. b. —, Skriver, skriver, Herlufsholm, H. b. — Rasmussen, Lille-Næstved, H. b. —, Næstved. —, fb., Øverup, H. b. — Skomager, broder til Jens Humlemand, 1633: 187. — Skrædder, hm., Vridsløse, H. b. — Steffensen, tjenestekar, Ladby, H. b. — Svarver, Næstved. — Sørensen, Gerdrup, H. b. — Tomesen, Vejle, 1633: 242. — Væ-ver, Næstved.
Anders Ejlersen, 1632: 35. — Møller, Maglemølle, H. b.
Ane Hansdatter til Sandbygård, 1633: 188 (p. 230), se noter.
Anne, g. m. Jørgen Andersen, Gerdrup, H. b. —, tjenestepige, Kalby, H. b. —, Lille-Næstved, H. b. — Andersdatter, tjenestepige, Ladby, H. b. — Bentsdatter, tjenestepige, Ladby, H. b. — Clemensdatter, g. m. This Hansen, Blangslev, H. b. — Fønboes, enke efter hm. Oluf Fønboe, Holsted, H. b. — Hansdatter, g. m. fb. Jørgen Andersen, Lille-Næstved, H. b. — Henrik Madsens, Næstved. — Ibsdatter, g. m. hm. Hans Bødker, Lille-Næstved, H. b. — Jensdatter, tjenestepige, Ladby, H. b. — Jenses, Ladby, H. b. —, g. m. fb. Jens Christensen, Tyvelse, H. b. — Jeppe, g. m. fb. Jøp Andresen, Vridsløse, H. b. — Jørgensdatter, Lille-Næstved, H. b. —

- Lauridsdatter, datter af Laurids Hugger, Lille-Næstved, H. b. — Madsdatter, Holsted, H. b. — Naals, g. m. hm. Jep Naal, Holsted, H. b. — Nielsdatter, tjenestepige, Holsted, H. b. — —, datter af Niels Jensen, Ladby, H. b. — Olufs, Holsted, se Anne Fønboes, Holsted, H. b. — Pedersdatter, Slagelse, tidligere i tjeneste hos Jørgen Andersen, Lille-Næstved, 1631: 10, 29, 50, 62, 101. — Poul Skrædders, Næstved. — Smeds, Næstved. — Sørensen, Højbjerg, 1633: 65. — Tomas', Vejle, 1633: 242. — Tomasdatter, Ladby, H. b.
- Appenæs by og bymænd, H. b.
- Arnt Jensen Badskær, Lille-Næstved, H. b.
- Augustinus Pedersen, Ladby, H. b.
- Bendix Pedersen, fb., Svenstrup, H. b.
- Bent Nielsen, Appenæs, H. b.
- Bente Vilhelms, Lille-Næstved, H. b.
- Bertel Jude, fb., Tyvelse, H. b. — Pedersen, Fensmark, H. b.
- Birgitte, g. m. fb. Rasmus Rask, Holsted, H. b. — Christoffersdatter, Nåby, H. b. — Henrik Smeds, Næstved. — Lolliks, Holsted, H. b. — Poulsdatter, g. m. fb. Peder Lauridsen Banke, Kalby, H. b. — Sverris, Næstved.
- Boel Gregerses, g. m. fb. Gregers Ipsen, Lille-Næstved, H. b. — Hansdatter, Næstved. — Herlufsdatter, Holsted, H. b. — Jensdatter, Haslev, 1630: 23. — Krauses, Rislev, H. b. — Lauridsdatter, datter af Laurids Hugger, Lille-Næstved, H. b. — Nielsdatter, Lille-Næstved, H. b. — —, g. m. Jens Købmand, Vridsløse, H. b. — Peders, Vridsløse, H. b.
- Casper Dyttmers, Næstved. — Skomager, Næstved.
- Christen Andersen, Gerdrup, H. b. — —, Haslev, 1630: 23. — —, Vejle, 1630: 190. — —, fb., Øverup, H. b. — Brygger, Herlufsholm, H. b. — Christensen Kræmmer, Næstved. — Clemesen, forstander, Herlufsholm, H. b. — Fønboe, fb., Lille-Næstved, H. b. — Hansen, fb., Holsted, H. b. — —, Lille-Næstved, H. b. — —, Rislev, H. b. — Ipsen, hm., Ladby, H. b. — —, fb., Rislev, H. b. — Jensen, Lille-Næstved, H. b. — Klejnsmed, Næstved. — Knudsen, Guderup, H. b. — —, Hese, 1633: 17. — —, Ladby, H. b. — —, Næstved. — Kræmmer, se Christen Christensen Kræmmer, Næstved. — Lauridsen, Bonderup, 1632: 10. — Møller, Lille-Næstved, H. b. — Pedersen, Blangslev, H. b. — —, Lille-Næstved, H. b. — Plov, hm., Lille-Næstved, H. b. — Rosted, skomagersvend, Næstved. — Simonsen, Bonderup, 1630: 198. — Skomager, Ladby, H. b. — Sørensen, Holløse, H. b. — —, Næstved. — Tomesen, Grimstrup, H. b. — Tønnesen, Lille-Næstved, H. b.
- Christoffer Christensen, tjenestekarl, Næstved. — Hansen, Næstved. — Jensen, Holsted, H. b. — —, København, 1632: 44. — —, Næstved. — — Lund, fb., Ladby, senere hm., Kalby, H. b. — — Savskærer, hm., Lille-Næstved, H. b. — Ladby, Lille-Næstved, H. b. — Lund, se Christoffer Jensen Lund, Kalby og Ladby, H. b. — Pedersen, Lille-Næstved, H. b. — —, Rejnstrup, H. b. — Pind, Vester-Egede, 1633: 352. — Savskærer, Lille-Næstved, se Christoffer Jensen Savskærer, hm., Lille-Næstved, H. b. — Ulfeld, skoleherre, Herlufsholm, H. b.
- Claus Ditlevsen, hm., Lille-Næstved,

- H. b. — Hansen, fb., Appenæs, H. b. — Jørgensen, Næstved. — Madsen, fb., Lille-Næstved, H. b. — Nielsen, Lille-Næstved, H. b. — Rotgyter, Næstved. — Svart, Næstved.
- Clemen Nielsen, søn af Niels Jensen, Ladby, H. b.
- Daniel Hugger, hm., Lille-Næstved, H. b. — Pedersen, fb., Kalby, H. b. Didrik, 1633: 18 (p. 141). — Hansen, Gelsted, 1630: 24. — Væver, Dysted, 1630: 23.
- Dines Lauridsen, fb., Lille-Næstved, H. b.
- Ditlev Pedersen, Ladby, forkert for Næstved. —, Næstved.
- Dorte Lauridsdatter, tjenestepige, Vridsløse, H. b. — Mikkels, Holsted, H. b. — Nielsdatter, datter af Niels Jensen, Ladby, H. b. Dryes Lauridsen, Lille-Næstved, H. b.
- Ejler Hansen, Holsted, H. b. Elias Gregersen, Næstved.
- Ellen, g. m. fb. Niels Jørgensen, Vridsløse, H. b. — Jørgensdatter, 1630: 60. — Nielsdatter, datter af Niels Andersen, Kalkerup, 1633: 93. — Olufsdatter, g. m. Anders Nielsen, Hollose, H. b. — Pedersdatter, datter af Peder Olsen, g. m. fb. Hans Andersen, Ladby, H. b. —, datter af Peder Hansen, Nåby, H. b.
- Else Degns, g. m. Hans Degn, Haslev, 1630: 23. — Jensdatter, datter af Jens Tomesen, g. m. fb. Hans Iversen, Ladby, H. b. — Nielsdatter, g. m. Morten Christensen, Lille-Næstved, H. b.
- Enevold Andersen, Næstved. — Christensen, Tyvelse, H. b.
- Erik Hansen, Næstved. — Ipsen, fb., Tyvelse, H. b. — Mortensen Kældersvend, kældersvend, Herlufsholm, H. b. — Smed, Næstved.
- Esben Jensen, Holsted, H. b. —, Køberup, H. b. —, Ladby, H. b. Eskil Gøye til Tureby, 1630: 31, se noter.
- Fodbymænd, 1630: 13; 1633: 219, 236.
- Frans Andersen, fb., Rislev, H. b. — Jensen, fb., Guderup, H. b. — Mogenssen, fb., Kalby, H. b. — Pedersen, Eske(mose?), 1630: 72.
- Fris Hansen, Blangslev, H. b.
- Gerdrup bymænd, H. b.
- Gert Skomager, Næstved.
- Gertrud, enke efter Rasmus Smed, Korsør, 1631: 57.
- Gregers Hansen, hører, Herlufsholm, H. b. — Hører, se foran. — Ipsen, Lille-Næstved, H. b.
- Grimstrup by, H. b.
- Guderup by og bymænd, H. b.
- Gundel Jenses, g. m. Jens Tomesen, Ladby, H. b.
- Hans, tjenestedreng, Ladby, H. b. — Åkræmmer, Næstved. — Albretsen, tjenestekar, Guderup, H. b. — Andersen, Bavelse, 1633: 33. —, Grimstrup, H. b. —, Holløse, H. b. —, fb., Ladby, H. b. —, Næstved. —, Nødholm, 1631: 81, 89. —, Vallensved, 1633: 37, 39. —, fb., Vridsløse, H. b. — Hedboe, fb., Lille-Næstved, H. b. — Bager, Næstved. — Bonde, Øverup, H. b. — Bødker, hm., Lille-Næstved, H. b. —, Næstved. — Christensen, Hesselby, 1633: 201, 210, 269. —s hustru, Hesselby, 1633: 269. —, Holsted, H. b. —, Lille-Næstved, H. b. —, Skafterup, 1631: 74. — Skrædder, Næstved. — Degn, Haslev, 1630: 23. — Drukken, Holsted, se

Hans Lauridsen Drukken, fb., Holsted, H. b. — Duffrich, Næstved. — Dyer, fb., Grimstrup, H. b. — Fønboe, Fensmark, H. b. — —, Holsted, H. b. — —, Ladby, se Hans Lauridsen Fønboe, hm., Ladby, H. b. — —, Olstrup, 1633: 10. — Gregersen, Lille-Næstved, H. b. — Guldsmid, Næstved. — Hansen, Herlufsholm, H. b. — —, Holsted H. b. — —, Lille-Næstved, H. b. — —, søn af Hans Bødker, Lille-Næstved, H. b. — —, Ravnstrup, 1630: 121. — Hedboe, se Hans Andersen Hedboe, fb., Lille Næstved, H. b. — Henningsen, fb., Nåby, H. b. — Holst, Næstved. — —, Rislev, se Hans (Iversen) Holst, fb., Rislev, H. b. — —, hm., Vridsløse, H. b. — Hugger, hm., Ladby, H. b. — Høg, Holsted og Øverup, se Hans Jensen Høg, fb., Holsted og Øverup, H. b. — Høje, Øverup, H. b. — Ipsen, 1630: 28. — —, Herlufflille, 1630: 68. — —, Kalby, H. b. — —, Ladby, H. b. — —, fb., Lille-Næstved, H. b. — Iversen, Kalby, H. b. — —, fb., Ladby, H. b. — Jacobsen, 1630: 28. — Jensen, Herlufflille, 1630: 68. — —, Jenstrup, 1630: 13. — —, Kalby, H. b. — —, Landsgrav, 1633: 9. — —, Lille-Næstved, H. b. — —, Rislev, H. b. — —, Skulderup, 1630: 196. — —, Vallensved, 1633: 37, 55, 68. — —, Øverup, H. b. — — Høg, fb., Holsted, H. b. — Jørgensen, fb., Holsted, H. b. — —, tjenestekar, Kalby, H. b. — —, Lille-Næstved, H. b. — —, borgmester, Næstved. — —, Rettestrup, H. b. — —, Rislev, forkert for Lille-Næstved. — —, Vridsløse, H. b. — Knudsen, Grimstrup, H. b. — —, hm., Ladby, H. b. — —, Lille-Næstved, forkert for Ladby.

— —, Nåby, H. b. — Kræmmer, 1633: 68. — Lauridsen, Egerup, 1630: 66. — —, fb., Grimstrup, H. b. — —, Lille-Næstved, H. b. — — Drukken, fb., Holsted, H. b. — — Fønboe, hm., Ladby, H. b. — Lollik, Holsted, H. b. — Lund, fb., Kalby, H. b. — Madsen, 1630: 81. — —, fb., Holsted, H. b. — —, Karrebæk, 1633: 87. — —, Lille-Næstved, H. b. — —, Øverup, H. b. — — Skrifer, skolens fuldmægtig, Herlufsholm, H. b. — Mikkelsen, Tyvelse, H. b. — —, fb., Vridsløse, H. b. — Mogensen, Holløse, 1633: 333. — Mortensen, Køberup, H. b. — —, Næstved. — Møller, Rettestrup, 1630: 46, 50. — Nielsen, Fensmark, H. b. — —, tidligere skriver, Herlufsholm, H. b. — —, Holsted, H. b. — —, tjenestekar, Holsted, H. b. — —, fb., Kalby, H. b. — —, Næstved. — —, fb., Rislev, H. b. — —, fb., Øverup, H. b. — — Skrædder, Vordingborg, 1633: 221, 253. — Olsen, Herlufflille, 1633: 81. — —, Holsted, H. b. — —, Næstved. — —, fb., Rislev, H. b. — —, Øverup, H. b. — — Skaaning fb., Tyvelse, H. b. — Olufsen, Nåby, H. b. — Pedersen, tjenestekar, Guderup, H. b. — —, Holsted, H. b. — —, søn af Peder Olsen, Ladby, H. b. — —, Lille-Næstved, H. b., — —, søn af Peder Mortensen, Lille-Næstved, H. b. — —, Rislev, H. b. — —, søn af Peder Ingvorsen, Rislev, H. b. — —, Vridsløse, H. b. — —, Øverup, H. b. — — Bager, Næstved. — Rasmussen, Holløse, H. b. — —, Holsted, H. b. — —, tjenestekar, Holsted, H. b. — —, Kalby, H. b. — —, Rislev, H. b. — —, fb., Vridsløse, H. b. — Savskærer, Lille-Næstved, H. b. — Simonsen, Næs-

- tved. — —, Rønnebæk, 1631: 59. — Skaaning, Tyvelse, se Hans Olsen Skaaning, fb., Tyvelse, H. b. — Skriver, Herlufsholm, H. b. — Skrædder, hm., Lille-Næstved, H. b. — —, Næstved, se Hans Christensen Skrædder, Næstved. — —, fb., Rislev, H. b. — Skytte, fb., birkefoged, Lille-Næstved, H. b. — —, Udstrup, 1632: 44. — Svendsen, Næstved. — Sørensen, Høm, 1633: 276. — —, Ladby, H. b. — —, Lille-Næstved, H. b. — Teglblænder, fb., Lille-Næstved, H. b. — Willumsen, Kalkerup, 1633: 69. — —, Sibberup, 1633: 79.
- Hønning Andersen, Bjerrede, 1633: 70. — Hus, Dysted, 1633: 10. — Ipsen, Nåby, H. b. — Nielsen, Næstved. — Svarver, hm., Lille-Næstved, H. b. — Sørensen, Lille-Næstved, H. b.
- Henrik Hansen, Ladby, H. b. — —, fb., Tyvelse, H. b. — Madsen, 1630: 1; 1633: 211. — Smed, Næstved.
- Herluf Mogensen, Kalby, H. b. — —, fb., Øverup, H. b.
- Herlufsholm skole, skolens børn, —, forstander, — hørere, — kokkedrenge, — tjenere, — tjenere i sognet, — udensogns tjenere, — menige almue og birkemænd, — menige tingmænd, skoleherren, H. b.
- Herman Andersen, Åderup, 1633: 347. — Kedelfører, Næstved.
- Holløse by og bymænd, H. b.
- Holsted by og bymænd, H. b.
- Ingeborg Olufsdatter, Lille-Næstved, H. b.
- Inger Huggers, Lille-Næstved, H. b. — Nielsdatter, Holsted, H. b. — —, tjenestepige, Ladby, H. b. — Sørens datter, g. m. Laurids Teglblænder, Herlufsholms teglgård, H. b.
- Ingvor Ipsen, Rislev, H. b. — Nielsen, Skelby, 1631: 57. — —, fb., Øverup, H. b. — Pedersen, fb., Rislev, H. b. — —, Øverup, forkert for Nielsen.
- Isak Hansen Vordingborg, sognepræst, Fensmark, H. b.
- Iver Lauridsen, Stenstrup, 1632: 46 a.
- Jacob, hr., Herlufmagle, se Jacob Lauridsen, sognepræst, Herlufmagle. — Christensen, Næstved. — Hansen, Lille-Næstved, H. b. — —, hm., Nåby, H. b. — —, Næstved. — —, Ravnstrup, 1631: 9. — —, Rislev, H. b. — —, Skelby, 1633: 65. — Ipsen, tjenestekarl, Lille-Næstved, H. b. — Jepsen, Lille-Næstved, H. b. — Kræmmer, Næstved. — Lauridsen, sognepræst, Herlufmagle, 1633: 64, 189, se noter. — Lyneborg, Næstved. — Pedersen, Bjerrede, 1633: 70. — —, Lille-Næstved, H. b. — —, søn af Peder Mortensen, Lille-Næstved, H. b. — —, Næstved. — Savskærer, Herlufsholm, H. b. — Smed, Haslev, 1630: 23.
- Jens, tjenestekarl, Lille-Næstved, H. b. — Andersen, Holsted, H. b. — —, Lundby, 1633: 88. — —, Ormeslev, 1630: 29, 53. — —, fb., Tyvelse, H. b. — Andresen, Vridsløse, H. b. — Christensen, hm., Appenæs, H. b. — —, Kalby, H. b. — —, Lille-Næstved, H. b. — —, Næstved. — —, Stenstrup, 1632: 46 a. — —, fb., Tyvelse, H. b. — Degn, Glumsø, 1630: 193; 1631: 2, 95. — Ejlersen, Nåby, H. b. — Espersen, hm., Gerdrup, H. b. — Fønboe, Holsted, se Jens Hansen Fønboe, fb. Holsted, H. b. — Gjødesen, fb, Tyvelse, H. b. — Hansen, Glumsø, 1630: 193. — —, Guderup, H. b. — —, Holsted, se Jens Hansen Fønboe, fb., Holsted, H. b. — —, hm., Ladby, H. b. — —, Lille-Næstved, H. b.

— —, fb., Nåby, H. b. — —, Nåby, H. b. — —, Næstved. — —, fb., Rislev, H. b. — —, tjenestekarl, Rislev, H. b. — — Fønboe, fb., Holsted, H. b. — — Humlemand, Humlehuset, Herlufsholm, H. b. — Hofskrædder, Næstved. — Hol­ lænder, Næstved. — Holst, fb., Lille-Næstved, H. b. — Hugger, Holsted, H. b. — Humlemand, se Jens Hansen Humlemand, Humle­ huset, Herlufsholm, H. b. — Ipsen, Lille-Næstved, H. b. — —, Rislev, H. b. — —, Vridsløse, H. b. — Ing­ vorsen, fb., Ladby, H. b. — Iver­ sen, Næstved. — Jacobsen, Tyvelse, H. b. — Jensen, Stenbæksholm, 1633: 197. — Jude, fb., Øverup, H. b. — Juul, Næstved. — Kedel­ smed, Næstved. — Kokkedreng, Herlufsholm, H. b. — Kræmmer, Næstved. — Købmand, Vridsløse, H. b. — Lauridsen, fb., Appenæs, H. b. — —, Herlufsholm, H. b. — —, søn af Laurids Hugger, Lille­ Næstved, H. b. — —, Øverup, H. b. — Madsen, Appenæs, H. b. — —, Holsted, H. b. — —, fb., Kalby, H. b. — —, Vridsløse, H. b. — Markussen, Brandelev, 1631: 30. — Mikkelsen, tidligere sognepræst, Lille-Næstved, H. b. — —, Næstved. — Møller, Næstved. — —, Tåge­ skov, 1633: 365. — Mønboe, Næs­ tved. — Nielsen, Bonderup, 1632: 10; 1633: 278, 290. — —s hustru, Bonderup, 1632: 10. — —, fb., Kalby, H. b. — —, søn af Niels Jensen, Ladby, H. b. — —, Lille­ Næstved, H. b. — —, Rislev, H. b. — —, Tingerup, 1633: 262 (p. 264). — —, fb., Vridsløse, H. b. — Olson, fb., Ladby, H. b. — —, Nåby, H. b. — Ottesen, Næstved. — Paarse, hm., Øverup, H. b. — Pedersen, hm.,

Holsted, H. b. — —, hm., Nåby, H. b. — —, Næstved. — —, Rislev, H. b. — —, hm., Øverup, H. b. — — Skinder, Næstved. — — Sko­ mager, Lille-Næstved, H. b. — Poulsen, Ravnstrup, 1633: 362. — Rasmussen, Næstved. — —, Rislev, H. b. — Roskilde, hm., Lille-Næs­ tved, H. b. — Skinder, Næstved. — Sørensen, fb., Ladby, H. b. — —, fb., Nåby, H. b. — —, Næstved. — Tomesen, Ladby, H. b. — Tygesen, hm., Kalby, H. b. — Willumsen, Næstved.

Jep Andresen (Andersen), fb., Vrids­ løse, H. b. — Brygger, Næstved. — Holst, hm., Lille-Næstved, H. b. — Jensen, Grimstrup, H. b. — —, Nåby, H. b. — —, Næstved. — Lau­ ridsen, Ladby, H. b. — —, Vridsløse, H. b. — Naal, hm., Hol­ sted, H. b. — Nielsen, fb., Vrids­ løse, H. b. — Pedersen, Appenæs, H. b. — —, fb., Gærdrup, H. b. — —, Holsted, H. b. — —, Ladby, H. b. — —, fb., Vridsløse, H. b. — Svend­ sen, Næstved. — Sørensen, Rislev, H. b.

Jesper Jensen, tjenestekarl, Ladby, H. b. — Lauridsen, Fensmark, H. b.

Johan Klokke, hm., Lille-Næstved, H. b. — Pedersen, Karrebæk, 1633: 154.

Johanne Henningsdatter, Øverup, H. b. — Ibsdatter, Ladby, H. b. — Pe­ dersdatter, Næstved. — Smeds, Næstved. — Steffensdatter, Her­ lufsholm, H. b. — Sørensen, g. m. fb. Søren Andersen, Ladby, H. b. — Troelsdatter, se Johanne Steffens­ datter, Herlufsholm, H. b.

Jokum Brygger, Herlufsholm, H. b. Jon Ipsen, Rislev, H. b. Jost Kræmmer, Næstved.

- Jørgen Andersen, fb., Gerdrup, H. b.
 — —, fb., Lille-Næstved, H. b.
 — —, tjenestekar, Tyvelse, H. b.
 — Brade Nielsen, Rislev, H. b. —
 Byvend, Næstved. — Christensen,
 Herlufmagle, 1630: 145. — Føn-
 boe, Nåby, H. b. — Hansen, hm.,
 Kalby, H. b. — —, Køberup, H. b.
 — —, Næstved. — Hollænder,
 Lille-Næstved, H. b. — Høg, fb.,
 Lille-Næstved, H. b. — Jacobsen,
 Rislev, H. b. — Jensen, 1630: 145.
 — —, Åderup, 1630: 188 f. — —,
 Guderup, H. b. — Knudsen, Gød-
 strup, 1633: 241, 248, 250, 255, 276,
 301, 313, 331. — Kræmmer, Ladby,
 se Jørgen Olsen Kræmmer, hm.,
 Ladby, H. b. — Lauridsen, Fodby,
 1633: 236. — —, Kalkerup, 1633:
 82. — —, tjenestekar, Lille-Næs-
 tved, H. b. — Madsen, Sibberup,
 H. b. — Nielsen, Gødstrup, 1632:
 44. — —, Lille-Næstved, H. b. —
 —, Næstved. — —, hm., Rislev,
 H. b. — Olsen, tjenestekar, Hol-
 sted, H. b. — —, Ladby, H. b.
 — — Kræmmer, hm., Ladby, H. b.
 — Pedersen, Hjulebæk, 1633: 19.
 — —, Nåby, H. b. — —, Vallensved,
 1633: 55. — — Smedesvend, i tje-
 neste hos Peder Smed, Lille-Næs-
 tved, H. b. — Rasmussen, Spjelle-
 rup, 1633: 210, 269. — —s hustru,
 Spjellerup, 1633: 269. — —, tjene-
 stekar, Tyvelse, H. b. — Rodsted,
 skomagervend, Næstved. — See-
 feld, landsdommer, lensmand på
 Ringsted kloster, 1633: 86 (p. 173),
 119, se noter. — Skrædder, Rejn-
 strup, H. b. — Smedesvend, Lille-
 Næstved, se Jørgen Pedersen Sme-
 desvend, Lille-Næstved, H. b. —
 Stensen, tjenestekar, Rislev, H. b.
 — Sørensen, Næstved. — Tomesen,
 fb., Grimstrup, H. b.
- Kalby by og bymænd, H. b.
 Karen, g. m. fb. Hans Madsen, Hol-
 sted, H. b. —, frue, til Saltø, 1630:
 120; 1633: 333, se noter. —, tjene-
 stepige hos Knud Madsen i Vetter-
 slev, 1633: 270. — Christensdatter, g.
 m. hm. Jens Roskilde, Lille-Næs-
 tved, H. b. — Ibsdatter, g. m. fb.
 Søren Brygger, Ladby, H. b. —
 Jenses, enke efter Jens Sørensen,
 Ladby, H. b. — Lauridsdatter,
 Lille-Næstved, H. b. — Madsdatter,
 Holsted, H. b. — Mikkelsdatter,
 Holsted, H. b. — Mortensdatter,
 g. m. Peder Ladby, Lille-Næstved,
 H. b. — Nielsdatter, datter af Niels
 Jensen, Ladby, H. b. — Nielses, Hol-
 sted, H. b. — Olufsdatter, Ladby, H.
 b. — Pedersdatter, Lille-Næstved,
 forkert for Lauridsdatter, Lille-Næs-
 tved, H. b. — —, g. m. borgmester
 Hans Jørgensen, Næstved. — Pouls,
 g. m. fb. Poul Lauridsen, Kalby,
 H. b. — Rasmus Bøssemagers, Lille-
 Næstved, H. b. — Schultes, Næs-
 tved. — Smeds, g. m. Peder Smed,
 Lille-Næstved, H. b. — Villadses,
 Appenæs, H. b.
- Karsten Iversen, Næstved.
 Kirsten, 1630: 172. — Beck, frue, til
 Olstrupgård, 1630: 29, se noter. —
 Lauridsdatter, Ladby, H. b.
- Kirstine, g. m. fb. Jøp Pedersen, Ger-
 drup, H. b. —, g. m. hm. Poul Pe-
 dersen, Holsted, H. b. —, Rislev, H. b.
 — Hemmingsdatter, enke efter Lau-
 rids Hansen, Holsted, H. b. — Hug-
 gers, g. m. Peder Hugger, Lille-Næs-
 tved, H. b. — Jensdatter, tjenestepige
 Lille-Næstved, H. b. — —, g. m.
 Laurids Hugger, Lille-Næstved, H.
 b. — Nielsdatter, Holsted, H. b. —
 Nielses, Nåby, H. b. — Olufs, g. m.
 Oluf Andersen, Herlufshom, H. b. —
 Olufsdatter, g. m. Niels Andersen,

Fensmark, H. b. — Teglbrænders, g. m. Peder Pedersen, Lille-Næstved, H. b. — Tomasdatter, Vejle, 1633: 242.

Knud Andersen, Maglemølle, H. b. — Bang, Næstved. — Christoffer- sen, Gødstrup, 1633: 331. — Han- sen, Holsted, H. b. — —, hm., Kal- by, H. b. — —, Ladby, H. b. — —, Vridsløse, H. b. — Hugger, hm., Appenæs, H. b. — Jacobsen, Købe- rup, H. b. — Jensen, fb., Appenæs, H. b. — —, fb., Ladby, H. b. — —, foged på Olstrup, 1630: 29, 53; 1633: 10, se videre Knud Jensen, fb., Ladby, H. b. — Madsen, Hol- sted, H. b. — —, Veterslev, 1633: 270. — Portner, Herlufsholm, H. b. — Sørensen, søn af Søren Bødker, Ladby, H. b.

Kort, Ladby, H. b.

Køberup bymænd, H. b.

Ladby by og bymænd, H. b.

Laurids, Egerup, 1630: 66. — Ander- sen, Fodby, 1633: 236. — —, Kyse, 1633: 37, 68. — —, Næstved. — —, Tybjerglille, 1633: 332, 334. — Bang, se Laurids Skomager Bang, hm., Lille-Næstved, H. b. — Bendsen, Næstved. — Bonde, 1632: 23; 1633: 50. — (Christensen) Skrædder, hm., Rettestrup, H. b. — Drukken, fb., Øverup, H. b. — Due, Tyvelse, H. b. — Espesen, Sigersted, 1633: 175. — —, Vrangstrup, 1633: 119. — Felbereder, Næstved. — Fønboe, Borupgård, H. b. — —, fb., Øve- rup, H. b. — Gregersen, Næstved. — Hansen, Herlufslille, 1630: 68. — —, hm., Holsted, H. b. — —, hm., Ladby, H. b. — —, Orup, 1632: 48; 1633: 276. — —, Øverup, H. b. — Hemmingsen, fb., Guderup, H. b. — Hugger, hm., Lille-Næstved, H. b.

— Ipsen, tjenestekarl, Ladby, H. b. — —, Øverup, H. b. — Jacobsen, Vridsløse, H. b. — Jensen, Bonde- rup, 1631: 30. — —, fb., Holsted, H. b. — —, i tjeneste hos Peder Smed, Lille-Næstved, H. b. — —, Ravnstrup, 1630: 121. — —, Sten- strup, 1632: 46 a. — —, Øverup, H. b. — Jørgensen, Rislev, H. b. — —, Vridsløse, H. b. — Kok, Næs- tved. — Krause, fb., Øverup, H. b. — Laack, Øverup, H. b. — Lau- ridsen, Ladby, H. b. — —, Lille- Næstved, H. b. — —, Næstved. — Madsen, tjenestekarl, Vridsløse, H. b. — Nielsen, fb., Appenæs, H. b. — —, Landsgrav, 1633: 9. — —, Næstved. — —, Vridsløse, H. b. — Olsen, Rislev, H. b. — —, tjene- stekarl, Tyvelse, H. b. — Pedersen, Glumsø, 1630: 193. — —, søn af Peder Lauridsen Banke, Kalby, H. b. — —, Nåby, H. b. — —, Næs- tved. — —, hm., Vridsløse, H. b. — Rasmussen, fb., Holløse, H. b. — —, hm., Kalby, H. b. — —, Nåby, H. b. — —, fb., Tyvelse, H. b. — —, Vridsløse, H. b. — Skaaning, fb., Øverup, H. b. — Sko- mager Bang, hm., Lille-Næstved, H. b. — Skriver, Næstved. — Skrædder, Appenæs, H. b. — —, Kalby, H. b. — —, hm., Lille-Næstved, H. b. — —, Rettestrup, se Laurids (Chri- stensen) Skrædder, hm., Rettestrup, H. b. — Teglbrænder, Herlufsholm teglgård, H. b. — Tømmermand, Næstved. — Væver, Tågeskov, 1633: 365.

Lave Kræmmersvend, Næstved.

Lille-Næstved by og bymænd, H. b.

Lisbeth Koks, Næstved.

Ludse Hanses, Toksværd, 1633: 262 (p. 265). — Københavns, Næstved.

— Olufsdatter, tjenestepige, Ladby,

- H. b. — Peders, g. m. Peder Hansen, Holsted, H. b.
- Lydick Jørgensen, foged på Sandbygård, 1633: 270.
- Mads, søn af Peder Huggers kvinde, Lille-Næstved, H. b. —, tjenestekar, Vridsløse, H. b. — Adersen, Tyvelse, H. b. — Falstring, fb., Rislev, H. b. — Hansen, Gelsted, 1630: 128. — —, Rislev, H. b. — Ingvorsen, Appenæs, H. b. — Ipsen, hm., Holsted, H. b. — —, Ladby, H. b. — —, hm., Øverup, H. b. — Jensen, fb., Kalby, H. b. — —, Nåby, H. b. — — Ladefoged, Herlufsholm, H. b. — Jespersen, Vridsløse, H. b. — Kokkedreng, Herlufsholm, H. b. — Ladefoged, Herlufsholm, se Mads Jensen Ladefoged, Herlufsholm, H. b. — Lauridsen, fb., Øverup, H. b. — Mere, hm., Øverup, H. b. — Olsen, Kalby, H. b. — —, hm., Øverup, H. b. — Pedersen, Appenæs, H. b. — —, Ravnæs?, Ågerup, 1630: 62. — —, Rislev, H. b. — —, Sandbygård, 1633: 188, 270. — —, Sibberup, H. b. — —, fb., Vridsløse, H. b.
- Magdalene Gabrielsdatter Akeleye til Bonderup, 1630: 53, se noter.
- Malene Hansdatter, Ladby, H. b. — Ibsdatter, Herlufsholm, H. b. — Lauridsdatter, datter af Laurids Teglbærder i Herlufsholm teglgård, H. b.
- Maren, g. 1. gang m. Anders Knudsen, Hollose, H. b., 2. gang m. Søren Rasmussen, Havbyrd, 1633: 333. —, tjenestepige, Ladby, H. b. — Andersdatter, Lille-Næstved, H. b. — Eriksdatter, g. m. Peder Olsen, Ladby, H. b. — Hansdatter, Kalby, H. b. — —, Nåby, H. b. — Henningsdatter, tjenestepige, Holsted, H. b. — Ibsdatter, Herlufsholm, H. b. — Jacobsdatter, Ladby, H. b. — Jensdatter, g. m. Peder Væver, Ladby, H. b. — —, g. m. fb. Rasmus Lauridsen Laack, Ladby, H. b. — —, Lille-Næstved, H. b. — —, Næstved. — Jeppes, Holsted, H. b. — —, Tyvelse, H. b. — Judes, Ladby, H. b. — Jørgensdatter, tjenestepige, Ladby, H. b. — —, g. m. fb. Hans Lauridsen Fønboe, Ladby, H. b. — Kokkepige, Herlufsholm, H. b. — Lauridsdatter, datter af Laurids Teglbærder i Herlufsholm teglgård, H. b. — Madsdatter, tjenestepige, Ladby, H. b. — —, Lille-Næstved, H. b. — Nielsdatter, datter af Niels Andersen, Kalkerup, 1633: 69, 93. — —, Ladby, H. b. — Nielses, Ladby, H. b. — Oluf Andersens, Næstved. — Olufsdatter, g. m. hm. Oluf Lauridsen, Ladby, H. b. — Peders, g. m. fb., Peder Sørensen, Grimstrup, H. b. — —, Lille-Næstved, H. b. — Pedersdatter, tjenestepige, Guderup, H. b. — —, datter af Peder Ingvorsen i Rislev, g. m. Jørgen Pedersen, Hjulebæk, 1633: 19. — —, datter af Peder Sørensen i Grimstrup, g. m. Poul Mikkelsen i Roskilde len, 1633: 310. — Poul Krudtbærder, Næstved.—Rasmusdatter, i huset hos Rasmus Pedersen, Vridsløse, H. b. — Torkildsdatter, tjenestepige, Lille-Næstved, H. b. — Vævers, se Maren Jensdatter, Ladby, H. b.
- Margrete Madsdatter, g. m. fb. Jens Holst, Lille-Næstved, H. b. — Poul Siversens, Næstved.
- Markur Christensen, fb., Ladby, H. b. — Madsen, Åderup, 1630: 188 f.
- Mattis Guldsmid, Næstved.—Sværdtfejer, 1630: 71.

- Maurits Smed, Karrebæk, 1633: 273.
 Menis Snedker, 1633: 200.
 Merte Pedersdatter, Vridsløse, H. b.
 Mette Andersdatter, Ladby, H. b. —
 Andersens, g. m. Anders Pedersen,
 Ladby, H. b. — Beck til Olstrup,
 1630: 29, se noter. — Jenses, Gun-
 derslevlille, 1633: 65. — Jens Skri-
 vers, Næstved. — Madses, Holsted,
 H. b. — Nielsdatter, enke efter
 hm. Jens Tygesen, Kalby, H. b.
 — Pedersdatter, Ladby, H. b. —
 Sørensdatter, datter af Søren Bød-
 ker, Ladby, H. b.
- Mikkel Andersen, Holløse, 1633: 333. —
 Bager, Næstved. — Poulsen, Her-
 lufsholm, H. b. — Raalde, Næstved.
 Mogens Andersen, fb., Køberup, H. b.
 — —, Tyvelse, H. b. — Bertelsen,
 tidl. foged på Herlufsholm, H. b.
 — Jensen, Vridsløse, H. b. — Jør-
 gensen, Næstved. — Pedersen, fb.,
 Kalby, H. b. — Rar, byfoged, Næs-
 tved. — Rasmussen, 1633: 276.
 — —, søn af Rasmus Mogensens,
 Ladby, H. b. — —, Lille-Næstved,
 H. b. — —, i tjeneste hos Rasmus
 Smed i Vordingborg, 1633: 132, se
 tillige følgende. — Smedesvend,
 i tjeneste hos Peder Smed, Lille-
 Næstved, H. b., senere Herlufsholm,
 H. b. — Savskærer, Lille-Næstved,
 H. b.
- Morten Andersen, tidl. foged på Her-
 lufsholm, H. b. — —, Kalby, H. b.
 — Christensen, Lille-Næstved, H. b.
 — Hansen, Vallensved, 1633: 39.
 — Ipsen, Gyrringe, 1631: 8. — —,
 Nåby, H. b. — Jensen, fb., Ladby,
 H. b. — Ladefoged, Lille-Næstved,
 se Morten Nielsen Ladefoged, fb.,
 Lille-Næstved, H. b. — Lauridsen,
 Lille-Næstved, H. b. — Møller, fb.,
 Lille-Næstved, H. b. — Nielsen
 Ladefoged, fb., Lille-Næstved, H. b.
- Pedersen, Næstved. — Sørensen,
 fb., Ladby, H. b. — —, søn af
 Søren Brygger, Ladby, H. b.
- Nåby by og bymænd, H. b.
 Niels, hr., Glumsø, se Niels Johan-
 sen, sognepræst, Glumsø. — Adam-
 sen, Rislev, H. b. — Ander-
 sen, Herlufsholm, se Niels An-
 dersen Skriver, Herlufsholm, H. b.
 — —, Kalkerup, 1632: 18; 1633:
 69, 82, 93, 319. — —, Ladby, H. b.
 — —, Næstved. — —, tjenestekarl,
 Rislev, H. b. — —, fb., skovfoged,
 Tyvelse, H. b. — —, hm., Vridsløse,
 H. b. — — Skriver, Herlufsholm,
 H. b. — — Bang, Lille-Næstved, H. b.
 — Christensen, hm., Appenæs, H. b.
 — —, Holsted, H. b. — —, tjene-
 stekarl, Holsted, H. b. — —, hm.,
 Svenstrup, H. b. — —, Tyvelse,
 H. b. — — Ladefoged, Herlufsholm,
 H. b. — Dues, fb., Rislev,
 H. b. — Dyer, Rislev, H. b. —
 Fransen, Lille-Næstved, H. b. —
 Fønboe, hm., Holløse, H. b. — Hår-
 lægger, Lille-Næstved, H. b. — —,
 hm., Øverup, H. b. — Hansen,
 Herlufmagle, 1631: 9. — —, Hol-
 løse, 1633: 333. — —, Holsted, H. b.
 — —, fb., Kalby, H. b. — —, Lad-
 by, H. b. — —, Rislev, H. b. — —,
 Vridsløse, H. b. — — Fønboe, Ris-
 lev, H. b. — Ingvorsen, fb., Rislev,
 H. b. — Ipsen, Skelby, 1631: 57.
 — Iversen, Næstved. — Jensen,
 Holsted, H. b. — —, Ladby, H. b.
 — —, Næstved. — —, fb., Vrids-
 løse, H. b. — Jespersen, Holsted,
 H. b. — —, Vridsløse, H. b. —
 Johansen, sognepræst i Glumsø, 1630:
 193, se noter. — Jude, Ladby, H.
 b. — Junkersen, Snæslev, 1633: 365.
 Jørgensen, Bonderup, 1633: 278,
 290. — —, Fensmark, H. b.

— —, Fyn, 1633: 9. — —, Herlufsholm, H. b. — —, Næstved. — —, fb., Vridsløse, H. b. — Knudsen, Lille-Næstved, H. b. — —, Nåby, H. b. — Kragh, Næstved. — Kusk, Herlufsholm, H. b. — Ladefoged, Herlufsholm, se Niels Christensen Ladefoged, Herlufsholm, H. b. — Lauridsen, fb., Appenæs, H. b. — —, Jenstrup, 1630: 13. — —, Lille-Næstved, H. b. — —, Næstved. — —, Rislev, H. b. — —, Tyvelse, H. b. — —, Vallensved, 1632: 56; 1633: 55, 150. — —s hustru, Vallensved, 1632: 56. — —, Øverup, H. b. — Madsen, fb., Holsted, H. b. — — tjenestekar, Ladby, H. b. — —, tjenestekar, Lille-Næstved, H. b. — —, Lille-Næstved, H. b. — —, Sigersted, 1633: 175. — Mikkelsen, landstingsskriver, 1633: 145. — Mogenssen, Gerdrup, H. b. — —, fb., Rislev, H. b. — —, Svenstrup, H. b. — Mortensen, fb., Guderup, H. b. — —, Stenbæksholm, 1631: 55. — Møller, Holløse mølle, 1632: 54, 101, 108; 1633: 26, 65, 333, 365. — Nielsen, fb., Holløse, H. b. — —, søn af Niels Nielsen, Holløse, H. b. — —, Nåby, H. b. — —, fb., Rislev, H. b. — —, Vridsløse, H. b. — Olsen, 1631: 89. — —, tjenestekar, Holløse, H. b. — —, Holsted, H. b. — —, fb., Ladby, H. b. — —, søn af Ole Pedersen, Vridsløse, tjenestekar, Lille-Næstved, H. b. — —, Lille-Røttinge, 1633: 35. — —, fb., Nåby, H. b. — —, hm., Øverup, H. b. — Pedersen, 1633: 53, 103. — —, Bonderup, 1633: 278 (p. 278), 290. — —, Holsted, H. b. — —, fb., Ladby, H. b. — —, Landsgrav, 1633: 9. — —, Næstved. — —, Rislev, H. b. — —, Rønnebæksholm, 1630: 53. — —, hm.,

Vridsløse, H. b. — —, Øverup, H. b. — Rasmussen, Holsted, H. b. — —, tjenestekar, Holsted, H. b. — —, Næstved. — —, Olstrup, 1630: 29, 53. — Ringer, Næstved. — Saxen, fb., Appenæs, H. b. — Simonsen, Sandved, 1633: 332. — Skriver, Herlufsholm, se Niels Andersen Skriver, Herlufsholm, H. b. — Skrædder, Næstved. — —, hm., Vridsløse, H. b. — Smed, Bregentved mølle, 1630: 151. — Stensen, hm., Lille-Næstved, H. b. — Svarver, Lille-Næstved, H. b. — Svendsen, tjenestedreng hos Anders Jørgensen, Vridsløse, H. b. — —, tjenestekar hos Jøp Andresen, Vridsløse, H. b. — Sørensen, Gelsted, 1630: 128. — —, Vrangstrup, 1633: 119. — — Huger, Guderup, H. b. — Tomesen, Herlufsholm, H. b. — —, tjenestekar, Holløse, H. b. — Trommer, hm., Øverup, H. b. — Udrider, Herlufsholm, H. b. — Villadsen, Holløse, 1633: 333. Nyrupmænd, 1633: 337.

Oluf (Ole), hr., 1633: 173 (p. 215). — —, tjenestekar, Ladby, H. b. — Andersen, Herlufsholm, H. b. — —, fb., Ladby, H. b. — —, Lille-Tvede, 1631: 76. — Bryggersvend, Herlufsholm, H. b. — Clemensen, Næstved. — Didriksen, Tyvelse, H. b. — Gad, Næstved. — Hårlægger, Lille-Næstved, H. b. — Hansen, Bjerred, 1633: 61. — —, Brandelev, 1633: 116. — —, Ladby, forkert for Næstved. — —, Næstved. — —, søn af Hans Jørgensen, Næstved. — —, Rislev, H. b. — —, Øverup, H. b. — Hemmingsen, fb., Fensmark og Øverup, H. b. — Herid, Svinø, 1633: 365. — Hvid, Nåby, H. b. — Ingemer, Bjerred, 1633: 61.

- Ipsen, Åderup, 1631: 8, 10.
 — —, Ladby, H. b. — —, Vridsløse, H. b. — Jensen, 1630: 55.
 — —, Blangsløv, H. b. — —, Kalby, H. b. — —, Ladby, H. b. — —, tjenestekarl, Lille-Næstved, H. b. — —, Næstved. — —, Ravnstrup, 1630: 121. — —, Sibberup, H. b. — —, Vridsløse, H. b. — —, hm., Øverup, H. b. — Jørgensen, Ladby, H. b. — —, Næstved. — —, Vridsløse, H. b. — Knudsen, fb., Holsted, H. b. — Laack, Ladby, H. b. — Lauridsen, i tjeneste på Fodbygård, 1633: 183 (p. 228), 185, se videre Oluf Lauridsen, hm., Ladby, H. b. — —, Gerdrup, H. b. — —, Haslev, 1630: 23. — —, hm., Ladby, H. b. — —, fb., Ladby, H. b. — —, søn af Laurids Hugger, Lille-Næstved, H. b. — —, fb., Rislev, H. b. — Madsen, Gerdrup, H. b. — —, Herlufsholm, H. b. — —, Ladby, H. b. — Nielsen, fb., Tyvelse, H. b. — Pedersen, Bjørnstrup, 1630: 62. — —, fb. Ladby, H. b. — —, tjenestekarl Ladby, H. b. — —, Lille-Næstved, H. b. — —, Nåby, H. b. — —, Næstved. — —, Tyvelse, forkert for Nielsen, Tyvelse, H. b. — —, fb., Vridsløse, H. b. — Rasmussen, Dysted, 1630: 23. — —, Øverup, H. b. — Skrædder, Næstved. — Svendsen, Lille-Næstved, H. b. — Sørensen, tjenestekarl, Køberup, H. b. — —, Nåby, H. b. — —, Rislev, H. b. — Tomesen, Appenæs, H. b. — —, Vejle, 1630: 190. — —, Vridsløse, H. b. — Troelsen, Holsted, H. b. — Væver, Næstved.
- Otte Mier, Næstved.
- Peder, tjenestekarl, Grimstrup, H. b. — —, badskær, Næstved. — Ander-
- sen, tjenestekarl, Grimstrup, H. b. — —, fb., Holløse, H. b. — —, Holsted, H. b. — —, Ladby, H. b. — —, Lille-Næstved, H. b. — —, Rislev, forkert for Sørensen, Rislev, H. b. — —, fb., Vridsløse, H. b. — Augustinussen, søn af Augustinus Pedersen, Ladby, H. b. — Banke, Kalby, se Peder Lauridsen Banke, fb., Kalby, H. b. — Boesen, Kalkerup, 1633: 68, 82, 93. — —, Næstelsø, 1633: 278 (p. 277). — Caspersen, Næstved. — Christensen, Lille-Næstved, H. b. — —, Tyvelse, H. b. — Christoffersen, Herlufsholm, H. b. — —, tjenestekarl, Holløse, H. b. — —, Lille-Næstved, H. b. — Clausen, Kalby, H. b. — Drukken, fb., Lille-Næstved, H. b. — Dyer, Rislev, H. b. — Eskildsen, Stenbæksholm, 1633: 18 (p. 140), 31, 52 (p. 159), 78, 86, 195. — Fisker, Herlufsholm, H. b. — Fønboe, Næstved. — Hansen, Holsted, H. b. — —, fb., Ladby, H. b. — —, Lille-Næstved, H. b. — —, fb., Nåby, H. b. — —, Næstved. — —, Roskilde, 1630: 194. — —, Vridsløse, H. b. — —, Øverup, H. b. — Hemmingsen, hm., Øverup, H. b. — Henningsen, fb., Guderup, H. b. — Holst, Kalby, se Peder Lauridsen Holst, fb., Kalby, H. b. — —, Lille-Næstved, H. b. — —, Næstved. — Hugger, Lille-Næstved, H. b. — Hvas, Koldinghus, 1631: 9. — Ingvorsen, fb., Rislev, H. b. — Ipsen, Bringstrup, 1633: 119. — —, fb., Gerdrup, H. b. — —, Ladby, H. b. — Jacobsen, Bonderupgård, 1633: 278, 290. — —s hustru, Bonderupgård, 1633: 290. — Jensen, Dysted, 1633: 10. — —, Kalby, H. b. — —, Ladby, H. b. — —, tjenestekarl, Ladby, H. b. — —, Nyrup, 1631: 74. — —, Næstved. — —, Ring, 1630:

89. — —, Stenbæksholm, 1631: 55. — —, Tyvelse, H. b. — Jespersen, Dysted, 1633: 10. — Jude, Lille-Næstved, H. b. — Jørgensen, Næstved. — —, Havnhus ved Sparresholm, 1630: 23; 1633: 10. — Knudsen, Holsted, H. b. — —, Ladby, H. b. — —, Lille-Næstved, H. b. — Kok, Næstved. — Krudtbrænder, Grimstrup, H. b. — Kvislemark, Lille-Næstved, H. b. — Ladby, hm., Lille-Næstved, H. b. — Ladefoged, Herlufsholm, H. b. — —, Næstved. — Lauridsen, Borup, H. b. — —, fb., Holsted, H. b. — —, søn af Laurids Rasmussen, Ladby, H. b. — —, hm., Lille-Næstved, H. b. — —, teglbrænder, Skåne, 1631: 96. — — Banke, fb., Kalby, H. b. — — Holst, fb., Kalby, H. b. — — Møller, Evemølle, 1633: 151, 218, 236. — Lund, Ring, 1632: 94. — Maar, hm., Rettstrup, H. b. — Madsen, fb., Køberup, H. b. — Mikkelsen, Ladby, H. b. — Mogensen, hm., Lille-Næstved, H. b. — —, Skelby, 1631: 57. — Moridsen, Bjerrede, 1633: 61, 66, 70 f. — Mortensen, Herlufsholm, H. b. — —, fb., Ladby, H. b. — —, hm., Lille-Næstved, H. b. — —, Vallensved, 1633: 37, 39. — Murer, Tyvelse, H. b. — Møller, Evemølle, se Peder Lauridsen Møller, Evemølle. — —, Hensmølle, 1632: 108; 1633: 26, 65. — —, Næstved. — —, Rislev, H. b. — — Manboe Skomager, Næstved. — Nielsen, fb., Appenæs, H. b. — —, Dysted, 1630: 29. — —, Næstved. — — Bagvendt, Tågeskov 1633: 352. — Olsen, Grimstrup, H. b. — —, tjenestekar, Holsted, H. b. — —, Ladby, H. b. — —, Næstved. — Olufsen, Vridsløse, H. b. — Pedersen, Lille-Næstved, H. b. — —, tjenestekar, Lille-Næstved, H. b. —

Poulsen, Luderup, 1630: 72, 74. — Randers, byfoged, Næstved. — Rasmussen, Øverup, H. b. — Skaaning, Nyrup, 1631: 74. — Skytte, fb., Lille-Næstved, H. b. — Smed, hm., Lille-Næstved, H. b. — —, Vallensved, 1633: 55, 68. — Svendsen, Basnæs, H. b. — Sørensen, fb., Grimstrup, H. b. — —, tjenestekar, Holsted, H. b. — —, hm., Ladby, H. b. — —, Rislev, H. b. — —, Vester-Egede, 1633: 253. — Udriider, Herlufsholm, H. b. — Vilhelm, Lille-Næstved, H. b. — Væver, Ladby, H. b. — Ørning, Glumsø, 1630: 193.

Pernille Banner, frue, Asendrup, 1633: 318 (p. 299), 332, se noter.

Philippus Badske, Næstved.

Poul Balsersen, skriver, Ringsted kloster, 1633: 119. — Hansen, Øverup, H. b. — Jensen Skriver (= Poul Jensen Colding), sognepræst og forstander på Herlufsholm, H. b. — Krudtbrænder, Lille-Næstved, H. b. — Lauridsen, fb., Kalby, H. b. — —, Lille-Næstved, forkert for Rasmussen, Lille-Næstved, H. b. — —, Stenbæksholm, 1632: 14. — Mikkelsen, Roskilde len, 1633: 310. — Pedersen, hm., Holsted, H. b. — Rasmussen, Lille-Næstved, H. b. — Siverson, Næstved. — Skomager, Næstved. — Skriver, Ringsted kloster, se Poul Balsersen. — Tomesen, Gelsted, 1633: 79.

Rasmus, tjenestekar, Holsted, H. b. — —, tjenestekar, Lille-Næstved, H. b. — Bøsemager, hm., Lille-Næstved, H. b. — Glarmester, hm., Lille-Næstved, H. b. — Hansen, Holsted, H. b. — —, Lille-Næstved, H. b. — —, Rislev, H. b. — —, Vridsløse, H. b. — Henningsen,

- Fodby, 1633: 236. — Holst, hm., Ladby, H. b. — Ipsen, Holsted, H. b. — —, Ladby, H. b. — Iversen, tjenestekar, Tyvelse, H. b. — Jensen, Brandelev, 1633: 116. — —, Glumse, 1630: 193. — —, Tyvelse, H. b. — Jespersen, Rislev, H. b. — Jude, fb., Tyvelse, H. b. — Jørgensen, Kalby, H. b. — —, Ladby, H. b. — —, Lille-Næstved, H. b. — —, tjenestekar, Toksværd, 1632: 103. — — Borgmester, Næstved. — Kuld, Lille-Næstved, H. b. — Laack, Ladby, se Rasmus Lauridsen Laack, fb., Ladby, H. b. — Lauridsen, Bonderup, 1632: 10. — —, Kalby, H. b. — —, tjenestekar, Lille-Næstved, H. b. — —, Øverup, H. b. — — Kræmmer, Roskilde, 1630: 28. — — Laack, fb., Ladby, H. b. — Madsen, tingskriver, Herlufsholm, H. b. — —, Næstved. — Mogensen, fb., Ladby, H. b. — Olsen, Dysted, 1633: 10. — —, hm., Rislev, H. b. — Paaske, Næstved. — Pedersen, 1631: 43. — —, Lille-Næstved, H. b. — —, Tyvelse, H. b. — —, fb., Vridsløse, H. b. — Poulsen, tjenestekar hos Jens Markusen, Brandelev, 1631: 30; se også følgende. — —, tjenestekar, Kalby, H. b. — —, Næstved. — Rask, fb., Holsted, H. b. — Skomager, Næstved. — Skriver, se Rasmus Jørgensen Borgmester, Næstved. — Skrædder, hm., Vridsløse, H. b. — Skrædderdreng, 1630: 198. — Skræddersvend, Lille-Næstved, H. b. — Smed, Næstved. — —, Vordingborg, 1633: 132. — Snedker, hm., Ladby, H. b. — Teglblænder, Lille-Næstved, H. b. — Træskomager, Næstved.
- Rislev by og bymænd, H. b.
- Sakarias Christoffersen, Næstved.
- Samuel Pedersen, Næstved. — Rasmussen, øverste hører, Herlufsholm, H. b.
- Sandbymænd, 1633: 188 (p. 230).
- Sidse(l) Andersens, Ladby, H. b. — Jenses, g. m. fb. Jens Ingvorsen, Ladby, H. b. — Madsdatter, Holsted, H. b. — Nielsdatter, 1630: 68. — —, g. m. fb. Peder Hansen, Nåby, H. b. — —, tjenestepige, Tyvelse, H. b. — Parsberg, frue, til Sparresholm, 1633: 10, se noter. — Peders, Øverup, H. b. — Rasmusdatter, g. m. fb. Hans Holst, Rislev, H. b.
- Simon Christensen, Stenstrup, 1632: 46a. — Hansen, Næstved.
- Sofie Pedersdatter, i tjeneste hos Poul Tomesen, Gelsted, 1633: 79.
- Stig Jensen, fb., Rislev, H. b. — Nielsen, Rislev, H. b.
- Svend Andersen, Nåby, H. b. — —, fb., Rislev, H. b. — Jensen, Næstved. — Ladefoged, Næstved. — Skomager, Næstved.
- Søren Andersen, Næstved. — — Jude, fb., sen. hm., Ladby, H. b. — Brygger, fb., Ladby, H. b. — Bødker, fb., Ladby, H. b. — Christensen, Åderup, 1633: 347. — —, fb., Appenæs, H. b. — —, Rislev, H. b. — Clausen, Ladby, H. b. — Envoldsen, Herlufsholm, H. b. — Guldsmed, Næstved. — Jensen, søn af Jens Sørensen Nåby, H. b. — Jude, Ladby, se Søren Andersen Jude, fb., Ladby, H. b. — Knudsen, Næstved. — Kok, Krømlinge, 1633: 352. — Kældersvend, Næstved. — Lauridsen, søn af Laurids Teglblænder i Herlufsholm teglgård, H. b. — —, Kalby, H. b. — Madsen, fb., Lille-Næstved, H. b. — Nielsen, Holsted, H. b. — —, Øverup, H. b. — Peder-

- sen, Koldinghus, 1631: 9. — —, søn af Peder Sørensen, Rislev, H. b. — —, Tyvelse, H. b. — —, tjenestekar, sen. hm., Vridsløse, H. b. — —, Øverup, H. b. — Rasmussen, Havbyrd, 1633: 333. — —, Vridsløse, H. b. — Smed, Næstved. — Vognmand, Næstved.
- Thiel Nielsen, hm., Holsted, H. b. — —, Havnhuset ved Sparresholm, 1630: 23.
- Thies Hansen, Blanglev, H. b.
- Tomas Bryggersvend, i tjeneste på Herlufsholm, H. b. — Hansen, Lille-Næstved, H. b. — —, Næstved. — Iversen, Næstved. — Jørgensen, tjenestekar, Ladby, H. b. — Pedersen, fb., Øverup, H. b. — Skytte, Herlufsholm, H. b.
- Torkil Christoffersen, Ladby, H. b. — Jensen, 1632: 94. — Lauridsen, Lille-Næstved, H. b. — —, fb., Rislev, H. b.
- Troels Pedersen, Herlufsholm, 1630: 68. — —, Holsted, H. b. — —, Lille-Næstved, H. b.
- Trude Tuesdatter, Appenæs, H. b.
- Tue Olsen, f. på Svinø, søn af Oluf Herid?, 1633: 352, 365.
- Tyvelse bymænd, H. b.
- Tøger Nielsen, fb., Appenæs, H. b.
- Ulrik Jørgensen, Nåby, H. b. — —, Rislev, H. b.
- Valborg, g. m. fb. Rasmus Pedersen, Vridsløse, H. b.
- Villads Mikkelsen, Næstved.
- Villum Christensen, Køge, 1631: 25. — Jensen, fb., Appenæs, H. b.
- Vridsløse by og bymænd, H. b.
- Ørsløse Andersdatter (Sørens datter) Ladby, H. b.
- Øverup by og bymænd, H. b.

2. REGISTER OVER PERSONER I HERLUFSHOLM BIRK

Appenæs.

- Appenæs by, 1630: 141; 1632: 65. — bymænd, 1630: 92, 161; 1632: 12; 1633: 51, 136.
- Anders Olufsen (Olsen), fb., tm.: 1630: 13/9, 29/11.
- Bent Nielsen, 1633: 139.
- Claus Hansen, fb., tm.: 1633: 21/1, 15/4, 1/7, 9/9, 25/11, se noter.
- Jens Christensen, hm., 1630: 89; 1632: 23, 27, 31, 89; 1633: 50, 140, se noter. — Lauridsen, fb., tm.: 1630: 16/8, 8/11; 1631: 10/1, 17/1. 1630: 89 f., 195; 1631: 1, 6 f., 26, se note til 1630: 199 og 1633: 21/1. — Madsen, 1631: 47, jvf. Jens Madsen, Kalby, og noter.
- Jep Pedersen, 1633: 242.
- Karen Villadses, 1630: 188.
- Knud Hugger, hm.: 1630: 88, 92, 161; 1631: 25; 1632: 12, 31; 1633: 51, 140, 148. — Jensen, fb., tm.: 1630: 20/9, 6/12; 1631: 21/2; 1632: 3/12; 1633: 5/8. 1630: 83 f., 163; 1631: 21; 1633: 306.
- Laurids Nielsen, fb., tm.: 1630: 25/10; 1632: 5/11; 1633: 4/2, 8/7, 23/9. 1632: 31. — Skrædder, tm.: 1630: 2/8, 23/8, 30/8; 1632: 8/10, 22/10, 29/10, 26/11, 17/12; 1633: 18/2, 25/2, 4/3, 20/5, 29/7, 19/8, 26/8, 14/10, 21/10, 11/11. 1632: 12, 27, 31; 1633: 50 f., 136, 139, 148.
- Mads Ingvorsen, tm.: 1630: 25/10

- (overstregtet). — Pedersen, tm.: 1633: 1/4, 13/5, 16/9. 1633: 136, 139.
- Niels Christensen, hm., 1630: 88 f., 92, 161, 188 f.; 1631: 26, jvf. Niels Christensen, Svenstrup, og noter. — Lauridsen, fb., tm.: 1633: 17/6, 18/11. 1632: 102. — Saxen, fb., tm.: 1630: 15/11; 1631: 24/1; 1633: 8/4, 15/7, 3/12. 1633: 50 f., 177.
- Oluf Tomesen, 1633: 242.
- Peder Nielsen, fb., tm.: 1633: 7/1. 1632: 27; 1633: 86 (p. 174), 148. — —s hustru, 1633: 148.
- Søren Christensen, fb., tm.: 1630: 6/9, 22/11; 1633: 11/2, 2/5, 22/7, 7/10. 1631: 26; 1633: 69.
- Trude Tuesdatter, 1630: 189.
- Tøger Nielsen, fb., tm.: 1630: 27/9, 13/12; 1632: 10/12; 1633: 20/5, 27/5, 28/10. 1630: 54a, 89; 1631: 26; 1632: 85; 1633: 139, 148, 347.
- Villum Jensen, fb., tm.: 1630: 4/10, 20/12; 1632: 22/10; 1633: 11/3, 3/6. 1630: 88; 1632: 27, 74, 87, 102; 1633: 306.
- Basnæs.*
- Peder Svendsen, 1633: 242.
- Blangslev.*
- Anne Clemensdatter, g. m. Thies Hansen, 1633: 57.
- Christen Pedersen, 1633: 57, 60.
- Fris Hansen, 1633: 57.
- Ole Jensen, 1633: 57.
- Thies Hansen, 1633: 57, 60.
- Borup.*
- Laurids Fønboe, 1633: 60.
- Peder Lauridsen, 1630: 175.
- Fensmark.*
- Anders Bødker, 1633: 29, 68, 79, 169. — Hansen, 1632: 37; 1633: 69, 82, 338.
- Bertel Pedersen, 1633: 346.
- Hans Fønboe, 1633: 169. — Nielsen, 1631: 38.
- Isak Hansen Vordingborg, sognepræst, 1633: 64, se noter.
- Jesper Lauridsen, 1630: 122.
- Kirstine Olufsdatter, g. m. Niels Andersen, 1633: 93.
- Merte Pedersdatter, 1633: 54, 64.
- Niels Jørgensen, 1631: 38.
- Oluf Hemmingsen, fb., 1630: 83, 122; 1631: 38, 56, 94, 106; 1632: 36; 1633: 143, 253, jvf. Oluf Hemmingsen, Øverup, med note.
- Gerdrup.*
- Gerdrup bymænd, 1630: 95, 154, 167; 1633: 143, 249.
- Anders Sørensen, 1632: 111.
- Anne, g. m. fb. Jørgen Andersen, 1633: 308.
- Christen Andersen, 1632: 107.
- Jens Espersen, hm., tm.: 1630: 16/8; 1633: 16/9. 1630: 24, 95, 142, 167; 1632: 107; 1633: 65, 67, 143, 167.
- Jep Pedersen, fb., tm.: 1630: 13/12; 1633: 21/1. 1630: 187; 1632: 111; 1633: 54, 96, 168, 308, 335.
- Jørgen Andersen, fb., 1633: 67, 96, 168, 308.
- Kirstine, g. m. fb. Jep Pedersen, 1633: 54, 308.
- Niels Mogensen, 1633: 67.
- Ole Lauridsen, 1632: 111. — Madsen, fb., 1630: 187; 1633: 168.
- Peder Ipsen, fb., 1630: 187; 1632: 107 f.; 1633: 26, 65, 168, 318 (p. 300), 335.
- Grimstrup.*
- Grimstrup by, 1630: 141.
- Christen Tomesen, 1632: 58, 99.
- Hans Andersen, 1632: 99. — Dyer, fb., tm.: 1633: 7/1. 1630: 61, 124, 193; 1631: 2, 95; 1632: 58, 99; 1633:

- 3, 7 f., 86 (p. 174), 143; — —s hustru, 1632: 58. — Knudsen, 1630: 137, 140. — Lauridsen, fb., tm.: 1632: 10/12; 1633: 1/7. 1630: 61; 1631: 2, 93, 95; 1632: 58, 99; 1633: 3, 8, 41, 177, 234, 266; — —s hustru, 1633: 234.
- Jep Jensen, 1633: 199.
- Jørgen Tomesen, fb., 1630: 61; 1632: 58; 1633: 199.
- Maren Peders, g. m. fb. Peder Sørensen, 1633: 310.
- Peder Andersen, tjenestekarl hos Peder Sørensen, 1633: 178, 192, 251. — Krudtbrænder, 1630: 204. — Olsen, 1632: 58. — Sørensen, fb., 1630: 61; 1632: 9, 58; 1633: 178, 192, 251, 310.
- Guderup.*
- Guderup by, 1630: 141. — bymænd, 1633: 136.
- Christen Knudsen, 1631: 74, se noter.
- Frans Jensen, fb., tm.: 1633: 16/9. 1630: 127; 1633: 103, 149, 173 (p. 220), 279, se noter.
- Hans Albretsen, tjenestekarl hos Frans Jensen, 1633: 279. — Peder- sen, tjenestekarl hos Niels Morten- sen, 1631: 17, 23.
- Jens Hansen, 1633: 103.
- Jørgen Jensen, 1633: 103.
- Laurids Hemmingsen, fb., 1630: 7, 81, 172; 1631: 44 f.
- Maren Pedersdatter, tjenestepige hos Frans Jensen, 1633: 173 (p. 220).
- Niels Mortensen, fb., tm.: 1631: 17/1; 1633: 12/8. 1630: 129; 1631: 17, 22. — Sørensen Hugger, 1630: 172.
- Peder Henningsen, tm.: 1633: 2/5.
- Herlufsholm.*
- Skolen, 1630: 3, 10 f., 13, 17, 21, 25, 27, 40, 44, 54a, 64 f., 67, 74, 87 f., 91—99, 113, 118, 153—162, 166 ff., 181, 200; 1631: 10, 12, 28, 30 ff., 39, 46 f., 49 f., 72, 76, 85, 89, 101; 1632: 3, 8, 10, 12 f., 27, 40, 44 f., 53, 56 f., 67, 71; 1633: 1, 15, 30, 33, 46, 51—54, 63 f., 72, 75, 91 f., 94, 96, 99 f., 106, 108, 112, 115, 122, 125, 133, 136 f., 141, 143, 147, 149, 155, 159, 161 f., 164, 166, 170, 173 (p. 220), 180—183, 188, 191, 193 f., 201 ff., 206a, 209, 212, 214—219, 222 ff., 231 ff., 236—240, 245 f., 249, 256—259, 262, 265, 268, 271 ff., 275, 284 f., 289, 294—298, 320, 333 ff., 337, 248 f., 361. — skolens børn, 1632: 43. — forstander, se Christen Clemesen og Poul Jensen. — hørere, 1633: 282. — kokkedrønge, 1631: 102. — tjenere, 1630: 44, 160, 162, 172; 1631: 32, 72, 82, 100; 1632: 43; 1633: 75, 90, 95, 121a f., 218. — tjenere i sognet, 1631: 64, 86. — udensogns tjenere, 1631: 64. — menige tingmænd, 1630: 49, 61. — menige almue og birkemænd, 1632: 6, 73, 105; 1633: 6, 22, 165 (p. 210), 203 ff., 226. — skoleherren (husbonden), 1630: 2, 43, 101; 1631: 64 f., 86, 108; 1632: 43; 1633: 63, 68, 78, 86 (p. 178), 106, 111, 115, 134, 209 (p. 239), 237 f., 271, 275, 291, 320, 357, se noter.
- Anders Hansen, 1630: 42. — Pedersen Skriver, 1630: 9, 15, 18 f., 22, 24, 26, 35, 40, 42 f., 55 f., 74, 88, 91, 101, 113 f., 118, 166 ff., 172, 180 ff., 192; 1631: 12 f., 27—31, 47, 49 ff., 59, 63 f., 72, 76, 78, 85 f., 99, 101 f.
- Christen (Christensen) Brygger, 1633: 159. — Clemesen, forstander, 1632: 8, 53, 56 f., 71; 1633: 1, 14 ff., 18, 29 ff., 52, 64, 73, 86, 95, 99 f., 111, 119, 121a, 131, 137 f., 148 f., 159, 162, 165 (p. 210) f., 174, 183 (p.

- 226), 202, 208, 212 f., 222, 225, 233, 247, 254, 258, 264, 273, 279, 284, 297, 300, 302, 312, 321, 323, 353 f., 357, 361, se noter.
- Christoffer Ulfeld, skoleherre, 1631: 86; 1633: 115, se note til 1630: 2.
- Erik Mortensen Kældersvend, 1630: 153, 200; 1632: 88; 1633: 38, 143, 159, 223, 353 f.
- Gregers Hansen = Gregers Hører, 1630: 182, 201.
- Hans Hansen, 1633: 159. — Madsen Skriver, skolens fuldmægtig, 1633: 31, 50 ff., 63 f., 73—76, 78, 80, 86, 92, 120, 123, 125. — Nielsen, tidl. skriver på Herlufsholm, 1632: 88. — Skriver, 1632: 12, 28, 67.
- Jacob Savskærer, 1633: 161.
- Jens Kokkedreng, 1631: 102. — Lauridsen, 1630: 42.
- Johanne Steffensdatter el. Troelsdatter, 1632: 44, 56; 1633: 301, 354 f.
- Jokum Brygger, 1630: 9.
- Kirstine Olufs, g. m. Oluf Andersen, 1631: 44.
- Knud Portner, 1633: 301, 312, 321.
- Mads Jensen Ladefoged, 1630: 13, 17, 21, 54 a, 64, 79, 150, 184; 1631: 31 f., 52. — Kokkedreng, 1631: 46, 83, 102.
- Malene Ibsdatter, 1633: 193 f., 206 a.
- Maren Ibsdatter se Malene Ibsdatter. — (Pedersdatter) Kokkepige, 1633: 179.
- Mikkel Poulsen, 1633: 86 (p. 173), 96, 111, 115, 120.
- Mogens Bertelsen, tidligere foged, 1633: 288 (p. 283). — Rasmussen Smedesvend, smed, 1633: 176, 213, 223, 327, jvf. Mogens Rasmussen Klejnsmedsvend, LilleNæstved.
- Morten Andersen, tidligere foged, 1631: 101.
- Niels Andersen Skriver, skriver, 1633: 136, 148, 159, 161 ff., 165—168, 171—173 (p. 220), 177—180, 182 f., 188 f., 192, 194 f., 201 f., 205, 209, 212 f., 225, 231, 238, 246, 254, 258, 261—264, 268 f., 271, 275 f., 279, 284, 288, 290, 295, 297, 300 f., 305 (p. 292) f., 308, 313, 318 (p. 301), 321 ff., 333, 335 ff., 342, 350. — Christensen Ladefoged, ladefoged, 1632: 23, 43 f., 56, 89; 1633: 50, 90 f., 133, 168, 213, 249. — Jørgensen, 1633: 243. — Kusk, 1633: 223. — Ladefoged, se Niels Christensen Ladefoged. — Skriver, se Niels Andersen Skriver. — Tomesen, 1632: 53, 72 f., 104 f.; 1633: 1, 14, 18, 31, 52, 78, 86, 134, 263. — Udrider, 1633: 52 (p. 156).
- Oluf Andersen, 1631: 44. — (Ole) Madsen Bryggersvend, 1633: 213, 223, 301.
- Peder Christoffersen, 1633: 159. — Fisker, 1633: 223. — Ladefoged, 1631: 62. — Mortensen, 1630: 9. — Udrider, 1630: 15.
- Poul Jensen Skriver, forstander og sognepræst på Herlufsholm, 1630: 13, 44, 56, 166, 180 f., 192, 197, 200; 1631: 29 (p. 62) f., 34, 51, 62, 65, 81, 89, 101; 1633: 76, 119, 138, 165 (p. 209), 173 (p. 216 og 220), 275, 288, 305, 311, 329, se noter.
- Rasmus Madsen, tingskriver, 1630: 111; 1633: 296.
- Samuel Rasmussen, øverste hører, 1633: 232.
- Søren Enevoldsen, 1633: 86 (p. 174), 354.
- Tomas Bryggersvend, 1631: 27. — Skytte, 1630: 176; 1633: 223.
- Humlehuset.*
- Jens Hansen Humlemand, 1631: 27; 1633: 187, 222, 348.
- Teglgården.*
- Inger Sørensdatter, g. m. Laurids Teglbærder, 1631: 96.

Laurids Teglbærder, 1631: 96.
 Malene Lauridsdatter, datter af Laurids Teglbærder, 1631: 96.
 Maren Lauridsdatter, datter af Laurids Teglbærder, 1631: 96.
 Søren Lauridsen, søn af Laurids Teglbærder, 1631: 96.

Holløse.

Holløse by, 1632: 65. — bymænd, 1633: 136, 333.
 Anders Knudsen, 1633: 333. — Nielsen, 1631: 53, 73, 80. — s hustru, se Ellen Olufsdatter.
 Christen Sørensen, 1633: 65.
 Ellen Olufsdatter, g. m. Anders Nielsen, 1631: 53, 73.
 Hans Andersen, 1633: 26, 65. — Rasmussen, 1633: 142.
 Laurids Rasmussen, fb., tm.: 1633: 1/4, 11/11. 1633: 333.
 Maren, g. 1. gang m. Anders Knudsen, 1633: 333.
 Niels Fønboe, hm., 1630: 202; 1632: 63; 1633: 258. — Nielsen, fb., 1633: 26. — Nielsen, søn af Niels Nielsen, stedsøn af Peder Andersen, 1633: 65, 94. — Olsen, tjenestekarl hos Anders Nielsen, 1631: 53, 73, 80. — Tomesen, tjenestekarl hos Peder Andersen, 1632: 40; 1633: 26, 81.
 Peder Andersen, fb., tm.: 1632: 19/11. 1631: 19; 1632: 40, 84, 108; 1633: 26, 65, 81, 94, se note til 1632: 40. — s hustru, 1633: 26. — Christoffersen, tjenestekarl hos Anders Nielsen, 1631: 53, 73, 80.

Holsted.

Holsted by, 1630: 141; 1633: 23. — bymænd, 1630: 93, 136, 158; 1631: 52; 1632: 12; 1633: 136, 209 (p. 240), 244.

Anders Knudsen, hm., tm.: 1631: 24/1; 1633: 5/8. 1630: 158; 1631: 27, 52; 1632: 41; 1633: 136, 224, 231, 237 f., 244, 262 (p. 267). — Pedersen, 1630: 18, 76.
 Anne Fønboes = Anne Olufs, enke efter hm. Oluf Fønboe, i huset hos Jep Naal, 1630: 38, 76; 1633: 181, 209, 238, 246, 281. — Jep Naals, g.m. hm. Jep Naal, 1630: 38; 1633: 181, 209, 238, 244, 262, 296. — Madsdatter, 1630: 76.—Nielsdatter, tjenestepige hos Rasmus Rask, 1633: 262 (p. 266). — Olufs, se Anne Fønboes.
 Birgitte, g. m. Rasmus Rask, 1633: 262. — Lolliks, 1633: 209 (p. 241f.).
 Boel Herlufsdatter, 1630: 76.
 Christen Hansen, fb., tm.: 1630: 23/8; 1633: 18/3. 1630: 109, 136; 1631: 36 f., 72; 1632: 100; 1633: 77, 107 f., 209 (p. 241 og 243), 237, 245, 257, 262 (p. 266), 303. — s søn, 1633: 303.
 Christoffer Jensen, 1630: 185.
 Dorte Mikkels, 1630: 18.
 Ejler Hansen, 1633: 262 (p. 263).
 Esben Jensen, 1630: 142.
 Hans Christensen, 1630: 15, 137, 140. — Drukken, se Hans Lauridsen Drukken. — Fønboe, 1630: 7 f. — Hansen, 1633: 262 (p. 267). — (Jensen) Høg, fb., tm.: 1633: 15/4, 19/8. 1630: 197; 1632: 41; 1633: 86 (p. 175), 238, 262 (p. 267), jvf. Hans Jensen Høg, Øverup, og noter. — s hustru, 1633: 238, 262 (p. 267). — Jørgensen, fb., tm.: 1630: 2/8, 27/9, 15/11; 1633: 18/2, 25/2. 1630: 14, 20, 38, 71, 76, 163; 1631: 21, 40; 1632: 70; 1633: 123, 209 (p. 241), 262 (p. 266), 330, se note til 1630: 71. — Lauridsen Drukken, fb., tm.: 1630: 11/10; 1633: 11/3, 19/8. 1633: 257, 262 (p. 266).—Lollik,

- 1630: 7, 32, 43, 71, 123, 140, 151, 175; 1631: 45. — Madsen, Laurids Jensens stedsøn, fb., tm.: 1630: 6/12; 1631: 10/1; 1633: 2/5, 7/10. 1630: 15, 84, 163 f., 170; 1631: 21; 1632: 57; 1633: 209 (p. 240), 262 (p. 267), 306. — Nielsen, 1630: 163 f.; 1631: 21. — Nielsen, tjenestekarl, 1631: 52. — Olsen, 1633: 262 (p. 264). — Pedersen, 1630: 81, 138. — Rasmussen, 1633: 47. — Rasmussen, tjenestekarl hos Rasmus Rask, 1633: 77.
- Inger Nielsdatter, 1633: 262 (p. 267).
- Jens Andersen, 1630: 71. — Hansen Fønboe, fb., tm.: 1633: 14/1, 4/2, 5/8. 1630: 7, 29, 65, 74, 169 f., 174; 1631: 4, 14, 36 f., 41; 1632: 10, 41, 81; 1633: 47, 123, 169, 221, 238, 253, 262 (p. 266), 306. — Hansen, se foranstående.—Hugger, 1630: 93, 168.—Madsen, tm.: 1633: 28/10. — Pedersen, hm., tm.: 1630: 6/9. 1630: 43; 1633: 209 (p. 241), se note til 1630: 118.
- Jep Naal, hm., tm.: 1631: 21/2. 1630: 7, 93, 123, 130, 168; 1631: 36 f.; 1633: 15, 29, 45, 47, 181, 209, 224, 231, 237 f., 244 ff., 262, 271, 281, 296, 318 (p. 301), 343. — Pedersen, tm.: 1630: 6/12.
- Jørgen Olsen, tjenestekarl, 1630: 122.
- Karen, g. m. fb. Hans Madsen, 1633: 262 (p. 267). — Madsdatter, 1633: 262 (p. 267). — Mikkeldatter, 1630: 18. — Nielses, 1633: 209 (p. 241 f.), 238, 262.
- Kirstine, g. m. hm. Poul Pedersen, 1633: 262 (p. 267). — Hemmingsdatter, enke efter Laurids Hansen, søster til Laurids Hemmingsen i Guderup og Oluf Hemmingsen i Fensmark, 1631: 45, 56, 92, 94, 106; 1633: 262 (p. 267). — Nielsdatter, 1633: 262 (p. 267).
- Knud Hansen, 1633: 262 (p. 266). — Madsen, 1633: 245.
- Laurids Hansen, hm., tm.: 1630: 6/9. 1630: 43, 118, 158; 1631: 45, 106. — —, tm.: 1633: 9/9. 1632: 57; 1633: 15, 28, 246, 271, se note til 1633: 181. — Jensen, fb., 1630: 76, 84, 163, 170.
- Ludse Peders, g. m. Peder Hansen, 1633: 262 (p. 266).
- Mads Ipsen, hm., tm.: 1631: 14/2; 1633: 1/7. 1630: 123, 133; 1631: 27, 51 f., 92, 94, 106; 1632: 12, 57; 1633: 181, 209 (p. 239), 231, 237 f., 244.
- Maren Henningsdatter, tjenestepige hos Christen Hansen, 1633: 262 (p. 266). — Jeppes, 1633: 209 (p. 241).
- Mette Madsen, 1633: 262 (p. 265).
- Niels Christensen, 1630: 15, 118, 137; 1631: 36 f., 52; 1633: 245. — —, tjenestekarl hos Christen Hansen, 1633: 262 (p. 267). — Hansen, 1633: 28, 117. — Jensen, 1633: 209 (p. 240 og 242), 238. — Jespersen, 1630: 15; 1631: 36 f., 52. — Madsen, fb., tm.: 1633: 20/5, 5/8. 1630: 38, 73, 76, 82 ff., 163, 169 f.; 1631: 21, 72; 1632: 41; 1633: 115, 123, 127, 209 (p. 240), 229, 244, 262 (p. 267). — —s hustru, 1633: 229, 244. — Olsen, 1632: 48; 1633: 47. — Pedersen, 1630: 168. — Rasmussen, 1631: 36 f., 40 f. — —, tjenestekarl hos Niels Madsen, 1633: 262 (p. 267).
- Oluf Knudsen, fb., 1630: 104; 1631: 24, 36 f., se noter. — (Ole) Troelsen, 1632: 41.
- Peder Andersen, 1630: 168; 1633: 136. — Hansen, tm.: 1630: 27/9; 1631: 10/1; 1633: 28/1, 15/7, 14/10, 3/12. 1630: 38, 71, 73, 76, 118, 163, 168, 170, 197; 1631: 21; 1633: 46, 77, 106, 209 (p. 240 f.), 238, 262 (p. 266), 318 (p. 300). — Knudsen, 1633: 253, 262 (p. 266). — Lauridsen, fb.,

- tm.: 1633: 15/7, 12/8, 4/11, 18/11, 25/11, 3/12. 1630: 7, 18, 54a, 169, 171, 181; 1631: 45; 1632: 3, 24, 62; 1633: 1, 14, 102, 106 ff., 115, 133, 172, 209 (p. 240), 262 (p. 267), 275, 293, 300, 305 (p. 292). — Olsen, tjenestekarl hos Peder Lauridsen, 1633: 102. — Sørensen, tjenestekarl hos Oluf Knudsen, 1631: 36 f.
- Poul Pedersen, hm., 1630: 118, 137, 140, 163 f.; 1631: 36 f., 40 f., 45, 56; 1632: 12; 1633: 15, 28, 224, 246, 262 (p. 267), 271, 296, 303, se noter.
- Rasmus, tjenestekarl hos Rasmus Rask, 1633: 127. — Hansen, 1630: 170; 1631: 21; 1633: 209 (p. 239). — Ipsen, 1630: 53; 1633: 77. — Rask, fb., tm.: 1631: 10/1; 1632: 10/12, 17/12; 1633: 3/6, 4/11, 11/11, 18/11. 1630: 8, 29, 53, 65, 118, 168 ff., 197; 1631: 40 f., 49, 52, 97; 1632: 81; 1633: 40, 77, 86 (p. 174), 92, 123, 127, 136, 209, 262, 275, 296, 318 (p. 300), 335, 343. — —s hustru, 1633: 209 (p. 242), 262. — —s datter, 1633: 209 (p. 242), 262. — —s søn, 1631: 52.
- Sidse Madsdatter, 1630: 76.
- Søren Nielsen, 1631: 52.
- Thiel Nielsen, hm., tm.: 1633: 1/7. 1633: 181, 296, 303, se noter.
- Troels Pedersen, 1630: 118, 136.
- Kalby.*
- Kalby by, 1632: 65; 1633: 344. — bymænd, 1630: 94, 159; 1633: 136, 278, 290.
- Anders Hansen, tjenestekarl hos Hans Niensens kvinde, 1630: 200; 1631: 76 (p. 85). — Ipsen, 1632: 98. — Jude, 1633: 224. — Pedersen, 1630: 125.
- Anne, tjenestepige hos Poul Lauridsen sommeren 1630, 1631: 30.
- Birgitte Poulsdatter, g. m. fb. Peder Lauridsen Banke, 1633: 337, 387.
- Christoffer Lund, hm., tm.: 1633: 26/8. 1633: 180, 284, jvfr. Christoffer Lund, Ladby, med note.
- Daniel Pedersen, fb., tm.: 1630: 6/9, 15/11; 1632: 22/10, 29/10; 1633: 1/4, 16/9. 1630: 56, 65, 101, 104, 125; 1633: 278 (p. 278).
- Frans Mogensen, fb., tm.: 1630: 20/9, 25/10; 1631: 31/1; 1632: 19/4; 1633: 8/4, 15/4, 2/9, 9/9, 23/9, 7/10, 21/10. 1630: 56, 65, 101, 138; 1631: 76; 1633: 224, 231, 290, 357.
- Hans Ipsen, 1632: 98. — Iversen, 1631: 76. — Jensen, 1633: 290. — Jørgensen, tjenestekarl hos Hans Lund, 1633: 290. — Lund, fb., tm.: 1630: 20/9, 20/12; 1633: 4/3, 11/3, 12/8. 1630: 54, 94, 125, 159, 200, 206; 1631: 30, 76; 1633: 88, 290, 306, se noter. — Nielsen, fb., tm.: 1630: 2/8, 16/8. 1630: 56, 65, 200; 1631: 30; 1633: 113, 117, 152, se note til 1631: 47. — —s hustru, 1630: 200. — Rasmussen, 1630: 134, 138; 1633: 278, 337.
- Herluf Mogensen, 1633: 224.
- Jens Christensen, 1633: 337. — Madsen, fb., tm.: 1633: 18/2, 25/2, 8/4, 22/7, 3/12. 1632: 102; 1633: 113, 116 f., 152, 224, jvf. Jens Madsen, Appenæs og note til 1631: 47. — Nielsen, fb., 1630: 65, 106; 1631: 30. — Tygesen, hm., 1630: 54, 94, 200; 1631: 99; 1633: 88. — —s hustru, 1630: 54.
- Jørgen Hansen, hm., 1632: 103; 1633: 136, 284, se note til 1630: 54.
- Karen Pouls, g. m. fb. Poul Lauridsen, 1631: 76, 99.
- Knud Hansen, hm., 1633: 330, se noter.
- Laurids Pedersen, søn af Peder Lauridsen Banke, 1633: 290, 337, 339. — Rasmussen, hm., 1630: 65; 1633:

- 136, 284. — Skrædder, tm.: 1633: 23/9. 1630: 159; 1633: 337.
- Mads Jensen, fb., 1630: 205; 1633: 20, 278 (p. 277), 290, 306, se noter. — Olsen, 1633: 330.
- Maren Hansdatter, 1633: 180.
- Mette Nielsdatter, enke efter hm. Jens Tygesen, 1633: 88.
- Mogens Pedersen, fb., tm.: 1630: 11/10, 8/11; 1633: 4/11. 1630: 104, 106; 1631: 30; 1632: 102, 112; 1633: 2, 290, 337.
- Morten Andersen, 1633: 339.
- Niels Hansen, fb., tm.: 1630: 22/11; 1633: 8/7. 1630: 56, 65, 101; 1631: 13; 1632: 10, 98, 102; 1633: 13, 140, 290, 346, se noter.
- Oluf Jensen, søn af Jens Olsen i Ladby, 1633: 114.
- Peder Banke, se Peder Lauridsen Banke. — Clausen, 1630: 121. — Holst, se Peder Lauridsen Holst. — Jensen, 1631: 76. — Lauridsen Banke, fb., tm.: 1632: 26/11. 1630: 56, 65; 1631: 30; 1633: 136, 290, 337, 339. — —s hustru, 1633: 337. — Lauridsen Holst, fb., tm.: 1630: 23/8, 4/10, 11/10; 1631: 21/2; 1633: 4/3, 20/5, 14/10. 1630: 3, 19, 39, 54a, 64, 98; 1631: 30, 48, 76; 1633: 88, 94, 152, 290.
- Poul Lauridsen, fb., tm.: 1630: 23/8, 30/8. 1630: 56, 65, 101 f., 160, 162, 169, 181, 200; 1631: 30, 47, 76, 99, se noter. — —s hustru, se Karen Pouls.
- Rasmus Jørgensen, 1633: 339. — Lauridsen, 1630: 200. — Poulsen, tjenestekarl hos Poul Lauridsen sommeren 1630, senere hos Jens Markussen i Brandelev, 1631: 30.
- Søren Lauridsen, 1631: 76, 99.
- Esben Jensen, 1633: 49, 67.
- Hans Mortensen, 1633: 364.
- Jørgen Hansen, 1633: 49.
- Knud Jacobsen, 1633: 364.
- Mogens Andersen, fb., 1633: 126, 131, 140, se noter.
- Ole Sørensen, tjenestekarl hos Peder Madsen, 1633: 74.
- Peder Madsen, fb., 1630: 54a, 112; 1631: 33; 1632: 108; 1633: 26, 49, 65, 96, 338, 364.
- Ladby.*
- Ladby by, 1630: 141. — bymænd, 1630: 78, 91, 154; 1631: 83; 1632: 4, 12; 1633: 136, 146, 173 (p. 220), 218 f., 233, 236, 239, 258, 355 f.
- Agnete Jørgens, g. m. hm. Jørgen Olsen Kræmmer, 1630: 46; 1632: 102; 1633: 173 (p. 217), 297, 355 f.
- Anders Fønboe, se Anders (Lauridsen) Fønboe. — Jensen, 1633: 260. — Lauridsen, tjenestekarl hos Rasmus Laack, 1632: 77; 1633: 17, 173 (p. 219), 182, 258, 267, 320. — (Lauridsen) Fønboe, fb., tm.: 1630: 11/10; 1631: 7/2. 1630: 180; 1631: 48, 63, 83; 1633: 137. — Pedersen, hm., tm.: 1633: 1/7. 1630: 5, 13, 127, 129, 132; 1631: 14, 22 f., 48, 59, 63, 67, 78, 83; 1632: 28, 109; 1633: 182, 184, 214, 297, 312, 333, 340, se note til 1630: 44. — —, 1631: 63, 83. — Steffensen, tjenestekarl hos Morten Jensen, 1633: 349, 359.
- Anne Andersdatter, tjenestepige hos Peder Hansen, 1633: 173 (p. 218). — Bentsdatter, tjenestepige hos Hans Iversen sommeren 1630, 1630: 180. — Jensdatter, tjenestepige hos Jens Ingvorsen, 1630: 22, 27, 35, 180. — Jenses, 1631: 54. — Nielsdatter, datter af Niels Jensen, 1633: 71. — Tomasdatter, 1633: 173, 183 (p. 227).
- Køberup.*
- Køberup bymænd, 1630: 95.

- Augustinus Pedersen, 1632: 13, 15, 30.
- Christen Ipsen, hm., 1632: 109, se noter. — Knudsen, 1633: 105. — Skomager, 1633: 272.
- Christoffer Jensen, fb., se flg. — (Jensen) Lund, fb., tm.: 1630: 13/9, 11/10, 13/12; 1632: 10/12; 1633: 11/2, 8/4. 1630: 45, 106, 113, 174, 182, 201; 1631: 63; 1632: 7, 48, 86, 94, 102; 1633: 61, 66, 70 ff., 76, 89, jvfr. Christoffer Lund, Kalby og note til 1633: 72. — —s hustru, 1630: 45.
- Clemen Nielsen, søn af Niels Jensen, 1633: 71.
- Dorte Nielsdatter, datter af Niels Jensen, 1633: 71.
- Ellen Pedersdatter, datter af Peder Olsen, g. m. fb. Hans Andersen, 1633: 340.
- Else (Jensdatter), g. m. Hans Iversen, datter af Jens Tomesen, 1633: 4, 196, 269, 274.
- Esben Jensen, 1630: 52.
- Gundel Jenses, g. m. Jens Tomesen, 1630: 45; 1633: 274.
- Hans, tjenestedreng hos Morten Jensen, 1633: 258, 320. — Andersen, broder til Søren Andersen Jude, fb., 1633: 72, 120, 173 (p. 218 og 220), 258, 276, 319, 340, se noter. — Fønboe, se Hans Lauridsen Fønboe. — Hugger, hm., 1630: 142, se noter. — Ipsen, 1632: 4. — Iversen, fb., tm.: 1630: 12/7, 16/8, 8/11, 29/11; 1633: 18/3, 26/8, 2/9. 1630: 4 f., 13, 22, 35, 40, 45, 78, 114, 120, 146, 175, 180; 1631: 3, 59, 83, 108; 1633: 4, 37, 55, 68, 105, 144, 173 (p. 215), 196, 201, 210, 239, 255, 260, 267, 269, 274, 282, 289, 355 f. — —s hustru, se Else (Jensdatter). — Knudsen, hm., sen. fb., tm.: 1633: 13/5, 26/8, 2/9, 18/11. 1631: 17; 1632: 4, 7, 109; 1633: 25, 27, 55 f., 129, 144, 173 (p. 215 og 218), 193, 239, 269, 320, 333, se noter. — Lauridsen Fønboe, hm., sen. fb., tm.: 1633: 1/4. 1630: 45 f., 142; 1631: 14; 1632: 28, 38, 109; 1633: 22, 27, 46, 83, 99, 184 ff., 284, 297 f., 325, 333, se noter. — —s hustru, se Maren Jørgensdatter. — Pedersen, søn af Peder Olsen, 1633: 340. — Sørensen, 1630: 4 f.
- Henrik Hansen, 1631: 46.
- Inger Nielsdatter, tjenestepige hos Jens Ingvorsen, 1630: 22, 180.
- Jens Hansen, hm., 1630: 35, 44, se note til 1630: 44. — —s hustru, 1630: 44. — Ingvorsen, fb., tm.: 1630: 16/8, 27/9, 20/12; 1633: 18/3, 26/8. 1630: 22, 27, 35 f., 40, 78, 86, 165, 180, 192; 1632: 50, 52, 56, 85; 1633: 19, 21, 25, 190, 239, 260, 276, 301, 306, 325. — —s hustru, se Sidsel Jenses. — Nielsen, søn af Niels Jensen, 1633: 71. — Olsen, fb., 1633: 114. — Sørensen, fb., tm.: 1630: 23/8, 30/8. 1630: 52, 113 f., 183, se note til 1632: 18. — —s søn, 1630: 114. — Tomesen, 1633: 274.
- Jep Lauridsen, 1633: 39, 182, 214. — Pedersen, 1633: 120.
- Jesper Jensen, tjenestekarl hos Oluf Lauridsen, 1630: 22.
- Johanne Ibsdatter, 1633: 184. — Sørensen, g. m. fb. Søren Andersen, 1631: 46, 63, 83; 1633: 203, 233.
- Jørgen Kræmmer, se Jørgen Olsen Kræmmer. — Olsen, 1631: 46. — Kræmmer, hm., tm.: 1630: 4/10; 1631: 14/2; 1632: 8/10; 1633: 14/1, 21/1, 8/4, 3/6, 1/7, 8/7, 15/7, 5/8, 19/8, 26/8, 2/9, 7/10, 14/10, 4/11, 18/11, 25/11, 3/12. 1630: 46, 81, 91, 106, 113 f., 180, 182 ff.; 1631: 20, 46, 48, 54, 59, 63, 83; 1632: 7, 22, 28, 38, 46a, 56, 77, 88, 102; 1633: 11, 25, 164, 170, 173, 184 f., 193 f.,

- 227, 239 ff., 258, 260, 297 f., 302, 307, 319, 321, 325, 333, 349, 355 f., se noter.
- Karen Ibsdatter, g. m. fb. Søren Brygger, 1631: 83. — Jenses, enke efter Jens Sørensen, 1630: 114. — Nielsdatter, datter af Niels Jensen, 1633: 71. — Olufsdatter, 1630: 46.
- Kirsten Lauridsdatter, 1633: 184.
- Knud Hansen, 1630: 114. — Jensen, fb., tm.: 1633: 3/12. 1633: 210, 269, 274 f., 292, 304, 314, 361 f., jvf. Knud Jensen, Olstrup, og noter. — Sørensen, søn af Søren Bødker, 1633: 258, 272, 320, 322.
- Kort, 1630: 132.
- Laurids Hansen, hm., tm.: 1632: 17/12; 1633: 27/5, 28/10. 1630: 45 f., 78, 85, 91, 127; 1631: 54; 1632: 12, 14 f., 96, 109; 1633: 11, 103, 159, 173 (p. 214), 197 f., 211 f., 218, 258, 320 f., 361. — Ipsen, tjenestekarl hos Hans Iversen og senere hos Anders Fønboe, 1630: 22, 35 f., 39, 41, 49, 58, 77 f., 86, 180, 192; 1631: 48. — Lauridsen, 1631: 63. — Rasmussen, 1631: 90.
- Ludse Olufsdatter, tjenestepige hos Hans Andersen, 1633: 173 (p. 218).
- Mads Ipsen, tm.: 1633: 7/1. 1631: 24. 1633: 86 (p. 174).
- Malene Hansdatter, 1631: 78.
- Maren Eriksdatter, g. m. Peder Olsen, 1633: 340. — Jacobsdatter, 1633: 173 (p. 218). — Jensdatter, g. m. Peder Væver, 1630: 85; 1631: 69. — —, g. m. fb. Rasmus Lauridsen Laack, 1632: 77, 106; 1633: 4, 6, 108, 165, 173, 182 f., 195, 209 (p. 242), 211 f., 214, 233, 241, 312. — Judes, 1633: 173 (p. 218). — Jørgensdatter, tjenestepige hos Søren Brygger, 1631: 63, 83; — —, g. m. fb. Hans Lauridsen (Fønboe), 1633: 22, 182, 184, 297. — Madsdatter, tjenestepige hos Rasmus Laack, 1633: 173 (p. 217), 182. — Nielsdatter, 1633: 183 (p. 228). — Nielses, 1630: 46. — Olufsdatter, g. m. hm. Oluf Lauridsen, 1633: 173 (p. 219), 184. — Vævers, 1630: 85.
- Markur Christensen, fb., tm.: 1633: 26/8. 1630: 45; 1633: 144, 173 (p. 215), 190, 306. — —s hustru, 1630: 45.
- Mette Andersdatter, 1633: 173 (p. 219). — Anderses, g. m. Anders Pedersen, 1633: 184. — Pedersdatter, 1633: 184, 355 f., — Sørensdat- ter, datter af Søren Bødker, 1633: 173 (p. 219).
- Mogens Rasmussen, søn af Rasmus Mogensen, 1632: 14.
- Morten Jensen, fb., tm.: 1630: 12/7, 4/10, 11/10. 1630: 4, 40, 45, 81; 1632: 21; 1633: 11, 92, 123, 133, 173 (p. 214 f.), 190, 201, 210, 239, 249, 258, 275, 288, 319 f., 349. — Sørensen, fb., 1630: 45 f., 54a, 175; 1631: 11; 1632: 86; 1633: 11, 55, 92, 99, 111, 141, 201, 210, 282, se noter. — —, søn af Søren Brygger, 1631: 46, 63; 1633: 320.
- Niels Andersen, 1630: 4, 13, 154; 1631: 17, 90; 1633: 99, 151, 183 (p. 226), 195, 197 f., 258. — Hans- sen, 1631: 67. — Jensen, 1633: 71. — Jude, 1633: 144, 184, 186, 227. — Madsen, tjenestekarl hos Hans Iversen, 1630: 4 f., 36, 150, 180. — Olsen, fb., tm.: 1632: 29/10; 1633: 25/2, 3/6. 1632: 18, 21, 48, 56, 80, 95, 102; 1633: 56, 69, 82, 93 f., 99, 107, 115, 164, 170, 173 (p. 216), 239, 258, 260, 307, 319 f., se noter. — —s hustru, 1633: 319. — Peder- sen, fb., tm.: 1630: 4/10; 1633: 28/1, 8/7. 1631: 67; 1632: 4, 7, 88, 94, 97, 109; 1633: 2, 4, 17, 21, 44, 120, 136, 183 (p. 226), 184, 186, 193 f., 196,

- 211 f., 218, 239, 258, 272, 306, 361, se noter.
- Oluf (Ole), tjenestekarl hos Hans Knudsen, 1633: 320. — Andersen, fb., tm.: 1630: 25/10. 1630: 148; 1631: 24; 1632: 14 f., 22, 97, 103; 1633: 28, 239, 361, se noter. — Ipsen, tm.: 1630: 6/12. — Jensen, 1630: 119, 127; 1631: 17. — Jørgensen, 1630: 180, 182, 197; 1631: 12. — Laack, søn af Laurids Rasmussen, tm.: 1633: 25/2. 1631: 90; 1633: 92, 94, se noter. — Lauridsen, hm., tidl. tjenestekarl hos Rasmus Laack, 1633: 173 (p. 219), 267, se tillige Oluf Lauridsen, Fodbygård, og noter. — —, fb., tm.: 1630: 16/8, 4/10; 1633: 28/1. 1630: 13, 15, 22, 40, 52, 58, 78, 85, 113, 127, 191; 1631: 19, 105; 1632: 12, 14 f., 38, 56, 77, 88, 94, 97, 102, 106, 109; 1633: 11, 21, 27, 40, 44, 46, 59, 92, 123, 136, 144, 164, 173 (p. 215), 239 ff., 249, 255, 297 f., 312, 320. — Madsen, 1630: 13. — Pedersen, tjenestekarl hos Niels Pedersen, 1633: 258. — —, søn af Peder Olsen, fb., tm.: 1630: 13/12; 1632: 8/10, 10/12; 1633: 2/9, 14/10. 1630: 106, 129, 149, 176 f., 183 f., 186; 1631: 23, 60, 83 f.; 1632: 11, 17, 102; 1633: 11, 46, 83, 110, 137, 151, 159, 164, 173 (p. 216), 186, 239, 255, 267, 269, 276, 302, 319, 340, 346, 361.
- Peder Andersen, 1633: 151. — Augustinussen, søn af Augustinus Pedersen, 1632: 13, 15, 30. — Hansen, fb., tm.: 1630: 25/10, 8/11, 15/11; 1631: 7/2; 1632: 8/10, 22/10, 5/11, 19/11, 26/11, 10/12, 17/12; 1633: 7/1, 14/1, 21/1, 28/1, 4/2, 11/2, 18/2, 29/4, 13/5, 20/5, 3/6, 8/7, 15/7, 22/7, 29/7, 5/8, 12/8, 19/8, 2/9, 9/9, 7/10, 28/10, 4/11, 11/11, 18/11, 25/11, 3/12. 1630: 106, 113, 119 f., 132, 174, 197; 1631: 17, 36 f., 46, 61, 63, 90; 1632: 7, 11, 14, 22, 46 a, 92, 102; 1633: 1, 21, 25, 40, 46, 52 (p. 159), 68, 86, 94, 108 ff., 130, 138, 144, 149, 151, 156, 173 (p. 218), 177, 201, 218, 236, 239, 252, 262, 267, 275, 300, 315, 325, 335, 342. — Ipsen, 1633: 297. — Jensen, 1633: 142, 267. — —, tjenestekarl hos Niels Pedersen, 1633: 258 322. — —, tjenestekarl hos Søren Brygger, 1633: 258. — — Knudsen, 1630: 63, 85. — —s hustru, 1630: 85. — Lauridsen, søn af Laurids Rasmussen, 1631: 90, 105. — Mikkelsen, 1631: 22 f. — Mortensen, fb., tm.: 1633: 29/7. — Olsen, 1633: 340. — Sørensen, hm., 1630: 53, 150, 154; 1631: 25; 1632: 38; 1633: 25, 27, 325, 349, 355 f., se noter. — Væver, 1630: 13, 36, 81, 113 f., 127, 129, 132, 180, 182 ff.; 1631: 54, 67, 69, 105, se note til 1630: 105.
- Rasmus Holst, hm., 1630: 50, se note 1631: 17. — Ipsen, 1630: 53; 1631: 14, 36 f. — Jørgensen, hm., 1630: 40, 46. — —s hustru, 1630: 46. — Lauridsen Laack, søn af Laurids Rasmussen, fb., tm.: 1630: 13/12; 1633: 12/8. 1630: 52, 106, 146, 198; 1631: 90, 99, 105; 1632: 77, 97, 102, 106; 1633: 4, 6, 17, 46, 59, 68, 92, 106, 108, 165, 173, 182 f., 195 ff., 203 f., 211 f., 225 ff., 233, 239, 248, 250, 255, 258, 260, 265, 267, 287, 291, 301, 312, 318 (p. 300), 325, 342, 357. — —s hustru, se Maren Jensdatter. — Mogensen, fb., 1630: 106, 177; 1632: 14, se note til 1630: 148. — Snecker, hm., tm.: 1630: 30/8. 1630: 13, 35, 119; 1633: 144, se note til 1630: 119.
- Sidse(l) Andersens, 1630: 106. — Jenses, g. m. fb. Jens Ingvorsen, 1630: 22, 36, 180.

- Søren Andersen Jude, fb., sen. hm., tm.: 1633: 14/1, 18/2, 29/4, 13/5. 1630: 45 f., 52, 119, 132, 146 f., 174 f., 183, 186; 1631: 22, 46, 59, 63, 78, 83, 88, 102, 108; 1632: 44, 47 f., 56, 80, 86, 90, 95 f., 102; 1633: 5, 11, 21, 68, 99, 107, 115, 129, 142, 144, 165, 170, 173, 182 f., 195 f., 203, 207 f., 211 f., 225, 227, 233, 241, 248, 250, 255, 265, 267, 276, 287, 295, 300 f., 313, 321, 331, 353 — 357, se noter. — — —s hustru, se Johanne Sørensen. — Brygger, fb., tm.: 1630: 20/9, 27/9. 1630: 104, 113, 168, 197; 1631: 46, 63, 83, 102, 108; 1633: 43, 69, 123, 164, 201, 239, 252, 258, 306. — Bødker, fb., tm.: 1630: 22/11, 29/11; 1631: 17/1; 1632: 10/12; 1633: 25/2, 8/7, 21/10, 25/11. 1630: 174; 1633: 123, 190, 201, 233, 239, 252, 258, 272, 306, 318 (p. 300), 322, 328. — —s hustru, 1633: 328. — Clausen, 1630: 137. — Jude, se Søren Andersen Jude.
- Tomas Jørgensen, tjenestekarl hos Jens Ingvorsen, 1630: 22.
- Torkel Christoffersen, 1630: 13.
- Ørsla Andersdatter, evt. Sørensdatter, 1633: 183 (p. 228).
- Lille Næstved.*
- Lille-Næstved by, 1630: 141. — bymænd, 1630: 99, 153; 1633: 100, 136, 146, 218, 236, 254, 275.
- Anders, tjenestekarl hos Hans Ipsen, 1633: 219. — Fønboe, 1631: 46. — Jensen, 1633: 172. — Markussen, 1632: 9. — Rasmussen, 1631: 74; 1633: 132.
- Anne, 1633: 349, 359. — Hansdatter, g. m. fb. Jørgen Andersen, 1631: 50, 62; 1633: 172. — Ibsdatter, g. m. hm. Hans Bødker, 1631: 29 (p. 61 og 64), 34, 51, 62, 101. — Jørgensdatter, 1630: 60. — Lauridsdatter, datter af Laurids Hugger, 1630: 62, 124; 1631: 71, 98.
- Arnt Jensen Badskær, 1630: 123; 1631: 74; 1633: 240.
- Bente Vilhelms, 1633: 179.
- Boel Gregerses, g. m. fb. Gregers Ipsen, 1630: 109. — Lauridsdatter, datter af Laurids Hugger, 1630: 62. — Nielsdatter, 1632: 104.
- Christen Fønboe, fb., tm.: 1633: 23/9. 1632: 88; 1633: 134, se noter. — Hansen, 1630: 107. — Jensen, 1632: 104; 1633: 1. — Møller, 1633: 1, 18, 31, 52, 86 (p. 178), 273. — Pedersen, 1633: 240. — Plov, hm., 1633: 279. — Tønnesen, 1633: 138.
- Christoffer Jensen Savskærer, hm., tm.: 1630: 13/9; 1633: 22/7, 5/8, 4/11, 11/11. 1630: 47 f., 57. — Ladby, tm.: 1633: 11/3, 29/7, 12/8, 7/10. 1630: 51; 1633: 97, 220, 222, 288 f. — Pedersen, 1633: 118, 219, 263. — Savskærer se Christoffer Jensen Savskærer.
- Claus Ditlevsen, hm., tm.: 1630: 25/10. 1630: 10, 51, 109; 1633: 194, 206 a, 215, 268. — Madsen, fb., tm.: 1630: 20/12; 1631: 10/1. 1630: 107, 125; 1631: 2; 1632: 5, 46; 1633: 36, 52 (p. 157), 86 (p. 174), 279, 288. — Nielsen, 1633: 176.
- Daniel Hugger, hm., 1633: 18, 52, 86.
- Dines Lauridsen, fb., tm.: 1631: 7/2; 1632: 19/11; 1633: 29/4, 12/8. 1632: 36; 1633: 52 (p. 158), 134, 172, 273, 288 (p. 282), se noter.
- Dryes Lauridsen, 1630: 148.
- Else Nielsdatter, søster til Jens Nielsen i Rislev, g. m. Morten Christensen, 1633: 80.
- Gregers Ipsen, fb., 1630: 109, se note til 1632: 36.
- Hans Andersen Hedboe, fb., tm.: 1630: 11/10; 1633: 25/11. 1630: 68, 107; 1632: 9, 19 f.; 1633: 1, 52 (p.

- 158), 257, 288 (p. 284). — Bødker, se Hans (Hansen) Bødker. — Christensen, 1632: 9, 104. — Gregersen, 1631: 55. — Hansen, 1631: 8, 10; 1632: 17. — —, søn af Hans Bødker, 1631: 10, 29 (p. 61 og 64), 62, 101. — (Hansen) Bødker, hm., 1630: 106; 1631: 8, 10, 29, 34 f., 50 f., 62; 1633: 86, se noter. — Hedboe, se Hans Andersen Hedboe. — Ipsen, fb., tm.: 1630: 23/8, 13/9. 1630: 28, 57, 70, 99, 190; 1631: 44, 58; 1632: 5; 1633: 268, 275, 285, 288, 305. — Jensen, 1632: 66. — Jørgensen, 1631: 34 f., 50 f., 62, 74. — Lauridsen, 1633: 254. — Madsen, 1630: 47 f., se noter. — Pedersen, 1632: 17, 45 f.; 1633: 280. — —, søn af Peder Mortensen, 1633. 86. — Savskærer, 1630: 48, 51. — Skrædder, hm., 1630: 60; 1633: 18, se note 1632: 5. — Skytte, fb., birkefoged, 1630: 22, 42, 61, 114, 146; 1631: 76 f., 96; 1632: 1, 23, 46; 1633: 31, 52, 86, 115, 145, 176, 209 (p. 243), 210, 262, 288, 296, 300, 302, 305 (p. 292). — Sørensen, 1633: 177 ff., 285. — Teglbærder, fb., tm.: 1631: 21/2; 1632: 29/10; 1633: 16/9. 1631: 96, 107; 1632: 9, 19 f.; 1633: 1, 52 (p. 158), 288 (p. 284).
- Henning Svarver, hm., tm.: 1632: 3/12, 17/12; 1633: 7/1, 18/2, 11/3, 2/5, 22/7, 29/7, 2/9, 16/9. 1630: 99; 1632: 67, 71; 1633: 18, 30 f., 52, 80, 86, 100 f., 133, 159, 170, 176—180, 202, 215 ff., 219, 223, 261, 268, 275, 279, 313. — Sørensen, tm.: 1633: 16/9. 1633: 18, 52, 85 f., 216, 240, 280, 327, 348.
- Ingeborg Olufsdatter, svigermoder til Jørgen Andersen, 1631: 50, 62.
- Inger Huggers, 1633: 18, 31, 52, 86.
- Jacob Hansen, 1632: 1, 45 f.; 1633: 138. — Ipsen, søn af Jep Jensen i Grimstrup, tjenestekarl hos Hans Skytte, 1632: 1; 1633: 145, 176, 199. — Jepsen, 1630: 147. — Pedersen, 1630: 10, 124; — —, søn af Peder Mortensen, 1633: 86.
- Jens, tjenestekarl hos Morten Ladefoged, 1630: 10. — Christensen, 1632: 11, 103; 1633: 18 (p. 140), 78, 86, 216, 236, 263. — Hansen, 1632: 66, se noter. — (Hansen) Holst, fb., tm.: 1630: 2/8, 29/11; 1631: 7/2; 1632: 17/12; 1633: 29/7. 1630: 9 f., 153; 1631: 79; 1632: 5, 104; 1633: 1, 14, 18, 24, 31, 35, 52, 78, 86, 100, 134, 153, 202, 230, 247, 254, 288 (p. 284), 350. — —s hustru, se Margrete Madsdatter. — Ipsen, 1630: 109, 146, 149. — Lauridsen, søn af Laurids Hugger, 1630: 62. — Mikkelsen, tidl. sognepræst, 1633: 288, se noter. — Nielsen, 1633: 216, 268. — Pedersen Skomager, 1633: 172. — Roskilde, hm., tm.: 1633: 7/1. 1632: 16, 21, 32; 1633: 56, 86 (p. 174), 100, 109 f., 157, 165 (p. 209), 170, 360.
- Jep (Tommessen) Holst, hm., tm.: 1633: 11/2. 1631: 2 ff., 46, 50, 63, 79, 83; 1633: 18, 52, 86, 191, 194, 273, se noter. — —s hustru, 1633: 18, 52, 86.
- Johan Klokke, hm., 1633: 143.
- Jørgen Andersen, fb., tm.: 1630: 12/7, 29/11. 1630: 151, 153; 1631: 10, 20, 29, 34, 50 f., 62, 77, 87, 101; 1632: 5, 45 f.; 1633: 52 (p. 157), 145, 172, 249. — Hollænder, 1630: 100. — Høg, hm., tm.: 1633: 29/4, 22/7. 1630: 166; 1632: 21; 1633: 14, 30 f., 100 f., 136, 138, 202, 219, 261, 268, 294, 360. — Lauridsen, tjenestekarl hos Hans Ipsen, 1630: 190. — Nielsen, 1632: 66. — Pedersen Smedesvend, i tjeneste hos Peder Smed, 1632: 106.

- Karen Christensdatter, g. m. hm. Jens Roskilde, 1633: 100. — Lauridsdatter, datter af Laurids Hugger, 1630: 62. — Mortensdatter, g. m. Peder Ladby, 1633: 220. — Pedersdatter, forkert for Lauridsdatter, se denne. — Rasmus Bøsemagers, 1632: 106. — Smeds, g. m. Peder Smed, 1632: 106; 1633: 118, 176 f., 192, 251, 261, 289, 293 f., 327.
- Kirstine, g. m. Peder Hugger, 1633: 31, 52. — Jensdatter, g. m. Laurids Hugger, 1630: 62. — —, tjenestepige hos Jørgen Andersen, 1631: 50. — Teglbrænders, g. m. Peder Pedersen, 1633: 86 (p. 177).
- Laurids Bang, se Laurids Skomager Bang. — Hugger, hm., 1630: 62, 106, 124; 1631: 71. — —s datter, se Anne Lauridsdatter. — Jensen, tjenestekarl hos Peder Smed, 1633: 118. — Lauridsen, 1631: 46. — Skomager Bang, hm., 1630: 166; 1633: 101, 170, 360. — Skrædder, hm., tm.: 1632: 3/12. 1630: 120, 126, 131, 135, 152; 1632: 16, 21, 67, 71; 1633: 176 f., 215 ff., 223, 294, 345.
- Mads, søn af Peder Huggers hustru, 1633: 31.
- Maren Andersdatter, 1633: 172. — Jensdatter, 1633: 172. — Madsdatter, 1630: 60. — Peders, 1632: 106. — Torkildsdatter, tjenestepige hos Peder Smed, 1632: 106; 1633: 118.
- Margrete Madsdatter, g. m. fb. Jens Holst, 1632: 104; 1633: 1, 18, 52 (p. 156 f.), 78, 230, 247, 254.
- Mogens Rasmussen, 1632: 17, 23. — Rasmussen Klejnsmedsvend, i tjeneste hos Peder Smed, 1633: 112, 118, 123, se videre Mogens Rasmussen Smedsvend, Herlufsholm. — Savskærer, 1630: 57, 63; 1631: 79.
- Morten Christensen, 1633: 80, 138. — Lauridsen, 1630: 174. — Møller, fb., tm.: 1630: 8/11, 29/11; 1631: 31/1. 1630: 107, 124 f., 164; 1631: 55. — Ladefoged se fig. — Nielsen Ladefoged, fb., tm.: 1630: 25/10; 1633: 14/1, 27/5. 1630: 10, 109, 180; 1631: 74; 1632: 21; 1633: 1, 14, 30, 40, 52 (p. 158), 92, 94, 133, 140, 257, 275, 285, 288, 305.
- Niels Bang, fb., 1633: 52 (p. 158). — Fransen, 1633: 56. — Hårlægger, 1633: 194. — Knudsen, 1632: 32 f., 39, 103 f. — Lauridsen, 1631: 74, 88; 1633: 249, 279. — Madsen, tjenestekarl hos Morten Ladefoged, 1630: 180. — —, 1633: 145, 153, 156 ff., 161, 176. — Olsen, tjenestekarl hos Morten Nielsen, søn af Oluf Pedersen i Vridsløse, 1633: 30. — Stensen, hm., 1632: 5. — Svarver, 1630: 7, 51, se note til 1630: 51.
- Oluf Hårlægger, tm.: 1630: 16/8, 6/9, 13/9, 20/9, 27/9, 6/12; 1631: 10/1, 17/1, 24/1, 31/1; 1632: 22/10, 29/10, 19/11, 26/11; 1633: 4/2, 1/4, 2/5, 20/5, 15/7. 1630: 47 f., 61, 63, 79, 124, 146—149, 190; 1631: 34 f., 44, 50, 61, 77, 79; 1632: 1, 9, 16, 22, 32f., 39, 47; 1633: 18 (p. 140), 50, 109 f., 136, 138, 145, 153, 156 ff., 161, 176. — Jensen, tjenestekarl hos Claus Madsen, 1633: 279. — Lauridsen, søn af Laurids Hugger, 1630: 62. — Pedersen, tm.: 1630: 12/7. 1631: 79. — Svendsen, 1633: 288 (p. 282), 289, 327.
- Peder Andersen, 1630: 151; 1632: 11; 1633: 86 (p. 173). — Christensen, Niels Svarvers stedsøn, 1630: 7. — Christoffersen, 1630: 151; 1633: 87, 97, 217, 348, se noter. — Drukken, fb., tm.: 1630: 15/11; 1631: 21/2; 1633: 28/1, 1/7, 23/9. 1630: 107, 125 f., 164, 175 f.; 1632: 21; 1633: 52 (p. 158), 110, 177, 217, 288 (p. 284). — Han-

- sen, 1631: 46. — Holst, 1630: 9. — Hugger, 1633: 31. — Jude, 1630: 79; 1631: 2 ff., 74; 1632: 1. — Knudsen, tm.: 1633: 2/5. 1633: 130, 156, 216, 313. — Kvislemark, 1633: 158. — Ladby, hm., 1633: 85, 166, 191, 236. — Lauridsen, hm., 1632: 5; 1633: 198, se noter. — Mogensen, hm., tm.: 1631: 21/2. 1633: 222. — Mortensen, fb., tm.: 1630: 15/11, 29/11; 1631: 17/1; 1633: 26/8, 9/9. 1630: 62, 124; 1631: 28 f., 71, 74, 88, 96, 98; 1632: 5, 45; 1633: 52 (p. 158), 86, 100, 220, 288 (p. 282). — Pedersen, tm.: 1633: 29/4. 1630: 61; 1632: 16, 32 f.; 1633: 86 (p. 177), 132, 191, 194, 254, 268, 285, 299. — —, tjenestekarl hos Peder Smed, 1633: 118. — Skytte, fb., tm.: 1630: 4/10, 11/10; 1631: 17/1; 1633: 18/3. 1630: 99; 1631: 28 f., 76, 88, 95 f., 108; 1632: 5; 1633: 52 (p. 158), 100, 106, 108, 249, 288. — Smed, hm., 1630: 9, 47 f., 106, 175; 1631: 87; 1632: 32, 77, 90, 102, 106; 1633: 4, 58 f., 85, 97, 100, 108, 110, 112, 118, 123, 128, 132, 138, 145, 157, 171, 176 ff., 192, 213, 327. — Vilhelm, 1633: 268.
- Poul Krudtbrænder, 1632: 32. — Lauridsen, fejl for Rasmussen. — Rasmussen, 1631: 74, 79; 1632: 1; 1633: 78, 185.
- Rasmus, tjenestekarl hos Hans Ipsen, 1633: 219. — Bøsemager, hm., 1632: 67; 1633: 110, 240. — Glarmester, hm., tm.: 1633: 14/1. 1633: 100, 136, 275, 279. — Hansen, 1633: 50, 118, 166. — Jørgensen, 1631: 74. — Kuld, hm., 1633: 143, se noter. — Lauridsen, tjenestekarl hos Jens Holst, 1632: 104; 1633: 18 (p. 140), 24, 153, 202. — Pedersen, 1633: 14. — Skræddersvend, 1633: 34 5. — Teglbænder, 1633: 109 f.
- Søren Madsen, fb., tm.: 1630: 22/11; 1631: 31/1; 1632: 3/12. 1630: 63, 79, 106 f., 124, 126, 149, 176; 1631: 71, 79, 87 f., 98; 1632: 11, 33, 71 ff., 91, 104; 1633: 1, 14, 18, 36, 52, 57 (p. 158), 84, 86, 100, 108, 110, 150, 228, 263 f., 288 (p. 282), 299, 324, 339. — —s hustru, 1633: 18, 52 (p. 156), 86 (p. 173).
- Tomas Hansen, 1633: 176.
- Torkil Lauridsen, 1633: 273.
- Troels Pedersen, 1632: 36; 1633: 318, 348.
- Maglemølle.*
- Andres Møller, 1630: 47, se noter.
- Knud Andersen, 1633: 200.
- Nåby.*
- Nåby by, 1633: 124. — bymænd, 1630: 95, 167; 1631: 15; 1632: 12; 1633: 143, 168, 352, 365.
- Birgitte Christoffersdatter, 1633: 94.
- Ellen Pedersdatter, datter af Peder Hansen, 1633: 306, 308, 336.
- Hans Henningsen, fb., tm.: 1633: 13/5, 15/7. 1630: 178; 1631: 15; 1633: 121, 125 f., 131, 137, 147, 159, 167, 174. — Knudsen, 1633: 81, 308. — Olufsen, 1630: 105.
- Henning Ipsen, 1633: 307 f., 365.
- Jacob Hansen, hm., 1630: 167; 1632: 54; 1633: 159, 308.
- Jens Ejlersen, 1633: 65, 308. — Hansen, fb., 1631: 38, 90; 1632: 36, 39 f., 42, 60 f., 108, 111; 1633: 65, 121, 125 f., 131, 159, 167, 174, 198. — —, 1633: 65. — Olsen, 1632: 42, 60 f. — Pedersen, hm., 1630: 24; 1631: 53, 73, 80; 1632: 39, 54, 111, se note til 1631: 53. — —s hustru, 1631: 73. — Sørensen, fb., 1633: 65. — —s hustru, 1633: 26, 65.
- Jep Jensen, 1632: 60.

- Jørgen Fønboe, 1631: 57; 1633: 140.
— Pedersen, 1630: 143.
- Kirstine Nielsen, 1633: 308.
- Laurids Pedersen, 1633: 81, 308.
— Rasmussen, 1630: 174.
- Mads Jensen, 1633: 308.
- Maren Hansdatter, 1633: 308.
- Morten Ipsen, 1633: 307 f.
- Niels Knudsen, 1631: 15; 1632: 40, 42; 1633: 308. — Nielsen, 1633: 257. — Olsen, fb., 1630: 143; 1631: 15; 1632: 54, 101; 1633: 121, 125 f., 131, 137, 147, 159, 167, 174, 308.
- Oluf Hvid, 1630: 105. — Pedersen, 1631: 73. — Sørensen, 1633: 65.
- Peder Hansen, fb., 1630: 143; 1632: 39, 42, 70; 1633: 306, 308, 336.
- Sidsel Nielsdatter, g. m. fb. Peder Hansen, 1633: 306, 308, 336.
- Svend Andersen, 1633: 257.
- Søren Jensen, søn af Jens Sørensen, tm.: 1633: 4/3, 13/5, 15/7. 1632: 40, 42, 108; 1633: 26, 65, 94, 121, 125 f., 131, 137, 147, 159, 167, 174, 257, 308, 333, 335. — —s hustru, 1633: 65.
- Ulrik (Øldrick) Jørgensen, 1632: 108.
- Rejnstrup.*
- Christoffer Pedersen, 1631: 13.
- Jørgen Skrædder, 1633: 240.
- Rettestrup.*
- Hans Jørgensen, 1630: 85. — Møller, 1630: 46, 50.
- Laurids (Christensen) Skrædder, hm., 1630: 199. — —s hustru, 1630: 199.
- Peder Maar, hm., 1630: 199, se noter.
- Rislev.*
- Rislev by, 1633: 135, 160, 344. — bymænd, 1630: 19, 95, 155; 1632: 12; 1633: 96, 143.
- Boel Krauses, 1630: 106.
- Christen Hansen, 1631: 66. — Ipsen, søn af Jep Jensen, Grimstrup, fb., tm.: 1630: 22/11, 6/12; 1631: 31/1; 1632: 3/12, 10/12; 1633: 1/4, 8/7, 22/7, 18/11. 1630: 106, 187; 1631: 15 f., 66; 1632: 35, 66; 1633: 140, 199, 307, 341, 351. — —s hustru, 1631: 66.
- Frans Andersen, fb., 1630: 1, 115, 165; 1631: 13; 1632: 52, se note til 1632: 17.
- Hans(Iversen)Holst, fb., 1630: 1; 1632: 49 ff., 55, 60 f., 74, 76, 82, 91; 1633: 58, 155. — Jensen, 1630: 24, 72; 1631: 35. — Jørgensen, se Hans Jørgensen, Lille Næstved. — Nielsen, fb., tm.: 1630: 12/7, 23/8; 1633: 4/3, 11/3, 14/10, 28/10. 1630: 1, 6, 106, 108, 115, 173; 1631: 3, 9, 87; 1632: 17, 50, 66, 69, 74, 102; 1633: 13, 49, 155, 257, 307, 324. — Olsen, fb., 1630: 139, 165; 1631: 8, 49; 1632: 55; 1633: 58. — Pedersen, 1630: 24; 1633: 140. — —, søn af Peder Ingvorsen, 1633: 19. — Rasmussen, 1630: 6. — Skrædder, fb., tm.: 1630: 30/8, 6/9; 1631: 31/1, 14/2; 1632: 5/11; 1633: 2/5, 20/5, 29/7, 21/10. 1630: 1, 87; 1632: 13, 30, 34; 1633: 49, 155, 308, se note til 1630: 87.
- Ingvor Ipsen, 1632: 70. — Pedersen, søn af Peder Ingvorsen, fb., tm.: 1630: 13/12, 20/12; 1631: 10/1; 1632: 17/12. 1630: 106, 187; 1631: 11, 15, 18, 35, 87, 90; 1632: 17, 29, 50, 102; 1633: 19, 49, 324.
- Jacob Hansen, 1632: 12 f.
- Jens Hansen, fb., tm.: 1633: 4/2. 1630: 1, 106, 133, 139, 165, 176; 1631: 9; 1632: 26, 49 f., 60, 69 f., 74, 82, 93; 1633: 42, 48, 74, 140, 324. — —, tjenestekarl hos Hans Olsen, 1632: 55. — Ipsen, 1630: 1; 1632: 29. — Nielsen, 1632: 80;

- 1633: 80. — Pedersen, 1632: 12 f. — Rasmussen, tm.: 1631: 31/1.
- Jep Sørensen, 1631: 66; 1633: 341.
- Jon Ipsen, 1633: 351.
- Jørgen Brade Nielsen, 1632: 81; 1633: 49. — Jacobsen, 1632: 110. — Nielsen, hm., 1630: 72, 105, 112; 1631: 8; 1632: 34, 55, 69; 1633: 58, 67, 364. — Stensen, tjenestekarl hos Anders Olsen, 1633: 30.
- Kirstine, 1633: 65.
- Laurids Jørgensen, 1630: 133; 1631: 15 f.; 1633: 83, 338. — Olsen, tm.: 1630: 20/9, 22/11. 1630: 1, 69, 176, 178; 1631: 3; 1633: 58.
- Mads Falstring (Falster), fb., tm.: 1630: 8/11, 13/12; 1632: 29/10; 1633: 17/6, 1/7. 1630: 1, 54a; 1631: 3. — Hansen, tm.: 1630: 25/10. 1630: 175, 187. — Pedersen, 1630: 6; 1631: 66.
- Niels Adamsen, 1630: 179; 1633: 309. — Andersen, tjenestekarl hos Hans Olsen, 1631: 8. — Dues, fb., tm.: 1633: 19/8, 21/10. 1633: 49, 76, 309, 324. — Dyer, 1632: 50. — Fønboe, fb., tm.: 1631: 21/2; 1633: 18/2, 7/10, 14/10. 1630: 37, 139; 1632: 49, 68, 70, 74, 80, 82, 110; 1633: 38, 49, 74, 307, se note til 1630: 139. — Hansen, 1630: 1, 19, 106, 133; 1631: 11, 70; 1632: 50, 69, 91; 1633: 324, se note til 1630: 139. — Fønboe, 1630: 166; 1632: 17, 107, se note til 1630: 139. — Ingvorsen, fb., tm.: 1630: 25/10. 1630: 19, 87, 95, 105, 112, 155; 1631: 25. — Lauridsen, 1630: 133. — Mogenssen, fb., tm.: 1631: 10/1; 1633: 23/9. 1630: 1, 116, 165, 178; 1631: 3; 1632: 82; 1633: 13. — Nielsen, fb., tm.: 1632: 8/10; 1633: 17/6. 1630: 1, 187; 1632: 26, 29, 61; 1633: 53, 363. — Pedersen, 1630: 6.
- Oluf Hårleggger, se Lille-Næstved. — Hansen, 1630: 187; 1633: 308, 341. — Lauridsen, fb., tm.: 1630: 27/9; 1631: 10/1; 1633: 4/2, 8/4, 15/4, 18/11. 1630: 1, 69, 74, 115, 120, 155; 1631: 8; 1632: 26, 29, 52, 80; 1633: 30, 38, 53, 67, 74, 341, 351. — Sørensen, 1632: 29.
- Peder Andersen, forkert for Sørensen. — Dyer, 1631: 15 f. — Ingvorsen, 1633: 19. — Møller, 1632: 55. — Sørensen, 1630: 37, 106, 176; 1631: 15 f., 18, 28, 44. — —s datter, 1631: 16.
- Rasmus Hansen, 1631: 11. — Jespersen, 1633: 309. — Olsen, hm., 1632: 69, 110; 1633: 143, 167, 308, 351, 364.
- Sidsel Rasmusdatter, g. m. Hans Holst, 1632: 51; 1633: 155.
- Stig Jensen, fb., tm.: 1630: 27/9; 1633: 11/11. 1630: 19, 37, 72, 74, 87; 1633: 309, se note til 1630: 72. — Nielsen, tm.: 1633: 11/2, 18/3. 1632: 80.
- Svend Andersen, fb., tm.: 1633: 3/12. 1630: 1; 1632: 17, 50, 69, 74 f., 81, 91, 102; 1633: 13, 38, 53, 74, 155, 307, 318 (p. 301), 324, 364(?), se note til 1632: 17.
- Søren Christensen, 1633: 140.
- Torkil Lauridsen, fb., tm.: 1632: 5/11. 1630: 69, se noter.
- Ulrik (Øldrick) Jørgensen, 1633: 58.
- Sibberup.*
- Hans Villumsen, 1633: 79.
- Jørgen Madsen, 1630: 53.
- Mads Pedersen, 1630: 53.
- Oluf Jensen, 1633: 82, 93.
- Svenstrup.*
- Bendix Pedersen, fb., 1633: 234, 266, se noter.
- Niels Christensen, hm., 1633: 234, se

- også Niels Christensen, Appenæs, og noter. — Mogensen, 1633: 234.
- Tyvelse.*
 Tyvelse bymænd, 1631: 31 f.
 Anders Pedersen, tjenestekarl hos Bertel Jude, 1633: 270.
 Anne Jensen, g. m. fb. Jens Christensen, 1631: 81, 89.
 Bertel Jude, fb., 1633: 125, 270, se noter.
 Enevold Christensen, 1632: 25.
 Erik Ipsen, fb., 1630: 80, 116(?); 1631: 33, 49, se noter.
 Hans Mikkelsen, 1632: 78. — (Olsen) Skåning, fb., tm.: 1631: 24/1, 7/2; 1633: 13/5, 27/5. 1630: 117, 196; 1631: 31, 33, 52, 82, 89; 1632: 78; 1633: 33, 121, 125 f., 131, 137, 147, 159, 167, 174.
 Henrik Hansen, fb., tm.: 1633: 27/5, 17/6. 1631: 31, 33; 1633: 121, 125 f., 131, 137, 159, se noter.
 Jens Andersen, søn af Anders Knudsen, Holløse, fb., tm.: 1633: 27/5, 17/6. 1630: 80; 1631: 49, 89; 1632: 2, 25, 78; 1633: 32 f., 121, 125 f., 131, 137, 147, 154, 159, 333, 335. — s hustru, 1633: 154. — Christensen, fb., tm.: 1633: 27/5. 1631: 81, 89; 1632: 2; 1633: 33 f., 121, 125 f., 131, 137, 147, 159, 167, 174, se noter. — Gjødese, fb., 1631: 5, se note til 1631: 81. — Jacobsen, 1633: 32.
 Jørgen Andersen, tjenestekarl hos Jens Christensen, 1632: 2. — —, 1632: 78; 1633: 154. — Rasmussen, tjenestekarl hos Jens Andersen, 1630: 80. — —, 1630: 196.
 Laurids Due, 1633: 33 f. — Olsen, tjenestekarl, 1630: 80. — Rasmussen, fb., tm.: 1631: 7/2. 1630: 80; 1631: 81, 89; 1633: 175.
 Mads Adersen, 1633: 188 (p. 230).
 Maren Jeppes, 1633: 34.
 Mogens Andersen, tm.: 1633: 17/6. 1633: 137, 159, 333, 338, se noter.
 Niels Andersen, fb., skovfoged, 1631: 82, 89; 1632: 25, 78; 1633: 32 ff., se noter. — Christensen, 1632: 25; 1633: 32 f. — Lauridsen, 1631: 81, 89.
 Oluf Didriksen, 1633: 32. — Nielsen, fb., 1633: 119, 121, 125, se noter. — Pedersen, fejl for Nielsen.
 Peder Christensen, 1633: 270. — Jensen, 1630: 80; 1632: 25; 1633: 154, 159, 188 (p. 230). — Murer, 1631: 31.
 Rasmus Iversen, tjenestekarl hos Erik Ipsen, 1630: 80. — Jensen, 1631: 89. — Jude, fb., 1630: 66 f. — Pedersen, 1630: 80.
 Sidsel Nielsdatter, tjenestepige hos Jens Andersen, 1632: 2.
 Søren Pedersen, 1633: 32.
- Vridsløse.*
 Vridsløse by, 1630: 141; 1632: 65. — bymænd, 1630: 96, 156; 1631: 65, 85; 1632: 12, 24; 1633: 136, 256.
 Alben Nielsen, fb., tm.: 1631: 24/1; 1633: 28/1, 2/9. 1631: 75; 1633: 1, 275.
 Anders Hansen, tjenestekarl, 1630: 174; 1631: 45, 56, 94, 103. — Jørgensen, fb., tm.: 1630: 2/8, 15/11, 6/12, 20/12; 1632: 19/11, 26/11; 1633: 7/1, 14/1. 1630: 11, 16 f., 21, 30, 194, 197; 1631: 42, 75, 103, 106, 108; 1632: 25, 59; 1633: 9, 14, 73, 123, 275, 318 (p. 298), 323. — Olsen, fb., 1630: 173, 203; 1631: 75, 85, 103; 1633: 9, 16, 30, 63, 86 (p. 174), se noter. — Skrædder, hm., 1630: 156; 1632: 36; 1633: 30, 96, 136, 147, 162, 256 f., 295.
 Anne Jeppes, g. m. fb. Jep Andresen, 1633: 54.
 Boel Nielsdatter, g. m. Jens Køb-

- mand, 1633: 318, 332, 335. — Peders, 1630: 194.
- Dorte Lauridsdatter, tjenestepige hos Jep Andresen, sen. i Tybjerglille, 1632: 37.
- Ellen, g. m. fb. Niels Jørgensen, 1633: 54.
- Hans Andersen, fb., tm.: 1631: 7/2; 1633: 21/1. 1631: 3, 75, 104; 1632: 59; 1633: 62, 69, 123, 253, 303, 318 (p. 302). — Holst, hm., sen. fb., tm.: 1633: 28/10. 1630: 11, 14, 16, 96 f., 163; 1631: 3, 106; 1633: 62, 243, se note til 1630: 174. — Jørgensen, 1630: 173; 1632: 59; 1633: 286, 334. — Mikkelson, fb., tm.: 1630: 2/8, 29/11; 1632: 3/12. 1630: 11, 17, 69, 156; 1631: 11, 75, 83 a, 103; 1633: 73. — Pedersen, 1630: 39, 170. — Rasmussen, fb., tm.: 1631: 14/2; 1633: 18/3, 8/7. 1630: 174, 178; 1631: 3, 75; 1632: 17, 59, 68, 110; 1633: 9, 12, 187, 232, 256, 318, 323, 332, 334 f., 348, se noter. — s hustru, 1633: 318.
- Jens Andresen, 1633: 326. — Ipsen, 1630: 108. — Købmand, 1633: 318, 332. — Madsen, 1633: 262. — Nielsen, fb., tm.: 1630: 2/8; 1631: 14/2, 21/2; 1633: 7/10. 1630: 17; 1631: 75, 85, 91, 103; 1632: 59; 1633: 76.
- Jep Andresen (Andersen), fb., tm.: 1630: 12/7, 2/8, 4/10, 22/11; 1631: 14/2; 1633: 15/4, 21/10, 25/11. 1630: 6, 16 f., 30, 130; 1631: 75, 85, 95, 103; 1632: 37, 81; 1633: 14, 54, 76, 68, 306, 316, 335 f., 347 f., se note til 1631: 85. — Lauridsen, 1632: 59. — Nielsen, fb., tm.: 1633: 4/2, 11/2, 4/3, 16/9, 23/9, 11/11. 1630: 68, 97, 107; 1631: 75, 85; 1632: 68, 70, 79, 102; 1633: 12, 79, 102, 123, se noter. — Pedersen, fb., tm.: 1630: 20/9; 1632: 26/11; 1633: 18/2, 4/3, 15/4. 1630: 26; 1631: 75; 1632: 59, 81; 1633: 40, 62, 74, 86 (p. 174), 87, 92, 102, 136, 335.
- Knud Hansen, 1631: 75.
- Laurids Jacobsen, 1632: 24. — Jørgensen, 1630: 122, 128. — Madsen, tjenestekarl hos Jep Andresen, 1632: 37. — Nielsen, 1631: 104. — —, 1633: 286, 334. — Pedersen, hm., 1630: 11, 14, 16, 126; 1633: 30, 73. — Rasmussen, 1630: 175.
- Mads, tjenestekarl hos Jep Pedersen, 1633: 74. — Jespersen, 1631: 103. — Pedersen, fb., tm.: 1633: 21/1, 1/4. 1631: 103; 1632: 79, 110; 1633: 64, 162, 166, 189, 286, se noter.
- Maren Rasmusdatter, datter af eller tjenestepige hos Rasmus Pedersen, 1630: 108.
- Merte Pedersdatter, søster til Mads og Niels Pedersen, 1633: 64, 162, 166.
- Mogens Jensen, 1630: 107; 1631: 75.
- Niels Andersen, hm., tm.: 1630: 23/8; 1633: 29/4. 1630: 26, 30, 96 f.; 1632: 36; 1633: 38, 127, 131, 143, 168, 288 (p. 284). — Hansen, 1630: 128. — Jensen, fb., 1630: 16, 26, 30, se note til 1631: 103. — —s hustru, 1631: 75. — Jespersen, 1633: 334. — Jørgensen (Fønboe?), fb., tm.: 1630: 30/8; 1632: 29/10; 1633: 3/6, 14/10. 1630: 12, 16, 30, 54 a, 108, 110, 120, 170, 194; 1631: 75, 85, 103 f., 108; 1633: 1, 53 f., 76, 89, 123, 133, 257, 275, 300. — Nielsen, 1633: 307. — Pedersen, fb., 1630: 11, se note til 1630: 173. — —, hm., tm.: 1632: 22/10; 1633: 7/1. 1630: 11; 1632: 12, 37; 1633: 12, 16, 64, 86 (p. 174), se videre Niels Pedersen, Øverup, og note til 1632: 12. — Skrædder, hm., 1632: 12; 1633: 16, 53, 62, 147, 187, 232, 243, 295, 334, se noter. — Svendsen, tjenestedreng hos Anders Jørgensen, 1630:

30. — —, tjenestekarl hos Jep Andresen, 1632: 37.
- Oluf Hemmingsen, fb., se Fensmark.
- Ipsen, 1633: 187. — Jensen 1631: 104; 1633: 9. — Jørgensen, 1630: 11, 14, 16; 1631: 68. — Pedersen, fb., 1630: 18, 112, 170, 175; 1631: 11, 68, 85; 1633: 1, 30, 87, 307, se note til 1630: 112.— Tomesen, tm.: 1631: 14/2. 1631: 85; 1633: 73, 102.
- Peder Andersen, fb., tm.: 1633: 28/10. 1631: 75, 103; 1633: 9, 62, 232, 256 f., 306, se noter. — Hansen, fb., 1631: 28, se note til 1631: 75. — Olufsen, 1630: 108.
- Rasmus Hansen, tm.: 1632: 22/10, 29/10, 5/11, 17/12; 1633: 11/2, 11/3, 8/4, 15/4, 29/4, 27/5, 3/6, 17/6, 19/8, 9/9, 4/11, 11/11, 25/11. 1632: 41; 1633: 38, 64, 96, 127, 143, 162, 256 f., 295. — Pedersen, fb., tm.: 1630: 30/8; 1631: 17/1; 1633: 21/1, 3/12. 1630: 14, 108; 1631: 75, 85, 103 f.; 1632: 59; 1633: 30, 54, 76, 286. — Skrædder, hm., tm.: 1630: 12/7, 16/8, 23/8, 30/8, 6/9, 13/9, 20/9, 27/9, 8/11, 6/12, 20/12; 1631: 31/1, 21/2; 1633: 28/1. 1630: 26, 39, 90 f., 128, 156, 173; 1633: 131, 166, 168.
- Søren Pedersen, tjenestekarl, sen. hm., tm.: 1633: 9/9. 1631: 28; 1632: 37; 1633: 9, 64, 232, 243, 334, 354, se noter. — Rasmussen, 1633: 334.
- Valborg, g. m. fb. Rasmus Pedersen, 1633: 54.
- Øverup.*
- Øverup by, 1630: 141; 1632: 65; 1633: 277, 344. — bymænd, 1630: 98, 103, 157; 1632: 12; 1633: 143.
- Anders Dues, hm., 1631: 56, se noter. — Hansen, tm.: 1630: 22/11; 1631: 7/2. 1630: 75, 82 f., 133, 157; 1631: 70; 1633: 5, 104. — Jude, fb., tm.: 1630: 13/9; 1633: 18/2, 25/2, 4/3, 19/8, 4/11. 1630: 42, 98; 1632: 46 a; 1633: 17, 98, 105 f. — s søn, 1630: 42. — Pedersen, 1633: 262 (p. 263). — Rasmussen, fb., tm.: 1631: 24/1; 1633: 28/1, 23/9. 1630: 65, 115 ff., 169; 1631: 39; 1633: 46, 98, 107.
- Christen Andersen, fb., søn af Anders Jude, 1633: 166, se noter.
- Hans Bunde, 1630: 75.—Høje, (Høg?) 1633: 358. — Jensen, 1630: 14. — Høg, fb., tm.: 1631: 14/2. 1630: 98, 103 f., 169; 1631: 68, 72, 102; se videre Hans J. Høg, Holsted, med note.—Madsen, 1630: 76.—Nielsen, fb., tm.: 1632: 8/10, 5/11, 3/12; 1633: 4/2, 5/8, 21/10, 28/10. 1633: 86 (p. 175), 98, 104, 106, 115, 206, 235, 306, 317, se noter. — Olsen, 1633: 98. — Pedersen, 1630: 18, 38, 42.
- Herluf Mogensen, fb., tm.: 1630: 6/9, 13/9; 1632: 5/11; 1633: 11/2, 22/7. 1630: 38, 42, 54 a, 84, 138, 163, 170 f.; 1631: 21, 72, 100; 1632: 81; 1633: 69, 98.
- Ingvor Nielsen, fb., tm.: 1632: 26/11, 3/12; 1633: 18/2, 11/3, 18/3, 13/5, 12/8. 1632: 64, 83; 1633: 98, 104, 106, 346, se noter.
- Jens (Andersen) Jude, fb., tm.: 1633: 21/1. 1633: 98, 303, 306. — Lauridsen, 1630: 130. — Paarse, hm., tm.: 1632: 8/10, 22/10, 19/11; 1633: 15/4, 29/4, 20/5, 3/6, 21/10. 1632: 41; 1633: 206, se noter.—Pedersen, hm., 1630: 18, 98.
- Johanne Henningsdatter, 1631: 78.
- Laurids (Andersen) Skåning se Laurids Skåning. — Drukken, fb., tm.: 1630: 8/11; 1631: 17/1; 1632: 19/11; 1633: 4/2, 2/5, 29/7, 14/10. 1630: 65, 169; 1631: 39; 1633: 115. — Fønboe, fb., sen. hm., tm.: 1630: 15/11, 20/12; 1631: 24/1. 1630: 6 f., 38, 98, 103, 130; 1633: 98, 259, se note til

- 1630: 98.—Hansen, 1630: 7.—Ipsen, 1633: 235.—Jensen, 1630: 28f.; 1631: 39; 1633: 5, 107, se note til 1630: 169. — (Jensen) Krause, fb., tm.: 1632: 5/11, 26/11; 1633: 14/1, 25/2, 1/4, 8/4, 9/9. 1630: 169; 1632: 12 f., 15, 30; 1633: 98, 114, 262, se noter. — Laack, tm.: 1630: 13/12. — Skåning, fb., 1630: 98, 185; 1631: 39; 1633: 98, 306, 365.
- Mads Ipsen, hm., 1630: 98, 134; 1633: 5. — Lauridsen, fb., 1631: 76, se noter. — Mere, hm., 1630: 157. — Olsen, hm., 1630: 130, 133; 1631: 45, 92; 1633: 143, 235, se noter.
- Niels Hårlægger, se ndf. — Lauridsen, 1631: 39. — Olsen, hm., 1630: 134, 138, 171, 185.—(Olufsen) Hårlægger, hm., tm.: 1632: 8/10; 1633: 17/6. 1633: 166, se noter.—Pedersen, 1633: 162 f., 166, 259, jvf. Niels Pedersen, Vridsløse, med note. — Trommer, hm., 1632: 12; 1633: 206.
- Oluf (Ole) Hansen, 1630: 175. — Hemmingsen, 1630: 42, jvf. Oluf Hemmingsen, Fensmark, og noter. — Jensen, hm., 1630: 82, 93, 157; 1631: 24; 1632: 12; 1633: 143, 235, 259. — Rasmussen, 1630: 103; 1631: 68, 70.
- Peder Hansen, 1630: 73, 82 f. — Hemmingsen, hm., 1630: 18, 75 f.; 1631: 38, 45, 56, 70, 78, se note til 1630: 75.—Rasmussen, 1630: 171; 1631: 68.
- Poul Hansen, 1633: 98.
- Rasmus Lauridsen, 1631: 76.
- Sidsel Peders, 1630: 42.
- Søren Nielsen, 1633: 104, 206. — Pedersen, 1630: 103, 134; 1631: 56, 92, 94, 106.
- Tomas Pedersen, fb., tm.: 1631: 24/1; 1633: 18/3. 1630: 98; 1631: 39; 1633: 98.

3. PERSONREGISTER FOR NÆSTVED.

- Abel Billedsnider, 1632: 35, se noter.
- Anders, tjenestekarl hos Claus Svart, 1633: 280. — Jacobsen, 1632: 23; 1633: 2, 221, 251. — Svarver, 1630: 51. — Væver, 1632: 49, 68 ff., 79 f., 82.
- Anne, enke efter Henrik Madsen, 1631: 20, 44, 61, 90. — Poul Skrædders, 1630: 173. — Smeds, 1630: 37.
- Birgitte Henrik Smeds, 1633: 280. — Svertis, 1630: 106.
- Boel Hansdatter, 1633: 262 (p. 264).
- Casper Dyttmers, 1630: 174 f.; 1633: 158, 187, 276. — Skomager, 1632: 47.
- Christen Christensen Kræmmer, 1633: 153, 202, 279. — (Klejn)smed, 1633: 223, 280. — Knudsen, 1630: 90; 1633: 360. — Kræmmer, se Christen Christensen Kræmmer. — Rosted, skomagervend, 1633: 101. — Sørensen, 1633: 18 (p. 142), 52, 86, 195, 319, 353. — —s hustru, 1633: 195. — —s søn, 1633: 195.
- Christoffer Christensen, i tjeneste hos Rasmus Træskomager, 1631: 11. — Hansen, 1633: 300. — Jensen, 1630: 104.
- Claus Jørgensen, 1630: 178. — Rotküter, 1633: 318 (p. 300). — Svart, 1633: 280.
- Ditlev Pedersen, 1630: 23, 90, 145, 188, 193, 198; 1631: 62, 101; 1632: 76, 85—89, 95, 102.
- Elias Gregersen, 1630: 90, 104.
- Enevold Andersen, 1631: 101; 1633: 172.

- Erik Hansen, 1631: 20, 44, 60 f. — Smed, 1630: 115 ff.; 1632: 70.
- Gert Skomager, 1630: 166.
- Hans Åkræmmer, 1631: 60. — Andersen, 1630: 28, 32. — Bager, 1633: 83. — Bødker, 1633: 18 (p. 142), 29, 52, 86. — Christensen Skrædder, 1630: 23, 28, 70; 1631: 29 (p. 64), 34. — Duffrich, 1630: 191; 1632: 23, se noter. — Guldsmed, 1630: 144; 1632: 72; 1633: 194. — Holst, 1631: 4; 1632: 79. — Jørgensen, borgmester, 1630: 4; 1632: 23; 1633: 183 (p. 227), 195, 276, 310, se note til 1632: 23. — —s hustru, se Karen Pedersdatter. — —s søn, 1633: 183 (p. 227). — Mortensen, 1630: 166; 1631: 93, 102. — Nielsen, 1630: 115 ff. — Olsen, 1633: 150. — Pedersen Bager, 1633: 346. — Simensen, 1630: 151. — Svendsen, 1631: 6.
- Henning Nielsen, 1633: 360.
- Henrik Smed, 1633: 280.
- Herman Kedelfører, 1631: 3, 18; 1633: 365.
- Jacob Christensen, 1633: 363. — Hansen, 1630: 106, 195; 1631: 1, 5 ff., 11. — Kræmmer, 1632: 87. — Lyneborg, 1630: 178; 1633: 276, 318 (p. 300). — Pedersen, 1633: 12.
- Jens Christensen, 1630: 174—179; 1631: 5 f.; 1633: 100. — Hansen, 1633: 130, 345. — Hofskrædder, 1630: 23. — Hollænder, 1630: 179; 1631: 29 (p. 63), 34; 1633: 12. — Iversen, 1632: 50 f. — Juul, 1633: 324. — Kedelsmed, 1633: 228. — Kræmmer, 1630: 166; 1631: 93, 102. — Mikkelsen, 1632: 46 a. — Møller, 1630: 32; 1632: 74. — Mønboe, 1632: 69. — Ottesen, 1630: 174, 179. — Pedersen, 1630: 28, 32, 145; 1632: 23. — — Skinder, 1632: 92; 1633: 318 (p. 301). — Rasmussen, 1632: 34, 47 f.; 1633: 280. — Skinder, se Jens Pedersen Skinder. — Sørensen, 1633: 228. — Willumsen, 1630: 126.
- Jep Brygger, 1630: 106, 139, 149, 165. — Jensen, 1633: 345. — Svendsen, 1632: 50 ff.; 1633: 324, 345.
- Johanne Pedersdatter, 1632: 23, 89. — Smeds, 1630: 193.
- Jost Kræmmer, 1633: 192, 251, 261.
- Jørgen Bysvend, 1633: 159. — —s hustru, 1633: 159. — Hansen, 1633: 48, 300, 346. — Nielsen, 1633: 248, 250, 255. — Rosted, skomager-svend, 1633: 101. — Sørensen, 1633: 84, 128.
- Karen Pedersdatter, datter af Peder Sørensen, Grimstrup, g. m. borgmester Hans Jørgensen, 1633: 195, 310. — Schultes, 1630: 106.
- Karsten Iversen, 1630: 151.
- Knud Bang, 1631: 51, 62.
- Laurids Andersen, 1632: 90. — Bendsen, 1633: 156. — Felbereder, 1633: 318 (p. 300). — Gregersen, 1632: 11. — Kok, 1630: 106; 1631: 87; 1632: 106; 1633: 110. — Lauridsen, 1633: 48. — Nielsen, 1632: 53, 55; 1633: 26. — Pedersen, 1631: 90. — Skriver, 1632: 22, 102; 1633: 109, 276. — Tømmermand, 1631: 96; 1633: 318 (p. 300).
- Lave Kræmmer(svend), i tjeneste hos Casper Dyttners, 1633: 158.
- Lisbeth Koks, 1630: 145; 1632: 23, 89; 1633: 50.
- Ludse Københavns, 1633: 2.
- Maren Jensdatter, 1633: 85. — Oluf Andersens, 1633: 84, 128. — Poul Krudtbrænders, 1633: 97.
- Margrete Poul Siversens, 1632: 91; 1633: 155, 176.
- Mathis Guldsmed, 1631: 1.
- Mette Jens Skrivens, 1630: 117.
- Mikkel Bager, 1632: 49, 82. — Raalde, 1633: 276.

- Mogens Jørgensen, 1633: 12 f. — Raer, byfoged, 1631: 5, 84; 1633: 357.
- Morten Pedersen, 1633: 228.
- Niels Andersen, 1631: 25. — Iversen, 1632: 110; 1633: 318 (p. 302). — Jensen, 1632: 50 ff.; 1633: 324. — Jørgensen, 1632: 106; 1633: 59. — Kragh, 1633: 248, 250, 255, 300, 321, 331, 352, 362. — Lauridsen, 1633: 251. — Pedersen, 1631: 84, 87, 90. — Rasmussen, 1633: 253. — Ringer, 1632: 89. — Skrædder, 1633: 360.
- Oluf (Ole) Clemesen, 1632: 74 ff., 81, 89 f. — Gad, 1631: 44, 60 f., 90. — Hansen, søn af Hans Jørgensen, 1633: 195. — —, 1632: 85 ff., 89—93, 95, 102; 1633: 353. — Jensen, 1631: 20. — Jørgensen, 1631: 20. — Pedersen, 1632: 90—93. — Skrædder, 1633: 85. — Væver, 1630: 106; 1632: 74 ff., 81.
- Otte Mier, 1630: 177.
- Peder, badskær, 1633: 156. — Caspersen, 1632: 47 f. — Fønboe, 1632: 35. — Hansen, 1632: 80; 1633: 169, 307. — Holst, 1633: 301. — Jensen, 1631: 101; 1633: 130. — Jørgensen, 1633: 331, 362. — Kok, 1631: 46, 63, 77, 83, 88, 102, 108. — Ladefoged, tidl. Herlufsholm, 1630: 171, 183, 186. — Møller, 1632: 102. — Mønboe Skomager, 1630: 195; 1632: 68; 1633: 318. — —s hustru, 1633: 318 (p. 301). — Nielsen, 1632: 23; 1633: 280. — Olsen, 1633: 36. — Randers, byfoged, 1632: 33, 48; 1633: 130, 345.
- Philippus Badskær, 1633: 33.
- Poul Siversen, 1633: 155. — Skomager, 1633: 142.
- Rasmus Jørgensen Borgmester, 1632: 1, 23. — Madsen, 1633: 157, 186, 206, 276, 318 (p. 299). — Paaske, 1632: 49, 68 ff., 79 f., 82. — Poulsen, 1632: 51; 1633: 150, 299. — Skomager, 1632: 93. — Skriver, se Rasmus Jørgensen Borgmester. — —s hustru, 1632: 1. — Smed, 1633: 176, 221. — Træskomager, 1631: 11; 1633: 13.
- Sakarias Christoffersen, 1630: 106, 126, 174—179, 195; 1631: 1, 5 ff., 11, 84, 87, 90; 1633: 12 f., 100.
- Samuel Pedersen, 1630: 60, 145, 193; 1631: 76, 83, 93, 95.
- Simon Hansen, 1630: 104.
- Svend Jensen, 1630: 126; 1631: 7, 31; 1632: 25, 81, 85 f.; 1633: 2, 11. — Ladefoged, 1631: 59; 1633: 268, 276, 357. — Skomager, 1633: 318 (p. 300), 352.
- Søren Andersen, 1633: 84, 128. — Guldsmed, 1633: 142, 276. — Knudsen, 1631: 87; 1633: 176. — Kældersvend, 1631: 84, 88, 102. — Smed, 1633: 164, 165 (p. 209), 170, 195 (p. 236). — —s hustru, 1633: 195 (p. 236). — Vognmand, 1632: 75.
- Tomas Hansen, 1630: 23. — Iversen, 1633: 221.
- Troels Pedersen, 1633: 318.
- Villads Mikkelsen, 1633: 36, 78, 299.

4. TILNAVNeregister.

- Åkræmmer, Aakræmer, Hans, Næstved. (Akeleye, Magdalene Gabrielsdatter, frue, til Bonderup.)

- Badskær, Badscher, Arnt Jensen, Lille-Næstved, H. b. —, Philippus, Næstved.
- Bager, Hans, Næstved. —, Hans Pedersen, Næstved. —, Mikkel, Næstved.
- Bagvendt, Bagwentt, Peder Nielsen, Tågeskov.
- Bang, Bangh, Knud, Næstved. —, Laurids Skomager, hm., Lille-Næstved, H. b. —, Niels, Lille-Næstved, H. b.
- Banke, Banche, Bancke, Peder Lauridsen, fb., Kalby, H. b.
- Banner, Baner, Pernille, frue til Aseन्द्रup.
- Beck, Kirsten, frue til Olstrupgård. —, Mette, frue til Olstrupgård.
- Bille, Anders, lensmand på Herridsvad kloster.
- Billedsnider, Billesnider, Abel, Næstved.
- Bonde, Bunde, Hans, Øverup, H. b. —, Laurids.
- Borgmester, Rasmus Jørgensen, Næstved.
- Brade, Brae, Jørgen — Nielsen, Rislev, H. b.
- Brygger, Bryger, Brøcher, Brøg-(g)er(e), Christen, Herlufsholm, H. b. —, Jep, Næstved. —, Jokum, Herlufsholm, H. b. —, Søren, fb., Ladby, H. b.
- Bryggersvend, Brøgersuen(n)d, Oluf, Herlufsholm, H. b. —, Tomas, Herlufsholm, H. b.
- Bysvend, Bysuen(d), Jørgen, Næstved.
- Bødker, Bøcker, Bødicker, Bøker, Anders, Fensmark, H. b. —, Anders, Gelsted. —, Hans, Lille-Næstved, H. b. —, Hans, Næstved. —, Søren, fb., Ladby, H. b.
- Bøsemager, Bøsemager, hm., Lille-Næstved, H. b.
- (Colding, Poul Jensen, sognepræst og forstander, Herlufsholm, H. b.)
- Degn, Degen(n), Deigen. —s, Else, Haslev. — Hans, Haslev. —, Jens, Glumsø.
- Drukken, Druchen, Drucken(n), Drukken(n), Hans Lauridsen, fb., Holsted, H. b. —, Laurids, fb., Øverup, H. b. —, Peder, fb., Lille-Næstved, H. b.
- Due, Duffue, Laurids, Tyvelse, H. b.
- Dues, Duß, Anders, hm., Øverup, H. b. —, Niels, fb., Rislev, H. b.
- Duffrick, Durick, Hans, Næstved.
- Dyr, Diur, Dyer, Hans, fb., Grimstrup, H. b. —, Niels, Rislev, H. b. —, Peder, Rislev, H. b.
- Dytmers, Dymersch, Dytmersch, Casper, Næstved.
- Falstring, Falster, Mads, fb., Rislev, H. b.
- Felbereder, Felbere, Laurids, Næstved.
- Fisker, Fischere, Peder, Herlufsholm, H. b.
- Fynbo, Føn(d)boe, Anders, Lille-Næstved, H. b. —, Anders Lauridsen, fb., Ladby, H. b. —s, Anne, enke efter Oluf Fønboe, Holsted, H. b. —, Christen, fb., Lille-Næstved, H. b. —, Hans, Fensmark, H. b. —, Hans, Holsted, H. b. —, Hans, Olstrup, —, Hans Lauridsen, hm., Ladby, H. b. —, Jens Hansen, fb., Holsted, H. b. —, Jørgen, Nåby, H. b. —, Laurids, Borupgård, H. b. —, Laurids fb., Øverup, H. b. —, Niels, hm., Holløse, H. b. —, Niels, fb., Rislev, H. b. —, Niels Hansen, Rislev, H. b. —, Peder, Næstved.
- Gad, Gaed, Oluf, Næstved.
- Gedde, Giede, Anders, Bråby.

- Glarimester, Rasmus, hm., Lille-Næstved, H. b.
- Guldsmed, Hans, Næstved. —, Mathis, Næstved. —, Søren, Næstved.
- Gøye, Eske, Tureby.
- Hårlægger, Haarleg(g)er(e), Niels, Lille-Næstved, H. b. —, Niels, hm., Øverup, H. b. —, Oluf, Lille-Næstved, H. b.
- Hedebo, Hedboe, He(e)boe, Hans Andersen, fb., Lille-Næstved, H. b.
- Herid, Oluf, Svinø.
- Hofskrædder, Hoffschreder, Jens, Næstved.
- Hollænder, Hollender, Haalender, Jens, Næstved. —, Jørgen, Lille-Næstved, H. b.
- Holst, Haalst, Holl(d)st, Hans, Næstved. —, Hans, fb., Rislev, H. b. —, Hans, Vridsløse, H. b. —, Jens, fb., Lille-Næstved, H. b. —, Jep, hm., Lille-Næstved, H. b. —, Peder, Lille-Næstved, H. b. —, Peder Næstved. —, Peder Lauridsen, fb., Kalby, H. b. —, Rasmus, hm., Ladby, H. b.
- Hugger, Huger(e), Daniel hm., Lille-Næstved, H. b. —, Hans, hm., Ladby, H. b. —, Inger, Lille-Næstved, H. b. —, Jens, Holsted, H. b. —, Kirstine, Lille-Næstved, H. b. —, Knud, hm., Appenæs, H. b. —, Laurids, Lille-Næstved, H. b. —, Niels Sørensen, Guderup, H. b. —, Peder, Lille-Næstved, H. b.
- Humlemænd, Homel(l)mand, Homell, Jens Hansen, Humlehuset, Herlufsholm, H. b.
- Hus, Henning, Dysted.
- Hvas, Huas, Peder, Koldinghus.
- Hvid, Oluf, Nåby, H. b.
- Høg, Hø(e)g(h), Høye (?) Høyg, Hans, Øverup, H. b. —, Hans Jensen, fb., Øverup, H. b. —, Jørgen, hm., Lille-Næstved, H. b.
- Hører, Gregers, Herlufsholm, H. b.
- Ingemer, Ole, Bjerrede.
- Juull, Jens, Næstved.
- Jyde, Ju(e)de, Jyede, Anders, fb., Kalby, H. b. —, Anders, Øverup, H. b. —, Bertel, fb., Tyvelse, H. b. —, Jens, fb., Øverup, H. b. —, Maren, Ladby, H. b. —, Niels, Ladby, H. b. —, Peder, Lille-Næstved, H. b. —, Rasmus, fb., Tyvelse, H. b. —, Søren Andersen, fb., Ladby, H. b.
- Kedelfører, Kielfø(r)er, Herman, Næstved.
- Kedelsmed, Kiellbmed, Jens, Næstved.
- Klejnsmed, Klegensbmed, Christen, Næstved.
- Klejnsmedesvend, Klegensmedssvend, Mogens Rasmussen, Lille-Næstved, H. b.
- Klokke, Klaacker, Johan, hm., Lille-Næstved, H. b.
- Kok, Kaa(c)k, Koch, Laurids, Næstved. —, Lisbeth, Næstved. —, Peder, Næstved. —, Søren, Krømlinge.
- Kokkedreng, Kaackedreng(h), Jens, Herlufsholm, H. b. —, Mads, Herlufsholm, H. b.
- Kokkepige, Kaakepigge, Maren, Herlufsholm, H. b.
- Krag, Kragh, Niels, Næstved.
- Krause, Kraße, Laurids, fb., Øverup, H. b.
- Krudtbrænder, Krudbrender, Peder, Grimstrup, H. b. —, Poul, Lille-Næstved, H. b.
- Kræmmer, Kre(m)mer(e), Christen Christensen, Næstved. —, Hans. —, Jacob, Næstved. —, Jens, Næstved. —, Joest, Næstved. —, Jørgen Olsen, hm., Ladby, H. b. —,

- Lave, Næstved. —, Rasmus Lauridsen, Roskilde.
- Kræmmersvend, Cremersuen, Lave, Næstved.
- Kuld, Rasmus, hm., Lille-Næstved, H. b.
- Kusk, Kusch, Niels, Herlufsholm, H. b.
- Kvislemark, Quislemark, Peder, Lille-Næstved, H. b.
- Kældersvend, Kieldersuend, Erik Mortensen, Herlufsholm, H. b. —, Søren, Næstved.
- København, Kiøbenhaffns, Ludse, Næstved.
- Købmand, Kiøbmand, Kiøffmand, Jens, Vridsløse, H. b.
- Laack, Laach, Loch, Lock, Laurids, Øverup, H. b. —, Oluf, Ladby, H. b. —, Rasmus Lauridsen, fb., Ladby, H. b.
- Ladby, Ladbye, Christoffer, Lille-Næstved, H. b. —, Peder, Lille-Næstved, H. b.
- Ladefoged, Laafaagidt, Ladefouge(d)t, Ladefogidt, Lafaag, Lafaagitt, Lafog, Lafogett, Mads Jensen, Herlufsholm, H. b. —, Morten Nielsen, fb., Lille-Næstved, H. b. —, Niels Christensen, Herlufsholm, H. b. —, Peder, Næstved. —, Svend, Næstved.
- Lollik, Laalick(e), Lo(e)lich, Lolick, Lollich, —s, Birgitte, Holsted, H. b. —, Hans, Holsted, H. b.
- Lund, Christoffer, hm., Kalby, H. b. —, Hans, fb., Kalby, H. b. —, Peder, Ring.
- Lyneborg, Lynneborig, Jacob, Næstved.
- Mår, Maar, Peder, hm., Rettestrup, H. b.
- Mere, Mads, hm., Øverup, H. b.
- Mier, Otte, Næstved.
- Murer, Mure, Peder, Tyvelse, H. b.
- Møller, Møllere, Andres, Maglemølle, H. b. —, Christen, Lille-Næstved, H. b. —, Hans, Rettestrup, H. b. —, Jens, Næstved. —, Jens, Tågeskov. —, Morten, fb., Lille-Næstved, H. b. —, Niels, Holløse mølle. —, Peder, Hensmølle. —, Peder, Næstved. —, Peder, Rislev, H. b. —, Peder Lauridsen, Evemølle.
- Mønbo, Mønboe, Jens, Næstved. —, Peder, Næstved.
- Nål, Naa(e)l(l), Noell, —s, Anne, Holsted, H. b. —, Jep, hm., Holsted, H. b.
- Nymand, Anders, Vester-Egesborg.
- Påske, Paasche, Rasmus, Næstved.
- Parsberg, Pasbierig, Sidsel, frue, til Sparresholm.
- Pind, Christoffer, Vester-Egede.
- Plov, Plaagh, Christen, hm., Lille-Næstved, H. b.
- Porse, Paarse, Parße, Jens, hm., Øverup, H. b.
- Portner, Portteneyer, Knud, Herlufsholm, H. b.
- Randers, Peder, byfoged, Næstved.
- Rar, Ra(a)er, Mogens, byfoged, Næstved.
- Rask, Ra(a)sch, Rasmus, fb., Holsted, H. b.
- Ringer, Niels, Næstved.
- Rosted, Rodsted, Christen, skomagersvend, Næstved. —, Jørgen, skomagersvend, Næstved.
- Rolde, Raalde, Mikkell, Næstved.
- Roskilde, Raaschiulde, Raaschiulle, Jens, hm., Lille-Næstved, H. b.
- Rotgyter, Roettküter, Claus, Næstved.
- Savskærer, Saffscher, Sausch(i)er, Sausch(i)er(r)er, Christoffer Jensen, hm.,

- Lille-Næstved, H. b. —, Hans, Lille-Næstved, H. b. —, Jacob, Herlufsholm, H. b. —, Mogens, Lille-Næstved, H. b.
- Saxen, Saxenn, Niels, fb., Appenæs, H. b.
- Seefeld, Sefeld, Jørgen Christoffersen, landsdommer, lensmand på Ringsted kloster.
- Skåning, Schaaning(h), Schanning, Schoning, Hans Olsen, fb., Tyvelse, H. b. —, Laurids, fb., Øverup, H. b. —, Peder, Nyrup.
- Skinder, Schinder, Jens Pedersen, Næstved.
- Skomager, Schoemager, Anders. —, Casper, Næstved. —, Christen, Ladby, H. b. —, Gert, Næstved. —, Jens Pedersen, Lille-Næstved, H. b. Laurids — Bang, hm., Lille-Næstved, H. b. —, Peder Mønbo, Næstved. —, Poul, Næstved. —, Rasmus, Næstved. —, Svend, Næstved.
- Skriver, Schriffuer, Hans, Herlufsholm, H. b. —, Hans Madsen, Herlufsholm, H. b. —, Laurids, Næstved. —, Niels Andersen, Herlufsholm, H. b. —, Poul Balsersen, Ringsted kloster. —, Rasmus, borgmester, Næstved.
- Skrædder, Schred(d)er(e), Schreeder(e), Skreder(e), Anders, hm., Vridsløse, H. b. —s, Anne Poul, Næstved. —, Hans, hm., Lille-Næstved, H. b. —, Hans, fb., Rislev, H. b. —, Hans Christensen, Næstved. —, Hans Nielsen, Vordingborg. —, Jørgen, Rejnstrup, H. b. —, Laurids, Appenæs, H. b. —, Laurids, Kalby, H. b. —, Laurids, hm., Lille-Næstved, H. b. —, Laurids, hm., Rettestrup, H. b. —, Niels, Næstved. —, Niels, hm., Vridsløse, H. b. —, Oluf, Næstved. —, Rasmus, hm., Vridsløse, H. b.
- Skrædderdreng, Schrederdreng, Rasmus.
- Skræddersvend, Schredersvend, Rasmus, Lille-Næstved, H. b.
- Skultes, Schultis, Karen, Næstved.
- Skytte, Schiøtte, Schiøytte, Schytte, Hans, birkefoged, Lille-Næstved, H. b. —, Hans, Udstrup. —, Peder, Lille-Næstved, H. b. —, Tomas, Herlufsholm, H. b.
- Smed, —s, Anne, Næstved. —s, Birgitte Henrik, Næstved. —, Christen, Næstved. —, Erik, Næstved. —, Henrik, Næstved. —, Jacob, Haslev. —s, Johanne, Næstved. —s, Karen, Lille-Næstved, H. b. —, Maurits, Karrebæk. —, Niels, Bregentved mølle. —, Peder, hm., Lille-Næstved, H. b. —, Peder, Vallensved. —, Rasmus, Næstved. —, Rasmus, Vordingborg. —, Søren, Næstved.
- Smedesvend, Jørgen, Lille-Næstved, H. b. —, Mogens Rasmussen, Herlufsholm, H. b.
- Snedker, Snedicker, Sneker, Menis. —, Rasmus, hm., Ladby, H. b.
- Svart, Suart, Claus, Næstved. Suertis, Birgitte, Næstved.
- Svarver, Suarer, Anders, Næstved. —, Henning, hm., Lille-Næstved, H. b. —, Niels, Lille-Næstved, H. b.
- Sværtfejer, Suerdtfejer, Mathis.
- Teglbrænder, Tegelbrender, Hans, Lille-Næstved, H. b. —s, Kirstine, Lille-Næstved, H. b. —, Laurids, Herlufsholm teglgård, H. b. —, Rasmus, Lille-Næstved, H. b.
- Trommer, Tromere, Niels, hm., Øverup, H. b.
- Træskomager, Trescho(e)mager, Rasmus, Næstved.
- Tømmermand, Tømermand, Laurids, Næstved.
- Udrider, Wdrider, Niels, Herlufsholm, H. b. —, Peder, Herlufsholm, H. b.

- Ulfeld, Wl(d)feld, Christoffer, skoleherre, Herlufsholm, H. b.
- Vilhelm, Vilhiele, Peder, Lille-Næstved, H. b.
- Væver, Weffuer, Anders, Næstved. —, Ørning, Peder, Glumsø.
- Didrik, Dysted. —, Laurids, Tågeskov. —s, Maren, Ladby, H. b. —, Oluf, Næstved. —, Peder, Ladby, H. b.

5. STEDNAVNREGISTER.

- Åager, Lille-Næstved, Herlufsholm s., Ø.-Flakkebj. h., 1633: 305 (p. 292).
- Åderup, Næstved St. Mortens landdistrikt, Tybj. h., 1630: 188 f.; 1631: 8, 10; 1633: 347.
- Ågerup, Røsnæs s., Ars h., 1630: 62.
- Åse, Aas, Glumsø s., Tybj. h., 1630: 193. — gårde, 1630: 193.
- Amedehøffden*, mark, Herlufsholm s., Ø.-Flakkebj. h., 1633: 305 (p. 293).
- Appenæs, Vejlø s., Hammer h., H. b.
- Assendrup, Aversi s., Tybj. h., 1632: 95; 1633: 318 (p. 299).
- Aversi, s., Tybj. h., 1633: 332.
- Baldermosen, 1630: 64; 1633: 318 (p. 301).
- Bangsbjerg, *Banschbierigh*, 1633: 298.
- Basnæs, Vejlø s., Hammer h., H. b. — skov, 1630: 64.
- Bavelse, s., Tybj. h., 1633: 33.
- Bjerred, Terslev s., Ringsted h., 1633: 61, 66, 70 f.
- Bjørnstrup, Røsnæs s., Ars h., 1630: 62.
- Blangslev, Mogenstrup og Hammer s., Hammer h., H. b.
- Bolhave mark, Sandbys., Tybj. h., 1633: 188.
- Bonderup, Næstelsø s., Hammer h., 1630: 53, 198; 1631: 30; 1632: 10; 1633: 278, 290.
- Bonderupgård, se ovenfor.
- Borup, Rønnebæk s., Hammer h., H. b. — skov, 1630: 64.
- Borupgård, se ovenfor.
- Bråby, s., Ringsted h., 1630: 18.
- Brandelev, Næstelsø s., Hammer h., 1631: 30; 1632: 98; 1633: 116.
- Bregentved mølle, Haslev s., Ringsted h., 1630: 151.
- Bringstrup, s., Ringsted h., 1633: 119.
- Bulhuget* ager, Lille-Næstved mark, Herlufsholm s., Ø.-Flakkebj. h., 1633: 305 (p. 293).
- Djævlerækken, Lille-Næstved mark, Herlufsholm s., Ø.-Flakkebj. h., 1633: 305 (p. 293).
- Dragehoff*, Lille-Næstved mark, Herlufsholm s., Ø.-Flakkebj. h., 1633: 279.
- Dresen*, skov, 1630: 30, 64.
- Dysted, Toksværd s., Hammer h., 1630: 23, 29; 1633: 10.
- Ebeslette*, Lille-Næstved mark, Herlufsholm s., Ø. Flakkebj. h., 1633: 288 (p. 283).
- Egede, se Vester-Egede.
- Egerup, Bringstrup s., Ringsted h., 1630: 66.
- Egesborg, se Vester-Egesborg.
- Englerup, Sigersted s., Ringsted h., 1631: 31.

- Esholte, Kirkerup s., V.-Flakkebj. h., 1631: 34, 50.
- Eskemose agre, Lille-Næstved mark, Herlufsholm s., Ø.-Flakkebj. h., 1633: 305 (p. 294).
- Espeholm, Lille-Næstved mark, Herlufsholm s., Ø.-Flakkebjerg h., 1633: 305 (p. 293).
- Eve mølle, Fodby s. Ø.-Flakkebj. h., 1633: 151, 218, 236.
- Fensmark, s., Tybj. h., H. b., 1631: 85. — mark, 1633: 318 (p. 301). — skov, 1630: 64.
- Fjenneslev, s., Alsted h., 1631: 76.
- Flakkebjerg h., 1633: 37, 68, 188 (p. 231), 333.
- Fodby, s., Ø.-Flakkebj. h., 1630: 13; 1633: 68, 218, 236. — vejen, 1633: 305 (p. 293).
- Fodbygård, hgd., Fodby s., Ø.-Flakkebj. h., 1632: 1; 1633: 183 (p. 228), 185, 218, 236.
- Frenderup, S.-Dalby s., Fakse h., 1631: 29 (p. 62).
- Fuldebanken*, Lille-Næstved mark, Herlufsholm s., Ø.-Flakkebj. h., 1633: 305 (p. 292).
- Fyn, 1631: 29 (p. 62); 1633: 9.
- Gaarsageren*, Glumsø mark, Glumsø s., Tybj. h., 1630: 193.
- Gedebjerg, Lille-Næstved mark, Herlufsholm s., Ø.-Flakkebj. h., 1633: 305 (p. 293). Mellem Gedebjerg, 1633: 305 (p. 293). Yderste Lille Gedebjerg, 1633: 305 (p. 293).
- Gelsted, Herlufmagle s., Tybj. h., 1631: 24, 75, 128, 133, 196; 1631: 9, 15 f.; 1633: 79.
- Gerdrup, Rislev s., Tybj. h., H. b.
- Gimlinge, s., V.-Flakkebj. h., 1631: 29 (p. 62). — ore, 1631: 29.
- Gisselfeld, Bråby s., Ringsted h., 1633: 17.
- Glentestjertsager, Lille-Næstved mark, Herlufsholm s., Ø.-Flakkebj. h., 1633: 305 (p. 294).
- Glumsø, s., Tybj. h., 1630: 193; 1631: 2, 95.
- Grimsager, Kalby, Holme-Olstrup s., Hammer h., 1630: 101.
- Grimstrup, Næstved St. Peders land-distrikt, Tybj. h., H. b. — lillemark, 1633: 236. — mark, 1633: 288.
- Grydegårds ager, Lille-Næstved mark, Herlufsholm s., Ø.-Flakkebj. h., 1633: 305. Lille Grydegårds ager, 1633: 305 (p. 293).
- Guderup, Herlufsholm s., Ø.-Flakkebj. h., H. b. — holme, 1633: 40. Guderupholm, 1633: 92.
- Gunderslevholm, Gunderslev s., Ø.-Flakkebj. h., 1633: 333.
- Gunderslevlille, Gunderslev s., Ø.-Flakkebj. h., 1633: 65.
- Gyrstinge, s., Alsted h., 1631: 8.
- Gødstrup, Toksværd s., Hammer h., 1632: 44; 1633: 241, 248, 250, 255, 262 (p. 266), 276, 301, 313, 331. — mark, 1632: 56.
- Haffnhus*, ved Sparresholm, 1630: 23. Hammer h., 1630: 145; 1631: 76.
- Haslev, s., Ringsted h., 1630: 23, 31.
- Havbyrd, Ringsted landsogn, Ringsted h., 1633: 333.
- Hensmølle, 1632: 108; 1633: 26, 65.
- Herlufville, Herlufmagle s., Tybj. h., 1630: 68; 1633: 81.
- Herlufmagle, s., Tybj. h., 1630: 145; 1631: 9; 1633: 54, 64, 189.
- Herlufsholm, s., Ø.-Flakkebj. h., H. b., 1630: 30, 34; 1633: 118, 139, 241, 251, 255, 331. — birk, 1631: 78; 1633: 171, 180, 188 (p. 231), 202, 206 a, 218. — kirke, 1630: 197, 200; 1632: 52; 1633: 349, 359. — skove, 1632: 3.

- Hesede, *Hessett*, Bråby s., Ringsted h., 1633: 17.
- Hesselby, *Hesselle*, Eggeslevmagle s., V.-Flakkebj. h., 1633: 201, 210, 269.
- Hestehavens ager, Lille-Næstved mark, Herlufsholm s., Ø.-Flakkebj. h., 1633: 305, Lille Hestehaves ager, 1633: 305 (p. 294).
- Hjulebæk, Herlufmagle s., Tybj. h., 1633: 19.
- Holløse, Gunderslev s., Ø.-Flakkebj. h., H. b. — mark. 1633: 333. — mølle, Skelby s., Tybj. h., 1632: 54, 101, 108; 1633: 26, 65, 333, 365. — skov, 1630: 64.
- Holsted, Herlufsholm s., Ø.-Flakkebj. h., H. b.
- Hyldestykkerne, Grimstrup mark, 1632: 58.
- Hyldstubs ager, Lille-Næstved mark, Herlufsholm s., Ø.-Flakkebj. h., Hyllested, s., V.-Flakkebj. h., 1633: 332. 1633: 305 (p. 294).
- Højbjerg, Førsløv s., Ø.-Flakkebj. h., 1633: 65.
- Høm, s., Ringsted h., 1633: 276.
- Jenstrup, Vallensved og Hyllinge s., Ø.-Flakkebj. h., 1630: 13.
- Kalby, Holme-Olstrup s., Hammer h., H. b., 1630: 98; 1631: 72. — fold, 1633: 278. — gård, 1633: 278.
- Kalby ris, skov, Herlufsholm s., Ø.-Flakkebj. h. og Holme-Olstrup s., Hammer h., 1630: 64; 1633: 92.
- Kalkerup, Fensmark s., Tybj. h., 1632: 18; 1633: 68 f., 82, 93, 319.
- Kalundborg, Colingborig, kbst., 1633: 111.
- Karrebæk, s., Ø.-Flakkebj. h., 1633: 87, 154, 209, 273.
- Karrebæksminde, Karrebæk s., Ø.-Flakkebj. h., 1633: 18 (p. 140), 209 (p. 239).
- Kirkemarken, Ladby mark, 1633: 72.
- Kloster(et), se Herlufsholm. Klosters mark, 1633: 249, 279, 305 (p. 293). Kloster skovmark, 1633: 236. — vejen, 1633: 305 (p. 294).
- Klosterskoven, 1630: 64; 1633: 40, 90, 115, 164, 170, 272.
- Kohave, skov, Herlufsholm s., Ø.-Flakkebj. h., 1630: 64.
- Koldinghus slot, 1631: 9.
- Kornbjerg, 1633: 209 (p. 242), 262.
- Korsagre, Lille-Næstved mark, Herlufsholm s., Ø.-Flakkebj. h., 1633: 305 (p. 292).
- Korsør, 1631: 57; 1632: 10.
- Kragemose, 1630: 22.
- Krogager, Lille-Næstved mark, Herlufsholm s., Ø.-Flakkebj. h., 1633: 305 (p. 292).
- Krummemark, Tybj. h., 1633: 188.
- Krømlinge, Everdrup s., Bårse h., 1633: 352.
- Kværrede, Terslev s., Ringsted h., 1630: 31.
- Kyse, Vallensved s., Ø.-Flakkebj. h., 1633: 37, 68.
- København, 1632: 44; 1633: 111, 363.
- Køberup, Rislev s., Tybj. h., H. b. — kirkeskov, 1630: 64.
- Køge, kbst. 1631: 25.
- Ladby, Herlufsholm s., Ø.-Flakkebj. h., H. b. — dynd, 1630: 64; 1633: 40, 92. — enghave, 1630: 132; 1633: 92.
- Landsgrav, Slagelse St. Peders lands., Slagelse h., 1633: 9.
- Lergården, Vridsløse, Herlufsholm s., Ø.-Flakkebj. h., 1633: 318 (p. 299).
- Lergravene, 1633: 262.
- Lille-Næstved, Herlufsholm s., Ø.-Flakkebj. h., H. b., 1633: 190. — fang og fæled, 1633: 218. — mark, 1633: 40, 219, 236, 305.
- Lille-Røttinge, Snese s., Bårse h., 1633: 35.

- Lille-Tvede, Næstelø s., Hammer h., 1631: 76; 1633: 113, 116 f., 152.
- Lisebjerg Storkevrå, Lille-Næstved mark, Herlufsholm s., Ø.-Flakkebj. h., 1633: 288 (p. 283).
- Luderup, Rislev s., Tybj. h., 1630: 72, 74.
- Lunde led (Grimstrup lund), Næstved St. Peders landdistrikt, Tybj. h., 1632: 58. — mark, 1632: 58.
- Lundby, s., Hammer h., 1633: 88.
- Lyngen, mark, Tybj. h., 1633: 188.
- Lyngvrå, 1630: 1.
- Mansgård, Øverup, Herlufsholm s., Ø.-Flakkebj. h., 1633: 98.
- Mølskov, 1633: 262 (p. 265).
- Mindet, se Karrebæksminde.
- Munkebro, Næstved, 1633: 262 (p. 264).
- Nåby, Skelby s., Tybj. h., H. b. — å, 1633: 306, 308, 336. — mark, 1633: 352.
- Nyrup, Fyrendal s., Ø.-Flakkebj. h., 1631: 74.
- Næsbyholm, hgd., Næsby s., Tybj. h., 1632: 23.
- Næstelø, s., Hammer h., 1633: 278 (p. 277).
- Næstved, kbst., 1630: 26, 43; 1632: 25; 1633: 149, 165 (p. 210), 173 (p. 220), 174, 209, 278 (p. 278), 332, 334. — øster sogns kirke, 1633: 318 (p. 301). Ringsted port i Næstved, 1633: 33.
- Nødholm, Glumsø s., Tybj. h., 1631: 81, 89.
- Nørehøff, Vridsløse mark, Herlufsholm s., Ø.-Flakkebj. h., 1633: 332.
- Oldebjerg, Lynges., Olsted h., 1632: 10.
- Olstrup, hgd., Holme-Olstrup s., Hammer h., 1630: 29, 53; 1633: 10.
- Onde vrå, Lille-Næstved mark, Herlufsholm s., Ø.-Flakkebj. h., 1633: 305 (p. 292).
- Ormeslev, Vemmelev s., Slagelse h., 1630: 29, 53.
- Orup, Tybj. s. og h., 1632: 48; 1633: 276.
- Præsteskoven, 1630: 64.
- Pugebjerg, Lille-Næstved mark, Herlufsholm s., Ø.-Flakkebj. h., 1633: 305 (p. 293). Lille Pugebjerg, 1633: 305 (p. 293).
- Pæretæs agre, Lille-Næstved mark, Herlufsholms s., Ø.-Flakkebj. h., 1633: 305 (p. 292).
- Rådmandshaven, skov, Herlufsholms., Ø.-Flakkebj. h., 1630: 15; 1633: 194, 318 (p. 300).
- Rageskafte, Lille-Næstved mark, Herlufsholm s., Ø.-Flakkebj. h., 1633: 305 (p. 293).
- Ravnstrup, hgd., Herlufmagle s., Tybj. h., 1631: 9.
- Ravnstrup, Toksværd s., Hammer h., 1630: 121; 1633: 362.
- Rejnstrup, Gunderslev s., Ø.-Flakkebj. h., H. b. — skov, 1630: 64.
- Rettestrup, Vejlø s., Hammer h., H. b.
- Ring, Hammer s. og h., 1630: 89; 1632: 94.
- Ringsted, kbst., 1633: 9, 52 (p. 156), 86 (p. 175). — kloster, 1633: 119.
- Ris, se Kalby ris.
- Rislev, s., Tybj. h., H. b., 1633: 64.
- Rismarken, Kalby mark, Holme-Olstrup s., Hammer h., 1630: 101.
- Roskilde, kbst., 1630: 28, 194.
- Rævehule engene, *Raffuehulle*, Vridsløse, Herlufsholm s., Ø.-Flakkebj. h., 1633: 257.
- Rævekærs agre, Lille-Næstved mark, Herlufsholm s., Ø.-Flakkebj. h. 1633: 305 (p. 293).
- Rønnebæk, s., Hammer h., 1631: 59.
- Rønnebæksholm, hgd., Næstved St.

- Peders og St. Mortens s., samt Rønnebæk s., Hammer h., 1630: 53.
Røsnæs, *Raffnes*, Ars h., 1630: 62.
- Saltø, hgd., Karrebæk s., Ø.-Flakkebj. h., 1633: 333.
- Sandager, Lille-Næstved mark, 1633: 305 (p. 294).
- Sandby, s., Tybj. h. — fang, 1633: 188 (p. 231). — fællid, 1633: 188.
- Sandbygård, hgd., Sandby s., Tybj. h., 1633: 188, 270.
- Sandved, Fyrendal s., Ø.-Flakkebj. h., 1633: 332.
- Selvokst, Lille-Næstved mark, Herlufsholm s., Ø.-Flakkebj. h., 1633: 305 (p. 292).
- Sibberup, Fensmark s., Tybj. h., H. b. Sigersted, s., Ringsted h., 1630: 66; 1633: 175.
- Skåne, 1631: 96.
- Skafterup, Fyrendal s., Ø.-Flakkebj. h., 1631: 74.
- Skelby s., Tybj. h., 1631: 57; 1633: 65, 301.
- Skovkloster, 1630: 111, se iøvrigt Herlufsholm.
- Skullerup, Glumsø s., Tybj. h., 1630: 196.
- Skyttentente, Lille-Næstved mark, Herlufsholm s., Ø.-Flakkebj. h., 1633: 305 (p. 293).
- Slagelse, kbst., 1631: 29 (p. 63); 1633: 318 (p. 301).
- Snesere, s., Bårse h., 1633: 318.
- Sneslev, s., Ringsted h., eller Førslev s., Ø.-Flakkebj. h., 1633: 365.
- Sorø, kbst., 1633: 55.
- Sparresholm, hgd., Toksværd s., Hammer h., 1630: 23; 1633: 10.
- Spjellerup, Marvede s., Ø.-Flakkebj. h., eller Spjellerup s., Fakse h., 1633: 210, 269.
- Stejlebanken, Lille-Næstved mark, Herlufsholm s., Ø.-Flakkebj. h., 1633: 279, 305 (p. 294).
- Stenbæksholm, Fodby s., Ø.-Flakkebj. h., 1631: 55; 1632: 14; 1633: 18 (p. 140), 52 (p. 159), 78, 195, 197.
- Stenskoven, Rislev s., Tybj. h., 1630: 24, 64, 108, 143; 1633: 38, 53, 74.
- Stenstrup, Rønnebæk s., Hammer h., 1632: 46a.
- Storkevrå, Lille-Næstved mark, Herlufsholm s., Ø.-Flakkebj. h., 1633: 305 (p. 292).
- Stolpeled, Nåby mark, Skelby s., Tybj. h., 1633: 352, 365.
- Svenstrup, Vejle s., Hammer h., H. b. Svinø, *Sviøe*, Køng s., Hammer h., 1633: 352, 365.
- Søgården, 1633: 333.
- Sønderup, s., Slagelse h., 1633: 318 (p. 301).
- Tågeskov, Everdrup s., Bårse h., 1633: 352, 365.
- Tåstrup, = Store-Tåstrup, s., Merløse h., 1632: 44.
- Teglovn agre, Lille-Næstved mark, Herlufsholm s., Ø.-Flakkebj. h., 1633: 305 (292).
- Tingerup, *Tinderup*, Kongsted s., Fakse h., 1633: 262 (p. 264).
- Tintt*, Lille-Næstved mark, Herlufsholm s., Ø.-Flakkebj. h., 1633: 305 (p. 292).
- Toften, Glumsø s., Tybj. h., 1630: 193.
- Toksværd, s., Hammer h., 1632: 103; 1633: 262 (p. 265), 337.
- Tornebjerg, Lille-Næstved mark, Herlufsholm s., Ø.-Flakkebj. h., 1633: 305 (p. 292).
- Tornemark, Fyrendal s., Ø.-Flakkebj. h., eller Kongsted s., Fakse h., 1633: 220.
- Troldebjergs agre, Ladby, Herlufsholm s., Ø.-Flakkebj. h., 1633: 258.

- Trætte engene, 1633: 257.
- Tureby, hgd., Tureby s., Fakse h., 1630: 31.
- Tybjærg h., 1632: 95; 1633: 188 f., 333.
- Tybjærglille, Tybj. s. og h., 1632: 37; 1633: 332, 334.
- Tyvelse, s., Tybj. h., H. b. — skov, 1630: 64; 1631: 46, 52, 82; 1633: 33, 98.
- Tømmerøds agre, Ladby, Herlufsholm s., Ø.-Flakkebj. h., 1633: 258.
- Udstrup, *Oestrup*, St. Tåstrup s., Merløse h., 1632: 44.
- Vallensved, s., Ø.-Flakkebj. h., 1632: 56; 1633: 37, 39, 55, 68, 150.
- Vejle, kbst., 1633: 242.
- Vejlø, s., Hammer h., 1630: 190.
- Vester-Egede, s., Tybj. h., 1633: 253, 352.
- Vester Egesborg, s., Hammer h., 1630: 134.
- Vetterslev, s., Ringsted h., 1633: 270.
- Vordingborg, kbst., 1633: 132, 221, 253.
- Vrangstrup, s., Tybj. h., 1633: 119.
- Vridsløse, Herlufsholm s., Ø.-Flakkebj. h., H. b. — mark, 1633: 332. — skov, 1633: 73, 218 (p. 298).
- Ydernæs led, Næstved St. Peders landdistrikt, Tybj. h., 1632: 58.
- Ærtebjerg, Lille-Næstved mark, Herlufsholm s., Ø.-Flakkebj. h., 1633: 305 (p. 292).
- Øverup, Herlufsholm s., Ø.-Flakkebj. h., H. b.

Rettelser.

- p. 116 mangler der nummerering af den sidste sag fra $19/_{11}$ 1632, den er i register og noter betegnet ved 1632: 46 a.
- p. 279 (nederst) straffren er trykfejl for staffren.